HOMO DVBIVS
SIVE
DE BAPTISMO
ABORTIVORVM.

Digitized by Google

ΜΡ ΘΥ
IN STILLICIDIIS EIVS.

R·P·HIERONYMI

FLORENTINII

LVCENSIS,

CONGREGATIONIS MATRIS DEI,

CLERICI REGVLARIS

DE HOMINIBVS DVBIIS

BAPTIZANDIS,

PIA PROTHESIS.

Olim ſub Lugdunenſi prælo anno 1658. edita, à nullo prius aſſerta, vnica tunc diſputatione, nunc tribus ſuperadditis conſiſtens.

Quarum tertia argumento deſumpto à noua conſtitutione ALEXANDRI Papæ VII. de Immaculata Deiparæ Conceptione S. INDICIS Congregatione mandante, ab ipſo Authore correcta, & nonnullis inſignium Academiarum cenſuris, necnon pluribus Doctiſſimorum virorum laudibus exornata.

Parochis, Medicis, omnibuſque in praxi vtilis & neceſſaria PROPONITVR.

LVGDVNI.
Ex Officina ANISSONIANA.
M.DC.LXXIV.

Pre D. Giō. Batta Gazzelli C.R.

CHRISTINÆ ALEXANDRÆ

SVECORVM REGINÆ

Sapientiſſimæ, Religioſiſſimæ, Auguſtæ, & apud Apoſtolicam ſedem glorioſiſſimæ. Hieronymus Florentinius Congregationis Matris Dei Cler. Regul.

H. D. O.

CONSPIRANT adeo fœlici augurio, quæ me mouent, vt Regio Majeſtatis tuæ Patrocinio, hunc meum de Baptiſmo Abortiuorum Librum commendem, vt non ſolum me ſponte volentem, ſed propenſum, ſed avidũ ſed ambitioſum & præcupidum faciant. Etenim nemo melius *puſillum* hunc Abortiuorum *gregem*, cui complacuit *Diuino Patri dare Cælorum Regnum* per

Batpiſma

Baptiſma ſub conditione collatum, ſuſcipere poteſt protegendum, quam piiſſima tua Majeſtas, quæ terrenis Sceptro, & Corona neglectis, maluit inter Catholicos, maximo totius Reipublicæ Chriſtianæ exẽplo recenſeri, quam in naturales ſubditos Regiam poteſtatem exercere, & in terris regnare.

Magnus ille Alexander, cum plurimos orbes, præter hunc quem ſibi, nec iam totum ſubjugauerat, inveniri audiuiſſet, doluit & lachrymatus eſt. Ego vero tuæ regiæ Majeſtati gratulor, dum novum animarum orbem in abortiuis, huc vſque deliteſcentem, ſed iam detectum, & facili cura gubernandum deffendendumque offero: quæ forte fuit cauſa, cur San. Mem. Alexander Papa VII. dum te ſacro Chriſmate confirmaret, Alexandræ nomen, & omen, Chriſtinæ nomini addiderit, ſanè præſcius, quod aliquando veteris illius Alexandri vota eſſes pro orbe Chriſtiano fœlicius conſequutura.

Accipe igitur, & ſereno vultu hoc opus intuere, quod Regiæ tuæ glorioſiſſimæ Maieſtati venerabundus exhibeo; &, quæ tua ſumma eſt humanitas, religio, & benignitas in invictam maieſtatis tuæ clientelam, velis eſſe collatum. Memini olim regium Prophetam, *Reginam* Catholicam deſcripſiſſe *aſſiſtentem à dextris* Chriſti Domini circumdatam varietate, ſiue ut alij cum D. Hieronymo legunt *in ſcutulatis*. Vtinam ergo fœlici auſpicio te glorioſiſſimam

mam Reginam quæ non iam à ſiniſtris,ſed à dextris Eccleſiæ Catholicæ partibus in orbe nimirum Romano, apud Apoſtolicam ſedem glorioſiſſima aſſiſtis,ſcutulatis veſtimentis indutam, & incedentem nanciſcar:ſunt enim tua ſtudia ſublimia,doctiſſima,actus Regij,zelo fidei, charitatis, & Religionis inſignes veluti tot ſcuta, in quibus, vt cum Apoſtolo loquar, *ignea* communis *hoſtis tela* contra penè innumeras animas earumque ſalutem iactata,fore ſpero, vt extinguantur. Interim Deum Optimum Maximum enixè precor, vt in annos plurimos eoſque lætos,& ſaluberrimos majeſtatem tuam ſeruet *incolumem*, ad maius divinæ gloriæ incrementum,Chriſtianæ Reipublicæ profectum,nec non vniuerſi orbis gaudium, & exemplum. Vale, Lucæ 3. idus Septemb. 1673.

AVCTO

AVCTORIS DE ORDINE Superiorum declaratio.

HANC ego ſententiam, de Baptiſmo Abortiuorum, tota hac Diſputatione comprehenſam, & præſertim Sectione vndecima expreſſam ab Eminentiſſimis Patribus Sacræ Indicis Congregationis iuſſus explicare, libens, volenſque grauiſſimo prudemtiſſimoque doctiſſimorum Principum judicio, & imperio, pareo.

Et in primis aſſero, me nihil in præſenti materia definiendo dicere, ſed vti rem probabilem, & per modum problematis proponere. Deinde adverto me neminem, quoad praxim attinet, ſub mortali obligare, ſed tantum rationes ſpeculativas id ſuadentes exponere, ac in ſuſpenſo relinquere, ſicuti, nec inducere novum aliquem ritum in Eccleſiam: cum id ad Sacram Rituum Congregationem, Summumque Pontificem ſpectet. Ita ſentio, ita ſcripſi & ita me ſcribere, & ſentire proteſtor, vt æquum eſt humilem, ac devotum S. Romanæ Eccleſiæ filium, qualem me eſſe, & fuiſſe hactenus, futurum in poſterum, Sancte profiteor;

FRANCIS

FRANCISCVS GVINIGIVS Congregationis Clericorum Regularium Matris Dei Rector Generalis.

CVM opus cui titulus Pia Protheſis, *De Miniſtrando baptiſmo humanis fœtibus abortivis* P. HIERONIMI FLORENTINII, duo ex Patribus noſtræ Congregationis quibus id commiſimus, recognoverint ac in lucem edi poſſe probaverint; & cùm de Ordine S. Indicis Congregationis, vſque de anno 1664. nobis à Reverendiſſimo P. Secretario, tunc temporis intimato, fuerit ab eodem Auctore declarata, ſeu correcta, vt in principio hujus operis dicitur; facultatem concedimus, vt typis mandetur, ſi ijs ad quos ſpectat, placuerit, in quorum fidem præſentes propria manu ſubſcripſimus & ſigillo noſtro munivimus. Romæ die 19 Auguſti 1673.

FRANSCICVS GVINIGIVS Rector Generalis manu propria.

Loco † ſigilli.

** HVMANISSI

HVMANISSIMO LECTORI
ſuo Hieronymus Florentinius. S.

HABES Amice Lector in hac quarta editione præter Primam, Secundam etiam, Tertiam, & Quartam Diſputationem de Baptiſmo Abortivorum. Et ne, me nimis facilem credas, & avidum evulgandi quicquid in mentem venerit, hujuſmodi additionis cauſam ſyncerè accipe. Nihil prorſus de hoc argumento amplius meditabar, nullam omnino appendicem primæ diſputationis vel mente conceperam: quando ex inproviſo ad S. Indicis Congregationem Primam Diſputationem Lugduni editam, delatam fuiſſe cognovi. Delata igitur triplici, ut moris eſt, examine à tribus Conſultoribus, fuit de mandato Eminentiſſimorum PP. Propoſitio diſcuſſa; & licet ex relationibus factis, inventa fuiſſet probabilis, placuit nihilominus DD. meis, mihi per ſecretarium imponere, vt eam ad clariorem veritatis à me intentæ doctrinam, magis declararem: quod ſtatim obediens feci, & aſſiſtente & approbante eodem ſecretario declarationem compoſui & vt vides illam in fronte libri propoſui, & Lucæ typis Hiacinthi Pacij, in lucem edidi: ideo à prædicta S. Congregatione paulò poſt emanavit ſub die decima Aprilis 1666. Decretum tenoris ſequentis.

Diſputatio de Miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus Abortivorum à P. Hieronymo Florentinio &c. non permittitur niſi correcta juxta ultimam impreſſionem Lucæ ex Typographia Hyacinthi Pacij.

Poſtea vero cum aliqua argumenta contra meam Propoſitionem fuiſſent à nonnullis excogitata, & quædammetiam accepiſſem per litteras, ab amicis à me rogatis, vt ea mihi proponerent eo ſtudio, quo magis veritas innoteſceret; & præterea, cum ex Alexandri Papæ VII. Conſtitutione de Immaculata Deiparæ Conceptione argumentum deſumptum, & pro confirmatione eiuſdem propoſitionis, non contemnendum iam præcogitaſſem, alias tres diſputationes

diſputationes primæ addidi & quidem ſecundam in qua principaliora in contrarium argumenta continentur à Superioribus Romanæ curiæ examinari, approbari & typis Romanis imprimi procuraui.

Accipe igitur ſtudioſè Lector iſtud, qualecunque auctarium & vnico intuitu in ſubiecto indice cenſorum nomina lege: quod ſi illorum ſubſcriptiones quibus meam Protheſim admittere, & probare voluerunt; imo ſi quorundam Opuſcula perlegere non gravaberis, videbis nedum illam libenter & obviis ulnis exceptam, ſed hanc philoſophicam veritatem, Quod nimirum humanus fœtus primis diebus viuat, Anima rationali, tanquam probabilem receptam & confirmatam; ita ut nihil illi deeſſe videatur, quominus inter propoſitiones tam intrinſece ut dicunt quam extrinſecè probabiles, debeat recenſeri. Vale, & ſi quid in toto opere erroris occurrat benignus excuſa: ſi quid vero, ad Animarum ſalutem iuvandam opportunum inveneris vtere; & redemptionis Animarum ſanctiſſimum opus agredere, adiuua, perfice: quod ſi meliora repereris, vt ſpero, precor vt afferas. Quidquid enim meis inventis addideris, ne amplius Abortiuorum Animula periclitantes perdantur erit ipſis ſalutiferum, Deo gratum & mihi etiam iucundiſſimum. Vale.

INDEX CENSVRARVM.

Cenſura Vniverſitatis Viennenſis Theolog. I
Vniverſitatis Viennenſis Medicorum. II
Univerſitatis Pragenſis Theologorum. III
Vniverſitatis Pragenſis Medicorum. IV
Univerſitatis Sorbonenſis Theologorum. V
Univerſitatis Remenſis Rectoris. VI
D. Epiſcopi Caramuelis Ep. 1. VII
D. Epiſcopi Creſpij cenſura per Epiſtolam. VIII
Eiuſdem D. Epiſcopi Caramuelis Ep. 2. IX
P. M. Michaelis de Alcantara. X
D. Stephani de Zvvixſchlag Vicarij Generalis Epiſcopi Viennenſis. XI
P. Bernardi Geyer Thologi Soc. Jeſu. XII
P. Michaëlis Heintz Theologi Soc Jeſu. XIII
P. Maximiliani Reichemberger Theologi Soc. Jeſu. XIV
P. M. Raymundi Pinſger Theologi Ord. Prædic. XV
P. M. Chriſtophori Spies Theologi Ord. Prædic. XVI
P. M. Vincentij Geitter Theologi Ord. Prædic. XVII
P. M. Jacobi Philippi Polini Theologi Ord. Prædic. XVIII
P. Alberti de Albertis Theol. Soc. Jeſu. XIX
P. Antonij Caſilij Theologi Soc Jeſu. XX
P. Michaëlis Baſſani Theologi Soc. Jeſu. XXI
P. Nicolai Martinez Theologi Soc. Jeſu. XXII
P. Joannis Tribault Theologi Soc. Ieſu. XXIII
D. Jo. Baptiſtæ Solerij Medici Januenſis. XXIV
Univerſitatis ſalmanticenſes Theolog.
P. Ioannis Barbiani Theologi Soc Jeſu } XXV
P. Richardi Lyncei Theolegi Soc. Jeſu.
P. M. Antonij de San Pedro Theologi in Collegio Salmantino D. Bernardi. XXVI
P M. Farnciſci de Roys Theologi in eodem Coll. XXVII
P. M. Petri de Oviedo Theol. in eodem Coll. XXVIII

P.M.Mich.

P.M.Michaelis de FuentesTheol. in eod. Coll. XXIX
P.M.Ildephonſi Herbas Theol.in eodem Colleg. XXX
P.M.Mauri Semocoi Theol.Ord.S.Benedicti. XXXI
P.M Placidi de Puga Theol.eiuſdem Ordin. XXXII
P. M.Antonij de Caſtillo.Ord.eiuſdem XXXIII
P. M.Joſephi Gomez Theol.eiuſdem Ord. XXXIV
P.M.Philippi Uahamonde Theol eiuſdem Ord. XXXV
Collegij Salmantini B.Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum.
P.M.Jo. Bapt.de candanedo.
P.M. Didaci Uillavicinero
P. M. Joſeph Gonzalez
P.M.Ferdinandi de Caravajal
P.M.Ildephonſi Gundiſalvi
} Theologorum in dicto Collegio Salmantino. XXXVI
P. M. Joſephi Bravo Theologi in Collegio Præmonſtratenſi Salmantino. XXXVII
D.Petri Carvoſo Theologi Salmantini. XXXVIII
D.Ludovici Cittadella Prioris SS.Joannis,& Reparatæ Civitatis Lucen. XXXIX

CENSVRÆ,

Quas pro Baptiſmo Abortivorum favorabiles publicari voluerunt Vniverſales Academiæ, & Primarij Doctores, tum Theologi, tum Medici, qui primam tantum Diſputationem olim impreſſam perlegerunt.

Cenſura Illuſtriſſimorum Patrum Præclariſſimæ Facultatis Theologicæ in Vniverſitate Viennenſi.

I.

DISPVTATIONEM de miniſtrando ſub conditione (prout ſectione xj. explicatur) Baptiſmo humanis fœtibus Abortivorum, ab adm. Rev. P. Hieronymo Florentinio Congreg. MATRIS DEI Clerico Regulari conſcriptam, ad Auctoris inſtantiam facultatis noſtræ Theologicæ ſub Uniuerſitate Viennenſi Cenſuram, & (ſi videretur) approbationem deſiderantis, complurium, & gravium S. Theologiæ Doctorum & Profeſſorum iudicio ſubmiſimus. Jj omnes præmiſſo accurato examine, pari ſuffragio, ac conſenſu cenſuerunt, nihil in eo opuſculo, vel à S. Eccleſiæ mente, vel à ſacrorum Canonum Decretis, vel à morum regula alienum eſſe: flagrantẽ inſuper zelum doctiſſimi viri pro ſalute plurimorũ caullaudarunt præſtanti eruditione conſpicuum, & ſolidis Theologiæ ſubnixum momentis. Deinde in ſolemni Doctorum noſtrorum Congregatione, viſis Cenſuris ſingulorum, poſt maturam deliberationem decretum fuit, vt communi nomine Inclytæ facultatis noſtræ libellus iſte, mole ſua exiguus, at magnus ampliſſima vtilitate, maximo animarum bono comprobaretur, quo citius ad felices conatus Authoris, publico Theologorum accedente Teſtimonio innumero puſillorum Populo, in regione umbræ mortis pericliranti radius

radius æternæ lucis affulgeret. Hoc eſt, quod ex officio, præſentibus exhibemus, & conſueto facultatis ſigillo, ac manu propria teſtatum vniuerſis volumus. Viennæ Auſtriæ, ex Congregatione facultatis Theologicæ. Die 18. Febr. Anno ſalutis 1663.

Loco † Sigilli.

Laurentius Aidinger SS. Theol.
Doct. Can. Vien. &c. p. temp.
Facultatis Theologicæ Decanus

Cenſura Excellentiſſ. DD. Præclariſſimæ facultatis Medicæ in Vniuerſitate Viennenſi.

II.

EXibita eſt nobis Diſputatio Rever. Domini Patris Heronymi Florentinij, Congregationis Matris Dei Clerici Regularis de Baptiſmo humanis fœtibus adminiſtrando legenda, & cenſenda. Huius opinio penitus nova, per quatuor noſtri Collegij Doctores accuratè relicta, & multis argumentis in vtramque partem diſcuſſa, tandem ſcrupulis, & obiectionibus omnibus remotis, vnanimi omnium noſtrum conſenſu, etiam ex Divino charitatis præcepto meruit applauſum, & approbationem; vtpote quæ ad maiorem Dei gloriam, & præmaturè naſcentium puſillorum ſalutem æternam, non minus pio quam laudabili zelo Parochos, Parentes, & Obſtetrices excitat ad zelum ſalutis, ut nihil poſſit addere doctrina peritorum; ſed ſecuturis manſura temporibus de faciendis erudiet poſteritatem. Nam etſi nullum detur tempus determinatum, in quo de inexiſtentia animæ rationalis non poſſit dubitari; attamen cum Doctiſſimo Thoma Fieno, Pemplio, & aliis Catholicis Medicis, apud Farinacium citatis, probabili aſſertione ſtatuimus, facta ſpermaticæ materiæ fermentatione, ſeu genituræ transmutatione, poſt paucas horas, vel paucos dies Embryoni animam rationalem infundi. Unde Morales Theologi concludere poſſunt, Fœtus ex uteri materni latebris immatu-

rè prodeuntes dubia, aut ſaltem probabili vita præditos ex charitate poſſe ſub conditione per Baptiſmum Chriſti meritis participes fieri, & Lymbo ereptos Cœlo adſcribi: indubitata vero vitæ ſigna edentes ex iuſtitia abſolutè eſſe baptizandos, vt multiplicatis interceſſorum ſuffragiis, omnium ſaluatorem, pro nobis deprecentur. Jta Collegij Medici in generali ſtudio Viennenſi Collegiati quadraginta Doctores cenſemus. Jn quorum fidem præſentes Domini Decani noſtri ſubſcriptione, Collegiiq. ſigillo voluimus communire. Dat. Viennæ Auſtriæ, pridie Natiuitatis Dominicæ, Anno ejuſdem ſupra mille ſexcentos, ſexageſimo ſecundo.

Joan. Gulielmus Mannagetta p.t.
Collegij Medic. Decanus, &c.

Loco † Sigilli.

Cenſura Illuſtriſs. Patrum Antiquiſs. facultatis Theologicæ Vniverſitatis Carolo-Ferdinadeæ Pragenſis.

III.

LIbrum hunc ab admodum Rev. P. Hieronymo Florentinio Clerico Regulari Congregationis MATRIS DEI typis editum cum approbatione Illuſtriſſ. ac Reverendiſſ. D. Joannis Caramuelis Epiſcopi Campanienſis, & Reverendiſſ. Patris Fr. Michaelis de Alcantara Ordinis Beatiſſ. Virginis de Mercede Redemptionis captivorum Generalis digniſſimi, diligenter perlegimus; & licet poſt tantorum Virorum approbationes, omnis alia iure meritò cenſeri deberet otioſa; nihilominus, vt Auctoris voluntati obſecundemus, dicimus in primis, nihil in eo omninò contineri, quod vel leuiter Catholicæ doctrinæ videatur opponi. Secundo Opiniones omnes circa fœtus animationem, & diligenter conquiſitas, & eruditè propoſitas, & ingenioſè examinatas, & prudenter ad intentum operis inductas.

Qua

Qua propter librum hunc qui lucem ſemel aſpexit, digniſſimum eſſe, qui eandem ſæpius aſpiciat. In concluſione autem ſect.11. ex opinionibus illis variis illata, aliquam putamus ſubeſſe difficultatem; cum enim, & dubia ſit prolis intra triduum aut etiam citius, animæ rationalis informatio, itaut excepta quorundam Auctoritate,nullum aliud à ratione poſitivum fundamentum ei patrocinari videatur, quàm quod ejus falſitas è contrario efficaciter nequeat oſtendi,& ex impedimento ſecundinarum,quibus obvolutus fœtus eiicitur,grave ſecundum oriatur dubium de Baptiſmi capacitate: & (quod maximè apud nos urget) tertium,ex perſeverantia animæ, in tam exigua, & tenera materia qualis ponitur, in parvitate unius hordeacei grani,quæ non niſi, veluti leviſſima ſcintilla ignis,quæ ſola relicta quaſi inſtantaneè extinguitur, debeat judicari. Etenim vel ex uteri alteratione ob quam foras eiicitur, vel ex injuriis agentium externorum,quibus expoſitus talis fœtus,non poteſt facilè credi reſiſtendo ſufficiens, non putamus tunc,de animæ rationalis in eo perſeverantia,ullam eſſe poſſe probabilitatem, ſed tot,& tam gravia ex variis capitibus de capacitate Baptiſmi dubia, certam in contrarium oſtendere incapacitatem,ut propterea gravis à nobis judicetur impoſita ſub mortali hujuſmodi tam exiguum fœtum baptizandi,etiam ſub conditione, neceſſitas. Quæ tamen admitti probabiliter poterit,ſi fœtus in majori aliqua quantitate,puta ovi columbini,eiiciatur, cum in eo tertium,& ferè maximum periculum de extinctione ſubitanea probabiliter ceſſare videatur. Hoc eſt Facultatis noſtræ Judicium, quod libentiſſimè aliorum Cenſuræ ſubmittimus.

Hujus difficultatis ſolutionē vide infra

Datum Pragæ 3. Martij. Anno Domini 1663.

Loco ✠ Sigilli

Rodericus de Arriaga Soc. IESV Sacerdos S. Theol. Doct. ejudem Pragenſis Vniverſitatis Decanus, nec non Præfectus Generalis ſtuſtudiorum in Collegio Clementino ejuſdem Societatis.

*** Cen

Cenſura Excellentiſs. DD. Antiquiſs. Facultatis Medicæ Vniverſitatis Carolo-Ferdinandeæ Pragenſis.

IV.

Libellum R.P.Hieronymi Florentinij Congregat. MATRIS DEI Clerici Regularis de Miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus abortivorum FacultasMedicea Pragenſis accuratè reviſum, non ſolùm ex eo, quod ſalutem animarum in fœtibus abortivis deliteſcentium ſollicitè,& magno zelo procurare ſatagat,eoſdemque Baptizari poſſe,aut etiam deberi ſolidè demonſtret;ſed etiam ob multam eruditionem,quam continet Studioſis Medicinæ perutilem,majori Luce,quo à pluribus legatur,dignum judicat.Pragæ 1 Februar.Anno 1663.

Jo.Marcus Marci à Croland, &c.
Medicinæ Profeſſor prim. & p.t. Decanus

CENSVRA ILLVSTRISSIMORVM PP.
Theologorum Celeberrimæ Vniverſitatis Pariſienſis Sorbonenſis à tribus fideliſſimis Teſtibus,& Aſſertoribus per Epiſtolam ſubſcripta.

Adm. R. ac Eruditiſſ.P.Hieronymo Florentinio Congregat. MATRIS DEI Religioſo.
Stephanus le Bulenger,Ioannes Hamel,Ioannes Du Moulin, Theologi Pariſienſes.

V.

Librum, cui titulus eſt, *Diſputatio de Miniſtrando Baptiſmo Humanis fœtibus Abortivorum*, non ſine magna voluptate legimus, Uir religioſiſſime, nec non in eam, quam in decima præſertim, & undecima ſectionibus proponis, explicaſque, Theſim, *Fœtus humanos quocumque tempore venerint in lucem à die conceptionis ſub conditione ſaltem baptizandos eſſe*, diligenter inquiſivimus,illam in publicis exercitationibus Sorbonicis, & quidem

quidem comprobantibus Digniſſimo Sacræ Facultatis Syndico ac tanquam veram propugnari curavimus. Illam expenſis accuratè, quibus nititur, ſcripturæ, Patrum, rationiſq. momentis, indubitatam plurimarum Animarum promovendæ ſaluti, & prohibendis (quæ in procurando Abortu perpetrant perditiſſimæ illæ mulieres, falſa quadam ſervandi honoris ſpecie, & damnata à S. Baſilio formati, & informis fœtus ſubtilitate deluſæ) homicidiis perutilem, quin etiam Sacramento Baptiſmatis, cujus finis hominum Sanctitas, & ſalus, commodam eſſe cenſuimus. Datum Pariſiis anno Domini milleſino, ſexcentiſimo, ſexageſimo tertio, die vero ſeptima Menſis Decembris.

Stephanus Le Boulenger.
Joannes Du Moulin.
Joannes Hamel.

Cenſura Illuſtriſſ. DD. T. Mercier. D. Theologi, & Antiqui Rectoris Inclytæ Vniverſitatis Remenſis.

VI.

QUamvis nihil obſcurius materia, quam hic Liber Diſputationis de Miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus Abortivorum à R. P. Hieronymo Florentinio Congregat. MATRIS DEI Clerico Regulari compoſitus tractat, attamen ita clarè, & nitidè dubium illud Author expoſuit, quodque authoritatibus tam ſcripturæ, quàm Sanctorum Patrum, & Phyſicorum ratiociniis ſtabilivit; ut veritatis potius nomen ſibi vendicaverit, quàm dubij; ſcilicet miniſtrandum eſſe humanis fœtibus abortivorum Baptiſma ſub conditione. Quamobrem ut in lucem prodeat cenſui, & judicavi, cum nihil contineat contrarium Fidei Catholicæ, Apoſtolicæ, & Romanæ; immò ipſum multum devol-

Cenſura Excellentiſs. DD. Antiquiſs. Facultatis Medicæ Univer-ſitatis Carolo-Ferdinandeæ Pragenſis.

IV.

Libellum R.P.Hieronymi Florentinij Congregat. MATRIS DEI Clerici Regularis de Miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus abortivorum FacultasMedicea Pragenſis accuratè reviſum, non ſolùm ex eo, quod ſalutem animarum in fœtibus abortivis deliteſcentium ſollicitè,& magno zelo procurare ſatagat,eoſdemque Baptizari poſſe,aut etiam deberi ſolidè demonſtret; ſed etiam ob multam eruditionem,quam continet Studioſis Medicinæ perutilem,majori Luce,quo à pluribus legatur,dignum judicat.Pragæ 1.Februar.Anno 1663.

Jo.Marcus Marci à Croland, &c.
Medicinæ Profeſſor prim. & p.t. Decanus

CENSVRA ILLVSTRISSIMORVM PP. Theologorum Celeberrimæ Vniverſitatis Pariſienſis Sorbonenſis à tribus fideliſſimis Teſtibus,& Aſſertoribus per Epiſtolam ſubſcripta.

Adm. R. ac Eruditiſſ.P.Hieronymo Florentinio Congregat. MATRIS DEI Religioſo.
Stephanus le Bulenger, Ioannes Hamel', Ioannes Du Moulin, Theologi Pariſienſes.

V.

Librum, cui titulus eſt, *Diſputatio de Miniſtrando Baptiſmo Humanis fœtibus Abortivorum*, non ſine magna voluptate legimus, Uir religioſiſſime, nec non in eam, quam in decima præſertim, & undecima ſectionibus proponis, explicaſque, Theſim, *Fœtus humanos quocumque tempore venerint in lucem à die conceptionis ſub conditione ſaltem baptizandos eſſe*, diligenter inquiſivimus,illam in publicis exercitationibus Sorbonicis, & quidem

quidem comprobantibus Digniſſimo Sacræ Facultatis Syndico ac tanquam veram propugnari curavimus. Illam expenſis accuratè, quibus nititur, ſcripturæ, Patrum, rationiſq. momentis, indubitatam plurimarum Animarum promovendæ ſaluti, & prohibendis (quæ in procurando Abortu perpetrant perditiſſimæ illæ mulieres, falſa quadam ſervandi honoris ſpecie, & damnata à S. Baſilio formati, & informis fœtus ſubtilitate deluſæ) homicidiis perutilem, quin etiam Sacramento Baptiſmatis, cujus finis hominum Sanctitas, & ſalus, commodam eſſe cenſuimus. Datum Pariſiis anno Domini milleſino, ſexcentiſimo, ſexageſimo tertio, die vero ſeptima Menſis Decembris.

Stephanus Le Boulenger.
Joannes Du Moulin.
Joannes Hamel.

Cenſura Illuſtriſſ. DD. T. Mercier. D. Theologi, & Antiqui Rectoris Inclytæ Vniverſitatis Remenſis.

VI.

QUamvis nihil obſcurius materia, quam hic Liber Diſputationis de Miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus Abortivorum à R.P. Hieronymo Florentinio Congregat. MATRIS DEI Clerico Regulari compoſitus tractat, attamen ita clarè, & nitidè dubium illud Author expoſuit, quodque authoritatibus tam ſcripturæ, quàm Sanctorum Patrum, & Phyſicorum ratiociniis ſtabilivit; ut veritatis potius nomen ſibi vendicaverit, quàm dubij; ſcilicet miniſtrandum eſſe humanis fœtibus abortivorum Baptiſma ſub conditione. Quamobrem ut in lucem prodeat cenſui, & judicavi, cum nihil contineat contrarium Fidei Catholicæ, Apoſtolicæ, & Romanæ; immò ipſum multum devol-

luentibus fructum allaturum; quippe qui pugnat adverſus eos nuperrimè docentes, ſed ſtatim damnatos, poſſe gravidam, innuptam ſibi (ut ſalvetur honor) tuta conſcientia abortum procurare; peſſimè addentes fœtum humanum non animari Anima rationali, niſi poſt (elapſo tempore maturo) ex utero ejectionem, ideoque ſecundum eorum ſententiam non baptizandum, nec homicidam matrem ſævientem in prolem, puniendam à Prætore, quod eſt impium. Datum Pariſiis die 29. Menſis Martij Anni reparationis humanæ Naturæ milleſimi, ſexcenteſimi, ſexageſimi quarti.

T. MERCIER DOCTOR THEOLOGUS

Illuſtriſſimi, & Reverendiſſimi D.D. Joannis Caramuel, Campanienſium, & Satrianenſium Epiſcopi, Sacræ Cæſareæ Majeſtatis Conſiliarij, &c.

Ad Adm. Reverendum, & Eruditiſſimum D. Patrem Hieronymum Florentinium Auctorem hujus Libri.

EPISTOLA PRO CENSURA

VII.

INgenioſam illam diſputationem tuam *de Baptiſmate humanis fœtibus abortivis miniſtrando* quam magna rationum, necnon Patrum Doctorumque juniorum authoritatum efficacia firmaſti, libentiſſimè legi, & ex cimmeriis tenebris tantam te lucem, & claritatem eruere potuiſſe demiror. Multa in iſto erudito Syntagmate, quæ hodie rara, cras, aut perendie erunt communia, ſuo enim pondere ſtat veritas, ſuo ſplendore ſe prodit; & ſemel viſa, eſſe non poterit viris doctis inviſa. Sane Pygmæus, & Gigas nomina ſunt in Categoria quantitatis oppoſita, at ipſa in hoc libro coincidunt; ſi enim conſiderem molem eſt parvus; ſi fructum, magnus; nam omnes in eo litteræ in majorem Dei gloriam, & proximorum miſeria extrema laborantium ſalutem

æternam collimant.Hanc oro ob rem Florentini doctiſſime, ut tandem aliquando feſtines, & in lucem emittas iſta folia, quæ plena pretioſi ſeminis fructum uberrimum ſunt reddicura.Hæc eſt ſententia mea: hoc eſt meum de hoc libello judicium. Et quidem tametſi viris doctis ita pauca dixiſſe,aut verius inſinuaſſe,ſufficeret,quia tamen iſtud opus ad doctos, & indoctos perveniet,utriuſque me debitorem fateor,& rationem,qua ſubſiſtit meum judicium ſubjungo.

Magni hominis (& Μακρανθρώπου nomine mundum intelligo) conditio, & ſyntaxis eſt mira. In eo ſol oriturus, prius ad crepuſculinam lineam, quam ad Horizontalem accedit, & ipſe occidens, ultra Horizontem præterlapſus, magno ruit adhuc tempore,antequam iterum ſuperet crepuſculinam.Si Horizontalem pingi jubeas in pagina,una, & eadem erit omnium Geographorum,& Aſtronomorum opinio:ſi autem crepuſculinam, quot capita,tot ſententias invenies.Voluerunt plurimi inter lineam Horizontalem, crepuſculinamque graduum 15^{m}. intereſſe divortium; & hanc ſententiam me docuerunt Compluti, dum ibi Philoſophiæ vacarem.Submittit illam Tycho Brahæus ad gradum 16.$\frac{1}{2}$:& audentiores alij, quorum *in Commentariis ſuis ſuper Sphæram Ioannis de Sacro Boſco*, Clavius meminit, ponunt 17.$\frac{1}{2}$Ptolemæus 18.ſtatuerat.Chriſtophorus Rothmanus *in Epiſtola quadam ad Tychonem* 24.& quod mireris alij etiam 30. Vnde meritò P.Navius,cum tam diſſentientes illuſtrium hominum opinationes ſubaudit,exclamat, non poſſe dari certam aliquam crepuſcula metiendi regulam, cui conſonat Joannes Alſtedius *Encyclopediæ tom.2. libro 17. parte tertia capite.3. paragrapho quarto pag.452. & libro 19. parte.1. capite.3. §.9. pag.596,*

Hac noticia præventus ad parvum mundum (& *Microcoſmi* nomine,hominem intelligere debeo) converto oculos, & Divini Platonis ſententiam, quæ inter utrumque hominem,inter utrumque mundum(parvum,magnum)ſummam analongiam,& concordiam inſtituit, eſſe veram invenio. Vita eſt Sol Microcoſmi? quia, ſicut in mundo Æthereo, Sol eſt omnium cæleſtium motuum ratio: etiam illa ortui, & occaſui eſt

obnoxiâ: nempe viſibili, & crepuſculino. Oritur Homo oculorum judicio, cum naſcitur; occidit eorumdem oculorum ſententia, cum deſertus à ſenſibus nullum vitalem actum elicit, qui poſſit humanitus percipi. Iſte eſt viſibilis diei Humani Finitor, hic Horizon: & quidem diem meritò voco totam durationem humanam ut conſonem illi, qui dixit. *Tota vita dies vnus.*

An ne tunc primum homo vivere incipit, cum vivere à nobis videtur? an tunc ultimo vivere deſinit, cum videtur vitam cum morte commutaſſe? Non puto. Ante ortum Humanus Sol auroram (hoc eſt lucem, & claritatem dubiam) habet: poſt occaſum crepuſculum: nam in homine prius deſinit operari quam eſſe. Hinc ortæ leges in Republica, tam Eccleſiaſtica, quam ſæculari, ne corpora efferantur ſtatim: aliqui enim ſunt egreſſi ex ſarcophago, & aliqui ſepulti adhuc vivi. Poſſem multos nominatim producere, ſed quia frequens, & ſcita res eſt, ſufficit Philomarum Poëtam ingenioſum audiri: numero enim LXIV. de quopiam, qui diſcipulorum errore mortuus creditus, vivus terram ſubiit, ſic cecinit.

Mente procul ſtantem ſua vecors turba magiſtrum
Viventem ſepelit, quem periiſſe putat.
Errantum pœnas Doctor luit: & rude vulgus
Iam male, ſic moriens, edocuiſſe dolet.

Ergo ſicut ſunt leges, quæ jubent ne deſiviſſe putemus hominem, quem ſenſu deſtitutum videmus, quouſque ſuccurrat tempus ratio-ve, quæ illum eſſe mortuum evidenter oſtendat; eſſe deberent etiam, ne nondum incepiſſe infantem vivere exiſtimemus, tametſi ſenſuum in illo nulla inveniamus tyrocinia quouſque vel nunquam eum habuiſſe vitam, vel jam perdidiſſe ratio certa, & indubitata perſuadeat.

Sed quò ponemus crepuſculinæ vitæ terminos? quis definire audebit, quanto ante ortum tempore, quanto poſt occaſum vita infra ſenſibilis Horizontis terminos delitescat?

Multæ

Multæ profecto ſunt ſententiæ de Solis materialis crepuſculo: at multo plures de vitæ Humanæ initio fineque. Agens de vitæ Humanæ aurora in Theologiæ fundamentalis meæ *num.* 1621. extremas ſententias connexui: has etiam, & intermedias omnes. Tu à ſect. 2. ad 10. prudentiſſimè ſtatuis *punctum, aut inſtans illud temporis, quo rationalis anima à Deo creatur, & corpori Embryonis infunditur, incertum, & valde dubium eſſe*: quod ipſum ſacræ Scripturæ auctoritate *parte prima*, Patrum teſtimoniis *ſecunda*, & rationibus *tertia*, confirmas.

Hinc converto ad occaſum oculos, & alterum contemplor crepuſculum. Ejuſdem libri mei fundamento LXVI. *num.* 1881. hanc concluſionem ſtatuo, *Non eſt evidens tunc mori hominem cum vltimo ſenſu privatur*: vel verbis tuis aſſertionem accommodans *punctum, aut inſtans illud temporis, quo rationalis anima ſeparatur à corpore, incertum, & valde dubium eſt.*

Hinc oriuntur duæ connexæ quæſtiones, altera de Baptiſmo, altera de Pœnitentia, utrum videlicet omnis fœtus abortivus poſſit, aut debeat baptizari? utrum omnis homo, qui ita ſenſibus eſt deſtitutus, ut videatur jam mortuus, ſi aliunde non obſtet, abſolvi poſſit? (Conſulto dixi *ſi aliunde non obſtet*; nolo enim quæſtionem, quæ inquirit, an qui nec eſt confeſſus, nec vllo ſigno ſenſibili confeſſarium vocavit, abſolvi poſſit? hæc enim novam addit difficultatem & à me uberius ediſſeritur *à n.* 1848. *ad num.* 1878.) utramque breviter dilucidabo, & ut priorem expediam eruditiùs, & clariùs, poſteriorem prætermittam, quam *ibid. n.* 1878. ad ſequentes concluſiones reduco,

Prima. *Anima ſeparata à corpore non poteſt à peccatis abſolvi.* Secunda. *Impoſſibilis eſt caſus, in quo dubitetur vtrum homo adultus ſit vivus, vel mortuus.* Tertia: *Si eſſet poſſibile ejuſmodi dubium, & de facto daretur, deberet homo habens dubiam vitam abſolvi.* Quarta. *Si fuiſſet homo mortuus, & miraculo dubio ad vitam dubiam revocatus, deberet cenſeri non vivus.* Quinta. *Caſus eſt poſſibilis, in quo aliquis probabiliter dicatur*

dicatur mortuus. Sexta. *Homo probabiliter vivus (ſi aliunde non obſit diſpoſitionis defectus) abſolvi poteſt, imo & debet.* Septima. *Homo minus probabiliter vivus, abſolvi poteſt, debetque.* Sed à quo ? *Ex juſtitia à ſuo Parocho: ex charitate vero à quocumque ſimplici Sacerdote*, & hinc novum dubium ſuboritur, ſcilicet. An quando Hominem poſſe, aut debere abſolvi dicimus, de abſoluta, an vero de conditionata abſolutione diſſeramus ? Reſpondeo. *Hominem certo vivum, quantum ex hoc capite abſolvi debere abſolutè: probabiliter vivum abſolutè, vel conditionate: at vero dubio vivum tantummodo conditionatè* Hæc de vitæ humanæ crepuſculo, quod ſenſibilem occaſum ſequitur: tranſeo ad aliud crepuſculum, & vitæ humanæ auroram, & initium contemplor, & has conclusiones ſubjungo.

Prima: *Non creantur animæ rationales, antequam corporibus humanis infundantur.* Quid ſi prius crearentur, & poſtea demum infunderentur? Illæ antequam unirentur corporibus non poſſent baptizari: cum quia pure ſpirituales ſunt, & aqua lavari ideo non poſſunt: tum quia Sacramentum Baptiſmi pro Hominibus eſt inſtitutum, & animæ nondum vnitæ corporibus non eſſent homines. Secunda: *Poſſibilis eſt caſus in quo dubitetur, an fœtus animatus ſit* ? Tertia: *Fœtus habens dubiam vitam poteſt, & debet baptizari.* Quarta *ſi eſſet à natura certum tempus ad fœtuum animationem conſtitutum, Embryo, qui miraculo dubio ad vitam dubiam perveniret, prudenter cenſeretur nondum vivus*: & cur? quia eſſet pro lege à natura conſtituta poſſeſſio. Quinta. *Caſus eſt poſſibilis, in quo fœtus probabiliter dicatur vivus.* Sexta: *Sanè fœtus probabiliter vivus baptizari poteſt, debetque.* Septima: *Imo etiam minus probabiliter vivus etiam poteſt, & debet.* Sed à quo ? *Ex juſtitia ab ordinario Parocho: & ex charitate à quocumque.* Et quo modo quæſo baptizabitur, abſolutè, an ſolummodo conditionate? *Fœtus ſi certò vivat, abſolutè, ſi vita probabili animetur, abſolutè, aut conditionatè; ſi vero dubia tantùm conditionate.*

Si ſcire velit aliquis, vnde hæc poteſtas, aut etiam obligatio exoriatur?

exoriatur? Ad officium, ſi de Parocho; ad charitatis legem ſi de cæteris agamus, recurro: tenetur enim homo ſub peccato mortali juvare proximum conſtitutum in æternæ damnationis periculo. At fœtus animatus, qui meo errore judicatur aut nondum animatus, aut mortuus; & æger vivus, qui meo errore jam obiiſſe putatur, ſunt in æternæ damnationis periculo, ſalui erunt, ſi congrua Sacramenta recipiant, aut aliàs in æternum peribunt. Ergo crudelis sũ, & ſanguinis Divini reus, ſi nolim abluere alterum & alterum à peccatis abſolvere. Quamobrem, Si in dubio Sacramenta adminiſtro conditionatè, infero nulli injuriam, etiam in caſu, quo careât anima illa corpora de quorum vita dubitatur. Cæterum ſi illa anima prædita ſunt, & tamen Sacramenta negentur, ob opinationem meam in æternum damnantur Ergo ne hanc illis irrevocabilem injuriam inferam, tutiorem viam ingredior, faveo periclitantibus, & eis quo poſſum modo Sacramenta adminiſtro.

Hanc tu reſolutionem, quoad abortivos fœtus ſtatuis, & eruditè exponis *ſect.* 10. poſtea *ſect.* 12. 13. & 14. objectiones nonnullas proponens, & fortiſſime diluens.

Uale igitur Pater eruditiſſime, bellum infer Lymbo (aut etiam forte Inferno, de ſtatu enim infantum, qui caruerunt, aquæ Sacramentalis beneficio, nihil hucuſque definivit Eccleſia) & quia eum non potes expoliare animabus, quas eo invexere ignorantiæ ſcrupuloſæ, præjudicia, ob quæ multis infantibus, qui erant re vera vivi, cum tamen viderentur mortui, fuit Baptiſma negatum, grandi ore potius concionare, quam diſputa; ne Obſtetrices, & qui Embryonibus aborientibus adſunt, pergant deſipere, hoc eſt, ne Chriſti meritis efficaciam invideant, infantibus dubia, aut probabili præditis vita, viam ad gratiam, & gloriam occupantes. Uale iterum, ut doctiſſimis libris exornes Theologiam. noſtro ævo ſublimium ingeniorum concurſu ad magnam perfectionem promotam. Romæ pridie Kalendas Octobris M.DC.LVII.

Cenſura per Epiſtolam Excellentiſs. D. D. Ludovici Creſpÿ Epiſcopi Placentini, & ad SS. D. N. ALEX. PP. VII. Oratoris pro Eccleſiis Hiſpaniarum, & Catholico Rege Philippo IV.

VIII.

Molto Rever. Presbitere Oſſervandiſſ.

IL Presbitere Hippolito Marracci farà teſtimonio à V.P. della mia impoſſibilità di riſpondere alla ſua gratiſſima Lettera; poiche parecchi giorni mi hà veduto travagliato dalli dolori di fianco, e di podagra. Adeſſo trovandomi ſollevato di eſſi riſpondo ringratiandola in primo luogo del favore che mi fà, parendoli che ſia di qualche ſtima il mio giuditio del ſuo Libro; E volendo che jo ne cavi da N. Sig. il ſuo giuditio in quanto alla pratica. Quanto à me jo non dubiterei certo, de che ſi poteſſe miniſtrare il Batteſimo *ſub conditione*, e la prima volta, che tenga Audienza del Papa, farò l'vfficio opportuno per cavare il più ſicuro parere. E per fine le bacio le mani. Di Roma li 18. Giugno del. 1661.

Di V.P.

Sér. Affettionatiſſ.

Lodovico Veſc. di Placenza.

Cenſura iterum ſcripta per ſecundam Epiſtolam ad Anthorem ab Illuſtriſs. DD. Ioanne Caramuel, Epiſcopo Campan. &c.

IX.

Adm.Rev.P.Hieronymo Florentinio Congregationis MATRIS DEI Clerico Regulari. D. & Amico meo Obſervantiſſ.

ERit valdè difficile, ut opinor, univerſitatum Salmanticenſis Lovanienſis, Pariſienſis, &c. extorquere Cenſuras: nam Politica ratione ducuntur, cui omnes Scholaſticæ cedunt. Salmanticenſis ante viginti annos à me in Cauſa Cornelij Janſenij conſulta, reſpondit, non eſſe moris, ut per modum corporis reſponderet, niſi à Sum. Pontifice, aut à Rege rogata; ſed tamen juſſit; ut ſinguli dicerent privatim, quid ſentirent: quod ipſum plerique fecerunt. Lovanienſis in Belgio, Salmanticenſis Vniverſitatis Soror eſt: undè non miror, ſi lege ſimili ſuam authoritatem manuteneat. Sorbona Vniverſitatum Galliæ Princeps, crebro conſulta à Regibus, tacebit conſulta à privatis. Ergo proderit has Vniverſitates tanquam ſcientiarum Numina venerari, ſufficiet enim Nobis, ſi per Doctores ſuos reſpondere dignentur.

Jam ſcis, mi Florentini, cauſam, ob quam tacent celeberrimæ Vniverſitates: Non igitur Salmanticenſis, ob illas, quas tibi reſcribunt. Videlicet (1) hoc, quod tuus libellus ſuadet, eſſe nouum in Eccleſia Catholica: (2) eſſe contra D.Thomam: (3) non eſſe probabile embryonem, qui primis à conceptione diebus vix granum hordeaceum excedit, informari anima rationali. Ergo proderit, ſi de ſingulis his objectionibus breviter diſcurramus. Agens igitur.

De *prima* dico, te optimè probaviſſe, Eccleſiam, ſi lege ſanciret omnes fœtus abortivos eſſe ſub conditione baptizandos, non eſſe dicendum novum præceptum ferre, ſed antiquum ex-

tendere, aut verius explicare. Hujuſque oppoſitum illa non juſſit, præceptum enim Divinum à Baptiſmo repoſuit, juſſitque infantes anima rationali præditos ablui; quinam autem eſſent illa anima rationali prædici, judicio prudentum reliquit. Vndè quia hodie major lux judicio prudentum affulſit, ex natura rei illud præceptum extenditur, & non eſſet novitatis, aut inconſtantiæ arguenda Eccleſia, ſi hanc ipſam veteris præcepti extenſionem, quæ rè vera jam datur ad omnium inſtructionem, dari de facto declararetur.

Et quid, ſi per impoſſibile antiqui Pontifices ſibi à ſui temporis Philoſophis, & Medicis ſuaderi permiſiſſent, fœtus ante diem 40. vel 80. rationali anima non informari, & huic ſtando perſuaſioni illos ante prædictum 40. vel 80 diem baptizari inhibuiſſent? an non hodie veritate detecta non deberet ALEXANDER VII. Sanctiſſimus Dominus Noſter jubere abſolutè contrarium? Non eſt cur à me reſponſionem expectes, jam enim olim *Epiſt.* 180. reſpondit Mellifluus Bernardus. *Hoc ſolet habere præcipuum Apoſtolica Sedes,* inquit ille, *ut non pigeat revocare, quod à ſe fortè deprehenderit fraude elicitum.* Ergo in caſu noſtro Ueteres Pontifices prudenter iuſſiſſent ante diem 40. vel 80. abortivos, fœtus non eſſe baptizandos, quia Philoſophorum, & Medicorum ſententiæ, tunc temporis indubitatæ, aſſentiri debuiſſent: & tamen hodie Sanctiſſimum Dominum Noſtrum, ubi deprehenderit, juſſionem illam Philoſophorum fraude, aut errore fuiſſe elicitam, non pigeret eandem revocare.

Confirmat hanc doctrinam Eugenij IV. Conſtitutio, quæ incipit. *Regularem vitam.* in qua nos juvat hæc periodus. *Cum plerumque contingat importunitate potentium, & negotiorum multitudine ſuppreſſione veritatis Sum. Pontifices fatigatos, aut circumventos, ea concedere, quibus aliàs nullatenus annuerent, &c.* Ergo ſi Eugenius prudentiſſimè revocavit gratias, quas ſuppreſſione veritatis Sum. Pontifices Prædeceſſores ſui circumventi conceſſerant: etiam revocaſſet præcepta, ſi qua illa ſuppreſſione veritatis circumventi impoſuiſſent.

Confirmat

Confirmat hanc doctrinam adhuc clarius Julij II. Conſtitutio, quæ incipit, *Religionem veſtram*, & expeditur 30. Januarij 1508. Nam cum quidam Sylvius ab eodem Julio poſtulaſſet, & impetraſſet, aliquas Eccleſias, & domos, quæ erant Patrum Auguſtinianorum, veritate detecta, integerrimus Pontifex gratiam prudentiſſimè, & juſtiſſimè revocavit, Sylvio perpetuum ſilentium impoſuit, declaravitque *ſuæ intentionis, & primi propoſiti ſemper fuiſſe, conſervare ſingulis ſua Iura, nec unquam voluiſſe privare Ordinem S. Auguſtini illis Eccleſiis, ſi illius erant; ſed accenſere Ordini, ad quem pertinerent revera: adeoque impetrationes illarum, qualitercumque factas (etiamſi motu proprio) non tenere, ut pote præter mentem, & voluntatem ſuam expeditas.* Julius igitur Pontifex, ſi à Philoſophis deceptus, & circumventus Baptiſmo fœtus abortivos privaſſet, ubi errorem percepiſſet, perceptum revocaſſet, & declaraſſet. *Suæ intentionis, & primi propoſiti, ſemper fuiſſe conſervare ſingulis ſua Iura; nec unquam Baptiſmate voluiſſe privare abortivos, ſi viverent: adeoque juſſiones illas, ſiqua infantes vivos baptizari inhiberent, qualitercumque factas (etiamſi motu proprio) non tenere, ut pote præter mentem, & voluntatem ſuam expeditas.*

Ecce non dantur Eccleſiaſticæ leges de non baptizandis abortivis; interim, ſi darentur, fuiſſent juſtiſſimæ, quandiù ut certum à Philoſophis, & Medicis ſupponeretur, illos anima rationali carere: cæterum veritate detecta prudentiſſimè, & ſanctiſſimè revocarentur, & contraria lege ſublata, Jure ſuo frui abortivi fœtus permitterentur. Nec juvat dicere; non eſſe certum illos Anima rationali informari; Nam infans, qui probabiliter eſt vivus, baptizari debet ſub mortali: & opinionem Fieni quis audebit improbabilem dicere, ſi præter Viennenſis, & Pragenſis Vniverſitatum Cenſuras, etiam Avenionenſis, quæ Pontificia eſt, approbatione, & judicio honoratur. Vide Danielis Sennerti Epitomen à Claudio Bonetio exaratam.

A ſecunda Objectione facili negotio me expedio Primo enim ajo, poſſe ſententiam tuam in Schola D. Thomæ defendi; illo videlicet modo, quem proponis; Nam illa Animarũ ſucceſſio, ſi

datur, breviſſimo tempore completur: vel etiam alio modo dicendo, has tres Animas, quæ ſuccedere ſibi dicuntur, non diſtingui intrinſecè, & entitativè, ſed extrinſecè, & quo ad effectus; Infunditur enim ſpiritualis Anima, quæ ſub initium, qua vegetativa, & poſtea organa convenientia nacta, quà ſenſitiva, & tandem qua rationalis operatur. Hanc viam inivit P. Poncius Minorita: hanc alij, ut D. Thomam cum Scoto concilient. *Aio ſecundo*, non eſſe neceſſarium, ut Conſtitutiones Pontificiæ ad doctrinam D. Thomæ elimentur. Hoc clariſſimè oſtendo: quoniam, ſi agamus de Jmmaculatæ Uirginis conceptione, opinionem minus piam habuiſſe D. Thomam certum, & indubitatum eſſe affirmant Patres Dominicani: & tamen multi Summ. Pontifices ediderunt Bullas, quæ faverent opinioni contrariæ. Non poſſe Sedem Apoſtolicam in voto diſpenſare ſolemni, eſt Angelici Doctoris, & omnium Thomiſtarum ſententia: & tamen pluries Summi Pontifices in illo diſpenſarunt. Solius eſſe Epiſcopi Ordines majores conferre tenent cum D. Thoma communiter PP. Dominicani: Et tamen Abbas Ciſtercienſis, & quatuor Coabbates Hypodiaconatum, & etiam Diaconatum conferunt, ex particulari privilegio Quid plura? Nota res eſt, nec debet vlterius probari. Sanè æmulis, vel invitis omnia Angelici Doctoris aſſerta, vel certa, vel probabilia ſunt. Hoc non tollit multa poſſe præter, aut etiam contra probabiliter aſſeri. Et vt in particulari loquamur, iſtam conſequentiam. *Hoc eſt contra Sanctam Thomam: Ergo eſt impoſſibile.* Nemo doctus admittet: multa enim Scotiſtica Schola pronunciat, quæ opponuntur Thomiſtarum doctrinæ, & tamen probabilia ſunt. Accedit, te prudenter Propoſitionem ſimplicem à Modali diſtinguere, & ſi enim ultro demus Propoſitionem hanc, *Emlryo tertia ad ſummum die informatur anima rationali*, opponi doctrinæ Divi Thomæ, negabimus eidem doctrinæ opponi hanc, *Probabile eſt Embryonem tertia ad ſummum die anima rationali informari.* Nullibi enim Sanctus Thomas dixit ſententiam hanc, quam poſt Fienum paſſim amplectuntur Doctores, eſſe probabilem.

Ad

Ad Tertiam objectionem dico, reſponſionem illam tuam eſſe ſolidam: Nam ſi dicamus Animam eſſe organici corporis conformatricem, nullo modo intelligi poterit Embryonem figuram humanam affectare, & anima humana carere.

His igitur iterum conſideratis ad controverſiam principalem vnico Syllogiſmo reſpondeo.

Infans, qui probabiliter vivit (qui probabiliter Anima rationali informatur) debet ſaltem ſub conditione baptizari. Nota illud *debet.*

At embryonem tertia ad ſummum die informari Anima rationali eſt probabile.

Ergo baptizari debebit, ſi per abortum emittatur.

Uale Uir doctiſſime, & Deo, cujus cauſam agimus, me in tuis Sacrificijs commenda. Neapoli 23. Novembris 1663.

Tuæ doctiſſimæ, & Eruditiſſimæ
Dominationis humillimus Servus

Caramuel, &c.

Cenſura Reverendiſſimi Patris Magiſtri Fratris Michaëlis de Alcantara Vicarij Generalis Italiæ, & Siciliæ, & Procuratoris Generalis totius Ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, Sanctæ Inquiſitionis in Hiſpania qualificatoris, & Sacræ Congregationis Indicis in Vrbe Conſultoris.

X.

DE mandato Reverendiſſimi P. Franciſci Guiniſij Religioſiſſimæ Congregationis Clericorum Regularium Matris Dei Rectoris Generalis, Præſulis quidem eximij, & mihi quamplurimis

plurimis titulis ſumma obſervantia colendiſſimi, ſedulò, ac attente perlegi Diſputationem iſtam de miniſtrando Baptiſmate humanis fœtibus abortivorum Auctore R.P. Hieronymo Florentinio ejuſdem Congregationis Alumno, & non modo nihil in ea offendi, quod Eccleſiæ Sanctionibus, aut bonis moribus, vel leviter repugnet, verum etiam, & illius Auctorem ſolidæ eruditionis virum, ac ſuperiori laude digniſſimum cenſeo, ut qui in re morali, in qua Doctores, uti Hercules in ſuis columnis Gaditanis non plus ultra videbantur inſcripſiſſe, plus ultra aggredi, uti Columbus in novi occidui orbis inquiſitione, ac adinventione, & conatus ſit, & feliciter adeptus fuerit. Feliciter inquam imo & feliciſſime; perſpicuè enim apparet novam reſolutionem ſuam non tam topica ratiocinatione probare, quam Theologica demonſtratione convincere, dum eam legitima conſequentia infert ex quodam principio certo ex Præcepto Charitatis deſumpto, ac ad fidem pertinente, & ex varietate opinionum circa animationem humani fœtus, quarum licet nulla tranſeat probalitatis metas, omnes tamen, cum quælibet ſit aſſenſus cum formidine alterius partis, evidenter concludunt, quod quamvis incertum ſit determinatum tempus talis animationis, in quocumque tamen poſt conceptionem, ſeu receptionem ſeminis, ea poteſt contingere. Quapropter judico, prædictam reſolutionem uti probatiſſimam omnino in praxi ſequendam eſſe, excipiendamque fore cum magna omnium, Theologorum congratulatione, ſi typis detur, ut lucem videat ſimulque det lucem. Et hæc mea mens, cui lubens me ſubſcribo ſub meliori ſemper. Romæ in hoc Conventu S. Adriani Sacri Ordinis Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum die 1. Novembris 1657.

Fr. Michaël de Alcantara.

Cenſura Reverendiſſ. D. D. Vicarij Generalis Illuſtriſſ. D. D. Epiſcopi Viennenſis.

Stephanus de Zvvixſchlag Sanct. Theolog. D. Præpoſitus Viennenſis, & antiquiſſimæ Univerſitatis ibidem Cancellarius, S.C.M. Conſiliarius, & Illuſtriſſ. ac Reverendiſſ. Principis Epiſcopi Viennenſis Officialis, & Vicarius Generalis.

XI.

DIſputationem de abortivis, & immaturis Fœtibus humanis conditionatè baptizandis, Authore R. P. D. Hieronymo Florentinio Congregationis MATRIS DEI Clerico Regulari conſcriptam, magna mea conſolatione legi, & cenſeo planè digniſſimam eſſe, quæ in toto Orbe Chriſtiano evulgetur, & typis ſepius mandetur, quatenus, non tam animarum curæ Præfecti, quàm etiam omnes alij, qui parturientibus, aut abortum patientibus adſunt, hanc ſalutiferam doctrinam ſequantur, & in plurium animarum ſalutem exerceant, caveântque ſtudioſiſſimè, ne hujuſmodi fœtus humanus ſine Baptiſmate ſubito quaſi non eſſet animatus anima rationali de utero tranſlatus ad tumulum, vita temporanea ſimul & æterna privetur. Ita cenſeo infraſcriptus Viennæ Die 22. Decembris 1662.

Loco ✠ Sigilli.

Stephanus de ZWixſchlag. Vicar
Gener. Illuſtriſſ. Epiſcopi Viennen.

Cenſura Reverendiſs. P. Bernardi Geyer Societat. IESV D. Theologi.

XII.

EXimius hic libellus, & ſummè vtilis Orbi Chriſtiano, digniſſimus eſt, qui ſæpius recudatur, vt tam ſalutaris ejus Doctrina de adminiſtrando Baptiſmate abortivis, toti mundo ſecurè, quinimò (ut efficaciùs loquar, cum eruditiſſimo libelli Auctore ſect.11.) etiam neceſſariò practicanda, per novas editiones amplius innoteſcat. Viennæ Auſtriæ 28.Auguſt.1662. Ita cenſeo.

Bernardus Geyer è
Societate IESV.

Cenſura Reverendiſs. P. Michaelis Heintz Societat. IESV D. Theologi.

XIII.

DIſputatio de Miniſtrando ſub conditione (prout ſect. xj. explicatur.) Baptiſmo Humanis fœtibus Abortivorum, ab Adm. Reverendo. D. P. Hieronymo Florentinio Congregationis MATRIS DEI Clerico Regulari, vix dum quadriennio ab hinc primùm in publicum emiſſa, brevi ſuo Authori animos conciliavit, laudeſque Sapientum. Id merito quidem ſuo: præterquam enim, quòd nihil vel à S. Eccleſiæ mente, vel à morum regula alienum continet; flagrantem pro plurimorum ſalute zelum Doctiſſimi Viri abundè prodit, præſtanti eruditione conſpicuum, & ſolidis Theologiæ ſubnixum momentis. Vt omninò nihil obſtet: quin

libellus

libellus iſte, mole ſua exiguus, at ampliſſima vtilitate verè magnus, maximo animarum bono, ſecundis, & ſæpius iteratis typis vulgetur. Neque vero ab eximio eius Authore deſiderari quicquam poſſit: niſi, vt (poſtquam conatu felicis ingenij, publico Theologorum teſtimonio, effecit; vt Puſillorum populo in regione umbræ mortis periclitanti radius æternæ lucis affulgeret) porrò nunquam deſinat, erudito, quo vtitur, ac ſapiente calamo ſuæ, & alienæ ſalutis avidos, atque omnem ſibi Theologiam demereri. Ita cenſui, Viennæ Auſtriæ Die 28. Auguſti 1662.

Michaël Heintz è
Societate JESV.

Cenſura Rever. P. Maximiliani Reichenberger Societ. IESV D. Theologi. ejuſdemque in univerſitate Pragenſi Profeſſoris ordinarij, & facultatis Philoſophicæ pro tempore Decani.

XIV.

LEgi accuratè, & expendi Diſputationem de Miniſtrando baptiſmo humanis fœtibus abortivorum, editam à Rev. P. Hieronymo Florentinio Congregationis MATRIS DEI, Clerico Regulari, & cenſeo ſententiam aſſerentem, fœtus abortivorum, quocumque tempore ejectos, ſub conditione baptizari poſſe, & debere, eſſe tum ex principiis intrinſecis, tùm propter gravium, & peritiſſimorum Medicorum authoritatem, valdè probabilem. In hujus rei fidem propria manu ſubſcripſi Pragæ in collegio S. Clementis Societ. JESV die 3. Janu. Anno 1663.

Maximilianus Reichenberger è
Societ. IESV SS. Theol. Doctor.

Cenſura Reverendiſſ. Raymundi Pinſger Ordin. Prædicat. S. Theologiæ Doctor. Generalis Studij Viennenſ. Regentis, & Convent. p.t. Vice-Prioris.

XV.

LIbellum hunc ab Admodum Reverendo Domino Patre Hieronymo Florentinio Clerico Regulari, non minùs vtiliter, quam ingenioſè elucubratum, perlegi; qui cùm de administrando humanis fætibus Abortivorum Baptiſmate, tractet, ejuſdemque neceſſitatem, & obligationem ponderoſis rationibus, & argumentis perſuadeat, tanquam fœtus quidam intellectualis, ex fœcundiſſimo, ac ſubtiliſſimo Authoris ingenio quaſi ſemine conceptus, jamjamque progenitus, per omnia ſanæ Doctrinæ conformis, adeòque non abortivus, aut immaturus, digniſſimus eſt, vt per novas editiones, iterum iterumque renaſcatur, quo ſic uberrimis benevoli Lectoris ſuffultus alimentis, ad immortalem eiuſdem Authoris gloriam multarumque animarum vtilitatem, & ſalutem magis magiſque excreſcat. Ita cenſeo, Viennæ Auſtriæ 1. Septembris, 1662.

Fr. Raym. &c. Pinſger Ord. Præd.

Cenſura Reverendiſſim. P. Chriſtophori Spies Ordin. Prædicat. S. Theologiæ Doctor.

XVI.

CUm Diſputatio hæc erudítiſſima, de Miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus Abortivorum conſcripta, nil Fidei, aut bonis moribus contrarium contineat, quin potius plurimum proximorum

proximorum ſaluti conſulat, dum Author in ea infantium, ſe ipſos tueri non valentium, zeloſum agens Advocatum, fœtuumque Abortivorum partes, de Miniſtrando eiſdem Baptiſmo, piè, & ingeniosè defendens plures Parvulos ad Dominum Parvulorum amatorem conatur deducere, opus hoc prælo dari, & publici juris fieri poſſe cenſeo.

Fr. Chriſtophorus Spies, Ord. Prædic.
SS. Theologiæ Doctor.

Cenſura R. P. Vincentij Geitter. Ord. Præd. S. Theolog. Doct.

XVII.

Libellus hic à me infraſcripto relectus, non ſupra arenam, ſed ſupra ſolidiſſimam tum Auctoritatum, tum rationum petram fundatus ſubſiſtit. Proinde velut Civitas ſupra montem poſita, abſcondi non poteſt, ſed potiùs dignus eſt, ut ſecundo prælo lucem non tam aſpiciat, quàm aliis præluceat; velut lucerna accenſa ſuper candelabrum poſita; quod maximè præſtat erga humanos Abortivorum fœtus, æternis alioquin tenebris obnoxios, quos eximia inſtructione, & directione circa adminiſtrandum iiſdem Baptiſmi ſub conditione Sacramentum illuminat, & reducit ad lucem inacceſſibilem, ut luceat eis cum Sanctis Dei lux ęterna, & qui erraverãt ab utero, dirigit in viã juſtitiæ, & veritatis: qui mox ſederẽt in regione umbrę mortis, pręſervat ad vitã, promovendo parvulos venire ad eum, qui eſt via, veritas, & vita ut ſint Cives Sanctorum, & domeſtici Dei, qui fuerant vi peccati originalis patria extorres; prodeat ergò voto meo libellus hic in lucem communem, qui pro communi multorum puſillorum perpetua utilitate ſalubriter eſt conſcriptus. Ita Cenſeo

P. F. Vincentius Geitter
Ord. Prædicatorum SS. Theol. Doctor.

Cenſura R.P. Iacobi Thilippi Polini Magiſtri, Regen. & Lector. publ. in Conven. S. Dominici Bononiæ,

XVIII.

TAm multiplex, diſſitaque Scolaſticorum eſt complexio, ut admodum ſemper collaudaverim illud ad Epheſ.3. *Multiformis*. textus Syriaci verſionem. *Sapientia Dei differentiis plena.* Reticeo plures humorum varietates, quibus DD. conſtant: hanc dumtaxat meo inſtituto non abſonam, obſervo. Quoſdam enim capulari dogmatum vetuſtati expertus ſum affixos, ut probro dent, quidquid novitatis umbram augurari conſpexerint, morſibus placita recentiora corrodentes, & comminuentes. Alios recentiorum aſſerta ambabus ulnis vice verſa amplexantes, & principia, tametſi pretioſo veritatis unguento delibuta, non alio ab eiſdem depulſa prætextu, niſi quia ex ſenili Parentum fonte perenni fluxu defluxerunt. Quamvis autem novitatis aliquid redolentia, niſi vetuſtiſſimis Angelici Doctoris innitantur principiis, mihi non multum arrideant, (hac namque ratione pronunciatum Chriſti illibatum cuſtoditur, qui de Patre familias ediſſerens, De Theſauro ſuo nova, & vetera deducente, vetuſtatem haud propulſans, nec novitati interdicens, utramque tamen amicabili nexu conjungit) noviſſima tamen collimantes, Conſtantinopolitanæ Synodi ſententia protectos, nempe *Beatus qui prædicat verbum inauditum*, prorſus non illaudo. Præſertim ſi ea, qua par eſt reverentia, veritatiſque indagandæ cauſa pandantur; nec non ſpiritu non illaqueandi, ſed Animas ſalvandi dirigantur: quæ cum ſumma induſtria, mira claritate, diſputandi methodo, pulcherrimo ſtylo, propria eruditione, in hoc perinſigni Libello de Baptiſmate fœtibus abortivis conferendo à Doctiſſimo Presby. Hieronimo Florentinio Congregationis MATRIS DEI Clerico Regulari, elaborato apprimè illuceſcant: Ego infraſcriptus Sacræ Theologiæ Magiſter, ac in celeberrima Vniverſitate Bononienſi Theolo-

gicæ

gicæ Cathedræ S. Thomæ Moderator, nec non ſtudij Generalis S. Dominici Regens (qui juſſus, ſedula pro viribus diligentia, non impari voluptate, hoc præclarum Opuſculum luſtravi) fateor nihil in eo reperiſſe Fidei Catholicæ Regulis diſſonum, Chriſtianæ vitæ moribus nihil contrarium: Quinimo authori non modicum ornamentum allaturum, omnibuſque ſtudioſis plauſibilem futurum cenſeo. Si quidem in arduis, vel altiſſimis voluiſſe; ſeu attentaſſe, commendabile judicatur; hinc conatus, ſtudium, vigilantia, pulſatio ad ſupernaturalem gratiam, virtutis non eſſe naturalis ſancitur in Concilio Arauſſicano 2. *can.6.* Magiſque concupiſcimus ſcire modicum de rebus honorabilibus, & altiſſimis, quamvis topicè, ac probabiliter dumtaxat, quam multum certoque de minus Nobilibus, ſi credimus Philoſopho *libro 11. de animalibus* apud D. Thom. *libro primo de Anima lect.* 1. Quid, quod in Theologica navigatione, quæ difficultates, quæ pericula ſuperanda ſint, qui leget, intelliget: Nos enim ſub aquis tam vehementibus non gemere tantum (quod, & magnis viris, ipſiſque etiam Gigantibus evenire, Scriptura teſtatur) ſed & opprimi, ac penè mergi non diffitemur, cum à ſpiritu procellæ exaltati fluctus aſcendant uſque ad Cœlos, & deſcendant vſque ad Abyſſos, ut in tanto diſputationum fragore, & illidentium undarum mole, omnis ſapientia noſtra (ſi tamen noſtra) plenè devorata ſit. Quid ni petere in tam luctuoſa tempeſtate portum, dirigendo puppim, movendo clavum, expediendo vela, dignum commendatione non prædicabitur? Laudetur ergo, pluribus celebretur titulis, conatus, ſtudium ſiderium, vigilantiaque præfati eximij viri. Datum Bononiæ in Conventu S. Dominici die 1. Julij 1663.

F. Jacobus Philippus Polinus.

Cenſuræ

Cenſura R. P. Alberti de Albertis Soc. IESV S.Theol. Doct. in Collegio Romano.

XIX.

LEgi jampridem idem quoque pereruditum eiuſdem Adm. Reu. Patris Hieronymi Florentinij Opuſculum de Miniſtrando Baptiſmo, &c. teſtorque ingenuè, mihi illius ſententiam legitimè probabilem viſam eſſe, ea propter, quoniam apud cunctos Doctores extra controverſiam eſt, toties ſub conditione adminiſtrandum eſſe baptiſmum, quoties ſub dubio negativo rationabili, vel ſub opinione probabili eſt, an validè fuerit collatus vel omninò prætermiſſus. Vnde infero conferendum quoque eſſe ſub conditione, quotieſcumque ſub dubio negativo rationabili, vel ſub opinione probabili eſt, an fœtus ſit rationali anima informatus; nec ne? Quandoquidem in utroque caſu idem periculum damnationis æternæ imminet, ut conſideranti perſpectum eſt, facilèque evinci poſſet, ſi hic locus eſſet. Porrò omnia, quæ valdè erudite Author ibidem diſceptavit, ex doctiſſimis Medicis, & Philoſophis, & Theologis, vel opinionem probabilem, vel ſaltem dubium negativum rationabile, neceſſariò gignunt: an ille fœtus initio ſit Anima rationali informatus Neque vllum hactenus argumentum audivi, *quod phyſicè, vel moraliter demonſtret non eſſe in principio prædicto modo eum animatum*, ſed certè prorſus ſine prudenti formidine conſtare de oppoſito. Quare libenter ſubſcribo ſupra expoſitæ doctrinæ, etiam quantum ad reliquas concluſiones, Salvo meliori Judicio, &c.

Albertus de Albertis è Soc. JESV
5. Julij 1663.

Cenſura R. P. Antonij Caſilij Soc. IESV olim in Collegio Romano S. Theologiæ, & Philoſophiæ Lectoris, & pro tempore Studiorum Præfecti.

XX.

LEgi diſputationem de Miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus abortivorum Adm. Rev. Patris Hieronymi Florentinij Congreg. MATRIS DEI Clerici Regularis, in eaque laudavi ingenium, Pietatem, prudentiam, doctrinam, & eruditionem, ex qua ſequentes mihi videntur ſatis probabiliter elici poſſe concluſiones.

Prima, in quocumque dubio rationabili etiam negativo, quod fœtus ſit animatus, poteſt, imo ex charitate debet baptizari. Concluſionem optimè probat Author, & elicitur ex principiis moralibus evidentibus.

Secunda, Suppoſita incertitudine animationis fœtus, & probabilitate, quod ſtatim primo animetur Anima rationali: Probabile eſt, poſſe baptizari fœtum quocumque tempore habet aliquod etiam dubium ſignum viventis, quamvis non appareat ſenſibiliter organizatio accidẽtalis membrorum, &c. quia adhuc poteſt eſſe homo ſubſtantialiter cum Anima, quæ contraxit peccatum originale, & à qua formatur organizatio accidentalis membrorum, &c.

Primam, & ſecundam partem eruditè probat Author, ex quibus ſatis probabiliter deducitur concluſio.

Ex his

Infertur, viros doctos data opportunitate, debere ex Charitate hanc doctrinam propalare, præcipuè Parochis, ut illam ſuis Parochianis inſinuent, præſertim Obſtetricibus, & Medicis. Verum magna opus eſt prudentia, & ſuavitate, hiſce initiis propter Puſillos, ne excitetur in illis turbatio, quã ſolet parere novitas; quamvis hæc non ſit novitas, ſed antiqua veritas, noviter tamen deducta, ſicut quotidie fieri ſolet; Paulatim enim uſu molleſcit:

† ſicut

ſicut factum eſt in multis, ut Author eruditè oſtendit in conferenda abſolutione moribundis, &c.

Nec obſtat, quod Eccleſia huc vſque hanc veritatem non docuerit fideles; Nam ſicut ſarctum tectumque eſt, ipſam non poſſe docere falſum, ita indubitatum eſt non teneri docere omnes veritates, præſertim, quando tradita ſunt talia principia, ex quibus aliæ veritates *deduci poſſent expreſſius, ut paulatim fieri videmus.* Ita judico Salvo, &c. 6. Julij 1663.

Antonius Caſilius Societatis JESV.

Cenſura R. P. Michaelis Baſſani Soc. IESV, Doctor. Theologi, & librorum in Italia imprimendorum Cenſoris.

XXI.

DIſputatio de Miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus abortivorum Auctore Admodum Rever. P. Hieronymo Florentinio Congregat. MATRIS DEI Clerico Regulari, licet quæſtionem contineat à Theologis tam Scholaſticis, quàm moralibus non agitatam, eam tamen ſingulari eruditione ſacra, & profana, ita ſapienter contextam, tantoque authoritatis, & rationum pondere communitam proponit, ac diſſoluit, ut ſi qua inter opiniones, de re morali valde dubia, & obſcura ſupremum probabilitatis gradum attigit, hanc, de miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus abortivis, opinionem auctoris ſui ſolertia, & ingenio, illum feciliter attigiſſe non dubitem Ita judico ego

Michaël Baſſanus Soc. JESV.

Cenſura R. P. Nicolai Martinez Soc. IESV D. Theol. in Collegi. Romano p.t.S.Theol.Primarij Lectoris.

XXII.

VIdi eruditam Diſputationem doctiſſimi Uiri Hieronymi Florentinij Congreg. MATRIS DEI Clerici Regularis, de Miniſtrando Baptiſmo Humanis fœtibus abortivorum: & reperi plenam eruditionis, & Theologicæ Doctrinæ, adeo ut argumentum ſibi propoſitum omninò impleat. Circa reſolutionem Authoris judico, illum modeſtiſſimè agere, dum contentus rem in utramque partem problematicè examinaſſe, tandem concludit, ſe in illam magis inclinare,quæ Baptiſmum infantibus immaturè editis,concedit.In quam eandem Concluſionem ego libenter eo.

Primo, quia quoties prudentibus fundamentis dubitatur, an vivat nec ne, hujuſmodi Infans baptizandus eſt; nec modo poteſt, ſed & debet baptizari ab iis, ad quos ſpectat.At certum eſt, hujuſmodi fœtus imperfectos non vivere incertum eſſe; & de illis,an vivant dubitari cum prudentibus fundamentis poſſe Ergo & baptizari debent,& poſſunt.Major eſt omninò certa in re morali, & ſi illa non admittatur,ut certa, corruere neceſſe eſt innumeras concluſiones,quæ quaſi certa dogmata in praxi Eccleſiæ communi recepta ſunt. Minor verò evidenter oſtenditur ex iis omnibus, quæ in hoc tractatu aureo diſputantur à pr.ſect. uſque ad 11.

Secundo, quia quoties concurrunt duo Præcepta incompoſſibilia, hic, & nunc,quod minus eſt,cedit majori;& majori obtemperandum eſt; remittente interim minore ſuam vim obligandi.At hic concurrunt duo præcepta, alterum Charitatis erga Deum,& Proximum,in materia ſpiritualiſſima,in qua agitur de ſumma rerum, hoc eſt de ſalute æterna Animæ:Alterum de reverentia ſervanda Sacramentis.Illud primum majus eſt,& ſtrictius obligat, quam hoc ſecundum, ut patet tum à priori,

quia illud præceptum pertinet ad Charitatem Dei, & Proximi quæ proculdubio eſt major virtus, quàm religio: Tum à poſteriori, quia in ſimilibus caſibus ejuſdem Concurſus ſivè occurſus præceptorum, ſemper charitati obtemperamus, ſubveniendo Proximo periclitanti ſpiritualiter, & præceptum religionis, ut hic & nunc non obligans, omittimus; ſic moribundo ſenſibus deſtituto, de quo dubitatur, an ſit diſpoſitus, abſolutionem ſub conditione impendimus, Infantem morti proximum cum adeſt ſolum aqua, de qua dubitatur, an ſit naturalis, baptizamus, &c. Ergo hujuſmodi fœtus imperfecti etiam baptizandi ſunt ſub conditione.

Nec obſtat conſuetudo contraria. In primis, quia in hac re praxis eſt anceps, & varia, ſecundum opinionem Medicorum, & Obſtetricum. Nec poteſt probari in Vniverſa Eccleſia viguiſſe, aut etiam nunc vigere praxim vniformem omninò contrariam. Secundo, & maximè quia Paſtor univerſalis, ſicut nec quicumque alter legiſlator deſcendit ad caſus particulares ſpecificè, & in individuo, qui propter circumſtantias infinities combinabiles, ſunt infiniti; ſufficientiſſimè ſalvatur Providentia Sanctæ Matris Eccleſiæ circa ſalutem horum parvulorum minimorum, ſi dicatur ſub principiis, legibus, & regulis generalibus de Baptiſmo parvulis Miniſtrando, etiam hos, de quibus eſt ſermo, fuiſſe comprehenſos. Ita ſentio, & judico, ſalvo ſemper Doctiorum, & præcipue Superiorum meorum Judicio, cui me, & reſolutionem hanc ſubmitto, dum ſubcribo. Romæ in Collegio Romano Societatis JESV die 21. Julij 1663.

Nicolaus Martinez
in Coll. Rom. S. Theol. Lect. &c.

Cenſur

Cenſura Reverendiſſimi Patris Ioannis Trybault Societat. I E S V *Doctor. Theologiæ & olim Sacræ Theologiæ Lectoris Lovanij.*

XXIII.

Exhibita mihi fuit hæc propoſitio. *Fœtus Abortivi quocumque tempore edantur in lucem etiam primis diebus cum dubium ſit, illos vivere Anima rationali, Baptizandi ſunt ſub conditione.* Et expenſis rationibus, quas pro ea affert Reverendiſſimus Petrus Hieronymus Florentinius Congregationis MATRIS DEI Clericus Regularis; Cenſeo, propoſitionem probabilem, & practicè ſequendam: modo fœtus illi humanam ſpeciem præſeferant, & non planè conſtet eſſe mortuos.

Datum Antuerpiæ 8. Martij 1664.

Joannes Tribault Societatis
JESVS Sacræ Theologiæ
Lovanij quondam Profeſſor.

Cenſura Excellentiſſimi Dom. Dom. Ioannis Baptiſtæ Solerij Medici Ianuenſis.

XXIV.

OPinionem de incertitudine temporis, quo Anima rationalis fœtui in utero Matris exiſtenti, infunditur, ab Adm. Reverẽdo. Hieronymo Florentinio, Cõgregat. MATRIS DEI, Clerico Regulari, in ſuo doctiſſimo opuſculo de Miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus abortivorum aſſertam, probabiliſſimam eſſe omnino cenſeo; vt varietas doctiſſimo-

rum virorum in hoc tempore decernendo manifeſtè oſtendit: quod ſoli Deo cognitum eſſe, certè credo; Probabiliorem tamen in tanta incertitudine exiſtimo ſententiam opinantium, Animam rationalem primis diebus à concepto fœtu, infundi; quia ſive fiat delineatio, & formatio immediatè à Deo; ſive ab Intelligentia, ſive ab Anima vegetante, ut doctiſſimis viris placuit, cum otioſa non ſit facultas; & omnia membra ſimul, & eodem tempore formentur, credibile eſt ſtatim, ac primis diebus ad eam formationem devenire, in qua Anima rationalis decenter infundi poſſit; Hanc formationem in provocato abortu die ſeptima obſervavit Hippocrates, qui ex ſententia Macrobij nimis tamen audacis, nec falli, nec fallere potuerit.

Nec obſtat, quod in abortivis fœtibus hæc non obſerventur quotidie: quia multa concurrere poſſunt ad has obtenebrandas delineationes; præterquam quod natura tanta ſubtilitate ſua perficit opera, quæ poſſint potius intellectu, quam ſenſu percipi omninò. Acarus habet motum progreſſivum, & per conſequens pedes, crura, nervos, ſpinam, & caput, aut quid illis reſpondens; & totum animal ope etiam Miſcroſcopij vix intueri quis poteſt; Stat igitur verum, incertum, & valde dubium eſſe tempus, quo Anima rationalis à Deo creatur, & corpori infunditur, & probabiliorem eſſe ſententiam, quæ hoc primis diebus fieri aſſeverat, Et ita ego ſentio ſalvo, &c.

Ioan. Baptiſta Solerius
Medicus Januenſis.

Illuſtriſſ.

Illuſtriſſim. & Reverendiſſim. Patres, vinginti numero S. Theologiæ Profeſſores, Doctores, & Magiſtri, in celeberrima, & Digniſſima Univerſitate Salmanticenſi, viſa mea prima Diſputatione, De Baptiſmo Abortivorum edita Ludugni anno 1658. & lecto etiam folio, eadem de re, Lucæ impreſſo anno ſupperiori 1663. non ſolum approbarunt etiam ex profeſſo, meam Protheſim de Baptiſmate humanis fœtibus quocumque tempore ab vtero Matris fundantur, miniſtrando: Sed imò, tanto ſtudio, & animi propenſione periclitantes Animulas juvandi, hujuſmodi veritatem amplexi ſunt, ut Illuſtriſſim. D. D. Laurentius Cenamius, nunc pro noſtra Excellentiſſ. Rep. Lucenſi apud Philippum IV. Orator digniſſ. datis ad me litteris ſub die 8. Octobris hujus præſentis Anni 1664. ſcripſerit, Reverendiſſim. Salmanticenſes Theologos ad omnes Hiſpaniarum Epiſcopos, ſignificaſſe per Epiſtolas, meam prædictam Propoſitionem, eſſe vſu recipiendam, & ſequendam in praxi.

Sequuntur Cenſuræ Illuſtriſſimorum, & Reverendiſſimorum Patrum Salmanticenſium, quarum prima eſt, imo Opuſculum Reverendiſſimi Patris Ioannis Barbiani Societatis I E S V, in quo doctiſſime, breviter, & dilucidè perſtringit, omnia, quæ ego tribus ſequentibus Diſputationibus, & præſertim

Tertia

Tertia jam impreſſa, fuſè, & ſparſim aſſerveram; Veritas, enim vna eſt, & vbique, omnibuſque illam amantibus, ſe prodit cognoſcendam.

XXV.

VIDI, & accurate perluſtravi libellum Rev. Adm. P. Hieronimi Florentinij Congregat. MATRIS DEI Clerici Regularis Lugduni editum, cui titulus eſt, *De adminiſtrando Baptiſmate Humanis fœtibus abortivorum*, eximiè jam laudatum, & comprobatum ab Illuſtriſſ. Domino Caramuele. Uidi etiam, & duo ejuſdem authoris folia ſeorſim typis mandata, in quibus novâ luce donatur propoſitio illa: *Fœtus abortivi quocumque tempore edantur in lucem, etiam primis diebus, cum dubium ſit illos vivere anima rationali, Baptizandi ſunt ſub conditione.* Exiſtimo autem prædictam propoſitionem, quæ eſt totius doctrinæ ſumma in libello contentæ, non ſolum eſſe probabilem, & ab omni prorſus cenſura, ſive Theologica, ſive Philoſophica immunem, ſed veram etiam, & in praxi ab omnibus obſervandam; dignumque eſſe authoris ſtudium, quod totus litteratorum Orbis cum laude, ac plauſu excipiat; cuique de aſſerta, vel aſſerenda forſan tot animarum in abortivis fœtibus deliteſcentium ſalute, Catholici omnes gratulentur. Ecce enim duo tantum continet illa propoſitio. Primum eſt, poſito quod prudenter dubitetur, an ſit anima rationalis in humano fœtu à primis etiam diebus, cum conformari jam incipit, ſi eum aboriri contingat, poſſe ac debere ſub conditione Baptizari; ac de hoc quidem dubitari minime poteſt. Alterum eſt, incertum nobis eſſe abſolute, atque omninò dubium, quo temporis puncto humanus fœtus anima rationali vivere incipiat, ac ſententiam eſſe, vel poſſitive, vel ſaltem negative probabilem, quæ docet animam rationalem mox à principio concepti fœtus infundi, nec expectandum eſſe quoaduſque omnibus organis humanæ proli convenientibus

corpuſculum

corpuſculum illud diſtinctum perfectumque ſit. Et quo ad hanc etiam partem ſpectat, plane in ea ſum ſententia, vt quod anima rationalis ſit primis diebus in fœtu, videatur poſſe prudenter dubitari, Id enim & ex authoritate ſcripturæ, ac SS. PP. & ex tot relatis Philoſophorum ſententijs, rationibuſque ab Authore diligenter adductis, efficaciter comprobatur. Quo circa, quamvis nihil Omnino deſiderandum nobis reliquerit Authoris induſtria, adnotare hic tamen breviter placuit, quæ noviſſime ſcripſit Petrus Gaſſendus Sacræ Theoloiæ Doctor, ac Philoſophiæ quidem periciſſimus, qui ſolus hac de re latuiſſe videtur authorem libelli, forte quia Jtaliam ex Gallia nondum tranſcendit.

Hic igitur tom.2.ſect.2. Phyſicæ, membro poſteriori lib.4. capite quarto ſic habet: *Quandoquidem vero dubium ſupereſt, de tempore quo rationalis anima in corpus infunditur, fatendum eſt ſane rem eſſe obſcuram, nihilque de ea definiri poſſe, quo ad uſque ſacra fides, qua creari, & infundi docet quo tempore id fiat definierit. Quippe cum res pendeat ex Dei arbitrio, nemo, mortalium ſcire id poſſit, niſi cui forte Deus revelet, aut quis ſit, qui gloriari poſſit eſſe ſe Deo à conſiliis.* Tunc poſtquam propoſuit, & ex principijs Sacræ Fidei rejecit Stoicorum ſententiam, quia aſſerebat animam rationalem non prius, quam à partu ſeu nativitate, homini advenire, ſubjungitur: *Longe eſſe planius videretur, ut putaremus infuſionem fieri ab ipſa uſque conceptione, ſeu à quo uſque tempore, ſemina eo pacto excepta, commixtaque in utero ſunt, ut conformationis actio inchoetur quippe propter illum tenorem, quem jam inculcavimus* (ſcilicet quo fœtus ita paulatim formatur, vt ab obſcuris quibuſdam rudimentis, ad majorem ſemper majoremque diſtinctionem inſenſibiliter procedatur) *nullum reperitur commodius momentum, cum aſſumpto quolibet alio, incredibile fiat, cur non tantiſper antea diſpoſitio idonea fuerit, aut cur tunc adeo fuerit idonea, vt non tantiſper amplius expectari debuerit. Nam quod credunt quidem Ariſtoteli agnoſcenti in*

 fœtu

fœtu ex ſemine uſque vegetalem animam, decentique temporis progreſſu ſenſilem recipi, qua animal fiat, ac poſtremo accedere extrinſecus mentem, qua evadat homo; Ecce, ſi requiratur cur non ab initio, ſentiens quoque anima ſit? Reſpondent, quia tunc non ſunt adhuc organa ad ſentiendum apta; & ſi inſtetur, cur cum eſt etiam ſentiens, rationalis quoque non ſit. Reſpondeant oportet, quia non ſunt tunc quoque organa ad ratiocinandum idonea. At verò admittuntnè fœtum in utero ratiocinari, ex quo rationalis adeſt anima, quod jam ſint inſervientia ratiocinationi organa idonea? Nam perſpicuum eſt homines ratiocinari non poſſe niſi longè à nativitate, &c. Quare organorum diſpoſitio videtur quidem neceſſaria, ut operari anima, non ita ut ineſſe poſſit; adeo proinde ut cum anima fœtui infundatur intra uterum, dum illi tamen nullus eſſe rationis uſus conceditur, nihil eſſe videatur magis conſentaneum, quam ut ab initio uſque infundatur. Hæc Gaſſendus. Ex quibus & ſi cœtera deeſſent, conſtare ſatis videtur, quam prudenter dubitari poſſit de infuſione animæ rationalis ab ipſo uſque humani fœtus exordio. Nec obeſſe quidquam poteſt, quod immediatè Gaſſendus ſubjungit. *Verumtamen aliqua ſunt, quæ id fieri ratum minimè patiuntur. Nam primo ſunt aliquæ leges tam canonicæ quam Civiles, quæ procurationem abortus, aut alias occiſionem fœtus in utero pro homicidio non habent, nec puniunt, niſi ille fuerit formatus animamque acceperit. Deinde praxis non eſt Eccleſiæ, ut fœtus qui ſunt informes baptizentur, etiam ſub illa conditione, ſi animatus quidem eſt, &c.* Nihil, inquam, obeſſe hoc poteſt; Nolumus enim *ratum eſſe* quod anima rationalis ſit primis diebus in fœtu, ſed ſolum, quod ſit probabile, aut de quo ſaltem dubitari meritò poſſit; nec argumenta quæ Gaſſendus inſinuat, ab ipſo adducuntur, quaſi manifeſtè demonſtrent, dari poſt conceptionem tempus, quo rationalis anima nondum creata ſit, ac infuſa, ſed quia rem probabilem faciunt, & ſententiam oppoſitam, quam velut probabiliorem amplectitur, *ratam eſſe* non ſinant. Et certè

quod

quod ad primum attinet, ut leges tam Canonicæ, quam Civiles procurationem abortus pro homicidio non habeant, donec ille formatus jam ſit, ſatis eſt, quod ante formationem fœtus non conſtat illum eſſe animatum, quamvis dubitari poſſit, an etiam ab initio animam rationalem acceperit. Nam in dubio an fœtus ſit animatus, forum externum præſumit pro inanimatione in favorem delinquentis, ut ait Navarrus conſil. 46. de homic. Ergo quod procuratio abortus in foro externo, non ſemper reputetur eſſe homicidium, nihil obeſt; quominus prudenter dubitari poſſit, an fœtus ab initio anima rationali vivere incipiat. Quod vero attinet ad praxim de non Baptizando fætu adhuc informi, ea ipſa eſt quam cavere intendit Author libelli, & quam revera probat non eſſe ipſius Eccleſiæ praxim, ſed Parochorum, aut obſtetricum inſcitiam, vel incuriam.

Proſequitur deinde Gaſſendus, & concludit probandam non eſſe ſententiam illam, quæ aſſerit animam in maribus quidem circiter quadrageſimum, & in fæminis circiter octogeſimum diem, infundi, *quia articulatio fætus conſpicua tantum temporis non expectat; ac præter memoratum*, inquit, *fætum dierum duodecim, obſervata eſt etiam ab Hypocrate delineatio in fætu dierum non amplius ſeptem; idcirco ſuppoſita etiam delineationis neceſſitate ad infuſionem animæ, videretur animæ infuſio reduci ſaltem poſſe ad ſeptimum diem, neque eſſe trigeſimum aut quadrageſimum expectandum. Quamquam idnè adhuc tempus congruum ſit, Deus ſolus hactenus novit.* Sive igitur organorum diſtinctio neceſſaria ſit ad introductionem animæ rationalis, ſive non ſit neceſſaria; dubium tamen eſſe poteſt, an fætus abortivus paucis à conceptione diebus vivat anima rationali, cum intra paucos dies à concepto fætu, dari abſolute poſſit corpus organicum, licet ejus dearticulatio communiter in tam exigua quantitate obſervetur.

Imo exinde ſuaderi probabiliter poteſt, advenire animam rationalem ſtatim, ab initio conformationis fætus; quoniam

anima rationalis non requirit ad actuandum corpus, exquiſitam perectamque ipſius organizationem, ut patet in infantibus, quibus adhuc ſunt organa rudia, & confuſa, ut proinde rationis vſu tandiu careant, donec ſint omnino diſtincta, & elaborata: Ergo ſufficere debet organizatio quamvis imperfecta, & obſcura; a t fœtus mox à principio habet aliqua organa, non illa quidem eo modo diſtincta, quo ſunt temporis progreſſu futura, ſed confuſa tamen, ſoluta, ac rudia, cum natura ſtatim à concepto fœtu prima hominis lineamenta ducere incipiat. Ergo dici probabiliter poteſt mox, à principio animam rationalem infundi, cum etiam ſit prorſus conſentaneum illam è Dei manibus recens natam, non exigere adhuc niſi corpus naſcens, ſeu organis naſcentibus, rudiſſimis ſcilicet conſtans.

Confirmatur primo: quoniam, ſi certo quodam momento, corporis dearticulatio fieret, ac membra velut erumperent; tunc fortè probabilius, certiuſvè eſſet, animam rationalem ſimul cum iis advenire; at quia res potius ita fit, ut à rudiſſimis rudimentis ad majorem ſemper, majoremque diſtinctionem inſenſibiliter procedatur, ut loquitur Gaſſendus, probabile jam eſt ab initio uſque animam adeſſe., quæ actuoſa ex ſe cum ſit; non ceſſet unquam incumbere qualibuſcumque functionibus poteſt.

Confirmatur ſecundo. Namque in humano fœtu, diſpoſitiones, quæ ſufficiunt ad animam vegetativam, & ſenſitivam, ſufficiunt etiam ad rationalem; tum quia anima rationalis apta eſt per ſe exercere operationes vegetativas, & ſenſitivas: Tum quia ulterius expectare non poteſt ad primam ſui exiſtentiam, ut materia ſit capax diſcurſus: certum enim eſt, & apud omnes in confeſſo, imo ſæpe inſinuatum in ſcriptura naſci homines, & vivere anima rationali, etiam tunc, cum nullum rationis actum elicere poſſunt. Atqui diſpoſitiones ad animam vegetativam, ac ſenſitivam, citiſſimè adſunt, quando fœtus formari jam incipit; Ergo non improbabiliter dici poteſt fœtum humanum ab initio uſque animatum eſſe anima

rationali

rationali. Minor prob. Nam, ut expreſſè advertunt Patres Conimbricenſes in libro 2. de anima capite primo quæſt. 4. artic. 2. *Fœtus confeſtim poſt conceptionem nutritur ſanguine, quem ei Mater per venam umbilicarem ad id muneris deſtinatam tranſmittit, &c. Deinde aliquot poſt diebus moveri incipit, et ſi tenui & obſcuro motu; ut in iis qui abortu eiciuntur, obſervari poterit: ſi enim pungantur, contrahent ſe ſe, quod pertinet ad animam ſenſitivam.* Igitur ab initio fœtus adſunt diſpoſitiones requiſitæ ad animam vegetativam, quandoquidem adeſt anima ipſa, & paulo poſt ſenſitiva ſe prodit. Ergo & ab initio etiam adeſſe oportet diſpoſitiones ad animam rationalem, atque adeo ipſammet corpori infundi; quando quidem cum primo creatur, & infunditur, non alias quam vel vegetativas, vel ſenſitivas operationes exercere poteſt, aut petit. Quare vel hoc argumento conſtat opus non eſſe, ut materia fætus informetur primum ſola anima vegetativa; deindè verò ſenſitiva, ac demum rationali, cum diſpoſitiones quæ ſufficiunt ad animam vegetativam, aut ſenſitivam, ſufficiant etiam ad rationalem.

Hinc vero ſtatim ſuboritur Tertia confirmatio. Quamvis enim propter authoritatem Angelici Præceptoris probabile admodum ſit, animam vegetativam, ac ſenſitivam præcedere rationalem in eadem materia; probabilius tamen, magiſque receptum eſt, ſolam eſſe in humano fœtu animam rationalem, quæ prius quidem actiones vegetandi, deinde ſentiendi, ac tandem ſuo tempore intelligendi munera obeat: Quod præter ea, quæ author libelli adducit præſertim ſect. 3. probari ulterius poteſt tum ex proximè dictis; tum, quia captum fugit, generationem hominis non niſi alterius animalis morte conſtare, & quod natura eo ſolum fine animal illud pariat, ut breviſſime pereat; tum denique quia cum diſpoſitiones unius animæ ſint ſubordinatæ, nedum incompoſſibiles, cum diſpoſitionibus alterius animæ, deberet potius in eodem vivente remanere præcedens anima, & ſequi pluralitas animarum ſimul, contra Doctores. Quis enim credat animam vegetativam,

aut ſenſitivam informare fœtum adhuc informē,cum imperfectè ſolùm,aut obſcurè agere poſſunt, ac demum, cum adeptæ jam ſunt materiam exquiſitè organicam, in qua operari perfectius poſſent, procul ab ea expelli? Quippe nulla unquam ſubſtantialis forma eſſe deſinit, niſi diſpoſitiones ſibi contrariæ in materiam prius introducantur. at vero anima vegetativa, vel ſenſitiva,quæ rationalem præcederet, tunc potius peritura foret, cum materia jam eſſet perfectè diſpoſita ad actus ſentiendi,& vegetandi; quod plane videtur, abſurdum. Dicendum eſt igitur, ante adventum animæ rationalis, nullam aliam præcedere in fœtu vel vegetativam, vel ſenſitivam; atqui fœtus ab initio eſt abſolutè animatus, ſiquidem continuo per nutritionem augetur,atque intus ſe ſe in omnem partem figurat, & format Ergo ab initio uſque vivere incipit anima rationali.

Denique confirmatur; quia quæcumque alia forma, præter animam rationalem, nutritionem, & incrementum fœtus, & elaborationem illam organorum peragat, ipſamet ſibi ſuam deſtructionem moliretur; ſiquidem poſtquam ſunt jam organa diſtincta, & elaborata, cum advenire debeat anima rationalis, ipſa operi ſuo ſuperſtes eſſe non poterit. Ergo forma illa quæ embryonem format, niſi ſit anima rationalis, directè operabitur in ſui ipſius interitum: at hoc abſurdum eſſe videtur ergo dicendum eſt, animam rationalem eſſe,quæ ſola ab initio, fœtus conformationem aggreditur; æqujus,enim eſt,ut quæ organizatum jam corpus ſola poſſidet, organizationi prius incumbat,& in ſui emolumentum laboret;quam ut alia quævis forma nihil ſibi profuturo labore defatigetur, & propriam ſibi mortem adſciſcat.

Jam quod attinet ad parvitatem humani corpuſculi quamvis illud primis diebus hordeacei grani magnitudinem non excedat, ut ex ſententia Medicorum docet Author libelli, nihil obeſt quominus in ea quantitate adeo parva exiſtere poſſit anima rationalis. Nam minimum quantitatis, in qua poteſt anima rationalis primum infundi, non excedere quantitatem

citatem formicæ, docet ex Ariſtotele D. Thomas in 3. diſt.3. quæſt.5. art.2.& Abulenſis in cap.1.Matthæi, parte 1.quæſt.53. Atque id quidem mirabili artificio Divina Sapientia inſtituit, ut viventia creata in ſuis initiis ſint adeo parva, & minimum quod fieri poſſit accipiant à generante, nempe ut cœtera vitaliter, & ab intrinſeco obtineant, imitando modum illum quo Deus ſe habet. Quare homo, qui eſt inter viventia omnia corporea excellentioris naturæ, eo ipſo debet in exigua valde quantitate produci, vt totam ferè magnitudinem ſuam ſibi debeat, ac naturam Divinam, quoad fieri poſſit, æmuletur. At qui hinc etiam facilè rejicitur, quod communiter dici ſolet, non decere vt anima rationalis, quæ eſt forma omnium perfectiſſima, in rudem, & incompoſitam materiæ molem ab initio fœtus introducatur, ſed in corpus organis aptè, concinneque elaboratum. Hoc inquam facile rejicitur, quia, cum modus habendi perfectionem à ſe ſit proprius Dei, & maxima omnium perfectio, tanto aliquod vivens erit perfectius, magiſque ad Deum accedens, quanto magis habet à ſe perfectionem ſuam. Jgitur major erit perfectio hominis, ſi anima rationalis ab initio, fœtus conformationem peragat, ac totam corporis ſui concinnitatem, & elegantiam à ſe ipſa vitaliter obtineat, quam ſi corpus organis jam ſuis diſtinctum, & elaboratum ab alio accipiat. Namque hoc pacto poterit anima corpus agnoſcere tanquam aliquid plane ſuum, hoc eſt tanquam adæquatè à ſe ipſa in eam figuram conformatum. Sic invenire aliquam pulcherrimam veritatem proprio ingenio, melius eſt ac delectabilius, quam illam diſcere ab alio; & univerſim, quod modus poſſidendi aliquod bonum tanquam à ſe partum, augeat pretium ipſius boni, docuit Ariſtoteles 1.rethoric.cap.ſeptimo. Non igitur dedecet animam rationalem, vt in rudem, & incompoſitam materiæ molem prius infundatur, quando ipſa ſibi confeſtim elaborare illam poteſt, quin alteri formæ debeat organorum omnium, & corporis ſui apparatum.

Sed finem hic facio, ne amplius videamur ligna in ſylvam

adducere.

adducere, vel lumina in ſolem; quando in libello Authoris nihil omnino deſiderari poſſit ad ſtabiliendam ſuæ propoſitionis veritatem. Quare iterum cenſeo, prudentiſſimè dubitari poſſe, an fœtus abortivus à primis diebus vivat anima rationali, & conſequenter eum ſub conditione Baptizari debere etiam, in quantitate grani hordeacei. Salvo, &c. In hoc Regali Collegio Salmanticenſi Societatis JESV Decimo octavo Kalend. Jul. anno Domini 1664.

Joannes Barbianus.

Richardus Lynceus.

XXVI.

EXiſtimo hanc propoſitionem, *Fœtus abortivi quocumque tempore edantur in lucem, etiam primis diebus, cum dubium ſit illos vivere anima rationali, baptizandi ſunt ſub conditione*, Quæ eſt ſcopus totius libelli R. P. Hieronymi Florentinij, probabilem eſſe, & laudabiliter in praxi obſervandam; quam ſolidiſſimis rationibus Author perſuadet, & conformem judicio communi doctrinæ Theologiæ moralis docentis fœtum eſſe baptizandum ſub conditione, quando dubitatur an habeat animam rationalem, ut ſi haberet caput ferinum, & cætera humana. In præſenti autem prudentiſſimè dubitatur, an anima rationali informentur fœtus abortivi quocumque tempore, & ſub quacumque brevi quantitate in lucem edantur; cum in tot placita ſint Doctores diviſi, & aliqui doceant ſeptima die anima rationali vivere, alij tertia die, ut refertur ſectione ſeptima libelli, & tandem alij in ipſo momento conceptionis vel intra ſeptem horas à retentione ſeminis in utero, ut conſtat ex his, quæ congerit Author ſect. 8 & 9. Quis autem negabit prudens judicium adeſſe, ubi eſt tanta ſententiarum diverſitas, quarum quælibet non contemnendo

nendo fundamento ſuadetur, quarum nulla evidenter falſitatis convincitur.

Confirmatur. Prudenter poteſt dubitari an fœtus abortivi habeant animam nutritivam, quocumque tempore, in quacumque brevi quantitate edantur in lucem; cum ad operationes nutritionis minor quantitas, minorque organizatio, quam ad ſentiendum, & intelligendum ſint requiſitæ,& quantitas grani hordeacei ad nutritionem videatur ſuffciens, ſed quando prudenter dubitatur, an fœtus abortivus habeat animam nutritivam, & diſpoſitiones ſufficientes ad actionem nutritionis tantum,prudenter etiam dubitatur an informetur anima rationali, quia eſt ſententia probabilis corpuſculum non prius habere animam nutritivam,quam rationalem, ſed ubi primum diſpoſitum eſt ad operationes nutritionis animam rationalem infundi, quæ pro tunc tantum eſt principium nutritionis, & operationum communium plantis; creſcentibus quoque paulatim diſpoſitionibus eadem anima rationalis principium eſt ſenſationum; tandemquè poſteriori tempore ad infuſionem animæ rationalis organizatio perfecta ad intelligendum exacta producitur; quam ſententiam docet, & ut veriorem tuetur P.Rodericus de Arriaga diſp.1. de Anima, ſect.12. à num.348.Et eiſdem probat rationibus,quibus ſuam confirmat Petrus Gaſſendus à Sapientiſſimo P. M.Joanne Barbiano adductus,quo ſicut prudenter poteſt dubitari, an fœtus abortivi,quocumque tempore, & ſub quacumque brevi quantitate in lucem edantur,habeant animam nutritivam,poterit etiam dubitari prudenter an habeant animam rationalem. Sic ſentio,ſalvo &c. In hoc P N. Divi Bernardi Salmantino Collegio die 2.Menſis Julij, anno Domini 1664.

Franc Antonius de San Pedro,&c

XXVII.

Libellum hunc, & Reverendiſſimorum Patrum cenſuras perpendi, contra quem nullum cenſeo impugnatorem poſſe prævalere, neque ſi, teſte Regio Vate, qui ex ore infantium, & lactentium perficit laudem, inimicum facile deſtruit, & ultorem qui linguis nondum formatis non dum lactentium, ſed abortivorum adhuc, quaſi novus redemptor jure optimo plauditur, nullius poterit opprobrio ſubjacere, maxime cum quidquid in eo ſupponitur totum ſit ad minus ſpeculativè probabile, & quidquid infertur, certum, pium, & in praxi ſecurum. Sic ſentio in eodem Parentis D. Bernardi Collegio Tertio Non. Julij anno 1664

Mag. Franciſcus de Roys, &c.

XXVIII.

Qva cura potui, & diligentia libellum hunc Reverendi admodum Patris Hieronymi Florentinij, *de Miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus arbotivorum*: Cum ſua aſſertione, nempe *Fœtus abortivi, quocumque tempore edantur in lucem, etiam primis diebus, cum dubium ſit illos vivere Anima rationali, baptizandi ſunt ſub conditione*; Et cum ſupra poſitis cenſuris, perluſtravi, haudque modica aviditate relegi; legique formoſiſſimos ex Florentinio flores, ex lucubrationibus de abortivis fœtibus, partus uberrimos concinnavi. Nec mirum, quippe ab ortu libelli, quaſi Solis ortu, quidam mihi collucere viſi ſunt radij, novamvè fulſiſſe lucem, qua abortivis oriatur ſplendor, qui neſcit Occaſum. Miſera plane eſſet ignavia, æternitatis aditum occludere parvulis; parvulis, inquam, qui mortalium infelicitate; adhuc intra materna viſcera ſunt periclitati. Hæc florida ſerta, hæc gariophylla dedit vobis (O inſontes) Florentinius, quibus per tempora, intempeſto tempore licet nati, Redimiamini, & Redimamini; Si Ibero Vati ſidicis Martialis.

Extra fortunam eſt, quidquid donatur egenti;
Quas dederis ſolas ſemper habebis opes.

At qua doctrina, acumine quanto? Miror in tali Corpuſculo, hos Spiritus: Sed experiri fas erit gemmatas tantillo ambitu contineri thecas, quas molybdena ſive plumbi ingens quantitas haud æquarit, Quid immoror? *Tamen* (cum Floro loquor) *quia ipſa ſibi obſtat magnitudo; verumque, diverſitas aciem intentionis obrumpit: faciam, quod ſolent, qui terrarum ſitus pingunt, in brevi quaſi tabella, totam eius imaginem amplectar, non nihil, ut ſpero, ad admirationem collaturum, ſi pariter atque in ſemet, univerſam magnitudinem ejus oſtendero.* Ita Apellæam lineam contuebor. Qua enim claritate, qua præſtantia, proproſita difficultate, ſectione pri. & per ſequentes variis ad quæſtionis intelligentiam adnotatis, placitis Vniverſis de animatione humani fœtus exploſis; propria & certiſſima ſententia, de incertitudine rei; tum ex Scripturis, tum ex ratione, comprobata: tandem aſſertum expendat ſect. 11. (nimirum quod cum probabile ſit, in quacumque quantitate fœtui humano ineſſe rationalem Animam, debet ei ſemper ſub conditione, vel mente concepta, vel verbis expreſſa, largiri Baptiſmum) oppoſitaſque machinationes perfacile, ſcite, erudite, & compte diſſoluit? Et meritò ſic proceſſit, cum omnino pendeat reſolutio à tempore, quo Anima rationalis, carnis ergaſtulum inhabitat primo; taleque dogma figendum, ut parvulis utile, doctis jucundum, & quod mage, undequaque ſecurum. Sic cenſeo cum Sapientiſſimis Patribus Magiſtris hujus noſtri Salmantini Muſæi, Salvo, &c. In hoc Patris noſtri, & Divi Bernardi Collegio die 10. Julij Anni Dominici 1664.

Lib. 5. Epig. 43.

Fr. Petrus de Oviedo,

XXIX.

SEmel probato, & conſtituto, neque leviter quidem, ſed efficaciter omnino, dubium eſſe, nil certum, imò utrinque probabile, juxta varias ſententias Philoſophorum, atque Medicorum, de tempore, quo fœtus animetur in utero, vita nimirum rationali, infertur planè, quod intendit Doctiſſimus non minus, quàm pius Pater Hieronymus Florentinius hoc libello pulchro, & erudito, de Miniſtrando Baptiſmo Humanis fœtibus abortivorum, nempè ſecure poſſe, imò deberi, ex charitate ſaltem, illis miniſtrari ſub conditione tacita, aut expreſſa quocumque tempore Baptiſma, nè in ſalute periclitentur, quæ modis omnibus poſſibilibus procuranda eſt omninò. Quarè ſubſcribo libentiſſimè, & gratulor ſententiæ, ingenio, atque pietati prædicti Patris Florentinij; maximè vero roboratæ tot gravium Magiſtrorum approbatione, atque conſenſu. Salva ſemper, &c. In hoc noſtro Collegio Divi Parentis Bernardi Salmanticenſi, undecima die Julij, anno ſalutis Chriſtianæ 1664.

Fr. Michaël de Fuentes, &c.

XXX.

ITa probabilis, pia, & utilis apparet mihi doctrina P. Hieronymi Florentinij, quam in ſuo libello, De Miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus abortivorum, tradit; ut quidquid ſit de oppoſito, in praxi jam tantummodo poſſem, firmiter adhærere huic ſanè proficuo judicio. Sic ſentio, Salvo meliori. In hoc Salmantino Parentis D. Bernardi Collegio die 16. Julij Anni Dominici 1664.

Fr. Ildephonſus Herbas, &c.

XXXI.

CUm evidenter non conſtet de tempore, quo infunditur in corpus anima rationalis, merito probabiliter dubitari poteſt

de quocumque in lucem edantur abortivi fœtus, an ſcilicet ſint animati anima rationali nec ne, etiam primis diebus: conſequenterque poſſe ipſis adminiſtrari Sacramentum Baptiſmi abſque aliqua iniuria ipſius ſacramenti. Vnde ſtudium, piamque reſolutionem R. Adm. P. Hieronymi Florentinij in ſuo libello aureo de adminiſtrando Baptiſmo humanis fœtibus abortivorum, ne dum immunem ab omni prorſus cenſura tam Theologica, quam Phyloſophica exiſtimo; verum etiam ſumma laude dignam, ſumma pietate plenam, in praxiquè probabilem.

Neque ei obeſt; imò prodeſt, quod hucuſque ſententia iſta piiſſima in tenebris delituerit, neque ei fuerit exorta Theologicæ diſputationis lux; eſt enim hoc majus Auctoris encomium: dicebat enim Picus Mirandulæ Comes in apologia: *Profectò ingeneroſum eſt, ait Seneca, Sapere ſolum ex commentario quaſi majorum inventa noſtræ induſtriæ viam præcluſerint; & quaſi in nobis effœta vis naturæ nihil ex ſe parere, quod veritatem, ſi non demonſtret, ſaltim innuat, vel de longiquo: quod ſi in agro colonus, in vxore maritus odit ſterilitatem, tanto magis infœcundam animam oderit illi, complicita, aſſociata Divina mens, quanto inde nobilior, longè proles deſideratur: propterea præter communes doctrinas plurima quoque per nos inventa, & meditata diſputando propoſuimus*, Salvo meliori &c. In hoc noſtro Collegio Divi Vincentij Salmantini Ordinis Sanctiſſimi Parentis noſtri Benedicti die 6. Aug. Anni Domini 1664.

M. Frater Maurus Semocoi, &c

XXXII.

IPſa incertitudo de tempore animationis, (quæ ſatis conſpicua oſtenditur à R. Adm. P. Hieronymo Florentinio, ex multiplici facultatis Medicæ argumento, ex quo ſaltem çonſtat apud Artis Medicæ peritiſſimos, nullum fixum ſtabiliri momentum

animationis) ſimul cum pietate adminiſtrationis Baptiſmatis pro ſalute æterna neceſſarij,comprobat mentem quam intendit R.Adm.P.Hieronymus Florentinius,in ſuo libello Lugduni edito;cui titulus eſt,*de adminiſtrando Baptiſmate humanis fœtibus abortivorum.* Quare, cenſeo nec pietatem nec probabilitatem Theologicam deeſſe huic Authori in re iſta,quam noviter excogitavit; ſed ex novitate, quam ſpero in æternam plurimarum animarum fælicitatem excipiendam fore, merito laudandus,cui adgratulor, ſubſcribens RR. PP.Magiſtrorum præcedenti judicio etjam.In noſtro Benedictinorum,apudSalmanticenſes D. Vincentio Collegio Sacro Die 6. Auguſti Anno Domini 1664.

M.Fr.Placidus de Puga,&c.

XXXIII.

Opinionem valde probabilem, & ab omni prorſus cenſura ſive Theologica,ſive Philoſophica immunem,exiſtimo aſſerentem dubium eſſe tempus,& incertum,quo anima rationalis à Deo creatur,& in corpus infunditur,quam ſupra laudatus R.Adm.P.Hieronymus Florentinius Congr. MATRIS DEI Clericus Regularis ſatis efficaciter ſuadet tum ex ſacris literis, tum ex Sanctis Patribus, tum ex ratione, & experimentis. Qua ſententia ſuppoſita cenſeo ex illa per legitimam conſequentiam inferri poſſe ſub conditione tacita, vel expreſſa tuta conſcientia, immo & deberi miniſtrari baptiſma humanis fœtibus abortivorum,quod in ſuo libello Lugduni edito præfatus author intendit,ne tot animæ pereant,& periculo damnationis æternæ exponantur: nec eſt cur hæc ſententia,quæ animarum ſaluti favet, & præter Chriſtianam pietatem maximam continet probabilitatem,non ſequatur in praxi.Ita cenſeo ſalvo meliori, &c. In hoc noſtro Benedictinorum apud Salmanticenſes D.Vincentio ſacro Collegio die 20.Aug.Anno Domini 1664.

M.Fr.Antonius de Caſtillo, &c.

Uidi

XXXIV.

VIdi diſputationem hanc de Miniſtrando baptiſmo humanis fœtibus abortivorum à R.Adm.P.Hieronymo Florentinio, tam recenter, quam piè in veritatis ſemita inductam; vere, & luculenter diſcuſſam, & non minori, imo maximæ animarum facilè pereuntium ſubventioni haud difficilè incumbentem. Felix inventio, Non ſiccis ingeniorum phaleratis ſtructuris male fœcunda; Sed pietatis ſtillicidiis, ſed ſalutari rore, ſed caritatis flamma, non pinguis campus, ſed bibula nubes, quæ pientiſſimi cordis ardore liquida ſe ſe in aridum abortivorum campum irrorantem agit, vt in meliorem frugem, incuria colonorum marcidam, reducat. Gratulatorem potius quam Cenſorem, vel primis labijs egi. Cœpi fateor, Aſt, ſi hacce in difficultate nihil cenſura dignum, quid agerem? Scio quid agendum: dolere, ſic anguſtijs horarijs premi, quod latiori, ut æqu um erat, calamo Authori haud quaquam pro tam ingenti animarum beneficio gratulationem facere poſſim. Salmanticæ ex noſtro Benedictino Collegio D. Uincentio Sacro die 26. Auguſti à Chriſti Nativit. 1664.

M.Fr.Joſeph Gomez, &c.

XXXV.

LIbellum de Miniſtrando Baptiſmo humanis abortivorum fœtibus ſub conditione; qui noviter in lucem prodiit per R. P. Hieronymum Florentinium ex Cong. MATRIS DEI; dignum quidem judico, ut ab omnibus in praxi habeatur; Jmò potius doleo tot ante acta ſæcula non haberi: & ſic animarum ſine dubio perdita ſalus tam facili lucraretur medicamine. Sic judico in noſtro Benedictinorum Salmanticenſi Collegio B. Vincentio Sacro, die 27. Auguſti anno 1664.

M.P.D.Philippus Vahamonde, &c.

Collegium

Collegium Veræ Crucis Regalis Ordinis B. MARIÆ de Mercede Redemptionis Captivorum Salmantinum.

XXXVI.

AVreum opus R.P.Hieronymi Florentinij de adminiſtrande Baptiſmate humanis fœtibus abortivorum, jam diu typis excuſum avidè volvimus, atque relegimus. Authori gratulamur, quod habitantibus in regione umbræ mortis lucem afferat, vt lumina videant. Jn hac ergo diſceptatione ſubtiliſſima, atque neruoſa ſic ex Concilijs, ſic ex Patribus, Theologicis, & Phyloſophicis momentis ſolida fundamina jacit ſtabilire theſim; vt nihil in ea non ſecurum occurrat, nil ruinoſum immineat, nil addendum, nihilque dolandum obuiet. Abſolutiſſimum cenſemus opus, & de manu eruditiſſimi Authoris ſtrenuè clypeatum: nodos ſolvit cæcos hucuſque: exitiali parvulorum infortunio medetur: nova debellat climata ſalutaria calamo perennaturo, pio genio, clariſſimo ingenio. Ipſi procul dubio de innumeris benemerito infantibus nullus non ante eiulatum primum abjectus è vulva concinens plaudet cum Davidico Pſalte: *Miſericordia tua magna eſt ſuper me: eruiſti animam meam*
Pſal. 85. verſ. 13. *ex inferno inferiori.* Et à præſervatrice noviſſima idæa plerique redempti de carcere cœco melos dabunt in choris, cum illo centeſimo vigeſimo-tertio canteo graduum: *cum exurgerent homines in nos, fortè vivos deglutiſſent nos. Cum iraſceretur furor*
Pſal. 123. ver. 3. ad 7. *eorum in nos forſitan aqua abſorbuiſſet nos. Torrentem pertranſivit anima noſtra* (baptiſmatis exponimus) *forſitan pertranſiſſet anima noſtra aquam intolerabilem. Benedictus Dominus, qui non dedit nos in captionem dentibus eorum. Anima noſtra ſicut paſſer erepta eſt de laqueo venantium: laqueus contritus eſt, & nos liberati ſumus.* Pateat ergo, quod latuit; nanque dubium prudens & poſſe, & debere efformari de rationali animatione fœtus abortivi quantumvis minimi poſt illius efformationem citra dubium videtur; ſerio inſpectis, quæ Reverendiſſimus, ac peritiſſimus P.M. Joan. Barbianus congeſſit. Ex quibus ſubducitur quempiam teneri

teneri ad ſalutarem aquam ſub conditione effundendam ſupra fœtum quantumvis rudem incomptum,& lineamentis non apparentibus,ut à morte æterna animam,quam ibi latitare dubitat prudenter, ſi poſſit, eripiat, ut in monſtroſis fœtibus perſæpe contingit: ſatius enim eſt aborſum fœtum cum dubio Sacramento decedere,quàm ſine tanto juvamine perire.Subſcribimus ergo,& nos tot Academiæ noſtræ Doctorum judicio. Subſcribimus & illi viro magno noſtri Collegij alumno,Sacræ Indicis Romanæ Congregationis Conſultori,R.P.Magiſtro Fr.Michaëli de Alcantara Italiæ,& Siciliæ Uicario,& apud Sanctam Sedem Procuratori Generali,Theologo inſigni,& operis hujuſce Cenſori, atque ex calculo Approbatori. Salmanticæ in noſtro Ueræ Crucis Sacri, Regalis, ac Militaris Ordinis Redemptorum S. UERBI paræ de Mercede Collegio pridie Kalendas Septembris,noſtro Sacra Hiſpaniarum Cardinali Raymund.anno 1664.

M.Fr.Jo:Baptiſta de Candanedo,&c.
M.Fr.Didacus de Uillavicenero,&c.
M.Fr.Joſeph Gonzalez, &c.
M.Fr.Ferdinandus de Carvajal.&c.
M.Fr.Ildelphonſus Gundiſaluus del' Alma
Salmantinus,Theologiæ Profeſſor.

XXXVII.

DVm tot Sceleribus, æternæ vitæ aditum ſibi præcludunt Adulti,Opportunus is quoque ſtrenuiſſimus, miſericordiæ ſuperexaltantis judicium, vindex adeſt R. P. Hieronymus Florentinius è MATRIS DEI, miſericordiæ opificis,Congregatione Clericus Reg. Conſulit quippè humanis fœtibus immaturis,anima rationali adhuc ſub Judice:ipſiſquè impervium (proh dolor!)hucuſque aditum vitæ æternæ patefacit,egregia diſputatione de baptiſmo eiſdem miniſtrando.Scopum collimaſſe dexterrimè,lectio evincet breviſſima:nec enim anguſtia temporis, ultra tempus,& tempora laboraturis animulis proſpiciens; tot

occupationū mole laborantibus animis, tēporis infert diſpendiū Herclè doctiſſimæ huic diſputationi praxim tutè acceſſuram cenſeo ingenuè. Cupio quoque iſthæc diffundi copioſius, ut ex. Doctiorum manibus (quibus, Homeri invidia, & ſi intra Darij delicioſum ſcriniolum teguntur) evulgata; vel cunctos in baptiſma ſub conditione conferendum erigant, vel ſaltem Illuſtriſſ. Præſules in ſubſidium horum, pereuntium certò, & fortè ſalvandorum accingant, quatenus ſubditis poſſunt injungere praxim adeo probabilis reſolutionis, qua practicata à Paradiſo excluſæ, propter opinantium (ne dixerim nimis credentium, minus quam diſcutientium) varia placita iſtæ animæ amphibiæ, forſan Eccleſiæ concinent, Paradiſi Portæ per te nobis apertæ ſunt. Sic Salvo, &c. voveo ex animo qui ſubſcribo, Salmanticæ in noſtro Canonicorum Regularium Præmonſtratenſium Collegio die 2. Septembris 1664.

M. Fr. Joſeph Bravo, &c
de Uillalobo.

XXXVIII.

CUm ſatis efficaciter authoritatibus, & rationibus tā Philoſophorum, quàm Medicorum probabilitas ergaincertitudinem temporis in quo fœtui anima rationalis infunditur ſtabiliatur, abortivis Baptiſmatis Sacramentum ſub conditione impertiendum eſſe (ut luculenter opinatur in ſuo erudito libello de Miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus abortivorum R. P. Hieronymus Florentinius) in praxi ſecurè, & ſine aliquo neque contra Philoſophiam, neque Theologiam piaculo cenſeo, libenterque doctiſſimis noſtræ Salmanticenſis Academiæ Magiſtris hac in re ſubſcribo. Salmanticæ die 3. Septembris anno 1664.

Mag. D. Petrus Cardoſo
& Ualdes, &c.

XXXIX.

De mandato Rev.D.mei Vicarij Generalis,vidi, & accuratè perlegi tam primam jamdiù Lugdunicis typis excuſam,quam alias mox additas diſputationes *de Baptiſmo Abortivis ſub conditione miniſtrando* Adm. R.P.Hieronymi Florentinij Religionis Matris Dei, in præſenti Libello contentas, & quo ad primam, poſt tot Inſignium Accademiarum, & Præſtantiſſimorum tum Theologicæ Scientiæ,tum Medicæ facultatis Profeſſorum, ne dum approbationes, ſed Elogia initio operis præmiſſa, quid ego? Faculam nempè ſibi admoveri ad proprij luminis incrementum Sol dedignatur. De reliquis hoc vnum. Acceſſorium ſui principalis naturam ſequi, vulgare eſt effatum. At poſteriores haſce, quæ priori acceſſerunt diſputationes, Operis pretioſitate, & eruditiſſimi ſui Authoris ingenij redolentia illam præire verius,quam ſequi dixerim. Hunc igitur Libellum innumerabili propè Parvulorum numero hactenus clauſum,ad æternam vitam aditum reſerare geſtientem, ut æternum, & ipſe vivat, publica eius facta impreſſione, in lucem edi cum Catholica Fides non renuat, & Chriſtiana pietas non exigat modò ſed vrgeat, imprimendi poteſtatem faciendam cenſeo.

Ego Ludovicus Cittadella Prior
Inſignis Collegiatæ, & Parrochialis
Eccleſiæ SS. Joannis, & Reparatæ.

INDICVLVS SECTIONVM
Diſputationis primæ.

Sectio I. PROPONITVR ſtatus difficultatis & ſupponuntur aliqua.
Sect. II. Referuntur variæ ſententiæ.
Sect. III. Proponitur quarta, & quinta ſententia de tempore quo anima rationalis incipit informare corpus humanum.
IV. Afferuntur varij modi explicandi ſupradictas ſententias quoad tempus animationis.
V. An ex diſtinctione juris civilis, & Canonici de fœtu animato & inanimato bene inferat Gallego humanum fœtum ante menſem non eſſe baptizandum.
VI. Referuntur alij ſex modi, quibus ſtatuitur à quibuſdam Auctoribus tempus animationis fœtus humani.
VII. Referuntur alij tres modi explicandi tempus animationis juxta quartam ſententiam.
VIII. Recenſetur nonus dicendi modus.
IX. Refertur ultimus dicendi modus:
X. Ponitur ſententia auctoris.
1 Probatur ex ſacris litteris quam ſit incertum tempus, quo fœtus humanus anima rationali vivere incipiat.
2 Afferuntur Patrum teſtimonia, quibus probatur hujus temporis incertitudo.
3 Ratione probatur incertitudo temporis, quo humanus fœtus anima rationali primo vivat.
Sect. XI. Reſolvitur difficultas ab initio propoſita.
XII. Proponitur argumentum principale contra ſupradictam ſententiam.
XIII. Proponuntur, & referuntur Summi Pontifices, & Concilia pro ſolutione prædictorum.
XIV. Solvitur principale argumentum.

DE MINISTRANDO
BAPTISMATE
HVMANIS FOETIBVS ABORTIVIS
Diſputatio Prima.
PROLOQVIVM

SVMMARIVM.

1 *Parvuli baptizandi ſunt propter originale peccatum, quod verè contrahunt.*
2 *Pelagiani id negant, & ſolum concedunt requiri Baptiſma ad Regnum Cælorum comparandum.*
3 *Wiclef, & alij hæretici negant eſſe neceſſarium ad vtrumque effectum.*
4 *Calvinus, Bullingerus, & Lullardi aſſerebant parvulos Chriſtianis parentibus genitos ſine Baptiſmo naſci ſanctos.*
5 *Sancta mater Eccleſia neceſſarium eſſe Baptiſma parvulis quibuſcunque, & præſertim periclitantibus ſemper docuit.*
6 *Opinio quorumdam Philoſophica poteſt eſſe cauſa periculi quoad parvulos Abortivos.*
7 *Quod Animæ quorumdam Abortivorum damnentur, pœna eſt originalis peccati.*

A GRAVISSI

GRAVISSIMAM difficultatem, quam antiquiſſimam etiam dicerem, cum ab Orbe redempto diſputari debuerit, ſed à nullo tam ex antiquis, quam ex recentioribus, quos viderim diſcuſſam, vel excitatam, imo ab omnibus diſſimulatam, & neſcio qua fatali conniuentia prætermiſſam, in examen adduco. Non quidem vt de ea quidquam certi conſtituam, ſed vt quam probabilis ſit ſententia, quæ animarum ſaluti fauet, oſtendam: & ſimul etiam, ut ſapientioribus magiſtris, à quibus me didiciſſe non pœnitebit, dubium indicem, & occaſionem exhibeam decernendi.

De Baptiſmate quippe fœtibus Abortiuorum, ſiue miniſtrando, ſiue ſubtrahendo agitur: hoc eſt, de plurimarum animarum ſalute, vel æterna damnatione. Et quidem de fide penes Catholicos certum eſt, ex *c.* 3. *Ioannis; quod niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto non poteſt introire in regnum Dei.* Et ſæpius antea à Conciliis, & nouiſſimè à Sacro Tridentino.
1 *ſeſſ.* 5. *can.* 2. *&* 4. Decretum eſt paruulos eſſe baptizandos & ab originali peccato, quod verè contraxerunt, liberandos; id quod contra Hæreticos ſtatutum meritò fuit: nam Pelagiani
2 dicebant Baptiſma non eſſe neceſſarium ad peccatum Originis delendum, ſed ſolum ad Regnum Cœlorum comparandum. Wiclef negabat ad vtrumque effectum eſſe neceſſarium,
3 quem ZWinglius, & Bucerus ſequuti ſunt. Caluinus docebat
4 parvulos ex Chriſtianis parentibus genitos ſine Baptiſmo eſſe Sanctos, cui adhæſerunt Bullingerus, & quidam Hæretici nuncupati Lullardi, qui ſtatim ac anima rationalis corpori vnitur infundi ei gratiam Spiritus Sancti affirmabant, vt videre eſt apud *Thomam Waldenſem tom.* 3. *tract. de c.* 53. *Bellarm. tom.* 2. *de Sacram. Baptiſmi. lib.* 1. *cap.* 4. *Valent. tom.* 1. *controuerſ.*
5 *de Baptiſ. Paruulorum. Iodocum Coccium in Theſauro, tom.* 2. *lib.* 5. *art.* 6.

At Sanctâ Mater Ecleſia ſemper neceſſitatem Baptiſmi ab ipſa Chriſtianitatis origine recognoſcens, parvulos eſſe Baptizandos firmiter docuit, & affirmauit: & quia olim ſtatis quibuſdam diebus dumtaxat Paſchæ videlicet, & Pentecoſtes hoc Sacramentum publicè miniſtrabatur, illud ſemper enixis verbis

bis declarauit paruulis periclitantibus eſſe ſtatim tam neceſſario remedio ſubueniendum; & quidem tali loquendi modo, vt etiamſi noluerit Philoſophicam quæſtionem de tempore, quo fœtus viuere incipiat anima rationali, dirimere: attamen particularibus miniſtris occaſionem dederit ſatagendi, vt quicumque humani fœtus extra vterum maternum viui egrediantur, poſſint hoc Sacramento à communi culpa liberari. 6

Cæterum aliqui in Chriſtiano negotio fortaſſe nimis Philoſophorum ſententiis addicti, & perſuaſi, vt humani fœtus, qui immaturi prodeunt in lucem prius tempore viuant anima ſenſitiua, quam rationali, etiamſi videant illos non integrè, ſed ex parte formatos, & aliquem ab intrinſeco motum habere propter quem fatentur viuere vita ſenſus, negligunt tamen baptizare, putantes ipſos anima rationali carere: Id quod veluti ſub opinione poſitum ſicuti dubium eſt, ſi falſum eſſet, & re vera anima rationalis adeſſet, quis non videat perplures animas propter ſolam Philoſophiæ opinionem in æternum damnari?

Quod vero aliqui fœtus in vtero matris antequam perfectè conformentur decedant, & animæ inexiſtentes damnentur pœna eſt originalis peccati, & iudicium Dei imperſcrutabile, vti docent, *D. Auguſtinus de bon. perſeue. c. 12. & lib. de natur. & grat. c. 8. in fin. & S. Thomas 2. 2. q. 1. art. 1. ad tertium. D. Troſper. 1. de vocat. gentium c. 13. Bellarm. lib. 2. de grat. c. 3. ad finem, & Suarez 1. tom. in 1 p. lib. 4. c. 3. n. 13.*

At quod Parochi fere omnes, & obſtetrices fœtus immaturos baptizari non curent, niſi ad certum tempus triginta vel quadraginta dierum peruenerint, quando membra omnia perfectè conformata videntur, eſt illud, quod apud me totum fæceſſit negotium, & vereor, ne ex nimia quorundam ſecuritate, plurima, eaque grauiſſima damna ſequantur animarum. Idcirco valdè vtilè, & neceſſarium duxi præſentem diſputationem inſtituere, & veritatem hucuſque latentem, & indiſcuſſam, ſi non oſtendere indicare ſaltem, & aliis qui perſpicaciori vtuntur microſcopio ad huiuſmodi animulas, ſi exiſtant, in fœtu diſcernendas, materiam præbere, & excitamentum.

SECTIO I.

Proponitur ſtatus difficultatis, & ſupponuntur aliqua.

SVMMARIVM

1 *Quando in fœtu immaturè edito apparent humana membra cum motu, abſolutè eſſe baptizandum docent omnes.*

2 *Difficultas eſt, an conditionaliter ſit baptizandus fœtus, quando eſt adeo exiguus, vt grani hordeacei magnitudinem non excedat, & vix apparent vitæ ſigna.*

3 *Intentio conditionalis habet motivum, tum quia non eſt certa Animæ rationalis inexiſtentia, tum quia Verbum, Baptizo, dubium eſt, an verificetur propter inuolucrum ſecundinarum.*

4 *Baptiſmus collatus puero ſecundinis inuoluto, valet; ſed in dubio; & ideo ſub conditione collatus, ſub conditione eſt reiterandus.*

5 *Actio Miniſtri Sacramentorum debet eſſe prudens.*

6 *Miniſter Sacramenti Baptiſmi debet formare iudicium prudens de baptizando hic, & nunc, non tamen debet ſcire Philoſophiam, & Medicinam.*

7 *Sed ſaltem Auctoritatibus innixus, debet poſſe iudicare an hic, & nunc fœtus ſit animatus.*

8 *Datur in fœtu humano organizatio accidentalis, & quænam ſit?*

9 *Organizatio ſubſtantialis quæ ſit?*

10 *Vtraque organizatio infert eſſe à cauſa intelligente.*

11 *Homo inter animalia ovipara quodammodo reputatur.*

12 *Datur Ovum humanæ conceptionis, & quomodo formetur?*

13 *Secundinæ formantur, & intra eas fœtus humanus concluditur.*

14 *Humanus fœtus in ovo formatur, ſicut pullus.*

15 *Punctum ſaliens eſt primum, quod mouetur in fœtu humano motu compoſito ex Syſtole, & Diaſtole.*

16 *Mola in vtero quid ſit, & quam multos decipiat.*

17 *Homunculus vnius menſis in ovo conceptionis quam paruus.*

Non

NOn eſt dubium quod formato iam fœtu, & apparentibus 1
in eo omnibus humanis membris unà cum motu, quæ ſunt vitæ certiſſima argumenta debeat homunculus ille baptizari: hos enim omnes Catholici admittunt, & abſolutè, non conditionaliter baptizant. Præſens difficultas eſt quando hæc ſigna non apparent, & certum eſt conceptionem iam eſſe inchoatam, & humani opificij prima filamenta deducta; ſed dubitatur an anima rationalis adhuc informet corpuſculum illud, quod aliquando grani hordeacei, aut minoris phaſelli magnitudinem non excedit, vt Anatomicus Gallus *Ioannes Riolanus l.6. Anthropographiæ, c.6. ex Varolio* obſervavit, & tunc 2
maximè procedit difficultas, an ſaltem ſub conditione poſſit tuta conſcientia, & debeat baptizari?

Quia vero conditio, quæ à Miniſtro Baptiſmi in huiuſmodi caſu dubio debet eſſe ſaltem mente concepta, poteſt ex duplici motivo dependere: primò nimirum ſi fœtus vivat anima rationali: ſecundò ex hypotheſi quod ita vivat, an ſit capax, ut 3
de illo homine verificentur verba formæ Sacramentalis *Ego te Baptizo*, id eſt lavo: nam cum fœtus huiuſmodi ſecundinis ſit involutus, iam non videtur lauari infans cum aqua eius ſubſtantiam non attingat, ſed involucrum illud ſecundinarum; duplex hic eſſet explicanda difficultas.

Prima, an poſito dubio, quod in fœtu eſſet anima rationalis miniſtrandum ſit Sacramentum tantæ neceſſitatis ſub conditione ſi vivat anima rationali: Secunda, an interpoſitis ſecundinis miniſtrandum ſit Sacramentum ſub alia conditione, ſi nimirum verificentur verba formæ? in hoc ſecundo ſenſu non intendo examinare præſentem difficultatem, cum luculenter ab eruditiſſimo P. Diana reſolvatur pro affirmativa, licere nimirum ſub conditione baptizare infantem ſecundinis involu- 4
tum ita ille, *p.5. tract.3. reſol.4. &* 112. *& p.10. tract.16. reſol.18.* Quamvis huiuſmodi Baptiſmum poſtea reiterandum eſſe ſub conditione affirmet cum Diana Eminentiſſimus de Lugo in *reſponſ. moral. lib.1. dub.1. n.10.* Sed in primo ſenſu procedit difficultas, an ſcilicet ſub conditione, quod in fœtu ſit anima rationalis ſit miniſtrandum Baptiſmi Sacramentum? Et in hoc

ſenſu ab Auctoribus (quod valde miror) neque propoſitam diſputationem aggredior.

Pendet difficultatis in hoc ſenſu propoſitæ deciſio a periculo cui exponitur fœtus amittendi perpetuo ſalutem animæ, ſi viveret vita rationali: & ideo videndæ ſunt, & expendendæ diligenter rationes dubitandi, an fœtus tali anima viuat hic & nunc, quando caſus occurrit, ita vt prudenter iudicare quilibet poſſit miniſtrandum eſſe Sacramentum. Actio enim Miniſtri Eccleſiæ debet eſſe prudens, cum ſit illius, de quo dicitur, *Mat-*
5 *thæi c.24.n.45. Fidelis ſeruus, & prudens, quem conſtituit Dominus ſuper Familiam ſuam.* Sed quia ad formandum hoc iudicium practicum non eſt neceſſe ſcire, & ſcientifice cognoſcere omnes rationes Philoſophicas, & Medicorum ſententias penetrare, quæ de humani fœtus animatione agitantur in ſcholis, vt patet, cum quilibet poſſit eſſe neceſſarius Baptiſmi Miniſter, & teneatur ſaltem ex charitate in caſu contingente formare huiuſmodi iudicium, non tamen poſſit, aut debeat eſſe Philoſophus, vel Medicus, ſatis eſſet ſi in præſenti indicaremus varias Philoſophorum, & Medicorum hac de re ſententias, cum Auctoribus quibus tales concluſiones defendi poſſunt, vt ſal-
7 tem per rationes extrinſecas liceret iudicare rem eſſe dubiam, & vtrimque rationes probabiles adeſſe, ad iudicandum fœtum eſſe animatum, vel non animatum anima rationali: nam poſito dubio huiuſmodi, locum habebit, vt videbimus, Theologica reſolutio. Cæterum ad pleniorem doctrinæ explicationem non grauabor etiam rationes aliquas Philoſophorum afferre, & explicare, vt ſolidiori fundamento reſolutio danda ſubſiſtat.

Et ne fruſtra laboremus in æquiuoco antequam huiuſmodi ſententias expendamus, præmittendum eſt duplicem in humano fœtu dari organizationem, ſeu præparationem materiæ ad animam recipiendam.

Prima eſt accidentalis, & eſt illa, qua materia ſeminalis, à virtute plaſtica præparatur, & afficitur diuerſis accidentibus proportionatis ad formandas diuerſas partes heterogeneas; nam frigidum temperamentum ad formandum cerebrum, calidum

calidum ad cor, ſiccum ad oſſa, humidum ad carnem requiritur, & ſic de aliis.

Altera ſuſtbantialis, quæ conſiſtit in variis membris, & partibus ad inuicem ſubſtantialiter diſtinctis, vt ſunt caro, oſſa, venæ, pulmones, brachia, caput, & ſimilia, de quibus Medici, 9
& etiam Theologi: inter quos admittunt hanc diſtinctionem communiter receptam *Scotus in 3. diſt. 2. q. 3. verſ. quantum ad ſecundum. Suarez in metaph. diſp. 18. ſect. 2, n. 32.* & rurſus *l. t. de Anæ. 2. n. 7. 30. & 31. Hurtadus de Mendoça de Generat. diſp. 2. ſect. 6. n. 86.* Vtraque organizatio eſt adeo artificioſa, & mirabilis, vt valde laborent Philoſophi in aſſignanda cauſa efficiente creata tam ingenioſi opificij. *Scotus de cæl. comm. 69. & ſeq. dixit ſemen agere virtute Diuina, & 7. metaph.* text. 31. *virtutem* 10
ſeminis eſſe Diuinam, & artificioſam, & intellectualem. Galenus in lib. de fœt. format. ſentit admirabilem operationem ſeminis non eſſe abſque aliquo rationis, & intellectus compote.

Vt autem melius humanus fœtus cogitatione concipiatur, & intelligatur quid ſit illud, cui miniſtrandus eſt Baptiſmus, ſciendum imprimis, quod forte alicui incredibile videbitur, ho- 11
minem inter ouipara animalia non male connumerari aliquo modo poſſe; & eſſe adeo verum, vt etiam ipſi fabularum inuentores, vt in auditorum animis ſibi fidem conciliarent, illi quam adinuenerunt fabuloſæ commentationi, hanc veritatē pro fundamento ſuppoſuerunt. Vnde, Lædam ex Ioue in Cycnum conuerſo, grauidam, ovum peperiſſe, ex quo gemini prognati Caſtor, & Pollux refert *Theatr. vit. hum. to. 4. f. 1. Clearchus in amatoriis apud Athenæum l. 2. c. 17.* Helenam ex ovo natam fuiſſe teſtatur; imo Selenitidas mulieres ova parere, indeque naſcentes homines quinquies decies nobis grandiores apprebat *Herodotus Heracleotes*: & refert *Aldrouandus de Hiſtor. monſtr. initio.* Sed fabuloſis iſtis omiſſis veniamus ad ea, quæ apud oculatos teſtes, & expertos Autores ſunt certiſſima, & receptiſſima, & præſertim apud *Aldrouand. illic. cap. 1. fol. mihi* 48 Quod mixtis ambobus ſeminibus, maris ſcilicet & feminæ in eodem utero, quædam ſubſtantia ſibi producitur, quam

Placentam

12 Placentam vocant, ſiue ex eadem genitura, ut communior opi-
nio Medicorum aſſerit, remanente pro ſubiecto tranſmutatio-
nis: ſive poſt actum prolificum utero fœcundato reſolvantur,
& euaneſcant eadem ſemina, ut per exactiſſimas obſervatio-
nes in ſectionib. Damarum factas, deprehendiſſe credit *Harueus*:
arteriarum oſculis in uteri cauitate apertis, paulatim ſanguis
tunc effluat in illum locum, & ex uteri prolifico calore concreſ-
cat, ut ſentit, *Nathanael Highmerus in diſquiſit. anatom. corpor.
human. l.1.p.1.c.5. verſ. Atque ſic.* Illico quadam tenui pellicu-
la ſuperinducta, huiuſmodi Placenta quaſi intra tenuiſſimum
ovi putamen concluditur. Iam poſt huiuſmodi conceptionem
munimenta fœtus, nimirum duæ tunicæ producuntur, qua-
13 rum prima Allanthoides, ſecunda Amnea; & duarum ſimul
compago Chorion appellatur. *Veſal. l.5.c.17.* Deinde tres Am-
pullæ, ut teſtatur etiam cit. *Riolanus l.1. Anthropograph. c.6.*
ibidem formantur inſtar vuarum racemi, in quarum me-
dia punctum ſeu corpuſculum generatur, quod vel eſt Iecur,
vt ſentit Galenus; vel, vt cum Ariſtotele philoſophantur Aui-
cenna, & alij, eſt cor, aut certe fundamentum totius corporis:
& ab hoc puncto, inquit, totius corporis generatio inchoatur.
Aliæ duæ veſiculæ nihil præter aquam continent pellucidam,
quæ in alimentum convertitur illius corpuſculi; & hanc eſſe
primam hominis formationem aſſerunt artis profeſſores, &
ovum conceptionis appellant.

14 Addendum etiam, quod iſta prima hominis conceptio in
utero mulieris eo modo ſe habet, ſicuti Pullificatio, ſeu pulli ex
ovo formatio; id quod docuit *Hippocrates in l. de nat. puer.* &
adhæret *Ariſtoteles l.7. de Hiſtor. animal. c.7. & lib.3 de generat.
animal. c.9.* idemque confirmat *Riolanus* ex practica obſervatio-
ne, *& Iacobus Rueffus in libello de concept. hom. c.2.3.4.5.6.* At ve-
ro contingit in pullificatione, vt fieri obſervarunt multi, &
præſertim *Vlyſſes Aldrovandus Ornithologiæ l.14. pag. mihi* 127.
Guillielmus Harveus exercit.17. de tertia oui inſpect. quod in prin-
cipio quartæ diei ab incubatione Gallinæ apparet punctum
quoddam ſanguineum ſaliens, quod iam movetur, ut animal,
15 inquit *Ariſtoteles de Hiſtor. anim. l.6.c.3.* & pulſatione rythmica

ſervat ordinem compoſitum ex Syſtole, & Diaſtole. Ex hoc puncto ſanguineæ venæ in ramuſculos diffuſæ apparent:& ita, prorſus contingit in prima hominis generatione, ut teſtatur etiam *Hippocrates lib. cit. de natur. puer.* ubi docet ſe obſervaſſe in illo ſex dierum fœtu à ſaltatrice Muliere excreto quod detracto ovi putamine apparuit rotundum quoddam corpuſculum rubrum, & circa ipſam fibræ venulæ, quæ albæ quidem, ſed exterius erant ſanguineæ.

Hæc ſunt quæ de prima hominis conceptione præcogitanda ſunt, ut ſciamus diſtinguere in hoc primo tempore fœtum humanum à mola, quam etiam mulieres interdum geſtant in utero putantes ſe eſſe fœcundas cum non ſint. Nec mirum quod 16
mulieres errent in geſtatione molæ, cum inter molam, & fœtum quandiu ſunt in utero, tanta ſit convenientia, ut innumeros aberrare fecerit Medicos, teſte *Nicolao Rocheo de morb. mulier. c. 7.*

Eſt autem mola, ut *Hippocrates deſcribit lib. 1. de morb. mulier.* fruſtum vel plura fruſtula carnis concepta ex abundantia menſtrui,& paucitate ſeminis. Hanc vero molam, quia fœtus non eſt, à noſtra conſideratione penitus ablegamus,& advertimus hanc non eſſe, de qua præſens procedit diſputatio, quando quærimus,an fœtus nondum formatus,ſit baptizandus.

De ovo igitur in prima hominis conceptione formato, & de corpuſculo, quod intra ipſum ovum genitum apparet diſputandum eſt:quod ſane corpuſculum eſt adeo puſillum,vt ex 17
Betallo l. de miſſ. ſanguin. c. 3. Riolanus loc. cit. dixerit fœtum menſtruum vix accedere ad pondus unius drachmæ quamvis integerrimè ſit formatus:& de hoc incerto virunculo,quærimus an baptizandus ſit,ſaltem ſub conditione.

Neque alicui id videatur incredibile, vel abſurdum; nempe hominem adeo puſillum omnibus partibus,ita eſſe figuratum, ut plures & primarij Medici fateantur in eo animam rationalem exiſtere;nam culices,muſciculæ, pediculi,aliaque beſtiolæ,ut ope microſcopij intueri licet(& ego ſæpius vidi)pluribus diſtinctiſque organis, oculis, & pupillis præditæ ſunt, quæ tamen ſenſum effugiunt,niſi ad oculum ſpecillis augeantur: &

tamen integra ſunt animalia, & animam in ſuo gradu perfectam habent.

SECTIO II.

Referuntur variæ ſententiæ.

SVMMARIVM.

1 *Embryonem eſſe animatum anima matris, refellitur.*
2 *Non ſunt in humano corpore tres animæ diſtinctæ.*
3 *In humano fœtu primò eſſe animam vegetativam, mox iſta corrupta ſuccedere ſenſitivam, tandem pereunte ſenſitiva creari animam rationalem docet S. Thomas.*
4 *S. Thomas non determinat tempus, in quo fœtus humanus vivat tantum anima ſenſitiva.*
5 *Chriſti corpus fuit in primo inſtanti perfectè formatum.*
6 *Explicatur* S. Auguſtinus, *de perfecta Chriſti corporis formatione vſque ad partum, quando dicit tot diebus fuiſſe formatum Chriſti corpus, quot annis Templum Hieroſolymitanum fuerat ædificatum.*
7 Jobi c. 10. *deſcribitur formatio humani fœtus ſimilis primi hominis creationi.*
8 *Aliqui ex Sanctis Patribus ſentire videntur luteam Adami ſtatuam prius tempore fuiſſe organizatam, deinde animatam.*
9 *Sed explicantur commodè de accidentali organizatione.*
10 *Angelicum miniſterium in creatione Adæ, ſi forte interfuit, ſolum fuit ad deferendum, & congregandum lutum in loco creationis.*
11 *Sed dato, quod illa organizatio prævia fuerit ſubſtantialis, fuit tanta celeritate facta, vt Angelorum miniſterium præueniſſe ſentiat Suarez.*
12 *Ex cap. 10. Iob re vera ſolum infertur, quod organizatio illa in prioritate naturæ, non temporis, præceſſerit animationem.*
13 *Videtur inutilis organizatio ſubſtantialis, quæ tempore præcedat,*

cedat, ſi datur reſolutio vſque ad materiam primam.

14 *Etiam in ſententia aſſerente dari formas partiales in materia præcedentes, ex cit. c. 10. Iob, non infertur prius tempore materiam illam fuiſſe ſubbſtantialiter organizatam.*

15 *Probabile eſt, quod formatio illa materiæ, & creatio animæ in illa fuerint actiones ſimul, & in inſtanti à Deo factæ.*

16 *Deus in productione aliorum animalium operatus eſt in inſtanti, & non ſucceſsiue, & per partes, vt faciunt Agentia naturalia.*

HIs præmiſſis: prima ſententia eſt eorum, qui dixerunt Embryonem eſſe inanimatum, operationes autem vitæ, 1 quæ in ipſo apparent, vel eſſe ab anima matris, vel à virtute formatiua ſeminis.

Sed hanc refert, & refellit *S. Thom.* 1. *p. q.* 118. *art.* 2. *ad* 2. quia opera vitæ, qualia ſunt ſentire, nutriri, & augeri non poſſunt eſſe à principio extrinſeco, cuiuſmodi ſunt tam anima matris, quam virtus formatiua ſeminis.

Secunda ſententia eſt aliorum dicentium, tres animas omnino diſtinctas eſſe in homine, vegetatiuam, ſenſitiuam, & rationalem, eaſque ſibi inuicem paulatim ſuccedere, & tamen ſimul in eodem corpore, quandiu viuit, permanere.

Sed rejiciuntur communiter præſertim à *S. Thoma* 1. *p. q.* 76. 2 *art.* 13. & 2. *contra gentes c.* 50. & 59. *Hurtado de generat. diſp.* 2. *ſect.* 8. *n.* 104. 105. 106. 107. & *de An. diſp.* 1. *ſect.* 4. *num.* 24. 25. 26. 27. 28. quia homo non eſſet vnum compoſitum ſubſtantiale: eſſent enim in in eo tres formæ diſtinctæ: & vnum aggregatum ex pluribus compoſitis, nimirum arbore, bruto, & homine: tum quia cum anima ſenſitiua ſit formaliter vegetatiua, vt patet in brutis, etiam anima rationalis eſt formaliter ſenſitiva, ſicut homo eſt formaliter ſenſitiuus, non minus, quam alia bruta. Vide *S. Thom. q. vnic. de An. art.* 11. & 1. *p. q.* 76. *art.* 3 & 4.

Tertia ſententia eſt illorum, qui moti ſupradictis rationibus, 3 & aliis quas proſequitur. S. Thom. cum ſuis, dixerunt in homine, ſeu embryone hominis, eſſe vnam tantum animam; ſed hanc à principio dicunt eſſe ſolum vegetatiuam, deinde virtute for-

tiua ſeminis produci animam ſenſitiuam, & illam priorem corrumpi, cum ſenſitiva ſit etiam vegetativa: tandem ab extrinſeco venire, ut loquitur *Ariſtoteles l.2.de generat.animal.c.3.* hoc eſt Deo creante, produci animam rationalem, ita *S.Thomas p.1. quaſt.76.art.3.ad 3.& q.118.art.2.ad 2.& 2.contr.gent.c.89.verſ. Nec eſt inconuentens*: ſequuntur omnes Thomiſtæ, & alij etiam *vt Conimbr. l.2.de An.c.1.q.4.art.2.* & plures è ſchola Medicorum. Et probant, quia materia fœtus prius diſponitur, ut ſolet natura ad vitam imperfectam, id eſt vegetativam, deinde ad perfectam, & tandem ad perfectiorem. Exemplum afferunt amygdalarum, quæ prius habent aqueum humorem, deinde duriorem, cum quo educitur nuclei forma. Hoc fundamento procedunt ij auctores, & quia Medici, & Parochi vident huius ſententiæ Anteſignanum S.Thomam, facile docent, non debere nos circa hos fœtus, in quibus apparent primæ operationes ſenſitivæ, quales ſunt conſtringi, ſi acu pungantur, dilatari ſecundum aliquas partes; ſi in aquam immegantur, innatare, & moveri in ea tamquam piſciculos; non inquam debere nos eſſe valde ſollicitos, vt illis miniſtretur Baptiſmi Sacramentum, niſi poſt diem trigeſimum vel quadrageſimum, quia ante hoc tempus vivunt ſolum anima ſenſitiva, ut Sanct.Thomas, loc. cit. & aliqui Medici aſſerunt, quos infra citabimus.

4 Sed re vera licet S. Thomas dicat humanum fœtum prius vivere anima ſenſitiva, quam rationali; at nec loc.cit. nec alibi dixit obſervandos eſſe illos, vel alios dies ad formandum iudicium de inexiſtentia animæ rationalis: imo vero, cum *in 3.p. q.3 art.1.ad 1.* reſponderet ad difficultatem factam ex auctoritate *S.Auguſtini l.4 de Trinit.c.5.& l.83.quæſtionum, q.56.* hanc Medicorum obſervationem, nequidem indicat: cum enim poſuiſſet hanc concluſionem, quod corpus Chriſti fuit perfectè

5 organizatum in illo primo inſtanti, quo materia ſanguinis congregata pervenit ad locum conceptionis, & contra ſe in primo argumento objeciſſet, quod quadraginta ſex diebus fuerat formatum Chriſti corpus, nam quadraginta ſex annis ædificatum fuit Templum Hieroſolymitanum, quod *ex c.2.Ioan.* figurabat Chriſti.

Chriſti corpus,& *quot anni fuerunt in templi ædificatione tot dies fuerunt in corporis Dominici perfectione* inquit *S. Auguſtinus*, reſpondet *S. Thomas*, dicerem D. Auguſtinum verificari non de ſola formatione Chriſti corporis, ſed de illius perfectione, & augmento vſque ad Natiuitatem: & expreſſe S. Auguſtinus dicit, quod ſi dies quadraginta ſex ducantur in numerum ſenarium, conſlabunt dies ducentos ſeptuaginta ſex, qui novem menſes, & ſex dies, comprehendunt à, vigeſima quinta die Martij, vſque ad vigeſimam quintam Decembris. Hunc ſolum dierum numerum circa humanum corpus obſervat S. Thomas ibi; non autem tempus formationis tantum: verum quidem eſt, quod ibidem S. Auguſtinus refert, & non refellit dies, quos nonnulli è Schola Medicorum obſervant circa humanam conceptionem; vt nimirum ſex primis diebus fœtus habeat ſimilitudinem lactis, ſequentibus novem diebus conuertatur in ſanguinem, deinde aliis duodecim ſolidetur, reliquis decem, & octo formetur homunculus, vſque ad perfecta lineamenta membrorum,& tandem perficiatur uſque ad natiuitatem. Sed hanc obſeruationem S. Auguſtinus non affert tanquam ſuam, vel tanquam alienam, vt approbet; ſed ſolum refert his verbis: *Dicitur autem conceptio humana ſic precedere, & perfici, vt primis ſex diebus, &c.* & eam adducit ad ornamentum, & eruditionem, non quia eſſet ad proprium inſtitutum neceſſaria, cum ſatis ſibi foret multiplicare numerum quadraginta ſex per ſenarium, vt auctoritatem Ex Euangelio petitam de ædificatione templi, interpretaretur de perfecta Chriſti corporis formatione uſque ad partum: quare neque S. Auguſtini, neque S. Thomæ, auctoritate poteſt prædicta dierum obſeruatio confirmari.

Nihilominus hæc ſententia S. Thomæ,& quibuſdam Medicis adſcripta videtur non male probari ex *c.*10. *Iob verſ.*10.11.*&* 12. vbi deſcribens primo loco S. Job tum primi hominis in Paradiſo formationem ex luto, tum omnium deinde in vtero matris generationem dicit: *Memento quæſo, quod ſicut lutum feceris me, & in pulverem reduces me, nonne ſicut lac mulſiſti me, & ſicut caſeum me coagulaſti? pelle, & carnibus veſtiſti me, oſſibus, & nervis compegiſti me: vitam, & miſericordiam tribuiſti mihi* &c.

In quibus verbis præmiſſa Adæ ex luto formatione, ſtatim quaſi ad eius imitationem fiat ipſa naturalis procreatio, dicit ad inſtar lactis,& caſei ex ſemine viri tanquam ex coagulo, & ex ſanguine mulieris tanquam ex lacte materiam generationis in vtero primum concreſcere; quæ ſimilitudo ex caſeo coagulato deſumpta non ſolum indicatur à Salomone *Sap.c.7.verſ.2.* ſed eam latè docet *Gloſſa* in hunc locum *Iobi, Ariſtotel.2. de gener. animal.c.4. Galenus lib. de ſemine. Plinius lib. 7. c.16. Gellius l.3.c.16.* Sed Medici omnes admittunt. Deinde ſubdit S. Job partes omnes diſſimilares figuratas, & conformatas, pellem, carnes, oſſa, neruos, &c. varia membra conſtituiſſe, ex quibus tandem integratum corpus organicum, *vitam*, id eſt animam, & *miſericordiam*, id eſt animæ vitam, ſanctitatem à Deo infuſam accepiſſe vt ſit homo.

Cum autem hominis generatio deſcribatur cum ſucceſſione materialis præparationis, vt prius intelligatur corpus organicum eſſe factum,& inſtructum ſuis partibus, deinde animatum; & hoc totum fieri ad imitationem primæuæ creationis, conſtat,& probatur prius tempore hominem viuere vita ſenſitiua, quam rationali, quia præceſſit organizatio ſubſtantialis. Et videtur eſſe ſententia S. Auguſtini in lib. quæſtionum veter. & nou. teſtam. quæſt. 23. vbi habet: *Contemplemur facturam adæ, in Adam enim exemplum datum, &c. quia primum oportebat domum compaginari, & ſic habitatorem induci*, &c. Verùm huius libri Auctor, ut infra videbimus non eſt *D. Auguſtinus*, ſed aliquis Hæreticus. Idem ſentire videtur *Auctor libri de ſpiritu, & anima c.9.* qui tamen licet ſub nomine Auguſtini, eſt cuiuſdam viri docti, ut obſervavit Bellarminus, conſentit etiam *D. Hugo Eterianus tom.9. Bibliothecæ veterum Patrum lib. de An. regreſſ. c.4.*

8 Quod autem prima Adæ ex luto creatio facta fuerit, ita ut prius tempore non ſolum figurata fuerit à Deo exterius, ſed etiam interius formata,& organizata cum omnium membrorum internarumque partium delineatione, & diſtinctione docent multi ex Patribus, ut *S. Auguſtinus 1. retract. c. 10. & lib.13. de ciuit. c.24. Chryſoſtomus homil. 12. & 13. in Geneſim Hilar. in Pſalmum* 118. *Cyprianus epiſt.64. Diodor. apud Lippoman. in caten. Abulen.*

*len.in c.2.Geneſis.D.Bonauentura in 2.d.17.n.3.D.Alcimus cap.6. Pined.in Iob.c.*10.Qui omnes ita de ea loquuntur, vt videantur ſentire quod lenior eſſet pars in carnem conuertenda, durior quæ in oſſa,politior quæ in cutem,flexibilior quæ in neruos,& quæ in medullas mollior,& ſic ante animationem corpus eſſet organicum potentia vitam habens,ut ait *Ariſtot.2.de An.c.1.&* 2 Imo videntur hi Patres indicare, quod ita in prima creatione hominis Deus obſeruauerit,vt præluderet eiuſdem generationi, & minus miraculosè,quam oporteret, formaretur homo ,ſuæque naturæ conformior,cum ſine neceſſitate Deus miracula non faciat.

Sed reſpondetur,quod licet in argumento aſſumantur multa tanquam certa , quæ ſint valde dubia, & fortaſſe non vera, non tamen probant hanc ſententiam: nam licet concedamus Deum præluſiſſe in prima hominis creatione eiuſdem naturali propagationi;&licet vera eſſet ſententia illorum Patrum,qui dicunt prius formatam eſſe luteam illam ſtatuam,& deinde animatam;licet etiam demus organizatam fuiſſe interius, & non tantum figuratam exterius; hæc tamen nec ſimul ſumpta, nec ſeorſim concludunt intentum.

Et vt ab hoc vltimo incipiam; certum eſt, quod in luto tota illa diuerſitas pãrtium interiorum conſiſtit ſolum in maiori, vel minori duritie,aſperitate,lenitate, & mollitie eiuſdem luti, & varia delineatione, & figuratione, ergo in accidentali tantum diſpoſitione.

Deinde conceſſa illa Patrum ſententia tanquam probabili, quod nimirum prius tempore corpus Adami ſit à Deo formatum,nihil tamen infertur pro hac tertia ſententia, quæ aſſerit ante trigeſimum,vel quadrageſimum diem corpus humanum non animari anima rationali; nam ob creatoris infinitam virtutem,& omnipotentiam,& ob perfectiſſimam creaturæ ſubiectionem, cum tanta, imo maxima celeritate facta eſt ſtatuæ illius formatio,& præparatio,ad animam recipiendam, ut *Suarez in lib.de opere ſex dierum lib.3 c.1. n.15.* putet Angelorum miniſterium non interfuiſſe, ſed ad ſummum potuiſſe ſolùm inſeruire ad congregandam materiam, & lutum in illo loco 10

determi

determinato:at vero nullatenus ad lutum comprimendum, & formandum,ſed formationem illam ſuperaſſe omnem Angelorum virtutem,& velocitatem:quare ſi Deus voluit, vt hanc formationem imitaretur naturalis in vtero generatio, ſolum infertur, quod breuiſſimo tempore præceſſerit Animæ rationalis creationem,& infuſionem organizatio illa à S. Jobo deſcripta, ut aliqui ex Auctoribus pro quarta ſententia afferendis exiſtimant de facto contingere.
11

Præterea ex auctoritate,& ex modo,quo S. Job deſcribit propagationem humanam non ſequitur, quod prius tempore organizatio præcedat animationem,ſed ſatis eſt,quod prius natura;vt etiam Pineda aduertit,in ordine ad operationes, quas anima in ſuo ſubiecto exercet; quia reſpectu illarum corpus organicum habet rationem cauſæ materialis.Imo in ſententia *S.Thom. & Thomiſtarum*, qui vt in præſenti aduertit bene
12 *Auerſ.q.45 de corpore animato ſect.2.verſ.aſſerendum*, cum rejiciant in univerſum omnem formarum pluralitatem in vna materia, & dicant in mutatione ſubſtantiali dari reſolutionem yſque ad materiam primam non apparet ad quid tempore præcedente adſit in materia primum anima vegetativa, & deinde iſta corrumpatur adveniente ſenſitiva, & eodem modo,adveniente rationali,hæc deſinat eſſe;nam ſemper anima,& quælibet forma ſubſtantialis in hac ſententia advenit materiæ nudæ, & reſolutæ ab omni forma etiam accidentali.

Dices inſeruire ad ſigillandam, & determinandam materiam,vt ita determinata naturaliter exigat talem formam.

Sed contra, quia hæc determinatio, præter quam quod, eſt mera denominatio extrinſeca,cum nulla forma ſit in materia, quando denominatur,bene,& ſufficienter intelligitur facta per talia accidentia abſque multiplicatione animæ vegetativæ primum,& deindè ſenſitivæ; ergo ſuperflua eſt iſta animarum præceſſio:ideo refert Viguer.eiuſdem familiæ alumnus c.1.Inſt. §.2.verſ.1.ab Oxonienſi Academia fuiſſe reprobatam.

Quod ſi,ut alij philoſophantur,dentur formæ partiales heterogeneæ,quæ præcedant animam,& cum anima remaneant in materia,vt voluit *Scotus in 4. diſt.21.quæſt.3.art.2.* cum ſuis, &

Medi ci

Medici communiter aſſerunt apud *Bannes* 1.*de generat.c.*4.*q.*8. *art.*4. quos refellit *Auerſ. loc. cit.* adhuc reſpondetur ex hac Iobi deſcriptione non probari intentum, quia ex modo loquendi ipſius ſolum habemus, prius enumerari partes heterogeneas corporis, & deinde animæ creationem : at cum non potuerit omnia ſimul, & vno verbo recenſere, ideò vnam formam poſt aliam neceſſariò numerauit; id quod etiam in illa ſatis probabili ſententia ſeruandum fuiſſet, quæ dicit ſimul cum anima,& non prius eſſe in corpore partes heterogeneas,quatenus ſunt eius effectus proprij:quam ſententiam latè, & efficaciter tuetur *Suar.de An.lib.pr.c.*1.*n.*6.22.13. & 24. & *Auerſ.loc cit.*vbi docent, quod iuxta variam accidentium diſpoſitionem iam introductam in materia ſiue à calore vteri,ſiue à plaſtica virtute ſeminis, ſiue etiam à ſolo Deo, vt infra videbimus,vna & eadem anima indiuiſibilis diuerſo modo ſe vnit, & communicat diuerſis partibus materiæ.

Tandem aſſumitur etiam in argumento ex Auctoritate S. Jobi deſumpto tanquam certum, quod prima humani corporis ex luto facti formatio tempore præceſſerit animæ rationalis creationem, quod non eſt certum; imo in contrarium ſatis probabiliter ſentiunt *Damaſcenus, lib.*2.*de fide c.*12.*Nyſſenus lib.de opiſ.hom.cap.*28.& 29 *S. Auguſtinus*, qui licet loco ſupra citato valde propendeat in illam ſententiam,tamen hanc oppoſitam probabilem putat,& tenet *lib.*2.*de Geneſ. contra Manichæum c.*8.& *ipſe S.Thomas* 1.*p.q.*91.*art.*2. & *ſeqnent.*& præſertim *art* 4 *ad* 3. & probabiliorem vocat,& tuetur *Suar. de opere ſex dierum lib.*3.*c.*1. *num.* 13. nimirum ſubito, & in momento, ac ſimultanea operatione Adami corpus eſſe compactum, & in corpore animam à Deo fuiſſe productam; & probat, tum quia magis conſentanea eſt hæc ſententia illis verbis Sacræ Scripturæ: *Faciamus hominem ad imaginem*, &c. *Creauit Deus hominem*, &c. *Et formavit Deus hominem*, &c. tum quia hac ſimultanea & inſtantanea mutatione videtur Deus creaſſe cætera animantia, tam quoad accidentalem quam quoad ſubſtantialem organizationem, cum ea produxerit ſimplici, & abſoluto vocis imperio : & tertio, quia non fecit alias

creaturas eo modo, quem poſtea naturalia agentia deberent imitari, licet ex præjacente produxerit materia: vt patet in productione volucrum ex aquis, & aliorum animalium ex terra, ſed altiori, & nobiliori modo operatus fuit, utpote ad inſtar creationis ſubitò, & in inſtanti, non autem per partes, & ſucceſſivè, ſicuti fit ab agentibus naturalibus; & quidem meritò, vt diſtingueretur modus operandi Divinus, qui eſt à virtute independente, & infinita, à modo operandi creaturæ, quæ in eſſe, & operari dependens eſt, & limitata; quare non poteſt dici quod in formatione primi hominis debuerit, aut voluerit præludere naturali hominum propagationi. Ideo hæc tertia ſententia non ſatis efficaciter probatur ex auctoritate Jobi.

SECTIO III.

Proponitur quarta, & quinta ſententia de tempore, quo anima rationalis incipit informare corpus humanum.

SVMMARIVM.

1 *Embryonem prius vivere vita vegetiva, ſentiunt aliqui.*

2 *Ioannes Gallego Philippi tertij, & quarti Hiſpaniarum Regum Medicus reprehendit eos, qui dicunt animam rationalem creari in materia generationis.*

3 *In inſtanti, in quo creatur anima rationalis in materia, dicit idem auctor corrumpi dumtaxat formam Embryonis, quæ ibi tantum præcedebat.*

4 *Non placet idem auctor, dum dicit contra ſanctæ Romanæ Eccleſiæ ſenſum, & reuerentiam animæ rationali debitam facere, qui illam in humida materia ponunt.*

5 *Anima rationalis non educitur de potentia materiæ, ſed creatur ex nihilo.*

6 *Non*

6 *Non præcedit tempore ſuum corpus, ſed in ipſo creatur.*

7 *In vnoquoque homine eſt vna tantum anima.*

8 *Anima rationalis eſt immortalis, & eſt vera forma informans corpus, & contrarium dicere, eſt gravi cenſura dignum.*

9 *Fœtus à principio ſtatim ac eſt complete accidentaliter organizatus informatur anima rationali ibi à Deo creata.*

10 *Explicatur Ariſtoteles quando dicit hominem prius vivere vita plantæ, deinde animalis, & tandem hominis.*

11 *Vita apud Ariſtotelem duplex eſt, altera ſubſtantialis, quæ conſiſtit in actu primo, & altera accidentalis, quæ conſiſtit in operationibus.*

12 *Sententia affirmans animam rationalem creari in materia ſtatim, ac perfecta eſt accidentalis organizatio eſt multorum veterum, & recentiorum, & probatur multis.*

13 *Hac ſententia melius explicat miraculoſam Chriſti conceptionem abſque tot miraculorum ſuperflua multiplicatione.*

14 *Chriſti corpus fuiſſe in primo inſtanti perfecte organizatum, formatum, animatum, & aſſumptum à verbo Divino certum eſt ex Conciliis, & Sanctis Patribus, & contrarium eſt temerarium, & erroneum.*

15 *In hac ſententia melius explicatur cur non deberit naſci ante novem menſes, & cur non creverit in maiori quantitate.*

16 *Afferuntur, & explicantur aliqui Sancti Patres, & interpretes de parvitate Chriſti corporis in inſtanti incarnationis.*

17 *Aſſignatur cauſa efficiens humani fœtus, tam ingenioſe organizati.*

18 *Abſurdum videtur, quod aliquando corpus humanum ſit animatum, & non ab anima rationali.*

QVarta ſententia eſt cuiuſdam recentioris exiſtimantis ſupradictam tertiam ſententiam nimis de trahere animæ rationalis dignitati, quãtenus illam in fæces ſeminales, & ſãguineam materiam Auctores immergunt. Hic autem dicit fœtum vivere prius vita vegetativa, quam ipſe vocat Embryonis: hic eſt

Joannes Gallego Hiſpanus,& Philippi tertij, & quarti Medicus, qui anno 1634. edidit tractatus quinque de generatione, vbi præſertim *lib.1.tract.1.cap.19.verſ. Quapropter.* temerarium
2 dicit aſſerere quod anima rationalis à Deo creetur in ſolo ſemine, vel in maſſa ex ſemine, & ſanguine permixta: Idem repetit *cap.35.verſ. Quam vero.* vbi dicit contra Sanctiſſimæ Matris Eccleſiæ Romanæ receptam opinionem ſentire, qui dicunt in liquido adhuc exiſtente humore, defluique paratiſſimo, animam pretioſiſſimam introduci. *Et cap.33.verſ.Nobis tamen,* dicit ſuperfluam eſſe animam ſenſitiuam, ad introductionem animæ rationalis, propter rationes iam factas contra tertiam ſententiam, & ſufficere formam Embryonicam viuentem anima Embryonis.

Probatur hæc ſententia, quia nulla ratio Phyſica conuincit, vt inter vegetantem,& rationalem ſit forma intermedia ſenſitiua; imo potius eſt impedimento; nam ad introductionem rationalis, ſatis eſt debita attemperatio, & organizatio corporis: Sed hæc omnia ſufficientiſſimè præſtat anima Embryonica actu recipiens influxum, ſeu directionem ab anima matris, quæ eſt agens principale vniuocum. Et ita intelligit *Galenum lib.1. de ſem.* loquentem de hoc principio cum ait. *Illud habere fœtum quatenus, vt planta gubernatur, & ſolum viuere, ut viuunt*
3 *plantæ vſque ad expreſſam formationem quæ apparet in tertio tempore, quando iam diſtinguuntur hepar, cerebrum, & cor, cum omomnibus vehiculis, per quæ fit cōmunicatio,*&c. Et verſ. *Quapropter,* docet, quod in eodem inſtanti in quo abſolutū eſt hoc modo cor, cerebrum, & hepar, creatur in illo corpuſculo anima rationalis à Deo,& corrumpitur anima Embryonis,& anima rationalis continuat actiones iam inchoatas nutritionis, augmentationis, exſiccationis, omnium partium ſeparationis, ac perfectæ elaborationis; & propterea dicit *Galenum 1. de ſem.* dixiſſe *plantam hanc, cum ſit animal, non amittere quam habebat facultatem, ſed alia inſuper acquiſita animal reddi,* &c.

Cæterum licet quæ Gallego dicit de anima Embryonica,& de introductione animæ rationalis ſatis probabiliter diſputet,

& non male ab omnibus audiantur, illud tamen, quod de anima rationali addit, nempe in irreverentiam hujus nobiliſſimæ formæ eſſe excogitatum, & contra Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſenſum quod in immundam materiam introducatur, nimis ſcrupuloſè, & immeritò exaggeratur; nam quod ſubſtantia ſpiritualis informet impuram materiam, neque phyſicè, neque moraliter detrahit illius dignitati, cum ex parte animæ imma- 4
terialis & incorporeæ non detur contactus quantitativus, qui ſolus eſt conſpurcationis periculoſus: ſicuti re vera, licet totus homo compoſitus ex anima rationali tamquam ex nobiliſſima forma dicatur *Iob.cap.14.n.4.de immundo conceptus ſemine*: non tamen propterea detrahitur aliquid formæ præſtantiſſimæ, ſed magis declaratur admirabilis Dei ſapientia, quod gemmam pretioſiſſimam abſque ſui vilitate intra luteum vas collocaverit; ſicut radius ſolis impura tangit, neque tamen contaminatur.

Et ipſe Gallego fatetur animam rationalem advenire ad exſiccandas, magiſque diſcernendas partes diſſimilares, & membra: ergo ſi tunc non eſt periculum, vt in illa humida, mucoſa, & non adhuc exſiccata materia fœdetur, cur paulò ante tam ſcrupuloſe timet Catholicus auctor? neque Sancta Romana Eccleſia, vt huiuſmodi periculum præcaveret, fuit vel minimum ſollicita: ſed ſolum declaravit aliqua de fide circa ſubſtantiam animæ rationalis. Quæ autem ſunt de fide ab Eccleſia determinata circa animam rationalem ſunt hæc.

Primò animam rationalem non educi de potentia materiæ, vt cæterorum viventium formæ educuntur, ſed ex nihilo à Deo eſſe creatam, & eſſe ſpiritualem. Ita in *Conc. Lateranen. ſub Innocentio III. c. Firmiter de ſum. Trinit. & Fide. Vide Mag. in 2. d. 18. S. Thom. 1. p. q. 118. art. 2. Bellarm. tom. 3 de amiſſ. grat. l. 4. c. 11. verſ. Quod vero. Suar. de ani. l. 1. cap. 9. n. 11. & de Ang. lib. 1. cap. 5. num. 7.*

Secundo non eſſe creatam ante corpus, vt male ſenſit Origenes: cuius error damnatur *à Leone I. Pontific epiſt. 31. & in 1. Conc. Bracar. cap. 7.* ſed creari in ipſo corpore, vt *Leo I.* ſtatuit *in epiſt. ad Toribi.* & in *Conc. octavo Conſt. act. 11.*

Tertio non eſſe in unoquoque homine niſi unam animam: id quod repetitur *in Conc. octauo Conſtan. Can.* 11.

Quarto eſſe immortalem, & à corpore independentem, in alio *Conc. Lateranenſ. ſub Leon. X. ſeſſ.* 8. Eſſe autem in homine veram formam in formantem, licet expreſsè non ſit definitum: eſt tamen apud Theologos ita certum ut contrarium cenſura gravi ſit dignum, quod docet Suarez *lib.* 1. *de An. cap.* 8. *n.* 4. & merito cum in dicto *Concil. Lateranenſ. ſub Leone X. ſeſſ.* 8. poſt quam graviſſimis verbis damnatus fuit error contra animæ rationalis immortalitatem, ſtatim dicitur: *cum illa non ſolum per ſe, & eſſentialiter humani corporis forma exiſtat, verum immortalis: &c.*

Hæc ſunt quæ Catholici communiter fatentur, & ſunt certa; cætera autem Sancta Eccleſia relinquit Theologorum, & Philoſophorum conſiderationi; Itaque hæc ſententia Gallegi Eccleſiæ auctoritate non probatur.

Quinta ſententia eſt illorum, qui dicunt fœtum à principio habere virtute ſeminis accidentalem organizationem; ſed ſtatim ac perfecta eſt, & completa huiuſmodi organizatio, itaut naturaliter exigat materia iſtam vnionem cum forma ſubſtan-
9 tiali, creari ibi à Deo animam rationalem, quæ non ſtatim omnia munera vitæ exerceat, ſed ea primum quæ ſunt vegetativæ, deinde quæ ſenſitivæ, & demum ſuo tempore quæ intellectivæ ſunt animæ; & ita intelligunt quod auctores communiter dicunt *ex Ariſtotele, lib.* 2. *de generat. animal. c.* 3. *Hominem*
10 *prius vivere vita plantæ, deinde animalis, & tandem hominis*: hoc eſt gradatim procedere in exercitio harum operationum, quia primo tempore apparent operationes vegetativæ, ſecundo ſenſitivæ, & poſtremo rationales.

Et quidem negari non poteſt, hanc interpretationem eſſe ad
11 mentem Ariſtotelis; nam apud ipſum vita, vel vivere, duplici ſignificatione accipitur: primo modo ſubſtantialiter, ut idem ſit vita, vel vivere ac animam eſſe vnitam corpori, & illud ſubſtantia ſua informare: ſecundo modo accidentaliter, ut importet operationes, & actus, qui accidentia ſunt, ſed magis ſenſibilia, & nota.

Eſt

Eſt autem hæc diſtinctio ipſius Ariſtotelis, *lib.*1.*Ethic.cap.*7. ubi loquens de illo animali, quod rationem habet, hoc eſt de homine, præmittit hanc eamdem diſtinctionem, & aſſerit vitam accidentalem dici magis propriè; hoc eſt, ut ego intelligo, magis communiter, cum ait *quandam eſſe vitam rationem habentis, ſed cum hæc biſariam dicatur, exponenda eſt, quæ eſt actu, & hæc magis proprie dicitur vita. Et l.*10. *Ethicor. cap.*7. ait *Vita quædam eſt operatio.* De priori autem acceptione loquitur, *l.*2. *de animi text.*37. cum dicit, *Vivere in viventibus eſt ſubſtantiale, &c.* At vero cum loquitur in allegato *c.*3.*lib.*2.*de gener.anim.* de vita hominis, quod intelligat in ſecundo ſenſu conſtat ex eo, quod dicit in eadem ſignificatione; *l.*5.*de gener.anim.c.*1.*animalia quedam cum dormiunt, vivere vita plantæ*, &c. At manifeſtum eſt animalia cum dormiunt vivere vita plantæ, non ſolum ſubſtantiali, ſed etiam vita accidentali, ſeu quoad operationes: & hanc Doctrinam docet etiam *S.Thomas* 1.*part.q.*118.*art.*1.*ad* 4. Cum igitur ibi Ariſtoteles ſit intelligendus de vita quoad operationes, non eſt contra ipſum hæc ſententia, quæ dicit humanum fœtum, ſtatim ac animatus eſt, vivere vita rationali, quoad eſſe ſubſtantiale.

Huius ſententiæ inter antiquos Philoſophos fuit *Philoponus* 12 *in Comment.ad text.*3.*&* 24.*l.*2.*de An.Albertus Magnus in ſumma de homine quæſt.*18.*&* plures alij, quos citat *Dandin.lib.*2. *de Ani.Comment.*13.*digreſ.*8.*p.*3.*verſ.His ductus ſcl. Mihi* 790.791. *Hugo de S.Victore tom.*1.*lib.*4. *Alleg.in Euang. Lucæ ad* ea verba *Et exultauit:Beda tom.*1.*lib.de mun.conſt.verſ.De certa.* D.Gregor. Niſſen. de *ani.& reſurr.*& S. Ceſarius Dial.3.in reſp.ad 115.interrog. Eſt etiam expreſſa ſententia *Hipocratis, Galeni, Auicennæ*, & plurimorum Medicorum, qui hac noſtra tempeſtate hac de re, ex profeſſo ſcripſerunt, quos infra citabimus. Inter recentiores hanc defendunt *Petrus Garc.diſp.*38.*c.verſ.*2. *verſ. Sed licet, &c.Hurtadus de generat.diſp.*2.*ſect.*8. *n.*108. *&* 109.*& P.Theophil. Raynaud.de ortu infant.c.*10.*n.*48.P.Gaſſ. *tom.*2.*ſect.*2.*phiſicæ membro poſteriori l.*4.*c.*4.P.Roder.Arriaga *Diſp.*1. *de ani. ſec.*12. *num.* 318. P. Bambian. *in cenſur.ſupra fol.* 27. & alij *in manuſcript.*

Primo,

Primo, quia nullum inuenitur commodius tempus, abſoluta accidentali organizatione, quo dicatur anima rationalis adeſſe in materia diſpoſita, quam illud, quo inchoatur formatio prima hominis. Ergo tunc adeſt: Antecedens patet, nam dato quocumque poſteriori tempore nulla ratio poteſt aſſignari cur non tantiſper antea fuerit ibi producta anima rationalis, & quocumque tempore aſſignato, aliud anterius ſemper peti poteſt, uſque ad illud tempus primæ formationis.

Dicunt Authores contrariæ ſententiæ rationem eſſe, quia non ſunt adhuc ibi organa neceſſaria, ad operationes rationales.

Sed contra quia quouſque filius eſt in vtero matris; imo etiam, & multo tempore poſt egreſſum ex vtero non exercet operationes rationales, & tamen creatur anima rationalis in corpore, antequam egrediatur ex utero, & eſt homo vivens anima rationali, aliquo tempore, quo manet in vtero. Ergo carentia organorum non probat ibi illo primo tempore quo inchoatur formatio non adeſſe animam rationalem ſicut carentia oculorum, aurium, dentium, &c. vel impotentia operationem, non probat, ibi non eſſe animam ſenſitivam.

Secundo quia anima rationalis vbi primum eſt completa accidentalis organizatio, exigitur naturaliter tanquam forma debita illi materiæ Ergo Deus tanquam naturale agens niſi velit alterare concurſum generalem; tenetur illam ibi creare. Ergo adeſt.

Tertio quia, in humano fætu diſpoſitiones, quæ exigunt naturaliter animam vegetativam, & ſenſitivam exigunt rationalem; ſed huiuſmodi diſpoſitiones ad animam vegativam, & ſenſitivam adſunt, vbi primum eſt completa organizatio accidentalis, ſeu ubi primum incipit formatio, & organizatio ſubſtantialis. Ergo tunc primo adeſt anima rationalis. Major patet, quia tunc illæ diſpoſitiones, non exigunt illas formas niſi prout illæ conſtituunt hominem: ſed hoc non præſtant illæ animæ, niſi provt identificantur cum anima rationali. Ergo exigunt ſimul animam rationalem: & ideo non exigunt organa plantæ

quæ

quæ ſufficerent ad nutritionem; neque organa bruti, quæ ſufficerent ad ſentiendum. Sed organa humani corporis. Minor probatur, quia ſtatim fætus attrahit ſanguinem per venam umbilicalem Matris, vt nutriatur, & ſtatim incipit moveri, ut patet in Abortivis, qui ſi pungantur acu ſeſe contrahunt; & patet in punctoſaliente ſupra ſect. 1. n. 13. 14. 15. Vide Diſp. 4. ſect. 15. num. 18.

Quarto quia ſi illæ duæ animæ vegativa, & ſenſitiva præexiſterent ante animam rationalem, tanquam ab ea diſtinctæ deberent corrumpi adveniente anima rationali, ne plures formæ ſimul eſſent: hoc autem dici non poteſt, nam nulla forma ſubſtantialis corrumpitur in materia, niſi diſpoſitiones propriæ corrumpantur à diſpoſitionibus contrarijs formæ incompoſſibilis: ſed diſpoſitiones prærequiſitæ ad animam rationalem non ſunt illis contrariæ, imo convenientes; quia anima rationalis ipſis indiget ut nutriat, & ſentiat. Ergo ſi illæ adſunt à principio formationis, adeſt etiam anima rationalis, ab illis non diſtincta.

Quinto quia, ſi ut Authores contrariæ ſententiæ diſcurrunt deberent præcedere duæ illæ animæ, nutritiva, & ſenſitiva in communi deberent ei præcedere non ſolum in homine, ſed in Equo, Leone &c. Et tandem animæ vegetativæ anima hinniens & anima rugiens advenire; probatur ſequela; quia ideo præcedunt in homine, quia in hoc præcedunt operationes nutritivæ, deinde ſenſitivæ, & tandem ſequitur rationalis: ſed in Equo, & Leone pariter præcedunt huiuſmodi operationes, ergo deberent etiam in iſtis precedere anima vegetativa, & ſenſitiva in communi; & tandem advenire tertia conſtitutiva in ſua ſpecie Equum, & Leonem in ſua: conſequens autem nemo philoſophorum huc uſque conceſſit, ergo falſum eſt antecedens.

Sexto quia, inquit Arriaga, illa anima ſenſitiva præcedens in homine, vel eſt rationalis, vel irrationalis: ſi primum habeo intentum: ſi ſecundum ergo conſtituit brutum. Ergo homo prius eſt beſtia, quàm homo. Deinde ſi eſt ſenſitiva non debet eſſe generica quia genus à parte rei ſine ſpecie non datur:

ſi eſt ſpecifica. Ergo ante iſtam datur alia in genere: probatur dari; ideo enim ante rationalem ponunt ſenſitivam, quia materia priùs per ipſos diſponitur ad operationes cõmunes ſentiendi quam ad rationales; ergo prius fuit anima ſenſitiva diſponens ad operationes ſenſitivas in communi; ante quam diſponeret ad proprias talis animæ ſenſitivæ, ergo ante illam fuit alia, & alia, & ſic in infinitum.

Septimo quia, cum anima rationalis ſit inter omnia animalia imò, & omnia corpora præſtantiſſima forma debet, inter omnia magis accedere ad Deum, & aſſimilari illi, qui eſt agens excellentiſſimum: hæc autem excellentia in operando, eſt ſumma independentia, & eſſe à ſe: ergo quod anima rationalis ipſa ſit agens, & producens ſibi membra in corpore incipiens à prima formatione non ſolum non dedecet ipſam, ſed ſuæ perfectioni eſt maximè conueniens; quia ſic propius accedit ad Dei perfectionem. Ergo eſt ibi preſens, & à principio ſibi corpus conformat.

Octauo quia ſuperflua eſt illa animarum productio, & corruptio, cum per ſolam animæ rationalis infuſionem, omnia ſatis & bene explicentur.

13 Nono, quia in hac ſententia facilius intelligitur conceptio corporis Chriſti, eiuſque animatio, neque tot miracula multiplicantur, ſicut in ſuperioribus ſententijs, quarum exinde ſumitur inveriſimilitudo, quia abſque neceſſitate coguntur multiplicare miracula. Nam cum corpus Chriſti in inſtanti formatum perfectè organizatum, & animatum ſit, vt dicitur in *5. & 6. Synodo, & in Conc. Epheſ.* nec non *in epiſt.* 11. Leonis
14 Papæ *ſimul carnem Chriſti fuiſſe formatam, & animatam, & aſſumptam à Verbo*; & hæc omnia in primo inſtanti, vt docent *D. Baſilius, Damaſcen.* & bene *Suarez tomo 2. in 3. p. diſp.* 11. *ſect.* 2. probat hanc concluſionem eſſe Theologicam, omnino certam, & contrarium ſentire, temerarium, & erroneum: ſequitur quod non poſſint Auctores contrarij rationem reddere, cur non fuerit Chriſto neceſſarium exire de vtero Matris ante novẽ menſes; cum enim alij infantes in illorum ſententia egrediantur ante octavum menſem, qui animantur poſt 35. vel 40.

diem

diem à conceptione; corpus Chriſti, quod fuit animatum in primo inſtanti ſuæ conceptionis, fuiſſet ſub majori quantita- 15
te,& mole, quam naturaliter eſſe poſſet; ſuppoſito, quod in utero Matris ſteterit ſpatio nouem menſium, ut uniuerſaliter recipit Eccleſia & toto illo tempore creuerit.

Reſpondent aliqui, naturaliter debuiſſe quidem naſci ante nouem menſes; ſed miraculo factum eſſe,vt ſpatio nouem menſium ibi fuerit; tum vt occultaretur myſterium; tum ne monſtroſa, & præternaturalis natiuitas videretur: Augmentum autem illud cum fuerit factum ſpatio quadraginta dierum,non videtur fuiſſe adeo magnum,ut ad ſenſum appareret, & videretur præternaturale. Ecce igitur quomodo multiplicant miracula ſine fundamento,& neceſſitate,& ideo à *Suarez loco citato* reprehenditur hæc reſponſio.

Alij dicunt augmentum illius corpuſculi fuiſſe ita temperatum,& paulatim factum,vt non creſceret ſpatio nouem menſium,niſi quantum alij pueri ſolent creſcere ſpatio octo menſium.Verum hæc etiam reſponſio merito diſplicet *Suarez ibidem*, quia iſta retardatio augmenti fuiſſet perpetuum miraculum non enim fuiſſet naturalis, ſed ex diuina ſupernaturali prouidentia.

Ideo ipſe Suarez,& alij recentiores dicunt, quod organizauit quidem Deus corpus Chriſti in primo inſtanti;ſed quia minima, & maxima infantilis corporis quantitas non conſiſtunt in indiuiſibili,ſed aliquam habent latitudinem;potuit in primo inſtanti, eſſe ſub minima quantitate poſſibili ad recipiendam naturaliter formam humanam, & infans ſpatio novem menſium potuit naturaliter creſcere uſque ad maximam quantitatem,quam talis puer intra talẽ vterum poſſet iuxta ſuam complexionem naturaliter habere; & ſic potuit compenſari exceſſus quadraginta dierum, quibus aliorum corporum animationem præceſſit.

Sed neque hæc reſponſio placere omnino poteſt, nam imprimis diuinare videtur;& deinde non vitat omnem multiplicationem miraculi.Inquiro enim,quis novit,aut unde ſciri potuit ab illa corporis puſillitate,quæ fuit à principio,tale incre-

mentum paulatim ita fuiſſe incohatum,& ſenſim factum,uſque ad præfinitum tempus Nativitatis Chriſti , vt exacte potuerit peruenire Diuinus Infans ad maximam illam quantitatem, quam puer perfectæ complexionis , qualis erat Chriſtus intra talem uterum naturaliter exigebat : & quod potius non ſatis fuerit illa paruitas ſufficienter recompenſata per exceſſum illum quadraginta dierum , quo fuit animatus fœtus ante tempus communis animationis?

Reſpondent à Deo tantam quantitatem ex puriſſimis Beatæ Mariæ ſanguinibus fuiſſe determinatam , & congregatam in utero,quanta ſatis erat ad naturalem paruitatem infantilis corporis , ut poſtea ex incremento continuo ad illam maximam quantitatem perueniret , quæ naturaliter exigebatur in tali puero naſcituro.

Sed contra quia hæc eſt manifeſta diuinatio , ad quam cogit ſupradicta ſententia.

Deinde , cum Beata Virgo propter optimam complexionem, & perfectum calorem nullam haberet , nec in ſanguine, qui fuit materia conceptionis,nec in utero imbecillitatem, aut imperfectionem,ſed omnia requiſita,quæ habent aliæ mulieres perfectæ complexionis,& virtutis,vt omnes admittunt,& notauit *Suarez diſp*.10.*ſect*.2.*verſ*.*ſed adhuc*. Sequitur quod minima illa materiæ portio,non eſſet in ea naturaliter exigita, ſed potius maior portio illi vtero deberetur,vt poſſet concipi corpuſculum majoris quantitatis , ſub qua infans naturaliter exigebat animari in vtero materno optime diſpoſito.

Cum igitur debuerit Deus tanquam naturalis concauſa illa ſola præſtare,quæ præſtitiſſet vir,ſi beatiſſima Virgo humana operatione concepiſſet, ſequitur , quod determinatio illa ſanguinum fuerit miraculoſa ; tum quia in aliis conceptibus humanis virilis concurſus illam non faciat ; tum quia determinatio parvæ quantitatis erat contra naturalem exigentiam talis vteri : ſuperaddit igitur etiam hæc reſponſio miracula , & diuinare cogitur.

16 Sed adhuc in fauorem tertiæ & quartæ ſententiæ video hic multiplicari poſſe,quæ à quibuſdam Sanctis Patribus,& Sacræ

Scripturæ

Scripturæ interpretibus dicuntur de paruitate corporis Chriſti in puncto Incarnationis ad oſtendendum, quam ſingularis, & ſupernaturalis fuerit illius Sanctiſſimi corpuſculi organizatio, nam *Petrus Comeſtor. in Hiſtor. Euang. cap. 2.* dixit quod poſtquam Sanctiſſima Virgo protulit illa verba. *Ecce Ancilla Domini*, quibus Angelicæ legationi conſenſum præbuit *ſtatim conceptus eſt Chriſtus de Virgine plenus homo in anima, & carne: ita tamen quod lineamenta corporis, & membrorum oculis diſcerni non poſſent, &c. Toſtatus in Paradoxo primo, cap. 27.* dicit *quod fuit parua quantitatis, minus quolibet alio corpore humano, cum perfectam organizationem attigerit, &c. Dionyſius Cartuſ. in cap. 1. Lucæ art. 3.* dicit, *quod diſtinctio membrorum oculis perceptibilis vix fuiſſet ob corporis paruitatem, &c. S. Thomas 3. part. q. 33. articulo ſecundo, ad ſecundum,* dicit de quantitate huius diuiniſſimi corporis, quod *non erat tam parua, vt in ea non poſſet ratio humani corporis conſeruari; cum in tali quantitate quorundam paruorum hominum corpora animentur, &c. & S. Bernardinus Senenſis tom. 1. ſerm. fer. 3. poſt Dom. 2. quadrag. artic. 2. cap. 7.* dicit *quod cum Chriſtus in vtero Virginis venit, carnemque aſſumpſit, tanta breuitate circumamictus eſt, vt ſi iam conceptus in Virgine poſitus fuiſſet ſuper papyrum, vel palmam manus, vix eum humanus oculus percepiſſet; licèt Diuinitus, & anima, & corpore, atque omnibus interioribus, & exterioribus membris, & lineamentis perfectè completus fuiſſet, vt verificaretur, quod Iſaias* 10. *verſiculo vigeſimo tertio, & Apoſtol. ad Romanos cap. 9.* 27. *de Chriſto teſtati ſunt. Verbum abbreuiatum faciat Dominus ſuper terram*; Ex quibus patet omnes vnanimiter admittere, quod illa corporis Chriſti puſillitas fuerit ſupernaturalis, & ſingularis: Non ergo eſt communis aliis humanis fœtibus.

Sed reſpondetur facilè nullos ex Sanctis Patribus, & Interpretibus dixiſſe quod fuerit ſingularis illa Chriſti corporis organizatio, quoad paruitatem, ſed ſolum quoad cauſam, vnionẽ, & modum quibus fuit producta, quia ſcilicet facta fuit virtute Spiritus Sancti, & quoad durationem fuit in inſtanti, & quoad

 unionem,

unionem, quia in eodem inſtanti fuit perſonaliter aſſumpta à Divino Verbo. Bene verum eſt, quod omnes cum admiratione, & exaggeratione conſideraverunt illam parvitatem, quatenus
16 ſub illa Divina Majeſtas totam ſe quodammodo abbreviaverit: quomodo *D. Paulus ad Philippenſes cap.* 2. *num.* 7. admirabatur Divinum Verbum exinanitum in forma ſerui: & tamen nemo dixit hucuſque, huiuſmodi exinanitionem, & depreſſionem fuiſſe factam infra terminos naturaliter conuenientes humanæ naturæ.

Jmo D. Thomas expreſſè videtur dicere, quod licet parvitas Chriſti corporis in puncto Jncarnationis fuerit conſiderabilis, non tamen fuit adeo minima, vt ſub ea non poſſet naturaliter ratio humani corporis conſervari, & animari, & in hoc ſenſu, qui allegoricus eſt, non litteralis, accipienda ſunt verba illa *Iſaiæ* 10. *v.* 23. iuxta tranſlationem *ſeptuaginta Interpretum*, quos ſequutus eſt *D. Paulus ad Romanos. c.* 9. 27. quod nimirum in Jncarnatione Divinum Verbum breviaverit ſemetipſum, uniendo ſibi perſonaliter animam Chriſti, & corpuſculum ita parvum in inſtanti factum, ſicut ſolent aliorum hominum corpora poſtea in tempore organizari. Quare ex huiuſmodi locutionibus Sanctorum Patrum, & Interpretum nihil peculiare colligitur pro tertia, & quarta ſententia.

17 Decimo principaliter probatur quinta ſententia, quia melius ſaluatur quomodo homo ſit vnum ſubſtantiale, & bene redditur ratio, & aſſignatur cauſa efficiens tam ingenioſi opificij, ipſa nimirum anima rationalis, aut Deus ipſe ſolus iuxta ſeptimum modum infra afferendum.

18 Vndecimo quia ridiculum, & præter rationem videtur, eſſe humanum corpus ſine anima rationali beſtiam naſci dicamus, vt ratiocinatur *Hugo de Sancto Victore, loc. cit.*

Duodecimo quia ſicuti triticum, verbi gratia, ex tritici ſemine, & alia ſimilia ex ſimilibus ſeminibus perfecte, naſcuntur: ſic ex humano ſemine non niſi rationale animal naſci debet; vt argumentatur *Galenus in l. An quod in vtero eſt animal. c.* 4. *&* 5.

Et confirmatur, quia, ſtatim ac in morte ſeparatur anima rationalis à corpore, deſinunt omnes operationes vitales, tam vegetativæ,

getativæ, quam ſenſitivæ; ergo ipſa ſola, ſe ipſa eſt omnium principium.

Hæ ſunt principales ſententiæ, quæ de humani fœtus animatione inveniuntur: ſunt autem varij modi, quibus, tum Medici, tum Anatomiſtæ conjectant tempus illud, quo tunc primum anima rationalis informat materiam: omnes tamen ad aliquam ex dictis ſententijs referuntur. Et quia non vno modo ſe explicant, vt clarius conſtet, quam dubium ſit, & incertum tempus primæ animationis, expedit illos modos ſeorſim referre.

SECTIO IV.

Afferuntur varij modi explicandi ſupradictas ſententias quoad tempus animationis.

SVMMARIVM.

1 *Animationis tempus iuxta diuerſas diſpoſitiones, tum ſubiecti, tum agentis eſt varium; ſed hæc varietas, vt Medici dicunt clauditur ſpatio quindecim dierum.*

2 *Quando fœtus non eſt perfecte formatus, eſt tamen animatus.*

3 *Sed re vera hoc ſpatium eſt excogitatum à Medicis, non tam ad deſignandum tempus animationis, quam perfectæ formationis.*

4 *Spatio primi menſis Medici, & Anatomici fatentur, ſe non poſſe obſervare fœtum humanum propter parvitatem, & teneritudinem.*

5 *Quando Medici aſſignant tempus animationis, non poſſunt loqui, niſi de perfecta corporis formatione.*

6 *Avicenna credit primis ſeptem diebus, fœtum eſſe ſpumoſum; nona die delineari; decima quinta eſſe ſanguinolentum; vigeſima ſeptima carneum; trigeſima ſexta habere membra diſtincta; quadrageſima, vel ad ſummum quadrageſimatertia die eſſe integrè formatum.*

7 *Con*

7 *Concluditur diem trigeſimam, trigeſimamquintam, quadrageſimam, & quadrageſimamquintam non de animatione, ſed de perfecta formatione aſsignari.*

8 *Ideo non bene infertur tempus certum animationis eſſe à trigeſima, vſque ad quadrageſimam diem.*

9 *Puerperia in partu maſculi durant triginta dies; in partu fœminæ quadraginta.*

10 *Aſſerunt aliqui, tum ratione, tum auctoritate vtriuſque Iuris fœtum humanum non eſſe baptizandum ante trigeſimam diem.*

11 *Sed neque ex puerperijs, neque alio modo id bene probatur.*

12 *Rituale Romanum nulla habita ratione dierum, ſi vivus eſt fœtus, monet eſſe baptizandum.*

13 *Liber quæſtionum veteris, & novi teſtamenti, non eſt D. Auguſtini, ſed cuiuſdam Hæretici, qui ante illum ſcribebat.*

14 *Et quiſquis ſit ille Auctor, meritò irridetur à Gloſſa.*

1 PRimus modus aſſignandi tempus, quo fœtus animatur, eſt quorumdam Medicorum, qui iuxta Doctrinam *Galeni lib. de fœt. form.* monent non in omnibus fœtibus ſtatuendum eſſe idem tempus: nam ex diuerſitate caloris, & maiori diſpoſitione materiæ variatur; & tardius fœminæ, celerius mares & inter mares citius calidiores, & ſicciores animantur: ſed hanc diverſitatem claudi ſpatio quindecim dierum; ideo animationis terminum primum, dicunt aliquando eſſe diem trigeſimum, vel trigeſimumquintum, vel quadrageſimum, vel quadrageſimumquintum, vel quinquageſimum. Sed ut notavit *Levius Lemnius, cap.* 11. *Gallego tract.* 1. *lib.* 3. *de nat. infant. c.* 35. *verſ. cum igitur, & verſ. ex quibus.* Interdum hoc tempus anticipatur; nam multæ mulieres maſculum perdiderunt, vt ipſe fatetur ante trigeſimum diem, quo tempore deprehenſus fuit in articulatus fœtus; &, vt ipſe ſe explicat, non perfecte formatus, quare huiuſmodi termini à Medicis aſſignati, videntur potius ad deſignandam perfectam formationem, quam fœtus animationem, id quod etiam notavit Daniel Sennertus l. 1. de partu c. 10. & noviſſime Riolanus lib. 3, Anthropograp. c. 6. his verbis: *Cæterum quæ de generatione partium corporis humani*

traduntur

traduntur à Medicis, Anatomicis, ea in perfectis, & abſolutis fœtibus contemplati ſunt, & adnotarunt; vt prudenter animaduertit Varolius dicens quod pauci, vel nulli productionem, ſiue procreationem partium quæ fit ab eo tempore concreti ſeminis vſque ad menſem integrum obſeruarunt, & deſcripſerunt. At ſane huiuſmodi opificium noſtris oculis imperuium, & inaſpectabile ſolo mentis diſcurſu vel ex aliorum animalium fœtificatione deprehendi poteſt. Quis enim adeo crudelis, & inhumanus viuentis mulieris aluum incideret ad huius rei inueſtigationem? in effluxu, ſiue in abortu artificium ſtructuræ ſæpius deſtruitur; & ob paruitatem puſilli corpuſculi, vel ſpernitur, vel non poteſt accuratè diſcerni delineatio, etiamſi conſpicilia adhibeas, quæ res multiplicare, & augere poſſint, &c.

Hæc Riolanus, opportunè aduertens, Medicos cum tempus 5
prædictum aſſignant non loqui de animatione, ſed de perfecta corporis formatione: ipſorum enim eſt ea ſolum, quæ ad corporis ſanitatem ſpectant obſeruare principaliter, & tanquam proprium obiectum conſiderare.

Et Auicenna reprehendens eos qui cum Galeno, & Hippo- 6
crate terminos fixos ponentes, maſculum trigeſima, & fœminam quadrageſima die formari aiunt, ipſe audacior illis, tempora deſignat. Spatium ſpumæ inquit ſex, aut ſeptem ſunt dies; nonum diem, vt plurimum cenſet eſſe terminum primæ delineationis; in quintodecimo, genituram eſſe ſanguinolentam; in vigeſimo ſeptimo carneam habere effigiem in vigeſimo ſexto, fœtum habere caput ſeparatum ab humeris, & brachia, & crura à lateribus diſtincta; adeo ut iudicari poſſit fœtus formatus quadrageſima die, vel ad ſummum quadrageſima tertia.

Conſtat igitur, quod Medici, quando aſſignant diem trige-
ſimum, trigeſimumquintum, quadrageſimum, & quadrageſi- 7
mumquintum, non de animatione, & vita, ſed de perfecta membrorum formatione loquuntur, quã Gallego ſubſtantialem formationem appellat, conſequentem ad accidentalem organizationem ab ipſo embryonicam appellatam *ibidem verſ. Aui-* 8
cenna. Vbi ſtatim infert, fœtum accipere animam à Deo per

 creationem,

creationem, cum primum abſoluta eſt formatio accidentalis; & hoc quod vocant inſtans creationis, *qui ſciret, vtique*, ait, *ſciret tunc primò fœtum eſſe animatum anima rationali*: Sed cum ſit incertum, conjiciunt aliqui eſſe à trigeſimo die, vſque ad quadrageſimum.

9 Probat primo Gallego hunc dicendi modum, quod nimirum ante trigeſimum diem fœtus non ſit humana forma animatus, *ex Hippocrate lib. de nat. puer.* argumento deſumpto ex mulierum parturientium puerperiis: hæc enim poſt maſculi partum durant dies triginta; poſt partum vero fœminæ dies quadraginta, & quadraginta duos, quàm longiſſimè.

Secundo, quia etiamſi Eccleſia moneat, vt Mininiſtri Sacramentorum diligenter caveant, quod fœtus non pereant, ſine Baptiſmo; Parochi tamen & obſtetrices id non curant ante trigeſimam diem.

10 Tertio probatur auctoritate deſumpta ex D. Auguſtino, relato paulo ante *ex c. Moyſes* 32. *q*. 2. nam ibi diſputans, an ex traduce ſint animæ ſicut, & corpora; & defendens Catholicam veritatem, quæ docet animas rationales, non ex traduce fieri, ſed à Deo creari ex nihilo, ita ratiocinatur. *Si cum ſemine ſtatim exiſtit anima; vt ſentiunt, qui ex traduce faciunt, multæ animæ quotidie pereunt, cum ſemen fluxu quodam non proficit natiuitati*; quam ſequelam non tam probat, quam ſupponit, vt certam; Ruunt igitur Catholicæ veritatis præcipua fundamenta, ſi non exiſtit aliquando corpus ſine anima.

Quarto; quia Jura civilia non puniunt, ut homicidam pœna capitali niſi illum, qui cauſavit abortum animatum, *l. Diuus ff. de extraord. crim. & l. penult. C. ad l. Cornel. de Sicar. & l. ſi mulierem, ff. eo, & l. Cicero, ff. de pæn.* Et Jura Canonica non imponunt pœnam irregularitatis, niſi quando fœtus eſt animatus; nam *in cap. conſuluiſti* 2. *quæſt.* 5. Stephanus V. reſpondens Epiſcopo Moguntino dicit homicidam eſſe, qui conceptum in vtero abortum deleuerit, vbi gloſſa explicat de abortu formato; iuxta *cap. Moyſes* 32. *q*. 2. vbi ex D. Auguſtino, pro eodem accipitur abortus formatus, & animatus; imo expreſſe docet in fœtu non eſſe animã ante ipſius formationem, & *c. ſicuti* 32. *quæſt*. 2.

q.2.deſumpto ex Epiſtola *D.Hieronymi ad Algaſiam* dicitur *ſicuti ſeminapaulatim formantur in vteris, & tandiu non reputatur homo,donec elementa confecta ſuas imagines,membraque ſuſcipiant.* Jgitur antequam imaginem, & lineamenta acceperit fœtus, id quod non ſtatim in conceptione fit,non erit ille homo; nempe forma ſubſtantiali humana, quæ eſt anima rationalis, caret. *Et in c.ſicuti ex litterarum de homic.* Innocentius III. declarat, illum Monachum, qui abortum cauſaverat, eſſe irregularem, ſi conceptus erat *vivificatus*, minimè vero ſi non erat *vivificatus.* *Et Sixtus V. in ſua conſt.77.in præfat.* deſumptis verbis ex *D.Auguſtino l.1.de nuptiis, & concupiſcentia c.*15.relato *in c.aliquando* 32.*q*.2.dixit,abortum procurantes eſſe in cauſa, vt proles prius intereat, quàm vivat, & §.1.diſtinguit inter fœtum animatum, & inanimatum, formatum, & informem, provt etiam diſtinguit inter animatum, & inanimatum *Gregorius XIV.in ſua Conſt.* 8.§.2.& 3.& *Clem.VIII.in decreto ſuper Caſuum reſeruatione pro regularibus.*

Sed hæc argumenta non probant efficaciter intentum: ad 11
primum enim reſpondetur, quod purgatio illa mulierum non concludit neceſſario, quod animatio fœtus non poſſit præcedere diem trigeſimum; ſed ſolum probat,quod in partu maſculi purgatio ſit brevior,& in partu fœminæ longior; iuxta maiorem ſanguinis copiam. Imo Medici illi, qui cum Avicenna admittunt prima vitæ filamenta inchoari nono die, non videntur ſibi ſatis cohærere, dum fatentur ante trigeſimum diem, iam adeſſe in fœtu actiones vitæ, nempè nutriri, & diſtingui membra:negant autem vitæ principium.

Ad ſecundum,Reſpondetur eſſe illud,quod cavere intendimus, ideo non probat. Et ipſe Gallego admittit aliquando, 12
intra brevius tempus ordinariæ formationis, fœtum poſſe eſſe animatum, & plures mulieres ante trigeſimum diem maſculum perdidiſſe:non igitur conſequenter loquitur,dum monet baptizandum eſſe Infantem conſtitutum in periculo mortis, ſi ſit vivus;& concedit fieri poſſe,vt vivat ante trigeſimũ; & ante hunc dicit non eſſe baptizandum. Imo, quod eſt valde notandum,Rituale Romanũ Pauli V.præcipit,vt ſi quando

contingat matrem prægnantem mori vivo fœtu intra viſcera remanente, extractum ab vtero eſſe baptizandum: non tamen obligat miniſtrum ad baptizandum poſt triginta dies tantum, ſed tunc qualecunque ſit tempus periculi, quod prudenti miniſtrorum judicio determinandum reliquit. Quare noſtræ intentioni favet Ordo Eccleſiæ quatenus mortua matre prægnante, eaque ſecta, ſtatuit vt ſine aliquo reſpectu ad tempus, baptizetur fœtus, ſi ſit vivus.

Ad tertium argumentum pariter facilis eſt reſponſio; nam librum illum. *Quæſtionum veter. & nou. teſtam.* ex quo deſumitur *cap. Moyſes* eſſe Auctoris Heretici, teſtatur Bellarminus, & pluribus illum erroribus indignis tanto Doctore, conuincit: præſertim vero non eſſe librum D. Auguſtini conſtat *ex q.* 44. in qua dicit Auctor ab Excidio Hieroſolymitano, vſque ad tempus in quo ipſe ſcribebat, fluxiſſe annos trecentos ſeptuaginta duos à Natiuitate Chriſti ſed D. Auguſtinus mortuus eſt anno Chriſti 430. ætatis ſuæ annorum 76. Cum ergo natus ſit anno 354. ſequitur quod anno 372. quo ſcriptus eſt hic liber, eſſet Auguſtinus annorum ſexdecim: at ipſe non potuit cœpiſſe ſcribere, pro Chriſtiana fide, niſi poſt ſuſceptum baptiſmum quem anno ſuæ ætatis trigeſimo ſuſcepit & fuit annus poſt Chriſtum natum 384. Et ſic anno duodecimo poſtquam ſcriptus fuit liber *Quæſtionum veter. & nou. teſtament.* Non igitur eſt veri Auguſtini hic liber, ſed alterius ſub eius nomine: & idem ſentiunt DD. Louanienſes.

Minus probat ratio allata ſiquidem ſequela illa, quam ſupponit de Animabus quotidiano ſeminis fluxu pereuntibus, valet contra illos, quos ille Auctor redarguit, qui dicebant animam rationalem fieri ex traduce Non valet autem contra Catholicos, qui dicunt creari ex nihilo in materia, ſaltem accidentaliter diſpoſita, vt ſupra *ſect.* 1. iam vidimus, quæ quidem natiuitati proficit, cum ſit neceſſarium ſubiectum; neque conſiſtit in fluxu ſeminis, licet adhuc ſubſtantialiter, organizata. At verò quicunque ſit Auctor illius libri, ſané nullius eſt nominis, & ideo merito irridetur à Gloſſa; nam volens Auctor ibidem probare quod anima rationalis non poteſt

præcedere

præcedere organizationem ſeu formationem corporis, ait *Anima certe, quia ſpiritus eſt, in ſicco*, id eſt rudi, & informi corpore *habitare non poteſt*. Gloſ. V. *in ſicco dicit argumentum eſſe pro Normannis, & Anglicis, & Polonis, vt poſſint fortiter bibere, ne anima halitet in ſicco.*

Ad quartum argumentum reſponſio non eſt ita brevis, ideo commodius rejicitur in ſequentem ſectionem.

SECTIO V.

An ex diſtinctione Iuris Ciuilis, & Canonici de fœtu animato, & inanimato inferat benè Gallego huiuſmodi humanum fœtum ante menſem non eſſe baptizandum.

SVMMARIVM.

1 *Ex judicio juriſperitorum dubitari poteſt fætum ante trigeſimum, vel quadrageſimum diem eſſe animatum.*

2 *Refertur ſententia eorum, qui dicunt, quod iura non puniunt eos, qui dant cauſam abortui, niſi quando infans eſt iam natus.*

3 *Homo non dicitur niſi poſtquam natus eſt.*

4 *Pœna capitali, ſed non pœna mortis punitur, qui cauſavit abortum animatum.*

5 *Qui in vtero eſt, pro iam nato habetur, in iis, quæ ſunt ſibi vtilia: non autem in ijs, quæ aliis nocent.*

6 *Alij dicunt tunc puniri abortum tanquam homicidium, quando fætus erat formatus.*

7 *Nulla Iura Ciuilia puniunt abortum pœna mortis.*

8 *Sunt, qui putent fœtum non eſſe formatum, niſi poſt octavum menſem.*

9 *Sed hi Auctores præterea plura requirunt, ad effectum, vt deli-*

ctum abortus puniatur pœna mortis; & primò, vt ſit vitalis id eſt non octimeſtris.

10 *Secundò: ut ſit doloſe cauſatus.*

11 *Tertiò: ut ſit procuratus à ſciente, mulierem eſſe prægnantem.*

12 *Quartò: ut non ſit cauſatus abortus, ex fine ſalvandi mulierem.*

13 *Quintò: ut non ad turpitudinem matris occultandam.*

14 *Sextò: ut mater, quæ ſibi abortum cauſavit, ſciret, & adverteret, ſe eſſe gravidam.*

15 *Septimò: nec punitur mater, ſi dicit ſe peperiſſe filium mortuum.*

16 *Ipſi iuriſperiti monent ſalvandam eſſe baptiſmo animam fœtus; etiamſi, qui illum delevit eximatur à pœna.*

17 *Et confeſſarios debere attendere in abſolutione à peccato abortus, an fœtus eſſet animatus.*

18 *Qui fœtum animatum, vel inanimatum delet, peccat mortaliter.*

19 *Irregularitatis pœna non imponitur abortui, niſi fœtus ſit animatus, imo vivificatus.*

20 *Aſſertur textus D. Auguſtini, in quo dicitur, quid ſit fœtum eſſe vivificatum.*

21 *In ſententia D. Auguſtini, dubitari poteſt, an fœtus, qui non eſt formatus, ſit animatus.*

22 *In eiuſdem ſententia fœtus vivificatus eſt, quando exercet operationes ſenſibiles.*

23 *Fœtus, qui non habet vitam in actu ſecundo, non poteſt occidi in ordine ad pœnam irregularitatis.*

24 *Laudatur Cenſura Reuerendiſſ. P. D. Hilarionis Rancata.*

25 *Fœtus dicitur vivificatus non ſolum quando eſt animatus; ſed præterea quando habet operationes animæ ſenſitivæ.*

26 *Iura Civilia & Canonica quando puniunt abortum fœtus animati, pro animato intelligunt vivificatum, ſeu animatum in actu ſecundo; quia ex operationibus ſenſitivis iudicant abortum, eſſe homicidium.*

27 *Deus ipſe huic iudicio ſe accommodavit Exod. 21. quia humano iudicio rem eſſe dubiam conſideravit, quod in fœtu informiter animato ſit anima.*

28 *Ideo Doctores conueniunt, abortum maſculi ante quadrageſimum, fœmina*

fœmina vero ante octogeſimum, non eſſe punibilem tanquam homicidium, quia res eſt dubia.

29 *Non ergo datur tempus ante quadrageſimum, vel octogeſimum diem, in quo certum ſit fœtum non vivere anima rationali.*

Exiſtimat Gallego, opinionem ſuam de non baptizando humano fœtu ante trigeſimum diem, firmiter eſſe fundatam, in vulgata diſtinctione fœtus animati, & inanimati: ſed ut videamus, quam inſufficiens ſit hæc ratio; quod nimirum, quia tam Jus Canonicum, quam Ciuile non puniunt, niſi occiſionem fœtus animati: ergo omnes fateri debemus dari tempus ante menſem, in quo fœtus non ſit animatus, & ſic non potuit ante menſem baptizari, oportet vt aliquantulum immoremur in recenſendis variis Doctorum opinionibus, de hujuſmodi pœnis, quas vtrumque Jus imponit iis, qui cauſam dant, ut fœtus animatus intereat: nam ex diuerſitate judicij, quod Prudentes Juriſperiti formant de hoc delicto, nos etiam inferre poterimus, quam prudenter, dubitare poſſimus, fœtum eſſe animatum, etiam ante illud tempus, quod Doctores exigunt, ut delictum hujuſmodi puniatur pœna mortis. 1

Prima ſententia poteſt eſſe illorum, qui dicunt numquam jura punire pœna mortis eos, qui procurant abortum fœtus animati, ſed ſolum quando infantem iam natum occidunt; ita videtur ſentire *Alex. in l. quod dicitur n.3. ff. de liber. & poſth.* & ante ipſum *Bald. ibid Decius conſ. 535. n.3. Fulgoſ. in l. ſi mulierem num. 1. ff. ad l. Cornel de Sicar. & Marſil. ibi num. 5.* adhærent *Theſaur. Tedemont. deciſ. 12. num. 8. & 9. & Menoch. de arbitr. caſ. 1357. num. 7.* quia inquit *Menochius*, etiamſi fœtus ſit animatus, non tamen homo eſſe dicitur. Et *in l. ſi quis aliquid, §. Qui abortivi, ff. ad l. Cornel. de Sicar.* habemus, quod *ſi ex eo mulier, aut homo perierit, ſummo ſupplicio afficiantur.* At vero *Papinianus l. Falcidia ff ad leg. Falcidiam. Ariſt. libr. 2. de generat. Animalium. cap. 11.* & latè *Theſaur. dict. deciſ. 12. num. 7* homo non dicitur niſi poſtquam natus eſt; aut ſi eſt homo, eſt homo tantum in ſpe, vt dicitur *in leg. cum in veteres Codice,* 2 3

de

de fideicommiſſis, ibi, *quod nondum natus ſperatur eſſe homo*: & cum minus ſit quod eſt in ſpe,quam quod eſt in re, ſeu quod iam habet eſſe productum, *l.minus,ff.de reg. iur.*inferunt huius ſententiæ auctores minori pœna, quam homicidij puniendum eſſe homicidium abortus animati nondum nati. Et ideo *Meno-*
4 *chius* poſt *Theſaurum* arbitratur homicidium abortus animati nondum nati puniendum eſſe non pœna mortis, ſed pœna capitali, cuiuſmodi ſunt pœna religionis, exilij perpetui,vel Triremium :-juxta *l.ſecundam,& l.Capitalium,ff.de pœnis.*

Quod ſi objicias *l.ſeptimam,de ſtat.hom.*in qua dicitur quod *qui in vtero eſt,pro iam nato habetur.*

5 Reſpondent aliud eſſe quod ſit tale, & aliud quod habeatur tali; & quod in illa *l.7.Paulus Iuriſconſultus* ſe declarans,dicit, quod licet homo nondum natus in iis, quæ ſpectant ad ſuum commodum habeatur pro tali;at in iis,quæ reſpiciunt intereſſe alterius, non habetur pro nato;quare cum puniri homicidium pœna mortis, ſit maximum hominis præiudicium, hinc eſt quod hi Auctores,illum non puniant pœna vltimi ſupplicij, niſi fœtus ſit iam natus: cum igitur in ſententia horum Auctorum fœtus ſit animatus, & tamen qui illum interimit non puniatur pœna mortis, conſtat ex tali diſtinctione non deſumi argumentum efficax pro Gallego.

6 Secunda ſententia eſt eorum qui credunt,non eſſe expectandam infantis nativitatem, ut procurans abortum tanquam verus homicida pœna mortis puniatur; ſed attendendum eſſe,an fœtus ſit formatus. Fundamentum huius ſententiæ eſt, quia
7 nullum Jus Ciuile affertur, quod vltimo ſupplicio hoc delictum puniat, & primo ex allatis legibus *l. Diuus*: punit matrem, quæ data opera partum abegit,& punit illam,ſola pœna temporalis exilij.*Lex penultima,C.ad l.Cornel.de Sicar.*expreſſis verbi loquitur, non de eo, qui fœtum immaturum abegit, ſed de eo, qui occidit infantem iam natum. At vero *l.ſi mulierem, ff.ad l.Cornel.de Sicar.* punit illum, qui poculo dato non ſolum fœtum ſed matrem etiam occidit: *& l.Cicero, ff. de pœn.*punit matrem, quæ accepta pecunia, medicamentis fœtum abortiri fecit;quod delictum, cum non ſit vnum, quia vltra homici-
dium

dium continet, etiam pecuniæ receptionem ad perpetrandum homicidium, & delationem hæreditatis ad ſecundos hæredes, nihil mirum, quod morte puniatur. Sed re vera non imponit lex iſta mortem, ſed pœnam capitalem. At vero cum ſimus, in quo Jura ſunt interpretanda, oportet illa emollire potius, quam exaſperare, *l. interpretationes, ff. de pœn.* & fauet huic explicationi Jus Canonicum quatenus *in cap. Moyſes 32. quæſt. 2.* nulla eſt diſtinctio de fœtu animato, & inanimato, ſed ſolum de fœtu formato, & informi, quæ verba ex Pſeudo-Auguſtino deſumpta, ſunt ab eo accepta *ex cap. 21. Exod.* vbi Deus non punit pœna mortis dantem cauſam abortui, niſi quando mater cum fœtu moritur.

Defendunt hanc ſententiam *Menoch. de arbitr. caſ. 357. & Theſaur. dict. deciſ. 12. num. 7. & 8.* ſed hic Auctor exiſtimat fœtum non eſſe formatum regulariter, niſi poſt octavum menſem; in quo ſane decipitur; nam formatio fœtus terminatur, vt vidimus ex ſententia Medicorum, multo ante; ſed ipſe aliam circunſtantiam involuit, quam putat neceſſariam ad effectũ ut hujuſmodi delictum puniatur pœna mortis nempè vt fœtus ſit vitalis; qualis non eſt fœtus octimeſtris; & ideo dum ipſe Verſellis iudicaret, cum duobus Senatoribus ex quinque, qui totam Vercellenſem regebant, à pœna mortis liberauit mulierem quandam jam damnatam, quæ partum quidem formatum abegerat; ſed quia partus erat octimeſtris, & ideo nullo modo vitalis, vt teſtatur. *Hippocrates lib. de octimeſtr. partu.* mollito Jurium rigore, obtinuit in reviſione ſententiæ, vt mulier illa à pœna mortis liberaretur. Ex hac ſententia plures modi, vltra jam indicatum, de partu octimeſtri recedendi à rigore Jurium excogitati ſunt ab Auctoribus, quos refert *Farinac. q. 122. n. 138.*

Aliqui enim dicunt, temperandum eſſe rigorem, etiamſi Mulier attingeret nonum menſem: quando percuſſio non fuit dolosa hoc eſt animo cauſandi abortum. *Farinac. n. 152.*

Alij, quando qui cauſam dedit abortui neſciebat, mulierem eſſe prægnantem. *Menoch. d. caſ. 357. numer. 18. Farinac. num. 153.*

Alij, quando qui abortum cauſauit,pro muliere ſalvanda id fecit:nam in iſto caſu ab omni pœna Iure Ciuili impoſita excuſaretur.*Marian.Socin.ſeni.in cap. ſi aliquis. de Homicid. Menoch. ib. n.*20. quia,qui vitam vnius perdidit vt alterius vitam tueretur,quando vtriuſque vita periclitabatur, non deliquit

13 Alij,in Filia, quæ ſuaſionibus impiæ Matris, abortum in ſe fecit,vt ſuam turpitudinem occultaret,nullam pœnam agnoſcunt:*Decius conſ.*135. ſed alij arbitrariam reputant,*Oſaſc. deciſ.*

14 60.*n.*8.*Menoch.n.*22.

Alij, quando mulier ipſa abortum inaduertenter ſibi cauſauit neſciens,ſe eſſe prægnantem, *Oſaſc.ibid.Theſaur.deciſ.*13. *n.*3.*Menoch.ibid*,23.

15 Et alij demum temperant rigorem pœnæ mortis, quando mulier dicit ſe peperiſſe fœtum mortuum, & illum ſepulturæ tradidiſſe,quia ſine dolo præſumitur feciſſe:*Theſaur.d.deciſ.*13. *n.*7.*Menoch.d.caſ.*357.*num.*24.

16 Patet igitur Jura Ciuilia non ſtatim, ac fœtus eſt animatus punire illius extinctionem pœna mortis, ſed ſæpius à pœnis capitalibus, & aliquando etiam ab omni pœna excuſare. Et quamvis tam variis excuſationibus à pœnis, etiam imponendis vel abſtineant,vel remorentur,tamen iſti Auctores aduertunt, & præſertim *Theſaur d.deciſione* 12.*n.*7. & *Menoch. d.caſ.* 357. *n.*7.ſemper habendam eſſe rationem animati fœtus propter miniſterium Baptiſmi: quia inquit *Theſaur.* grauiſſimum eſt peccatum in foro conſcientiæ propter periculum animæ, fœ-

17 tum ſine Baptiſmo perire. *Et n.*9. Addit Confeſſarios nihilominus debere in foro conſcientiæ attendere, an fœtus ſit animatus, & pœnitentiam congruam imponere delinquenti:non eſt igitur tutum in conſcientia negligere, ſeu omittere baptiſma abortiuorum eo tempore, quo Jura Civilia illos qui fœtus interitum cauſant, aut pœna arbitraria, aut nulla puniunt, & hoc de Jure Ciuili, Sed iam videamus, quid ex eadem diſtinctione fœtus animati, & inanimati, ſequatur inſpecto Jure Canonico.

Et primo cum Jus Canonicum attendat, non ſolum ad imponendas pœnas iis,qui abortum cauſant,ſed etiam ad digno-

ſcendam

ſcendam culpam huius delicti, declarat tam illum qui abortum delet animatum, quam etiam qui inanimatum peccare mortaliter; & licet non ſit verè homicida; in conſcientia tamen tanquam homicida cenſetur: vt eſt expreſſus textus *in c. ſi aliquis de homicid.* in quo ſtatuitur, quod qui ex paſſione potio- 18
nem dederit ut impediret generationem, aut conceptum, ſiue etiam hominis nativitatem, *vt homicida teneatur*, vbi Barboſ. idem notat n.3. cum multis, & ideo Tertull. in Apolog. cap.3. dicebat, quod *homicidij feſtinatio eſt, prohibere naſci: nec refert natam quis eripiat animam, an diſturbet naſcentem; homo eſt qui futurus eſt, nam fructus in ſemine eſt &c.* quibus verbis eandem culpam homicidij cognoſcit Tertull. in inanimati fœtus, ac in nece animati. Et tenent omnes cum *Couarr. in Clement. ſi furioſus de homicid. part. 2. §. 3. n. 1.*

At vero pœnam irregularitatis non imponunt Sacri Cano- 19
nes huic delicto, niſi quando fœtus eſt talis, vt eius deſtructio, ſit verum homicidium, quod aduertit *Sayrus lib. 7. de cenſ. c. 1. n. 2. & Barboſ. d. n. 3. Et in cap. ſicut ex litterarum de homicid.* quo in loco *Innoc. III.* vigilanti verbo vſus eſt; dum declarans, Monachum illum eſſe irregularem dicit, *ſi vivificatus erat conceptus:* pro cuius verbi intelligentia.

Advertendum eſt ex D. Auguſtino quæſt. 180. in Exod. & refertur in cap. quod vero 32. quæſt. 2. quia cap. 21. Exod. n. 22. cum Deus decreuerit, quod qui fuit cauſa, vt mulier prægnans abortiuerit, & ejecerit, vt Septuag. Interpretes declarant, infantem nondum formatum, pœna arbitraria puniretur: at vero ſi mortua fuerit ipſa mulier puniretur pœna mortis; dicit S. Doctor. *hic de anima quæſtio ſolet agitari, vtrum quod formatum* 20
non eſt, nec animatum quidem poſſit intelligi, & ideo non ſit homicidium; quia nec exanimatum dici poteſt, ſi adhuc animam non habebat, &c. & deinde ſubdit *ſi ergo illud informe puerperium jam quidem fuerit, ſed adhuc quodam modo informiter animatum;* 21
quoniam magna de anima quæſtio non eſt præcipitanda indiſcuſſa temeritate ſententia, ideo lex noluit ad homicidium pertinere; quia nondum dici poteſt anima viua in eo corpore, quod ſenſu caret, ſi 22
talis eſt in carne nondum formata, & ideo nondum ſenſibus prædita,

 &c.

&c. Quando igitur anima, quæ eſt vita in actu primo non eſt in corpore vivens in actu ſecundo, hoc eſt, non tribuit illi operationes vitales, & quidem ſenſitiuas, tunc juxta S. Auguſtini
23 doctrinam in tali corpore, quod, inquit, *ſenſu caret* viva dici non poteſt. Non occiditur igitur id, quod non habet hanc vitam in actu ſecundo, etiamſi habeat in ſe principium vitæ, quod eſt anima: unde, & animatum in hoc ſenſu dicitur mori ea morte, quæ opponitur vitæ, quæ eſt in actu ſecundo.

24 Hanc ingenioſam interpretationẽ fœtus animati, & viuificati docuit me, & indicavit Reverendiſſimus D. Hilarion Rancata Ordinis Ciſtercienſis in Alma Urbe Præſes Generalis dum ad inſtantiam Eminentiſſimi, & Reuerendiſſimi D. D. Marci Antonij Cardinalis Franciotti hanc meam primam diſputationem legere dignatus eſt; & coincidit cum illa Doctrina Ariſtotelis, quam ſupra *ſect.2. verſ. Et quidem, &c.* tradidi, quod homo prius vivat vita plantæ, quoad vitam quæ conſiſtit in operationibus.

Reſpondeo igitur ex doctrina S. Auguſtini, fœtum dici animatum, eſſe aliquid minus, quam eſſe vivificatum: animatus eſt enim, & dicitur fœtus, ſi habeat animam, ſeu vitam in actu primo: at vero fœtus ſignificat aliquid amplius, nempe actum
25 primum, & ſecundum, id eſt animam, & functiones vitæ ſenſitiuæ ab eadem procedentes: quo ſenſu *Geneſis cap.2. n.7.* Adam à Deo perfectè delineatus, & humana corporis imagine formatus, poſt inſufflatam animam dicitur *factus in animam viventem*, cui *D. Paulus 1. Corinth. cap. 15. n. 45.* aſſimilat ſecundum Adam Chriſtum *factum in ſpiritum vivificantem*; ut viuificans ibi ſit idem, ac vivens in actu ſecundo. Plus eſt igitur eſſe vivum, ſeu vivificatum, quam animatum, juxta D. Auguſtini doctrinam qui non vocat puerperium vivum, quandiu ſenſu caret: caret autem quandiu non habet organa ſenſuum; etiamſi animam, quæ eſt principium ſentiendi fortè habeat ante organizationem, ſiue, vt ipſe loquitur, *ſit informiter animatum;*
26 *quod in præſenti eſt valde notandum.*

Ex dictis colligitur facilè, cur iura Civilia, & Canonica non

non puniant niſi eos, qui delent fœtus vivificatos; ut opportunè loquitur Innocentius III. cuius intelligentia, ut video fugit alios Canoniſtas, uno excepto Reverendiſſ. D. Hilarione, inter omnes oculatiſſimo interprete. Cum enim communis opinio pro eodem accipiat fœtum animatum, & animæ functiones exercentem, nam ex nullo alio ſigno poterant judices humani, & legum conditores dignoſcere (itavt homo, cui lex illa Exodi, & omnis alia lex, tam Canonica, quam Ciuilis eſt poſita, capax eſſet legalis obſervantiæ, quod abortiri facere mulierem, & puerperium necare, eſſet delictum homicidij) niſi ex formatione corporis organici, & vitalium functionum exercitio: ideo, ante talem formationem, vt dicebat D. Hieronym. *non reputatur homo*, licet fortè ſit homo; quia in fœtu jam vivat anima in actu primo, quod eſt dubium noſtrum. Quare in re dubia, fauorabilior pars pro delinquente fuit à lege eligenda; & huic dubio etiam Deus ipſe voluit ſe per Moyſem accomodare: ideoq; nolens rem Philoſophicam definire, ſequutus eſt hominum judicium; homines autem ex eo, quod non vident in fœtu formationem, vel operationes ſenſitivas, quæ ſunt indicia certa, quod ille fœtus ſit homo, exiſtimant rem eſſe dubiam, & putant probabile, quod ibi ſit anima: ſed quia hæc probabilitas non excludit dubium, cum non ſit aſſenſus certus, ideo ſtante hac incertitudine humani judicij, voluit Deus favere reo, ipſum à pœna mortis abſolvens, ſolaque arbitraria pœna puniens: melius eſt enim reum abſolvere, quam innocentem condemnare. 27

Cum autem juxta ſententiam *Ariſtotelis l.7. de An. c.3. & Pliny l.7. c.6.* omnes Canoniſtæ, & Theologi, imo etiam S. Pœnitentiaria, teſte *Naldo in ſum. V. Abortus, n.2. & Diana part.7. tr.5. reſ.6.* admittat mares integrè formatos, & exercentes operationes ſenſitivas apparere die quadrageſimo à conceptu, fœminas vero die octogeſimo, & aliquando die nonageſimo; hinc eſt quod omnes conueniant in decernendis pœnis contra procurantes abortum, attendendum eſſe hoc tempus, in quo certum eſt fœtum vivere, cum vivat vita in actu ſecundo, *ſeu vivificatus ſit*, vt dicitur *in cit. cap. ſicut ex litterarum de homic.* & 28

tamen certum eſt,ut fatetur Gallego,& omnes Medici,& Anatomiſtæ conſentiunt,quod ante dicta tempora,fœtus ſunt perfectè formati.

29 Infero igitur quod ſuppoſita communi diſtinctione fœtus animati , & inanimati ; ſicut non licet dicere , quod ante hoc tempus fœtus non ſit animatus in actu primo , cum res ſit dubia , vt etiam melius infra videbimus , eo quod diſtinctio illa procedat de animatione in actu ſecundo ; ſic non licet dicere quod detur tempus ex communi Doctorum,in quo fœtus nullo modo ſit animatus , quod intendebat argumentum quarto loco allatum.

Itaque ex hoc primo dicendi modo, ſolum eſt certum tempus perfectæ, & abſolutæ formationis triginta dierum in maſculo,& quadraginta, vel quadraginta duorum in fœmina.Nos autem tempus animationis in actu primo ſecundum animam rationalem inquirimus.

SECTIO VI.

Referuntur alij ſex modi , quibus ſtatuitur à quibuſdam Auctoribus tempus animationis fœtus humani.

SVMMARIVM.

1 *Albertus Magnus ſentit animam rationalem in fœtu maſculo aliquando eſſe vigeſima quinta die à conceptu.*

2 *Pythagorici,quos aliqui medici ſequuntur,dicunt fœtum maſculum decima - ſeptima , fœminam vero decima-nona die animari.*

3 *Thomas Thomay ſentit decima quinta die animari.*

4 *Aſtrologi die decima,fœtum humanum aſſerunt vivere.*

5 *Singuli planetæ opus humanæ conceptionis perficiunt ; ſed ſol vivificat.*

6 *Alij*

6 *Alij ſunt, qui dicant animã rationalem die ſeptima infundi.*

7 *Et aſſerunt hanc eſſe ſententiam* Hippocratis in lib. de Carn. *expreſſam; qui ſane liber eſt Hippocratis.*

8 *In partubus perfectiſſimis geſtandis requiruntur dies 280. ex ſententia Hippocratis.*

9 *Beatiſſima Virgo mater Dei, ſuum Sanctiſſimum Filium geſtauit diebus 274. in vtero; nempè ſex diebus minus 280. reſpectu temporis in naturali conceptione exigiti; quia ſtatim in primo momento fuit Chriſti fœtus perfectè formatus.*

10 *Imo ex hoc, non obſcure colligitur fœtum viuere anima rationali ante diem ſeptimam.*

SEcundus igitur dicendi modus eſt *Alberti Magni, qui lib. 9. de An. tract. 2. cap. 5.* vult maſculum aliquando animari die vigeſimo quinto à conceptione. 1

Tertius modus eſt *Pythagoricorum apud Cenſorinum de die natali c. 12. Nicolai Rocchei in lib. Gyneciorum de morb. mulier. cap. 2. Ricciard. in comment. Symbol. V. partus num. 2.* qui omnes numero ſenario apud ipſos ſacro, diuidunt tempus partus ſeptimeſtris dierum ducentorum decem, & decimeſtris, dierum ducentorum ſeptuagintaquatuor, quos fatentibus Medicis, & comprobante experientia, ſolos vitales agnoſcunt, & aſſerunt in ſeptimeſtri, die decima ſeptima, in decimeſtri, die decima nona, fœtum eſſe ſanguineum, nutriri, & vegetari, quare cum Anima vegetans dubitetur an diſtinguatur in humano fœtu à rationali, iuxta hunc dicendi modum dubitare quis prudenter poterit, quod fœtus humanus viuat anima rationali die decima ſeptima, vel decima nona. 2

Quartus modus eſt *Thomæ Thomay Medici Rauennatis in lib. cui titulus. Idea del Giardino del Mondo. cap. 9.* qui exiſtimat fœtum decima quinta die eſſe animatum, quatenus dicit, hoc tempore apparere ex dilatatione pulmonum reſpirationem. 3

Quintus modus eſt, *Aſtrologorum ex eodem Nicolao Rocheo c. 21.* dicentium, die decima fœtum humanum uiuere; fundantur 4 *in propoſit. 51.* ex Centiloquio Ptolemæi; quæ ſic habet. *Vbi eſt Luna tẽpore natiuitatis, illud ſignum in conceptione aſcendebat, & vbi*

vbi fuit in conceptione,illud ſignum in natiuitate aſcendet, aut diametraliter,& oppoſitum. dicunt autem Aſtrologi,quod tres Planetæ ſuperiores concurrunt ad primam fœtus formationem ſcilicet Saturnus ſuo frigore,& ſiccitate cōgregat,& conſtringit materiam generationis;Iuppiter ſuo ſpiritu illam viuificat; & Mars ſuo calore,& ſiccitate roborat, & firmat : atque hi tres Planetæ ſeptem primis diebus operantes formāt tria præcipua membra,iecur, cor,& cerebrum.Sol deinde ſua actione ſuggerit fœtui materiā nutritionis, & augmentationis membrorum,vt iam recipere valeat,id quod in triduo perficit. Ueneri quintam actionem adſcribunt formandi membra, quam ſpatio complet dierum nouem,ſextam actionem Mercurio tribuunt,qui aſſiſtit membrorum diſcretioni, & ſeparationi , & formationi etiam inſtrumentorū,quæ ad vocem,& ſenſus exercendos ſunt neceſſaria;& hæc omnia expedit diebus duodecim:ſeptimam deinde actionem attribuunt Lunæ, quæ cum ſit humidus Planeta toto deinde tempore,fœtum expolit,& perficit.Itaque iuxta Aſtrologos die decima influente ſole vitam hoc tempore fœtus viuit.

Sextus modus eſt *Ferdinandi Menæ in comment.de ſeptimeſtr. part.Petri Garziæ,Carrery,& Proſperi Martiani in notat.ad lib. Hippocr.de Carn verſ.216.& Nathanaelis High.mori in corp.hum. diſquiſ.Anat l.1.c.5.verſ. atque ſic,&c.* qui dicunt ſeptima die,à concepto ſemine,animam rationalem infundi. Fundamentum huius ſententiæ eſt in Hippocrate.qui *lib.de carn.* ſic habet.*Hominis ſpatium temporis conformandi ſeptem dierum eſt;nam ſeptem diebus habet omnia quæ corpus habere debet.*

Et hoc dicit ſe pluries expertum fuiſſe in Abortiuis Scortorum , & concludit :*clarum & ex hoc eſt,quod hominis in vtero conformandi tempus ſeptem dierum eſt.*

Aliqui dicunt hunc librum *de Carn.* non eſſe legitimum ſed compoſitum à Polybio Hippocratis diſcipulo.

Sed gratis opponunt;quia aliqui ex recentioribus Medicis, vt *Iacobus Schenchius lib.2.de plaſtic.ſem.facult fol.mihi* 4. *Antonius Mirindolus* infra citandus, & *Mercurialis Cenſura in Hippocratem.& Galen.in lib.* An quod *in vter.anim.cap.*3.illum tanquam

quam librum Hippocratis adducunt & ideo *Ioannes Antonius Vender lib. de ſcriptor medicis* inter opera Polybi non recenſet. Præterea, vt bene monet *Martianus* liber *de Carn.* in ſenectute, liber vero *de Natu. puer.* in juventute conſcribi potuerunt; & ideo nihil mirum, quod in illo libro addat majorem experientiam, quam in iſto in quo dicit conceptionem ſexta die fuiſſe informem; & alioquin hic liber doctrinam Hippocratis continet ſolidam & receptam.

Deinde quia cuiuſcumque Auctoris ſit opus, quia adducit experientiam ſæpius repetitam, fidem facit, & eſt admittendus ad practicum iudicium formandum de exiſtentia animæ rationalis in fœtu, alioquin nemini credemus hiſtoriam referenti; quod ſi ſpatio ſeptem dierum, homo ex ſententia Hippocratis eſt formatus, & ex auctoritate Sacræ ſcripturæ *Exod.* 21. 22. quando homo eſt formatus datur anima pro anima, iam fœtus humanus ſeptima die animatus erit anima rationali.

Probat autem hunc modum dicendi Martianus, nam Sanctiſſima Dei Genitrix etiamſi in principio, & in fine miraculosè, virtute Spiritus Sancti conceperit, & parturierit Filium ſuum ſanctiſſimum; tempore tamen geſtationis, menſes obſervavit, ſicut aliæ matres; nam à die Conceptionis quæ incidit in vigeſimam quintam diem Martij, uſque ad partum, qui fuit media nocte præcedente vigeſimam quintam Decembris, ut communis Ecleſiæ teſtatur Auctoritas; dies ducenti ſeptuaginta quatuor fuerunt. At certum eſt ex doctrinâ Hippocratis, quem præceptorem in hac materia recipiunt omnes, tempus, quo perfectiſſimi fœtus in vtero morantur, à conceptione, inquam ad horam partus, eſſe dierum ducentorum octoginta, vt ipſe teſtatur *in lib. de Septimeſtri partu verſ.* 76. & clarius *in lib. de Carn. verſ.* 140.

Cum itaque tempus geſtationis vteri communiter ſit dierum ducentorum octoginta, & qui ante hoc tempus naſcuntur, ob aliquam violentiam euenire docet idem *Hippoc. l. de Nat. puer. verſ.* 470. tempus vero quo Chriſtus Dñs in utero ſanctiſſ. Virginis commoratus eſt, ſtatuatur ab Eccleſia dierum ducentorum ſeptuaginta quatuor; ſiquidẽ in momento, vt dictum eſt,

corpus fuit integrè organizatum; ſequitur horum duorum temporum, nempe dierum ducentorum octoginta, & ducentorum ſeptuaginta quatuor differentiam, in ſex diebus conſiſtere, quibus expletis, articulationem conceptus abſolui, & rationalem animam infundi, ab Hippocrate ſtatutum eſt.

Verumquia fieri poteſt, ut quod Hippocrates in Scortorum conceptibus violenter excuſſis obſervavit, etiam anteactis diebus factum eſſet, & humanam cognitionem latuerit: ideò Martianus concludit, poſitionem Hippocratis, quod articulatio fœtus ſeptima die ſit completa, non eſſe abſurdam, ſed rationabilem, & fortaſſe etiam veram, nam inquit indubitata veritas à ſolo Deo eſt.

Liceat igitur mihi addere, quod non propterea certi ſumus hominem, non vivere anima rationali ante ſeptimam diem,
10 & ideo ſunt alij modi dicendi.

SECTIO VII.

Referuntur alij duo modi explicandi tempus animationis juxta quartam ſententiam.

SVMMARIVM.

1 *Ante diem ſeptimum, dicunt aliqui vivere anima rationali humanum fœtum.*
2 *Et videtur expreſſa ſententia Ariſtotelis.*
3 *Ex admirabili artificio humani corporis infertur ſolum Deum eſſe eius cauſam efficientem.*
4 *Et probari videtur ex ſacris litteris.*
5 *Alij recentiores dicunt tertia die à conceptione animam rationalem eſſe in fœtu, & videtur eſſe ſententia Avicennæ.*
6 *Hi Auctores cum Scoto, Galeno, & alijs dicunt animam ipſam rationalem efficere tam elegantem ſui corporis formationem.*
7 *Berſabea à Davide cognita non ſtatim, ſed poſt aliquot horas certificata eſt de conceptu.*

8 *Fœtus*

8 *Fœtus in ſacris litteris ponitur pro fœtu animato.*

9 *Cum non videatur diſtinguenda cauſa efficiens fœtum à vi formatiua membranarum, & aliarum diſsimilarium partium, quæ tertia die incipiunt formari, infertur, animam ibi eſſe tertia die.*

10 *Non poteſt membranarum formatio eſſe à ſolo vteri calore, vt cruſta panis à calore clibani.*

11 *Membranæ autem, quod quinta, vel ſexta die ſint formatæ, auctoritate & experientia probatur.*

12 *Seminum mixtio in vtero fit ſubito: natura enim non eſt otioſa nec momento temporis.*

13 *In prima rerum effectione agens non operatur cum omnibus requiſitis, quæ poſtea quando eſt in perfectiori ſtatu exigit.*

SEptimus modus dicendi, & explicandi ſententiam probabiliorem, quæ dicit in humano fœtu nullam animam præcedere vitam rationalem, eſt *Antonij Mirindoli Art. Med. par.* 1
1. *lib.* 4. *cap.* 8. *fol.* 118. *verſ. Quare à &c.* qui ſentit intra ſeptem dies, & ante diem ſeptimum fœtum nutriri, & eſſe animatum anima rationali; quia tunc viuit cum nutritur; moueri autem circa quadrageſimum diem apparet; ergo priùs, inquit, viuebat anima vegetante; & coniectat hic auctor fœtum viuere, cum primum vitæ filamenta ſunt formata; tunc enim ad conſervationem ſucco alimentari irrorante per vaſa vmbilicalia nutritur, quæ ut vidimus ex obſeruatione Hippocratis intra ſeptem dies accidunt; *at*, inquit, *quocunque die viuat, eo* 2
ipſo Deus animam rationalem per creationem infundit, ita ille; cui fauere videtur *Ariſt. lib.* 7. *de Hiſtor. animal cap.* 3. vbi ait: *Sed ſi ſemen intra ſeptimum diem intus permanſerit, conceptum iam eſſe certum eſt*; Ad hunc ſeptimum dicendi modum pertinet *Fernelius lib.* 7. *de Homin. procreat* quatenus dicit die ſeptima membra ſitu, & ſubſtantia apparere diſcreta; & hanc ſententiam aſſeruiſſe auctores illuſtres teſtatur *Ludovicus Bonaciolus Muliebrium lib.* 2. *cap.* 2. *fol. mihi* 708. & 716. qui etiam illam ſequitur dummodo ſemen non ſit effuſum. Explicat ſeipſum, & defendit ſuam ſententiam Mirindolus quatenus *dict. cap.* 3. diſcuſſis,

& excluſis variis ſententiis de prolifica hominis forma fatetur ſe de fœtus humani formatione cauſam ambigere: nam cum ſummam in huius fabrica, & ſapientiam, & potentiam videat, adduci non poteſt, vt credat, quod quæ in ſemine eſt anima vegetalis, fœtum ipſa formet; cum non modo ſapiens non ſit, ſed omni prorſus ratione careat; & ideo docet hic auctor, Deum ſolum, vel Angelum ad illius cuſtodiam deputatum,
3 cauſam eſſe illius ſubſtantialis, & admirandæ organizationis, quatenus applicando actiua. paſſiuis perfectam membrorum formationem molitur.

Hic modus dicendi licet ſit parum philoſophicus non eſt omnino inveriſimilis, nec improbandus quoad efficientiã ſolius Dei; nam re vera Sacræ literæ ſpeciali quadam emphaſi, & expreſſione loquuntur, quod humani corporis formatio ſit à
4 Deo; & quidem diuerſo modo, ac alij naturales effectus ab ipſo producuntur, ſiquidem Jobi cap. 10. 8. dicitur: *Manus tuæ Domine fecerunt me, & plaſmaverunt me totum in circuitu.* Pſalm. 118. verſ. 73. *Manus tuæ fecerunt me, & plaſmaverunt me*, & Pſal. 128. verſ. 5. & 6. *Tu formaſti me, & poſuiſti ſuper me manum tuam:* & quia opificium eſt apprimè mirandum ſubdit: *Mirabilis facta eſt ſcientia tua ex me*: vbi Lyran. exponit, *ob incomprehenſibilem modum procedendi Divinæ bonitatis.*

Et ne aliquis putaret hæc dici à Davide de prima Adæ formatione addit: *Non eſt occultatum os meum à te quod feciſti in occulto. Pſal. 32 verſ. 5. qui finxit ſigillatim corda eorum: Et Iſaiæ cap. 64 verſ 8. Et nunc Domine Pater noſter es tu, nos vero lutum, & Fictor noſter es tu, & opera manuum tuarum omnes nos. Et Hieremiæ cap. 1. verſ. 5. Priuſquam te formarem in vtero novi te: Et Machabæ.* 2. *c.* 7. illa mater ſeptem filiorum dicebat de illis, quos ipſa conceperat in utero, *Singulorum membra non ego ipſa compegi, ſed enim mundi Creator:* Et Lucæ 11. verſ. 40. Chriſtus Dominus reprehendens Phariſæos, quia ſolum ad externam corporis ſpeciem attenderent, non autem ad animæ ornatum, eodem modo loquitur de corporis humani, & animæ formatione dicens: *Stulti, nonne qui fecit quod de foris eſt, etiam id, quod de intus eſt fecit?* Et paſſim alibi ſacra

ſacra eloquia eodem modo loquuntur de animæ rationalis, & humani corporis à Deo formatione: Et Sancti Patres etiam, præſertim vero auctor *lib. de Eccleſ. Dogmat. c* 14. dicit Deum eſſe noſtrorum corporum formatorem, & *Tertullianus.* qui de animæ noſtræ ſubſtantia non benè ſenſit *lib. de An. cap.* 37. dicit Angelum eſſe humani corporis opificem, hoc eſt, vt Mirindolus interpretatur, Angelum cuſtodem ſicuti eiuſdem animæ eſt efficiens ita, & corporis.

Sed licet falſum ſit, Angelum Cuſtodem animam rationalem creare, cum iuxta meliores Theologos: creare, ſit ſolius Dei; non eſt tamen incredibile ex modo loquendi ſacræ ſcripturæ quod ſicut Deus propter animæ noſtræ nobilitatem, & excellentiam (quod erudite probat P. Theoph. Raynaud, de ortu infan. cap. 10. n. 27. & 28. ita eſt eius cauſa, vt excludatur omnis alia naturalis concauſa, eodem modo ſit noſtri corporis Artifex propter ſtupendi operis elegantiam,

Octavus dicendi modus eſt *Auicennæ, qui lib. 9. de nat. animal cap.* 3. dicit animam rationalem infundi aliquando tertia die à conceptione, ita refertur ab aliquibus, & præſertim *à Bellochio de caſib, reſeru. p. 2. quæſt.* 8, *num.* 66. Sed ego attentè perlegi Auicennam, nec aliquid tale adinueni, ſolum vidi quod *l. 16 cap.* 1. quia in homine virtus ſenſitiua, & ratiocinatiua ſunt idem ſubiecto, ex hoc infert Auicenna quod dum ex materia ſpermatica; quam ipſe dicit butyroſam generatur homo; complectur ſimul membra pertinentia ad ſenſum, & ad rationem: non longe igitur abeſt Auicenna ab hoc modo dicendi, ſed quidquid ſit, hunc modum docet, & probat accuratè *Thomas Fienus* dum *lib. de vi formatrice fœtus quæſt.* 8. *concl.* 11. dicit tertia die completam eſſe organizationem accidentalem, & iam deinde mēbra formari, & vitæ filamenta apparere: id quod non malè ex præcitata obſeruatione Hippocratis ſuadetur: at vero Fienus ſubſtantialis organizationis videns nullam aliam conuenientem cauſam naturalem aſſignari poſſe, cum *Scoto; Galeno*, & aliis aſſerit, eſſe ipſam animam rationalem, quæ per creationem 6
ibi à Deo infuſa efficit ſui corporis ſubſtantialem organizationem. Et videtur non alienus ab hac ſententia *Ariſtoteles*

de An.cap.vitim.in fine qui dicit ipſam animam efficere ſui corporis conſeruationem,quia ipſa ſeparata corpus interit,& tabeſcit.Ergo Ipſa erit formatrix membrorum.

Et quidem ſententia Fieni habet etiam ex ſacris literis probabilitatem, *nam lib.2.Regum cap.11.verſ.5.* refertur Hiſtoria Dauidis cum Berſabea adulterantis, qui vt patet ex textu, & notauit *Abulenſis q.11.* in hunc locum, ſtatim ipſam per noctem cognouit,& primo mane,vt factum non innoteſceret, remiſit in propriam domum,quam hiſtoriam referens Spiritus ſanctus ait, *dormiuit,cũ ea ſtatimque ſanctificata eſt ab immũditia ſua* id eſt mundata eſt à fluxu menſtruo,quo tunc laborabat,vt *Sanctius*,& alij explicant; *& reuerſa eſt in domum ſuam concepto fœtu; mittenſque nuncia Dauid,& ait concepi,&c.* hoc vltimum verbum *concepi*,etiamſi nihil aliud addatur,intelligi debet de fœtu tum quia paulo ante dictum fuit *concepto fœtu* tum quia non poteſt ſignificare niſi,vel fœtum, vel materiam, id eſt ſemen;at hoc ſecundum dici non poteſt;nam quando ſacræ literæ nominant præuiam generationis materiam,illam diſertis verbis exprimunt, *vt c.14.verſ.4. Iobi*, dum de homine dicunt eſſe *de immundo conceptum ſemine*,tum quia ſi mulier voluiſſet monere ſolum modo Regem,quod ſemen conceperat commodius id feciſſet per ſe ipſam,quam per nuncium,& antequam regiam domum egrederetur;tunc enim ſatis nouerat,ſe illud retinuiſſe,neque eſſluxum paſſam,ſed ignorabat, an genuiſſet fœtum: ideo cum hoc ſcire non poſſet:niſi aliquot horæ laberentur, expectauit ſignum certum generationis,Ita explicant *Gloſ.Hugo Cardinalis,& Pineda in Salom.lib.1.c.7.n.5.*

Manet igitur,quod de fœtu intelligatur verbum illud *Concepi*,ideo ex Hebraica radice *Marius de Calaſco in concord.Hebra. tom.1.fol.1339.* transfert, *& concepit mulier, & dixit pragnans ego.* At vero quoties Sacræ Literæ vtuntur hoc nomine *fœtus* abſolutè,& ſimpliciter prolato, intelligunt de fœtu animato, ideo *Geneſ. cap.28. verſ.4.* de Uxore Judæ dicit vulgata: *rurſumque concepto fœtu.Pagninus* tranſfert, *& concepit,& peperit filium*,& *Geneſ.cap.31.verſ.8.* de pecoribus Jacob *Vulgata* habet: *Pariebant oues diuerſos fœtus*; *Pagninus* vertit: *Pariebant*

omnes

omnes pecudes maculis reſperſas : *Et Levit.cap.22.verſ.28. Siue bos, ſiue ovis non immolabuntur una die cum fœtibus ſuis* : *Pagninus.* habet : *bouem autem vel pecus ipſum & filium eius immolabitis die vna* : *Septuaginta , Vitulum, & ovem ipſam, & filios non jugulabis in die vno. Chald. bouem , aut ovem non immolabitis vno die cum filio , & Iob.c.21.n.10.Vacca peperit , & non eſt privata fœtu ſuo.Prou.c.17.12.expedit magis vrſa occurrere raptis fœtibus , quam fatuo confidenti ſibi in ſua ſtultitia.*Cant.c.4.2.*dentes tui ſicut greges tonſarum quæ aſcenderunt de lavacro omnes gemellis fœtibus; & non eſt ſterilis inter eas,&c.* Hebræ.*omnes gemellos fœtus edentes.* Chald.*omnes pariebant gemellos.* Hierem c.31.2.*& confluent ad bona domini , ſuper frumento & vino , & oleo & fœtu pecorum , & armentorum.* Hebr.*& ſuper filios pecorum & boum.*

Itaque iuxta Sermonem ſacrarum literarum,idem erit *concepto fœtu*,& concepto filio. At vero notandum ex *Abulenſ.* q.8. Quod ideo Dauid remiſit illam in domum ſuam , ne vel ad breue tempus viſa mulier in Palatio Regis,malam ſuæ famæ, ſuſpicionem excitaret;ergo intra breue tempus à Conceptione vel præparatione materiæ Anima rationalis eſt in fœtu.

Hic diſcurſus ſi quid probat, probat etiam,quod poſt aliquot horas materia generationis animatur vita rationali; ut videbimus in decimo modo.

Probas deinde Fienus ſuam ſententiam,ratione,primo;cum 9
non ſint temere , & ſine neceſſitate multiplicanda entia , non eſt credendum vim formatiuam membranarum diſtingui ab illa quæ fœtum efficit;ſed vnam,& eandem animam rationalem formare primas membranas , & corporis membra ; ſed quod format membranas debet tertia die eſſe in ſemine,ergo,&c.

Secundo quia membranæ fœtus gratia formantur, iiſque ſemẽ obducitur,ne ſordibus vteri,& ſanguine menſtruo fœdetur. néve diffluat,& uterõ excidat,aut ſpiritus inexiſtens exhalet.

Tertio;quia vaſa umbilicalia conformentur ab eadem cauſa, à qua fœtus:ergo & membranæ;debent enim membranæ cum venis umbilicalibus apte coniungi,& vaſa umbilicalia ipſis veſtiri,& ipſas perforatas pertranſire:at illa vnio , & connexio non poteſt fieri à conformatrice diuerſa.

Minorem

Minorem probat, quia cum cauſa efficiens ſit prior tempore,vel ſaltem natura cum effectu ſuo, debet, vel antequam membranæ formentur vel ſimul,ac formari incipiunt, eſſe in ſemine,at membranæ formatæ ſunt ad ſummum quinta, vel ſexta die:ergo ad minimum formari incipiunt tertia die:videtur enim ad minimum biduum,aut triduum requiri,priuſquam membranæ ſint perfectæ,cum ſtructuram ſatis artificioſam habeant, & venulas,& arteriolas, per ſubſtantiam ſuam decurrentes,quæ non poſſunt temporis momento formari.

10 Quod ſi dicas membranas non fieri à vi vlla formatrice, ſed ſolum à calore vteri,ſicut cruſta panis à calore clibani,& pellicula in lacte à calore ignis.

Reſpondet generationem membranarum & connexionem cum vaſis vmbilicalibus, adeo eſſe artificioſam, vt à calore per ſolam exſiccationem fieri nequeat:præſertim quia ſpecialiter à natura intenditur;quia ſine ea formatus fœtus ex ſemine fieri nequeat: quare non fit ex ſola neceſſitate naturæ.

21 Quod vero membranæ quinta,vel ſexta die ſint formatæ; primo probat experientia,& Medicorum obſeruatione; nam *Hippocrates*, vt iam diximus *lib de nat.puer.* affert Pſaltriam quæ genituram ſexto die à conceptione,pellicula obductã,eiecerat,& *Galenus* 1. *de ſem,cap*.4.ait Mulieribus ſæpe,poſt tres, aut quatuor dies à conceptione, ſemen membrana circumuolutum excidiſſe,& *Macrobius de ſomno Scipionis lib*.1.*c*.6.& recentiores medici ſuis obſeruationibus confirmant.

Probat quarto,quia ad animæ introductionem;non eſt opus alia actione, quam vt ſemina in vtero virtute,& calore eius
22 miſceantur,fermentẽtur,& actuentur;ad hanc vero mixtionẽ, & fermentationem,non eſt opus longa temporis mora,natura enim,ne momento quidem temporis,eſt otioſa; ſed mox à concepto ſemine incipit operari, & ſemini, non eſt opus vlteriori,& maiori in vtero alteratione,&elaboratione, vt patet ex ſeminibus plantarum,in quibus,quia ſunt vltimæ diſpoſitiones ſæpius antequam terræ mandentur in tabulatis incipiunt ſpontè germinare.Hæc ſunt quæ Fienus in ſummam redacta affert pro ſua ſententia.

Inſurgit

Inſurgit contra hunc dicendi modum *Mirindolus cit. cap.* 8. *verſ. Thomas*; quia difficile ſibi videtur, quod anima in materia non organizata poſſit, ſe ipſa immediatè membra delineare, diſtinguere, & formare, præſertim cum in probabili Philoſophorum ſententia, ſubſtantia non ſit immediatè operatiua.

Sed hæc inſtantia non tollit rationum efficaciam, ſiquidem in omnibus tam Phyſicis, quam moralibus, & artificialibus videmus, quod ab initio rerum, non neceſſario ſeruantur illa omnia, quæ deinde, quando agens eſt in ſuo perfecto ſtatu, obſeruat. Sic in prima orbis creatione, ante diem quartum, in quo Sol, Luna, ac Stellæ facta ſunt à Deo, lucem primam creatam ab initio circumferebant nubes, ſeu aliud corpus lucidum, iuxta orbis indigentiam: ſic in prima hominis creatione, non ſunt obſeruata tempora naturalis incrementi; ſic in abſentia Gallinæ cubantis, calore ignis excluduntur pulli; & vermis ſerici vita ab adſcitio calore ex ſemine excitatur: ſic in arte, quæ confici ſibi ſua inſtrumenta, non ſtatim vtitur inſtrumentis perfectè elaboratis cum illa non habeat: ſic in principio alicuius Religionis approbatæ non eſt neceſſe quod primi profitentis vota acceptentur ab aliquo Religioſo eiuſdem Religionis, cum nullus præexiſtat; quod tamen eſt neceſſarium in ſecundo, tertio, & alijs, qui profiteri valide volunt, Et multa ſunt huius rei exẽpla, tam in naturalibus, quam in alijs. Itaque ſicut ſingularis eſt prima animæ rationalis creatio, propter ſui excellentiam, ita inconueniens non eſt, quod propter mirabilem illã organiſationem, ſingulares etiam ſint eiuſdem animæ primæ operationes, cum modus operandi ſequatur modum eſſendi.

SECTIO VIII.

Recenſetur nonus dicendi modus.

SVMMARIVM.

1 *Vopiſcus Fortunatus aſſerit cum alijs citatis à Farinac. in ipſo*

ipſo conceptionis momento animam rationalem creari in materia, quia natura non eſt otioſa.

2 *Poſt tres, aut quatuor dies genituram membranis eſſe incluſam ait Galenus.*

3 *Probatur hic dicendi modus, etiam ex feſto Immaculatæ Deiparæ Conceptionis.*

4 *Hac tamen probatio non eſt efficax.*

5 *Melius probari videtur ex conceptione S. Ioann. Baptiſtæ.*

6 *Conceptio S. Ioann. Baptiſtæ incidit in diem 24. Septembris.*

7 *Explicatur diſcrimen inter Chriſti, & eius præcurſoris concepceptionem.*

V*Opiſcus Fortunatus Templius, Amſtelodamenſis artis, & Medicinæ Doctor, & in Academia Louanienſi. Primarius lib. 2. de fundament. Medecin cap. 6.* laudat ſupradictam ſententiam Fieni, & addit ipſo primo momento conceptionis, animam humanam corpori increari, & huius ſententiæ videntur aliqui, quos citat Farinac. q. 122. n. 139.

1 Primò quia natura ne momento quidem eſt otioſa, ſed mox à concepto ſemine incipit operari, & ſtatim in ſemine fiunt operationes; & *idem Galen. lib. 1. de ſem. cap.* 4. docet poſt tres, aut quatuor dies, ſemen membrana eſſe incluſum.

2 Secundo, quia hic modus Eccleſiæ vniuerſali videtur eſſe conformior, celebrat enim Eccleſia feſtum Immaculatæ Conceptionis Sanctiſſimæ Virginis Mariæ die 8. Decembris: natiuitatem vero die 8. Septemb. ſed ſi 8. die Decembris in conceptu illo non adfuiſſet anima rationalis, celebraret conceptionē vel inanimatæ, vel cuiuſdā brutæ maſſæ, quod non eſt dicendū.

3 Tertio, quia celebrat Immaculatæ Conceptionis feſtum, quatenus iuxta piam. & communiter receptam ſententiam illius anima non fuit, vel in primo momento ſuæ creationis, & vnionis cum corpore peccato originali infecta: ergo ſupponit in illa die 8. animam illā ſanctiſſimam corpuſculū ſuū informaſſe.

4 Verum ex hac Eccleſiæ feſtiuitate mihi non videtur ſatis efficaciter probatus hic nonus dicendi modus; nam bene potuit triduo, aut quatriduo ante octauum Decembris, iuxta modum

dum dicendi à Fieno traditum præceſſiſſe prima ſeminis conceptio,& deinde completa accidentali organizatione anima eius,die octaua Decembris increari,& immaculata,& impoluta vniri,quod Eccleſiæ ſatis eſſet,ad immaculatam Conceptionem celebrandam.

Melius fortaſſe probaretur ex conceptione S. Joannis Baptiſtæ,nam *in Euangelio Lucæ cap.*1. deſcribitur tempus conceptionis dum dicitur *factum eſt,vt impleti ſunt dies officy eius.* Zachariæ videlicet,*abijt in domum ſuam Zacharias; poſt hos autem dies concepit Elizabeth.lect.Arab.habet.grauida facta eſt* : *Euthymius in hunc locum* dicit quod *Zacharias poſt dies expleti miniſterij congreſſus eſt cum vxore ſua, vt filium ſibi compararet , iuxta Angeli promiſſionem.* Euthymium ſequuntur alij Patres. Poſt hæc;Angeli teſtimonio dicentis *& hic menſis eſt ſextus illi,quæ vocatur ſterilis,*computatur tempus ſex menſium conceptionis , & cum præcurſoris Natiuitas , celebretur die vigeſima quarta Junij, hoc eſt tribus menſibus poſt diem vigeſimam quintam Martij,in qua Angelus ita alloquebatur, ſequitur eius conceptionem fuiſſe die vigeſima quarta Septembris, vt teſtatur etiam *S. Ioannes Chryſoſtomus homil.* 11. *in Lucam* , quem omnes fere Sancti Patres ſequuntur,& præſertim *Beda. Hugo Cardinalis,Haymon,S.Thomas in cat.& Dionyſius Chartuſ.& aliquæ Eccleſiæ Chriſtianorum , vt notauit Cornelius à Lapide* celebrant Præcurſoris conceptionem, hac die vigeſima quarta videre eſt *ex Martyrologio Vſuardi , & Molani.* At vero ab hoc tempore , vſque ad vigeſimam quartam Junij ſunt nouem menſes vſuales , ſeu ciuiles;qui à medicis regulariter humano fœtui aſſignantur.vt perfectiori modo edatur in lucē& totidem ad amuſſim excurrunt ad vigeſimā quintam Decembris, qua natus,ad vigeſimā quintā Martij,qua conceptus eſt Chriſtus,& ſine dubio anima rationali animatus,vt ſupra vidimus.

7 Sed reſponderi facilè poſſet ex communi Patrum,& Theologorum ſententia organizationem Corporis Chriſti,quia Spiritus ſancti virtute infinita facta eſt,fuiſſe completam in inſtāti,& ideo:vt *S.Thomas* 3.*part.q.*33.*vlt.in fine*, per hoc dicitur ipſe *Filius Dei conceptus* , quod aliter dici non poſſet , hoc eſt

eius animam creatam, corpori vnitam & in eodem momento totam naturam humanam aſſumptam à Verbo. Hæc autem miracula non fuerunt in conceptione Præcurſoris, ſed ſolum quod mulier ſenex, & infœcunda opera viri conceperit; quod vero in prima conceptione ſeminis ſtatim, vel paulo poſt, conceptus ſit filius, non ex Evangelica Hiſtoria certum, niſi quis vim faceret in verbis Angeli dicentis, *& ipſa concepit filium in ſenectute ſua, & hic menſis eſt ſextus illi; &c.* id eſt à conceptione ſicuti *S. Thomas l. citat. art. 2.* vim facit in verbis Symboli. *Qui conceptus eſt de Spiritu ſancto*: Filius autem hominis in proprietate loquendi, vt S. Thomas modo relatus diſcurrit, non eſt maſſa carnis, aut genitura, ſed compoſitum ex corpore & anima rationali.

Cæterum hæc proſequi, & probare non eſt mei inſtituti, quia ſolum varios dicendi modos de tempore animationis recenſeo, & omnes in ſua probabilitate relinquo; vt ex illis conſtet, quam varium ſit, & incertum hoc tempus animationis.

SECTIO IX.

Refertur vltimus dicendi modus.

SVMMARIVM.

1 *Refertur ſententia aſſerens in fine ſecundæ diei, permixtis ſeminibus, ſtatim adeſſe animam rationalem, quæ totum opus molitur, & perficit.*

2 *Intra ſeptem horas ſi ſemen fuerit ab vtero retentum, animam ibi adeſſe* ex Macrobio, Hippocrate, & Tertulliano, *Probatur.*

3 *Ex* SS. Greg. Nyſſen. & Cæſar. *probatur animam ſimul, & in momento eſſe cum corpore.*

4 *Semen permixtum in vtero ſtatim incipit vivere.*

5 *Infertur ex ante dictis dubium ad minus eſſe, quod anima rationalis ſit, vel non ſit ante 30. dies in fætu.*

DEC

DEcimus, & vltimus dicendi modus eſt, *Danielis Sennerti Doctoris,& Medicinæ in Academia Vvittenbergenſi, Profeſſoris*, qui in *Hypomnematibus Phyſicis Hypomnemate* 4. *cap*.10. ubi commendaſſet doctrinam Fieni, dicentis tercia die, imo in fine ſecundæ adeſſe animam rationalem, ipſe exiſtimat quam primum in utero ſemina ſunt permixta, id eſt ſpatio ſeptem horarum ab una,& eadem anima rationali incohari,continuari,perfici,& abſolvi totam corporis humani fabricam;additque contrarium ſentientes in abſurdiſſimas opiniones incidiſſe. 1

Probat ſuam ſententiam *Sennertus* tum auctoritate, tum ratione, & primo ex Macrobio *lib.de Somn.Scipion.cap*.6. qui ait: *Semen quod poſt iactum ſui intra ſeptem horas non fuerit in effuſionem relapſum, hæſiſſe in vitam pronunciatur.* Et paulo poſt *Conceptum, quem quiſquis vltra ſeptem horas ſuſtinuerit, eſſe ad vitam creatum:* Idem ſentit *Ludovic. Mercatus lib*.3.*de morb.mulier.c*.6. *Hippocrates,lib.de genitur.* non à ſeptima, ſed ab ea,qua ſemen retentum fuit conceptionis initium computandum docet,dum ait: *Si mu[illegible]r aliquando partum experta fuerit & aduertit quando genit[illegible]n exciderit,ſed virtus permanſerit,, ſciet qua die conceperit.Et Tertull.l.de An.*ait,*& in ipſo & ex ipſo ſeri hominem,& viuum eſſe à primordio ſemen.* 2

Et S.Gregor.Nyſſenus de An.& reſurrect.ait,*poſteriorem eſſe originem animarum,ipſaſque recentiores eſſe corporum conſtitutione, nemo ſana mente praditus in animum induxerit,&c.* 3

Et *S.Caſar.lib.Dialog.dialog*.3.*in reſponſione ad* 115. *interrogationem*, loquens de anima noſtra,& corpore dicit neque alterum ab altero generatione prius eſt, ſed vtraque ineffabiliter propter bonitatem Deus in momento fabricavit:Et paulo poſt, *Longe etiam mihi velim ab illa reſilias opinione, quod corpore poſterior ſit anima*,idem ſentit *Beda de mun.conſt.§.de certa.* 4

Secundo ratione probat, quia imperfectum ſemen plantarum ſtatim animatur, vt patet ex eo, quod ſæpe ſponte germinet, abſque eo quod terræ mandetur; ergo & perfectius ſemen,nõ tantum hominis,ſed brutorum,& conformatio membranarum,ſtatim ac conceptum eſt,& fermentarum incipit eo

corrupto, adeſſe anima: & nulla alia cauſa eſt neceſſaria quam ipſa anima, qua viuere debet tale animal, ergo adeſt ipſa non ſolum tertia die, ſed ſtatim, ac membranæ incipiunt fieri, nempe à primo conceptionis momento intra ſeptem horas.

5 Hæc ſunt quæ de prima animæ rationalis exiſtentia dicuntur ab auctoribus; quæ nec euidentia ſunt, nec certa, ſed tantum probabilia; verum in tanta rerum varietate, illud ad minus videtur eſſe certum, quod tam dubium eſt, exiſtere, quam non exiſtere animam rationalem in fœtu, ante illud tempus triginta, vel quadraginta dierum perfectæ formationis à quibuſdam præſcriptum & ab obſtetricibus nimis periculosè obſeruatum.

SECTIO X.

Ponitur ſententia Auctoris.

SVMMARIVM.

PRIMÆ PARTIS.

1 *Modus quo anima rationalis ingreditur corpus ignotus eſt Chriſti teſtimonio* cap. 3. Joan.

2 *Infertur ex hoc quod etiam ſit incertum tempus.*

3 *Ex* 10. cap. Job. *probatur rem eſſe dubiam, an anima ingrediatur corpus, ante, vel poſt eius conformationem.*

4 *Ex* Pſal. 128. *probatur ad literam, quod cognitio, & ſcientia de formatione humani corporis, eſt ſolius* Dei, *& hominibus omnino occulta.*

5 *Ex* cap. 11. n. 1. & 5. Eccleſ. *probatur eſſe hominibus ignotum tempus, & momentum, quo anima rationalis corpus informare incipit.*

6 *Ex* cap. 3. n. 1. Job. *probatur incertum, & dubium eſſe tempus, quo humanus fœtus animatur.*

7 *Idem patet ex* lib. 2. Machab. c. 7. n. 22.

Vltima

VLtima igitur, & ſexta ſententia erit, quæ ex ſupradictis omnibus neceſſario colligitur, nimirum incertum eſſe & valde dubium tempus illud præcisè, quo Anima rationalis à Deo creatur, & infunditur in corpus, ſed ne prolixitas tædium pariat, dividemus præſentem Sectionem in tres partes; in quarum altera argumenta ex Sacris litteris; in altera ex Sanctis Patribus; & tandem ex rationibus iam adductis, & adducendis noſtram ſententiam referemus.

PARS PRIMA.

Probatur ex Sacris Literis, quàm ſit incertum tempus quo fœtus humanus Anima rationali vivere incipiat.

PRimum ex Sacris Literis argumentum petitur *ex c.3. Ioan.* ubi cum Nicodemus audiret Christum Dominum dicentem neminem ſalvari poſſe, qui ex unda Baptiſmi non eſſet renatus, ignorans quomodo qui iam natus eſt poſſet iterato renaſci, neque huiuſmodi ſpiritualem regenerationem capiens dicebat, quomodo homo cum ſit ſenex regenerari poteſt, & renaſci, cui Dominus reſpondens eius inſcitiam redarguit, dicens, *Spiritus ubi vult ſpirat, & vocem eius audis, & neſcis, unde veniat, aut quo vadat.* 1

Hæc verba triplicem literalem ſenſum admittunt, primus eſt de Vento; ſecundus de Spiritu ſancto; tertius de anima hominis, & hunc approbant *Hugo Card. in c.11. verſ. 5. Salmer. tom. 8: tract. 5. fol. mihi 45. Maldonat. Barrad. & Cornelius à Lapide*, & non improbabilem vocat *Lorinus cap. 11. Eccleſ. verſ. 5.* Itaque juxta hunc ſenſum reprehendit Chriſtus Nicodemum, quaſi dicat ait Lorinus, *Anima, quæ vult, animat corpora, & ex mortuis viva reddit, vult autem non omnia, quæ homines volunt, ſed quæ ita ſunt affecta, ut animari ab illa poſſint: & vocem eius audis, quia loquentem hominem, hinnientem equum, rugientem leonem vides,* 2

&

& ipſam quodammodo loquentem animam audis, vnde intelligis hominem viuere: neſcis tamen vnde veniat, aut quo vadat, quia ignoras quomodo Anima corpus ingrediatur, quomodo egrediatur, aut in quid deſinat, quis inquit Eccleſ. cap.3. verſ.21. nouit ſi ſpiritus filiorum Adam aſcendat ſurſum, & ſpiritus iumetorum deſcendat deorſum? quid ergo mirum ò Nicodeme, quod non intelligas, quomodo fiat ſpiritualis animæ regeneratio, ſi naturalem prorſus ignoras?

2 Si igitur ex teſtimonio Chriſti neſcitur modus, quo Anima corpus ingreditur, ſequitur quod dubium ſit tempus, & incertum, quo incipit homo viuere Anima rationali; nam inter alia, quæ hunc modum concernunt, præcipuum eſt; an ſtatim ac coagulatum, & concretum eſt ſemen; an vero poſtea, quando accidentalis organizatio eſt completa, Anima corpus ingrediatur; ſiue potius, an expectet incohatam eſſe ſubſtantialem organizationem, ſaltem quoad formationem illorum trium, cordis nimirum, hepatis, & iecoris; an vero integram membrorum delineationem, & totius corporis completam formationem præſtoletur. Cum ergo hæc omnia ſpectent ad modum, & hic ex teſtimonio Chriſti ſit nobis incertus, & ab homine ignoretur, ſequitur etiam tempus eſſe dubium, & incertum; nam concretio ſeminis, organizatio accidentalis, ſubſtantia incohata, & completa, habent ex obſeruationibus peritorum ſua tempora, ergo intra quod tempus ſpiritus hominis incipiat viuere in fœtu dubium eſt.

Secundo *Iob c.10. verſ.10.* vt Dei charitatem, & commiſerationem erga ſe tot calamitatibus, & ærumnis affectum conciliet, exactiſſimè deſcribit diuinum opificium, & diligentiam, qua Deus ipſe hominem molitus eſt, ut opus tam admirabile non patiatur oblivione, vel diſſimulatione neglectum aboleri, & ad nihilum reduci, dicit enim: *Memento quæſo quod ſicut lutum feceris me, & in pulverem reduces me: nonne ſicut lac mulſiſti me, & ſicut caſeum me coagulaſti? pelle, & carnibus veſtiſti me, oſſibus, & nervis compegiſti me; vitam, & miſericordiam tribuiſti mihi, & viſitatio tua cuſtodivit ſpiritum meum; licet hæc celes in corde tuo tamen ſcio, quia vniuerſorum memineris, &c.* huiuſmodi operis

ris modum, an nimirum anima primum in materia generationis à Deo creata, & exiſtens ſua ſibi fabricaverit inſtrumenta, & ipſum corpus ſubſtantialiter organizauerit;an vero prius corpus fuerit elaboratum, & conformatum, & deinde in eo creata anima. S. Job fatetur ſoli Deo eſſe notum, dum dicit, *licet hæc celes in corde tuo*, & omnibus ſint abſcondita. At vero Deum ipſum hæc omnia recogitare, & omnium meminiſſe; ſed diſſimulanter illas ærumnas, & miſerias immiſiſſe, quamvis illum impenſe diligat. Fatetur igitur ſanctus vir rem eſſe hominibus ignotam, & valde dubiam, quod anima ingrediatur corpus ante inchoatam figurationem, vel poſt ipſam completam,

Tertio quia *Pſalm.* 128. *verſ.6*. dicitur *mirabilis facta eſt ſcientia tua ex me, confortata eſt, & non potero ad eam, &c.* Hic ad literam ſermo eſt de admirandis Dei operibus, in ordine naturæ factis ſed præcipuè in hominis generatione naturali: ideo *ſeptuaginta interpretes apud Agellium* vertunt: *hæc tua ſcientia, per quam omnia, & me inter cætera intimè noſti; adeo mirabilis, átque difficilis eſt ad cognoſcendum, ut ad eam pertingere non poſſim, &c.* eodem modo interpretatur hunc locum *Nazianzenus Orat de Theolog. & S. Baſil. Homil. 9. in Hexamer.* hæc ſcientia, quam Deus habet de hominis creatione, & conſtitutione eſt adeo excellens, vt hominis notitiam effugiat, & *confortata*, id eſt ut *Græcus interpres* ait, adeo elevata, ut ad illum David ſe non poſſe pertingere fateatur. 4

Et quod ibi ſermo ſit de naturali hominis generatione, patet ex *verſ*. 15. quo dicitur, *Non eſt occultatum os meum à te, quod feciſti in occulto, & ſubſtantia mea in inferioribus terræ, &c.* Pagninus vertit *Non fuit occultatum corpus meum à te, quando factus fui in occulto, &c.* S. Auguſtinus & Arnobius exiſtimantes melius eſſe à Grammaticis reprehendi, quam à Chriſtianis non comprendi legunt, *non eſt occultatum oſſum meum à te*, S. Hieronymus, *non ſunt occultata oſſa mea*, id eſt, inquit Agellius, *occultiſſimum eſt, & inueſtigari non poteſt, quomodo ex illa fluida, & molli materia oſſa exiſtant, & compingantur, &c.* Hæc autem res occulta, atque ſecreta minimè Deum latuit, quamvis illam in occulto, & abdito loco ſit operatus, nempe in ventre

matris, *& ſubſtantia mea*, id eſt productio mei corpuſculi, ſeu ſtatura mea non te latuit, quamvis ea in inferioribus terræ, id eſt in ventre matris facta ſit.

Ad hunc autem ſenſum cohærenter ſequitur *verſ.16. imperfectum meum viderunt oculi tui*, Pagninus legit. *Embryonem meum viderunt oculi tui. Symmachus. Informem me viderunt oculi tui Hebræus. Inuolucrum meum*, id eſt fœtum ſecundinis, & ovo conceptionis complicatum diſtinctè cognoſcit ſolus Deus, *& in libro tuo omnes ſcribentur*: id eſt, inquit, *Cardinalis Bellarminus*, quia in libro mentis tuæ omnes homines ſunt deſcripti: *Dies formabuntur*, id eſt in dies formabuntur informia corpora, quorum opificium in molliſſima, & tenuiſſima materia eſt adeo remotum à cognitione, vt nemo inquit, *Agellius* hominum ſit, qui cognoſcat huiuſmodi abditiſſimum artificium.

Si ergo huiuſmodi operis cognitio eſt ſolius Dei, ſequitur rem hominibus eſſe valde dubiam.

Quartò ex *Eccleſiaſt. cap.11. verſ.1. vſque ad* 8. Spiritus ſanctus, vt obſeruat etiam *Cornel. à Lapide* hortatur diuites ad largas eleemoſynas; & inter alia motiva adducit, quod ipſe Deus arcana ſua providentia facit, ut divites eleemoſynarij nunquam depauperentur; ſed potius rebus affluant: opus ſanè Diuinæ munificentiæ admirabile, cuius effectum quotidie videmus, & experimur: tempus autem præciſum, & particulare in quo annui prædiorum fructus, & cenſus, non, inquam, percipiuntur ab homine; ſed multiplicati recolliguntur, & negotia omnia diriguntur ad lucrum, & damna, quæ aliis obveniunt, remouentur, ignoramus: huiuſmodi opus dicit eſſe tam ſecretum, & occultum ſicut incognitum eſt quomodo anima noſtra, quæ ſpiritus eſt, corpus Infantis ingrediatur, & quomodo ea viliſſima materia in diverſas effigies, ac lineamenta formetur, & vt loquitur *S. Hieronymus; quomodo molleſcat in carnib. dureſcat in oſſib. in venis palpitet, & ligetur in nervis*: verba Spiritus ſancti *verſ.5. ſunt. Quomodo ignoras, quæ ſit via ſpiritus, & qua ratione compingantur oſſa in ventre prægnantis, ſic neſcis opera Dei, qui fabricator eſt omnium*, Quo loco nomine ſpiritus animam intellectualem intelligunt *S. Hieron. Lyranus,*

Hugo,

Hugo, Caietanus, Clarus, Vatablus, & alij & idem *Chaldæus* clare tranſtulit: *ſicut non poteſt, illi omnino eſſe perſpectum, qua tandem via anima ſpirabilis, & vitæ capax in corpus infantis infunditur, & in fœtum, qui viſceribus vtero gerentis Matris continetur. & ignoras plane, donec in lucem edatur, maſculus ne ſit, an fœmina: ſic nec iudicare poteris opera Domini quæ omnia ſumma prudentia perficit.*

Hunc etiam locum interpretatus *Salmer. loc. cit. ait: ſpiritus, cui tribuitur vita & iungitur cum compactione oſſium in ventre ſpiritus humanus ſiue animus noſter, eſt, qui creatur, & infunditur corpori, ignoratur tamen via eius, quia nemo certè ſtatuere valet momentum, quo creatur aut infunditur.*

Quintò quia *Iob. cap. 3. verſ. 11.* cum ſibi extremum malum imprecatus eſſet, dicit: *Quare in vulua mortuus, egreſſus ex vtero non ſtatim perij, nunc enim dormiens ſilerem, &c. aut ſicut abortivum abſconditum non ſubſiſterem.* Notandum eſt in ſcriptura, abortiuum nunquam ſumi pro fœtu non adhuc animato, vt hic putauit *Gloſſa* vſurpari; ſed pro fœtu qui aliquando fuit animatus, ideo Exod. 21. verſ. 22. de muliere percuſſa à rixante viro dicitur, quod *ſi abortiuum quidem fecit. Emanuel Sa in Aphoriſm. ex Hebræo.* intelligit de viuo fœtu, ideo *ſeptuaginta*, legunt *Et exierit infans eius Pagninus: & egreſſi fuerint nati eius* Alij apud Lippomanum : *Et egreſſi ſint pueruli : Et Numerorum cap. 10. verſ. 12.* pro Maria ſorore Moſis à lepra percuſſa rogat Aaron *ne fiat hæc quaſi mortua aut ſicut abortiuum, quod proijcitur de vulua Matris ſuæ*: vbi notat *Lorinus* duas afferri ſimilitudines : alteram cadaueris, & hominis iam mortui, alteram abortiui, quod egreditur in fruſta de vtero Matris à putredine conſumptum, & quod *S. Auguſtinus infra referendus in Enchir. cap.* 88. dicit non poſſe negari abſque temeritate, quod aliquando vixerit. *Et Eccleſia. cap. 6. num. 3.* de Auaro dicitur, quod *melior illo ſit abortiuus.* quia auaritiæ peccato abortiuus non grauatur, ſed vt hoc loco etiam oſtendit *Cornel. à Lapide* ſignificatur fœtus iam animatus, & qui deinde in vtero moritur; vel in ipſo ortu; aut paulo poſt; ita vt eius memoria ſtatim pereat. Sicut ergo abortiuus, ait *Cornelius*

in vanum recipit animam rationalem, ita Auarus; quia damnatur in Gehenna, *& D. Paulus* 1. *Corinth. cap.* 15. *n.* 9. appellat ſe ipſum. *Abortivum*, id eſt vt ait *D. Anſelmus*, quem alij ſequuntur, lumine oculorum orbatum, cæcum, & ſemimortuum, ſicuti naſcuntur Abortivi: ad differentiam aliorum Apoſtolorum, qui apertis oculis Chriſtum ſunt ſequuti. Conſtat autem, quia ſemi mortuum, & cæcum ſe appellans vivum ſine dubio exiſtimavit. Igitur in ſacris literis, abortivus dicitur ille, qui aliqnando animatus vixit, & oritur ante tempus. *At S. Iob.* vocat hunc *abortiuum abſconditum* hoc eſt nemini notum, vt interpretatur Pineda: ergo incertum eſt, & dubium tempus, quo fœtus animatur in utero.

Sextò, quia ſapientiſſimè Mater illa ſeptem Machabæorum Eilios ſuos Divino ſpiritu alloquuta, ut ad Martyrium hortaretur dicebat *lib.* 2. *Machaba. cap.* 7. *n.* 22. *neſcio qualiter in vtero meo apparuiſtis, neque enim ego ſpiritum, & animam donaui vobis, & ſingulorum membra non ego ipſa compegi: ſed enim mundi Creator, qui formauit hominis nativitatem, quique omnium invenit originem &c.* Et alia nonnulla eſſent ex ſacris Literis teſtimonia, ad idem probandum, quæ brevitati ſtudens omitto.

PARS SECVNDA.

Afferuntur Patrum teſtimonia, quibus probatur huius temporis incertudo.

SVMMARIVM.

1 Sancti Baſilij, & Balſamonis, *ſententia eſt, vt ſiue fœtus ſit formatus, ſive informis, abortus eſt verum homicidium, & ideo pæna homicidij punitur.*

2 S. Auguſtini *teſtimonio oſtenditur hominibus eſſe ignotum tempus, quo anima rationalis incipit eſſe in corpore.*

4 S. Junilij Epiſcopi Africani, *Auctoritate idem confirmatur.*

5 *Nec*

5 *Nec refragatur.*Origenis *locus ex* commentario in Iobum; *quamvis non ſit illius,ſed alterius opus,qui poſt ipſum ſcripſit.*

6 *Sed cuiuſcumque ſit Auctoris non probat intentum.*

7 Auctor libri de Eccleſiaſt. Dogmat.cap.14 *dum videtur dicere animam creari in corpore,iam formato , non loquitur ex propria ſententia,ſed vtitur argumento ad hominem.*

8 *Quod anima rationalis fiat ex traduce eſt propoſitio damnata à* Leone I. Papa.

9 *Tempore* S.Auguſtini,*non erat hæc propoſitio damnata,& ipſe valde dubitat,& dicit eſſe de ijs,quæ Deus vult ab hominibus neſciri.*

10 Auctor libri quæſt.veter.& nou.teſtam.*iam ſupra à nobis eſt excluſus* ſect.2.num.7.& ſect.4.num,13.

11 Auctor libri *de ſpirit.*& *An.non eſt S. Auguſtinus, & quicunque ſit non eſt fide dignus,cum liber ille contineat errores.*

PRimo loco conſiderandus eſt & merito *S.Baſilius Cæſarienſis :* qui *in ſecundo Canone* tanquam nimis ſcrupuloſam reiiciens diſtinctionem inter fœtum informem & formatum, & quidem , vt ex Balſamonis Patriarchæ Antiocheni Commentario conſtat, propter eos , qui ante formationem negant fœtum eſſe animatum, ait, *Quæ de induſtria fœtum corrupit,cædis pœnas luat.Formati autem,vel informis ſubtilitas à nobis non attenditur.Hic non ſolum,quod naſcendum eſt,vindicatur , ſed etiam ipſa, quæ ſibi inſidias parauit quoniam vt plurimum huiuſmodi inceptis, vna quoque mulieres intereunt:Ei autem accedit fœtus quoque interitus:alia cædes eorum quidem certe,qui hæc audent, exiſtimatione.* 1

In quem locum *Balſamonis commentarium* , ſic habet *Hoc autem dictum eſt propter eos, qui dicunt , quod quoniam ſemen in matricem deiectum non ſtatim formatur in hominem ; ſed prius quidem fit ſanguis ; deinde in carnem humanam concreſcit ; deinde effingitur , & formatur in membra , & partes; non fit cædes quando abortio facta non fuerit fœtus ; qui nondum eſt formatus ; &c.* ex quibus conſtat D. Baſilij ; & Balſamonis ſententiam eſſe vt fœtus ſit animatus , etiamſi nondum ſit formatus : & hoc non tantum in ordine ad culpam,

ſed vt abortus verè ſit homicidium,& homicidij pœna ſit punibilis.

2 Secundo *S. Auguſtini quæſt.* 80. *in Exod.* & refertur in cap. *Quod vero* 32.*quæſt.*2. & ſupra, *ſect.*5.*n.*19. expenditur; conſiderans fœtum ab vtero matris excuſſum,quando nondum formatus eſt, vocat quidem illum informem, ſed quodammodo *informiter animatum.*& deinde ſubdit, *ſi talis eſt in carne nondum formata,& ideo nondum ſenſibus prædita,&c.*quibus verbis conſtat quidem apud ipſum,quod potentiæ ſenſitiuæ non ſunt in carne,quæ nondum habet organa,vel nondum eſt formata at ipſe ſuſpenſus manet, & dubius, an fœtus ſit animatus ante formationem:& magis clarè in *Ench.c.*85. dicit,*ſcrupuloſiſſime quidē inter doctiſſimos quæri poteſt,ac diſputari,quod vtrum ab homine inveniri poſſit prorſus ignoro, quando incipiat homo in vtero viuere, &c.* & *lib.* 4. *de orig. Anim. cap.* 4. ſcribens ad quemdam Vincentium Victorem, qui interrogauerat ipſum,vt diceret ex qua ſubſtantia implerentur vtres quando inflantur,dicit,*infantiam ſuam quiſque non recolit,& putas hominem, niſi Deo docente poſſe cognoſcere, vnde in matris vtero viuere cœperit, &c. Tum me docebis, aut quemquam, vnde homines animentur, qui neſciebas adhuc vſque, vnde vtres, qui inflantur impleantur.*

Tertio *Auctor Dialog.de orig.An.*ſub nomine *S.Hieronymi* introducit S.Auguſt. qui ex illa dierum quadraginta quinque
3 diuiſione in Schola Medicorum,vt vidimus,recepta,qua dicitur iuxta verſum.

Sex in lacte dies,ter ſunt in ſanguine trini,
Bisſeni carnem,ter ſeni membra figurant,&c.

Videtur aſſerere,figurari fœtum, vſque ad perfecta lineamenta,ſpatio dierum quadraginta quinque, & deinde animari.Sed Auctor Dialogi ocurrit in perſona D.Hieronymi.D.Auguſtino,eumque reprehendit,quod voluerit hac periodica notitia determinare tēpus,quo anima rationalis corpus,ingreditur vtiturque S. Hieronymi verbis in *Comment.ad cap.*11. *Eccleſiaſtici verſ.*5.dicentis:*Sicut neſcis viam ſpiritus, & animæ ingredientis in paruulum, & ignoras oſſium, & venarum verietates*

tes, in ventre pragnantis, ita Dei opera ſcire non poteris.

Et Bridefertus Rameſienſis in Gloſſa ſuper *Bedæ Presbyteri de nat rer.cap.*2.ait,*Beatus Auguſtinus,&c Hieronymus nihil temere de anima aſſerere conati ſunt, ſed ingenioſè ſe ignoraſſe dixerunt; vnde fiat, vel quando ad corpus veniat, vtrum tempore conceptionis, an alio quolibet tempore;&c.*

Quarto quia *Iunilius Epiſcopus Affricanus tom.*1.*Biblioth.veter. patrum lib.*2.*de Part.diuin.leg cap.*13.dixit; *de abortiuorum, &* 4 *ſtatu, & merito cauſa ſubtilis dubiuſque tractatus eſt.*

Dices aliorum Sanctorum Patrum doctrina eſt quod corpuſculum hominis non animatur, niſi poſt completam corporis formationem,vt Medici quidam aſſerunt atque ideo, ſicut datur tempus certum, in quo fœtus non eſt perfecte formatus, nempe triginta, vel quadraginta dierum; ita non manet dubium,vt hæc vltima ſententia aſſerit, tempus animationis.

Et Patres,qui hoc dicunt ſunt *Origenes, qui comment. in lib. Iob.Perionio interprete.cap.*10:*fol.mihi* 531.explicans ſupradictam 5 Jobi deſcriptionem de hominis generatione,ait:*Phyſicorum ergo more aptum ordinem ponit,principium quidem appellans ſeminis effuſionẽ,& eius concretionẽ:deinde partiũ figurationem cutis,carnis, oſsiũ neruorum formationem,poſtremo animi à Deo infuſionem,&c.*

Reſpondeo primo Medicos primarios non eſſe ex illis ſupra relatis pro tertia ſententia,ſed pro quinta,quæ docet ſtatim à principio adeſſe in fœtu animam rationalem.

Secundo reſpondeo hunc librum, non eſſe Origenis, ſed Auctoris innominati, & ætate poſterioris, vt probat Bellarm. in lib.de Scriptor.

Tertio cuiuſcunque ſit Auctoris liber, jam ſupra vidimus ex ordine, quem S.Job ſervavit non inferri tempus illud triginta, vel quadraginta dierum: deinde S Job non facit vim in 6 ordine partium, imo illum negligit, vt patet,quia primo loco, & antequam nominet carnem, ponit pellem, *Pelle*, inquit, *& carnibus veſtiſti me*: & tamen pellis poſt carnem generatur, ut oculatiſſimus *Anatomiſta Harueus etiam obſervavit exercit.* 56.*fol.* 255. ſed ſatis illi fuit diuinæ memoriæ anteponere more humano opus ſingulare humanæ generationis, vt ex

recordatione tantæ diligentiæ,& induſtriæ adhibitæ,Deus ad ſui commiſerationem moveretur.

Secundo loco opponitur *S. Auguſtinus,lib.de Eccleſ. Dogmat. c.*4 vbi dicit, *Corpus tantum per coniugij copulam ſeminatur, Dei vero iudicio coagulari in vulua compingi,atque formari,ac formatio iam corpore, animam creari, & infundi, & cap.*18. idem repetens *Anima* inquit,*humana non carne moritur,quia non cum carne ſeminetur ſed formato in ventre matris corpore, Dei iudicio creatur, infunditur, &c.*

7 Reſpondeo primo hunc librum non eſſe S.Auguſtini, ſed Gennadij Epiſcopi Maſſilienſis, vt probat Bellarminus, qui ſeptuaginta annis poſt D.Auguſtinum vixit,& ſcripſit.

8 Reſpondeo ſecundo quod huius libri author, & plures alij qui hoc ſæculo ſcripſerunt damnant tanquam errorem animam rationalem fieri ex traduce, hoc eſt ſeminari cum corpore ab anima genitoris:& quia antequam à Theologis communiter firmaretur catholica veritas contraria, quod anima rationalis à ſolo Deo creatur ex nihilo, ut probat Bellarm. *contr.to.*3. *lib.*4. *c.* 11. multi neſciebant intelligere quomodo contraheret homo originale peccatum, ſi cum corpore à parentibus anima non ſeminaretur:habebat ſententia illa multos fautores, & ipſe *S. Auguſtinus licet in Epiſt. de origine animæ ad Hieron.*credat à ſolo Deo creari, dubitat tamen, an de fide ita tenendum ſit & reſpondet ſcripturis, quibus id probatur; & alibi valde dubius eſt,imo *in lib.de Hæreſ. cap.*81. dicit Tertullianum non eſſe Hæreticum,quia crediderit animam rationalem eſſe ex traduce, & *in lib.*4.*de Origin. An.cap.*4. ſuſpicatur quæſtionem hanc an anima ſit ex traduce, vel potius creetur à Deo, eſſe de iis, quæ Deus in hac vita non vult nos ſcire:& de quibus *Eccl.* 3. dictum eſt, *altiora te ne quæſieris.* Et S. Gregor.Papa *lib.*7.*ind.*2.*in Epiſt.* 53. *quæ eſt ad Secundinum incluſum,ait. De origine animæ inter ſanctos Patres requiſitio non parua verſata eſt; ſed vtrum ipſa ab Adam deſcenderit, an certe ſingulis detur, incertum remanſit, eamque in hac vita inſolubilem faſſi ſunt eſſe quæſtionem. Gravis enim eſt quæſtio nec valet ab homine comprehendi: quia ſi de Ada ſubſtantia anima cum carne*

naſcitur

naſcitur, cur non etiam cum carne moritur? ſi vero cum carne non naſcitur, cur in ea carne quæ de Adam prolata eſt, obligata peccatis tenetur? ſed cum ſit incertum hoc, illud incertum non eſt, quia niſi ſacri baptiſmatis gratia fuerit renatus homo omnis anima Originalis peccati vinculis eſt obſtricta &c. Cum itaque hæc veritas eſſet apud Catholicos, & Sanctos Patres communiter recepta, ut *cit. loc.* probat Bellarm. Hæretici & alij eo tempore, quo ſcripſit auctor, ubi de Eccleſ. Dogmat. conabantur illam impugnare ideo auctor, ut ex eius verbis apparet totus eſt in profligando huiuſmodi errore; quia vero in ſententia illa, quæ docet ante formationem fœtum non eſſe animatum, faciſius erat oſtendere, quod anima non ſeminatur cum corpore, ideo ſequitur ſententiam dicentem infundi animam, quando corpus eſt formatum, ſed quia id nulla Scripturæ auctoritate, aut nulla ratione probat, conſtat *Auctorem lib. de Eccleſ. Dogm.* & alios plures, non ex propria, ſed ex vulgari, & ad intentum magis accommodata ſententia, fuiſſe locutos.

Tertio obiicitur idem *S. Auguſtinus, qui in lib. quæſt. veter. & nou. teſtam. cap.*23. explicans illa verba *ex c.*21. *Exod. Si quis percuſſerit mulierem in vtero habentem, & abortiuerit, ſi formatum fuerit det animam pro anima. ſi autem informatum fuerit multetur pecunia, &c.* notat. hoc à Deo, ita eſſe ordinatum, vt *probaret non eſſe animam ante formam. Itaque ſi iam formato corpori detur, non in conceptu corporis naſcitur cum ſemine deriuata, &c.* eſt igitur ſententia expreſſa S. Auguſtini, quod anima non exiſtat in fœtu antequam ſit formatus.

Reſpondeo eodem modo hoc teſtimonium non probare intentum, quia vt patet ex illis vltimis verbis *Pſeudo-Aug.* imo Hæreticus, qui vt ſup. *ſect.*4.*n.*13. vidimus, eſt Auctor libri, totus eſt in excludendo illo errore, quod anima rationalis generetur ex traduce. Secundo quia non loquitur de perfecta formatione membrorum, ſed de aliqua formatione, quæ inchoatur, vt vidimus, multo ante trigeſimum diem. Tertio quia S. Auguſtini ſententia, & interpretatio in illa verba Exodi, vt videbimus ſect. 13. eſt valde diuerſa.

Quarto tandem arguitur ex eodem *D. Auguſt.* qui in *lib. de*

ſpirit. & An. cap. 9. ait *humanum corpus nec viuere, nec naſci poteſt ſine anima rationali, vegetatur tamen, & mouetur & creſcit, & humanam formam in vtero recipit, priuſquam animam rationalem recipiat.*

Reſpondeo pariter *librum de ſpirit. & An.* non eſſe S. Auguſtini, vt idem *Bellarminus* admonuit, & quidem inuenio ea-
11 dem verba, & ſententias apud *Hugonem de S. Victore lib. 2. de An. cap.* 4. non tamen auſim credere hunc librum eſſe Hugonis, quia non pauca ſunt in operibus Hugonis, quæ ipſius non ſunt vt *Bellarminus* etiam obſeruauit, & ex ijs forte eſt hic ſecundus liber, quoniam cap. 8. docet animam præexiſtere ante corpus, & ad ipſum Dei nutu venire, quæ tamen doctrina, immo error Hugonis non eſt, ideo non magni facienda eſt Auctoritas huius libri.

Illud poſtremo lectorem hic monitum eſſe volo, quod etiamſi vnus, vel alter, ex ſanctis Patribus afferatur, qui ſequi videatur quorumdam ſententiam, exinde ſolum licebit inferre illam eſſe probabilem, quod negare non intendo; quia tamen minus tuta eſt imo periculoſa, vt qui illam ſequuntur, animarum multarum damnationis ſint cauſa, exiſtimo non eſſe illi acquieſcendum, vt magis etiam conſtabit ex dicendis.

PARS TERTIA.

Ratione probatur incertitudo temporis quo humanus fœtus anima rationali primo viuat.

SVMMARIVM.

1 *A primo tempore, quo conceptus eſt in vtero, nullæ rationes occurrunt, quæ intellectum cogant ad aſſentiendum, vel diſſentiendum: quod fœtus viuat, aut non viuat anima rationali.*

2 *Idem colligitur ex Auctoritate antiquorum medicorum.*

3 *Idem confirmatur ex ana[illegible] [illegible]nosis experimentis, & præcipuè ex duobus alla[illegible] H[illegible]crate.*

4 *Atque etiam ex pluribus [illegible] à Felice Platero.*

5 Eadem

5 *Eadem incertitudo ex aliis recentioribus obſeruatis à Varelio, & Riolano, infertur quatenus interdum fœtus menſtruus habet maiorem diſtinctionem membrorum, quam fœtus alius bimeſtris*

6 *Et conuincitur, quia moralitér eſt impoſsibile obſeruare conceptus humani formationem. à primo tempore conceptionis, vſque ad finem menſis.*

7 *Oſtenditur hoc tempus eſſe non ſolum ſpeculatiuè, ſed practicè dubium, & incertum.*

VIdimus tum ex ſacris Litteris tum etiam ex auctoritate ſanctorum Patrum, & Interpretum incertum eſſe, & dubium tempus, quo fœtus humanus uita hominis viuere inci- 1 piat; iam igitur id ratione probemus, & experimentis.

Et primo ratione; nam vt ex variis dicendi modis in ſect. 4. 5. 6. 7. 8. & 9. ſupra relatis iam vidimus, à primo illo tempore, quo mulier genituram retinet, vſque ad tempus triginta, vel quadraginta dierum, quo apud omnes communiter certum eſt fœtum humanum viuere anima rationali, omnia tempora ſunt incerta: nam non habemus rationes, quæ euidenter cogant, & neceſſitent intellectum, ad aſſentiendum potius vni parti, quam alteri; ſed illis conſideratis, adhuc relinquitur intellectus ita ſuſpenſus, vt poſſit parti, cui vult adhærere, cum motiuo ſufficiente ad eliciendum aſſenſum probabilem, pro utraque parte; & ad minus hoc motiuum ſemper erit in promptu, quod rationes in contarium non cogunt ad hunc aſſensũ, quod fætus humanus ante trigeſimum, vel quadrageſimum diem anima rationali non viuat; & ſic dari poteſt pro vtraque ſententia aſſenſus opinatiuus, & probabilis, qui à ſcientifico, & ab illo qui eſt Diuinæ Fidei, diſtinguitur in eo, quod dubius ſit. 2

Secundo, quia ſunt Auctores quidem ex ſchola Medicorum antiquiores, & Primarij, *Hipp. Galen. Auic.* & plures ex recentioribus, qui dicunt fœtum à principio viuere, & alij qui negẽt & experientiæ ipſæ, quæ rem eſſe dubiam oſtendant; igitur in praxi prudenter quilibet dubitare poteſt, an fœtus humanus toto hoc tempore ſit anima rationali animatus, vel non.

Et confirmatur ex variis Anatomicorum obſeruationibus; quarum Prima eſt illa quam ex *Hippocrate lib.de nat puer.* adducit etiam *Galen.lib.de form.fœt.&* *in lib.de ſem.* & nos etiam ad-
3 duximus; Hippocrates namque deſcribens genituram ſex diebus in vtero retentam, ait: *Vt ſi quis ovi crudi putamen auferat, membranamque interiorem relinquat, quod intùs eſt, liquidum compareț; quod ſimiliter ferè habebat; tamen coloris rubri, & rotundum erat, quadamque fibræ; venulæque craſſæ albæ in membrana ineſſe cernebantur, ſanie craſſa, & rubra conuolutæ, circa quæ membrana extrinſecus cruenta ſanguinolentaque, quadam varices, vibiceſue connectebantur; medioque membrana loco, tenue quid extabat, quod mihi vmbilicus videbatur, quo primo reſpiraret, membranaque tota ſemen complexa ex eo circumdabatur. Hæc quidem ſex dierum ſpectaui.*

Et deinde promittit aliud teſtimonium de animatione fœtus humani, quod eſt inquit, *quatenus quis homo mortalis de hoc negotio ſcire, & dicere poſſit.* At vero *in lib.de carn.* promiſſam fidem ſoluit dicẽs, *abortum ſeptem dierum in aqua iniectum, omnia diligenter inſpicienti, habuiſſe rudimenta partium, & membrorum, nempè loca oculorum, naſum, aures, manus, & earum digitos, corpuſque totum.* Hanc ipſe obſeruationem dicit ſibi non ſemel à ſcortis demonſtratam fuiſſe & per ſe etiam vidiſſe.

Ex his duabus obſeruationibus colligitur incertitudo animationis, primo; quia illud punctum rubrum quod Hippocrati in genitura ſex dierum apparebat, Galenus putat fuiſſe iecur. Auicenna cor arbitratur, recens Gulielm. Haruæus nititur probare eſſe ſanguinem primogeneum, quem viuere, & primo animatum eſſe affirmat, & multis probare contendit exercit. 50. & 51. fol. mihi 189. & 195. contra communem Philoſophorum ſententiam, qui conſtanter negant, ſanguinem viuere quare ſi punctum illud ſanguis erat dubitari poteſt, an viueret

Secundo quia vt *Mercurial, in adnotat. ad illa verba Hippocrat. ex lib. de Carn. Porro vita ſeptem dierum eſt*, animaduertit Hippocratem varium eſſe, & diuerſum à ſeipſo; nam hoc loco; ait, conceptui ſeptem dierum ineſſe omnia, quæ corpus habere debet; & *in lib.de nat.puer.* aſſerit in genitura

ſex

ſex dierum nihil eorum, quæ ibi vidiſſe refert, apparuiſſe: quæ diuerſitas, vt ſupra ſect. 4. vidimus, quibuſdam occaſionem dedit dubitandi, an *lib. de Carn.* eſſet Hyppocratis; ſed quamvis ſit revera eius legitimus partus, tamen diverſitas inter vtramque experientiam negari non poteſt; quare vt eam tollant aliqui dicunt genituram ſex dierum ab Hippocrate viſam eſſe in ſe immediatè, & ſine ſpeculo, quod particulas ſenſum fugientes, poſſet ſenſibiliter oſtendere; at verò alias quas recenſet *in lib. de Carn.* obſeruaſſe iniectas in aquam, quæ ſpeculum eſt, & augere poterat minima illa partium rudimenta, & partes apparentes oſtendere. Mercurialis loc. cit. alio modo hanc differentiam conciliat dicens, in fœtu ſextæ diei nihil vidiſſe, in aliis autem ſeptem dierum, veſtigia tantum deprehendiſſe membrorum, vel hic res apparentes, ibi tantum res inexiſtentes, narraſſe. Conſtat igitur rem eſſe dubiam.

Secunda experientia eſt *Felicis Plateri*, qui *in quæſtionibus* 4 *Medicis, quæſt.* 1. teſtatur ſe per multos annos plurimos abortus vidiſſe qui prima ſeptimana ita ſe habebant. *Exurgit*, inquit, *primum vis illa procreatrix in ſemine latens, & recondita, ac inſigniores ſeminis portiones, quæ à tribus parentum principiis defluxerunt, in tres quaſi bullas ſpiritibus turgentes diſponit, quæ cerebri, cordis, & iecoris ſunt rudimenta, in exiguo corpuſculo incluſa reliquaſque illi adhærentes, portiones in artus, illisque adnata membra rudìter ſegregat, quæ prima ſeptimana fere perficiuntur, ita ut tum reiecto per abortum Embryone, informis talis maſſula ex ſemine veluti concreta rotunda, & convoluta, tribus hiſce bullis diſtincta, appareat; qualem pſaltria illa quæ per vim ſaltu impetuoſo abortum ſibi conciliarat, obſervaſſe ſcribit. Hippocrates. Egòque huiuſmodi reiectum globuli rotundi, & alli inſtar magnitudine avellanæ in quadam, quæ quotannis abortiebat, vidi; atque ex Amnio tenui cui innatabat exerui; & cum ab invicem deducerem, tres hujuſmodi bullas; quarum inferior iecoris rudimentum exprimens; pallidior; non tamen rubra erat, obſervavi; quatuorque portiones pro brachijs, & pedibus formandis, & quod ſpectatu iucundum duo puncta nigra minutiſsima, oculis dicata notavi. quæ uti, & in alijs; ſic & in generoſa quadam, quæ toto fere biennio,*

 quod

quod mirum,& inauditum ſingulis menſibus abortiebat, ſæpeque ad me huiuſmodi abortum,vt quid eſſet judicarem, tranſmittebat ſimiliter ſic ſe habere deprehendi, &c.

Quarta experientia eſt *Varolij* apud *Riolanum cap.6.* qui fœ-
5 tum viginti dierum vidit in quo homo confusè formatus, caput extra collum referebat. At Riolanus ibi in fœtu vnius menſis teſtatur ſe non vidiſſe, niſi corpus omnino informe inſtar formicæ ex quo tenuiſſimum rubrum filamentum pro vmbilico protendebatur: at *c.vlt.eiuſdem lib.idem Riolanus* duos fœtus bimeſtres teſtatur vidiſſe primum plenè formatum, cum omnibus membris: ſecundum autem non omnia membra perfectè oſtendebat: & ibidem dicebat, anno 1608. vidiſſe ſe alium fœtum vnius menſis, & in eo omnes partes inveniſſe jam deſcriptas, & conformatas.

Exhinc cognoſce incertitudinem hujus facti; nam aliquando fœtus vnius menſis eſt perfectè formatus, interdum verò fœtus duorum menſium minime.

6 Et tandem cum ipſo *Riolano in lib. Adnimaduerſ. ad anatom. Laurentij fol.mihi* 671. conclude quod, *ſi verum fateri volumus conceptionis rudimenta, & fœtus formatio intra primum menſem nobis ignota eſt, & noſtræ cogitationes ſunt coniecturales, quia nemo naturam inſpexit operantem*. Atque, vt idem *Auctor.d.6. cap.* aiebat. *pauci, vel nulli productionem ſiue procreationem, quæ fit à tempore concreti ſeminis vſque ad menſem integrum obſeruarunt; nam ob paruitatem puſilli corpuſculi, vel ſpernitur, vel non poteſt accurate diſcerni delineatio; &c.* ergo tempus primæ animationis eſt valde dubium.

7 Tandem probatur: nam illa ſententia dicitur tum ſpeculatiue, tum practice probabilis, quæ non levi ratione, ſed etiam auctoritate fulcitur, vt *Sanchez in ſum.lib.1.cap.9.n.7. & Diana part.4.tract.4.reſol.30.* ſed quod tempus animationis in humano fœtu ſit dubium, monet in primis non ſemel Spiritus ſanctus in ſacris Literis, confirmant deinde aliqui ex Sanctis Patribus, conuincunt poſtea plures rationes, conſonant poſtremo Doctores, & tandem patet experientia: ergo quod hoc tempus

ſit

ſit practice dubium, & non ſit novum, & ſpeculativum commentum eſt opinio pluſquam probabilis.

SECTIO XI.

Reſolvitur difficultas ab initio propoſita.

SVMMARIVM.

1 *Fœtus abortivus quocumque tempore eiectus baptizandus eſt ſub conditione.*

2 *Tenetur quilibet ſaltem ex charitate proximi extremè periclitantis ſalutem adiuvare, etiam cum propriæ vitæ periculo.*

3 *Quæ obligatio videtur eſſe certa de fide.*

4 *Admiſſo dubio practico, de exiſtentia animæ rationalis in fœtu urget obligatio miniſtrandi Baptiſmum ſub conditione; quia, Sacramento non fit iniuria, & ſubvenitur proximo in periculo graviſſimo.*

5 *Moribundus, qui ſenſibus eſt deſtitutus, ſi ſaltem confeſſionem petiit, abſolutè eſt abſoluendus: conditionatè vero, ſi confeſſarius dubitet, an ſit ſatis diſpoſitus.*

6 *Imo etiamſi confeſſionem non petiit, & nulla dedit ſigna contritionis, ſi Chriſtianè vixit, eſt ſub conditione abſolvendus, iuxta probabilem multorum ſententiam.*

7 *Arguitur ex dictis, & ex ſimili de Baptiſmo collato in capillis reiterando ſub conditione; quod fœtus humanus abortivus ſub conditione ſit baptizandus.*

8 *Etiamſi dubium de vita rationali abortus eſſet negativum, baptizandus eſt.*

9 *Probatur concluſio, etiam ad mentem S. Thomæ.*

10 *Imo ſtante iudicio quorumdam contrariæ ſententiæ, adhuc baptizandus eſt, quia illud iudicium non eſt iure, ſed eſt facto.*

11 *Ratio eſt, quia in Sacramentis neceſſitatis, cuiuſmodi eſt Baptiſma, peccatum eſt ſequi opinionem probabilem, quæ ſaluti animarum ſit periculoſa.*

12 *Oſten*

12 *Oſtenditur quod judicium, de vita humana fœtus abortivi, habet omnia requiſita, vt ſit morale practicum.*

1 RESpondeo igitur ad quæſitum ab intio factum quod quando fœtus abortivus, elapſo quocunque tempore à conceptione excutitur ab vtero matris; ſi in illo appareant lineamenta fœtus humani propria, propter quæ à mola diſtinguitur non licet illi negare Baptiſmum, ſed debet miniſtrari ſub conditione, aut verbis expreſſa, vel ſaltem mente concepta. *Si es capax ego te Baptizo. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti.* Intelligendo ſub tali conditione, tam vitam rationalem, ſi illam habeat, quã ablutionem verbis ſignificatã, vt forma verificetur, ſi nimirũ interpoſitæ ſecundinæ nõ impediant.

2 Primo probatur; quia quilibet tenetur ſaltem ex obligatione charitatis, etiam cum periculo propriæ vitæ corporalis ſubvenire proximo extreme periclitanti, quoad animæ ſalutem: quam doctrinam tradunt omnes Theologi, tum ſcholaſtici, tum morales, vt videre eſt apud *Suar. de triplici virtut. Theol. tract. 3. diſput. 9. ſect. 2. n. 2* & apud *Bonac. tract. 2. diſp. 3. q. 4. punct. 4. n. 2. P. Theophil Raynaud. de ortu infantium c. 6. n. 8. & 9.* & videtur eſſe certa de fide, nam Joannis Epiſtola 1. cap. 3. dicitur:

3 *quod nos debemus profratribus animas ponere.* Et omnes Doctores afferunt exemplum de paruulo moribundo ante vſum rationis; & dicunt, hunc eſſe baptizandum, etiamſi miniſter propter tale miniſterium mortis periculum ſubiret: quidquid dicat Sotus, quem redarguit Suarez, ibidem: & quoad infantes Chriſtianorum communiſſima eſt doctrina, ut contra Joann. Sanch. defendit d. *P. Raynaud. d. c. 6. n. 9. &* 10. ſed in noſtro caſu, ſi in fœtu exiſtat anima rationalis, & non baptizetur infans ſub prædicta conditione, periclitatur anima ineuitabiliter propter peccatum originale contractum in vnione illius cum corpore; ergo quilibet tenetur baptizare.

4 Secundò quotieſcunque hic, & nunc non temere, ſed cum fundamento formidare potes, quod tua culpa & omiſſione anima proximi æternam damnationem incurrat, teneris illi ſubvenire, de opportuno remedio: ſed excluſo de utero

matris abortu potes, vt patet ex dictis, prudenter, & non temere ſuſpicari, quod ibi anima rationalis exiſtat, certiſſimè damnanda, niſi baptizes; ergo iam teneris dubium morale admittere, & iudicium practicum formare, de adminiſtratione Baptiſmi, & cum huiuſmodi remedio, tibi tam facili, illique omnino neceſſario, ſubvenire. Et ratio à priori eſt, quia nulla fit injuria Sacramento ſi enim conditio de facto non verificetur, verba formæ ſuo fine non fruſtrantur, cum non proferantur niſi cum intentione conditionata: & quidem cum fundamento probabili dubitas, ergo prudenter operaris, dum remedium applicas ad impediendum periculum probabile.

Tertio, quando moribundus abſente confeſſario petiit confeſſionem, & poſtea ſenſibus deſtitutus eſt, poteſt, imo debet abſolvi à confeſſario ſuperveniente, cui per alios, vt loquitur *Paul V. in Rituali Romano* deſiderium huiuſmodi confeſſionis innotuit: quod ſi, ſtante tali teſtimonio Sacerdos adhuc dubitet, an ſcilicet infirmus habeat ſufficientem diſpoſitionem, tenetur illum ſub conditione abſoluere: quod *Eminentiſſimus de Lugo latè docuit de Pœnitent. diſp. 17. ſect. 5. n. 91.* vbi etiam *n. 87.* aſſeruerat; ad idem teneri etiamſi Confeſſarius ſit ex illorum auctorum ſententia, qui dicunt, non poſſe abſolui moribundum, qui ſaltem unum peccatum in ſpecie non dixit; & ratio eſt, quia ad minus ſententia contraria propter auctoritatem; eſt extrinſece probabilis, ac proinde talis, vt eam poſſit Sacerdos amplecti tuta conſcientia: quoties autem poteſt abſque gravi incommodo ſubvenire proximo graviter periclitanti circa æternam ſalutem, ad id tenetur. Ergo. 5

Imo etiamſi moribundus nulla ſigna contritionis oſtenderit, neque deſiderium confeſſionis declarauerit, ſi Chriſtiane vixerit, & Sacramenta frequentaverit, abſolvi poſſe ſub conditione docuerunt antea *Molfeſ. in Sum. tom. 1. tract. 7. cap. 5. num. 48. Homobon. in exam. Eccleſ. part. 1. tractat. 7. cap. 58. num. 7. Alex. Ludoviſius Archiepiſcopus Bononienſis, poſtea Summus Pontifex Gregorius XV. in memor. Confeſſariorum cap. 1. num. 16.* vbi id in praxi præcepit obſervari. *Petrus Marchant. in Tribun. Sacram. tom. 1. tract. 4. tit. 4. dub. 7.* qui 6

licet eſſet contrariæ ſententiæ, periculum expertus in ſeipſo, & ab eo liberatus, deinde illam retractavit: *Lezan.in ſumm.q. Regulari.tom.3.V.Confeſſio n.11. Auerſa de Sacram. Pænit.q.10. ſect.18.Pelizzarius in Manual.Regul.tom.1.tract.5.c.3.ſect.1.n.60. & tom.2.tr.8.c.3.ſect.2.n.114.* vbi teſtatur ita practicaſſe Suarez, Baldellum, & Naldum. *Victorianus Premoli ex Societate Ieſu in memor.Clericor.par.4.c.1.n.14. Thom.Tamburin.in methodo expedita confeſſionis lib.2.c.10.§.1.n.11.* vbi attendens, quod Paulus V. exigit in tali moribundo, quod ſaltem confeſſionis deſiderium oſtenderit, ait: *Satis ſuperque confeſſionem petijt per mores Chriſtianos tota vita ſenſibiliter peractos. Leander de Sacram.tom.1. tract.5.diſp.5 q.46. & Raynaud.de Martyr.part.2.c.3.num 7. Illuſtriſſimus, & Reverendiſſimus Dominus meus D. Ioan. Caramuel. Epiſcopus Campanienſis, &c.* qui, & ſi ſententiam contrariam laudet, dicit tamen peccaturum mortaliter illum, qui in caſu practico depoſito proprio dictamine, moribundum, qui omnibus ſenſibus deſtitutus eſt, & nullo externo ſigno confeſſionem petijt, non vult abſolvere. Cur ergo puerulum omnibus operationibus deſtitutum, quem tamen vivere, & eſſe Baptiſmi capacem, prudenter dubitas, baptizare negabis? Ita in ſimili caſu, de Baptiſmo in capillis collato, dixit: *Eminentiſſimus*
7 *de Lugo in Reſponſ. Moral. lib.1. dubit.1. num.12. de Pænitentia diſp.7. ſect.13. num.273.* vbi docet eſſe obligationem rebaptizandi ſub conditione, quoties adeſt morale dubium in facto de valore primi Baptiſmi; vt in caſu de illo, qui baptizatus fuit in capillis. Et hoc propter inconuenientia, quæ ſequerentur ſi primus baptiſmus non fuiſſet validus exponeretur enim periculo æternæ damnationis ille baptizatus in capillis, ſi baptiſma non fuiſſet validum. Sed quodnam majus inconueniens, quam animas damnari, ſi ſunt in fœtu, & omittatur baptiſma propter opiniones contrarias, quæ certitudinem non habent?

Dices eſſe probabilem opinionem S.Thom.putatam, & quorumdam medicorum, quod ante diem trigeſimum fœtus non vivat anima rationali; qui ergo ſe conformaret huic opinioni, prudenter operaretur; ergo non peccaret; ergo non datur talis obligatio.

Reſpondeo

Reſpondeo Sanctum Thomam nihil de ſpatio triginta dierum docere, ſed ſolum, quod fœtus humanus viuat à principio anima tantum ſenſitiua: Quanto autem tempore duret hæc vita, & incipiat anima rationalis eſſe in fœtu, aliorum iudicio relinquit. Medici autem, ſi rectè expendantur, dicunt fœtum ante trigeſimum diem regulariter non habere membra perfectè diſtincta, & formata; aliquando vero etiam propter actiuitatem agentis, & diſpoſitionem ſubiecti prius habere illa diſtincta, ergo etiamſi concedamus opiniones illorum eſſe probabiles, adhuc non adeſt motiuum efficax ad prudenter formandum aſſenſum probabilem, & iudicandum ante trigeſimum diem, non adeſſe animam rationalem; quia intellectus adhuc manet dubius an hic, & nunc fœtus, qui membranis eſt inuolutus, ſit ex numero illorum, qui propter maiorem actiuitatem agentis, ante trigeſimum diem ſit formatus; & conſequẽter animatus vita intellectuali: Et etiam poteſt dubitari, an tempus conceptionis, à quo pendet determinatio triginta dierum fuerit exactè obſeruatum; dabitur ergo in iſto caſu dubium negatiuum, quod, vt docet: *Eminentiſſimus de Lugo d. dub.* 1. *num.* 12 tunc eſt, quando neutri parti poſſumus aſſentire; ergo erit obligatio miniſtrandi Sacramentum; quia in dubio de periculo animæ tenemur adhibere remedium certum.

Tertio probatur etiam ex doctrina *Sancti Thomæ in* 4. *diſtinct.* 6. *q.* 1. *art.* 1. *ad primum*: nam ibi reſpondens quæſito, an in baptizando natiuitas ex vtero ſit expectanda? reſoluit affirmatiuè, quia *ex D. Dionyſio de Eccleſ. Hier. cap.* 4. Baptiſmus eſt actio Hierarchica, & ideo per Miniſtros Eccleſiæ conferendus eſt, vel per eos, qui in neceſſitate vicem Miniſtrorum obtinent; ſed puer quandiù eſt in vtero matris exiſtens, ſubijci non poteſt operationi Miniſtrorum, nec eſt hominibus notus, ideo infert non eſſe baptizandum, Si ergo S. Doctor ex tot experientijs, & ex iudicio peritorum, & rationum probabilitate, quæ noſtris temporibus habentur, ſuo tempore potuiſſet ſibi perſuadere, quod in fœtu abortiuo, notum hominibus ſaltem ex probabili opinione eſſet, quod ſi puer iam extra matris vterum eſſet, viueret anima rationali, vtique intuliſſet eſſe

baptizandum. Et propterea ſententia illorum, qui dicunt non poſſe baptizi infantem intra matris vterum, quia non poteſt renaſci qui non eſt natus, iampridem antiquatam eſſe, & contrariam eſſe receptam, dummodo ablutio pertingat ad ipſum in ſecundina involutum, teſtatur Theoph. Raynaud. *dict. tract. de ortu infantium, cap. 6. n.* 13.

Ultimo probatur principaliter noſtra ſententia, quia etiamſi, ſaltem propter quorundam Medicorum auctoritatem, & fere vniverſalem conſuetudinem obſtetricum, non baptizandi huiuſmodi fœtus ſub conditione eſſet probabilis opinio, quod ante trigeſimum diem non teneamur miniſtrare Baptiſmum fœtibus abortivis, tamen quia hoc judicium probabile non naſcitur ex aliqua ratione, ſiue, vt loquitur *Sãnchez* ſtatim citandus non provenit ex jure, ſed ex facto, quo nimirum ſi ſubiectum, cui applicandum eſt medium ſalutis, ſit capax, adhuc probabilis ſententia illorum non ſufficit ad hoc, ut non detur obligatio baptizandi, ergo baptizandus eſt talis fœtus ſub conditione.

Probatur conſequentia; quia, quidquid ſit de aliis Sacramentis, an in eorum collatione, & ſuſceptione liceat ſequi ſententiam probabilem: in baptiſmo tamen, Sacerdotio, & Epiſcopatu, propter eorum neceſſitatem, & ad vitandum irreparabile damnum, quod ſi non miniſtrentur, conſequeretur, debemus quoties fieri poteſt, certum, & ſecurum medium adhibere, ut poſt *Sotum, Suarez, Vaſquez, & alios docet Sanchez in lib. 1. cap. 9. n.* 32. 33. *&* 34. *& noviſsimè Cardinalis de Lugo dict. n.* 11. qui omnes aſſerunt, tunc in adminiſtratione Sacramentorum licere ſequi opinionem probabilem, & minus tutam, quando non fit contra præceptum charitatis, & miſericordiæ reſpicientis remedium neceſſarium proximi. At vero quando charitas urget, peccat miniſter, ſequens opinionem probabilem, minus tamen tutam, ſi proximo moribundo certa via ſuccurrat: at in caſu noſtro, etiamſi miniſter ſequatur opinionem probabilem illorum Medicorum, quia tamen eligit viam minus tutam hoc eſt omiſſionem baptiſmi, & exponit animam illam, ſi exiſtat in fœtu, certiſſimo damnatio-

nis,

nis periculo ; peccat ; ergo datur obligatio baptizandi ſub conditione.

Dices non dari iudicium morale in præſenti , quo aliquis poſſit prudenter formidare ex ſententia Medicorum,ſequi Animæ damnationem, ſed ſolum iudicium ſpeculatiuum,quod non ſatis eſt ad innouandum in re tam graui.

Reſpondeo,cum iudicium morale,ſit illud , quod eſt iuxta hominum morem,& prudentem conſuetudinem,vt *Eminentiſſ.de Lugo d.num.* 12. docet ; atque,vt patet ex ſententiis relatis,& variis modis,quibus, quicumque hanc difficultatem examinarunt , illas ſententias applicant ad explicandum hoc factum animationis fœtus, cuius non eſt certum tempus,ſed omnes Auctores procedunt ex coniecturis,& ſic dubium ſit, an anima rationalis ſtatim,poſt aliquot horas exiſtat in fœtu,an intra ſeptem dies,an iſtis elapſis,vſque ad decimam quintam,vel decimam ſeptimam,decimam nonam, vigeſimam quintam,trigeſimam,vel vlterius expectet, quid deeſt , & quid requiritur ad formandum dubium morale in re tam incerta,de qua non omnes Medici eodem modo loquuntur, quam S.Auguſtinus dicit ſe neſcire an ſciri poſſit,mater Machabæorum ignorat,Deus ipſe indeciſam relinquit,& Spiritus Sanctus tamquam inſcrutabilem,& ſoli Deo notam proponit ? certè non video,quæ vtilitas vel honeſtas ſuadeant,vt tam facile remedium omittatur , & tam magno periculo,imo extremæ damnationi infinitæ propemodum abortiuorum animæ exponantur,quod etiamſi non multæ,ſed paucæ,vel vna tantum anima hoc remedio ſaluaretur, adhuc non eſſet noſtra diligentia inutilis,& fruſtra totius labor. Si enim ex *D.Gregorio in Pſal.* 50.verum eſt, quod *nullum tam gratum eſt ſacrificium,quam zelus animarum.* nihil Deo charius ab animarum miniſtris,nihil illarum ſaluti vtilius operari poteſt,quam animas,ſi exiſtant,& Baptiſmo ſint capaces , certo certius ſaluare,alioquin ſi tenuas baptizare,infallibiliter damnandas.

SECTIO XII.

Proponitur Argumentum principale contra ſupradictam ſententiam.

SVMMARIVM.

1 *Rationes plures occurrunt,quibus redditur difficile,quod in re tam graui Eccleſia Catholica huc vſque non prouiderit de neceſſario remedio.*

2 *Affertur* cap. maiores de Bapiſm.*quo videtur probari quod pro fœtibus*

non formatis remedium Baptiſmi non ſit inſtitutum.

3 *Error eſt dicere parvulos nondum formatos, & in utero matrem morientes per ipſorum parentum lachrymas ſalvari.*

4 *Py V. iuſſu ſuppreſſum eſt Commentarium Caiet. in artic. 2. q. 68. 3 p. S. Thomæ.*

A Nonnullis, quorum apud me multum valet auctoritas, opponitur quoniam in re tam graui: non eſt veriſimile, vniuerſalem Eccleſiam, quæ Spiritus ſancti regimine gubernatur, neque ſub eo errare permittitur, tanto tempore deſidem fuiſſe, & non ordinaſſe remedium adeo neceſſarium pro animabus abortiuorum. Imo tot Sapientiſſimos, & Doctiſſimos viros qui ſemper in Eccleſia Dei præfuerunt nunquam vidiſſe tam ingens animarum diſcrimen; & ſi præviderunt ob ſolam Philoſophorum ſententiam ſteriſſe; quin parvulorum parentes & Parochos admonuerint, vt abortiuos ſub conditione baptizarent.

Confirmatur primo, quia *in cap. maiores de baptiſ.* contra Hereticos qui volebant ſolos adultos eſſe baptizandos, Innocentius III. dicit: *Abſit, vt vniuerſi parvuli pereãt, quorum quotidie tanta multitudo moritur; quin & ipſis miſericors Deus, qui neminem vult perire, aliquod remedium procuraverit ad ſalutem.*

Cum ergo Summus Pontifex ex voluntate, qua Deus vult neminem perire, inferat remedium contra originale peccatum, ſcilicet baptiſmum eſſe etiam pro parvulis inſtitutum, & ideo parvulis jam perfecte formatis, ſtatuat Baptiſmum eſſe miniſtrandum; cum de imperfecte formatis non loquatur, ſequitur etiam noluiſſe ad eos hoc remedium pertinere, ergo etiam ſub conditione non ſunt baptizandi.

Confirmatur ſecundo, quia reijcitur tamquam error ſententia *Gerſonis Serm. de B. virg. part. 3. conſid. 2. Gabr. in 4. diſt. 4. q. 2. dub. 2. & Caietani Com. in art. 2. & 11. 68. q. 3. part. S. Thomæ,* qui dicebant parvulos nondum formatos, & in vtero matrum morientes per lachrymas, & preces parentum ſaluari, & ideo Pius V. vt notauit *Valet. to. 4. diſp. 6. q. 4. part. 4.* præcepit hanc doctrinam expungi, & penitus deleri, ex Comment. Caiet. *in dd. art. 2. & 11.* vt videre eſt in impreſſionibus poſt ipſum Pium V. & ideo *Vega de iuſtific. lib. 5. cap. 15.* acriter reprehendit hos auctores quaſi octavum Sacramentum introducere auſi ſint in Eccleſia Dei, & Nunnus *in 3. part. q. 68. art. 2. diffic. 4. concl. 1.* manifeſte vocat erroneam huiuſmodi doctrinam, & temerariam: ergo in re tam graui, in qua viri doctiſſimi lapſi ſunt, non eſt tam facile innouandum

SECTIO

SECTIO XIII.

Proponuntur,& referuntur Summi Pontifices, & Concilia pro ſolutione prædictorum.

SVMMARIVM.

1 Siricius Papa *mandat omnibus,qui ſunt in periculo mortis etiam pueris, quis per ætatem loqui non poſſunt miniſtrari Baptiſmum.*
2 Leo primus, *quod omni tempore periclitantibus Baptiſma miniſtretur, decernit.*
3 Concilium Cartaginenſe, *ſtatuit vt omni tempore puero,qui in vtero matris formatus eſt hoc Sacramentum conferatur.*
4 Sexta Synodus,*iubet vt paruulo ægrotanti à nullo presbytero baptiſma negetur.*
5 Concilium Mileuitanum, *excommunicat,qui paruulos recentes ab vteris matrum egreſſos negat baptiſzandos eſſe.*
6 Concilium Pariſienſe, *ſtatuit nullo tempore hoc Sacramentum eſſe dandum, niſi tempore Paſchatis, & Pentecoſtes; excipit tamen ægrotantes.*
7 Concilium Gerundenſe *paruulos qui infirmi egrediuntur maternum, vterum,eadem die dicit eſſe baptizandos.*
8 S.Gregor.Papa *ſtatuit,vt ſi quæ mulier,quæ peperit ſit in periculo mortis,eadem die,& hora qua naſcitur, id quod genuit, baptizetur ne periculum ſit in mora.*
9 Concilium Matiſconenſe *decernit, vt filij qui ex infirmitate, vel imminente periculo vrgentur,baptizentur,etiam extra preſcripta tempora Paſcha,& Pentecoſtes.*
10 *Idem præcipiunt* Concilium Moguntinum, Vormatienſe, & Tribarienſe.
11 Rituale etiam Romanum ſub Paulo V.& ſacerdotale Samatini,*ordinant,quod mortua matre prægnante fœtus cautè extrahatur,& ſi viuus eſt baptizetur.*

VT prædictorum ſolutio melius,& cum maiori fundamento pateat notanda ſunt decreta Summorum Pontificum,& Conciliorum tam Generalium,quam prouincialium de hac materia diſponentium.

Primo *Siricius Papa in Epiſt. ad Himeriam Tarraconen. cap. 2.* licet ſtatuat tempus Baptiſmi eſſe diem Paſchæ,& Pentecoſtes tamen *Infantibus, qui nec dum loqui poterunt,per ætatem, vel his, quibus in qualibet*

 neceſſitate

neceſsitate opus fuerit ſacri vnda baptiſmatis, omnis volumus celeritate ſuccurri, ne ad noſtrarum perniciem tendat animarum, ſi negato deſiderantibus fonte ſalutari, exiens vnuſquiſque de ſæculo, & regnum perdet, & vitam, &c.

Leo Primus in Epiſt. ad Epiſcopos Siculos, dicit, *quia, etſi ſunt alia quoque feſta, quibus multa in honorem Dei reverentia debeatur principalis tamen, & maximi Sacramenti cuſtodienda nobis eſt myſticæ rationis exceptio, non interdicta licensia, qua in baptiſmo tribuendo quolibet tempore periclitantibus ſubvenitur, &c.*

Concilium Carthaginenſe ex Epiſt. 8. lib. 3. D Cypriani, & aliorum ad Fidum Præsbyterũ de Infantibus baptizandis, hæc habet, *Quantum vero ad cauſam infantium pertinet, quos dixiſti intra ſecundum, vel tertium diem, quo nati ſunt conſtitutos baptizari non oportere, & conſiderandam legem eſſe Circumciſionis antiquæ, vt intra octauum diem eum qui natus eſt, baptizandum, & ſanctificandum non putares; longè aliud in Conſilio noſtro omnibus viſum eſt, ſed vniuerſi potius iudicauimus, nulli hominum nato miſericordiam Dei, & Gratiam, denegandam, nam cum Dominus in Euangelio ſuo dicat. Filius hominis non venit animas hominum perdere, ſed ſaluare, quantum in nobis eſt, ſi fieri poteſt, nulla anima perdenda eſt, quid enim ei deeſt, qui ſemel in vtero, Dei manibus formatus eſt? &c.*

Sexta Synodus Conſtantinopolitana de Can. Apoſt. c. 2. Si Parvulus ægrotans ad quemlibet Presbyterum baptiſmi gratia, de cuiuslibet Parochia allatus fuerit, ei baptiſmi Sacramentum nullo modo denegetur. Si quis hoc munus petenti concedere detrectauerit, & ille Parvulus abſque baptiſmi gratia mortuus fuerit, nouerit ſe ille, qui eum non baptizauit, pro eius anima rationem redditurum.

Concilium Mileuitanum c. 1 n. 2. Item placuit, vt quicumque Parvulos recentes ab vteris Matrum baptizandos negat, &c. Anathema ſit.

Concilium Pariſienſe c. 7. baptizandi ſibi quiſquam paſsim quocumque tempore nullam credat eſſe fiduciam, præter Paſchale feſtum & Pentecoſtes venerabile Sacramentum, excepto dumtaxat grauiſsimi languoris incurſu, in quo verendum eſt, ne morbi creſcente periculo ſine remedio ſalutari fortaſsis ægrotans excidio preventus abſcedat.

Concilium

Concilium Gerundenſe cap.5. De Paruulis, qui nuper è materno vtero editi ſunt, placuit conſtitui, vt ſi infirmi (vt aſſolet) fuerint, & lac maternum non appetant, etiam eadem die, qua nati ſunt, ſi oblati fuerint, baptizentur.

S. Gregorius Papa Primus in reſponſ ad Auguſtinum Epiſcopum Cantuar. cap. 10. Baptizari autem vel enixam mulierem, vel hoc, quod genuerit, ſi mortis periculo vrgetur, vel ipſa hora eadem, qua gignit, vel hoc, quod gignitur, eadem, qua natum eſt, nullo modo prohibetur; quia ſicut ſancti myſterij gratia viuentibus, atque diſcernentibus cum magna diſcretione prouidenda eſt, ita quibus mors imminet, ſine vlla dilatione afferenda eſt; ne dum adhuc tempus ad præbendum Redemptionis myſterium quæritur, interueniente paululum mora inueniri non valeat, qui redimatur, &c.

Concilium Matiſconenſe cap.3. Cenſemus, vt ex hoc tempore Paſchæ, & Pentecoſtes nullus permittatur filios ſuos baptizare præter illos, quos infirmitas nimia, aut dies extremus compellit.

Concilium Moguntinum cap.4. & Synodus Moguntina cap.5. & concilium Vormatienſe cap.1. & Concilium Triburienſe cap.12. idem ſtatuunt.

Imo ex moderno *Rituali Romano iuſſu Pauli V.* edito anno 1614. ſtatuitur, quod ſi mater prægnans mortua fuerit fœtus quàm primum *cautè extrahatur, & ſi viuus eſt, baptizetur.*

Conſtat igitur ſummos Pontifices, & Concilia ſumma diligentia, & ſolicitudine ſemper inſtitiſſe, vt quotieſcumque paruuli recenter nati, & fætus viui periclitantur, baptizentur.

Monſtrum quod humanam ſpeciem non præſe ferat baptizetur *ſub hac conditione*, ſi tues *homo*, ego te Baptizo &c.

SECTIO XIV.

Soluitur principale argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Antiqua Eccleſiæ conſuetudo à tempore Apoſtolorum inchoata eſt, vt paruuli baptizentur.*

2 *Eccleſia Catholica nunquam fuit negligens circa baptiſmum Abortiuorum.*

3 *Summi Pontifices, & Concilia meritò hunc articulum, de baptiſmo Abortiuorum noluerunt diſputare, cùm res in facto ſit valdè dubia, ſed miniſtrorum zelo, & prudentiæ commiſit.*

4 *Imo Deus ipſe, ex ſententia* S. Auguſtini, *noluit veritatem ſibi notam declarare propter incertitudinem humani iudicij, cui potius voluit accomodari, ob altiſſimos ſuæ prouidentiæ fines.*

5 *Ex quo* S. Auguſtinus *rurſus dubitat, an in fœtu nondum formato, ſit anima rationalis.*

6 *Deus vult omnes animas paruulorum ſaluari; ſed voluntate antecedenti.*

7 *Hac voluntate Deus non ſe determinat, ad impediendum ordinem cauſarum naturalium.*

8 *Paruuli abortiui cùm reſpectu aliorum, qui in infantia moriuntur, ſint in paruo numero, in Eccleſiæ aliquo Decreto non ſunt expreſsè nominati.*

9 *Sed ſatis ſunt comprehenſi in generalibus Decretis de baptizandis paruulis viuis.*

10. *Licet matris prægnantis, & iam ad mortem damnatæ mortem accelerare, vt prolis ſaluti ſpirituali prouideatur.*

11 *Pueros abortiuos ſaluari ex diligentia aliorum opportunè illos*

bapti

baptizantium , eſt generalis Dei prouidentia , vt docet S. Proſper. 7

12 *Ad induſtriam Chriſtianæ pietatis pertinere voluit Deus quod parvuli Abortivi aliquando ſalventur , vt* S.Proſper *aſſeruit.*

13 *Non prohibuit Deus tempore Moſaycæ legis , vt pueri , etiam ante octauum diem circumciderentur : ſi mortis periculum immineret.* 8

14 *Etiam fœminæ habebant aliud ſimile remedium.*

15 *Tempore legis naturalis ante Moyſem aliquod remedium contra originale peccatum erat inſtitutum; ſcilicet aliquod ſacrificium, vel oblatio ſenſibilis in generali.*

16 *Et horum applicatio pietati , & diligentiæ aliorum erat commiſſa ; licet peculiare preceptum non haberent à Deo : nec ob id parvulorum illorum ſalus dicitur à Deo neglecta.* 9

17. *Similiter Eccleſia Catholica non ob id notari debet negligentiæ: præſertim cùm generali precepto, de Baptiſmo miniſtrando ſatis prouiderit.*

18. *Quod parentes internis illuminationibus , & inſpirationibus moueantur ad id ,vnde ſequitur, quod paruuli baptizentur, eſt opus Diuinæ Prouidentiæ.*

19. *Quod vtinam ſit etiam huius diſputationis minimus labor.* 10

20. *Explicat tandem Auctor intentionem ſuam,quam ſapientiorum iudicio,& Sanctæ Romanæ Eccleſiæ auctoritati,& cenſuræ humiliter ſubijcit.*

EX ſupradictis non erit difficilis poſiti argumenti ſolutio; reſpondetur enim, quod eodem tempore , quo in Eccleſia Dei decretum fuit contra Hæreticorum ſententiam , ex antiqua conſuetudine à temporibus Apoſtolorum inchoata, paruulos eſſe baptizandos , vt conſtat ex *Divo Dionyſio libro de Eccleſ. Hierarchia capite ſeptimo vel decimo-ſecundo parte tertia & S. Clem. Romano libro 6. conſtitut. capite 15. &* 1

Suar. tom. 3. in 3. part. diſp. 25. ſect. 1. verſ. Dico primo: eodem inquam tempore fuiſſe ſatis prouiſum paruulis abortiuis; nam etiam ipſi, ſi viuunt anima rationali, comprehenduntur ſub diſpoſitionibus Summorum Pontificum, & Conciliorum; & pro ipſis etiam faciunt motiua quæ in præcitatis Decretis conti-
2 nentur; tum quia in huiuſmodi paruulis, de quibus ibi ſermo eſt, nunquam Eccleſia conſiderauit tempus Natiuitatis, quot nimirum dies, vel menſes haberent à conceptione, ſed ſolùm ſuppoſito, quod viui eſſent, & in periculo mortis conſtituti, declarauit nullum tempus expectandum, ſed eſſe ſubito baptizandos; ergo dici non poteſt, quod tanto tempore Eccleſia Dei negligens fuerit; quod Sancti Spiritus lumine non fuerit circa hunc caſum illuſtrata: & quod Sancti Patres, & Theologi non ſatis prouiderint.

3 Quod autem Summi Pontifices, & Concilia, quando occaſio ſeſe obtulit diſputandi, à quo tempore fœtus ſit abſolutè vel ſub conditione baptizandus, ab hac quæſtione abſtinuerint, & ſicco pede pertranſierint, exiſtimo prudentiſſimè id feciſſe, nam in re tam graui, & quæ ob ſui incertitudinem, adhuc ſub iudice manet, meritò noluerunt definire; ſed eam prudentiæ miniſtrorum, & peritorum iudicio dereliquerunt.

4 Imo quod magis eſt, Deus ipſe, qui omnia nouit, ob eandem rationem, vt *S. Auguſtinus* notauit, idem voluit obſeruare, & rem indeciſam omittere, nam *Exod cap. 21 num. 22.* Cum Moyſi commiſiſſet, quod pœna pecuniaria ad arbitrium puniretur ille, qui mulierem prægnantem feciſſet abortiri, ſi tamen ipſa mulier non fuiſſet mortua; at verò pœna mortis, ſi mulier culpa ipſius mortua fuiſſet: interrogat S. Auguſtinus, quare in primo caſu non puniat illum pœna mortis, cum fieri potuerit, vt fœtus, licet non perfectè formatus, viuus tamen fuerit anima rationali, & ſic mortuus ſit homo propter illam violentam matris percuſſionem; & quærit cur in iſto caſu ille, qui cauſauit abortum, non ſit homicida? & ſub[illegible]at. *Illa de anima quæſtio ſolet agitari; vtrum quod [illegible]*

tum

tum non eſt, nec animatum quidem poſsit intelligi, &c. & deinde ſumpta occaſione ex tranſlatione *ſeptuaginta Interpretum*, quæ ſic habet: *Si effigiatus, vel efformatus ſit puer*, &c. præmiſſaque diſtinctione de fœtu informi, & de fœtu formato reſpondet: quod quando fœtus eſt informis, dubium eſt an ſit animatus, & ideò cùm hoc non conſtaret notitia certa, & eo in loco publicaret Deus legē Talionis, noluit pro vita, quæ ad ſenſum humanum non apparebat, & ideo incerta erat & in exiſtimatione hominum inutilis, certam, & perfectam vitam loco pœnæ exigere. Verba *Sanct. Auguſtini quæſtio. 80. in Exod. ſunt. Si ergo illud informe Puerperium iam quidem fuerit, ſed adhuc quodammodo informiter animatum, quoniam magna de anima quæſtio non eſt præcipitanda indiſcuſſa temeritate ſententiæ; lex noluit ad homicidium pertinere; quia nondum dici poteſt anima viua in eo corpore, quod ſenſu caret, ſi talis eſt in carne nondum formata, & ideo nondum ſenſibus prædita*, &c.

En igitur, quod iuxta ſenſum talis Scripturæ dubitans S. 5
Doctor, an in carne nondum formata ſit humana vita, ſi *talis eſt in carne*, ex quo manifeſtè patet, quod Deus noluit hunc articulum declarare, ob altiſſimos ſuæ prouidentiæ fines vide *Diſp. 3. Sect. 19.* Cùm ergo nec lex Diuina voluerit magnam de anima quæſtionem dirimere, an fœtus nimirum nondum formatus, ſit viuus anima hominis, nihil mirum, quod etiam Summi Pontifices non determinauerint tempus, in quo Baptiſma ſit abſolutè miniſtrandum, ſed ſolùm ſæpius declarauerint, quod ſi mortis periculum immineat, nulla mora interpoſita, gratia paruulis miniſtretur.

Ad primam confirmationem reſpondetur, optimè Summum Pontificem conſiderare magnam multitudinem paruulorum quotidie morientium in ordine ad voluntatem, quam habet Deus de illorum ſalute, & ex illa inferre, quod etiam huiuſmodi periculo animarum Deus conſuluit inſtituendo Sacramentum Baptiſmi.

Sed eſt aduertendum cum Theologis in materia de [illegible] 6

deſtinatione, & præſertim *in 4. diſtin. 4. & 6. & Bellarm. lib. 2. de Grat, cap. 5. ad finem. Vega in in Tridentinum lib. 5. cap. 6. & Suar. 1. tom. in 1. part. numero ſecundo & lib. 4. cap. 4. num. 16. & Cardin. de Lugo de Sacram. dicto 3. num. 25.* quod illa propoſitio deſumpta ex Epiſt. ad Timoth. cap. 2. *Deus vult omnes homines ſaluos fieri*, intelligenda eſt de voluntate inefficaci ſalutis, quam vocant antecedentem: ex hac autem voluntate non tenetur Deus immutare curſum cauſarum naturalium, quia iam eſſet voluntas effcax mediorum; cum igitur circa huiuſmodi Paruulos, qui de facto ſine propria culpa actuali, vel eorum parentum, carent remedio
7 baptiſmi, Deus habeat voluntatem generalem, quantum eſt de ſe illos ſalvandi, nec ex eiuſmodi voluntate ineffcaci teneatur tollere impedimenta naturalia ſequitur, quod inſtituendo baptiſmum illis quocunque modo applicabile, ſiue, vt loquitur *Suarez citat. numero decimo ſexto*, diviſo vtero Matris iure, vel iniuria, ſiue Matre viuente, & miniſterio Angelorum, ſiue quocumque alio modo eis prodeſſe poſſet, ſequitur inquam, Deum ſatis providiſſe medium ſalutis ſufficiens, etiam ſi hoc in particulari contingat impediri: nam ſi verbi gratia, vt loquitur *Sanct. Auguſtin. libro primo ad Simplicianum.* Mater, vel Pater ab Angelo inſpirati, vel à Deo immediate excitati, orationibus, & lacrymis impetrarent, vt huiuſmodi filij naſcerentur, in tali ſtatu, vt poſſent baptizari, iam verum eſſet dicere etiam tunc ante quam naſcerentur, quod Sacramentum Baptiſmi erat a Deo etiam pro ipſis inſtitutum; quare ſi de facto immaturo tempore, & per abortum egreſſi ſunt ad lucem, quia vteri materni infirmitas, vel ipſius fœtus intemperies, aut quid aliud naturale, ita fuit in cauſa: ſolum ſequitur quod Deus non immutaverit curſum naturalem cauſarum ſecundarum; non autem quod non ſit verum, quod Deus ſua generali Providentia velit, quantum eſt de ſe, hos parvulos baptizari.

8 Quod ſi Eccleſia non fecit mentionem expreſſam de iſtis aborti-

abortivis, & informibus, eſt, quia, vt notauit *D. Cardinali. de Lugo citat numer.* 26. reſpectu aliorum parvulorum, qui in Infantia moriuntur ſunt in parvo numero; nec propterea ſequitur, ad illos non pertinere baptiſmum; quia cum Eccleſia expreſſè ſtatuerit, parvulos recenter natos imminente mortis periculo eſſe baptizandos, ſatis oſtendit & declaravit 9
ſuam voluntatem circa illos ſi judicio prudenti exiſtimantur vivere cum in illa propoſitione generali illi etiam includantur.

Nec valet illatio, quod Eccleſia nunquam fuit expreſſè loquuta de fœtu abortivo non formato, ergo ad iſtum baptiſma non pertinet: non valet inquam, quia de iis qui reſpectu aliorum pauci ſunt non erat neceſſe legem particularem concedere, cum facile poſſet de illis judicari ex interpretatione legis generalis; ſicuti non valet, Eccleſia nunquam decrevit, quod ſi Mater prægnans ſit ad mortem damnata, & differendo ſupplicium uſque ad partum, iuxta *leg. prægnantem digeſt. de pœn.* periculum probabile ſit, quod puer moriatur, tunc liceat accelerare ſupplicium Matris, vt vita ſpiri- 10
tualis illius fœtus ſaluetur, non valet inquam; ergo non licet accelerare ſupplicium Matris; nam & ſi *Paludanus in 4. diſtinct. 6. quæſt. 1. verſic. Tertio contra*, dubius ſit, tamen bene. *Suarez 3. tom. in 3. part. quæſt. 68. comment. in articul.* 11. dicit id licere abſolutè, ſeruato tamen Juris, & Juſtitiæ ordine: nam in iſto caſu nemini fit injuria, & alioquin bono ſpiritualis illius pueri providetur, & quod lex illa mandet differri ſupplicium Matris, eſt in bonum prolis, ergo ſi bonum, & vita prolis periclitetur, ceſſat lex per Epiicheiam, & ei magis conſentaneum eſt anticipare, quam differre mortem Matris: ergo ſimiliter, licet Eccleſia non præceperit, abortivum informem eſſe baptizandum ſub conditione non valet illatio, ergo non eſt baptizandus; quia iſti ſunt caſus de minus contingentibus, de quibus lex non diſponit in particulari, & in generali, ut vidimus ſatis diſpoſuit.

Aliam

Aliam ſimilem rationem affert *S. Proſper*, non omittendam in præſenti; ipſe enim occurrens obiectioni Hæreticorum dicentium, quod ſi verum eſt, quod Deus vult omnes homines ſaluos fieri; quid eſt quod multos paruulos permittit ſine baptiſmo decedere, ſi enim habet hanc voluntatem Deus, cur non diſponit ſua Prouidentia, vt omnes paruuli antequam moriantur, baptizentur.

11 Reſpondet *D. Proſper lib. 2. de vocat. Gent. cap.*23. his verbis, *Irreligiosè arbitror credi, quod iſti paucorum dierum homines ad illam pertineant gratiæ partem, quæ ſemper vniuerſis eſt impenſa, nationibus; qua vtique, ſi bene vterentur, parentes etiam ipſi per eoſdem iuuarentur, &c. ſicut enim ex aliena confeſſione credunt, ita ex aliena infidelitate, aut diſſimulatione non credunt, &c.*

Sententia igitur *S. proſperi* eſt, quod habet quidem Deus voluntatem, vt paruuli, qui ſine baptiſmo moriuntur, ſaluentur, ſed talem habet voluntatem, qualem ipſorum capacitas poſtulare videtur, & qualem ſemper habet Deus erga omnes nationes, dandi nimirum auxilia generalia, hoc eſt auxilia non quidem omni modo poſſibili, nam hoc pertineret ad voluntatem efficacem, & ſpecialem; ſed per ordinarias cauſas, in quibus ſatis eſt, quod exiſtat virtus, per ſe ſufficiens ad illos baptizandos: quia verò paruuli ſi baptizantur, non niſi ex aliena voluntate, diligentia, & confeſſione baptizantur, & vt loquitur *D. Proſper*, credunt, & ſaluantur; contingit ſæpius, vt ex aliena infidelitate, diſſimulatione, aut negligentia non baptiſentur, & adhuc dicitur Deus habere hanc voluntatem, vt ſaluentur.

12 *Et cap.*24. ſequenti occurrens inſtantiæ quorundam, qui arroganter, imo blaſphemè de Deo dicebant, non eſſe iuſtum, quia non omnibus paraulis ſimili prouidentia conſulit. Reſpondet demonſtrans, quam immeritò Diuinæ Iuſtitiæ ſuccenſeant; quia ſi ita fieri oporteret, vt omnes cauſæ remouerentur, à quibus mors illorum ante baptiſmum prouenit, deberet Deus cum omnibus paruullis ita obſeruare, vt om-

omnes baptizarentur; cum de omnibus ſit eadem ratio; atque ita non eſſet metuendum; aut de negligentia illorum, ad quos cura parvulorum ſpectat; aut de morte ipſorum, quia non poſſet impediri Divina Providentia; ſed ad eam tantum pertineret, ut non carerent hoc remedio ſalutis; & ita ſequeretur. Primo, quod eſſet inamiſſibilis ſalus Infantium. Secundo quod facile à Pelagianis dici poſſet, Gratiam Dei dari ſecundum merita; quia innocentiæ parvulorum poſſet attribui. Tertio quod baptiſmus adoptaret quidem illos in filios, ſed originalem culpam non dilueret, ut dicebant Pelagiani ſupra relati in Proœmio. At huiuſmodi errores, & hæreſes deteſtantur omnes Fideles, & qui de divina Providentia catholicè ſentiunt, & fatentur occulta quidem, ſed iuſta Dei diſcretione illorum ſalutem eſſe effectum Divinæ Gratiæ; aliorum autem damnationem à peccato originali procedere, & ab illorum etiam negligentia, qui in parvulorum ſalutem tenentur incumbere; & tandem concludit his verbis S. Proſper: *Vt nec contra donum elevetur ſuperbia, nec contra periculum ceſſet induſtria, &c.* Ad induſtriam igitur pietatis Chriſtianæ pertinere voluit divina Providentia, vt parvuli periclitantes, quam citiſſime baptizentur.

Et confirmatur quia olim, ante inſtitutionem baptiſmi, 13 tempore legis Moſaicæ, licet Deus in remedium originalis peccati veluti Sacramentum circumciſionem inſtituiſſet eamque nonniſi octavo die applicari mandaſſet, at non prohibuit, quod etiam ante octavum diem, puer circumcidi poſſet, ſi mori ipſum parentes dubitaſſent, ut notant Theologi, 14 & præſertim. *Suarez tertio tomo, in tertia parte, diſputatione vigeſima quinta, ſectione prima, verſiculo alterum argumentum, & Eminentiſſimus de Lugo dicta diſputatione tertia, ſectione ſecunda, numero vigeſimo octavo, cum S. Thoma quæſtione ſeptuageſima, articulo quarto, ad. 2.* Et fœminas, quæ circumcidi non poterant, non eſt credibile caruiſſe remedio: imo vera, & communis Theologorum ſententia docet, ante legem Moſaicam in lege naturæ, fuiſſe à diuina Prouidentia inſtitutum remedium aliquod contra originale peccatum, ſa-

N crificium

crificium nimirum, vel aliquam ſenſibilem oblationem à pa-
15 rentibus factam, in fide Chriſti venturi; licet nihil determi-
natum eſſet; ut idem Suarez oſtendit *diſputatione quinta, ſe-*
ctione prima. verſic. ſecundo dicendum, Nunũs in tertia parte. quæ-
ſtione ſexageſima octava, articulo ſecundo, difficultat. 4. ad ſecun-
16 *dum, & Cardinal. de Lugo dicta diſputatione tertia, ſectione ſe-*
cunda, per totum, at omnem diligentiam, & ſtudium applicandi
huiuſmodi remedia parvulis ante octauum diem morituris,
aliorum pietati, & arbitrio committebat; ideo *S. Auguſtinus,*
S. Gregorius, Beda, Hugo de S. Victore, & alij ita docent: quamvis
præceptum, & legem particularem Deus non dederit, imo, ut
S. Auguſtinus, libro quinto, contra Iulianum capite vigeſimoprimo,
adnotavit, Scriptura ſacra aliqua neceſſaria cauſa latere voluit;
& tamen nemo huc uſque dixit divinam Providentiam, & le-
gem non ſatis conſuluiſſe, dum parvulis ante diem octavum
morituris, ſpeciali modo remedium non providit: Ergo ea-
dem & multo majori ratione dici nequit, quod Eccleſia Ca-
17 tholica huiuſmodi abortivis non providerit, quando non tan-
tum generaliter, ſed ſpecialiter inculcavit, ut nulla mora in-
terpoſita, quando mortis periculum imminet parvuli bapti-
zentur quam citiſſime, ne vt S. Gregorius loc. cit. ait: *Interve-*
niente paululum mora inveniri non valeat, qui redimatur, dum
adhuc tempus quæritur, ad præbendum Baptiſmum.

Minus obſtat tertia confirmatio argumenti, in qua expro-
18 bratur nobis doctrina ab omnibus communiter reiecta; nos
enim non dicimus preces, & lachrymas parentum infallibiliter
ſaluare infantes abortiuos non baptizatos, ſed tantum aſſeri-
mus divinam Providentiam, etiam illis ſufficienti remedio
conſuluiſſe, quatenus, parentes internis inſpirationibus præ-
movet, & cogitationibus excitat ad orandum, ut filij in lucem
naſcantur antequam moriantur, vel ad aliquod faciendum,
quod ſi fieret, naſcerentur, & baptizarentur, ut bene *Eminen-*
tiſſimus de Lugo dicta diſputatione tertia, ſectione ſecunda, nume-
ro vigeſimo ſexto, Et addimus, quod non debemus acquieſcere
illis Philoſophis, & Medicis, qui ſolam corporis vitam, &
ſanitatem conſiderant, ſed baptizare debemus abortivos ſub
conditione

conditione quando vel juxta regulas Medicorum, vel iuxta ſigna evidentia in facto certi non ſumus, ſed prudenter dubitare poſſumus, quod huiuſmodi fœtus vivant anima rationali; nam quod *S. Auguſtinus in Epiſt. ad Optatum Milevit. de orig. An.* dicebat: *Si origo animæ lateat, dum tamen redemptio clareat, periculum non eſt, neque enim in Chriſtum credimus, ut naſcamur, quomodocumque nati fuerimus.* Nos paucis mutatis dicimus, ſi ab origine fœtus anima lateat, dum tamen redemptio clareat, periculum non eſt, neque enim Baptiſmus eſt illis neceſſarius, ut naſcantur, ſed ut renaſcantur, ſi nati aliquo modo fuerint.

19 Utinam igitur hæc mea quoque ſententia, & diſputatio ſit illius Chriſtianæ pietatis, & induſtriæ pars, quam Divina providentia elegit, ut per genitores, & alios, quibus hujuſmodi parvulorum ſalus commiſſa eſt, ſalvarentur animæ derelictorum: utinam inquam hic meus, qualiſcumque leviſſimus labor à ſapientibus probatus, & approbatus, cedat in Cœleſtis regni, & Divinæ gloriæ æternum additamentum.

20 Hæc ſunt quæ in præſenti diſputatione de Baptiſmo Abortivorum, ſeu de exiſtentia animæ rationalis in fœtu quamvis problematice, diſſeruiſſe volui: mihi tamen rem ipſam non ſolùm valde dubiam, & periculo gravi expoſitam oſtenderunt; ſed me totum apprime perſuaſum reddiderunt, ut in praxi illam partem tanquam ſecuriorem amplectendam eſſe crediderim, quæ ad miniſtrandum baptiſma infantibus immature editis inclinat, & in illorum ſalutem quàm maximè impellit. Et quidem in hoc ultimo meæ diſputationis ſpiritu niſi praxis eſſet apud DD. omnino nova, & à nemine huc uſque quem viderim, indicata, converſus ad animarum Paſtores ad ipſorum Abortivorum parentes, ad obſtetrices fœminas, & ad quoſcumque neceſſarios Baptiſmi Miniſtros audacter declamarem, ut in re tam gravi, tantique ponderis negotio, omni ſegnitie devicta, ſeu etiam Philoſophica ſcrupuloſitate depoſita, iam volarent, ut nubes ad aquas Salvatoris ſupra germina ſub terris latentia, diffundendas, iam

Lymbo bellum inferrent,& jam ab hac tenebrarum abyſſo animas præriperent,& quæ in parvo corpuſculō vix morantur,in Cœlorum regnum jamjam grandeſcentes tranſmitterent.

Verùm quia ad Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Prælatos,& ad ipſum ſupremum animarum Paſtorem, Sanctiſſimum in terris Chriſti Vicarium,Summum Pontificem ſpectat quid in hac materia à Sacramentorum Miniſtris ſit ex debito exequendum, decernere:mihi ſufficiat ſtatū graviſſimæ difficultatis indicaſſe,& ſapientiſſimis Eccleſiarum moderatoribus,Sacrarum Academiarum Dynaſtis, ſacræ Theologiæ doctiſſimis Magiſtris, omnibuſque ſalutis animarum Miniſtris, rem ſicuti mihi viſa eſt, dubiam, & non contemnendam propoſuiſſe,vt ab ipſis diligentius expenſa,periculum frequens animarum in abortivis fœtibus deliteſcentium,ſi ita eſt,pro ſui officij,& charitatis obligatione averti,ſtudeant.

Finis primæ Diſputationis.

DE

DE MINISTRANDO

BAPTISMATE

SVB CONDITIONE

HVMANIS FOETIBVS ABORTIVIS.

Diſputatio Secunda.

PRIVS ROMÆ IMPRESSA TYPIS Michaëlis Herculi 1672. cum licentia ſuperiorum Romanæ curiæ, nimirum Illuſtriſſimi et Reverendiſſimi D. Joannis de Angelis Archiepiſcopi vrbis Viceſg. et Reverendiſſimi P. Fr. Hyacinti Libelli ſac. Apoſt. pal. Magiſtri, nunc denuo Cum variis correctionibus & additionibus prodit.

JNDICVLVS SECTIONVM.

LECTORI Præloquium.

Sectio I. *Confirmatur breviter indicatis argumentis iam allatis in præcedente diſputatione propoſitio de Baptiſmo arbotivorum.*

II. *Præmittuntur aliqua ad ſolutionem obiectorum conducentia.*

III. *Solvitur primum argumentum.*

IV. *Solvitur ſecundum argumentum.*

V. *Solvitur tertium argumentum.*
VI. *Solvitur quartum argumentum.*
VII. *Solvitur quintum argumentum.*
VIII. *Solvitur ſextum argumentum.*
IX. *Solvitur ſeptimum argumentum.*
X. *Solvitur octavum argumentum.*
XI. *Solvitur nonum argumentum.*

LECTORI PRÆLOQVIVM.

AD formam mihi ab Eminentiſſimis Sacræ Indicis Congregationis Cardinalibus præſcriptam, jam anno 1666. tibi, Amice Lector, hanc ſecundam Diſputationem Romæ impreſſam offero, de Abortivorum Baptiſmo illis fœtibus adminiſtrando, in quibus humanæ vitæ apparent prima lineamenta. Neque quia ſub Romano prælo hanc Theſim recudo, me vel minimum à typis Lucenſib recedere ſuſpiceris, in quibus illam ad mentem Eminentiſſimorum illorum Patrum præmiſſa proteſtatione in frontiſpicio libri declaravi; illam enim eandem proteſtationem omni ex parte hic repetitam eſſe volo: Sed quia & nunc Romæ exiſto brevi tamen diſceſſurus, & à doctiſſimis viris, & præcipuis Romanæ Curiæ Miniſtris recognitam eſſe deſideravi, ut ità certior eſſem, nihil à me in hac materia pronunciari quod à mente Superiorum ſit alienum. In hac ſecunda diſputatione, eos qui ſentẽtiæ meæ, contrarij ſunt redarguere non intendo, vnuſquiſque enim in ſuo ſenſu abundat, & pro veritate ſentire & veritatem amare profiteor; ſed meũ ſtudium in præſenti, & mens vnica eſt, meã Propoſitionem maiori luce illuſtratã confirmare, Id quod aſſequi poſſe facilius credidi, ſi quæcumque contra me, Appelles poſt tabulam, imaginatus ſum audire. & opponi poſſe prævidi, ego ipſe contrà meam Propoſitionem objicerem, & objectis

pro

pro mea tenuitate reſponderem. Sunt autem quæ prævidi ſequentia.

I. Quia conſuetudo S.Rom Eccleſiæ eſt, vt fœtus abortivi recenter nati, & à primis diebus ab utero excuſſi nullo modo baptizentur, ergo propoſitio nullo pacto eſt admittenda.

II. Quia iuxta communem & hucuſque receptiſſimam ſententiam fœtus humanus maſculi, non niſi quadrageſima die, fœminæ vero octogeſima, vel nonageſima die vivit anima rationali: Ergo fœtus humanus abortivus ante hoc tempus nullo modo eſt baptizandus.

III. Quia Eccleſia Romana nunquam conſuevit baptizare fœtus abortivos, niſi eorum corpuſcula ſint, & appareant perfecte formata.

IV. Quia baptizare abortivos dubios de quibus nimirum dubitatur an vivant eſt contra ſtylum ſanctæ Rom. Eccleſiæ.

V. Quia meæ propoſitionis praxis, aut omnino eſt impoſſibilis, aut certe valde difficilis; quoniam in utero mulierum prægnantium, non tantùm veri fœtus humani generantur, ſed etiam inutilia quædam germina; ſiue ut D. Jo. Marcus Medicus Iatrophyſicus Pragenſis literis ad me datis, de anno *1663.* ſub die 1. Februar. loquitur, Carunculæ, & grumi ſanguinis gignuntur, quæ Molæ, proprio vocabulo nuncupantur. Quare ſæpe contingere poteſt, quod à veris fœtibus non dignoſcantur, & ita non ſine magna ſacramenti irreverentia huiuſmodi Molæ aut impuri ſanguinis excrementa baptizentur.

VI. Quia hæc propoſitio fundatur in doctrina contraria Ariſtoteli, & S. Thomæ. Ariſtoteles enim, quem ſequitur S. Thomas locis à me citatis diſp. 1. ſect. 2. num, 3. docet hominem, priùs vita plantæ, deinde Bruti, tandem propria hominis vita rationali vivere. At vero duæ ſubſtantiales mutationes nempe generatio animæ vegetativæ, & poſt hanc, generatio animæ ſenſitivæ non niſi ſpatium 40. vel ad minus 30. dierum requirunt. Ergo fœtus huiuſmodi non ſunt baptizandi quocunque tempore lapſo à conceptione excuſſi fuerunt ab utero.

VII. Quia iam elapſi ſunt *1672.* anni ab Jncarnatione Domini, & nunquã Eccleſia mandavit huiuſmodi homines dubios

baptizari

baptizari; Ergò, ne dicamus in re adeò neceſſaria Sanctam Eccleſiam negligentem fuiſſe, neque etiam hoc tempore meæ propoſitionis praxis eſt inducenda.

VIII. Quia hæc propoſitio, cum ab Auctoribus non fuerit hucuſque in eorum libris aſſerta, nullam habet ſpeciem probabilitatis, ergò non debet inter ſententias probabiles recenſeri.

IX. Et vltimo. Quia indecens eſt Eccleſiæ Sacramentum applicari ſubjecto, adeò impuro, & ſpermatico humore reſperſo, ſicuti eſt fœtus abortivus ab vtero recens excuſſus.

SECTIO I.

Confirmatur breviter indicatis Argumentis iam allatis in præcedente diſputatione propoſitio de Baptiſmo abortivorum.

SVMMARIVM.

1 *Dubium quod fætus abortivi vivant vitam humanam, eſt rationabile.*

2 *Quod anima rationalis ſit forma informans corpus & in eodem cauſa efficiens ſua membra ſententia eſt magni ponderis.*

3 *Valet illatio: ſunt primis diebus in humano fætu prima hominis membra; ergo adeſt anima rationalis.*

4 *Propoſitio eſt non tantum ſpeculative ſed etiam practicè probabilis.*

5 *Diſcurſus ſub n.3. eſt directus.*

6 *Probatur hæc propoſitio ordine retrogrado.*

7 *Fætus 40. dierum abſolute baptizandus.*

8 *Fætus 15. dierum aliquando movetur in vtero.*

9 *Fætus primæ diei, niſi in eo appareant prima vitæ rudimenta neque ſub conditione eſt baptizandus.*

10 *Expe-*

10 *Experientia Theodori Chercheringij, fœtus trium vel ad ſummum quatuor dierum eſt animatus.*

ANtequam ſupradictis argumentis ſatiſfaciam, juvat hic diſcurſum repetere, quo, & mea Propoſitio de Baptizandis ſub conditione fœtibus humanis abortivis, in quibus humanæ vitæ prima lineamenta apparent firmior evadat, & quam rationabile ſit, & probabiliter fundatum dubium, cui eadem propoſitio innititur, cognoſcatur. Siquidem & ratione gravi munitur, & multorum DD. qui illi ſubſcripſerunt, vt in Cenſuris impreſſis initio meæ primæ Diſputationis apparet, auctoritate fulcitur, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſtylo conformior invenitur. 1

Rationem gravem appello argumenta & Sententiam Philoſophorum, quos citavi in 1. Diſput. ſect. 3. n. 12. dicentes animam rationalem in humano Corpuſculo exiſtere, ſtatim ac completa eſt accidentalis organizatio, ita vt primum non eſſe ſeminis, ſivè Embrionis ſit primum eſſe animæ rationalis ibi à Deo creatæ, & ſimul vnionem eius cum corpore ab agente naturali produci ad exigentiam illarum qualitatum, in quibus organizatio accidentalis conſiſtit; & quidem animam rationalem eſſe ibi non ſolùm tanquam formam informantem, ſed tanquam cauſam efficientem ſibi ſua membra, & totam ſubſtantialem organizationem inchoantem, & perficientem. Explicant, & probant hanc veritatem præcitati Doctores, quorum argumenta non refero, quia loc. citat. plene adduxi 2
ſed ſuppono; & magni ponderis exiſtimo, quia à tot Auctoribus in materia tam graui recipiuntur & approbantur. Neque enim à Legiſtis, & Canoniſtis huiuſmodi veritatem, ſed à Philoſophis debemus accipere philoſophicam concluſionem.

Erit igitur in hac ſententia vera huiuſmodi ratiocinatio: apparent pimis diebus in humano corpuſculo aliqua prima hominis membra, ergo adeſt anima rationalis. Sicut vera eſt 3
hæc: dies eſt: ergo Sol eſt Et ideo meritò S. Congregatio Indicis

mihi impoſuit, vt meam Propoſitionem de Baptiſmo ſub conditione abortiuis fœtibus conferendo de illis dumtaxat fœtibus intelligerem, in quibus ſunt prima vitæ humanæ delineamenta. Huic meæ Propoſitioni ſubſcripſerunt ſex Vniuerſitates, & totidem ſupra 30. Doctores, vt videre eſt in Indice Cenſurarum in fronte primæ diſput. impreſſo: Ergo Propoſitio eſt
4 non ſolùm ſpeculatiuè, ſed practice probabilis, Si quidem non poteſt ſine iniuria denegari probabilitas practica illi veritati, quam plures, & graues DD. tuto practicari poſſe exiſtimant. Eſt ergo dubium probabiliter fundatum, quòd anima rationalis primis diebus ſit in humanis fœtibus abortiuis, in quibus prima humanæ vitæ rudimenta reperiuntur.

5 Hunc diſcurſum directo ordine factum appellare liceat, quia à prima Animæ rationalis inexiſtentia in homine ad Baptiſmum illi ſub conditione conferendum procedit.

6 Nunc ad alium diſcurſum ordine retrogrado, ad idem probandum me conuerto. Praxis, & ſtylus Eccleſiæ Romanæ eſt, quòd, qui cauſauit abortum animatum, puniatur, vt verus homicida, & cum eo tanquam cum irregulari diſpenſat Sacra Pœnitētiaria. Regula autem in praxi ſeruata eſt, vt fœtus maſculus 40. die à congreſſu maris cum fœmina ſit, & ſupponatur animatus; & die 80. vel 90. fœtus fœmininus; quod ſi dubium ſit, maſculus cenſetur, vt infra ſect. quarta probabo. Jgitur ſi contingat, quod mulier prægnans die 40. fœtum pariat abortiuum qui vndequaque membranis ſit contectus, & inuolutus, hic pro-
7 fectò ſtatim baptizandus erit, & quidem baptiſmo; non ſub conditione, ſed abſolutè collato; huius enim vita certa eſt, & nullatenus dubia. At verò pro diebus præcedentibus vitam eſſe dubiam ſequitur, ſi fundamentum examinemus, quo Eccleſiæ ſtylus habet, vt die quadrageſima vita ſit certa. Nam S. Pœnitentiariæ Tribunal, & Tribunal etiam laicorum in puniendis illis, qui abortum fœtus animati cauſarunt, fundantur, vt infrà dicta ſect. 4. dicam, in ſententia Ariſtotelis, ſiuè in experientia ab eodem adducta, quòd mares vt plurimum circa 40. diem mouentur potiùs dextero latere, fœminæ ſiniſtro circa nonageſimum. Vt Tribunal tam Eccleſiaſticū, quam ſæculare haberet certum,

&

& determinatum tempus, quo poſſent ſupponere delictum tanquam certum, ad effectum illud puniendi, nè innocentem punirent, v· reum, non fuerunt ſoliciti de tempore quo fœtus in vtero incipit moueri; cum hoc ſit incognitum, & incertum, ſed ſatis fuit illis habere tempus determinatum, quo certum eſt moueri; & per conſequens fœtum viuere humanam vitam, & reum illum eſſe verum homicidam:& inuenientes prædictam experientiam ab Ariſtotele aſſertam tanquam certam, & maiore fortè diligentia adhibita confirmatam, iſtud tempus determinarunt in ordine ad puniendum delictum certum:non tamen dixerunt ante quadrageſimam diem fœtum in vtero non moueri; cum ad illorum inſtitutum non pertineret:Siue ergo vtriuſque Tribunalis miniſtri acquieuerint ſoli Ariſtotelis teſtimonio, vt fatentur Doctores dicta ſect.4. relati, ſiue à peritis indagauerint, quod ego ipſe feci, & non ſemel audiui mulieres experiri motum in vtero cauſari à fœtu, non ſolum quadrageſima, ſed aliquando etiam quinta decima die, ſequitur quòd in fœtu abortiuo 39.38.37. dierum, & deinceps retrocedendo ſit homo dubius, & de eius vita, iuxta Eccleſiæ praxim, & ſtylum dubitari cum fundamento poſſit, & licet quò magis à tempore vitæ certæ, à die inquam 40. vel 80. recedamus, eò minor ſit ex hac parte probabilitas, quia tamen ex alio ordine directo ſemper occurrunt dies, in quibus adeſt aliunde maior probabilitas, hæc ſemper erit maior, & hinc fit, quòd quantum decreſcit ex vna parte probabilitas tantum creſcit ex alia, atque ideò ſemper ſiue recedamus à prima die humanæ conceptionis, ſiue à 40. die certæ animationis, habemus ſufficiens, & prudens fundamentum probabilis opinionis, qua fœtus abortiuus aſſeritur animatus anima rationali, & ideò ſub conditione baptizandus eſt.

Dicet hic aliquis, maximus receſſus à 40. die eſt prima dies conceptionis, ſiue congreſſus maris cum fœmina; ergo pro iſto tempore nullum fundamentum habemus opinionis probabilis Reſpondeo ſi hoc tempore nulla vitæ humanæ filamenta ſint effigiata, ita, vt aperto per ſectionem ouo, ſi tamen fieri poteſt, ſiue ſecundinarum inuolucro, iam concreto, non appareant vitæ

humanæ prima rudimenta, non adeſt prudens motiuum ad coniectandum adeſſe in fœtu animam rationalem, propterea dixi primis diebus, non prima die fœtum abortiuum eſſe ſub conditione baptizandum, & nunc valdè probabiliter exiſtimo tertia vel quarta die eſſe animatum, quia ex recentiſſima experientia quam Theodorus Cherchringius medicus Amſtelodamenſis affert, factam anno ſuperiore 1671. in fœtu tertiæ vel ad ſummum quartæ diei, conſtat apparuiſſe *carui clarè à corporis mole diſtinctum & in capite inquit, quaſi per nebulam adnotata organorum puncta, corporis autem reliqui rudis adhuc indigeſtaque moles*, videbatur. Ex hac hiſtoria patet quàm veræ ſint obſeruationes & hiſtoriæ ex Hipocrate, Varolio, Platerio, & alijs à me relatæ Diſp. 1. Sect. 10. part. 3. n. 3, Uide D. 4. l. 7.

Hoc ego bicipiti diſcurſu libenter vtor, antequam Aduerſariorum argumentis occurram, non quidem, vt eos ab vtroque quaſi armato latere circumobſeſſos comprehendam, ſed vt vtroque brachio extenſo, & obvijs vlnis complectar, ad hunc finem, vt mecum vnanimi conſenſu in plurimarum animarum ſalute promouenda conſpirent.

SECTIO II.

Præmittuntur aliqua ad ſolutionem obiectorum conducentia.

SVMMARIVM.

1 *Omnes infantes, in genere loquendo, indigent Baptiſmo, vt ſaluentur.*

2 *Etiam illi, quorum vita eſt dubia.*

3 *In adminiſtratione ſacramentorum ſeruanda ſunt quæ ſunt de iure Diuino, & de generali eccleſiæ conſuetudine.*

4 *Quod baptizentur infantes Abortiui animati, eſt de iure Diuino, & de generali conſuetudine Eccleſiæ.*

5 Sub

5 *Sub nomine infantium, & parvulorum ſacra ſcriptura, Concilia Patres, & S. Tomas intelligunt etiam Abortivos non formatos.*

6 *Stilus Eccleſiæ antiquus eſt, vt Abortiui ſtatim ac vivere incipiunt baptizentur.*

RVrſus antequam argumentis ſatisfaciam, duo ſunt hic à me præmittenda. Vnum, quod eſt de fide certum, ſed non aduertitur ab illis qui ita arguunt; nimirum omnes infantes in 1
genere loquendo eſſe baptizandos, & alterum, quod ex primo ſequitur, non ſolùm, infantes illos, quos certum eſt viuere humanam vitam, eſſe baptizandos, ſed etiam eos, de quibus dubitari prudenter poteſt, an ità viuant, quos propterea homines 2
dubios ſiuè incertos virunculos in mea Diſput. 1. ſect. 1. n. 17. vocaui, & ità in progreſſu loquar.

Exordior à primo: & pro fundamento aſſero, veram, & antiquam conſuetudinem Eccleſiæ Catholicæ fuiſſe, & eſſe, vt in 3
adminiſtratione ſacramentorum obſeruentur ea, quæ ſunt de iure diuino ſcripto, vel iuxtà vniuerſalem traditionem ab Apoſtolis derivatam, à Summis Pontificibus à Concilijs, & à SS. Patribus commendatam, vt etiam Paulus Quintus dicit in ſua Conſtitutione, pro Sacrorum Rituum obſeruantia edita anno 1614. quæ eſt inter Bullas huius Summi Pontificis Conſtit. 85. & legitur in principio Romani Ritualis impreſſa.

Et quòd Baptizentur Infantes in genere, ſub quo continentur tam illi, qui immaturo partu egrediuntur ab vtero, & vocantur abortiui, quàm illi, qui legitimo tempore, nono videlicet, vel decimo menſe naſcuntur, habemus ex c. 3 Io. in Euang. dicente. *Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto non poteſt introire in Regnum Cælorum &c.* quibus verbis non tam imponitur præceptum Baptiſmi, quam exponitur neceſſitas huius medij pro omnibus tàm certis, quàm dubijs. Habemus ex Apoſtolica traditione, de qua teſtatur *Beatus Clemens Romanus lib. 6. conſtitut. cap. 15. D. Dionyſius de Eccleſiaſt. Hierarch. cap. vlt. §. 11. Origenes lib. 15. in cap. 6. ad Roman. S. Auguſt. contra Donatiſtas l. 4. cap. 23. & 24. & de Gen. ad lit. lib. 10. & 20. Bellarm. tom. 2. controu. libro primò de Baptiſm. cap. 8. verſicul. ſecunda clauſis,*

Suarez 3. *tit.in tertiam partem, Diſput.*25. *ſect.*1. *verſic. ſecundo principaliter. Et Vaſqu.tom.*2. *in tertiam partem. Diſp.*154. *cap.*1. *num.*10. Habemus *ex Innocentio Tertio in cap.Maiores de Baptiſm.* ſub nomine Infantium, quorum ait, *quotidie tanta multitudo moritur.* Habemus *ex Tridentino ſeſſ.*5. *num.*4. vbi ſub nomine paruulorum,decernit illos eſſe baptizandos ex Apoſtolica traditione.Habemus tandem ex SS.Patribus,quos plena manu contra Hæreticos Pelagianos,Albigenſes,Anabaptiſtas, Caluinum, Lutherum,& alios, congerit *Jodocus Coccius tom.*2.*l.*5.*art.*6.ergò
4 quòd baptizentur abortiui animati in genere, & omnes infantes ſimpliciter loquendo,ius diuinum eſt, & conſuetudo vniverſalis Eccleſiæ Catholicæ.

Quòd autem ſub nomine Infantium, & parvulorum veniant etiam illi, qui legitimum naſcendi tempus antevertunt, probatur.

I. Quia Exodi cap.21. num.22. vbi ſermo eſt de abortivo violenter ab utero Matris excuſſo, quem editio vulgata dicit.
5 *Si abortivum quidem fecerit &c.* Septuaginta legunt, *ſi exierit infans, eius non formatus,&c* Itaque ſacræ literæ non ſolùm abortivum ſed non formatum vocant infantem.Et hanc verſionem ſequuntur *Origenes homil.*10.*in Exod. D. Auguſt. ibid. quæſt.*80. *Cajet.* qui ex Hæbreo transfert, *ſi exibunt infantuli eius.* Lippomanus. *Si egreſſus infans non fuerit effigiatus*, Et S.Thom.2.2 q.64. art.8. ad ſecundum, hunc abortivum *puerum animatum appellat.*

II. Jdem probatur, quia *Origenes hom.*14.*in Luc.D.Baſilius hom. in Pſalm.*32. *D Gregorius Magnus lib.*7. *epiſt.*53. *Hyſichius in Levit. lib.*2. *cap.*6. *Gelaſius Papa tom.*1. *Epiſt.* 5. *ad Epiſcopos per Picenum. S.Leo Papa in ſermone primo de Nativitate. D. Aug. lib.*3. *de peccator. merit. cap.*6. *&* D. *Hieronymus in cap.*3.*Jona, illa verba ex Iobi cap.*14.4. *Quis poteſt facere mundum de immundo conceptum ſemine &c.*cum Septuaginta Interpretibus ita legunt, *Nemo mundus à ſorde,nec infans,cuius eſt vnius diei vita ſuper terram.* Hi omnes afferunt hunc locum ad probandum, originale peccatum contrahi,ſtatim ac homo incipit in vtero vivere. Et hæc eſt Catholica veritas,& vera de fide doctrina,quòd nō in ſecunda

cunda nativitate, qua poſt inchoatam vitam in utero Matris egreditur infans, ſed in prima, qua intrà vterum primò vivit per animæ rationalis creationem in corpore, contrahitur peccatum originale, vt Tridentinum expreſſè declaravit *dicta ſeſſ. 5. num.* 4. dum dixit *peccatum originale parvulorum in Baptiſmi regeneratione mundari, quod generatione contraxerunt*. Et tunc dicuntur, & ſunt parvuli, & infantes. Ergò iuxta vſitatum ſacræ Scripturæ, Summorum Pontificum, Conciliorum, & veterum Patrum loquendi modum, parvuli ſunt, & infantes, ſtatim ac in utero generantur, & incipiunt vivere, ergò abortivi omnes ſi vivi ſunt, veniunt ſub nomine infantium, & parvulorum, qui iuxtà Eccleſiæ antiquum ſtylum baptizandi ſunt ex eo quod neceſſario Baptiſmi remedio indigeant.

SECTIO III.

Solvitur primum Argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Quia obligatio certa de iure divino eſt, ut Abortivi animati baptizentur; putat Vaſquez ideo eccleſiam particulare praeceptum non feciſſe.*

2 *Eminentiſſimus de Lugo exiſtimat cauſam fuiſſe, quia Abortivi ſunt in parvo numero reſpective.*

3 *Quia Eccleſia non ſemel præcepit baptizari parvulos qui ſunt in extremo periculo vitæ ſatis eſt vt voluerit etiam de Abortivis intelligi.*

4 *Sed Sanctus Gregorius claris verbis loquitur de baptiſmo Abortivorum etiam unius diei.*

5 *Sub genere infantium baptizandorum Ss. Patres comprehendunt etiam Abortivos.*

6 *Imo & Concilium Tridentium ita loquitur, vt etiam de illis poſſit intelligi.*

7 *Parvulos nondum de materno vtero egreſſos, indigere Baptiſmo*

tiſmo, ut ſalventur, doctrina eſt S. Auguſtini & univerſalis Eccleſiæ.

8 *Et S. Auguſtinus licet dubius ſuo tempore de origine animæ, hanc doctrinam firmiter tenet.*

9 *Conſuetudo in contrarium aſſerta corruptela eſt, abuſus popularis & error hominis extra Eccleſiam conſtituti.*

CVm igitur ex tam univerſali, & communi loquendi modo, ſatis evidenter conſtet, quod ſub generico nomine infantium, & parvulorum contineantur abortivi, omneſque homunculi, qui immaturo tempore naſcuntur, ſequitur reſponſio ad primum, nimirum conſuetudinem Eccleſiæ eſſe, vt baptizentur etiam abortivi, quia vera, & expreſſa mens Eccleſiæ eſt, vt omnes parvuli, & infantes cujuſcumque ætatis, quia Baptiſmo indigent, illo mundentur à communi ſorde peccati.

Nec mirari aliquis debet, quod nunquam à Summis Pontificibus, Conciliis, & Patribus de Abortivorum in particulari, ſed de Baptiſmo parvulorum, & infantium in univerſali, & in genere, mentio facta fuerit.

Nam primo reſpondet *Vaſquez in tertiam partem Diſp.* 150.
1 *cap.* 2. *num.* 11. quòd ad Eccleſiam non ſpectat neceſſitatem hujus Sacramenti per actum legis, & Juriſdictionis imponere, & tempus illud recipiendi determinare, nempè extremum vitæ periculum quoad moribundos, & quoad ſanos, cum primum fieri poteſt; nam ſatis ex iure divino hæc neceſſitas conſtat, cum Io. c. 3. dicatur, quod *niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto &c.*

Reſpondet ſecundò *Eminentiſſimus Cardinalis de Lugo de Sacram. Diſp.* 3. *ſect.* 2. *n* 26. quod cum abortivi, qui ad lucem veniunt, pauci ſint, & in parvo numero reſpectu illorum, qui
2 legitimo tempore naſcuntur, ſicut antiquo tempore, incipiendo à lege naturæ non fuit neceſſaria ſpecialis mentio de illis, ſed ſatis fuit, quod divina providentia aliquo modo ad illos ſe extenderit, ſaltem illuminando Genitores, vt aliquem actum externum fidei, & religionis exercerent, quo

peccatum originale filiorum tolleretur, vt ibi Theologi conſentiunt cum D. Auguſtino, ità ſatis fuit in lege noua Euangelica inſtitutum eſſe Baptiſma pro remedio omnium paruulorum in genere, & Deum illuminare genitores, vt aliquibus inſpirationibus ſe gubernari ſinant, in ordine ad aliquod faciendum, quod ſi facerent, filij peruenirent ad Baptiſmum, & ſine illo non decederent. At verò cum Eccleſia ſolùm de illis, qui extra vterum naſcuntur curam habere regulariter poſſit, & debeat, ſatis illi fuit de paruulis in genere imponere miniſtris, vt omnibus paruulis, & infantibus, qui in extremo periculo verſantur, Baptiſmum cum omni celeritate miniſtrent.

Tertio. Reſpondeo, quòd quotieſcumque Summi Pontifices, 3
quos ego refero Diſp. 1. ſect. 23. per totam, nempè Siricius Papa, Leo I. Concilium Carthaginenſe, ſexta ſynodus, Mileuitanum, & Gerundenſe Concilium, & S. Gregorius Papa Epiſt. ad Auguſtinum Epiſcopum Cantuarienſem, mandant ſtatim baptizari eos parvulos, quorum vita eſt in extremo periculo, de omnibus quidem, ſed de Abortiuis præſertim ſunt intelligendi, iſti enim ſunt, qui cum ità naſcantur, vt ad horam circiter, plus minùs, vitam ſint habituri; maiori ratione verificantur de illis, quæ dicuntur ab ipſis, & præcipuè à S. Gregorio in Epiſtola citata, vt ſcilicet baptizentur ipſa eadem hora, qua naſcuntur. *Ne, dum adhuc corpus ad prælendum Redemptionis myſterium quæritur, interueniente paululum mora inueniri non valeat, qui redimatur, &c.*

Relege mi lector ſi placet verba S. Gregorij relata *Diſp. pri. ſect.* 13 *n.* 8: & conſidera modum loquendi; ſi quidem ſanctiſſimus iſte, & doctiſſimus Pontifex, ut reſpondeat Epiſcopo Auguſtino interroganti aperte diſtinguit tres caſus, in quibus non prohibetur adminiſtratio Baptiſmi extra tempora Paſchatis, & Pentecoſtes: dicit enim *Baptizari autem, vel enixam mulierem vel hoc quod genuerit, ſi mortis periculo vrgetur; vel ipſa eadem horá quá gignit vel hoc quod gignitur, eadem qua natum eſt, nullo modo prohibetur &c.*

Et primo reſpondet mulierem prægnantem baptizari nullo modo prohiberi. ſed iſte caſus non pertinet ad rem noſtram. ſecundo dicit filium ab ea genitum ſi legitimo tempore naſca-

tur & ſit in mortis periculo,poſſe Baptizari; & hic eſt ſecundus caſus explicatus , illis verbis *vel hoc quod genuerit ſi mortis periculo vrgetur.* Tertio reſpondet fœtum ſeu parvulum , ipſa eadem hora generationis actiuæ qua mater illum gignit non arceri à Baptiſmo ſi eadẽ hora naſcatur & egrediatur ab vtero; vt alia verba ſequentia diſtinctè declarant,*vel ipſa eadẽ hora qua gignit vel hoc quod gignitur &c.* Et eſt tertius caſus in quo diſertis verbis loquitur S. Gregor. de Baptiſmo parvuli abortiui, qui prima non ſolum die, ſed hora ſit animatus,& eadem prima hora naſcatur extra vterum docet eſſe baptizandum ; quid clarius dicere poterat?

Hoc ipſum probatur ampliùs,non ſolùm ex modo loquendi
5 Sanctorum Patrum,ſed ex ipſorum ſententia & diſcurſu,quod nimirum ſub genere Jnfantium etiam Abortiui comprehendantur.Nam *S.Cyprianus Epiſt.59.ad Fidum Epiſcopum de Infantibus baptizandis*, & refertur etiam *à S. Auguſtino tom.7. lib.3. de peccatorum merit. cap.5.& tom.10. de verbis Apoſtoli Sermone* 14. rogatus , an parvulorum baptiſma eſſet ad inſtar antiquæ circumciſionis differendum vſque ad octauum diem,reſpondet vna cum voto ſexaginta ſex Epiſcoporum , qui erant in illo Concilio congregati, minimè eſſe differendum ; & rationem reddens huius tam vnanimis decreti ait. *In Concilio noſtro omnibus viſum eſt, nulli hominum nato Miſericordiam Dei, & gratiam denegandam,cum Dominus in Euangelio ſuo dicat filius hominis non venit animas perdere,ſed ſaluare,&c.*& infra:*Infans recens natus, nihil peccauit,niſi quod ſecundum Adam carnaliter natus,contagium mortis antiquæ prima natiuitate contraxit,&c.* Notanda ſunt illa veba , *prima Natiuitate contraxit , &c.* vt non ſolùm Infantes legitimo,ſedetiam immaturo tempore natos comprehenderet: prima enim natiuitas eſt generatio in vtero; ſecunda vero ex vtero Matris egreſſio.

*S.Auguſtinus lib.3.de peccator.merit.cap.5.*huius à S.Cypriano ſcriptæ ſententiæ memoriam faciens dicit , quod hæc *non fuit noua conſtitutio,quia fuit iuxtà illud,quod ab initio creditum, & intellectum ſeruat Eccleſia,&c.& ſerm.33.de verbis Apoſtoli,*ait.*Ecce*

video

video Eccleſiam matrem ipſis vberibus ſuis teſtimonium reddentem. Accurrunt Matres cum parvulis filijs, ingerunt Salvatori ſalvandos: Mater qualibet mulier pietate currens cum parvulo ſuo dicit, baptizetur, ut ſalvetur. Et in *Epiſt.*2. quæ eſt ad D. Hieronymum de Pelagio dicit: *Hic profectò, & contra Apoſtolicam prædicationem venit, & totam condemnat Eccleſiam, ubi propterea cum baptizandis parvulis feſtinatur, & accurritur, quia ſine dubio creditur, aliter eos in Chriſto viuificari omninò non poſſe.*

Auctor libri *de Eccleſ. Dogmat. c.*34. cuius verba ſunt *in c. ſ lacuit, ut quicumque de conſecrat. diſtinct.*4. & ſumitur ex Concil. Milevitano, in quo fuerunt S. Auguſtinus, & Anſelmus, qui Romanæ Eccleſiæ legatione in eo Concilio fungebantur, imo *Concilium Tridentinum Seſſione* 5. *n.*4. tranſtulit de verbo ad uerbum intelligentiam horum verborum D. Pauli ex *Cap.*5 *ad Rom. Per unū hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors,* 6
& ità in omnes homines mors pertranſijt, in quo omnes peccaverunt, &c. & conjungens veram Apoſtoli doctrinam cum Eccleſiæ conſuetudine dicit, *hanc eſſe regulam Fidei ex traditione Apoſtolorum, ut per baptiſmum in parvulis regeneratione mundetur, quod generatione contraxerunt, &c.* ubi diligenter obſervanda ſunt hæc ultima Concilij verba *generatione contraxerunt*: generatio quippe eſt in utero, antequam infans emittatur, quod ſi immaturo tempore emittatur eſt Abortivus. Conſtat igitur, quod tam de aliquo Jnfante Abortiuo, quam de alio legitimo tempore nato Concilium Tridentinum docet, & definit diſertis verbis, eſſe regulam Fidei ex traditione Apoſtolorum, ut quicumque Jnfantes, qui peccatum in generatione contraxerunt, baptizentur, & baptiſmi regeneratione mundentur.

*D. Auguſtinus lib.*6. *contrà Iulianum cap.*5. expreſsè loquitur, de parvulis nondum de materno corpore egreſſis, & contrà Pelagianum iſtum concludit, tam ex Apoſtoli auctoritate, quam ex Eccleſiæ conſuetudine illos, ut ſalventur, indigere baptiſmo. 7
Hanc eandem Apoſtoli doctrinam una cum obſervantia Eccleſiæ, urgent *Origenes lib.*5. *in cap* 6. *ad Romanos. Nazianzenus Orat. in S Baptiſma. S. Ambroſius de Myſterio Paſchæ c.*5. *& contrà Pelagianum.* D. *Hieronymus dialog.*3. *cap.*6. & alij SS. Patres paſſim

hanc Apoſtolicam doctrinam repetunt,& nunquam illam diſiungunt à conſuetudine univerſali Eccleſiæ,quod nimirum parvuli exiſtentes in utero matris indigent Baptiſmo Chriſti , ut ſalventur.

Dices teſtimonium D. Auguſtini quoad primam animationem humani fœtus,non eſſe magni faciendum, nam ipſe ſemper de animæ rationalis origine , quæ ſuo tempore certa non erat,dubitavit,ac proindè de Abortivorum baptiſmo,illum non potuiſſe,tradere doctrinam adeo certam.

Reſpondeo , & hoc magis probare , omnes infantes etiam Abortivos eſſe iuxtà Eccleſiæ ſtylum baptizandos : Nam quamvis D. Auguſtinus eſſet de prima animæ origine ambiguus; non tamen de veritate Catholica,ſeù de Apoſtoli doctrina,unquam dubitavit; quod nimirum in prima nativitate contraheretur peccatum originale,ſtatim ac homo inciperet vivere,undecumque anima proveniret ; quod remedium unicum & neceſſarium eſſet baptiſma, & quod ità Eccleſiæ vniuerſalis conſuetudo ſtatim baptizandi Jnfantes interpretaretur,ut conſtat etiam ex ijs,quæ ſcripſit de *Gen ad lit.lib.*10.*c.*23.ibi enim ſuam de origine animæ incertitudinem indicans ; humiliter Deum rogat, ut ſe dignetur docere quidquid de anima expedit ſcire, & deindè ſubdit:*Conſuetudo tamen Matris Eccleſiæ in Baptizandis Parvulis nequaquam ſpernenda eſt*,neque vllo modo ſuperflua deputanda, nec omnino credenda, niſi Apoſtolica eſſet traditio

Cum igitur conſuetudo Eccleſiæ conformari debeat Apoſtolicæ traditioni,& hæc, ut vidimus,ſit,quod baptizetur quicumque Jnfantium,& parvulorum nomine comprehenduntur,ſci-
8 licet tam Abortiui , quàm non Abortivi;omnes enim contrahunt originale peccatum,planè ſequitur,non eſſe attendendam illam conſuetudinem , quæ Abortivos excludit à baptiſmo: quippè quæ non Eccleſiæ conſuetudo,ſed corruptela,& vt mitius loquar,vetularum obſtetricum negligentia , & inſcitia dicenda eſt.Imò verò talis aſſerta conſuetudo non baptizandi Abortivos,ſi vivant, neque datur de facto,neque poſſibilis eſt; eſſet enim contrâ Jus diuinum dicens,quod omnes,qui vivunt, remedio Chriſti indigent,& Baptiſmate.Quare ceſſat primum argumentum

argumentum quod,ut verum fatear,videtur eſſe,non hominis Catholici,ſed extrà Eccleſiam conſtituti.

SECTIO IV.

Soluitur ſecundum argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Quod Eccleſia non ſoleat baptizare Abortivum maſculum ante quadrageſimam diem, & fœminam ante octogeſimam, non eſt ſententia vera,ſed ficta.*

2 *Diſtinctio de fœtu animato, & inanimato legalis eſt,& iuridica: ſed in jure nullum datur tempus determinatum pro tali diſtinctione.*

3 *Miniſtri utriuſque Tribunalis pro determinatione talis temporis conuenerunt,eſſe attendendam doctrinam Ariſtotelis.*

4 *Fœtus in dubio præſumitur maſculus.*

5 *Iudicium in ordine ad pœnam eorum qui cauſant Abortum fœtus animati, & in ordine ad Baptiſmum debet eſſe diuerſum.*

6 *Et canoniſtæ monent,non eſſe ſequendam eamdem regulam ad effectum baptizandi.*

ARguunt ſecundo loco , eſſe quidem antiquam Eccleſiæ conſuetudinem, ut baptizentur Infantes etiam Abortiui, non tamen maſculi ante quadraſimum , neque fœminæ antè octogeſimum,vel nonageſimum diem à conceptione, quòd ut probent,fingunt ſibi ſententiam quorumdam , quos ità ſentire aſſerunt,eamque vocant receptiſſimam. 1

Cœterùm,vt verùm fatear,hic modus arguendi ſuo ſe gladio perimit , & meam propoſitionem egregiè probat. Quòd vt oſtendam,cauendam hic eſſe magnam æquivocationem,qua laborat argumentum,exiſtimo. Nam Iura omnia tam Canonica, quàm Ciuilia , ut pœnas ſtatuant contrà eos, qui prægnantes mulieres faciunt abortiri, diſtinctionem adhibent de fœtu

animato, & inanimato, vivificato, & non vivificato: ut vide-
re eſt *in cap.ſicut ex litterarum de homic.in conſtitut.*87.*Sixti V.*in
alia *Coſtitut.*8. *Gregor.XIV. & in decreto Clement.VIII.* ſuper
reſervatione caſuum pro Regularibus. Sed nullum tempus de-
terminatum hæc jura deſignant, quo fœtus iudicandus ſit ani-
matus, vel non animatus. Quare Miniſtri utriuſque Tribunalis
Eccleſiaſtici, & ſæcularis videntes aliquam temporis deter-
minationem eſſe neceſſariam in praxi pro executione, & ob-
ſervantia dictarum legum, conuenerunt fœtum eſſe judican-
dum animatum quoad maſculos, ſi diem quadrageſimum at-
3 tingat, & quoad fœminam, ſi diem octogeſimum, vel aliquan-
do nonageſimum. Fundamentum huius determinationis eſt,
vt notavit *Baſſæus in Floribus tomo 2. verbo Abortus numer.* 1.
Quia *Ariſtoteles lib.7. de Hiſtor. animal. cap.*3. ſcripſit, quòd
*Mares fœtus magna ex parte circà quadrageſimum diem dextro
potiùs latere moventur, fœminæ ſiniſtro circa nonageſimum, &c.*Et
quamvis *Gloſſ. in princip. diſtinct.* 5. vtatur alia ratione;quia ni-
mirum *Levit. cap.* 12. Mater, quæ maſculum pariebat diebus
quadraginta, quæ fœminam octoginta diebus,erat immunda;
tamen eſt omnino idem fundamentum, vt inter Expoſitores
Levitici notavit *Lorinus ad cap.*12.*n.*4. & quando dubitatur; ſic
4 ne maſculus fœtus, vel fœmina, præſumi maſculum, & ſic
animatum anima rationali, dixit *Navarrus in Manual.cap.*17.
*num.*123.& ſervat S Pœnitentiaria,vt notant *Naldus in ſumma,
verbo Abortus, num.*2. *Diana parte* 7. *tom.* 5. *reſolut.*6. *& Mar-
cus Paulus à Leone in Praxi S.Pœnit.fol.mihi* 467.*verſ.fœtus*,& dixi
ego *Diſput.*1.*Sect.*5.

Hac de cauſa aliqui recentiores,vt meam propoſitionem impugnent,dicunt humano fœtui,antè diem quadrageſimum,tanquam ſubjecto omnino incapaci, quia inanimato, nullo modo, neque abſolutè, neque conditionaliter Baptiſmum eſſe adminiſtrandum.

Verùm, ut magis pateat æquivocatio commiſſa,diſtinguendum eſt judicium faciendum de eo, qui Abortum ita animatum cauſat, tanquam de vero homicida puniendo, à judicio de miniſtrãdo Baptiſmate fœtibus Abortivis;cum ſint hæc duo

judicia

judicia valde diverſa, & de illis diverſo modo loquantur Auctores. Primum enim judicium tendit ad irrogandam pœnam ſ delicto homicidij condignam; & ſecundum ad afferendum remedium animarum ſaluti neceſſarium. Doctores conſiderantes tempus, quo homo in vtero Matris incipit vivere humanam vitam, eſſe omnino incertum, quia neque Sacræ literæ docent, neque naturalis Philoſophia vlla evidenti ratione cognoſcere poteſt; hinc eſt, quòd ne Jnnocentes punirent tanquam Reos, obſervarunt, Ariſtotelem loco citato non dixiſſe quòd Mares, vel fœminæ illo determinato tempore vivere incipiant, ſed ſolùm, quòd Mares, ut plurimum circà quadrageſimum diem moventur potiùs verſus dexteram partem Matris, & fœminæ potiùs verſùs ſiniſtram circà nonageſimum; Ideo tali tempore ex hac certa operatione inferebant, adeſſe principium talis motus nempè animam; atque ideò benè *Navarrus in Manuali cap.27.num.223. Coriolan. par.2. de caſibus reſervat. caſ.6.num.3. Teyrinus tom.2.quæſt.3. cap.2. num.46. Diana part.7. tract.5. reſolut.6. & Baſſæus loc. cit.* ut tutiorem partem ſequerentur, in imponenda pœna convenerunt, quod tali tempore fœtus eſſet certiſſime animatus, quia aderat vita in actu ſecundo, ideſt motus, ex quo inferebant adeſſe animam, minimè tamen denegarunt, diebus antecedentibus fœtum vivere anima rationali.

Itaque ſententia de animatione fœtus in ordine ad non miniſtrandum Abortivis Baptiſma, eſt omnino improbabilis, nec poteſt in hoc diſcurſu fundari, & multo minus, vt ſupponitur, & creditur communis exiſtimari. Et revera, ut *Diſput.*1. *à Section.*2. uſque *ad Section.*9. omni adhibita diligentia inuenire illam non potui apud Auctores; qui typis ſuas ſententias publicarunt; quare neque dici debet recèptiſſima; cum apud nullum Auctorem inveniatur, niſi in ordine ad puniendum delictum Abortus, quod ſane eſt veriſſimum; at vero non ſequitur, quod anteà non poſſit cum fundamento dubitari, fœtum eſſe animatum, cum adſint ſententiæ probabiles, quas ego recenſui illa *Diſput.*1. *à Sectione* 6. uſque *ad vndecimam.*

Jmo non ſolum ex Theologis, ſed ex Canoniſtis nonnulli 6

admonent

admonent, quod confeſſarij, quoad forum Sacramenti, & vt in eo iudicent gravitatem talis peccati, non obſervant prædictam regulam quadraginta, vel nonaginta dierum, ſicut faciunt etiam adminiſtrantes baptiſmum, ne animæ ſine baptiſmo damnentur; ità *Menoch. de Arbitr. caſ.* 357. *num.* 7. *& Theſauro Pedem. deciſ.* 12. *num.* 1. quia inquit *graviſſimum eſt peccatum in foro conſcientiæ animam ſine baptiſmo perire, &c. Et Menochius num.* 5. dicit, *quod ratione Sacramenti baptiſmi habenda eſt major ratio animati fœtus, quam deceat illa regula in judicio forenſi obſervata.*

SECTIO V.

Solvitur tertium Argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Ex tempore quo regulariter lacerantur ſecundinæ, infertur quo tempore appareat perfecta formatio fœtus.*
2 *Apparitio perfectæ formationis, non poteſt eſſe regula ad baptizandum fœtum abortivum.*
3 *Perfecta formatio fœtus datur die quadrageſima.*
4 *Non eſt, neque poteſt eſſe in Eccleſia catholica conſuetudo expectandi perfectam formationem, ad effectum baptizandi fœtum abortivum.*

IMpugnant tertio argumento, meam propoſitionem & confirmantes eandem ſententiam addunt, Romanam Eccleſiam non habere conſuetudinem baptizandi fœtus Abortivos, niſi quando eorum corpuſcula apparent perfecte formata.

Sed contrà primo: quia non obſtante hoc additamento ab Eccleſiæ Romanæ conſuetudine deſumpto, non propterea fugiunt argumentum ſupra factum, ex doctrina D. Pauli, & Concilij Tridentini, ſed ſolùm imponunt Eccleſiæ Romanæ hujuſmodi conſuetudinem, Si enim Sacramentum Baptiſmi eſt

à Deo

à Deo inſtitutum, ut tollatur macula peccati originalis iam contracti in ipſa conceptione, & hæc perfecta formatio non apparet niſi poſtquàm infans fregit membranas Secundinas, & illis ſe ipſum expoliavit, ſequitur ex hac imaginata conſuetudine magnum abſurdum, quòd ſcilicet non niſi poſt nonum menſem 1
inchoatum Infantes ſint baptizandi. Siquidem, ut teſtatur Hippocrates à Medicis communiter receptus *lib. de nat. puer. part. 26.* Secundinas tunc rumpit infans, quando iam adultus egreſſum ſibi parat ab uterò; quià nimirum tunc non ſatis alimenti percipit à matre per venam umbilicalem, & ideo membranas lacerat, ut egrediatur, & ſufficientem ab uberibus recipiat alimoniam: quod Hippocrates regulariter exiſtimat contingere inter nonum, & decimum menſem; ergo impoſſibile eſt, ut ante hoc tempus appareat formatio perfecta. Quod ſi non de illa perfe- 2
cta formatione, quæ apparet poſt exutas, & depoſitas membranas ſe loqui aſſerant, ſed de alia formatione, quæ priùs latet, hæc profectò datur die quadrageſima, ut teſtantur Anatomici, pro quibus unum hic affero *Ioannem Fernelium lib. 7. de homin. proc.* 3
cap. 10. qui ita loquitur. *Ità quidem ſæpè obſeruauimus die quadrageſima eiectum fœtum ſemidigiti, aut, ut ait Ariſtoteles, Formicæ maiuſculæ magnitudine vere ac prorſus conformatum, & cuius partes omnes excepto iecore albæ ac ſpermaticæ cernebantur caput par erat Auellanæ & maius, quam pro reliqui corporis ratione, oculi exerti, naſus, auriculæ, & omnia contecta cute tenuiſsima, alba quidem omnia, fibroſa, & ſeminis æmula, nullo ſanguinis, aut carnis rubore perfuſa, &c.*

Secundò, ſi die quadrageſima fœtus eſt homo, corpore & anima rationali compoſitus, vt patet, & omnes Doctores communiter admittunt, intrà ſecúndinas datur quidem formatio diſcreta, & cum diſtinctione inter ſingula membra, ſed rudis, & imperfecta, nam membra non ſunt adhuc carne veſtita, ſed alba mucoſa, & ſæminis æmula, ſequitur, quòd non tantùm ſuperflua ſit maior corpuſculi formatio, ſed quòd de conſuetudine Romanæ Eccleſiæ non ſit expectanda. Si enim hæc imperfecta, & rudis formatio ſatis eſt Iudici criminali, vt iuxtà vtriuſque Tribunalis leges procedat contrà illum, qui cauſavit hujuſmodi

Abortum, ad pœnas homicidij, & ſatis eſt Eccleſiæ Miniſtro, ut judicet juxtà Conſuetudinem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, & S. Pœnitentiariæ, hoc peccatum eſſe verum homicidium, excommunicationi, irregularitati, & alijs pœnis obnoxium, tam à iure civili, quàm canonico inflictis, ut Sixtus Quintus dixit in ſua *Conſtitut.* 87. *in Bullar.* quæ incipit *Effrænatam, &c.* vbi §. 1. enixis verbis declarat hoc peccatum eſſe graviſſimum, quia animabus recenter creatis affert æternam damnationem, cur non ſatis erit Eccleſiæ Miniſtro, ut collatione Baptiſmi ſaluet animam in ultimo & ineuitabili damnationis æternæ periculo conſtitutam?

Tertiò probo hujuſmodi aſſertam conſuetudinem in Eccle-
4 ſia Romana neque eſſe de facto, neque de poſſibili: Cum enim Sancta Dei Eccleſia vivat de ſpiritu Chriſti, ideſt fide, charitate, doctrina Sacrarum literarum, & Sacramentis Chriſti ut *D. Paulus prima ad Corin. c.* 12. *verſ.* 13. docet, *in uno ſpiritu* inquit, *omnes nos in unum corpus baptizati ſumus, &c.* & Chriſtus totum quidem hominem ſalvare venerit, corpus ſcilicet, & animam, animam quidem principaliter, & propter animam ſecundariò corpus, ideò *Lucæ cap.* 9. *verſ.* 56. dicebat de principali ſua intentione. *Filius hominis non venit animas perdere, ſed ſalvare.* hinc eſt quod vera Dei Eccleſia, qualis eſt Eccleſia Romana, non poteſt non principaliter intendere ſalutem animæ, & ſecundariò corporis ſalutem. Itaque quando vita corporis, aut perdita eſt, aut in periculo extremo deſperata, ad ſalutem ſolius animæ omni ſtudio debet incumbere quod ſolet facere, ut videmus in cura & viſitatione illorum infirmorum, qui paulatim tendunt ad interitum; nam Parochis ab Eccleſia præſcribitur in Rituali Romano ſub Rubric. *de Viſitat. & Cur. infirmor.* ut quouſque ſpes eſt, ut infirmus convaleſcat, viſitet frequenter, ſoletur pijs verbis, & in via ſalutis ſpiritualis eum dirigat, & etiam humanis auxilijs, ſi indigeat, vel de ſuo Parochus, vel de alieno, ex collectis eleemoſynis ſuccurrat, & ad Deum prò infirmo oret, ut mentis, & corporis ſanitate gaudeat. Verùm ſi corporalis vitæ ſpes deficiat, mandat, ut ſaluti animæ dumtaxat intentus, ultima Sacramenta Miniſtret, & animæ fatiſcenti uſque ad ultimum ſpiritum

tum Sacramentalibus quibuſdam ad id ordinatis ſemper aſſiſtat.

Eſt igitur conſuetudo Romanæ Eccleſiæ, neque alia eſſe poteſt, quàm corporis, & animæ ſalutem ità curare, ut ſi tandē Corporis vita deſperetur, tunc ſolùm animæ ſaluti maxime intēdat ideo in Conſtitutione præc. pœnas Iuris Ciuilis, & Canonici, & excōmunicationem etiam addendo procurat, eos, qui fœtus animati abortum cauſare tentant hujuſmodi pœnis comminatis à tam immani ſcelere perpetrando remouere. Quòd ſi, his non obſtantibus, contingat per abortum excuti fœtum animatum ab utero matris, tunc quia corpuſculi illius ſpes nulla eſt, ut ſupervivat, debet Eccleſia ſolum animæ ſaluti intendere, & non expectare maiorem corporis, & membrorum formationem, ut de ſpiritu Chriſti viuens, poſſit cum veritate dicere, quod non intendit animas hominum perdere, ſed ſaluare.

Hac ſola ratione permoti plures Epiſcopi cum D. Cypriano dixerunt in Concilio Provinciali, quod in baptizandis parvulis non erat expectanda dies octava, ut olim tempore circumciſionis. Ergo neque eſt, neque eſſe poteſt in Eccleſia iſta aſſerta conſuetudo non baptizandi fœtus animatos, niſi quando apparet eſſe perfecte formatos.

SECTIO VI.

Solvitur quartum argumentum

SVMMARIVM.

1 *Stilus Eccleſiæ eſt ut quocumque tempore abortivi animatio dubia ſit baptizetur.*

2 *Eccleſia Romana admittit, & approbat conditionalem Baptiſmi collationem.*

3 *Vana eſt diſtinctio de hujuſmodi baptiſmi collatione quod tunc ſolum liceat, quando præceſſit baptiſmus abſolute collatus.*

4 *Eccleſia ſolet miniſtrare ſacramenta ſub conditione non ſolum ex*

cauſa neceſſaria; ſed etiam ex cauſa honeſta.

5 *Fœtus quia membranis eſt involutus ſi dubium ſit quod ſit animatus baptizari debet ſub conditione.*

6 *Ex eo quod Paulus V. mandauit monſtrum baptizari ſub conditione ſequitur eſſe ritum Eccleſiæ ut baptizetur abortiuus de cuius vita dubitatur.*

7 *Stilus S. Rom. Eccleſiæ quiſnam ſit.*

8 *Iuxta Eccleſiæ ſtylum fœtus ſeptem dierum baptizandus eſt.*

REplicant alij Iuniores contrà meam propoſitionem, quia eſt contà ſtylum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ; ſed gratis, & nullo fundamento contradicunt, quod ità facile oſtendo.

1 Et ſuppono tanquam certum, quod ex aduerſo conceditur, Abortiuos, qui diem quadrageſimum attingunt, eſſe animatos, & ideo abſolute, & non ſub conditione baptizandos; ſed Medici aliqui quos ego refero *Diſput* 1. *ſect.* 4. *numero primo* & nonnulli alij, qui ſentiunt contrà me, fatentur pro majori caloris intenſione ſeminis utriuſque, & uteri actiuitate, animationem fœtus aliquando adeo anticipari, ut nonnunquam ante menſem fœtus fuerit animatus: Tunc ſic argumentor: In hac ſententia quæ ſupponitur ad hominem eſſe iuxtà Eccleſiæ ſtylum, poteſt cum fundamento dubitari, an hic, & nunc Abortus eiectus ab utero ſit animatus, ante diem quadrageſimum; quod ſi ſit animatus certum eſt, & tanquam certum ſupponi debet quod ſit in extremo vitæ periculo; quid tunc à Miniſtro, ut charitati ſatisfaciat, præſtandum eſt? an vocabit Medicos; inquiret Anatomicos, ut dijudicent, an fœtus ſit animatus an Philoſophos, an vita tantùm vegetatiua, & embryonica vivat? ſed periculum eſt in mora, cum vita ſi adſit, ſit horaria: an abſolute baptizabit? Sed obſtat communis Theologorum doctrina, quæ docet, non licere, quando vita eſt dubia; ergo ſupereſt, ut baptizentur ſub conditione. Hoc argumentum urget ſemper contra ſententiam mihi contrariam quia nunquam contingit in caſu practico diem quadrageſimum

præciſè

præciſè,& certò eſſe notum,Ergo ſtylus Eccleſiæ eſt,ut Abortiui quocumque tempore naſcantur, cum illorum animatio ſit dubia, baptizentur. Probo autem directè propoſitionem meam eſſe ſtylo Eccleſiæ conformem.

I. Quia ſtylus Eccleſiæ eſt miniſtrare Sacramenta ſub conditione, quando dubitatur de vita, aut de capacitate ſubiecti. 2
Primum patet ex cap.2.de Baptiſ. ibi enim Eccleſia præcipit, eos baptizandos eſſe ſub conditione de quibus dubitatur, an antea fuerint baptizati, & conſequenter an ſint capaces, ut baptizentur. Secundùm probatur ex Rituali Romano ſub Paulo V. edito anno 1614. in quo ſub Rubrica *de Sacramento Extremæ Vnctionis* dicitur, quod ſi Parochus de infirmo in extremis poſito dubitet,an vivat, adhuc unctionem proſequatur, ſub conditione pronunciando formam. Deinde ſub Rubr. *de Sacramento Baptiſmi,titulo de Baptizandis parvulis verſ. nemo,&c.* dicitur,quod ſi infans adhuc in utero matris clauſus,imminente mortis periculo non caput, ſed aliud membrum emiſerit, in illo baptizetur, & tunc ſi natus vixerit, erit ſub conditione baptizandus, non niſi, quia ſi validum fuit Baptiſma collatum, verbi gratia, in digito, vel in pede, ſubiectum eſt incapax, ut iterùm baptizetur, *& verſ. Infantem, &c.* Jdem, & propter eandem rationem ſtatuitur de Jnfantibus expoſitis,ſi nimirum non conſtet eſſe baptizatos, baptizandos eſſe ſub conditione.

Neque audiri ſine refutatione poteſt, illa diſtinctio nuper excogitata;quod Eccleſia admittit,quidem aliquando Baptiſmi conditionalis collationem,non tamen in omni caſu, ſed ſolùm quando præceſſit ejuſdem collatio abſoluta, ita tamen, ut poſteà de Baptiſmi valore dubitetur, non autem quandò nulla 3
præceſſit collatio. Nam hæc diſtinctio ſicuti gratis & ſine fundamento excogitatur, ità gratis negatur; & facilè redarguitur. Nam ſi Jnfans legitimo tempore naſcatur, ſed ita, ut vix natus incipiat languere ad mortem, & ſtatim dubitari poſſit,an vivat. Quis adeò inhumanus, & impius, qui non baptizet? Et quis adeò temerarius, ut dubitans de vita abſolute, & non potius conditionaliter baptizet? Vana eſt igitur

diſtinctio, & ratio eſt quia in prædictis caſibus à Jure, & Rubrica deſcriptis datur baptiſma ſub conditione, non quia præceſſerit aliqua baptiſmi collatio, ſed quia poſito dubio de vero Baptiſmi valore non debet remanere anima illa, ſine neceſſario ſalutis remedio, ſi primus Baptiſmus non fuit validus quæ quidem ratio militat in Abortivis, & rationis fundamentum eſt quia omnia Sacramenta, vt jam vidimus, ſolet Eccleſia Miniſtrare ſub conditione, non ſolum ex cauſa neceſſaria, ſed etiam honeſta, vt notavit *Suar. tom. 3. in 3. part. diſp.* 13.
4 *ſect.* 13. *verſ dico* 3. *&c.* independenter ab eo, quod antea fuerint, vel non fuerint adminiſtrata.

Præterea in eadem Rubrica. Ritualis *Verſ. monſtrum* ut ego retuli *Diſp.* 1. *ſect.* 13. *n.* 10. proponitur caſus de monſtro recenter nato, & non antea baptizato, ſed in hoc caſu mandat Eccleſia, quod ſi dubium fuerit, an monſtrum ſit homo, vel brutum, baptizetur ſub conditione etiam ſi antea non præceſſerit aliqua Baptiſmi collatio.

Deinde ſi Infans egreſſus partim humanam, & partim bru-
5 talem ſpeciem præſeferat, & ideo ſub conditione ſit baptizandus, cur non dicemus idem de humano fœtu, qui præſertim primis diebus eſt omnino membranis involutus, & certè judicari non poteſt, an humana, an Embryonica forma ſit vivus: id eſt an ſolum habeat prima vitæ filamenta, an vero cum illis adſit etiam anima rationalis, & dubium eſt utrimque probabile, cum neutra ex ſententiis oppoſitis ſit evidens, & pro utraque adſint rationes, & Patroni, certe non apparet diſparitas: nam ſtatim ac fœtus menſtruum humorem attrahit pro alimento, & ex eo percipit incrementum, infert Ariſtoteles *lib. de ſpiritu cap.* 3. in eo eſſe vitam; ſed an ſit vita à forma Embryonica, an vero ab anima rationali dubitari poteſt; ergo eſt paritas. Atque ideo mea propoſitio eſt conformis Eccleſiæ ſtylo,

II. Probo hoc idem directe, quia cum ritus nihil aliud ſit, vt Feſtus, ait, quam mos in ſacrarum rerum adminiſtratione comprobatus nemo rationabiliter poteſt novitatem eius mihi

opponere.

opponere, quia dicam Baptiſmum eſſe conditione miniſtran-
dum Abortivis, quando non alium morem baptizandi adhi- 6
beri volo, præter illum, quem communiter ſeruat Eccleſia
Catholica à Romano Rituali præſcriptum. Et quis, rogo, vn-
quam dicet, Paulum Quintum in ſuo Rituali, quia hujuſmo-
di monſtrum de quo dubitatur, an ſit homo, ſub conditione
baptizari præcepit, ex eo quòd antea antiqui Rituales non or-
dinabant, mutaſſe & innovare voluiſſe ritum Baptiſmi, dum
ipſe, ut in præcitata Conſtitutione proteſtatur, totus eſt, vt re-
ceptos, & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus, & ab ea pro-
batum vſum antiquitatis, inviolatè obſervari conſtituat. Ergo
quia Sanctiſſimus iſte, & vigilantiſſimus Pontifex dixit, mon-
ſtrum in quo dubia eſt hominis vita, juxtà antiquum, & appro-
batum in Eccleſia Catholica ritum eſſe baptizandum, ea nimi-
rùm ratione motus, quia ſi fortè anima rationali vivat, indi-
get remedio Chriſti, vt ſalvetur: eodem modo liceat mihi di-
xiſſe, Abortivos de quibus dubitatur, an vivant, eſſe ſub con-
ditione baptizandos, abſque eo quod novum ritum introdu-
cere videar cum uſitatum tantummodo, & antiquum in Ec-
cleſia velim obſervari.

III. Quia ille ſtylus eſt Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, qui con-
cordat cum Apoſtolica traditione, alioquin non ſtylus, ſed abu-
ſus eſſet in Eccleſia, quæ, vt vidimus, omnes infantes, & par-
vulos ſtatim morituros omni celeritate baptizat, vt Chriſti Sal-
vatoris remedio tempeſtivè liberet à communi culpa, quam ab
illis contrahi, antequam membranas abrumpant certiſſimum
eſt, & certiſſimum etiam eſt vivere vita rationali, antequam
illas lacerare poſſint.

IV. Quia ille eſt Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſtylus quem
Theologi paſſim colligunt, ex doctrina, quam Eccleſia tradit 7
de adminiſtratione Sacramentorum, ſed Infantem ſecundinis
incluſum, & ita immature natum, vt periculum ſit ne ſubito mo-
riatur eſſe ſub conditione baptizandum, docent *Vaſq Ochogavia*
Præpoſitus, Granado, Hurtadus, Cabrera, Moſcoſus, Leyman, Terre
Blanca, Caſtro Palaus, & Cardinalis de Lugo quos citat, & ſequitur
Diana part. 5. tr. 3. reſ. 4. & 112. & part. 10. tract. 16. reſ. 18.

V. Probo

V. Probo prædictam propoſitionem, non ſolùm ſtylo Eccleſiæ eſſe conformem, ſed contineri inter ritus ab Eccleſia jam præſcriptos : Nam in Rituali Romano ſub *Rubr. de baptizandis parvulis verſ. ſi mater. &c.* nulla adhibita diſtinctione, an fœtus fuerit in vtero geſtatus quadraginta, vel pluribus, aut paucioribus diebus, nulla diſtinctione de fœtu perfectè formato, vel informi, dicitur indiſtinctè : *Si mater prægnans mortua fuerit, fœtus quamprimum cautè extrahatur, & ſi vivus eſt baptizetur.*
8 Ponamus igitur, argumentandi gratia, hanc matrem mortuam geſtare in utero fœtum, verbi gratia, ſeptem dierum ex hoc Eccleſiæ ritu fætus iſte ſeptem dierum, ſtatim ab utero extrahendus eſt, & baptizandus, ſed ſuppoſita ſententia probabili, prudenti iudicio exiſtimandus eſt vivus, niſi per accidens, & ex cauſa alicuius compreſſionis, aut contuſionis evidenter appareat mortuus. Ergo iuxta Eccleſiæ ritum fœtus ſeptem dierum baptizandus eſt.

Nulla autem quoad hoc aſſignari poteſt differentia inter hunc fœtum ità ab arte extractum, & inter illum de quo procedit propoſitio, ab utero antè tempus effuſum, cum uterque ſit Abortivus, ideſt, ante tempus legitimum ab vtero ſeparatus.

Quod autem poſſit ſecto utero matris extrahi fœtus ſeptem dierum teſtatur Hipocrates, qui *lib. de nativit. puer.* fatetur ſe propriis oculis ſpectaſſe mulierem violento ſaltu, ex altiore loco facto, fœtum ſex dierum ab utero excuſſiſſe, qui in terram cadens inſonuit, & ab eo prima membrana, quaſi ovi crudi putamine abſtracta, vitæ ſigna, ideſt umbilicum, venas, & reſpirationem in eodem refert, comprehendiſſe, ergò talis fœtus ſenſu preceptibilis eſt, atque ideo extrahi poteſt.

Quare tantùm abeſt, ut mea propoſitio ſit contra ritus jam ab Eccleſia receptos, quod imo inter illos contineatur.

SECTIO

SECTIO VII.

Solvitur quintum argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Ovum conceptionis humanæ deſcribitur, quoad figuram, & tactum.*
2 *Molæ Ethymologia, & definitio.*
3 *Molæ figura, & cauſa.*
4 *Mulierem non parere ova ſubventanea, ſicut Gallina ſentit Galenus.*
5 *Sed contradicit experientia multorum recentiorum.*
6 *Mola non eſt figuræ ovalis: quia deficiente calore non poteſt ita formari.*
7 *Molæ color non ſubalbus ſed interdum viridis vel varius ex viridi & albo, vel etiam ſubniger.*
8 *Adfertur regula ad diſcernendam Molam ab ovo; et n.* 10.
9 *Ovum conceptionis continet ſubjectum morali certitudine & prudenti iudicio, baptizandum.*
10 *Molam digno ſcendi ab Ovo, regula eſt evidens.*
11 *Etiam rudiores mulieres diſtinguere poſſunt verum fœtum à Mola.*

NEc difficultatem facit, quod quinto loco objicitur; nimirum non facilè diſcerni poſſe, primis præſertim diebus, verum fœtum à mola, nam præter ea quæ *diſſ.* 1. *ſect.* 1. dixi de ovo conceptionis humanæ in quo latet humanus fœtus jam coagulatus adverto cum *Galeno l. de uteri diſſect. c.* 1. *quod humor in vtraque fœtus membrana non paucus continetur: alter ab altero, tam calore, quam copia diverſus. Flavus enim in inteſtinali, albior in Amnio, atque is etiam copioſior cernitur, tunica ſiquidem hæc,* 1
altera eſt major, quippè quæ totum fœtum induat, &c. Galeno ſubſcribunt recentiores Anatomici, & præſertim *Veſalius de corpor.*

hum.fabr.lib. 5 *cap.* 17.& confirmant obſtetrices expertæ, quæ ſi ovale hoc involucrum, ſeù chorion, digito præmant, dicunt quod cedit, ad contactum, inclinatur, & remoto digito, ſtatim ad orbicularem ſuam formam replendam aſſurgit. At vero intima membrana Amnion, licet candida ſit omnino, & prorſus alba, exterior tamen Allanthoides, inteſtini modo externa ſuperficie prorſus membranea exactè lubrica, & levis exiſtit, & ideò loco citato ait, *quaſi inteſtinalem dixeris.* Hæc autem inteſtinalis, licet venarum ramificatione, ſeù integumento à Galeno ibidem nomine Chorion dicto, ſit intexta: habet nihilominus in quadam ſui parte carneam quandam ſubſtantiam Lieni perſimilem, in qua uteri venæ ſeſe aperientes, illi adgenerantur: figuræ eſt omnino orbicularis *qualis,* inquit Veſalius *eſſet oblongior ceræ globus, ſi leuiter incauatæ manus volæ hæreret, & firmaretur.*

Mola vero, à Mola lapidea ſic dicta, propter duritiem quam habet, *Galenus lib.* 14. *de vſu part. cap.* 7. ait. *Eſt caro quædam otioſa,*
2 *& informis, &c. & lib.* 14. *de Method. medendi. Eſt caro informis, &c. Plinius lib.* 7. *cap.* 15. *eſt caro informis, & inanima ferri ictum, & aciem reſpuens, &c. Auicenna lib.* 3. *Canon. fen. tract.* 2. *cap.* 18. *Eſt fruſtum carnis cuius eſt forma quædam, cuius ſpecies non comprehenduntur, &c. & quandoque ſunt ſuperfluitates, quæ egrediuntur cum ſanguine plurimo, &c. & Paul. Æginet. lib.* 3. *cap.* 69. *Mola induratus eſt humor in utero, &c. Chriſtoph. à Vega lib.* 3. *de arte medendi ſect.* 10. *c.* 14. *eſt obdurata, & informis caro, &c.*

Si autem ad eiuſmodi Molæ ſuperficiem reſpiciamus irregularis eſſe figuræ, & omninò informis inveniemus, non minùs ſi vna tantùm ſit caro, quam ſi plura carnis fruſtula, aut grumi
3 ſanguinis appareant ab effuſione. Ad cauſas vero Molæ ſi oculos conuertamus. *Hippocrates lib.* 1. *de morb. mulier.* dicit, *Molæ verò conceptus, hæc cauſa eſt, cum plurima menſtrua inſunt, pauculum ſemen, morboſumque corripiunt, conceptuſque verus non fit, &c. & lib.* 3. *cum intus menſtrua multa coacta, non multam genituram, morboſamque conuoluunt, &c.* ſubſcribit *Ariſtoteles lib.* 4. *de generat. animal cap.* 7 ubi afferens cauſam Molæ dicit: *quod cum ex humore concoctu difficili, conceptus conſiſtit, tunc gignitur quòd Mola*

vocatur,

vocatur, &c. & paulo ante dixerat, quod *Mola adeò obdureſcit, ut vix ferro transfigi poſſit, &c. & quòd generatur non propter calorem, ſed propter caloris debilitatem; natura enim de vita certare videtur, nec poſſe perficere, finemque apponere generationi, & lib. 10. de Hiſtor. Animal. cap. 9. adeò enim,* inquit, *durum id evadit, ut diſcindi ſecuri nequeat.* Non longe abeſt *Galenus dum lib. 14. de uſu part. cap. 7.* 4
reſpondens quæſito, quare mulier, quæ ut *Diſput. 1. Sect. 1. num. 11.* dixi, & mox repetam fœtum ſuum concipit in Ovo ſine Viro, ova non pariat, ſicut Gallina parit ſine maſculo, & reſpondet ex communi Anatomicorum auctoritate, quia *animalia greſſibilia* (inter quæ procul dubiò mulier exiſtit) *ſunt volucribus longe humidiora, corpusfœmininum habent imbecille, quod eo motus progredi non poteſt, ut formam artificioſam fœtui imprimat, &c. & Fernel. lib. 7. cap. 12.* Adſcribens debilitati caloris Molæ procreationem, aſſerit, quod in illo uteri ſinu, in quo ſemen virile in debita quantitate recipitur, fœtus naſcitur. At vero in quo minùs neceſſaria portione, Mola generatur.

Sed contra hanc hypoteſin, quod mulier ſine viro, oua ſubuentanea non gignat, affert experientiam doctus Theodorus Kerkringius in opere inſcripto Anthropogenia c. 1. quam ex anathomica ſectione ſe deprehendiſſe teſtatur his verbis. 5
Ex ouo producitur homo. Oua autem reperiuntur in teſticulis fæminarum, non tantum earum quæ per coniugij uſum facundæ ſunt, ſed etiam Virginum; non ſecus ac fit in gallinis: ſunt autem oua hæc piſi viridis magnitudine. Tam coniugatæ autem quam Virgines hæc Oua ſæpiſſimè excernunt inſenſibiliter quidem, quia non aduertunt; ſed quod mihi ex relatione quarumdam conſtat ſentiunt dum reflectunt. Et hæc Excretio potiſſimum accidit, inſtante purgatione menſtrua &c. hæc ille. Et ante ipſum eamdem hiſtoriam de ovis mulierum tradidit Fallopius & poſt ipſum in diurnis relationibus anni 1672. confirmavit *Academia Pariſienſis* citatis aliis Authoribus. *& L. Chriſtianus Fridericus: in Opus* cui titulus, *avi de ovo §. quadrageſimo-ſecundo & quadrageſimo-tertio* nec non *Regnerus Graaf in epiſtol. de partibus genitalibus mulierum.* Supradictam doctrinam, tam quoad Molæ deſcritionem

quam quoad cauſas illius productiuas ſequuntur alij Medici communiter;vt *Harmon.Gynecior.part ſr.cap.7. Nicol. Rocheus de morb. mulier. cap.7.* vbi cum Plinio ſentit, Molam gigni poſſe etiam ſi mulier non conceperit ex viro. *Ludouic. Bonaciol. muliebr.lib.1.c.5. Andr.Chriſt.Enchir.Medic.lib.5.cap.29.Vega loc.cit. & alij Recentiores.*

Cum igitur ex defectu maſculini caloris Mola generetur,ſive vt loquitur Ariſtoteles, eius duritiei, quàm habet cauſa ſit cruditas : duo exindè neceſſariò ſequuntur.Primùm eſt,quòd Mola non poſſit eſſe figuræ ovalis, ſiuè orbicularis ex eo quòd,
6 vis formatiua calore neceſſario deſtituta, nequeat, vt Galenus ait, formam artificioſam fœtui imprimere,& finem apponere generationi,ut dicit Ariſtoteles,ſed neceſſariò huiuſmodi mola, ſi in unum,vel plura fruſta concreſcat,informis ſit, ſcabra, & ſuperficiei omnino irregularis ; ſi vero non concreſcat in unam Maſſam diuerſæ fiant carunculæ, ut Hippocrates dicit, & grumi ſanguinis.

Alterum, quod infertur eſt, quod ſit diuerſi caloris non ſubalbi, ſeù cineritij adinſtar inteſtinorum, quorum calorem
7 veræ conceptionis ouum imitatur, vt iam dixi cum Andrea Veſalio, ſed propter inconcoctam menſtruorum materiam ex cauſa inſufficientis Elixationis,ut verbis utar Ariſtotelis,coloris ſanguinei,aliquando ſubnigris,interdum etiã viridibus,& albis maculis tincta;id quod mihi etiã peritæ mulieres affirmãt.Hæc certè ſigna ſufficiunt, vt Molas à veris fœtibus diſtinguamus.

Cùm itaque Mola,quæ propter cruditatem,ſeu inconcoctionem, & defectum caloris concrevit, ſit inflexibilis ad tactum, & prorſus obdurata,informis,ſcabra ſanguinea, & ſub nigris
8 ductibus, & vibicibus, aut etiam verſicoloribus variegata ; è contrà vero tota fœtus compago ad tactum mollis, ad aſpectum leuis, inteſtinorum colori perſimilis,& albi, vt cum Platerio adnotaui *Diſp.1.ſect.10.num.5.*& figuræ ſit omnino orbicularis, & ovalis, inter vtramque diſcrimen eſt valdè ſenſibile, atque ideo facile diſcerni, dijudicarique ſubito poſſunt.

Siue igitur primis diebus, ſiue aliis inſequentibus intrà

trigeſimum

trigeſimum, aut etiam quadrageſimum diem diſcernendum ſit, quicquid immaturè ab utero effuſum eſt, ſive grani hordeacei, aut minoris phaſeli; ſivè maioris formicæ; aut nucis avellanæ, ſive apis, aut grandioris muſcæ, ſive etiam minimi digiti magnitudinem exæquet, hujuſmodi enim metaphoris Auctores recentem fœtum metiuntur, hanc eſſe regulam ſtatuo; vt quando internus homunculus, ob ſui teneritudinem mẽbranas nequivit abrumpere, & ſe ipſum prodere, ſi involucrum illud effuſum, appareat membrana circumdatum, quæ ſit ſubalbi, ſeu cineritij caloris, ſimilis inteſtinis, figuræ ovalis, & quæ digito tacta molleſcat, & cedat, quia peritorum obſervationes, & documenta, veri fœtus notas eſſe conteſtantur, tunc prudenti iudicio pronunciandum eſt fœtum eſſe, non Molam. Et9 quia hoc prudens iudicium morali cum certitudine coniunctum eſt, de ſubiecto ſenſibili, & digito demonſtrabili, atque ideò de ſubiecto Sacramenti Baptiſmi capaci, iam conſtat, quia ex huiuſmodi ſignis cognoſcimus fœtum eſſe talem, vt in eo prima rudimenta vitæ intus exiſtant.

Si verò illud, quòd ex vtero mulieris abortientis egreſſum 10
eſt, ſit caro informis, nigris venis, & ſanguineis intexta, ad aſpectum ſcabra, ad tactum dura, vel etiam vario colore infecta, procul dubio Molam eſſe, & fruſtraneam genituram, non fœtum iudicabimus, & nullatenus baptizari oportet: & multò magis, ſi ex utero ſanguinis grumi, ſeù carunculæ exierint, Molas eſſe non fœtus humanos eſt aſſerendum, nam etiam hujuſmodi fruſtula carnis, & ſanguinis ad Molæ ſubſtantiam pertinere, indicauit *Hippocrates loc. cit.* & Molæ ſpeciem eſſe, cum Avicenna ſcripſit *Andr. Chriſt. cap. 29.*

Ad argumentum igitur dico, quod ſi ſupradictam regulam 11
explicent Parochi, eamque doceant mulieres etiam montanas, quas de materia, & forma Baptiſmi, alioquin oportet eſſe inſtructas, licet de iſtis ſine dubio ſint magis incapaces, cum ſint à natura remotiora, illa verò ſigna ſint omnino naturalia, & ſenſibilia; ſequitur non eſſe valdè difficilè, atque ideo nec in iure impoſſibile, Molas à fœtibus dijudicare.

Quàre ad Excellentiſſimum Dominum meum dico monen-

das eſſe omnes mulieres nuptas,& innuptas, jmo & quaſcunque perſonas, quæ in caſu neceſſitatis priuatim Baptiſmum tenentur adminiſtrare, & Parochos poſſe uno verbo abſque Medicorum conſultatione prædicta ſigna,& notas ad utrumque fœtum, inquam, & molam, nec non ad alia excrementa dignoſcenda inculcare, & ut veros fœtus ſub condicione baptizent,admonere. Illud vero quod additur de ſanguineis excrementis, neſcio an ſecundum conſcientiam ab aliquibus contra me obiiciatur. Si quidem obſtetrices, quantumvis rudes,& imperitæ, niſi cæcutire voluerint, optime diſcernunt menſtruum humorem ab humanis fœtibus.

SECTIO VIII.

Solvitur ſextum Argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Animæ viales vegetativa & ſenſitiva in ſententiâ S. Thomæ corrumpuntur quàm citiſsimè.*

2 *Et probatur experientia in præſenti allata à S.Doctore, vermiculorum,& ranarum.*

3 *Idem ſentit Ariſtoteles dum dicit quod cum cadit ſemen viri in matricem &c. Creatur anima iuſſu Dei.*

NEc poſſum vllo pacto diſſimulare,quòd exprobretur mihi, meæ propoſitionis fundamentum eſſe non ſolùm contrà doctrinam S. Thomæ, ſed etiam Ariſtotelis, quatenùs hic *lib.2.de generat. Anim. c.3.* dicit, priùs tempore præcedere in humano fœtu animam vegetativam, huic deinde ſuccedere ſenſitivam, cui poſt multum temporis advenit anima rationalis, forma hominis conſtitutiva. Nam loquens de humanis fœtibus, ſeu conceptibus in uteris mulierum exiſtentibus dicit. *Ergò animatum in ijs habere vegetalem palam eſt, ſenſualem etiam, qua animal eſt tempore præcedenti recipi, & rationalem,*

qua

qua homo certum eſt:non enim ſimul,& animal fit,& homo &c. Nam facile oſtenditur cum hac doctrina,quæ eſt de embryone, eamque S.Thomas amplectitur pluribus in locis, & præſertim *prima parte quæſt.*118. *art.* 2. *ad ſecundum*,meam propoſitionem non admodum repugnare. Quod ut oſtendam circumſcribo hic, interim Philoponi graviſſimi interpretis Ariſtotelis explicationem & aliorum quos adduxi *diſp.* 1. *ſect.* 3. *n.*12.qui omnes ſentiunt, Ariſtotelem eſſe intelligendum de operationibus, id eſt de vita in actu ſecundo; vt nimirum primo appareant in fœtu operationes animæ vegetativæ, & deinde ſenſitivæ, & demum animæ rationalis, & admiſſa tanquam probabili S. Thomæ ſententia de embryoniſmo : dico cum eodem Doctore, animas illas vitales, vegetativam ſcilicet,& ſenſitivam, vtpote generatas non propter ſe in humano fœtu, ſed vt ſint diſpoſitiones ad rationalem, interire quàm citiſſime; nam in cit. lòc. non alia ratione probat hujuſmodi animarum vialium ſucceſſivam generationem 1
quàm experientia quorundam animalium, quæ ex putri generantur, dicens, *& hoc ad ſenſum apparet in animalibus ex putrefactione generatis.* At nihil in hoc genere ſenſibilius, & omnibus magis notum, quàm æſtivo tempore ſuper carnes, muſcarum contactu, horario temporis ſpatio vermiculos generari : item ranas guttis pluvialibus vix in terræ pulverem 2
cadentibus, mira celeritate ad multas myriades naſci, & ſubito gregatim aſſurgere, & exilire, in quorum animalium generatione, juxta S. Doctoris ſententiam, antequam ultima forma, nempe anima ſenſitiva, in tali ſpecie vermiculorum, vel ranarum educatur de potentia materiæ, debet præcedere primum prævia accidentalis diſpoſitio ad animam vegetativam de potentia materiæ educendam. Secundo ipſius animæ generatio. Tertio prævia diſpoſitio ad animam ſenſitivam vermis, vel ranæ, & tandem ipſius animæ ſenſitivæ generatio & tamen videmus quanta feſtinatione exurgant illico,& exiliant in ſolo hujuſmodi animalcula,ſtatim ac pluviales guttæ terrenum pulverem madefaciunt, ut pene videatur idem eſſe, ex aqua lutum fieri,& ranas naſci.

Quod

Quod autem hoc voluerit S.Doctor, dum exemplum adduxit animalium, quæ ex putri generantur, patet ex ijs, quæ ſcripſit *lib.2.c.89.contrà gen.verſ.nec eſt inconueniens,&c.* vbi reſpondens obiectioni contrà ſe factæ, de tam modica duratione duarum animarum in Embryone, ait, *nec eſt inconueniens ſi aliquid intermedium generatur, & ſtatim poſtmodùm interrumpitur, quia intermedia non habent ſpeciem completam, ſed ſunt, ut via ad ſpeciem, & ideò non generantur, ut permaneant, ſed ut per eas ad vltimum generatum perueniatur,&c.* & poſt pauca oſtendens, quòd de hujuſmodi duabus animabus loquebatur ait: *Anima igitur vegetabilis quæ primò ineſt, cum Embryo viuit vita plantæ, corrumpitur, & ſuccedit anima perfectior, quæ eſt nutritiva, & ſenſitiua ſimul, & tunc Embryo vivit vita animalis, hac autem corrupta ſuccedit anima rationalis, &c.* Conſtat igitur S. Thomæ ſententiam eſſe, quòd animæ viales, quâm citiſſimè, & ut ipſe loquitur, *ſtatim* intereant. Nec longe ab hac ſubita Embryonis corruptione abeſt Ariſtoteles quippe qui *lib.2.de cauſ.proprietat. element. & planetarum* relatus à S.Thoma *opuſc.28. artic.5.* dicit, quod *cum cadit ſemen viri in matricem mulieris decoquitur in ea decoctione forti, & fit fruſtum carnis, & creatur in anima iuſſu Dei,&c.*

3 Hic liber Ariſtotelis hodie non inuenitur inter eius opera, quæ recenſet Poſſeuinus *in Bibliotheca lib.14. cap.21.* & fortaſſe S.Thomas hæc verba tranſcripſit, ex quibuſdam libris Ariſtotelis, quos ipſe nondum in latinum conuerſos vidiſſe teſtatur *opuſc.16.ſect.1.* Vtitur hac auctoritate Ariſtotelis S. Thomas in allegato *opuſc.28.* contra Platonem, qui dicebat animas rationales præexiſtere in quibuſdam ſtellis comparibus, & ex illis in corpora humana deſcendere.

Cùm igitur ex Ariſtotelis mente ſit, quòd ſtatim ac ſemen maris in matricem cadens decoctum eſt, ſive ut Medici loquuntur fermentatũ, virtute caloris ſemini fœmineo permixtum, fiat fruſtum carnis, & in eo ſufficienter diſpoſitó ad humanam formam recipiendam, hæc ibi à Deo creetur plane ſequitur, quòd tam ex mente Ariſtotelis, quam S.Thomæ ſit, quòd in breuiſſimo tempore fiat Embryo, & formetur humanus conceptus, de quo probabiliter dubitari poteſt, quòd ab Anima rationali ſit

informatus.

informatus, Quare nec in ſententia horum defendi poteſt eſſe expectandum tempus quadraginta dierum, ſed ſtatim ac ab utero per Abortum excutitur, & apparet eſſe humanum conceptum, in quo vt vidimus ſunt prima vitæ lineamenta eſſe ſub conditione baptizandum.

SECTIO IX.

Solvitur ſeptimum Argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia catholica non recuſat innouare quando exigit ita vtilitas, aut neceſſitas fidelium.*

2 *Ideo quorumdam hæreticorum Baptiſma iterandum eſſe decrevit anno 325.*

3 *Duas eſſe in Chriſto voluntates definivit anno 649.*

4 *Animas ſanctorum ſeparatas à corpore, ſi purgari non indigeant ſtatim deum videre intuitivè, declaravit anno 1336.*

5 *Iuſtificationem hominis fieri per gratiæ inhærentis infuſionem concilium Tridentinum declaravit anno 1546.*

6 *Communionem ſub utraque ſpecie laicis interdicit anno 1567.*

7 *Confeſſario abſenti per litteras confiteri, & ab eo abſolvi, quæ erat olim ſententia probabilis damnavit Clemens VIII. anno 1602.*

8 *Diſputabile olim erat an monſtrum eſſet baptizandum nunc Rituale Romanum ab anno 1614: ſub conditione ſi ſit homo ſtatuit eſſe baptizandum.*

MInus obſtat, quod ſeptimo loco opponitur, præſertim, quia Eccleſia ipſa in aliis ſimilibus caſibus exiſtimavit non eſſe attendendum, quando alioquin gloria Dei, & animarum ſalus pro quibus fundata eſt ipſa Eccleſia, & inſtituta ſunt omnia Sacramenta, poſtulent eſſe aliquid denuò ſtatuẽdũ. 1

Nam licèt *nihil eſſe innouandum in Eccleſia* dixerit olim S.

Stephanus primus Papa, *ſed quòd traditum eſt ſeruandum*, vt refert *S. Cyprianus Epiſt.* 74. & alioquin ſupra probauerim in ſolutione ad primum, Baptiſma conferendum Abortiuis non eſſe novum in Eccleſia, ſed à principio Eccleſiæ introductum, & à SS. Patribus contrà Pelagium communiter aſſertum, tamen, ut vis huius argumenti appareat, quàm ſit inefficax & nullius ponderis, præterea quæ *Diſput.* 1. *ſect.* 14. dixi addo nunc aliquos ex pluribus caſibus, in quibus patet Eccleſiam vtilitate fidelium, vel neceſſitate ſuadente, nunquam hujuſmodi argumentum attendiſſe, tam in ijs, quæ de fide credenda ſunt, quàm in ijs, quæ opere ſunt adimplenda.

Et in primis anno 316. S. Silueſter Papa definivit hæreticos Pauliniſtas, & Cataphryges redeuntes ad Eccleſiam eſſe baptizandos, ex eo quod in eorum baptiſmo vera forma non ſeruabatur, & tamen erant iam anni trecenti, & amplius, quod hujuſmodi decretum de Baptizandis Hæreticis nondum fuerat promulgatum.

II. Martinus Primus in Concilio Lateranenſi de anno 649. & Agato Papa in ſexta, & iterùm in ſeptima Synodo generali, duas in Chriſto eſſe voluntates definiuit, & tamen per annos elapſos ſexcentos, nunquam tale decretum fuerat in Eccleſia Dei propoſitum.

III. Benedictus duodecimus anno 1336. contrà plures Theologos animas Sanctorum poſt ſeparationem à corpore, ſi
4 purgatione non indigeant, ſtatim Deum intuitiue videre declarauit, & tamen in Eccleſia per annos 336. ſupra mille, nunquam fuerat ità definitum.

IV. Anno 1547. *Concilium Tridentinum Sect.* 6. *de Iuſtificat. c.* 7. dixit contra hæreticos, iuſtificationem hominis fieri per infu-
5 ſionem & veram inhærentiam Diuinæ gratiæ in Anima, quamvis iam eſſent elapſi anni 547. poſt mille, ante quos tale decretum non fuerat auditum in Eccleſia Dei.

V. Licet à principio Laici Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, ſub utraque ſpecie reciperent tamen Concilium Conſtantienſe ſeſſio. 13. anno 1414. & deinde quamvis Rex Galliarum, & Imperator contrà inſtarent,

&

& Concilium Tridentinum anno 1562.*ſeſſ.*21. *cap.*2. decreverunt ut tantum ſub ſpecie panis communicarent, & pro lege voluerunt obſervari, ut ſub ſpecie vini impoſterum non communicarent laici quamvis per annos 1418. jam elapſos nunquam fuerat illis interdicta communio ſub utraque ſpecie. 6

Deinde diſputabant Theologi anno 1602. An liceret per literas confeſſario abſenti peccata Sacramentaliter confiteri, & ab eodem abſente abſolutionem conſequi? & probabilem olim fuiſſe partem affirmativam docet Suar. *tom.* 4. *in* 3. *p. diſput.* 19. *ſect.* 3. *n.* 1. Nihilominus Clemens VIII. eodem anno ſub die 20. Junij, non obſtante quod poſſet dici iam ſunt elapſi ab inſtitutione Sacramenti Confeſſionis anni plures, quam mille ſexcenti, & talis propoſitio nunquam fuit prohibita illam damnavit. Videatur Dian. *part.* 3. *tractat.* 3. *reſolut.* 7. 7

Diſputabile Olim erat ante annum 1614. quando poſt Henr. Gandau. & Sotum ſcribebat P. Comitolus anno 1609. an monſtrum natum ex viro, & muliere cunctis humanis membris inſtructum, præter caput eſſet baptizandum utrinque erant rationes dubitabiles; & pro negatiua erat caput ferinum, in quo reſident præcipua animæ rationalis organa; & pro parte affirmativa erat humanum pectus, in quo cor eſt primum, quod vivit. At vero Paulus V. in ſuo Rituali anno 1614. litem dirimens, mandat ſub conditione baptizari. Item ſi mater prægnans mortua fuerit fœtum cautè extrahi, & baptizari: non obſtante quod aliqui dicere potuiſſent; non eſſe innovandum, cum iam ſine huiuſmodi ritu Eccleſia ſtetiſſet per annos 1614.

Ergo ſimiliter non dedecet baptiſma Abortivis ſub conditione, quando homunculus eſt dubius adminiſtrari, quia his noviſſimis temporibus propter accuratas obſervationes Anatomicorum, & Philoſophorum, atque Medicorum ſententias prudenter de vita illorum dubitari poteſt quia ita utilitas, & neceſſitas poſtulat ne innumeræ fere animæ damnentur. Vide infra Diſp. 4. ſect. 11. n. 9. alios caſus. 8

SECTIO X.

Solvitur octavum argumentum.

SUMMARIUM.

1 *Argumentum Theologicum explicatur.*
2 *Propoſitio de baptizandis fœtibus habet majorem probabilitatem quam multæ aliæ, quæ apud Authores circumferuntur tanquam probabiles.*
3 *Ponitur argumentum in forma in quo infertur Propoſitio tanquam concluſio, ex majore de fide & minore probabili.*
4 *Prima & ſecunda pars majoris eſt certa de fide.*
5 *Minorem eſſe intrinſece, & extrinſece probabilem oſtenditur.*

QVòd vero hæc mea propoſitio non ſit inter probabiles ſententias recenſenda, gratis dicitur, & ſine aliquo rationis fundamento, quia cum ex duplici capite pendeat propoſitionis alicujus probabilitas, ſive ab auctoritate, & dicitur locus ab extrinſeco, ſive à ratione, & dicitur ab intrinſeco, nihil illi deeſt, quominus ex utroque habeat, quidquid requiritur: quod ut oſtendam, liceat mihi aliquantulum cum
1 Theologis dialecticare. Siquidem omnes Theologi conveniunt illud eſſe argumentum Theologicum, in quo altera præmiſſarum eſt de Fide, & altera lumine naturali evidenter nota: & in hoc debemus omnes convenire, ut opportunè advertit *Cardinalis de Lugo de Fide Diſput.* 20. *num.* 78. & 86. *Coninch.* & *Caſtro Palao*, & benè explicat *Suar. de Fide diſp.* 19. *ſect.* 2. *n.* 14. eſt enim argumentum Theologicum illud in quo infertur concluſio quæ non eſt adeo certa, ſicuti eſt propoſitio de fide, cui tota ratio aſſentiendi eſt divinum teſtimonium; ſed concluſio hujuſmodi eſt certa ea certitudine, quæ poſt certitudinē Fidei, eſt immediatè major omni alia certitudine, & talis eſt ſine dubio cōcluſio, quæ infertur ex vna de Fi-

de

de & altera de lumine naturali nota, propter illud Axioma, quod concluſio ſequitur debiliorem partem; & ratio eſt, quia totum formale motivum aſſentiendi tali concluſioni, non eſt ſolum Divinum teſtimonium, ſed etiam naturalis euidentia, medium certius omni alia certitudine præter Divinum teſtimonium. Itaque non poteſt fortaſſe dici quod mea Propoſitio in hoc ſenſu ſit Theologica, cum minor, ex qua infertur, non ſit forſitan niſi probabilis. Quod ſi aliquando eſſet evidenter probabilis, ut ſæpè contingit, quòd propoſitio, quæ hodie eſt tantum probabilis, cras evadat evidenter probabilis; ſi nimirum, vel plerique, vel omnes, illam exiſtiment veram, ac proinde eius modalis fiat evidens, iam non dubito, quin concluſio talis argumenti theologici futura ſit in omni rigore theologica, tunc enim huic argumento conveniret definitio argumenti theologici, & illi propoſitioni definitio propoſitionis evidenter probabilis. Videatur *de Lugo cit. n.86.*

Igitur negari non poteſt, quod prædicta Concluſio ex eo, quod inferatur ex una præmiſſa de fide, & altera probabili, ſi non habet certitudinem theologicam in illo rigore acceptã, & immediatè poſitam infrà certitudinem Fidei, non habeat ſaltem certitudinem immediatè poſitam, infrà theologicam certitudinem; ac proinde maiorem, quam ſit certitudo illarum 2
concluſionum, quæ quotidie inferuntur, ex vtraque præmiſſa probabili, quales ſunt plures concluſiones Theologiæ moralis, quæ paſſim occurrunt. Si ergo his non denegatur probabilitas per locum ab intrinſeco, neque meæ propoſitioni eſt deneganda quæ ex maiori de Fide, & ex minori probabili infertur, ut patet in ſequenti ſyllogiſmo.

Omnes Infantes ab utero matris egreſſi, ſi dubium ſit, quod vivant anima rationali, baptizandi ſunt ſub conditione; ſed Abortiui quocumque tempore veniant ad lucem, & in illis ſunt 3
prima humanæ vitæ lineamenta, ſunt Infantes recentes ab utero matris egreſſi, & dubium eſt, quod vivant anima rationali, ergo Abortiui quocumque tempore veniant ad lucem, & in illis ſunt prima lineamenta humanæ vitæ ſunt baptizandi ſub conditione.

Quod maior ſit de Fide certa, ſic oſtendo: diuidatur claritatis ergo in duas partes, quarum prima ſit. Omnes Infantes ab
4 utero matris egreſſi ſunt baptizandi: Secunda, ſi dubium ſit quod viuant anima rationali, baptizandi ſunt ſub conditione. Prima pars eſt reuelata in Sacra Scriptura *Matth. cap.*28. *num.*19. *Euntes ergo, docete omnes gentes baptizantes eos, &c. &* *Ioan.*3.*numero quinto. Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, &c.* nam idem eſt formaliter, ac dicere omnes homines baptizandi ſunt. Verum quia ſub hac uniuerſali propoſitione continentur multæ propoſitiones particulares, ſcilicet homines adulti, parvuli, & infantes, homines certi, ſeu qui humanam vitam certè vivunt, & homines dubij de quorum vita prudenter dubitatur: ideò omnes huiuſmodi propoſitiones directe, & formaliter ſunt revelatæ, eo modo quo communiter Theologi, vt videre eſt apud *Suar. de Fide diſput.*3. *ſect.*11. *num.*5. *& Cardinalem de Lugo diſput.*1. *num.*318. uſque *ad numerum* 330. docent propoſitiones ſingulares eſſe de Fide, licet ſolum in generali ſint in Sacra Sciptura revelatæ; quo etiam modo *Conc. Trident. ſect.*5. *ſub num.*4. contra hæreticos definivit expreſſe hanc primam partem maioris.

Quod vero ſecunda pars propter eandem rationem ſit revelata ex dictis patet: & ideo Sacri Canones & Rituale Rom. loc. ſup. cit. hac ead. d. ſect. 6. n. 2. 3. 4. declararunt in caſu dubio
5 Baptiſmũ ſub conditione eſſe conferendum Ergo maior eſt de Fide quoad vtramq; partem. Minor iam ex allatis rationib. eſt probabilis. Ergo concluſio quæ ſequitur deteriorem partem, eſt
6 partim ex Diuino teſtimonio, & partim ex lumine naturali, quod reddit minorem probabilem, ergo erit in Theologia intrinſece probabilis, & vera concluſio Theologica.

Quod vero etiam extrinſece, & propter auctoritatem Doctorum ſit probabilis, facile ſuadetur, nam licet ante annum ab Incarnatione Domini 1658. quando ſub Editione Lugdunenſi, hanc propoſitionem primo publicavi, à nullo ex Auctoribus
7 qui ſuas ſententias typis ediderunt, aut quos ego viderim, fuerit aſſerta nihilominus plures deinde amore veritatis, & ſalutis animarum zelo ducti, illam comprobarunt, eique ſponte

ſponte ſubſcripſerunt & Magiſtros quadraginta tres numeratos habeo in Cenſuris, qui illam ornatiſſimis verbis illuſtrarunt, & nouiſſime R.P. Joan. de Cardenas Societatis Jeſu in ſua Chriſi Theologica part. 1 Diſput. 14. com. 1. cap. 3. me citato, & relatis Auctoribus, qui illam defendunt, dicit eſſe ſententiam probabilem doctiſſimè, & ſolidiſſimè probatam à noſtro P. Maximiliano Dezza Theologiæ Profeſſore & eximio Verbi Dei Prædicatore.

SECTIO VLTIMA.

Solvitur nonum Argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Mors filij Dei tamquam medium ad finem minus principalem ordinata fuit, ad noſtram ſalutem.*

2 *Non hominum ſalus ad Sacramenta, ſed Sacramenta, ad hominum ſalutem ordinantur.*

3 *Nulla eſt contra ſacramentum Baptiſmi irreverentia, baptizare fœtus abortivos.*

4 *Deus nihil quod ad ſalutem hominum conduceret, exiſtimavit ſibi ignominioſum.*

5 *Non ergo indecens eſt baptizare abortivum mox ab vtero ejectum, id quod congruo paradigmatè confirmatur.*

VLtimum argumentum ſi quid probaret, probaret etiam fœtus abortivos Trimeſtres, Quadrimeſtres, &c. imò, & Octimeſtres, qui exeunt ad lucem immundo ſanguine madidi ob reverentiam Sacramenti non eſſe baptizandos. Quod quam alienum ſit à Chriſtiana pietate, & obligatione nemo non videt.

Uerum, ut à priori, & à radice difficultatem convellam, adverto ſi animarum ſalutem æqua lance æſtimare velimus, & intelligere quanti valeat, vel vnius animæ pretium, ad juſtiſſimam

ſimam Crucis ſtateram appendere debemus, & expendere.
Nam licet præcipuus, & vltimus finis, quem Deus habuit,
cum Filium ſuum Unigenitum morti tradidit, Divina gloria
fuerit vere tamen finis minus principalis, & ſecundarius fuit
1 noſtrarum Animarum ſalus, & humani generis redemptio,
quia *propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de*
Cælo; & ut dicit, *Ioan.cap.3.16.ſic Deus dilexit mundum, vt Fi-*
lium ſuum unigenitum daret, & Apocal.cap.1.5. Dilexit nos, &
lavit nos à peccatis noſtris in ſanguine ſuo, voluit ergo Deus
propter nimiam charitatem ſuam, qua dilexit ad Epheſ. cap. 2. 4.
tanquam medium ad finem ordinare mortem Unigeniti Filij,
& precioſiſſimum ſanguinem ad noſtrarum Animarum ſalu-
tem, nòn vero è contra Animas noſtras tanquam medium ad
illius mortem & ſanguinem in Cruce effuſum honorandum
referre. Et ideo non Animæ hominum propter Sacramento-
2 rum reverentiam,& honorem creatæ, ſed potius Sacramen-
ta propter Animarum ſalutem fuerunt inſtituta. Nulla ergo
erit irreverentia Sacramenti quando, ita exigente ſumma, &
extrema animarum neceſſitate adminiſtrandum erit, baptiza-
3 re hujuſmodi Fœtus abortivos,licèt alioquin extra caſum talis
neceſſitatis Sacramenta non eſſent adminiſtranda. Hinc eſt,
quod ipſe Deus Dei Filius, qui in ſplendoribus Sanctorum
ante Luciferum genitus, in ſtabulo naſci, & inter animalia
collocari, non eſt dedignatus. Et *Ezechiel cap. 6. Vidi te* (in-
quit) *conculcatam in ſanguine tuo, & dixi tibi cum eſſes in*
4 *ſanguine tuo, vive, & Divus Theodorus Epiſcopus Ancyra-*
nus in Concilio Epheſino hom. de Nativitate Domini, ut Græ-
corum inſcitiam reprehenderet, qui ſtultitiam exiſti-
mabant Crucem Chriſti, dicebat? *Nihil horum, quæ ſalutaria*
ſunt homini iniuriam Deo facit. Et rurſus *hom. in Natalem Salva-*
toris. Deus nihil ignominioſum ducit, quod humanam ſalutem conci-
liare natum eſt, &c.

Non ergo indecens reputare debemus ad ſalutem Anima-
5 rum comparandam, quando de earum ſalute prudenter dubi-
tamus, & periculum eſt in mora, Sacramentum Baptiſmi
miniſtrare ſubiecto probabiliter capaci excrementitio licet
humore

humore conſperſo.Sed vt ſcrupuloſam hanc indecentiã exemplo vulgari peſtringam:Fingat animo quiſquis contra meam propoſitionem argumento prædicto opponitur,Infidelem aliquem Turcam , vel Maurum Chriſtiani hominis mancipium, jam factum,ſæpius à pio aliquo Cathechiſta,& Apoſtolicæ Sedis Miniſtro probato,ad Baptiſmum ſuſcipiendum , rogatum, ſed nunquam exoratum.Ecce ex improviſo dum Vrbem perambulat Turca labitur in ſterquilinium , in quo male ſeipſum volutans,iterũ,& iterum clamat,ut à viatoribus auxlium conſequitur,extrahatur,& ab imminente morte liberetur. Tandem neſcio quis ex tranſeuntibus illum extrahit,ſed ſemivivum, & pene animam exhalãtem.Statim adeſt pius ille Cathechiſta,& rogat,an tandem baptizari velit,& Animam mox à corpore egreſſuram ſalvare;miſer iſte nutibus,ut poteſt , & capite annuens baptiſmum petit,Quis non ſummæ impietatis,ne dicam ignorantiæ,aut ſi mavis,dementiæ ſcrupuloſum iſtum Cathechiſtam argueret, ſi Baptiſmum negaret,eo quod indecorum, & indecens reputaret homini adeo turpiter ſtercorato,Baptiſmi lavacrum miniſtrare , & ob reuerentiam Sacramenti æternæ damnationi perditum illum exponere , quando prudenter dubitare poſſet illum non eſſe ita ſufficienter diſpoſitum, ut ſaltem baptiſmo flaminis ſalvari poſſet ? Ergo ſimiliter ,& multo magis in caſu noſtro.

Et hęc dixiſſe ſufficiat pro ſolutione eorũ quæ in contrariũ objecta fuiſſe præmeditatus ſum. Quibus addo me prædicta omnia intelligere de illis tantum fœtibus , in quibus ita apparent prima humanæ vitæ lineamenta, ut ſubjectum baptizandum ſit omnino ſenſibile,& homo dubius ſub conditione baptizandus, ſit ſenſibiliter talis. Quia ita Reverendiſſimus Pater Vincentius Fanus Ordinis Prædicatorum Magiſter, & S. Indicis Congregationis Secretarius, & Eminentiſſ. Card. ſentire me,& ſcribere præcipiunt. Ideo cenſeant Viri Docti quorum prudentiſſimo Judicio,& præſertim Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cenſuræ omnia ſubjecta eſſe volo.

Finis Secundæ Diſputationis:

DE MINISTRANDO
BAPTISMATE
SVB CONDITIONE
HVMANIS FOETIBVS ABORTIVIS,
Diſputatio Tertia.

INDICVLVS SECTIONVM

SECTIO I. *PROPONITVR in argumento Theologico præcedentis diſputationis compendium, ſeu principale Authoris conſilium, & oſtenditur, quam ſit cum argumento ex Immaculata Conceptione deſumptum, connexum.*

II. *Præſentem diſputationem in Alexandrina Conſtitutione fundari.*

III. *Tempus, quo SS. Virgo fuit in vtero S. Annæ fuit omnino naturale, & iuxta naturæ leges ordinatum.*

IV. *Ad naturalem vteri geſtationem ſatis eſſe tempus dierum 275. ex Hippocratis doctrina probatur.*

Digreſsio circa textum Hippocratis, quod ante ſeptimam diem vivat humanus fœtus in vtero.

V. *A quo tempore ſint inchoandi menſes, quibus fœtus in vtero geſtantur.*

VI.

VI. *Humanum fœtum primis diebus viuere, & contrarias ſententias vel eſſe contra medicorum regulas, vel prohibitas ex Alexandrina Conſtitutione probatur.*

VII. *Proponitur argumentum cuiuſdam recentioris contra Immaculatam Conceptionem ex die 8. Decembris, deſumptum.*

VIII. *Soluitur ſupradictum argumentum, & confirmatur, quod fœtus humanus vivat primis diebus.*

PRÆLOQVIVM.

SVMMARIVM.

1 *Vterus Virginis Domus Divinæ Sapientiæ.*
2 *Scientiæ naturales Ancillæ Divinæ Sapientiæ.*
3 *Corriguntur ab ipſa.*
4 *Declaratio Sum. Pontificis de Immaculata Deipara Conceptione.*
5 *Lumen affert dubitationi de prima humani fœtus animatione.*

CVM Divina *Sapientia*, ut Sacræ literæ teſtantur, 1
ſive Sanctam Catholicam Eccleſiam, ſivè Beatiſſimæ Virginis Mariæ uterum tanquam Domũ, ut SS. Patrum unanimis interpretatio declarat, *ſibi ædificaverit*: & ex Angelici præſertim Doctoris ſententia 1. *p. q.* 1. *art.* 5. compertum ſit quod *Ancillæ*, quas 2
pro miniſterio ſubiectas habet, dirigit, & mittit, ut ſibi in miniſterium ſalutis ab ea corrigi aliquando, & emendari certum eſt; ne lumine naturali in quibuſdam naturæ abditiſſimis arcanis explorandis, minime penetrante, decipiantur, & errent; 3
ſed ſibi ad veritatem aliquam detegendam ancillentur. Hic eſt, quod eadem ſapientia, quæ Sanctæ Apoſtolicæ ſedi ſemper adeſt, & Chriſti in terris Vicario, cui ut fideles doctrinæ pabulo paſcantur affulget; iam ab antiquis temporibus plures

Sum.Pontifices illuminauerit,vt Deiparæ Uirginis Immacula-
tam Conceptionem, ſi non tanquam articulum fideí hucuſque
4 definierint, certè tanquam opinionem, & ſententiam adeo
piam & certam moraliter propoſuerint,ut fere omnes Docto-
rum Academiæ, omneſque Chriſtiani Orbis Eccleſiæ, illam
non ſolùm libentiſſime admiſerint,ſed fouendam, & ſartam
tectam defendendam u'tro ſuſceperint.

5 Uerum quia fæl.record. Alexander Papa VII.in ſua,hac de
re edita nuper Conſtitutione, nimirum, Divina illa ſapientia
dictante, de hac Jmmaculata Beatiſſimæ Uirginis Conceptio-
ne,eiuſque feſto,ita decernit, eſſe ab omnibus Chriſti fideli-
bus,ſententia,voce,& ſcripto ſentiendum, ut non modicum,
exinde lumen ſcientiis quibuſdam naturalibus, Philoſophiæ
ſcilicet,& medicinæ impartiatur; hæ namque de primo tem-
pore,quo humani fœtus animantur obſcurè non minus,quam
dubiæ philoſophantur; Jdeo ego, qui iam de hoc argumento
primam Diſputationem inſtitueram, hanc tertiam ſuperadde-
re neceſſarium exiſtimavi,ut quam vera,quam firma,& quam
probata ſit illa ſententia, quæ aſſerit primis diebus in huma-
nis fœtibus rationalem Animam exiſtere,luculentius appareat.

Legat igitur curioſus quiſque ſequentes ſectiones, in qui-
bus, ſi quid ad rem dictum eſſe,quod ad Animas Abortivo-
rum Sacra Baptiſmatis unda lavandas, & ſalvandas condu-
cat, deprehenderit, illud mecum Almæ Sapientiæ Matri Ma-
riæ acceptum referat, de cuius ſtillicidiis Eccleſiæ campum
germinaturum iam primo fueram auſpicatus; ſi quid vero
minus benè à me dictum invenerit, mihi adſcribat, & tan-
quam homini involuntariè erranti, pro ſua benignitate in-
dulgeat.

SECTIO

SECTIO I.

Proponitur in arguménto Theologico compendium præcedentis Diſputationis; ſeu principale Authoris conſilium,& oſtenditur quàm ſit connexum cum argumento ex Immaculata Conceptione deſumpto.

SVMMARIVM.

1 *In varios ſenſus, eoſque contrarios interpretata fuit mens Authoris.*

2 *Immeritò Traducianus fuit creditus Author.*

3 *Anima non eſt in materia ſeminis,niſi huius forma corrupta.*

4 *Varias Authorum ſententias Author confirmavit;non ut omnes probaret, ſed ut ex omnibus vitam dubiam Abortivorum inferret.*

5 *Proponitur in argumento theologico compendium totius concluſionis.*

6 *Parvuli recentes ab vtero matris baptizandi ſunt.*

7 *Propoſitio conditionalis ſub genere propoſitionis in materia contingente continetur.*

8 *Ritus ab Eccleſia probati non ſunt mutandi.*

9 *Vel conditionaliter,vel abſolute eſſe miniſtrandum Baptiſma eſt de fide.*

10 *Quia propoſitio illa conditionalis eſt formaliter revelata.*

11 *Argumentum theologicum ex una de Fide, & ex altera euidente, euidenter infert.*

12 *Minor non eſt ſimpex propoſitio,ſed modalis.*

13 *Propoſitio probabilis quomodo ſit evidens.*

14 *Diſtinguuntur iſta duo; propoſitio probabilis, & evidenter probabilis.*

15 *Argumentum ſupradictum, & eius concluſio eſt Theologica.*

QVamvis aliqui non defuerint Viri doctiſſimi, inter quos ſane fuit Rheuerendiſſ. D. T. Mercier Doctor, Theologus, & antiquus Rector Vniverſitatis Remenſis, qui exiſtimaverint,
1 vitam Abortivorum in prima Diſput. tanquam dubiam primis diebus propoſitam, & explicatam, me ita probaſſe, ut ipſa propoſitio veritatis potius, quam dubij nomen ſibi comparauerit: attamen plures alij fuerunt, qui minus vere meam hujuſmodi intentionem interpretantes, in varios ſenſus, eoſque à me alienos diſtraxerunt. Aliqui enim crediderunt, me certo certius exiſtimaſſe, primis diebus Animam rationalem eſſe in fœtu; Alij & non indocti, quod ſententiarum Pemplij, Menæ, Garziæ, Martiani, Fieni, Mirindoli, Sennerti, & aliorum quas recenſui, me patronum fecerunt, & defenſorem: Sed iniuſte: cum enim ex illis aliqui ſtatim à ſuſcepto ſemine adeſſe Animam rationalem; alij poſt horas ſeptem; alij in fine ſecundæ diei; Alij tertia die; Alij ante ſeptimam; & alij non niſi poſt ſeptimam, & deinceps uſque ad trigeſimam, & quadrageſimam, adeſſe in fœtu Animam rationalem contendant, conſtat, inter ſeſe, pugnantes habere ſententias, & impoſſibile mihi fuiſſe vni adhærere, quin alias reprobarem. Imò diſertis verbis in fine *ſect.* 8. dixi me ſententias illas nolle probare, ſed ſolùm tanquam probabiles referre: Et multò minus illorum errori adhærere potui, qui cenſuerunt Animam rationalem traduci cum ſemine: Nihil enim magis abhorrui, quam animam rationalem ſeminatam, & cum ſemine traductam aſſerere, ut conſtat tam ex iis, quæ *ſect.* 3, *d. Diſp.* 1. *à n.* 5. de fide tenenda eſſe prænotavit; inter quæ primum locum habet, animam rationalem non educi de potentia materiæ, ſed ex nihilo a Deo creari; quam ex iis, quæ à *n.* 9. & deinceps, cum communi ſententia de eadem veritate proſequutus ſum, quod pariter tenuerunt Authores qui ante
3 me ſcripſerunt; non enim voluerunt Animam eſſe in ſemine, ſed quod ſemine per diſpoſitionem ad animam rationalem proxime præparato, ipſum deſinat per corruptionem formæ ſeminis; & incipiat per creationem Animæ, corpus illud eſſe anima-

tum;

tum : Ita ut primum non eſſe ſeminis, ſit primum eſſe Animæ rationalis in corpore,quod tunc fœtus humanus proprie nominatur.Et id iuxta communem,& vulgarem ſententiam de rerum permanentium deſitione, & inceptione apud Averſ. *tom. pr. philoſoph.quæſt.*30.*ſect.*2.& alios.

Jllud verò emolumenti, ex tot variis Authorum ſententiis referre ſtudui, quod cum ſingulas recenſerem,confirmare illas curaverim ; tum ex aliquibus ſacrarum literarum teſtimoniis, tum ex dictis SS.Patrum , & Philoſophiæ rationibus ; non quidem ut illas meas facerem,cum,ut dixi , eſſet impoſſibile ; ſed quia, cum omnes in anticipatam fœtus humani animationem conſpirent,exiſtimavi me magis inferre poſſe , quod ſtatim ac ſemen eſt in vtero receptum , & fermentatum , nullum poſſit aſſignari tempus uſque ad trigeſimam , vel quadrageſimam diem,in quo certe poſſit affirmari , fœtum humanum non eſſe animatum vita rationali;ac proinde , omne illud tempus eſſe 4
dubium , & prudenter tunc dubitari poſſe in ovo illo , ſeu tunicarum involucro , eſſe hominem ſub conditione ſaltem baptizandum.

Quare,ne in poſterum amplius lateat,quid ego *in prima diſput.*ſenſerim , operæ pretium duxi , illius veluti Epitomen ob oculos proponere,& mearum rationum progreſſum,ſtylo ſeueriori,& argumento ad formam ſcholaſticam compreſſo,exhibere; ut etiam cunctis pateat,quàm proprie,& quàm vere concluſio illata de baptiſmo Abortiuorum ad Theologiæ ſcholam,tanquam vera concluſio theologica pertineat. Argumentum eſt, non quidem ad menſuram epiſtolæ , quam poſt hæc ſcripta dedit ad me Illuſtriſſimus Caramuel,ſed magis extenſum , illud 5
tamen idem,ut ſequitur.

Parvuli recentes ab vtero matris baptizandi ſunt; & ſi probabile eſt,quod vivant Anima rationali: baptizandi ſunt ; ſub conditione.

Sed Abortiui fœtus poſt aliquot horas , vel ſtatim à concepto & fermentato ſemine; quod vivant Anima rationali, probabile eſt.

Ergo baptizandi ſunt ſub conditione.

Maiorem diuido in duas partes:quarum prima eſt Propoſitio ſimplex. *Parvuli recentes ab vtero matris baptizandi ſunt* : Hæc

eſt definita de fide contra Hæreticos in Trident.*ſeſſ.5.ſub n.*4. Secundam partem,in qua dicitur,*& ſi probabile eſt,quod vivant*
6 *anima rationali,baptizandi ſunt ſub conditione,*Probo eſſe formaliter,in confuſo tamen,& implicite contentam ſub illis Chriſti Domini verbis generalibus Matth.*c.*28.*Euntes ergo, docete omnes gentes,baptizantes eos,&c.* Nam vt Logica docet, & patet euidenter,ſub genere propoſitionis in materia contingente,qualis eſt hæc Euangelica propoſitio: *Omnes gentes baptizandæ ſunt*: continentur duæ propoſitiones; altera eſt abſoluta; & altera,
7 conditionalis:Et quod conditionalis ſit ſub Euangelica illa admonitione.*Baptizantes eos, &c.* patet etiam ex Eccleſiæ praxi, in Rituali Romano Pauli V. in quo ſub titulo *De baptizandis parvulis:verſ.Nemo &c.* Dicitur, ſi Infans adhuc in vtero matris clauſus,membrum aliquod præter caput emiſerit, propter periculum imminens baptizetur, quod ſi natus vixerit, erit ſub conditione baptizandus: Et *verſ.ſi mater,&c.*pariter de infantibus expoſitis,idem ſtatuitur,ut nimirum ſub conditione baptizentur,ſi re diligenter inueſtigata,de eorum baptiſmo non conſtet;& ſimiliter *verſ.Monſtrum.&c.* ſi dubitetur ex forma exteriori,an monſtrum ſit homo,præcipitur,ut ſub conditione,ſi eſt homo,baptizetur,& in Rubrica *De ordine Baptizandi*,dicitur, quod ſi dubitetur, an infans fuerit baptizatus, baptizetur ſub conditione,ſi non eſt baptizatus.

Quia verò Ritus Catholicæ Eccleſiæ receptos, approba-
8 tos, & in Sacramentorum adminiſtratione adhiberi conſuetos, nefas eſt immutare; ut contra Hæreticos ſtatuit Trident. *ſeſſ.7. can.*13. duo mihi ſunt certiſſima: nimirum, primo, baptiſmi collationem ſub conditione, eſſe ritum ab Eccleſia approbatum; & ſecundo per legitimam Eccleſiæ Catholicæ approbationem contineri ſub illis verbis, *Baptizan-*
9 *tes eos, &c.* ex quibus habemus inſtitutionem, & vſum huius ſacramenti.

Admiſſa igitur hujuſmodi legitima interpretatione,quod per illa verba *baptizantes eos*, ſignificetur formaliter,tam abſoluta, quàm conditionata Baptiſmi collatio;plane ſequitur,etiam ſecundam partem illius Maioris eſſe de fide certam, & propter

Diuinum

Diuinum teſtimonium ab Eccleſia interpretatum, & propoſi-
tum,eſſe credendam.Confirmatur, quia propoſitio particularis
ſpecifica,nempe conditionalis,ſub illa uniuerſali,quod infantes
recentes ab utero matris ſint baptizandi,eſt de fide;quia forma-
liter eſt revelata:ut cum communi Theologorum docent Suar. 10
*de fid.diſp.2.ſect.6.n.6. & diſp.3.ſect.11.n.5. & Card.de Lugo diſp.
3.n.66.& 69.*

Minor eſt concluſio probabiliter illata, ex præmiſſis in
ſcientia Medicinæ aſſumptis, & probatis, partim ex philoſo-
phia,& partim ex diligentiſſimis Anatomicorum ſententiis à
me *diſp.prima ſect.6.7.& 8. relatis in 6.7.8. & 9.* modo expli-
candi humanam generationem; *& in ſect.15.diſp.3* iterum ex
auctoritate Ariſtotelis, Galeni, & rationibus, eadem conclu-
ſio confirmatur; & quamvis iſta propoſitio ſimplex. *Aborti-
vi fœtus poſt aliquot horas, vel ſtatim à concepto ſemine vivunt
Anima rationali*, non excedat evidentiam probabilem; cum
non inferatur demonſtrativè, ſed tantùm ex probabilibus; &
hæc evidentia non ſufficiat, vt argumentum ſit theologicum; 11
ex eo quod omnes conveniunt, ut advertit *Card.de Lugo d.n.
86.* quod illud ſit argumentum theologicum,cuius una præmiſ-
ſarum eſt de fide, altera eſt naturali lumine evidens, & con-
cluſio evidenter infertur; Attamen quia minor propoſitio ſu-
pradicti argumenti non eſt illa ſola propoſitio ſimplex, ſed al-
tera propoſitio modalis nihil illi deeſſe videtur, ut argumen- 12
tum ſit verè theologicum.

Nam vt rectè *Illuſtriſ. D. meus Epiſcopus Caramuel advertit
tum in Theologia fundamentali n.482.tum in ſecunda cit. epiſt.* &
latè etiam probat *Em. de Lugo de fide diſput. 20. ſect. 3. num. 86.*
aliud eſt propoſitionem aliquam eſſe veram probabiliter, &
aliud eſt eſſe evidenter probabilem. Illa enim eſt propoſitio
ſimplex, in qua de aliquo ſubiecto affirmatur, vel negatur
ſimpliciter aliquod prædicatum; vt iſta propoſitio. *Fœtus Abor-
tivus primis diebus eſt vivus Anima rationali*; Prædicatur enim
ſimpliciter in ea, vita rationalis, de hoc ſubjecto, *fœtus abor-
tivus primis diebus, &c.* At verò ſi de iſta tota propoſitione
aſſumpta pro ſubjecto, prædicetur evidentia moralis. ideſt

iudicium rationis ex authoritate omnium , aut fere omn ium iam non eſt propoſitio ſimplex , ſed modalis : Prædicatur enim de illa modus,quo iudicatur eſſe vera nimirum evidentia probabilis ; Cum enim évidentia nihil aliud ſit , quàm videntia , ſeu viſio obiecti, quæ ita determinat intellectum , ut prudenter non poſſit ſine temeritate oppoſitum iudicare , licet phyſice poſſit tale obiectum non eſſe verum : V. G. Romam eſſe , & Imperium Peruanum , eſt ita evidens , quia omnes admittunt, vel plerique; ut iam non poſſit prudenter dubitari , quod exiſtant , cum iuxta regulas prudentiæ , incredibile ſit omnino , tot homines conſpiraſſe ad falſo aſſerendam illorum exiſtentiam , licet eorumdem hom num phyſica natura non oſtendat , omnes illos non potuiſſe mentiri:videatur. *Oviedo in log. controu.*10. *punct.* 2. *n.*10. & *Card. de Lugo de fide diſp.*1.*ſect.*13.§ 4.*num.*312.Ita licet phyſicè iſta propoſitio eſſet falſa : *Fœtus Abortivus primis diebus vivit anima rationali* ; At quia in iſta iam tot Authores conſentiunt , & iudicant probabilem. illamque ſupponere videntur omnes Univerſitates, quæ Jmmaculatam Deiparæ Conceptionem defendunt ; iam eſt evidens illius propoſitionis probabilitas , & ad argumentum theologicum ſatis,ut bene *Card. de Lugo n.* 86.

13 Et confirmatur , quia vt acutiſſime ſuo more *Illuſtriſſimus Caramuel.advertit ſub d.num.*482 *Hæc propoſitio , materia habet actum entitativum*,eſt probabilis ; hanc enim , & probat , & aſſerit vniverſa Thomaſtarum ſchola ; quamvis Scotiſtæ omnes falſam reputent. Sed ſi ex hac & ex modo fiat vna propoſitio modalis ſic. *Materiam primam habere actum entativum,eſt probabile* , iam iſta modalis erit evidens , ita ut etiam illi , qui ſimplicem illam propoſitionem tenent,licet, ſi velint, poſſint tenere oppoſitam , tamen ab hac modali nequeant diſſentire: ſi enim conveniamus aſſenſum probabilem eſſe illum , qui

14 eſt cum formidine oppoſiti , quatenus , non ex evidenti terminorũ connexione determinatur intellectus ad illi aſſentiendum;ſed ex aliqua gravi ratione ; præſertim ſi accedat multorum Doctorum iudicium & authoritas ; conſtat ex illa ſimplici propoſitione , & ex modo , factam eſſe propoſitionem

evidentem

evidenter probabilem; Cui enim convenit definitio, evidens eſt convenire definitum. Eodem modo, cum hæc propoſitio. *Abortivi Fœtus poſt aliquas horas, vel ſtatim à concepto ſemine vivi ſunt Anima rationali*, ſit tantum probabilis, poteſt ab aliquibus negari, cum rationes, quibus innititur, non neceſſario convincant, vel determinent intellectum: Cæterum, qui iam videt, præter rationes, habere etiam tot virorum Doctiſſimorum cenſuram, & teſtimonium, imo in primariis Academiis, vt in Sorbonenſi, Uiennenſi, & aliis, publicè diſputatam, inventam, & judicatam fuiſſe Sacrarum literarum Authoritati, & rationum momentis innixam, & tanquam veram, & vtilem proclamatam; quis prudenter dubitare poteſt, quin ſit probabilis, & quis illius probabilitatem ſine temeritate negabit?

Jam ergo huic modali? *Abortivos fœtus poſt aliquas horas, vel ſtatim à concepto ſemine vivere anima rationali, eſt probabile*, Convenit evidenter, & ex definitione aſſenſus probabilis, tale prædicatum probabilitatis: hanc autem evidentiam ſive moralem, ſive probabilem appelles, parùm refert; eſt enim quæſtio de nomine, cum certum ſit, in hac modali propoſitione probabilitatem eſſe reflexam, ut loquitur *Card. de Lugo d.n.*86. & judicium eſſe circa probabilitatem, non circa veritatem illius propoſitionis ſimplicis.

Cum igitur argumentum ſupra factum habeat majorem de fide certam, & minorem evidenter probabilem, & concluſionem evidenter illatam, ſequitur propter definitionem argumenti theologici cum omni proprietate eius concluſionem, & totum argumentum eſſe theologicum. 15

Hæc in veſtibulo huius ſecundæ Diſputationis dixiſſe volui vt iam mea intentio amplius neminem lateat.

SECTIO II.

Præſentem Diſputationem in Alexandrina Conſtitutione fundari oſtenditur.

SVMMARIVM.

1 *Proponitur argumentum pro Immaculata Conceptione ab eius feſto deductum.*
2 *Adverſarij ſolutionem afferunt, ſed duobus falſis ſuppoſitis innixam.*
3 *Epiſcopus Creſpius huiuſmodi ſolutionem ad ſanctiſſimum defert*
4 *Antiquiſſ. eſt conſuetudo illud feſtum celebrandi die 8. Decemb.*
5 *Revelationibus particularibus comprobatur, Et tandem Conſtitutione Pontificia decernitur.*
6 *Hoc feſtum in d. Conſtitutione dicitur fuiſſe celebratum cultu nunquam immutato.*
7 *Innovantur, & extenduntur pœnæ contra tranſgreſſores.*
8 *Etiamſi tranſgreſſio ſit indirecta.*
9 *Et libri, quibus feſtum huiuſmodi in dubium revocatur, prohibentur.*

VAlidiſſimum argumẽtum Defenſores Jmmaculatæ Conceptionis deſumebant his ultimis temporibus, ex feſto,
1 quod ſub titulo Conceptionis celebrat Eccleſia Romana: hæc enim cum non celebret feſta Sanctorum niſi obiectum ipſorum feſti ſit ſanctum, inferebant conceptionem eſſe ſanctam: & merito, vt notavit *P. Auguſtinus de Angelis in tract. de Im-*
2 *macul. Concept. part. 2. art.* 1. Sed è contra qui piæ ſententiæ aduerſabantur reſponſionem, quaſi novum Propugaculum excogitaverant; dicentes quod ſicut Eccleſia in celebrando huiuſmodi feſto die 8 Decembris præſcindit à vera die, qua talis Conceptio fuit, nam in generatione fœminarum fœtus non animatur,

animatur, niſi poſt 80.dies. Et ſic volebant conceptionem eſſe,celebrandam die 26.Februar.Ita cum in uno inſtanti morali, ſeu breviſſimo tempore,quod in tali feſtivitate Eccleſia veneratur,ſint duo inſtantia phyſica alterum, quo anima Deiparæ creatur, unitur corpori, & contrahit originale peccatum, vt ipſi ſentiunt: & alterum quo ſanctificatur,& liberatur à peccato:non conſiderat illud primum inſtans, ſed ab eo præſcindens,& ſolum ad ſecundum attendens,celebrat tale feſtum.

Sed revera hæc reſponſio nullius erat momenti, ad efficaciam ſupradicti argumenti infringendam. Duo ſiquidem, vt conſtat ſupponebant Adverſarij in hac ſolutione:quorum alterum ab aliquibus ex noſtris, & præcipuè ab Epiſcopo Creſpio,ut patet ex eius *Propugn.Theol.diſp.3.art.3.n.*38. ſpecie veri deceptis,admittebatur, tanquam verum & communiter receptum,nempe fœmineum fœtũ non eſſe animatum niſi poſt diem octogeſimum: huius autem ſuppoſiti falſitas conſtabit,ex infra dicendis *hac 3.diſp.ſect.*7.8.*& ex dictis ſupra diſp.*2.*ſect.*4. alterum vero,quod debuiſſent probare,erat, quod in hoc feſto celebratur inadequate illud inſtans morale, quatenus in eo, non primum,ſed ſolum ſecundum inſtans phyſicum ſanctificationis attenditur tanquam obiectum huius cultus.

Quare vtroque ſuppoſito negato facile machina diſſolvebatur,& corruebat. Verum quia primum ſuppoſitum de animatione fœtus fœminei credebatur facile à pluribus, & res eſt plena timoris amor, Amantes Jmmaculatam Conceptionem, timebant,ne, etiamſi nunquam prævaluiſſet ſententia affirmativa peccati, Adverſarij contenderent,aut feſtum Conceptionis transferendum eſſe verſus finem Februarij, ut aliquid ſaltem conſequerentur,aut certe ſtudium, & fervor fidelium erga huiuſmodi feſtum aliquo modo tepeſceret, fruſtraretur. Argumentum igitur Aduerſariorũ,quod anno præſertim 1661 circumferebatur,quaſi triumphans,detulit ad SS D N. Alex. PP.VII.Jll.& Rev.D.Lud.Creſpius Ep.Placentinus,qui in cauſa Jmmaculatæ Conceptionis erat eo tempore in Romana Curia Orator pro Epiſcopis Hiſpaniarum, & pro ipſo Catholico Rege Philippo IV.Uerum Sanctiſſ.Pontifex, & Doctiſſ. Theologus

V 3 Alex.

Alex. VII. vbi primum audivit commentum hoc excogitatum ad effectum feſtivitatis huiuſmodi pietatem, & ſtudium fruſtrandi, Pio objecit Oratori meam primam Diſputationem, in qua primum ſuppoſitum per totam, & præſertim *ſect.* 5. *&* 11. rejicitur; & ſecundum ſuppoſitum *ſect.* 8. *n.* 3. Et Epiſcopum Oratorem admonuit, ut legeret, & ſententias probabiles expenderet. Legit Jlluſtriſſ. Præſul, & Sanctitati ſuæ retulit, vere non eſſe trepidandum, ubi non eſt timor præſertim ſi ab Apoſtolica Sede aliquid in favorem emanaret Immaculatæ Conceptionis; meæ nimirum Propoſitioni de Baptiſmate Abortivis, etiam primis diebus miniſtrando, firmiter adhærens: vt ex eius Epiſtola ad me deinde ſcripta, & quam inter Cenſuras ſupra poſitas recenſui, indubitanter apparet,

Placuit Sanctiſſimo Pontifici reſponſum Illuſtriſſ. Epiſcopi Oratoris, & ſeriò animadvertens, ſecumque revolvens omnia adinvenit illa, ita piæ opinioni de Immaculata Conceptione ejuſque ſolemnitati, ac feſto, vt prius die 8. Decemb. celebrando, favere; vt in hunc ſcopum, & finem quaſi lineæ in centrum, tenderent, & collimarent. Potuit fieri nimirum, quod doctiſſ. Theologus, & Pontifex conſideraret in Concilio Baſilienſi *anno* 1439. *ſeſſ.* 36. ex communi illorum Patrum teſtimonio, non quidem dogmaticè, quia jam à Romani Pontificis obedientia receſſerant, ſed hiſtoricè relatum fuiſſe, quod in Eccleſia Romana, & in aliis, antiqua, & laudabilis fuit conſuetudo celebrandi huiuſmodi feſtum 6. Idus Decemb. licet Eccleſia Græ-
4 ca celebret illam die 9. Decembr. & pariter animadvertit deinde Sixtum IV. An. 1476. *in extrau. Cum praeexcelſa*, & anno. 1483. *in extrau. Grave nimis. de reliq. & vener. ſanct.* huiuſmodi feſtum approbaſſe. Attendit fortaſſe, quod Sancta Romana Eccleſia in officio illius diei quater repetit verſiculum: *Conceptio eſt h. die S. Mariæ Virginis:* ſemel recitat reſponſorium *Hodie concepta eſt &c.* bis dicit Antiphonam *Conceptio eſt hodie &c.* Semel-5 aliam, quæ dicit *Conceptionem hodiernam &c.* Atque ita ſolemniter, iteratiſque aſſertionibus pronunciat, diem octavam eſſe illam, in qua SS. Virgo fuit ſine peccato concepta; & forte etiam conſideravit, quod huiuſmodi Eccleſiæ vocibus, conſonant tres

illæ

illæ revelationes, quas S. Anſelmus Archiepiſcopus Cantuarienſis affert in Epiſtola ad Cœpiſcopos Angliæ; in quibus dicitur, SS. Virginem die 8. Decembr. fuiſſe conceptam, eiuſque Beatiſſimam Animam à Deo in corpore creatam, & infuſam; & quod illis alia ſimilis concordat, quam habuit S. Chriſtina, vel alio nomine Oringa Monialis Auguſtiniana, & alia plurima, quæ me latent, animadvertens: tandem Conſtitutionem ad fauorem Immaculatæ Conceptionis publicari mandavit, quæ incipit: *Sollicitudo omnium Eccleſiarum &c. ſub die* 8. *Decembris* 1661. in qua plura quidem pro Immaculata Conceptione & præſertim contra duorum inſtantium phyſicorum diſtinctionem, vnum & idem definit eſſe inſtans Conceptionis, & infuſionis Gratiæ: & alia decernit meæ de baptizandis Abortivis propoſitioni maximè ſuffragantia, quæ hic libet adnotare. 6

In primis declarans, quid ſit Conceptionem Deiparæ eſſe Immaculatam; & in quo ſenſu eius feſtum in Eccleſia Romana celebratur, ait: *Sane vetus eſt Chriſti fidelium erga eius Beatiſſ. Matrem Virginem Mariam pietas ſentientium, eius Animam in primo inſtanti creationis, atque infuſionis in corpus, fuiſſe ſpeciali Dei gratia, & privilegio, intuitu meritorum Ieſu Chriſti eius filij humani generis Redemptoris, à macula peccati originalis praſeruatam immunem; atque in hoc ſenſu, eius Conceptionis feſtiuitatem ſolemni ritu colentium, & celebrantium, &c.*

Si ergo Conceptionem Deiparæ eſſe Immaculatam, nihil eſt aliud, quàm in uno, & eodem inſtanti creatam eius Animam fuiſſe & à peccato originali præſervatam; & in hoc ſenſu à fidelibus annua feſtiuitas eius celebratur, cum expreſſa declaratione ab Eccleſia pluries, ut vidimus repetita, quod illa dies recurrit, intra quam fuit illud inſtans; plane ſequitur, idem eſſe celebrari feſtum octaua die Decembris, ac intra illam diem fuiſſe illud inſtans.

Deinde ſecundo loco repetit, Feſtivitatem in Eccleſia Romana ſolemniter celebratam eſſe, & celebrari cultu nunquam aliqua mutatione variato, ſed illi feſtivitati exhibito ſecundum communem fidelium pietatem, & devotionem. At ex ſupra n. 4. 7

notatis

notatis conſueverunt Fideles die 8. Decembris hoc celebrare, & ita nunquam Eccleſia Romana eius cultum immutauit, ideo ſubdit.

Nos conſiderantes, quod ſi Romana Eccleſia de intemeratæ ſemperque Virginis Mariæ Conceptione, feſtum ſolemniter celebrat, & ſpeciale, ac proprium ſuper hoc Officium olim ordinavit, iuxta piam, devotam, & laudabilem conſtitutionem, quæ à Sixto IV. prædeceſſore Noſtro tunc emanavit; volenteſque laudabili huic pietati, & deuotioni, & feſto, ac cultui, ſecundum illam exhibito, in Eccleſia Romana, poſt ipſius cultus inſtitutionem, nunquam immutato, Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum exemplo fauere: nec non tueri pietatem, & deuotionem hanc colendi, & celebrandi Beatiſſimam Virginem præueniente ſcilicet Spiritus ſancti gratia, à peccato originali præſeruatam, &c.

Poſtea præcipiens, ut huiuſmodi feſtum celebretur, & cultus Conceptioni Marianæ ſecundum piam ſententiam exhibeatur, innouans Decreta, & Conſtitutiones Sixti IV. Pauli V. & Gregor. XV imo, & pœnas, & cenſuras in illis contentas, extendens, ait.

8 *Conſtitutiones, & Decreta à Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus Noſtris, & præcipue à Sixto IV. Paulo V. & Gregorio XV. edita in fauorem ſententiæ aſſerentis, animam B. Mariæ Virginis in ſui creatione, & in corpus infuſione, Spiritus ſancti gratia donatam, & à peccato originali præſeruatam fuiſſe; nec non in fauorem feſti, & cultus Conceptionis eiuſdem Virginis Deiparæ, ſecundum piam iſtam ſententiam, ut præfertur exhibiti, innovamus, & ſub cenſuris, & pœnis in eiſdem Conſtitutionibus contentis, obſeruari mandamus, &c.*

Deinde mandat, ne in Diſputationem revocetur, non ſolum pia ſententia, ſed neque huiuſmodi feſtum, directè, vel
9 indirectè, ſcripto, vel voce ſub quocunque prætextu, vel occaſione etiam argumenta contra illud afferendo, & inſoluta relinquendo, aut quovis excogitabili modo differendo, aut interpretando; itaut favor, tam dictæ piæ ſententiæ, quam feſti fruſtretur, ſub pœnis, & cenſuris in conſtitutionibus Sixti IV. contentis. Et ideò addit.

Et

Et inſuper omnes, & ſingulos, qui præfatas Conſtitutiones ſeu Decreta, ita pergent interpretari, ut favorem per illas dictæ ſententiæ, & feſto, ſeu cultui, ſecundum illam exhibito, fruſtrentur; vel qui hanc eandem ſententiam feſtum, ſeu cultum in diſputationem revocare, aut contra ea qu quo modo directè, vel indirectè, aut ſub quovis prætextu, etiam definibilitatis eius examinandæ, ſive ſcripturam, aut Sanctos Patres, ſive Doctores gloſſandi, vel interpretandi, denique alio quovis prætextu, ſeu occaſione ſcripto, ſeu voce, loqui, concionari, tractare, diſputare, contra ea quidquam determinando, aut aſſerendo, vel argumenta contra ea afferendo, & inſoluta relinquendo, aut alio quovis excogitabili modo diſſerendo, auſi fuerint; præter pœnas, & cenſuras in Conſtitutionibus Sixti IV. contentas, quibus illos ſubiacere volumus, & perconſequens ſubiicimus, &c.

Tandem libros omnes, tam editos poſt Pauli V. decretum, quàm in poſterum edendos, & omnes locutiones, conciones, 10 tractatus, & diſputationes prohibet ſub pænis, & cenſuris librorum prohibitorum; ſi in ipſis præfata, pia ſententia, feſtum, ſeu cultus ſecundum illam exhibitus, in dubium reuocetur. ibi.

Ac libros, in quibus præfata ſententia feſtum, ſeu cultus ſecundum illam in dubium revocatur, aut contra ea quomodocumque ut ſupra aliquid ſcribitur, aut legitur, ſeu locutiones, conciones, tractatus, & diſputationes contra eadem continentur, poſt Pauli V. ſupra laudatum Decretum edita, aut in poſterum quomodolibet edenda, prohibemus ſub pænis, & Cenſuris in Indice librorum prohibitorum contentis; & ipſo facto abſque alia declaratione, pro expreſſè prohibitis, haberi volumus, & mandamus, &c.

Vt autem clarius appareat, quantum favoris, & roboris acceſſerit, ex hac Alexandrina Conſtitutione, illi Philoſophorum probabili ſententiæ, quæ aſſerit, humanum fœtum primis diebus, eſſe anima rationali informatum, oportet ut duo ſeorſim examinemus. Primum eſt, an tempus, quo fœtus SS. Mariæ Virginis fuit in utero S. Annæ Genitricis, uſque ad partum, fuerit ſolùm à natura, ſeu naturaliter à Deo ordinatum? Secundum, ſi fuit naturale; quid de ejuſdem

Deiparæ prima Conceptione ſit juxta Hippocratis, & Medicorum placita ſentiendum: ſi enim inveniemus fuiſſe naturale, & iuxta communes naturæ, & medicinæ leges regulatum facile erit inferre, idem eſſe ſentiendum de omnibus aliis.

SECTIO II.

Tempus quo SS. Virgo fuit in Vtero S. Annæ, fuit omnino naturale, & iuxta naturæ leges ordinatum.

SVMMARIVM.

1 *In Conceptione temporali Divini Verbi quid ſupernaturale fuerit, & quid naturale.*
2 *Verbi Incarnati geſtatio in vtero, quo ad tempus novem menſium, fuit naturalis.*
3 *Tempus huius geſtationis fuit ex D. Auguſtino dierum 276.*
4 *Quæ miracula fiunt, & ſunt in rerum natura, habent omnem Naturalem perfectionem.*
5 *Tempus illud fuiſſe novem menſium, ratione, & congruentia probatur.*
6 *Quid in Deiparæ Conceptione fuerit ſupernaturale.*
7 *Quid vero fuerit naturale.*
8 *Geſtatio Deiparæ in vtero S. Annæ fuit naturalis.*
9 *Conceptiones aliorum miraculo præventæ, quo ad tempus geſtationis in vtero, fuerunt naturales.*
10 *Tempus geſtationis, quo Deipara fuit in vtero S. Annæ fuit dierum 275. aut forte dierum 276.*

QVidquid *ſect.8.primæ Diſput.* de interuallo dierum, inter diem octavam Decembris Jmmaculatæ Uirginis Conceptioni, & diem octavam Septembris ejuſdem Nativitati, dicatas

dicatas ſcripſerim, vt Thomæ Fieni ſententiam probabilem oſtenderem, nunc magis acuratè, & dierum facta computatione, quam tunc neglexi, quia ad eum finem, non erat admodum neceſſaria inveſtigandum eſt; ut ex inde pateat, quàm probabilis ſit illa ſententia, cui innititur minor propoſitio mei argumenti *ſupra ſect.* 1. *n.* 5. allati de animatione fœtus humani primis diebus. Et primo loco præſtabit, aliqua, vel breviter adnotare de activa Conceptione, qua ipſa Deipara Filium Dei concepit, & portavit in utero.

Notandum igitur primo cum *S. Thom.* 3. *part. quæſt.* 33. *artic.* 40. & communi Theologorum ſententia; quod licet in 1
Jncarnatione Divini Uerbi quò ad corpus aſſumptum, fuerit ſupernaturalis totus concurſus, ex parte principij activi, nimirum Spiritus ſancti; & ſupernaturalis fuerit unio hypoſtatica eiuſdem corporis, & animæ, quæ terminavit ad perſonam Divini Uerbi; & pariter ſupernaturale fuerit, quod in inſtanti facta ſit ipſius corporis organizatio; tamen aliqua, quæ fuerunt a SS. Uirgine facta, miniſtrando materiam ex ſuis puriſſimis ſanguinibus, & geſtando diviniſſimum illum fœtum in utero à die 25. Martij, quà ex communi SS. Patrum, & antiquiſſima utriuſque Eccleſiæ tam Latinæ, quam Græcæ conſuetudine creditur facta Jncarnatio, uſque ad 25 Decembris, qua Nativitas Chriſti Domini eadem certitudine celebratur, tam ab Eccleſia Latina, quàm à Græca, fuerunt naturalia, & ſecundum tempus à natura preſcriptum; ita in ſexta Synodo ſub Agàthone Pontifice celebrata, lectum fuit & approbatum 2
ab univerſo illo Conſtantinopolitano Concilio ex Epiſtola Sophronij Patriarchæ Hieroſolymitani, qui ita ſcribit de ipſius Uerbi Jncarnatione. *Simul quippe caro: Dei Verbi caro; ſimul caro animata rationalis; ſimul Dei verbi caro animata rationalis, &c.* Quibus verbis apertè fatetur, unionem carnis cum Uerbo, carnis cum Anima, & carnis animatæ cum eodem, fuiſſe ſimul & ſupernaturaliter factam; Deinde explicans quidquid fuerit naturale ait: *Ex inviolabili, & virginali ſanguine Sanctæ, atque Immaculatæ virginis Mariæ verbum caro factum, eſt incarnatum, & veraciter homo, & in utero vir-*

gineo deportatus, tempus expleuit legitimi puerperij; & per ſingula naturalia, & peccatum non trahentia, nobis hominibus ſimilis factus noſtramque non dedignatus paſſibilem vilitatem, naſcitur Deus, &c. Quid clarius dici poterat, ut explicaretur coram Concilio Beatiſſimam Uirginem naturalem legem de uteri geſtatione plene, & perfecte obſeruaſſe; etiamſi filius, quem gerebat in utero, eſſet ſuper omnem naturam Deus ipſe?

3 Sed audiamus D. Auguſtinum, qui, ut notauit etiam *Suarez in 3.part.tom.2.diſp.12 ſect.4.* exactiſſime, quò ad dies hoc tempus computauit non ſolum ex propria ſententia; ſed etiam cum univerſali Eccle. ſenſu: Jpſe enim *lib. 4.de Trinit. cap.5.* poſt enumeratos dies 276. quibus in utero SS. Matris Chriſtus moratus eſt, ait: *hic numerus complet nouem menſes, & ſex dies, qui tanquam decem menſes parientibus fœminis computantur; non quia omnes ad ſextum diem, poſt nonum menſem perueniunt; ſed quia ipſa perfectio corporis Domini, tot diebus ad partus perducta comperitur; ſicut à majoribus traditum, ſuſcipiens Eccleſiæ cuſtodit auctoritas. Octauo enim Calendas Aprilis conceptus creditur; natus autem traditur 8. Kal. Ianvarias. Ab illo ergo die, vſque ad iſtum computari ducenti ſeptuaginta, & ſex reperiuntur dies, &c.* Et hic non poſſum non admirari, quam accurate, & diligenter ingenioſiſſimus Doctor adverterit, & notaverit, hoc dierum ſpatium, non fuiſſe quidem commune aliis hominibus, ſed eſſe illud, quo fortiſſimi, & validiſſimi fœtus ſolent à matribus in utero geſtari, ut infra videbimus. Si enim aliquis fœtus fuit vnquam productus, in cuius formatione natura ſuam perfectionem explicauerit, hic ſine dubio fuit, iuxta regulam *Chryſoſtomi hom. 21. in Io.* quem citat, & ſequitur *S.Thom. 3.part. quæſt.44. artic 3.ad 2. & quæſt.46. artic.6.*
4 quod quæ miraculo fiunt, omnem perfectionem naturaliter poſſibilem conſequuntur; ſicut de vino quod conuertendo aquam in ipſum, produxit olim Chriſtus in Cana Galileæ. *Io.2.* adeo vt, admirans ille dixerit, contra conſuetudinem factum eſſe, vt in fine convivij, propinaretur optimum. At nemo dicet in ſubſtantia, & in accidentibus, vinum illud fuiſſe ſupernaturale, licet ſupernaturaliter productum. Ita

corpus

corpus Chriſti , licet modo ſupradicto fuerit ſupernaturaliter, id eſt inſtantaneè organizatum , & aſſumptum à Uerbo Divino , tamen quo ad tempus geſtationis in Vtero, fuit naturale, quamvis illa naturali perfectione attemperatum quam Dei Filium decuiſſe, ſentiunt communiter Theologi.

Et Damaſcenus lib.4. de fide. cap. 15. dixit quod *Conſueto tempore (nouem enim menſes expleuerat, ac decimum iam ingreſſus erat cum in lucem prolatus eſt) ſua partui, lex conſtituit.*

Et Theorianus Author Græcus, *ex Bibliot. VV. T P. tom.* 11. in Dialogo contra Armenos, refert, Armenos aſſerere, quod nouem menſibus, & quinque diebus Chriſtus Dominus fuerit in Utero matris, Sed Armeni in nùmeratione dierũm, vnum diem prætermiſerunt, forte quia vltimam diem, ſcilicet 25. Decembris non comprehenderunt; aut forte omiſerunt 25. Martij, quæ etiam debet includi; cum ea die Uerbum Divinum, corpore iam organizato fuerit in utero matris.

Et quidem omnium temporum, & totius naturæ Dominus, & Rector, qui ideo noſtris vilitatibus, & naturæ legi voluit eſſe ſubiectus, & formam ſervi accipere, ut non ſolum omnes noſtras pænalites experiretur, ſed etiam vt hæreticos, qui dicturi erant, corpus non aſſumpſiſſe humanum, & communune cum noſtro, ſed Cæleſte vel phantaſticum, redargueret; debuit quidem perfectiſſimum corpus aſſumere, pro dignitate perſonæ Diuinæ, ſed non adeo perfectum, vt naturalem legem excederet, & ſupra naturam eſſet humanam. Ergo etiam, quò ad tempus, quo permanere voluit in utero Matris, non debebat naturæ leges ſuperare, & plus, aut minus, quam naturalis corporis humani ratio exigeret, in eo remorari

Jam vero ex hoc tempore naturali obſeruato à Chriſto Domino in menſibus Uteri materni, tanquam à re magis certa, & nota, & de qua SS. Patres locuti ſunt, & conueniunt ad tempus, quo corpus SS. Dei Matris fuit in Utero S. Annæ, à puncto Conceptionis Jmmaculatæ, uſque ad tempus natiuitatis, liceat inferre tanquam ad rem minus notam, & minus certam, quia de illa SS. Patres non ita expreſſe locuti ſunt.

Notandum igitur ſecundo in Conceptione Immaculata Matris Dei,non ſolùm fuit ſupernaturale,id quod iam pia do-
6 cet ſententia,&omnes fere Chriſtiani amplectuntur,& SS.D.N. Alexander PP.VII. in ſua Conſtitutione declarat:Nimirum in eodem inſtanti,quo eius Anima creata,& vnita fuit, etiam fuit à peccato originali præſeruata; ſed præfuerunt etiam aliæ circumſtanciæ ſupernaturales ; Etenim ut docent graviſſimi auctores *Niceph.lib.7.cap.3.Epiphanius orat.de laud.Virg. Damaſ.lib.4. de fide cap.15. Andreas Hieroſol.orat. de Chriſti Nativ. S.Hildefonſ. ſerm.de nat.Virg. S.Euſtathius in Hexamer. S.Vinc. Fer. Serm.2. de Nativit.Pantal.Diacon.apud Metaphr.in feſt.S. Michaelis Arcang. Suarez in 3.part. tom.2. diſp.2. ſect.1. & Novarin. umbr. Virgin. num.* 1207. 1208. 1209. 1218. 1219. 1220. Cum S.Anna eius Mater ſterilis,& ipſa,& S.Ioachim Pater ſenes eſſent,& multis orationibus,lacrymis,eleemoſinis,& jejuniis impetraverint à Deo, vt non obſtante duplici impedimento,ætatis ſcilicet, & ſterilitatis prolem haberent;& quidem per Angelum,ut plerique ex citatis Patribus aſſerunt , admoniti ſint , quod filiam habituri eſſent,quæ Mater eſſet Filij Dei;patet,quod non ſine miraculo concipere potuerunt,& generare.Et in hoc ſenſu accipiendum eſt,quod *Damaſc.orat.pr.de Nativ.*dicebat , *Natura gratiæ fœtum antevertere minimè auſa eſt;Verum tantiſper expectavit,donec gratia fructum ſuum produxiſſet,&c.*& ut notavit etiam *Suarez loc. cit. verſ. dico ſecundo. &c.* eodem modo intelligendus eſt idem Damaſcenus,quando dicit ibidem , *Par erat , ut ad Dei Incarnationem inter ſer miracula muniretur,&c.*

Cæterùm ſuppoſito, quod præceſſerint hujuſmodi ſupernaturales præparationes;cætera, quæ ſucceſſerunt,ex conventio-
7 ne matrimoniali Parentum, id eſt tam Conceptio B. Virginis in Vtero,quàm duratio, & perſeverantia geſtationis in Vtero, vſque ad legitimum tempus,naturalia fuerunt;Quod autem vere convenerint eius Genitores,ipſa Deipara S Birgittæ revelavit *lib.6.c.*55.& citati Patres affirmant.Itaque ex hujuſmodi congreſſu , juxta communem modum procreata eſt SS. Virgo , ut aſſerit *S.Epiphan.hæreſi* 78.& 79.& docet fusè *Suarez d,diſp.7. ſect.prima.*

Probatur primo, quia ipſa etiam Deipara indiguit Redem-
ptione; ergo deſcendit ex Adamo per ſeminalem propagatio- 8
nem: ideò in citata conſtitutione Alexandrina legimus hæc
verba *Intuitu meritorum Ieſu Chriſti eius filij humani Generis Re-
demptoris à maculæ peccati originalis præſervatam fuiſſe &c.* ut pa-
tet ex notatis *ſect. prima n. 6.* ſi ergò Conceptio Deiparæ fuit in
modo, & in ſubſtantia naturalis; ergo etiam, & geſtatio in
utero.

Secundo quia ſi Divini Uerbi SS. Corpuſculum, cujus Jncar-
natio fuit omninò ſupernaturalis, quippe quæ non oppera ho-
minis, ſed Spiritus Sancti virtute facta eſt, ſubiectum fuit natura- 9
li legi de geſtatione menſium in utero; multo magis naturalis
conceptio eius Matris.

Tertio quia etiam in aliis conceptionibus, quæ prævio mira-
culo impetratæ ſunt, & in uteris tum ſterilitate, tum ſenectute
impeditis, operatæ, modo ordinario, & communi, per ſemi-
num commixtionem; menſes naturales fuerunt obſervati; Nam
Anna Vxor Elcanæ, & Mater Samuelis, cum eſſet ſterilis, per
orationes, lacrymas, & ſacerdotalem benedictionem, impetra-
vit à Deo, ut pareret Samuelem; & notat Sacra ſcriptura *lib.
primo Regum cap.* 20. quod concepit, & peperit *poſt circulum die-
rum*, ideſt ſeruato menſium numero naturali. Et de S. Eliſabeth.
S. Io Baptiſtæ Genitrice, quæ erat ſterilis, & ſenex, Angelus ipſe
menſes numerans, dicebat *Lucæ cap. primo: & hic menſis eſt ſex-
tus illi, quæ vocatur ſterilis, & ipſa concepit filium in ſenectute ſua.*
Et non prius natus eſt S. Io. Baptiſta, quàm ipſo Evangeliſta te-
ſtante *impletum ſit tempus pariendi.*

Quarto quia ita mandavit Deus ſervari de filio ſuo, ut ob-
ſtrueretur Hæreticorum os loquentium iniqua; ſimili de cauſa
in eius SS. Matris Conceptione ſervari oportebat; quia, ut S.
Epiphanius notavit, Collyridiani Hæretici venturi erant,
qui dicerent B. Virginem humanæ naturæ prorſus expertem.

Tempus autem, quo S. Anna Deiparam geſtavit in Vtero fuit,
ni fallor, dierum 276. quot cum D. Auguſtino diximus fuiſſe 10
illos, quibus ipſa Deipara geſtavit Filium Dei; Nam iuxta verio-
rem, & communiorem ſententiam, quam ſequuntur Recentio-
res.

res, & præſertim *Suarez tom.2.in 3.part.diſp.21.ſect.pr.verſ quæres 2 Barrad.in Evang.tom.1.lib.6.cap.7.* Si dicamus, B.Virginem peperiſſe Chriſtum decimoquinto anno, iam expleto ſuæ ætatis, conſtat eiuſdem B.Virginis Conceptionem paſſivam in viſceribus S.Annæ, factam fuiſſe anno 16. labente ante Chriſti Nativitatem; Et ſic anno biſſextili; quo Februario dantur dies 29. Quia ergo ab octava die Decembris incluſive iuxta dicta ſupra n.4. & dicenda ſect.ſeq n.6. uſque ad octavam Septembris, qua eius Natiuitas celebratur, ſunt 9. menſes; & ex iſtis, ſex menſes ſunt, qui habent diem unum ſupra 30. duo vero qui 30. tantùm, & Februarius 29. conflatur ſumma dierum 276. At verò tempus, quo ipſa Dei Flium geſtavit in utero à die 25. Martij incluſive ad 25. Decembris incluſive conſtat 9 menſibus, quorum 4. habent dies 30. integros, alij quinque 30. diebus addunt unam diem, reſultat exactè idem dierum numerus 276. Verùm quia non eſt certum, quod anno Biſſextili fuerit concepta B. Uirgo, cum non ſit certum, quoto ſuæ ætatis anno Chriſtum pepererit, parum refert, ſi dicamus, dies illos fuiſſe tantum 275.

His ita firmatis, & conſtitutis, ſupereſt, ut videamus, an Hippocrati, & Medicis præſertim, probetur hæc doctrina; quod nimirum fœtus heroum, ſeu illorum, qui ſunt à natura ſortiti perfectiſſimam temperiem, quorum fœtus ab Hippocrate dicuntur validiſſimi; naturali lege contenti ſint hoc numero dierum; An verò minori tempore morentur in utero materno?

SECTIO IV.

Ad naturalem Vteri geſtationem ſatis eſſe tempus 275. dierum ex Hippocratis doctrina probatur.

SVMMARIVM.

1 *Tempus geſtandi vterum eſſe 10. menſium.*
2 *Menſes lunares, ſeu Periodici, vel Critici, & menſes ſolares, quot diebus conſtent.*

3 *Tempus*

3 *Tempus huiuſmodi ex Hippocrate eſt 9. menſium, & dierum* 10.
4 *Sunt qui velint eſſe dierum*, 310.
5 *Alij, vt Martianus dies* 280. *completos continere.*
6 *Et ideo Diuino Chriſti fœtui primos ſex dies defuiſſe, quia in primo inſtanti fuit miraculoſè organizatus.*
7 *Errauit Martianus in enumerandis his diebus.*
8 *Refellitur Martianus ex ipſo communi modo loquendi.*
9 *Imo ex ipſa Hippocratis ſententia.*
10 *Fœtus Heroum, non repugnat Hippocrati naſci ante* 280. *diem.*
11 *Salomon inter Heroas numeratus, naſcitur die* 275. *vel* 276.
12 *Vita hominis in vtero iam formati ſeptem dierum eſt.*
13 *Hipocrates de lunaribus menſibus loquitur, quando* 10. *menſes ad perfectam pueri natiuitatem exigit.*
14 *Numerorum in abſtracto obſeruatio ſuperſtitioſa eſt, & Medico indigna ex Hippocrate.*
15 *Puer non moratur in Vtero vltra dies* 280.
16 *Si vlterius permaneat, in cauſa eſt vel vteri, vel ipſius pueri, infirmitas.*
17 *Ex vtero S. Annæ, & Virili virtute S. Ioachimo reſtituta, atque ex naturali perfectione Mariani fœtus concluditur tempus dierum* 275. *fuiſſe omnino naturale.*
18 *Corpus B. Virginis non potuit naturaliter præexiſtere eius Animæ, niſi forte iuxta ſententias Mirindoli, & Fieni à die* 4. *vel* 5. *Decembris.*

ET non ſufficere humano fœtui hunc numerum dierum, *Gellius lib.* 3. *cap.* 16. teſtatur eſſe Medicorum, & Philoſophorum illuſtrium famoſam ſententiam, ſed requirere decem menſes completos; Ait enim *poſtquam mulieris vterus conceperit ſemen, gigni hominem ſeptimo rarenter, nunquam octauo, ſæpe nono, ſæpenumero* 10. *menſe: eumque eſſe hominem gignendi ſummum finem, decem menſes non inceptos, ſed exactos, &c.* 1

Hæc ſententia ſi loquatur de menſibus lunaribus, quos Pe-

riodicos, ſeu Criticos Medici appellant, & conſtat diebus
27.*hor*.7.43 $\frac{1}{7}$. ut ex Keplero notavit *Ricciol. in Almageſto tom.*
2 *primo lib*.4.*cap*.19. *n*.1. Et in ſummam decem menſium reda-
cti conſtituunt numerum dierum 273. hor. 1.11.m.10. non
longe abeſt à vero; & accedit doctrinæ Hippocratis, ut vi-
debimus; ſi autem de menſibus ſolaribus, qui 30. diebus con-
ſtantur; nimis exorbitat, eſt contra omnem experientiam, & re-
pugnat regulis Medicorum, Nam Medici ſtatuunt, ex vera Hip-
pocratis doctrina, menſem 10. inchoatum per aliquot ex pri-
mis diebus eſſe naturaliſſimum; & maxime tempeſtivum
tempus geſtationis uteri. Ita probant *Nicolaus Nancelius ſect*. 3.
ſui Problem. Petr. de Peramat. lib. de homin. procreat. Mercurial.
3 *lib*.4.*var*. & alij ex Hippocrate, qui *libr. de carn. partic*.12. ita
loquitur *novem vero menſium. & decem dierum partus fit, & vi-*
vit, & habet ad hebdomadas numerum exactum, &c.

Difficultas eſt an huiuſmodi dies, quos ex decimo menſe
exigit humanus fætus, ut maturus egrediatur ad lucem debeant
eſſe triginta completi, an inchoati ſufficiant; ſeu quod idem
eſt an decimus menſis neceſſario debeat eſſe completus?

Et quod debeant eſſe exacti 10. menſes aſſerunt *Hugo*, &
Bonaventura apud Pinedam, qui heroicum, & perfectiſſi-
mum partum dicunt exigere 9. menſes exactos poſt 40. dies
præcedentes, & neceſſarios ad maſculini fœtus animationem;
4 atque ideo conſtituunt tempus dierum 310. adhæret illis cita-
tus *Petrus de Peramato in tract. cui titulus, quid naturale, quid-*
ve miraculoſum in Conceptione Chriſti Domini fuerit; & *Pineda*
in Salom. lib. primo cap.10.§.7.*num*.20. non repugnat; dum ait,
Chriſtum Dominum non habuiſſe 40. dies illos prævios, ante
animæ infuſionem: Nam in primo inſtanti conceptionis il-
lius corpus, ut vidimus cum communi Theologorum fuit
perfectè organizatum; ex quo infert Pineda, partum natura-
liſſimum, & perfectiſſimum requirere 10. menſes integros ad
conceptionem.

Ex Medicis plures idem conſtanter aſſerunt; inter quos
5 *Proſper Martian comment. ad lib. de carn. partic*. 12. veneratur
tanquam Hippocratis oraculum, quod heroici partus menſes,
ſint

ſint ex diebus 280. completis : verba Hippocratis illo loco iam ſunt allata : ſed Hippocrates rationem reddit dicens : *Quatuor enim denarij hebdomadum dies ſunt ducenti, & octoginta: in denarium autem heodemadum ſeptuaginta dies incurrrunt, &c. Et in libr. de ſeptimeſtr. partu. part.* 3. loquens de perfectiſſimis fœtibus ait : *Qui ſeptem quadragentariis eduntur, decimeſtres nominantur propterea potiſsimum coaleſcunt, quoniam validiſsimi ſunt &c.* Cum autem quadragentaria, ſpatium ſit quadraginta dierum, ut ipſe Hippocrates initio huius libri ſemetipſum explicans, ait; Plane conſtat, tempus quo validiſſimi partus naſcuntur, peruenire neceſſario ad dies ducentos octoginta.

Jta hic Author firmiter exiſtimat, diem hanc ducenteſimam octogeſimam completæ quadragentariæ pertinere ad naturale tempus, quo perfectiſſimi partus geſtantur in vtero: Atque ideo totus eſt in hoc, ut conciliet tempus dierum 274. quo B. Virgo, ut ipſe ſibi fingit, Chriſtum portavit in utero, cum hac quam ipſe credit Hippocratis doctrina; At verò ut differentiam, quæ conſiſtit in ſex diebus, auferat, notat quod *in lib. de carnib. part.* 11. Hippocrates dicit. *Hominis vero ſpatium temporis ſeptem dierum eſt.* Et cum de illo abortivo die ſeptima excuſſo à fœmina ſaltatrice, in quo Hippocrates *lib. de nat. puer.* ſe deprehendiſſe refert prima vitæ rudimenta dicat; *hoc quidem ſemen ſex dierum ſpectavi, &c.* Jnfert Martianus, quod hujuſmodi ſex dierum ſpatio Chriſti fœtus non indiguit; ex eo quod in illo inſtanti quo uterus B. Uirginis Spiritus ſancti virtute concepit corpuſculum illud ſanctiſſimum ut iam diximus, fuit perfectè organizatum & ideo concludit, diebus tantum 274. Chriſtum fuiſſe in utero Matris, & ſolum ex cauſa miraculoſæ, & inſtantaneæ organizationis 280. non expleviſſe. 6

Uerum ſicut hic Auctor deceptus eſt in calculando ſpatio dierum 274. ita ſuſpicor, ipſum erraſſe in penetranda vera 7
Hippocratis intelligentia, quoad tempus, quo matres geſtant uterum. Et quidem erraſſe videtur in illo calculo, nam in menſibus Chriſto Domini, iam dixi cum D. Auguſtino inclu-

di 25.diem Martij; Et ratio eſt, quia Chriſti fætus, ut fatetur etiam Martianus, fuit in inſtanti aliquo illius diei formatus. Ergo intra illam diem vera fuit iſta propoſitio: corpus Chriſti eſt in utero matris. Quod autem includat etiam 25. Decembris patet, quia iuxta veriorem SS. Patrum ſententiam, & quam uuiverſalis Eccleſia recipit in Officio, & feſto Nativitatis Domini, Chriſtus natus eſt poſt mediam noctem: terminum nimirum vigeſimæ quartæ diei illius menſis *vt Suarez* notat *tom. 2. in 3.part.diſp.12.ſect.4.verſ.vltimo.* Ergo vigeſimæ quintæ diei jnitio Chriſtus erat adhuc in utero matris: alioquin non poſſet dici natus vigeſima quinta die; & male Eccleſia eius nativitatem tali die celebraret; quod non eſt dicendum, ſed potius erraſſe Martianum in calculo.

Quod autem textus ex Hippocrate allati, non probent, diem
8 ducenteſimam octogeſimam neceſſario pertinere ad menſes perfectiſſimi fœtus, conſtat evidentiſſime: Non enim in libro de carnibus dixit Hippocrates, menſe decimo completo, vel quarta ſeptimanarum decuria completa, exire fœtum in lucem; ſed ſolum, quod illi qui nono completo, & decimo menſe inchoato naſcuntur, vivunt. Quoniam habent numerum reſpondentem ad ſeptimanam: & ratio eſt, quia quando numeri ſignificant ſpatium aliquod temporis, ſeu durationis diviſibilis, ut eſt numerus novem, & decem menſium, vel decuria ſeptimanarum, non ſunt accipiendi completi, & exacti, ſed ſatis eſt, quod ſint inchoati; imo ſi completi intelligantur, faciunt ſenſum falſum. Sicut ſi quis dicatur natus decimo menſe quocumque die ex illis, quibus menſis ille componitur natus ſit, verum eſt; licet prima, vel vltima die naſcatur. At vero ſi exacta iam vltima, v.g. trigeſima die menſis completa non poteſt dici natus decimo menſe, cum ſit natus poſt illam diem, & menſem completum, ac proinde intra vndecimum menſem.

Quod autem hæc intelligentia ſit ad mentem Hippocra-
9 tis patet, quoniam ipſe *libr. de ſeptim. partu, partic.* 3. poſtquam dixit, quod partus ſeptimeſtres vivunt quidem, *ſed ex his* inquit, *pauci coaleſcunt, ſolidumque robur, & incrementum capiunt &c.* ſubdit, *tamen potiſſimum hi ſervantur, qui*

noni menſis exitu naſcuntur. At exitus noni menſis non attingit diem ducenteſimam octogeſimam. Et deinde ut doceat quinam ſint, qui validiores ſunt, ait, *Hique validius degunt qui plurimum ab octimeſtrium morbis abſunt, &c. Nam qui ſeptem quadragentariis eduntur, qui decimeſtres nominantur, propterea potiſſimum coaleſcunt, quoniam validiſſimi ſunt plurimumque abſunt à morbis eorum, qui per menſem octavum quadraginta dies malè habuerunt, &c.*

Conſtat igitur, illos fœtus ab Hippocrate deſcriptos, vocari decimeſtres, hoc eſt decimo menſe natos, licet decimus menſis non ſit expletus, & validiſſimos dici, qui ſeptimam quadragentariam attingunt, hoc eſt ad dies 280. accedunt, in quo menſe, ſi naſcantur validiſſimi ſunt, quia magis recedunt ab octavo menſe fœtibus morboſo. Et vulgatus Codex à Mercuriali tranſlatus, hoc idem clarius ſignificat, dum ait, *qui enim in ſeptem quadragenariis naſcuntur, decimeſtres appellati, &c.* ſed etiam qui ſexta quadragentaria completa naſcuntur, nati ſunt in ſeptem quadragentariis, licet diem ducenteſimum octogeſimum non attigerint. Atque ita interpretatur Hippocratem *Chriſtophorus Vega de art. medend. lib. 3. ſect. 10. cap. 23.* Dum ait; *Non enim ſemper attingunt decimeſtres partus ultimam diem de ſeptem quadragenariis.*

Simili modo eſt intelligendus *Hippocrates lib. de carn.* dum ait, quod quatuor ſeptimanarum decuriæ dies ſunt 280. ſi enim decuriæ acciperentur completæ, ut credit Martianus, ſuperfluum eſſet, quod Hippocrates addit, dicens, *In denarium autem hebdommadum ſeptuaginta dies incurrunt, &c.* quibus ſignificat, ultimum denarium, ex quatuor non debere eſſe completum: Si enim tria prima ſint elapſa, hoc eſt tempus dierum 210. & inſuper ultimum denarium ita inchoatum, ut novem menſes ſolares completi ſint, ideſt dies 270. additis præterea decem diebus qui ad numerum 280. complendum requiruntur, iam fœtus, qui hoc tempore naſcitur habet numerum exactum ad hebdomadas, quia naſcitur in quarta ſeptimanarum decuria. Sed clarius ex Codice Vaticano traduxit Calvus ſic; *Quatuor enim ſeptimanarum decuriæ, dies ſeptuaginta, & ducenti ſunt*, ideſt dies 270 pertinent

tinent ad quartam decuriam iam inchoatam, licèt dies 280. non ſint exacti, ut imaginatur Martianus.

10 Deniquè expendamus rationem illius in allegato libro de ſeptimeſtri partu, & ex illa, quam ſit ab eius mente aliena, videbimus illa dierum 280. terminatio completa. Ratio illius eſt, quia partus nonimeſtres, & decimeſtres, quò magis recedunt ab octimeſtri, eo ſunt validiores, ſed quis non videat, quod ſi uteri virtus ſit aliquando major, vel etiam in fœtu iam formato, ſit activitas, & efficacia, ad vires ſibi per nutrimentum augendas, fieri poſſe, quod ſex aut quatuor diebus ante illam Martiani fatalem diem, eas vires acquiſierit, & fortè majores, quàm alius perfectus fœtus habebit die 280. cujus activitas, vel uteri virtus non ſit adeo valida? Ergo non repugnat Hippocrati,
11 quod ille fœtus ſit validiſſimus, qui nono menſe iam expleto ante diem ducenteſimam octogeſimam exactam naſcitur. Atque ideò Salomon, qui ſine dubio inter Heroas, & clariſſimos natos, eſt computandus, de ſe ipſo ſcripſit *Sap. cap. 7. 2. Decem menſium tempore coagulatus ſum in ſanguine, &c.* id eſt quinque diebus ſupra novem menſes exactos, ut Pineda notavit *lib. primo de reb. Salom. cap.* 10. §. 1. *num.* 3. Uel potius ſex diebus poſt novem menſes, ut Salomonem verum, etiam in huius temporis imitatione, Chriſtum repreſentaret.

Jllud verò, quod ex eodem Hippocrate *lib. de carnib.* affer-
12 tur non probat: Nam Hippocratis verba, iuxta Calvi ex Codice Uaticano tranſlationem ſunt hæc. *Hominis vero ſpatium temporis in matris vulua, & locellis conformandi, ſeptem dies ſunt, &c.* Jtaque non de tempore, quo fœtus incipit vivere procedunt, ſed quo figuratur, & conformatur, & ita ſentit *Fernel. lib. 7. de homin. procreat. cap.* 10. Et quidem quatuor argumenta, quibus deinde Hippocrates illam propoſitionem confirmat, non aliud probant; imo ſi rectè expendantur, probant, fœtum vivere ante diem ſeptimam, ut videbimus in digreſſione poſt præſentem ſectionem.

Sed ſi Martianus dictis non atquieſcat, & adhuc exiſtimet, Hippocratem eſſe in illa ſententia, ut validiſſimi fœtus expletum illum numerum arcanum attingere debeant; advertendum

eſt

eſt cum *Valleſio in comment. ad lib. 3. de morb. popul. ſect. 3.* quod quando Authores videntur dicere, quod huiuſmodi partus, quos Valleſius communes vocat, decem menſium ſpatium exigant, non novem; *Ita eſt* inquit, *profecto; quodammodo novem, & quodammodo decem menſes ſunt, atque ita facilè componuntur Authorum verba &c.* Et ratio eſt quia novem menſes ſunt menſes ſolares 30. dierum; & decem menſes ſunt Lunares, qui ſecundum Hippocratem 28. diebus conſtant, & Vega citatus *libro primo cap. 3. & lib. 3. ſect. 10. cap. 23.* notat, quod quando Hippocrates requirit ſpatium 10. menſium, menſes lunares intelligit: ſequitur enim partus tempora menſtruorum. 13

Et quamvis Hippocrates decretorios dies, à quibus menſes geſtandi uterum dicit eſſe regulandos, obſervari velit; At non nimis ad hærendum numeris, more quorundam Philoſophorum advertere debere Medicos monet, in libro de *morborum ſeptimanis*; His verbis. *Quod numerus ſeptimanus Palladi dicetur, cæteraque portendat, poſſit, & faciat, quæ Philoſophi Mathematici, numerariique de eo, & perquiſierunt, & tradiderunt, Medicorum non eſt &c.* Et deindè; *nihil enim poteſt totis, & integris diebus verè, & exactè numerari; Nam, nec anni, nec menſes totis, & integris diebus verè, & exactè ſuaptè natura perficiuntur, &c.* 14

Quare ex dictis manifeſtum eſt, quod non eſt attendenda dies ducenteſima octogeſima ex Hippocratis doctrina, tanquam terminus præciſe neceſſarius pro perfectiſſimo partu, ſed ex ipſius Hippocratis, & Medicorum doctrina ſpatium quorumcumque dierum qui ſint inter 270. & 280. eſſe humano fœtui etiam perfectiſſimo, tempeſtivum.

Imo quod huiuſmodi dierum ſpatium ſit ad mentem Hippocratis, probat *Valleſius comment. ad lib. 5. Epidem. ſect. 13.* & in *comment. ad lib. de carnib.* Cum enim ut diſcurrit Hippocrates *lib. de nat. puer. partic. 26.* & cum eo *Chriſtophorus à Vega d. cap. 23* fœtus ad eam pervenit magnitudinem, ut non habeat in utero matris, alimenti copiam ſufficientem; tunc puerulus in lucem exire contendit, calcitrat, membranas diſrumpit, quem etiam uteri expulſiva facultas adiuvat, ut egrediatur. Quia vero id contingit 15
communiter, ut experientia conſtat, inter dies 270. novem menſium

ſium ſolarium, & dies 280. decem menſium lunarium, ibidem cum dixiſſet: *Non eſt diutius partum in utero continere, & habere, quàm decem menſes &c.* paulo infra partic. 28. rationem reddens ait. *Puer cùm in utero crevit, quia mater ſatis nutricare eum amplius non poteſt, plus nutrimenti, quam quod adſit, quæritans, non quieſcit, membranas lacerat, vinculiſque ſolutus, ſimul foras exit. Quæ quidem decem menſes quàm longiſsimè peragunt.* Cum enim etiam bruta animantia habeant tempus determinatum naſcendi, quando nimirum iam formato fœtu, ſatis nutrimenti Mater non ſuppeditat, ita etiam homo debet habere, nec diutius protrahere.

Neque huic Regulæ obſtare poſſunt, quæ Ariſtoteles adnotavit *lib. 7. de hiſt. anim cap.* 4. & poſtipſum Plin. hiſtor. nat. lib. 7. cap. 5. quod omnia animalia, præter hominem habeant certum pariendi tempus, & uni homini multiplex conveniat, nonnullæ enim mulieres pariunt 7. & 8. menſe, ut plurimum vero 9. & quarum partus perfectior eſt interdum non ſolum 10. menſem attingunt, ſed aliquæ, quæ ut notavit Aris ibidem forte male computant principium conceptionis ad 11. 12. & 13. perveniunt: imo ut *S. Bernardus Author eſt in vita S. Malachiæ* quamdam mulierem geſtaſſe uterum menſes 16. & precibus S. Malachiæ adiutam, peperiſſe: non inquam hæc obſtare debent, quaſi excedere 10. menſem in geſtatione uteri, ſit naturali perfectioni adſcribendum atque ideo S. Annam portaſſe in utero ſanctiſſimam filiam Mariam ſpatio 10. menſium, non fuiſſe ſingulare privilegium huius partus, cum idem, & maius aliis mulieribus fuerit conceſſum.

Nam reſpondetur ex Hippocr. iam ſuper numero quarto, allato, decimeſtres partus eſſe validiſſimos, & inter naturales, perfectiſſimos: qui vero excedunt hoc tempus inperfecti ſunt & vitioſi, ut *Valleſius* ait, *comment. ad lib. 2. de morb. popul. ſect.* 3. ex duplici cauſa. Uel quia matris viæ ampliores ſunt, & abundat in utero nutrimentum; & ideo tardius ſentit puer alimenti,
61 & reſpirationis indigentiam; Uel quia puer ipſe infirmus ſit, & imperfectus, & ideo tardius naſcatur; quare, vel vitio uteri, vel ipſius fœtus defectu contingit, produci partus ultra dies 280. Jmo ex revelatione S. Brigit. lib. 6. c. 55. habemus quod divina providentia

providentia cura ſpeciali aſtitit huic operi, eo modo quo Aaronis virgam à radice & trunco reciſam miraculoſe fecit florere. *Singulare* inquit, *& à ſaculo abſconditum facere voluit in opere ſuo quemadmodum fecit in virga arida floreſcente*: hoc eſt ut ego intelligo ſterilitatis, & ætatis Genitorum B. Uirginis duobus impedimentis miraculosè ſublatis, ut ſupra ſect: 3. n.6.dixi, præter hæc omnem naturalem perfectionem voluit habere conceptum Mariæ corpuſculum, tam quoad temperiem quam ad pulchritudinem & tempus permanentiæ in utero; ita ut nec minore nec majore tempore eſſet ibi, quàm quod natura perfectiſſimo corpori concedit:ſicut virga Aaron, ab arbore reciſa, non ſolum in folia & in flores erupit unius diei ſpatio ut dicitur in 6.num.c.17.8.ſed poſtmodum ut Lorinus ibi adnotavit ſpectante populo fructus & amigdalas produxit,quia inquit,Lorinus *Dei perfecta ſunt opera.*

Cum itaque ex doctrina iam allata ſupra ſect.2.num.4.*S.Io. Chryſoſtomi, & S.Thomæ.* Uterum S.Annæ, utpote qui ex miraculo redditus fuit aptus ad prolem concipiendam, & quia vires naturales reſtitutæ S. Genitori Joachimo fuerunt, non poſſimus alicujus imperfectionis arguere; & ipſum Deiparæ fœtum perfectiſſimum ſupponere debeamus, juxta diſcurſum ſupra factum *ſect.*2. de perfectione Chriſti fætus; Non eſt cur imaginemur,dies illos ſive fuerint 275.ſive 276.quibus permanſit in utero matris, non eſſe tempus legitimum, & naturale; præſertim cum nulla ratio,nullaque authoritas in contrarium urgeat; Jmo doctrinæ Hippocratis,& Medicorum hic dierum numerus optime correſpondeat.

Dices fieri potuit, quod in hujuſmodi conceptione Matris Dei ſi non præceſſit Anima, quod non poteſt dici;præceſſerit corpus juxta probabiles ſententias à me in *pr.diſſ.*allatas.

Fateor, quod ſi quis ita reſponderet, neque contra conſtitutionem Alexandrinam aperte ſentiret; hæc enim ſolùm ſtatuit, ut dies feſtiua Conceptionis Jmmaculatæ, ſit illa dies octava Decembris, in qua anima Deiparæ creatur unitur, & præſeruatur à peccato originali; Nec falſitatis facile poſſet redargui: Sed exiſtimo,quod eſſet contra Hippocra-

cratis, & Medicorum communem doctrinam, quatenus vltra decem menſes, partum huiuſmodi perfectum produceret, quod non ſubſiſtere naturaliter ex 4. *ſequenti ſectione* clarius patebit; niſi iuxta ſententias Mirindoli, & Fieni dicatur præexiſtere ſolum à die 4. vel ad ſummum 5. Decembris. Sed prius digrediamur circa textum Hippocratis.

Qvod ante ſeptimam diem vivat humanus Fœtus in Vtero, eſt Hippocratis doctrina. Digreſſio.

Dixi ſuperiori ſectione Hippocratem *lib. de carn. partic.* 11. affirmaſſe de homine iam formato, vitam eſſe ſepté dierũ; ita enim habet vulgatus Codex δὲ αἰὼν ἐστι τῶ ἀνθρώπῳ ἑπταήμερος. ſiue vt Mercurialis transfert. *Porro vita hominis ſeptem dierum eſt*: Quia verò hic modus loquendi, aliquibus cum præcitato Marciano, ita videtur interpretandus, ut ſignificet die ſeptima hominem, ſeu humanum fœtum, tunc primo vitam inchoare; ita quod diebus præcedentibus à prima uſque ad ſextam incluſive, nullam vitam habeat; neceſſarium eſt hoc loco examinare Hippocratis diſcurſum, & etiam verba, ut eius doctrinam, & ſententiam illis verbis expreſſam perfectè teneamus.

Jtaque doctus Archiater, & Philoſophus, cum à principio libri uſque ad undecimam particulam, multa de principiis ſingularium partium, quæ ſunt in humano corpore, earumque generatione, & formatione in particulari de auditus, olfactus, & viſus inſtrumentorum ratione, & conſtitutione diſſeruiſſet tandem ubi in fine particula decima, ſermonem ſuum abſoluiſſet his verbis: *Sic ſane res de voce, ac ſermone ſe habet tandem part.* 11. ita incipit. *Porro vita hominis ſeptem dierum eſt*: Ut autem, quod ſibi, his verbis probandum propoſuerit, intelligamus; an ſcilicet vita hominis jam rudicer delineati, & paulatim perfectè confirmandi: An vitam tunc primo inchoatam, ſiue animam, vtrumque enim ſignificare poteſt Græca vox αἰὼν ex Theſauro *Henrici Stephani fol. mihi* 258. hoc eſt quod quærimus: & ne videatur aliud ſibi

ſibi propoſuiſſe probandum, & aliud revera probaſſe ex diſcurſu illius eſt indagandum, quid revera intenderit, dum dixit: *Tertio vita hominis, &c.* Diſcurſus autem, quem immediate proſequitur, quatuor continet argumenta, quæ ſequuntur.

Primum eſt, quod immediate ſubjungit dicens. *Primum etenim, poſtquam genitura in uteros pervenit, in ſeptem diebus habet quacunque corpus habere debet, &c.* Quod late explicans affert experientiam, quam ſe à meretricibus accepiſſe fatetur. Hæ namque quando videbant, ſe in utero concepiſſe, conceptum intra ſe perdebant, & genitam carunculam emittebant. Jn hujuſmodi caruncula in aquam injecta, quatenus videlicet in aqua, quæ medium eſt aëre ipſo magis denſum, & ideo ad repræſentandas oculo particulas minutiſſimas, magis aptum, apparebant omnia membra, nimirum inquit, *& oculorum regiones, & aures, & manus, & manuum digiti, & pedum digiti, & pudendum, & reliquum totum corpus manifeſtum, &c.* & tandem fatetur hæc vidiſſe ſibi ab ipſis mulieribus demonſtrata; dum ait, *certè quatenus mihi oſtenderunt, hoc ipſum ſe cognoviſſe, eatenus ſcio, ac prodo, &c.* Et nequis ipſum nimiæ facilitatis in credendo illis fæminis argueret; ſed imo, ut oſtenderet debitam diligentiam adhibuiſſe, eaſque de tempore conceptionis interrogaſſe, his verbis admonuit. *Satis manifeſtum eſt, harum rerum peritis, quod mulier, cum in ventre concepit, ſtatim horret, & calor, & dentium ſtridor conſequitur, & convulſio occupat, tum articulos tum totum corpus, & uterum ſegnities, ac torpor.*

Cum ergo hoc primum argumentum procedat ex viſualibus obſervationibus factis ſeptima die in abortivis; quia in illis omnia membra apparebant iam formata, & diſtincta, manifeſtum eſt non probare, niſi de vita hominis iam ita formati; quare ſic procedet argumentum in forma.

Jlla dies, in qua poſtquam genitura in uterum pervenit primo apparent omnia membra, quæ corpus habere debet, ideſt oculi, aures, manus, &c. eſt prima dies, in qua homo vivit.

Sed ſeptima dies eſt huiuſmodi,ergo ,

Septima dies eſt prima ,in qua homo vivit.

Maior eſt certa, ſi prædicatum illius,ſeu maior extremitas intelligatur de vita hominis tunc primo formati: Jncerta,ſi intelligatur de prima hominis vita quæ præciſam membrorum, formationem ſupponat. Nam illi qui ſentiunt,Animam,ut dixi *diſp.pr.ſect.3.n.9.& ſect.7.n.4.* præcedere membrorum formationem,& exiſtere in materia accidentaliter tantum organizata,conſtanter illam negabunt,tanquam falſam:Minor conſtat experientia,ergo primum argumentum,ſi quid probat, de hominis tantum formati vita procedit.

Secundum argumentum proponitur ab Hippocrate illis verbis in eadem *particula* 11.poſitis. *Quod verè vita hominis ſeptem dierum ſit,etiam ex hoc manifeſtum redditur ; ſi quis in ſeptem diebus nihil edere , aut bibere velit plerique quidem, in ipſis moriuntur,&c.* Et in forma erit,ut ſequitur.

Dies , quæ ſecundum numerum ſeptenarium reſpondet diei ſeptimæ; in qua homo, ex eo quod ſpatio dierum ſeptem abſtinuerit ab omni alimento,moritur;eſt prima,in qua fœtus humanus vivit.

Sed dies ſeptima eſt illa, quæ ſecundum numerum ſeptenarium reſpondet diei ſeptimæ prædictæ;ergo.

Dies ſeptima eſt illa,qua humanus fætus primo vivit.

Minorem ſupponit ex praxi , & experientia certam; in pluribus enim contingit, homines qui ſpatio ſeptem dierum privantur omni alimento, vel in ipſa ſeptima die mori,ut dicit his verbis: *Plerumque quidem in ipſis moriuntur* ,vel ſi vitam ultra ſeptem dies protrahant , non tamen diù vivunt; & rationem reddens , ait ; *Verum venter non amplius ſuſcipit. Ieiunum enim inteſtinum in his diebus concrevit*. Quia nimirum ſtomachus,& alia inſtrumenta ad neceſſariam nutritionem ordinata proprium munus amplius non præſtant ; & ſic viventis conſeruationi non inſerviunt.

Et quamvis apud Authores,quos refert *Beyerlinch in Theatr. vit. hum. verbo* , *alimentorum abſtinentia* , fama ſit nonnullos ad plures hebdomadas , alios ad menſes aliquot , & ad biennium

biennium etiam alios ab omni cibo, potuque abſtinuiſſe; Tamen regulariter, & vtplurimum teſtatur Medicorum facile Princeps hominem ſic ieiunantem ſeptimam diem non excedere, quæ experientia ſufficit ad minorem probandam.

Maiorem non probat, ſed tota eius prædicati, & ſubiecti connexio conſiſtit in intelligenda illa correſpondentia, quam continet ſubiectum illius quod ſane non eſt ſimplex terminus, ſed quoddam complexum ex pluribus, hoc eſt, quod alicui diei ſeptima dies inediæ, ſeu abſtinentiæ ab omni alimento habeat correſpondentiã. At non video quam correſpondentiam poſſit intelligere, niſi illam, quæ connectat prædicatum maioris propoſitionis, ſcilicet maiorem extremitatem cum ſubiecto minoris propoſitionis, ſeu cum minori extremitate; eſt enim illud complexum medius terminus in argumento. Erit igitur ſenſus maioris propoſitionis quod illa dies eſt prima, in qua vivit fætus, quæ ſecundum numerum ſeptenarium habet correſpondentiam, & analogiam cum ſeptima die inediæ illius; ſed hæc non poteſt conſiſtere in habitudine numeri ad numerum, ſeu ſeptenarij ad ſeptenarium, non ſolum quia hæc eſt æqualitas, non analogia, ſeu proportio; ſed multo magis, quia non eſt, vt ipſe admonet *in libris de morbor. ſeptim.* conſideratio numerorum in abſtracto Medico digna, ſed in concreto ſolum, & quatenus morbi numeris menſurantur. Jtaque analogia erit, quod ſic ut ſeptima die moriuntur, qui inediam ſeptem dierum ſuſtinent, ex eo quod inſtrumenta corporis inepta redduntur ad nutritionem: Et è contra vivunt, qui ſpatio ſeptem dierum non carent omni nutrimento, propter contrariam rationem; quia videlicet Jnſtrumenta nutritionis ſuo munere funguntur; Jta fœtus ſeptima die moritur, ſi ſpatio ſeptem dierum, nullum nutrimentum habeat, & vivit illa ſeptima die primum, ſi anteactis diebus debita nutritione non caruit.

Confirmatur, & explicatur Hippocratis diſcurſus magis, hoc modo. Jnedia ſeptem diebus continuata, eſt cauſa mortis, illamque ſignificat eo modo, quo cauſa effectum ſignificat ergo carentia huius inediæ, ſeu ſtatus continuatæ nutritionis uſque ad ſeptimam diem, arguit vitam, tam pro die ſeptima,

quàm pro aliis ſequentibus diebus; niſi aliud de novo adveniat; ergo ſeptima die fœtus, quia habet analogiam ad diem ſeptimam continuatæ nutritionis, primo tunc vivit; quia nutritus eſt fœtus. At quis non videat hoc ſecundum argumentum etiam, aut nihil probare, aut ſupponere, quod fœtus ante diem ſeptimam nutriatur? Ergo non loquitur de Anima, ſeu de prima vita ſimpliciter, & in actu primo, qua fætus vivere incipit; Sed de vita illius fætus, in quo ſunt omnia, quæ corpus habere debet, ut nutriri potuerit; Ergo illis verbis Hippocrates *Terro vita hominis &c.* loquitur de vita hominis, qui iam habet omnia organa neceſſaria ad nutritionem.

Tertium argumentum ſimile ſecundo ſubdit his verbis *Sed & ex hoc conectare licet, hominis vitam ſep em dierum eſſe. Puer ſeptimeſtri partu natus, pro ratione natus eſt, & vivit, & rationem talis habet, ac numerum ad hebdomadas, ac ſeptenarium exactum. Octimeſtris autem natus nullus unquam vixit, &c.*

Itaque a vita partus ſeptimeſtris, ad vitam hominis ſeptem dierum procedit argumentum ſic.

Quod puero ſeptimeſtri partu nato convenit, quò ad vitam, convenit fœtui ſeptem dierum: ſed convenit vivere puero ſeptimeſtri partu nato, ergo convenit vivere fœtui ſeptem dierum.

Majorem probat quia uterque habet rationem, ideſt analogiam ad numerum ſeptenarium exactum. Minor patet experientia, & ideo in fine tertiæ decimæ particulæ dicit, *ſi quis, hoc deprehendere velit, facile eſt obſtetrices adire, & ex ipſis percontari &c.* Sed quicquid ſit de veritate maioris, certum eſt, quod partus ſeptimeſtris non debet pervenire ad ſeptenarium completum, ſed ſatis eſt illi, ſex primos menſes eſſe exactos, & ſeptimum eſſe inchoatum; ut ipſe ex profeſſo docet *lib. de ſeptim. part. initio*, ubi accurata dierum calculatione facta, infert, *& eſt tota ſeptimeſtris ſumma dimidij anni unà cum aliquantula diei parte, &c.*

Præterea, neque eſt certa analogia de ſeptimeſtri partu ad ſeptemdialem fœtum; Nam hic non eſt ſemper, & regulariter vitalis: imo in prima quadragenaria plures abortus fieri, monet

ipſe

ipſe *lib.de ſeptim.part.*3.ibi, *mulieribus de partubus fidem derogare non opertet: dicunt enim plurimæ, & abortus plurimos in primis quadraginta diebus fieri, &c.* Et ideo hæc tertia prædictæ propoſitionis probatio, non tam eſt argumentum neceſſariò concludens, quàm veriſimilis conjectura. Ideò dicit, *ſed & ex hoc conjectare licet, &c.* Uerum quicquid ſit, ſive argumentum ſit, ſive probabilis conjectura, non procedit de prima fœtus vita, ſed de vita eius, qui iam cæpit formari: Nam ſeptimeſtris partus, cum quo fit analogia, ſupponit puerum, & fœtum iam formatum, tempore ſex menſium præcedentium.

Quartum argumentum,ſiue,ut loquitur Hippocrates,ſignum, ſimile ſecundo,& tertio,eſt ex eo tempore deſumptum, nempe ſeptennio,quo pueri ſolent dentes emiſiſſe.*Eſt autem*,inquit,*& aliud ſignum. Pueri ſeptem annis dentes explent*. Sed & hoc argumentum cum procedat de ſubiecto, in quo iam ſupponitur, animam habere omnia membra in corpore,& per conſequens, vitam jamdiu inchoatam,non poteſt verificari niſi de Uita fœtus,jam aliquantulum efformati.Jtaque nullo modo propoſitio illa *Porro Vita hominis ſeptem dierum eſt*, in ſententia Hippocratis poteſt intelligi de prima vita fœtus ſimpliciter, ſeu de Anima, quæ eſt in Actu primo: ſed de vita in actu ſecundo;ideſt de vita hominis,qui jam formari cæpit, & eſt in via ad perfectam formationem comparandam,Jdeò benè Calvus non tam verba, quàm ſententiam Hippocratis traduxit.*Vita hominis conformandi ſeptem dierum eſt*.

Ex dictis infero, Hippocratem non ſolùm non dixiſſe ſeptima die tantùm, vivere fœtum, ſeu prima illa die tantum, vitam inchoaſſe, ut jam vidimus: ſed ut ex adductis exemplis in 2. 3. & 4. argumento manifeſtum eſt,aliquam, vel dubiam vitam ſuppoſuiſſe; Jllam tamen certo non aſſeruiſſe; quia ante ſeptimam diem,vitam apparere à mulieribus illis non acceperat,& fortaſſe obſervari,& apparere non poteſt,propter puſilli corpuſculi teneritùdinem, ut cum Riolano notavi *diſput. pr. ſect.*4. *numer.*3. De hac autem prima vita, ita cautè ſcripſit

Hippocrates.

Hippocrates,ut à primis diebus,neque omnino illam à fœtu ablegaverit, neque adeſſe certo affirmaverit : ſed tanquam rem dubiam,indicaſſe contentus fuit.

Quod vero hæc fuerit Hippocratis ſententia , non ſolùm ex prædicta argumentorum ſtructura,ſed ex ipſis ejus verbis conjicio. Nam in textu Græco obſervo particulam illam *ſi* quam Mercurialis tranſtulit *Porro*,ex græco lexico Budæi,cum ſignificet rem,quam quis auſpicatur , vehementer augeri:ita commodè reddi poteſt , *quicquid ſit , hoc certum eſt , vitam hominis ſeptem dierum eſſe, &c.* Ideo facit hunc ſenſum : quod quicquid ſit , de vita hominis dubia , ante ſeptimam diem , hoc certum eſt , & apparet ex demonſtratione , ſeptima die fœtum vivere , quia habet omnia membra , quæ corpus habere poteſt.

Jnfero ſecundo,primum Hippocratis argumentum non concludere , niſi ſupponat membra illa inchoata,quæ ſeptima die apparent , eſſe effectus productos ab Anima , tanquam à cauſa efficiente , quæ illa ſibi in materia producit , iuxta probabilem ſententiam à me relatam *diſp. pr. ſectio 3. numer. 9. & ſect.7. num.6.* Nam ſi membra conſiderentur tanquam diſpoſitiones, ſe tenentes ex parte materiæ , & in genere cauſæ materialis concurrentes ad vitam fœtus:jam ex hoc antecedente , *Die ſeptima adſunt omnia memlra , quæ corpus habere debet* , non valeret hæc illatio , ergo adeſt vita. Non valeret, inquam , quia hujuſmodi diſpoſitiones , non ſunt in ſuo genere , ſeu in ratione membrorum , & organorum completæ, & perfectæ ; ſed imperfectæ & rudes ; Perficiuntur, enim , & exactè articulantur membra in maſculis ſpatio 30. dierum, & in fœminis 40. ut ipſe fatetur *lib.de nat.puer.partic.6.* & in aliquorum ſententia præcedunt formam. Ergò,cum non niſi tanquam effectus à ſuo efficiente producti conſiderari poſſint,ideò optima eſt illatio. Die ſeptima ſunt producta membra, quæ corpus habere debet , ergo die ſeptima adeſt anima: Sed hoc argumentum ex authoritate Hippocratis ductum tantùm abeſt , ut mihi adverſetur , quod potius maximè ſuffragatur.

Nam

Nam etiamſi efficiens poſſit non præcedere ſuum effectum duratione diviſibili,ſed eſſe ſimul;ut patet; quia ſi Deus crearet ſolem in aëre in inſtanti,in eodem inſtanti illuminaret; at non poteſt verificari de illa cauſa efficiente,quæ producit effectum, qui habeat contrarium, ut ſunt oſſa V. G. quæ ut generentur, prærequirunt, ut in materia corrumpatur humiditas, & generetur illa ſiccitas,& denſitas,cum quibus ſtat forma oſſis: tunc debet cauſa efficiens diviſibiliter, & in tempore præcedere ſuum effectum. Ergo tantum abeſt, vt Hippocrates voluerit per illa verba ſignificare,die ſeptima primum, & non antea, Animam eſſe in corpore, vt potius ex tali diſcurſu reſultet,ante ſeptimam diem animatum fuiſſe fœtum, & in eo rudem incepiſſe corporis formationem.

SECTIO V.

A quo tempore ſint inchoandi Menſes, quibus fœtus in vtero geſtantur.

SVMMARIVM.

1 *Conceptio non eſt ſola in utero ſeminis receptio, aut retentio.*

2 *Sed actio uteri, qua virtus ſeminalis excitatur ad formandum fœtum.*

3 *Membranas ſtatim formari in utero, aſſerit Hippocrates.*

4 *Et probat ſimilitudine ducta à cruſta panis.*

5 *Eandem probat Galenus, & explicat hanc ſubitaneam membranarum generationem.*

6 *Idem repetit Avicenna, Fernelius, & Aldrovandus.*

7 *Et ratione probatur ex animalibus ex putri procreatis.*

8 *Seminis virtutem inclinare naturaliter ad ſui deſtructionem, non eſt abſurdum.*

9 *Plurimæ effluxiones, cur primis diebus contingant.*

10 *Signa ſenſibilia animationis ſunt membranæ.*

11 *A prima conceptione menſes geſtationis eſſe numerandos, Sacrarum litterarum teſtimonio probatur.*

12 *Confirmatur Hippocratis authoritate, & ratione.*

13 *Indicia ad tempus Conceptionis cognoſcendum.*

IN primis repetenda hic eſt ſignificatio huius termini Conceptio, quam *diſp.2. ſect.3. n.3.* cum Fernel.& Fromondo dicebam, eſſe, non ſeminis maſculini attractionem, aut eiuſdem retentionem: Nam benè fieri poteſt, quod ab vtero, ſeminante viro, fuerit attractum, & per aliquot horas, aut etiam dies, retentum; & tamen non ex eo mulier conceperit; quia inquit Fernelius *à fœmineo ſemine deſtitutum fuerit, & ſpiritus eius totus*
1 *evanuerit.* Perinde ac ſtomachus cibum gravem, & immutabilem, quem traxit, & continet, inutiliter reſervat, Imo eius mole gravatur. Sic vterus Mola, quæ non eſt vera conceptio ſed inutilis, gravatur, ut videbimus *Diſp.4. ſect. vlt.* Verum conceptio, de qua nunc cum Medicis agimus, eſt uteri actio, qua ipſe uterus ſemen viri avidiſſime ad ſe allicit, in ſe recondit, &
2 ſuo calore fovens, eius poteſtatem excitat; vt ad agendum, & formandum fœtum, erumpat. *Primum itaq. vterus ſemen attrahit, attractum continet, contentum concipit, non ſecus atque ventriculus tractum, contentumque alimentum conficit; vt enim concoctio Ventriculi, ſic & conceptio vteri propria eſt actio, &c.* ita Fernelius loco citato.

Et quamvis, ut patet ex ſimilitudine ventriculi, poſſit uterus per horas, & etiam per dies ſemen inutiliter retinere, ex quo cauſentur aut molæ, aut effluxionés: tamen ſi vera Con-
3 ceptio fiat, ſtatim membranæ producuntur, vt *diſp.pr. ſect.7. n.12.* cum Sennerto, Pemplio, & Fieno adnotavi. Nec longe abeſt Hippocrates. Hic enim *lib. de nat. puer. initio*, ait: *Semen ab*
4 *utriſque profectum, in mulieris locellis remanet, & primum quidem ſimul miſcetur, cogiturque & craſſeſcit, calefactumque denſatur; ſpiritum deinde concipit, tumeſcitque vt pote loco calido cum ſit. &c.* & paulo infra ſubjicit: *Cum in calido loco conſiſtat, Spiritum tunc concipit, & emittit, ſemenque cum perflatur, membranam,*

br anam;pelliculamque circumducit,quod enim ſemen extrinſecus circumdat,denſatur,continuaturque cum glutinoſum ſit quemadmodum in pane cocto, toſtcuè membrana tenuis ſuper excitatur ; Nam panis cum caleſit , perflatur membrana,pelliculaq. ducitur , ſic & ſemen,&c,

Eadem habet *Ariſt.l.2.de gen.an cap.*4. Jdem ſentire videtur Galenus,dum *lib.pr. de ſemine cap.*4. poſt repetitam eandem ſimilitudinem cruſtæ panis,explicans quando , & quomodo fiat in vtero mulieris humani fœtus principium , ſtatim ac ſemen virile cum ſanguine commiſcetur , qui eſt in ſingulis venarum orificiis; & præſertim quomodo,& quando , *totum hunc ſanguinem extrinſecus membrana operiat*; *hoc enim*, inquit , *non tam ex ratione, quàm ex ipſa rei evidentia neceſſitatem habet. Menbrana ſiquidem apparet,quæ fœtum ipſum,ſtatim , ubi primum conceptus eſt, ſivè multorum , ſive paucorum ſit dierum , undequaque circundat, ac continet ; Sæpe numero enim mulieribus poſt tres , aut quatuor à principio dies ſemen ipſum membrana circumuolutum excidere conſuevit. Quod idem poteris in animalium diſſectionibus manifeſtè deprehendere , &c.* Adducit deinde experientiam allatam ab Hippocrate *lib.de nat.puer.* de muliere illa Vxoris ſuæ famula, & tandem dicit, quod ſemen *ab omnibus vulvæ partibus appoſitum, latius diſtendi cogitur*;quod ſi ob ſuam imbecilitatem non *diſcerpatur,ita ut diffluat , atque excidat, ſtatim tota exterior eius pars, qua vulvam attingit, in membranam concreſcit, &c. & cap.*7. ait, *cum igitur unà cum mare fæmina emittit , &c. fit ut utraque hac ſemina inter ſe membranulis copulentur,quas ſcilicet fœmineum ſua progreſſione tunc efficit ſemen,&c.* tunc ergo eodem tempore. Et paucis interiectis ait : *Acetabula appellantur venarum capita, per quæ ſingulis menſibus excrementitius ſanguis in vuluam derivatur ; quodcumque igitur ex his orificiis , attigerit ſemen , ſtatim alimentum illud , ad ſe adtrahit , membrana ea in parte , utpote quæ recens , ac tenera adhuc ſit , patefacto foramine , aditum præbentem , &c. hanc membranam Chorion appellant , & cap.*10. ait. *Conſentaneum fuit , ut membranam , quæ vaporoſas exhalationes exciperet , latam ac craſſam in primo ſtatim con-*

ceptu natura genituræ, quæ ob calorem erat exhalatura circumponeret: Nullaque alia præter has eſt membrana, quæ in primis ſtatim diebus neceſſario generetur, &c.

Et Avicenna *lib.9. de nat. Animalium cap.2.* inhærens Hippocrati, & explicans quomodo in illa muliere Saltatrice intervallo ſex dierum condenſata adeo fuerit genitura in utero, ut ſaltus fuerit neceſſarius, ad illam excutiendam, ait, *Humidum quod decoquit ipſum, facit circa ipſum venire corticem terre-*
6 *ſtrem, & durum, ſicut contingit pani, qui decoquitur in pinguedine aliqua in furno, aut patella, &c. & cap.4.* ait, *Impoſſibile eſt, quod natura non fuerit ſollicita, circa iſtum ſpiritum.*

Fernelius, qui eſt inter illos, qui animæ rationalis inexiſtentiam uſque ad quartum menſem retardant, ut videre eſt *lib.7. de hominis procreat cap.* 13. fatetur ibidem *c.*9. quod membranæ prima vel ſecunda die fiant, & deinde *cap.* 10. huius, quam prius deſcripſerat, conceptionis actionem explicans, ait, *hic videlicet ſpiritus ſeminis, protinus quaſi diſcuſſo torpore exurgit, in actuſque proprios erumpit, &c.* Et eandem doctrinam de ſubita membranarum generatione probat Aldrovandus à me citatus *diſp. pr. ſect. pr. n.* 11.

Et patet: Nam fere in momento videmus, gigni ranas ex putri; & poſt horæ ſpatium, vermiculos ſuper carnibus, quas muſcæ volitantes prolifico contactu tetigerunt, æſtivo tempore procreari. At in huiuſmodi animantibus, dantur organa, ad motum localem progreſſivum, ad nutritionem, & ad proprias ſenſationes neceſſaria, Ergo non eſt improbabile, intra can-
7 dem diem, produci membranas, fœtum veſtientia, quantumvis artificioſam habeant ſtructuram ex venis, & pluribus arteriolis contextam: Si enim calor ignis, vel ſolis eſt inſtrumentum tantæ virtutis, ut ferè in momento introducat in ligno V. G. diſpoſitiones corruptivas formæ ligni, & productivas formæ ignis, cur virtus ſeminalis, & uteri calor, qui ex Ariſt. *lib.2. de gener. ani. cap.4.* perfectior eſt calore ignis, non erit poſt aliquot horas, inſtrumentum efficax ad introducendas diſpoſitiones corruptivas formæ ſeminis, & productivas unio-

nis animæ rationalis, quam Deus Naturæ author ibi eadem prima die creat?

Nec debet obſtare, quod virtus ſeminalis hujuſmodi, ſi daretur, eſſet ad deſtruendam ſe ipſam, ſuamque ſeminis formam. 8

Nam reſpondetur quod ad finem generandi aliud, natura omnia ſemina produxit; & illi Authores, qui actionem hominis generativam in longum protrahunt, hanc eandem ſolutionem adhibere tenentur.

Neque etiam hic diſcurſus, eſt contra Ariſtotelem, quatenus *lib.7.de hiſt. Animal. cap.7.* dixit, *quæ intra ſeptem dies contingunt, effluxiones dici, non abortus*; Nam Ariſtoteles hanc doctrinam deſumpſit ex Hippocrate, qui *lib.1.de ſeptim part.partic.4.* loquens de primis ſex diebus, uſque ad ſeptimam, dixit: *Non abortus, & quidem plurimi per hos dies fiunt, qui defluxiones dicuntur, non abortus, &c.* Ubi meritò dicit his diebus plurimos 9 abortus fieri, id eſt plures, quam aliis diebus: non ſolum ob maiorem materiæ teneritudinem; ſed quia non toties, quoties, vt iam vidimus, uterus mulieris attrahit viri ſemen, & attractum continet, ea actione quam medicam conceptionem vocavimus, illud actuat, excitat, & diſponit, ut ſit genitura utilis, & prolifica; ſed ſæpius projicit, imò etiam actuatum iam, & diſpoſitum, vel ob aliquam violentiam extrinſecam, vel propter aliquem uteri morbum ſuperuenientem, deſtituit, & deſtitutum expellit. Jn hoc ultimo caſu non eſſet effluxio, ſed abortus; in aliis prædictis eſſet effluxio. Quia vero in primis diebus poteſt id facilius contingere Ariſtoteles indefinitè dixit, *intra ſeptem dies effluxiones contingere*, id eſt-non omnes eiectiones, quæ iſto tempore fiunt, eſſe effluxiones, ſed aliquas, & quidem plurimas.

Quod ſi intra hoc tempus, ut accidit in caſu, quem de muliere illa Pſaltria refert Hippocrates *lib.de natur.puer.partic. 2.* contingat, abortum fieri, & appareant ſigna fœtus animati, 10 nempe involucro tunicarum fætum veſtitum egredi, & eſſe illæſum, eo quod membranæ ſunt integræ, vel ſi non ſint integræ, illarum fractura non demonſtrat, fœtum eſſe compreſſum,

& indubitanter extinctum, quo caſu, cum adſit fundamentum ſenſibile dubitandi de inexiſtentia Animę rationalis, baptizare oportet ſub conditione. Si autem non appareant huiuſmodi ſigna, vel ſi tunicarum fractura, ita contritum, & diſſipatum fœtum oſtendat; non eſſe etiam ſub conditione baptizandum exiſtimo, deficiente nimirum ratione prudenter dubitandi.

Itaque ad difficultatem propoſitam, vt reſpondeam, omiſſis eorum placitis, qui voluerunt ab animatione geſtationis menſes eſſe inchoandos, non ab hac, ſed à medica conceptione hoc tempus numerandum eſſe exiſtimo. Primo authoritate ſacrarum literarum, Nam Lucæ *cap.pr.* Angelus Gabriel Deiparam alloquens dicebat, quod *Cognata Elizabeth conceperat filium in ſenectute ſua*; Cuius facti circumſtantiam, & veritatem ut magis declararet, ſubiunxit, *Et hic menſis eſt ſextus illi*, *&c.* quaſi diceret à conceptione, iam ſex menſes numerantur, & ideo ex utero tumeſcente, & ex motu pueri ſemeſtris cognoſci poteſt, quod concepit: & pariter probatur, quod matris officium inchoandum ſit à puncto conceptionis ex hiſtoria re-
11 lata *lib.2. regum cap.*11. 5. Cum enim nocte præcedente Dauid cum Berſabea adulterium commiſiſſet, ipſa in mane, ut Abulenſis ait, *reuerſa eſt in domum ſuam concepto fœtu mittenſque nunciauit Dauid, & ait concepi*. Ex hebr. vertitur *Genitrix ego*, ut *diſp.pr.ſect.7.n.7.* notaui.

Secundo, quia Hippocrates *lib.2. de morb. popul. ſect.3.* id aperte docuit, dum dixit: *A menſtruis numerandi ſunt nouem menſes, aut à conceptione, & in ducentos, & ſeptuaginta dies Græci
12 menſes fiunt, aut contraria, &c.* Hoc eſt à conceptione, ſi hæc nota ſit; vel ſi hæc incognita, à menſtruis; & quia Gręci, menſes componunt ex triginta diebus, erunt à conceptione communi numerandi, tam pro maſculis, quàm pro fœminis dies 270. vel pro validiſſimis fœtibus, aliquibus additis diebus, aut detractis, pro minus validis. *Et libr. de ſeptim.part. part.2.* notat, quod fœminę ſępè errant in menſium numeratione, quia neſciunt quando conceperint.

Tertio quia tempus animationis eſt incertum, apud Authores, ut *diſput.pr.per tot.* probavi. Ergo non poteſt ab ea nume-

tari

rari menſium geſtatio. Tum quia, dum menſium quęrimus initium, quęrimus à quo tempore mulier facta ſit mater, non à quo tempore fœtus ſit animatus; ſed ſit mater in ipſa conceptione; & tunc incipit uterum geſtare, ab illa ergo, non ab animatione numerus menſium eſt inchoandus.

Et ſi quis diceret, quod tempus conceptionis, modo ſupra dicto explicatę, non poſſit præciſe cognoſci; Reſpondetur ita eſſe; ſed tamen ex pluribus indiciis Medici conjiciunt. Primum eſt, ſi unicus fuit congreſſus mulieris cum viro; qualis fuit ille Berſabeę cum David; & *Geneſis cap.* 25 21. Rebeccę cum Iſaac: hęc enim ex expreſſo teſtimonio *S. Pauli ad Romanos* 9. 10. *ex unico concubitu* geminos filios Eſau, & Iacob habuit. Secundum; inquit Hippocrates *lib. de nat. puer. partic.* 2. *Cum mulier concepit ſemen, & extra locellos non exilit, ſed intus remanet &c. & libr. de carnib. partic.* 11. *peritis etiam harum rerum fœminis liquido clarum fit, cum conceperint. Nam confeſtim horrent, calefiunt, dentes infruendunt &c. & libr. de ſemin. genital. natur.* ſiue *de genit. partic.* 10. *ſi fœmina partus perita ſit, ſecum cogitabit, cum ſemen non exiuit, ſcietque, ſe eo die concepiſſe, &c.* Erit ergo ex hujuſmodi ſignis nota conceptio ac proinde terminus, à quo menſes geſtationis ſunt numerandi.

SECTIO VI.

Humanum fœtum primis diebus vivere, & contrarias ſententias, vel eſſe contra Medicorum regulas, vel prohibitas ex Alexandrina Conſtitutione probatur.

SVMMARIVM.

1 *Animatum humanum fœtum eſſe primis diebus, infertur ex conceptione Deiparæ.*

2 *Non omnis propoſitio prohibita eſt improbabilis.*

3 *Omnes*

3 *Omnes ſententiæ Philoſophorum de animatione fœtus exiſtimatæ probabiles, videntur jam prohibitæ; præter ſententiam Mirindoli, Fieni, Pemplij, & aliorum.*

4 *Si dictæ aliorum ſententiæ verificentur per anticipationem, ſequitur, perfectiſſimum fœtum poſſe eſſe undecimeſtrem, duodecimeſtrem, tredecimeſtrem, & quatuordecimeſtrem.*

5 *Solæ Mirindoli, & Fieni Pemply & Sennerti ſententiæ, ſecundum hanc anticipationem, ſubſiſtunt.*

6 *Si autem per poſticipationem accipiantur, ſolæ Pemplij, & Sennerti ſententiæ ſuſtinentur; aliæ vero ſunt prohibitæ.*

7 *Nec ſatis eſt, ad vitandam hujuſmodi prohibitionem, dicere, quod die 8. Decembris repreſentetur inſtans Conceptionis, quod re vera fuit in aliqua dierum ſuccedentium.*

CUm ergo ex iis, quæ iam vidimus conſtet, conceptionem, animationem, & geſtationem menſium SS. Virginis Matris Dei, in utero S. Annæ, fuiſſe uſitato naturæ modo factam: nimirum ex Parentum congreſſu, & cum ea menſium geſtatione, quæ perfectiſſimis fœtibus, à natura præſcribitur: neque ex ſacris literis, aut SS. Patrum dictis, aut medicinæ, vel Philoſophiæ regulis, vel DD. authoritatibus oſtendi poſſit, in prædictis fuiſſe aliquod ſupernaturale, & miraculoſum; ſed ſolùm in præcedente remotione impedimentorum: & omnia obſervata fuiſſe, quæ in aliis perfectis fœtibus communiter inveniuntur, neque appareat voluiſſe Deum in huiuſmodi conceptione medica, ex eo quod eſſet conceptio futuræ ſuæ Matris, neque in animatione, quoad tempus, quia ageretur de creanda, & unienda corpori SS. illius Anima, neque in geſtatione menſium, aliquid ſingulare fuiſſe, vel privilegiatum, niſi imaginari, aut divinare velimus, evidenter infertur, eandem etiam in aliis conceptionibus, animationibus, & menſium geſtationibus inveniri: niſi per accidens id eſt ratione, vel imperfecti temperamenti feminum, vel aliquo languentis uteri morbo, aliud contingat. Ergo in omnibus hominum conceptionibus, à quibus computantur menſes, & tempus, quo fœtus geſtantur in utero, probabile eſt dari animationem, vel ſimultaneam, cum tali conceptione medicè.

medice accepta, vel ſaltem quæ poſt paucas horas, intra eandem diem, illi conceptioni ſuccedat; nimirum perfecta iam organizatione accidentali, ut dixi *diſputatione ſecunda ſectio 3. num. 5.*

Et quidem non eſt nova iſta Concluſio, ſed pro ea adduci poſſunt omnes, qui *diſp. pr. ſect. 3. n. 9. & ſect. 7. n. 6.* affirmant, Animam rationalem informe illud corpuſculum informantem, fabricare ſibi in eo membra, & organa. Et ex SS. Patribus *S. Cyrill. Alex. lib. pr. in Io. cap. 9. circa med. Nyſſen. de homin. opif. c. 29. S. Cæſar. d. diſp. pr. ſect. 9. num. 3. & 4. & Beda tom. 1, lib. de mun. conſt. §. de certa animæ &c.* citati, qui uno ore aſſerunt, neminem ſanæ mentis dicere, Animam eſſe priorem, vel poſteriorem corpore. Et ex medicis Hippocrates & alij qui illum ſequuntur iuxta noſtram intelligentiam ſupra in fine ſect. 4. late traditam.

Et probatur, quia quod competit alicui tali ut tali, competit omni tali: ſed competit conceptioni Deiparæ, quatenus naturali modo facta fuit, ut eſſet intra eandem diem animatus fœtus, & geſtatus in utero ſpatio novem menſium cum aliquibus diebus; Ergo in omni alia conceptione perfecta, quæ ſit naturalis, erit intra eandem diem fœtus animatus; & ſpatio novem menſium geſtabitur; niſi extrinſecum accidens, acceleret partum, aut retardet. 1

Neque quicquam facit, ſi quis mihi obiiciat, ſententias Ferdin. Menæ, Marciani &c. qui tantùm ſeptima die, animam concedunt humano fœtui; vel aliorum, qui decima; vel decimaquinta die; vel vigeſimaquinta: trigeſima: trigeſimaquinta; quadrageſima: quadrageſimaquinta: quinquageſima: vel octogeſima: aſſerunt eſſe animatum, quas *diſp. 1. à ſect. 2. vſq. ad 10.* recenſui tanquam probabiles

Nam reſpondetur, quod aliud eſt aliquem librum, verbi gratia, eſſe interdictum, vel aliquam propoſitionem eſſe prohibitam: & aliud eſt, eandem eſſe probabilem: probabilitas enim pendet à ratione, & auctoritate, quibus innititur: at vero prohiberi librum, vel propoſitionem, nihil aliud eſt, quàm ex legitimo Superioris præcepto, huiuſmodi librum non 2

poſſe legi, & propoſitionem non poſſe doceri: hæc autem duo, ut patet, diſtinguntur: & fieri poteſt, quod liber qui continet doctrinam ſanam, & quod propoſitio, quæ aliàs eſt probabilis, propter commune bonum, & prudentem gubernationem, non expediat legi, & talem propoſitionem doceri: quæ omnia exemplis probantur.

Sacra Biblia vulgari ſermone tranſlata, paſſim ab omnibus legi, non expedit; & ideo in regula 5. Jndicis à Clemente VIII. publicati, prohibentur: & tamen certum eſt, veram imo ſanctam, & utilem doctrinam, nedum probabilem, continere.

Pariter hæc propoſitio; Prædictio Aſtrologica de vita, & morte hominum eſt ſaltem probabiliter vera, cum rationi, & autoritati ſit innixa, eamque docent *S. Thom.3. contra Gentes c.84.& 85. PP. Conimbricenſes de Cœlo l.2 c.3.q.9.a.2.concluſione 2. Thomas Hurtad. de Cœlo d.2.ſect.2.n.79. Lupus in Luc.nou.S. Inquiſit.p.3.l.18.diſt.2.a.3.diff.unica, & Carena de S.Inquiſit.p.2.tit.10.* §.11. *num.*71. & 72. ubi quod iſta propoſitio eſt ferè certa. At vero quod hic homo, nempe Sum. Pontifex, vel alquis eius conſanguineus, uſque ad tertium gradum, tali tempore ad mortem ægrotabit, per Aſtrologiam prædicere, eſt prohibitum, ut patet ex *Conſtit. Vrbani VIII. Inſcrutabilis. edita Kal. April.*1631. Tandem hæc propoſitio *B. Virgo concepta eſt in peccato originali,* eſt prohibita à Paulo V. in publicis, & à Gregor. XV. etiam in privatis actibus, non tamen damnata, aut falſitatis notata, vel improbabilitatis, ſed in ſuo primævo ſtatu, ante Pontificias Conſtitutiones, relicta.

Conſtat igitur ſupradictas ſententias, ſeu propoſitiones, de tempore quo fœtus humanus incipit eſſe animatus, in ſua probabilitate poſſe remanere intactas; ſed ab emanata SS. D. N. Alexandri VII. potuiſſe prohiberi, ſicuti prohibita iam erat ſententia illa affirmativa de Conceptione maculata Deiparæ Nam verbi gratia, ſicut ad tollenda ſcandala, & contentiones
3 in populo Chriſtiano expedire iudicavit Paulus V. ut huiuſmodi propoſitio publice non affirmaretur; pari ratione in Conſtitutione Alexandrina SS. Pontifex, ne feſto Jmmaculatæ Conceptionis aliquid detraheretur, & Chriſti fideles *à pacifica quaſi*

poſſeſſione

poſſeſſione,illud cultu nunquam immutato celebrandi deturbarentur, potuit huiuſmodi ſententias tali feſto contrarias prohibere,& illas nihilominus in ſua probabilitate relinquere. Quod autem illæ ſententiæ huiuſmodi feſto ſint contrariæ,ſic oſtendo.

Et primo ne confusè,& cum obſcuritate procedat probatio, reduco hic in ordinem varias illas ſententias; quarum prima Canoniſtis quibuſdam,& Criminaliſtis tribuitur; qui aſſerunt, fœtum mulieris non eſſe animatum, niſi poſt diē octogeſimam: ſecunda ſententia,niſi die quinquageſima:tertia ſententia, die quadrageſima:quinta,die trigeſimaquinta: ſexta,die trigeſima: Septima,die vigeſimaquinta:octava,die decimaquinta:nona,die decima:decima,die ſeptima:undecima, die ſexta: duodecima, quæ eſt Fieni,die tertia:decimatertia,Pemplij,& decimaquarta, Sennerti,prima die.

His ita diſpoſitis,& etiam præſuppoſita ſententia Hippocratis,quod tempus quam longiſſimum, quo partus ſolet ſuam egreſſionem differre,ſit decem menſium lunarium,ſeu dierum 280.ſi partus non ſit vitioſus: iam ſic interrogo, & inquiro ab Authoribus illarum ſententiarum. Vel ergo reſpectu Partus Mariani,in quo habemus duo certa:nimirum,diem animationis octavam Decembris,& diem Nativitatis octavam Septembris, exiſtimant ſuas ſententias eſſe veras anticipando, vel poſtponendo: ideſt vel ante diem octavam Decembris numerando dies 80.50.45.&c.& ſic deinceps; ita ut prima iſtarum dierum ſit dies matrimonialis congreſſus inter Genitores,& dies 8.Decembris ſit dies animationis;vel poſt diem octavam prædictam, numerando eaſdem;itaut iſti primi dies,ſint dies animationis; ut revera intendunt,& aſſerunt iſti Authores.

Si dicatur primum; nimirum anticipando, jam ſequitur juxta primam ſententiam Deiparam fuiſſe tredecimeſtrem; imò & quatuordecimeſtrem; nam à congreſſu ad partum fuiſſent dies 354. additis nimirum diebus 79. ſupra dies 275. 4
qui ſunt ab octava Decembris incluſivè, ad octavam ſeptembris; juxta ſecundam ſententiam, quatuordecimeſtrem; Juxta tertiam, duodecimeſtrem; juxta quartam, & quintam pariter duodecimeſtrem; juxta ſextam, quæ aſſerit non

Bb 2 niſi

niſi trigeſima die fœtum eſſe animatum, undecimoſtrem : &
ſic de aliis uſque ad undecimam ſententiam, quæ addit quin-
que dies diebus 275. atque ideo concedit, D. Annam geſtaſſe
vterum diebus 280. nimirum uſque ad longiſſimum tempus,
quo in utero perfectè diſpoſito, partus humanus poteſt per-
manere. Duodecima vero ſententia, quæ ſolùm duos dies
addit diebus 275. quibus ſequitur, Deiparæ fœtum ſtetiſſe
in utero materno, cum non excedat in ſumma dierum 277.
decem menſes lunares incompletos, & à Medicis præſcriptos,
videtur tolerabilis; cum ut vidimus *ſectione tertia numero tertio
& novo*, ſatis tempeſtivum, & legitimum tempus egrediendi
ab utero eſt à diebus 270. uſque ad dies 280.

Ex dictis igitur patet, omnes prædictas ſententias, una, &
5 altera excepta, Fieni nimirum, & Mirindoli, qui ſexta die fœ-
tum dicunt eſſe animatum, eſſe contra omnes Medicorum re-
gulas, & ſolam ſententiam undecimam, duodecimam, decimam
tertiam, & decimam quartam anticipando poſſe ſubſiſtere.

Si autem Authores reſpondeant, per poſtpoſitionem verifi-
cari debere eorum ſententias; itaut, octava dies decembris ſit
annua dies matrimonialis congreſſus, ſeu Medicæ conceptio-
nis; erit juxta primam ſententiam vigeſimaquinta Februarij,
dies animationis, vel juxta ſecundã ſententiam dies vigeſima-
ſexta Januarij: Et ſic de aliis omnibus prædictis ſententiis:
Nam juxta duodecimam, eſſet dies decima; & iuxta undeci-
mam, dies decimatertia, & ſic ſemper maior fieret receſſus à die
octava Decembris, uſque ad diem vigeſimamquintam, prædi-
ctam Februarii. Atque ideo ſolæ ſententiæ Pemplii, & Sennerti
admittendæ erunt.

At vero hanc ſententiarum explicationem, & applicatio-
nem, quis non videat eſſe ſub graviſſimis pœnis, & cenſuris ab
6 Alexandrina Conſtitutione comminatis, interdictam? Nam per
illam, fruſtratur feſtum Immaculatæ Conceptionis, quatenus
die 8. non celebraretur ab Eccleſia Anniverſaria dies illius
diei, intra quam fuit inſtans, quo Beatiſſima Deiparæ Anima
creata, corpori infuſa, & ab Originali præſervata fuit; ſed
ſolum

ſolùm recoleretur memoria illius diei, in qua inanimatus fœtus coagulatus,& præparatus ad animam,aliqua ex diebus ſuccedentibus, recipiendam?

Neque cenſuras effugeret,ſi quis diceret, diem octauam eſſe per repræſentationem,annualem illam diem in qua anima B. Virginis fuit creata, & præſeruata ab originali macula, eo modo, quo illi qui celebrant feſtum Immaculatæ Conceptionis cum integro officio octavæ illum primum diem ſibi repræſentant: quamvis enim,iſti recolerent diem octauam Decembris tanquam annuam illius,in qua vere B.Virginis Conceptio facta fuit ſine peccato,tenentur tamen fateri,quod aliis ſingulis diebus, infra octavam ſuccedentibus, in quibus ſæpius repetunt reſponſoria, verſus, & antiphonas, quibus dicunt *Conceptio eſt hodie, &c.* non intendunt,niſi illam diem eſſe repræſentativè talem quatenus eam ſibi in officio præſentem faciunt. At qui de ipſa octava die decembris ita ſentirent quod iſti ſentiunt de aliis diebus infra octavam, jam indirecte feſtum Jmmaculatæ Conceptionis *fruſtrarent, & in diſpoſitionem revocarent, &c. in dubium,* an tali die, ſeu potius alia & ſequentibus eſſet celebrandum hoc feſtum: quod pariter ſub iiſdem pœnis & cenſuris prohibetur;quia interdicuntur in dicta Conſtitutione omnia ſcripta,tractatus libri,& interpretationes,quibus directe,vel indirecte,in diſputationem, vel in dubium revocatur huiuſmodi feſtum,ut patet *ex pr. ſect. n.* 10. 7

Verùm quia non eſt in Eccleſia Dei inuſitatum, ut notavit etiam *Suarez in 3.p. to.2.diſp.26. ſect.5 r. verſ. ſecunda ergo, &c.* Quod aliqua feſta celebrentur,quadam die,quaſi in ea geſtum fuerit quod Eccleſia recolit; cum ſecundum veram anni computationem, ſæpe non ſit illa dies,in qua talia contigerunt;Sicuti quando Chriſti mortem, & Reſurrectionem colit dicit,ea die Chriſtum eſſe mortuum, & poſt reſurrexiſſe; cum revera ita non fuerit; neceſſarium eſt, ut in hujus argumenti explicatione paulùlum immoremur: ita enim ſenſum, & intentionem Eccleſiæ penetrabimus, quando dicit *hodie concepta eſt, &c.*& alia ſimilia repetit: quæ ex officio illius diei *ſect.1. n.*4. adnotabamus.

SECTIO VII.

Proponitur argumentum cujuſdam recentioris contra Immaculatam Conceptionem ex die octavo Decembris deſumptum.

SVMMARIVM.

1 *Citantur Ariſtoteles, D. Auguſtinus, & alÿ pro ſententia quod fœtus mulieris non ſit ante diem octogeſimam animatus.*

2 *Animam Deiparæ primis diebus miraculoſè fuiſſe creatam aliqui aſſerunt.*

3 *Die octava Decembris, quid ſit moraliter celebrari inſtans creationis Animæ Virginalis.*

4 *Eccleſia non celebrat illa die octava mixtionem ſeminum.*

5 *Solet Eccleſia anticipare & poſticipare celebrare aliqua feſta.*

1 DOctor Hyacinthus Arpalegus libellum compoſuit contra diffinibilitatem Jmmaculatæ Conceptionis, in quo tertium argumentum ita proponit. Die octava Decembris ſolum fuit commixtio ſeminum; non vero, fuit Conceptio Beatæ Mariæ, quæ conſiſtit in infuſione Animæ, & in productione ſubſiſtentis perſonæ hæc autem fit poſt 80. dies in generatione fœminarum; ut teſtatur *Ariſtoteles lib. 7. de hiſt. anim. cap. 3. & D. Auguſt. lib. 83. quæſt. q. 56. Cyrill. lib. 15. de adoratione verſus finem. Hildefonſus ſerm. de purif.* quare ſi, quo die eſt concepta, celebrandum eſt eius feſtum, non octaua Decembris, ſed in ultima Februarij, vel initio Martij debet fieri; ergo Eccleſia, vel ſolemnizat die octava Decembris commixtionem ſeminum, quod non poteſt dici; vel ſolum gratias agit Deo, quia iam accipiebat Adventus Mariæ; vel certe, quod facilius eſt morali, modo hoc agit, celebrando nimirum

rum illo die,totum tempus, ſecundum quod,etiam includitur tempus animationis B.Mariæ.

Hoc argumentum conatur ſoluere Sa.me. Jlluſtriſs. Creſpius in ſuo *Propugnaculo Theologico diſp.3. art.3.n.38.* Sed quia admittit tanquam veram,& ſubſiſtentem ſententiam,falſo adſcriptam Ariſtoteli,Sanctis Auguſtino,Cyrillo, & Hildephonſo;quod fœtus fœminarum non animetur niſi poſt 80.dies, recurrit ad miraculum, & cum Granado, Poza, & Calderon piè meditatur,fuiſſe ante naturale tempus creatam,die octaua Decembris,Animam B.Virginis. 2

Sed forte conſiderans hanc reſponſionem,non ſatis eſſe fundatam à *num.* 40.dicit, quod dato,quod tranſierint in generatione Virginis dies illi 80; & poſtea Anima eius ſit creata, 3
adhuc non ſequitur trans ferendam eſſe,eius Conceptionis feſtiuitatem; Nam cum hoc tempus animationis non ſit ita certum,vt eſt certus dies conceptionis fœtus,retro numerando, à die Natiuitatis nouem menſes,Eccleſia celebrat die octaua Decembris,in qua coagmentatus eſt fœtus per anticipationem, 4
inſtans infuſionis Animæ, cum præſeruatione ab originali; quod fuit, aliquo ex diebus in ſpatio nouem menſium incluſo: quare negat, Eccleſiam celebrare commixtionem ſeminum; ſed per anticipationem, inſtans infuſionis Animæ. Hanc autem anticipationem, vel etiam poſtpoſitionem, non eſſe inuſitatam in Eccleſia Dei probat quia celebrat Officium Reſurrectionis,aliquando anticipans: Celebrat Viſitationem B.Uirginis, die 2.Julij poſtponendo, cum eſſet celebranda die vigeſimaſeptima,vel vigeſima octava Martij:Nam ſtatim ac fuit ab Angelo B.Uirgo Annunciata *exurgens abiit in Montana,&c.* & cum à Nazaret ad Montana Judeæ eſſet iter trium dierum, viſitavit Elizabet vigeſima octava die circiter. 5

Hæc Jlluſtiſſim. Creſpius, ante emanatam Alexandrinam Conſtitutionem reſpondebat; ſed ego, qui ſum in alia ſententia, & credo non miraculosè, ſed naturali modo,creatam, & infuſam fuiſſe Beatiſſimam Deiparæ Animam; non ſolum non poſſũ,in illa pia meditatione de miraculoſa Animæ creatione, ſed neque in aliis, quæ affert pro ſolutione argumenti ab Arpà-

lego

l ego propoſiti, acquieſcere; & ideo propriam ſolutionem adducere teneor.

SECTIO VLTIMA.

Solvitur ſupradictum argumentum & confirmatur, quod fœtus humanus vivat primis diebus.

SVMMARIVM.

1 *Ariſtoteles lib. 7. de hiſt. anim. cap. 3. non dicit fœminam poſt 80. marem poſt 40. dies vivere.*

2 *Neque SS. Auguſtinus, Cyrillus, & Hildephonſus.*

3 *Iam non licet dicere quod Eccleſia celebret feſtum Conceptionis, præter illam intentionem, quæ in conſtitutione Alexandrina explicatur.*

4 *Non eſt admittendum, quod Eccleſia anticipate celebret inſtans Conceptionis die 8. Decembris.*

5 *Eccleſia celebrat aliquando feſtivitates, tanquam nudum factum.*

6 *Feſtiuitatem Reſurrectionis quid ſit celebrari, tanquam Sacramentum.*

7 *In iſto caſu circunſtantia temporis hodierni intelligitur morali modo.*

8 *In feſtivitate quæ celebratur tanquam nudum factum, intelligitur verè, & propriè illud tempus.*

9 *Feſtum S. Dominici anticipando, Viſitationis poſtponendo celebratur, & quare.*

10 *In celebratione Feſtorum Immobilium Eccleſia exprimit tempus hodiernum ſignificatione propria, non morali.*

11 *In feſto Epiphaniæ triplex miraculum illa die geſtum celebratur, ex communi SS. Patrum.*

12 *In feſto Aſſumptionis decimaquinta Auguſti, corporis, & animæ B. Virginis Aſſumptio celebratur.*

13 *Eccleſiæ ſtudium in exprimenda qualitate hodierna Feſtivitatis quàm ſit accuratum.*

14. *In*

14 *In feſtivitatibus fixis, vt eſt feſtivitas Conceptionis, non ſolet Eccleſia exprimere tempus hodiernum, niſi vera, & propria ſignificatione.*

15 *Ideo merito Sùm. Pontifex Alexander VII. declaravit in hoc ſenſu celebrari feſtum Immaculatæ Conceptionis.*

MIrum eſt quod graviſſimi Authores decepti fuerint in allegatione textus *Ariſtotelis citati lib.7.de hiſt.anim.c.3.* 1
quod ego illa ſolum de cauſa factum puto, quia textum illum non recognoverint: Nam revera ſi ſola Ariſtolis verba legantur, eam nunquam fuiſſe ſententiam ipſius, evidentiſſime apparebit: Jbi enim non loquitur de animatione, quæ ſit vita in actu primo ſed de motu, & operatione, quæ eſt vita in actu ſecundo; quod etiam *diſp. 2.ſect.4.n.27.* adnotavi. Uerba Ariſtotelis ſunt hæc. *Mares fœtus, magna ex parte, circa quadrageſimum diem dextro potius latere moventur; fœminæ ſiniſtro circa nonageſimum, &c.* Et quidem de motu perfecto, & manifeſto, eſſe intelligendum Ariſtotelem, notavit *Martialis in adnotat. ad libr.prim.Hippocr.de morbis mulier.partic.*10. ſed neque D.Auguſtinus eo loco, tempus illud animationis obſervat: ſolum 2
enim numerum 276 dierum, quibus perfectus Jncarnati Uerbi fœtus manſit in Vtero Matris, ut ſupra *ſect. 2. num* 3. dixi, obſervat.

S.Cyrillus loco citato ſic loquitur. *Si mas ſit fœtus in utero conceptus, vix poſt quadraginta tranſactos dies formam accipere: ſin fœmina tardius eam ad hoc pervenire, &c* Jtaque non de animatione, ſed de formatione loquitur. Et idem ſentit S. Hidelphonſus. Jtaque argumentum Arpalegi caret fundamento ſolido: Jmo tam *diſp. 1. per tot. quàm ſupra in Digreſſione ad text. Hippocr.* contrarium omnino eſſe verum probavi, & repetam *diſp.4.ſect.5.n.4.* etiam ad mentem Hippocratis.

Secundo reſpondeo jam poſt emanatam Conſtitutionem SS. D. N. Alexandri PP. VII. non licere aſſerere, quod feſtum Conceptionis celebretur ab Eccleſia, ea intentione, ut dicit Arpalegus gratias agendi Deo, pro eo quod die 8. Decembris ſterneretur via, per quam hæc Evangelici diei op-

catiſſima appropinquaret Aurora : ſed colendi illud inſtans, in
3 qua eius Anima fuit creata infuſa,& ſanctificata : Et hanc fuiſſe antiquam conſuetudinem omnium Fidelium, qui in hoc ſenſu eius Conceptionis feſtivitatem ſolemni ritu celebrant, diſertis verbis declaravit SS.Pontifex,ut ſupra *ſectione ſecunda numer.6.* adnotavi.

Tertio fateor,me non invenire diſcrimen inter argumentum Arpalegi,quo ad eius ultimam partem, in qua dicit, Eccleſiam die 8.Decembris non celebrare ſeminum commixtionem, ſed inſtans creationis Animæ,modo morali, & quatenus per anticipationem in illa die, colit totum tempus quatenus in eo, tale
4 inſtans continetur; & inter ſolutionem Epiſcopi Creſpij, dum pariter hic dicit, Eccleſiam celebrare per anticipationem 8. die Decembris hoc idem inſtans,quod fuit in aliquo ex diebus, qui ſunt,retro numerando,ab 8.Septẽbris,ad 8.Decembris, quod ſi
5 nulla differentia eſt niſi in verbis, ut mihi videtur; profecto ſequitur Arpalego conceſſiſſe, quæ volebat, & quæ poſt emanatam Cõſtitutionem,quam ipſe deinde tanto ſtudio ab Apoſtolica Sede impetravit,nullatenus conceſſiſſet.Hoc enim eſt indirectè ſentire contra feſtum,& cultum Immaculatæ Conceptionis,illumque numquam immutatum fruſtrare,quæ omnia prohibentur in dicta Conſtitutione,ut cõſtat ex adnot.*d.ſect.2.n.7.9.*

At vero ut Argumentum Arpalegi etiam quo ad ultimam partem penitus convellatur,advertenda eſt etiam hic,& inſerenda veriſſima S.Auguſtini doctrina, qua ipſe *in Epiſtola* 119. *ad Ianuar.* reſpondet eidem percontanti, cùr in Eccleſia *anniverſarius dies celebrandæ Dominicæ paſſionis,non ad eundem redeat anni diem ſicut dies qua traditur natus?* Quod eſt quærere cur in Eccleſia Paſcha Reſurrectionis ſit feſtum mobile, & feſtum Natalis Domini fixum ſit,& immobile.

Reſpondet D.Auguſtinus, *oportet,ut noveris, diem natalis Domini, non in Sacramento celebrari ; ſed tantùm in memoriam revocari, quod natus ſit ; ac per hoc nihil opus erit, niſi revolutum Anni diem, quo ipſa res acta eſt, feſta devotione ſignificari. Sacramentum eſt autem in alia celebratione, cum rei geſtæ, ita rememoratio fit, ut aliquid etiam ſignificari intelligatur, &c.*

Quod perinde eſt, ac dicere , quod Nativitas Domini cele-
bratur ab Eccleſia tanquam purum factum,at vero mors,& re- 6
ſurrectio Domini etiam tanquam myſterium,& Sacramentum;
ſive ad ſignificandum aliquid,quod ad ſalutem , & profectum
pertinet animarum.

Explicat deinde S.Doctor, quid intendat Eccleſia ſignifica-
re per hanc Paſcalem feſtivitatem , quod ſcilicet, ſicut olim
Populus in memoriam,& gratitudinem accepti beneficii,dum
ab Angelo exterminatore tranſeunte,& percutiente primoge-
nitos Ægyptiorum , Primogeniti Judæorum liberati ſunt; vel
ſicut propter tranſitum Populi ex Ægypto in terram promiſ-
ſionis , Luna decima quarta menſis primi , ſeu novarum fru-
gum celebrabat Paſcha : Ita, & nos propter tranſitum Chri-
ſti ex hoc mundo ad Patrem,& à morte ad vitam, & propter
tranſitum noſtrum à morte ſpirituali, ad vitam gratiæ , & ad
ſpem futuræ gloriæ , celebrare debemus Paſſionem, & Reſur-
rectionem Chriſti in menſe novarum frugum, id eſt circa
Æquinoctium vernum,ut noſtram renovationem profiteamur
die Dominica , qua Chriſtus reſurrexit ; & ut cum Concilio
Niceno recedamus à ritu Judæorum, illa Dominica, quæ im-
mediate ſequitur poſt decimamquartam Lunam Æquinoctij 7
verni quæ omnia late,& plene proſequitur *Suarez de Religion.*
tom.pr. tract.2. lib.2. cap.6. per tot. & præſertim *à n.* 22 & D.
Auguſtinus concludens ait. *Tranſitus ergo de hac vita mortali*
in aliam vitam immortalem in paſſione , & reſurrectione Domini
commendatur , &c.

Cum itaque conſtet Eccleſiæ intentio in hac Paſchali feſti-
vitate mobili , à qua alia feſta mobilia per obſervata tempo-
rum intervalla dependent ; dum in his feſtivitatibus V. G. in
Paſchali Officio utitur illis verbis *hæc dies quam fecit Dominus,*
&c. & in oratione eiuſdem diei illis aliis. *Hodierna die per Vni-*
genitum tuum æternitatis aditum devicta morte reſeraſti,&c. eui-
dens eſt,quod non poteſt niſi repræſentativè ,& morali modo 8
illa verba intelligere. Quare ex celebratione huius feſti, quod
recolit tanquam Sacramentum , & myſterium non poteſt in-
ferri quod in aliis feſtivitatibus,quas ſolum tanquam aliquod

geſtum, & nudum factum in memoriam revocat, & non proponit tanquam Sacramentum, uſitatum ſit in Eccleſia voces illas *hodie, &c. hodiernæ feſtivitatis, &c.* & ſimiles, moraliter, & per anticipationem, vel poſtpoſitionem uſurpare, & illas feſtivitates extra proprias, certas, & determinatas dies, ſine magna, & proportionata cauſa celebrare.

Et ideo non die 6. ſed 4. Auguſti celebrat anticipate feſtum
9 S. Dominici, quia ita Paulus IV. in ſua Conſtitutione, quæ eſt decima quinta in Bullario, diſponit; ex eo quod die 6. qua Sanctus obiit, impedita ſit Eccleſia in celebranda Domini Trānſfiguratione; & die quinta, quæ fuit dies eiuſdem Canonizationis in celebranda feſtivitate S. Mariæ ad Nives.

Similiter diem Uiſitationis non celebrat paulo poſt Angeli Salutationem, die vigeſima octava Martii quia ex Evangelio non eſt certa dies, qua Uiſitatio illa inceperit, ſed ſolum certum eſt tempus, quando completa fuit, dicente Evangelio, quod *manſit* B. Uirgo cum Elizabet in eius domo, *quaſi tribus menſibus*, hoc eſt, quod diſceſſerit ab illa, paulo poſt, vel paulo ante Natiuitatem Præcurſoris; & hac de cauſa; ut notavit *Azor. tom. 2. lib.* 1. *cap.* 23. *quæſt.* 2. celebrat Eccleſia ex ordine Vrbani VI. hanc actionem, ſecunda die Julii, poſtponendo.

Jgitur, quando Eccleſia in diebus fixis Jmmobilibus celebrat feſtivitates, & nulla cauſa ſuadet anteponere, vel poſtponere,
10 ſed in illis diebus, quibus vel memorabilis aliqua Domini, & Sanctorum actio, vel glorioſus Sanctorum tranſitus annuatim recurrit, claris verbis, & indubitata ſignificatione declarare conſuevit. Id quod inductione per aliquot inſignes Feſtivitates probatur facile.

Jdeo in Hymno Nativit. Domini, dicit, *teſtatur hoc præſens dies currens per Anni circulum, &c.* & in Evangelio illius diei Antiphonis, verſiculis, & reſponſoriis, pluries repetit, & affirmat, illam eſſe annuam diem Nativitatis Domini: Similiter in die Circumciſionis, quæ eſt octava Natalis, teſtatur verbis Evangeliſtæ, quod *poſtquam conſummati ſunt dies octo, circumciſus*
11 *eſt puer, &c.* & die 6. Janvarii, quia Magorum adorationem, Chriſti Baptiſma, & primum miraculum converſionis

aquæ in vinum celebrat, eo die, facta fuiſſe, tria miracula dicit in antiphona *tribus miraculis ornatum diem ſanctum colimus: Hodie ſtella Magos duxit ad Præſepium: Hodie Chriſtus baptizari voluit: hodie vinum ex aqua factum eſt ad Nuptias, &c* & in Hymno eiuſdem diei, tria iſta miracula repetit tanquam eadem die facta. Et licet S. Epiphanius, & aliqui, aliter ſenſerint; tamen vt Suarez *in 3 part. tom. 2. diſp. 26. ſect. pr. verſ. Quo circa, &c.* omnibus in contrarium adductis reſpondet, & authoritate SS. Patrum, Ambroſij, & Auguſtini, Leonis, Maximi, Paulini, Iſidori, Bernardi, & Chryſologi eadem die, ſed non eodem anno, tria iſta miracula ſexta die Ianuarij geſta fuiſſe concludit; & idem repetit *tom. pr. de Relig. d. lib. 2 cap. 5. n. 9.*

Item quia 2. Febr. poſtquam dies quadraginta *impleti ſunt purgationis Mariæ ſecundum legem Moyſi*, vt loquitur Euangelium illius diei, Chriſtus, à B. Virgine in Templo eſt præſentatus, Eccleſia in oratione illius diei, dicit, quod Filius Dei, *Hodierna die cum noſtræ carnis ſubſtantia in Templo eſt præſentatus.*

Pariter die decimaquinta Auguſti, feſtum Aſſumptionis B. V. celebrat, & dicit in antiphona. *Hodie Maria Virgo Cœlos aſcendit, &c.* & in Lectionibus Secundi Nocturni, ſemel, & iterum repetit hanc diem eſſe illam, in qua B. Uirgo Aſſumpta eſt in Cœlum etiam corpore. Neque obſtare debet, quod aliqui dicunt de eius Aſſumptione ſecunda, quam diſtingunt à prima, 11
in hoc quod dicta decima quinta die fuerit quò ad Animam aſſumpta, & hanc ſecundam quo ad corpus, die vigeſimatertia Octobris in cœlum elata; quibus etiam placuit hanc ſecundam Aſſumptionem addere vener. Bedæ Martylogio, ſub hac die 23. Octobris, Nam horum fundamentum fuit quædam priuata reuelatio, quam refert, & refellit Baronius *in notis ad Martyrolog. & in Annal tom. pr. ann. Chriſti* 48. *num.* 17. vbi acriter inuehitur in illos; qui circa huius hiſtoriæ veritatem diſſentiunt à communi ſenſu vniuerſalis Eccleſiæ; & potius priuatam reuelationem, ſeu imaginationis figmentum ſequuntur, non attendentes, quanta conſtantia ab antiquiſſimis Apoſtolorum temporibus, ipſa Eccleſia verſibus, reſponſorijs, antiphonis, & lectionibus, vna cum aſſenſu SS. Patrum, quos ipſe Baronius refert

fert,& Scholaſticorum crediderit,vtramq. Aſſumptionem die 15.Auguſti factam fuiſſe, & ideo eius officium,& Feſtiuitatem nullatenus die 23 Octobris,ſed 15.Auguſti celebrari debere,vt iam inquit ipſe,*nullus remaneat dubitandi locus,& perfrictæ frontis,& procacis ſit Animi indicium,Eccleſiæ Vniuerſalis vſui,& tot Patrum ſententijs non acquieſcere.*

Pariter Eccleſia diem vigeſimam quartam Junij dicit in Oratione eſſe *honorabilem in Natiuitate S. Io.Baptiſtæ*, quia illa die natus eſt:& diem vigeſimam nonam eiuſdem Menſis eſſe *hodiernam*,quia martyrio *SS.Apoſtolorum Petri,& Pauli eſt conſecrata*.idem obſeruat in Feſtiuitatibus *Conuerſ.S.Pauli,S.Apollinaris,& Exalt.S.Crucis.*

Et tandem quia quarta die poſt completum annum Nativitatis Chriſti, iuxta ſententiam Bedæ,Gloſſæ ordinariæ.Haymonis, Ugonis,Card.Baronij, Ribadeneiræ, Marſilij,Honorati, & Sylveiræ in Evang. hac die Herodes pueros infantes trucidavit Eccleſia dicit, *hodierna die illos Chriſti nati præconium confeſſos fuiſſe.*

13 Poſtremo addo quod in Summis Pontificibus, tam accuratum fuit ſemper ſtudium non enunciandi in officio Divino diurnam feſtivitatem immobilem, niſi quando revera, quod celebratur,tali die geſtum fuit;ut nuper in ultima Brev. Rom. reſtauratione de ordine Fel.recor.Vrb.VIII.facta,cautum fuerit,quod in Officio Confeſſorum, illa verba Hymni veſperarum *hodie lætus meruit beatas ſcandere ſedes*.non recitentur;ſed loco illorum proferantur alia,*hodie lætus meruit ſupremos laudis honores*, quando,vel anticipatur feſtiuitas,vt in die S.Dominici; vel poſtponitur,vt in offic.S Io.Chryſ.die 27.Ianv.qua nō eius ad Cœlum tranſitus,qui fuit die 14.Sept. ſed corporis translatio celebratur ; eo quod illa dies feſto S. Crucis ſit impedita. Eandem adhibet cautelam in officiis Sanctorum Hilarij, Pauli primi Herm.Hyacinthi,& S.Thomæ à Uillan.

14 Ex dictis colligo,non ſolùm non eſſe indiſtinctè concedendum Arpalego, quod in Eccleſia vſu ſit receptum anticipare, vel poſtponere, ſine aliqua cauſa,immobiles feſtivitates quibus aliqua actio,vel hiſtoria recolitur per modum nudi facti, &

& non per modum Sacramenti,ut evidenter conſtat ex inductione iam facta; & per conſequens nullatenus eſſe admittendum, quod voces quibus vtitur Eccleſia, ad ſignificandam hodiernam feſtivitatem, ſint intelligendæ moraliter, & per anticipationem, aut poſtpoſitionem; ſed imo infero, contra ipſum Arpalegum, quod quando nulla ratio, & nulla cauſa occurrit quæ Eccleſiam impulerit, ad anticipandam,vel poſtponendam illius feſti immobilis celebritatem; tunc illas voces uerè, ſimpliciter, & cum omni proprietate ſignificare illam particularem diem eſſe in qua talis actio contigit, & geſta eſt: Sed ex dictis in hac 2.*diſp.* nulla ratio ex doctrina Medicorum occurrit; nulla cauſa ex Philoſophiæ principiis petita cogit; vt patet ex ſupradictis, nullum Sacrarum litterarum teſtimonium, aut unanimis SS. Patrum aſſenſus, ut præſertim *ex prima diſp.* patet ex quibus Eccleſia dici poſſit inducta,ut potius hac die 8.Decembris per anticipationem, aut poſtpoſitionem Jmmaculatam Deiparæ Conceptionem celebrare debuerit: Ergo dum in officio Conceptionis dicitur. *Hodie concepta eſt*,& ſimilibus vocibus ſæpe iteratis vtitur; intelligi debet,quod in hac annua die celebrat, non repræſentativè, non moraliter,& quo ad aliud tempus: ſed propriè,& ſimpliciter ſecundum annualem memoriam huius diei, illud inſtans in quo eius beatiſſima Anima creata,unita, & ab originali labe præſervata fuit.

Quare San.Me. Pius V. non in diminutionem huius feſtivitatis, vt crediderunt aliqui ſed in augmentum ordinavit, ut pro Officio Conceptionis, Antiphonæ, & Reſponſoria Offcij Nativitatis eiuſdem Virginis recitarentur; toties nimirum geminato nomine, hodiernæ feſtivitatis,hac die Conceptionis, 15
quoties,illa die Natiuitatis, nomine hodiernæ celebritatis non moraliter, ſeu per anticipationem;ſed vero proprietatis ſermone repeti iam cōſueverant.Et ideo merito SS.D.N.Alexander PP.VII.in ſua Conſtitutione declaravit, fuiſſe *Veterem fidelium pietatem,in hoc ſenſu feſtiuitatem hanc, cultu nunquam immutato colendi,& ſolemni ritu celebrandi.*

Duo hic pro huius diſputationis coronide concludo. Pri-

mum

mum quod ſicut Chriſti Domini & Deiparæ corpuſcula licet illud quidem Spiritus ſancti virtute in inſtanti fuerit conformatum, hoc vero ita vi humana conceptum, ambo nihilominus decimo menſe venerunt ad lucem, quia perfectiſſima erant,& à natura exquiſitiſſimam temperiem & vigorem fuerant ſortita.

Alterum quod hic repetitum eſſe volo,minorem propoſitionem mei argumenti hac *diſp.3.ſect.pr.n.6.* propoſiti,quod nimirum fœtus humanus primis diebus ſit animatus, eſſe adeo veram,& ita probabilem, ut ſola, inter omnes alias, ſine periculo cenſurarum, & ſine nota abſurditatis defendi poſſit: & quia ſola poteſt cum pia ſententia de Jmmaculata Deiparæ Conceptione, quam omnes fere celebriores Academiæ aſſerunt,concordare, ſequitur non parum illi ponderis,& authoritatis ex præcitata Conſtitutione acceſſiſſe.

Finis Tertiæ Diſputationis.

DE

DE MINISTRANDO

BAPTISMATE

SVB CONDITIONE

HVMANIS FOETIBVS ABORTIVIS.

Diſputatio Quarta.

INDICVLVS SECTIONVM

SECTIO I. C*ONFIRMATVR argumentum ab Immaculata Conceptione petitum, ſolutione cuiuſdam obiectionis contra ipſum.*

II. *Examinatur Revelatio B. Amadei circa tempus, quo Deiparæ Fœtus fuit primo animatus.*

III. *An cohæreat cum doctrina Catholica, quod ante formationem membrorum Anima rationalis ſit in corpore.*

IV. *Declaratur quomodo, animam rationalem eſſe in fœtu primis diebus non ſit error Traducianorum.*

V. *An argumentum ductum ab animatione pulli gallinacei per regulam auream probet animationem humani fœtus, non fieri niſi poſt 40. aut 80. dies.*

VI. *An poſſeſſio, quæ videtur eſſe pro fœtu non animato obſtet, quominus baptizandi ſint abortiui.*

VII. *An Doctrina probabilis S. Thomæ de proceſſione animæ vegetatiuæ, & ſenſitivæ in humanis fœtibus oſtendat, quod primis diebus fœtus non ſit animatus anima rationali.*

VIII *Defenditur argumentum ex S. Thoma ſuperiori ſectione allatum.*

IX. *Proponitur argumentum Guilelmi Harvæi, quo ipſe probare intendit, ante menſem exactum, nihil ad fœtus pertinens eſſe in utero mulierum.*

X. *An fœtus humanus primis diebus exiſtens in utero Matris mox morituræ ſit baptizandus.*

IX. *Rurſus examinatur difficultas, an praxis Baptizandi abortivos tanquam nova, ſit ab univerſali Eccleſia eliminanda.*

XII. *Huiuſmodi praxis Baptizandi recentes abortivos non eſt inconueniens.*

XIII. *Non poteſt S. Mater Eccleſia, notari quod huc vſque huiuſmodi praxim non decreverit.*

XIV. *Etiamſi humanum Iudicium non ſit ſenſibiliter certum ſed dubium: an in recentibus abortivis ſit anima rationalis, baptizandi ſunt ſub conditione.*

XV. *An obligatio Baptizandi ceſſet ex eo, quod aliquæ rationes probabiles ſuadeant animam non eſſe in fœtu.*

XVI. *Expenditur iterum argumentum ex puncto ſaliente petitum; ex cuius ſolutione, confirmatur animæ præſentia in fœtu.*

XVII. *Occurritur argumento ex vermiculis in lacte repertis deducto.*

XVIII. *An doctrina ſpeculativa probans animam rationalem non eſſe in fœtu, ſatis ſit, ut quis non teneatur baptizare abortivos.*

XIX. *Principalis obiectio, ex Divina providentia erga univerſalem Eccleſiam, iterum diſcutitur.*

PRÆLOQVIVM.

MULTA ſunt à multis, contra meam propoſitionem obiecta quæ ad meam notitiam pervenerunt: ſed illorum efficacia tanta non fuit, ut aſſenſum impedire potuerit, ne crederem baptizandos eſſe huiuſmodi

di Abortivos, ex eo, quod dubitari merito poſſet, de exiſtentia Animæ rationalis in fœtu, primis diebus. Quinimo, ea de cauſa factum eſt, ut ſolutionem illorum attente meditatus, ſemper nova argumenta deprehenderim, quibus dicta concluſio, non ſolum firmior in dies evaderet, ſed evidentior, & ut veritatis eſt conditio, quo magis à contrariis fluctibus impetitur, eo magis læta ſupernatans, mihi ſemper de obiectis triumphare viſa eſt: nimirum; ut aliquis Philoſophorum dicebat, vis aliquando adhibita veritati, facit illam validius emergere, & quæ prius erat aliquatenus intercluſa, mox ſpiritu robuſtiore reviviſcere. Amicos propterea rogavi, ut libere opponerent, quæcunque contra illam cogitaſſent; Et alij, etiam non rogati, quod libenter, imo avidiſſime accepi, ſponte obtulerunt. His omnibus ſatisfacere non ſolum ſine bile, ſed imo grato animo curavi; adeo ut, etiam illis merito acceptam referam impugnatæ veritatis defenſionem, & palmam. Jn præſenti igitur Diſputatione ex pluribus, quæ fuerunt in contrarium excogitata principaliora recenſeo; quorum enodatio propoſitæ veritatis faciem magis obfirmatam, & pulchriorem oſtendunt.

SECTIO I.

Confirmatur argumentum ab Immaculata Conceptione petitum, ſolutione cuiuſdam obiectionis contra ipſum.

SUMMARIUM.

1 *Ex die 8. Decembris Immaculatæ Conceptioni addictæ non bene inferri tunc Marianum fœtum fuiſſe animatum, opponitur.*

2 *Feſtum Nativitatis B. Virginis antiquius fuiſſe feſto eiuſdem Conceptionis revocatur in dubium.*

3 *Dies 8. Septembris non fuit, ad libitum Eccleſiæ, dedicata Marianæ Nativitati.*

4 *Sed ex privata revelatione Sum.Pontifici renunciata, & ab eo approbata.*
5 *Rejcitur dicta revelatio.*
6 *Quæ videtur facta tempore S.Gregorij P P. & fortè ante ipſum.*
7 *Conciliatur alia revelatio facta tempore Innocentij IV.*
8 *Aſſerunt aliqui, Feſtum Nativitatis celebratum fuiſſe tempore Apoſtolorum.*
9 *Etiamſi daremus diem 8. Septembris ad libitum aſſignatam fuiſſe Marianæ Nativitati, ſuſtinetur adhuc die 8. Decembris eius fœtum fuiſſe animatum.*
10 *Et rejcitur, quod idem non poſſit inferri de Chriſti Conceptione.*

EXordior hanc tertiam Diſputationem à reſiduo præcedentis; Cum Adm.R.Pater G.N.Societatis Jeſu Inſignis Theologus,& Philoſophus,Antuerpiæ hoc anno 1664.vidiſſet in folio à me ſuperiore anno Lucæ impreſſo,nonnulla,quæ in hac Diſputatione continentur;& illa præſertim, quæ infra *ſect.* 10. 11.*&* 12.affero ad probandum,quod meæ propoſitionis praxis non foret nova, ſi à S.Romana Eccleſia univerſaliter proponeretur; Et illa pro ſua humanitate commendaſſet tamquam ſolidis,ut dicit,rationum momentis innixa,& nonnullis adjunctis etiam confirmaſſet:Quia tamen præcipuam difficultatem in eo eſſe ſitam exiſtimavit;An dubium ſit vtrinque probabile; quod fœtus humanus primis diebus vivat vitam rationalem ; tunc præſertim cum ab utero per Abortum effunditur ; Nonnulla ex iis, quæ ad id probandum adduxeram,reprehendit:& præſertim,argumentum ſuperiori diſputatione explicatum , & ab Immaculata Conceptione deſumptum;Vt igitur finis ſuperioris Diſputationis,ſit principium præſentis , hic in primis eius obiectionem expendo,

Dicit igitur , quod licet Eccleſia celebret Jmmaculatam
1 Dei Matris Conceptionem die 8. Decembris , hoc eſt novem menſibus ante eius Nativitatem:quo ſanè die Anima B.Uirginis erat

erat in fœtu, & in eo, intra uterum clauſa ſtetit, uſque ad diem octavam Septembr. qua pariter celebrat eius Nativitatem: Non tamen me poſſe, ex hoc inferre concludenter, eius Sanctiſſimum Corpus die octava Decembris, fuiſſe animatum; nempè prima die copulæ, ſeu die medicæ conceptionis, certiſſime aſſerit. Nam, inquit, dies Nativitatis celebratus fuit ab Eccleſia antequam celebraretur dies Conceptionis; Et cum propter diverſam uteri, & ſeminum activitatem, diſtantia Nativitatis humanæ à Conceptione, modo poſſit eſſe maior, modo minor: Atque ideo dies conceptionis præciſe ſit incertus; illum terminum aſſignavit Eccleſia Conceptioni, qui communiter præfigitur, nimirum diem octavam Decembris, ſpatium novem menſium, quod Nativitatem ſolet præire. Atque idem ſi foret opus, inquit, dici poſſet de feſto Annunciationis ſpatio novem menſium præcedente, diem Natalem Domini, qui pariter ante diem Annunciationis in Eccleſia cœpit eſſe feſtivus. Monet autem opus non eſſe, ita de feſto Annunciationis ratiocinari; quoniam, inquit, nullum formari poteſt argumentum, ab opere Spiritus Sancti, ad opera Naturæ.

Reſpondeo, me facile poſſe negare, quod ſupponitur, tanquam certum in argumento, nempe feſtum Nativitatis Deiparæ, prius fuiſſe in Eccleſia celebratum, quàm feſtum Conceptionis: Si enim credamus pluribus, quos refert *Velaſquez de Concept. libro quarto diſſert. pr. adnot. 1. numero ſecundo, vſque ad* 8. dies Conceptionis Mariæ cœpit eſſe feſtivus à temporibus Apoſtolorum, & noſter P. Marraccius in meditam. ſuper Bullam Alexandrinam fol. 108. inclinat: at verò *ex ſermone 10. & 21. de Sanctis D. Auguſtini*, conſtat, Nativitatem Deiparæ temporibus hujus Sancti Doctoris, non fuiſſe adhuc in Eccleſia Romana feſtivam. 2

Sed eſto; ut vim argumenti perpendamus; tranſeat prius tempore fuiſſe celebrem B. Uirginis Nativitatem, quam Conceptionem, non tamen concedo, quod Pater G. H. affirmat, diem octavam Septembris fuiſſe ad libitum, & ad arbitrium Eccleſiæ addictam Marianæ Nativitati. Cur enim dicemus Eccleſiam Dei, quæ Divini Spiritus fulgore illuſtrata, non caſu, & 3

temere; ſed ſumma Sapientia omnia decernit,hanc diem octa-
vam Septemb. Natalitio Uirginis dedicaſſe,ſine aliqua ratione,
tantumque pro libito : cum alioquin habeamus poſt D. Augu-
ſtini tempora,ex particulari,& privata aliqua revelatione,inno-
tuiſſe Summ. Pontifici , diem 8. Septembris eſſe B. Uirginis
Natalitiam?

Narrant enim Authores non contemnendi *Io. Belethus lib.*8.
4 *cap.*51. *Auther libri,qui dicitur Gemma*, ſive ſit Honorius Augu-
ſtudonenſis, ſive alius : *libro tertio , cap.*166. *Durand. in rationa-
libus libro ſeptimo cap.*28. *Azor.*2. *part. inſtit. moral. lib.*1 *.cap.*19.
quæſtione prima,Conſtantinus Felix *in Martyrol. Bernardin. de Buſto
part.*3. *ſerm. de Nativit. B. M. lit. P. Gavant. in comment. Breviarij
ſect.*7. *cap.*12. *numero octavo Beyerlink in Theatro Vitæ humanæ
verb. feſtum, fol.*37. *& Baronius. & alij teſtantur* , quod quidam
Uir Sanctus contemplationi deditus,ſingulis annis octava die
5 Septembris , & non alia , orans , jucundiſſimam Angelorum
feſtivitatem audiebat in Cœlo ; Hujus cauſam , Deum depre-
catus , audivit eſſe, quod octava Septembris B. Uirgo Maria
nata eſſet in terris; & ſibi præceptum fuit , ut omnibus Chri-
ſti fidelibus , præſertim vero Sum. Pontifici renunciaret; Quod
cum feciſſet, cæpit ex tunc hujuſmodi dies Marianæ Nativitati
eſſe feſtiva. *Sigibertus in Chron. anno* 688. dicit , quod Sergius
Pontifex hanc feſtivitatem inſtituit , quia conſtituit , ut in An-
nunciatione Domini,in Nativitate , & Aſſumptione B. Mariæ
fiant Litaniæ;& refert *Iod. Cocci tom.*1 *.lib.*3 *.art.*6. *& Gavantum
loc. cit.* Sed ego vereor,ne ſicuti in aliis,*ut Bellarminus de Scriptor.*
monet,Sigeberti fides deficiat.

6 Nam D. Gregorius,qui Sergium præceſſit, (obiit enim anno
604.) *in Sacrament. die octava Septembris*,ordinat Miſſam in feſto
Notalitio Deiparæ ſub die octavo Septembris colendo;Quare
revelatio,quæ occaſionem dedit,hoc feſtum tali die celebrandi,
neceſſe eſt dicere,quod vel ante D. Gregorium,vel ipſo ſedente,
facta fuerit: Et ſane ante D. Gregorium fuerant S. Jo. Chryſoſt.
de anno trecenteſimo nonageſimo octavo , & S. Proclus de
anno 430. & de illis leguntur ſermones *in Græco Codice Biblio-
thecæ*

*thecæ Sfortianæ n.65.*ut Baronius notavit,habiti infeſtivitate Na-
talis Deiparæ.

Ex quibus licet ab aliquibus cum Baronio refelli videatur
Hiſtoria illorum,qui dicunt,hanc ſolemnitatem fuiſſe ab Inno-
centio IV. inſtitutam ; ex eo quod Cardinales , poſt mortem
Celeſtini IV.per integrum ſemeſtre nunquam in eligẽdo futuro
Pontifice potuerint concordare ; voto facto , quod qui primus
illorum eligeretur,mandaret hoc feſtum celebrari,cum octava;
ſtatim electus fuit in Pontificem Cardinalis Sinibaldus,qui In-
nocentius IV. fuit nuncupatus ; Tamen non repugnat ſupradi- 7
ctis,cum hoc votum fuerit de celebrando hujuſmodi feſto cum
octava,& prima inſtitutio fuerit ſimpliciter de celebrando feſto
die 8.Septembris.

Et quidem ſi *D.Petro Damiano in Sermone 2.de Nativit.B.M.*
velimus credere *hæc*,inquit,*feſtivitas cunctis ſolemnitatibus anti-
quior eſt tempore*;ut merito aliqui apud P. Marraccium noſtrum
in *Pontific.Marian.cap.*54. exiſtimaverint hoc feſtum celebrari 8
à tempore Apoſtolorum.Itaque non eſt certum , quod in Ro-
mana,& univerſali Eccleſia hoc feſtum fuerit addictum diei 8.
Sept.ad libitum, & ex libera miniſtrorum Eccleſiæ voluntate.

Sed eſto ita ſit ;tranſeat ,quod ad libitum fuerit ab Eccleſia
deſignata dies octava Septembris pro feſto Nativitatis , &
dies octava Decembris pro feſto Conceptionis,computata di-
ſtantia nouẽ Menſium,ſecundum communem numerum obſer-
vatum in humanis Conceptionibus, & Nativitatibus;adhuc fa-
teor, me non intelligere , quomodo conceſſis omnibus hujuſ-
modi,& aliis ſimilibus ſuppoſitionibus, non convincatur evi-
denter,quod die octava Decembris fuerit animatus fœtus Ma-
rianus:Si enim P.G.H.concedat Conceptionem non eſſe colen-
dam immaculatam , niſi pro eo tempore , quo fætus ille vere
eſſet animatus : an dicet Eccleſiam Dei colere Conceptionem
inanimatæ carnis,quod eſt indecens, & omnino improprium?
Non enim ea propriè dici poteſt Conceptio Immaculata,in qua
non exiſtit Anima , quæ ſola vel maculam originalem contra-
hit,vel intelligitur ab ea,præſervata. Sed ex communi fidelium
omnium ſenſu octava Decembris eſt, & fuit ſemper illa,in qua

huiuſmodi

hujuſmodi Conceptionem immaculatam Eccleſia coluit, à tempore antiquo, *cultu deinde nunquam immutato*, ut loquitur SS. D.N.Alex.PP. VII.Ergo conceſſis omnibus, adhuc vrget argumentum, quod nimirum die prima Medicæ conceptionis; ſi fuit illa octava Decembris; vel alia proxima præcedens, aut ſubſequens, fuerit illa, in qua beatiſſimus ille fœtus fuit animatus; quod opus, quia fuit naturale, ſequitur primis diebus, fœtus humanos naturaliter eſſe animatos. Hujuſmodi diſcurſum recolligo, & in forma ſic propono.

Illa dies, qua fœtus Deiparæ in vtero S. Annæ fuit animatus eſt
9 *illa, qua communiter fœtus humanus animatur.*

Sed ſenſus communis Fideliū eſt, quod prima dies Nonimeſtris ſpatij fuit illa dies, qua fœtus Deiparæ in utero S. Annæ fuit animatus.

Ergo ſenſus communis fidelium eſt, quod prima dies Nonimeſtris ſpatij ſit illa, qua communiter fœtus humanus animatur.

Major conceditur à P.G.H. & à me probata eſt *diſp.2.ſect.2. numero ſeptimo, & octavo*, in qua primam Deiparæ Conceptionem, & ejus in utero geſtationem naturalem fuiſſe dixi, & non miraculoſam. Minor etiam eſt certa apud ipſum, & ſolus Arpalego, & qui cum eo feſtum Jmmaculatæ Conceptionis fruſtrare conantur, dicerent diem illam octavam Decembris ab Eccleſia eſſe Marianæ Conceptioni addictam, tanquam incertam pro die certa, ſed nobis ignotam; comprehenſam tamen in ſpatio primorum dierum nonimeſtris temporis. Uerum contra Arpalegum, & hunc modum reſpondendi ſatis ſupra *diſput.2. ſect.7. & 8.* dictum eſt.

Quod vero additur de Chriſti Domini Conceptione, & eiuſdem Nativitate, idem prorſus dicendum eſt, & eodem modo argumentandum; Jmo cum majori fundamento; Siquidem non ad libitum Eccleſiæ dici poteſt, neque poſt multa tempora, ſed ex antiqua Latinæ Eccleſiæ conſuetudine, ut notavit *Suarez to. pr. in tertiam part. diſp.6. ſect. pr. verſ. Sed quærit, &c.* Imo ex Apoſtolorum traditione *ut idem Suarez. ſentit. de Relig. tom.1. lib.2. cap.5. n.6.* certum eſt; & Baronius etiam conſenſit, quod Chriſti
10 Conceptio die 25. Martij, & Nativitas die 25. Decembris contigerunt.

Neque

Neque obſtat Chriſti Conceptionem fuiſſe opus Spiritus ſancti, vt ex ea non videatur poſſe inferri ad opera Naturæ, Nam vt ſupra *diſp.pr.ſect.*3.*num.*14. *& diſp.*2.*ſect.*3. *num.*1. dixi, in Jncarnatione Chriſti,quod concurſus Spiritus ſancti, modus operandi inſtantaneus, & vnio hypoſtatica fuerint & ſint ſupernaturalia.Ex his non licet argumentari ad opera naturalia. Cæterum terminus huius conceptionis,& materia ex qua perfecta fuit, fuerunt naturalia,vt docet *Suarez to.*1.*in* 3.*part.diſp.* 5.*ſect.*1.*verſ.Contra hanc,&c.& diſp.*12.*ſect.*1.*verſ. Obijcies,&c.* etiam, quoad vteri geſtationem,ut ſupra probavi *diſp.*2.*ſect.*3. *num.*1.2.3. Quare nihil obſtat quominus idem procedat argumentandi modus.

SECTIO II,

Examinatur revelatio Beati Amadei circa tempus quo Deiparæ Fœtus fuit primo animatus.

SVMMARIVM.

1 *Ponuntur Verba dictæ reuelationis: ex quibus infertur contra ſupradicta.*

2 *Sancti viri, & Prophetæ non ſemper Spiritu Dei aguntur.*

3 *Dubitari igitur poteſt de iis,quæ B.Amadeus dicit ſe audiuiſſe ab Angelo circa Deiparæ,& aliorum conceptionem.*

4 *Iuxta talem reuelationem Dei Matris Conceptio fuiſſet ſupernaturalis quoad tempus.*

5 *Et ideo, vel in inſtanti,vel breuiſsimo tempore fieri debuiſſet.*

6 *Sed fruſtra aſſeritur iſta ſupernaturalitas,cum ſpatio ſex horarum potuerit eſſe naturalis.*

7 *Videtur humana cogitatio, non Angelica reuelatio,quod in noſtris conceptionibus non niſi poſt multos dies adſit anima.*

8 *Tradicta reuelatio à quibuſdam notatur erroris.*

9 *Reuelatio Angeli boni ſemper eſt ad vtilitatem.*

Ee 10. Hæc

10 *Hæc reuelatio videtur inutilis, & ideo neque à Deo neque per Divinum inſtinctum facta.*
11 *Et nunquam fuit ab Eccleſia approbata.*

CONtra ea quæ proxima ſectione, & præcedenti Diſputatione dixi de Beatiſſimæ Uirginis Mariæ Conceptione video mihi opponi poſſe revelationem quandam de tempore dictæ Conceptionis; quam B. Amadeus Ordinis Minorum ſibi ab Angelo aſſerit patefactam: Uir fuit B. Amadeus eximiæ Sanctitatis, & Doctrinæ, & Sixti quarti Confeſſarius: hic nimirum in ſua Apocalypſi, ſeu Meditatione, Raptu 8. introducit Angelum de Conceptione Beatæ Uirginis ſibi reuelantem his verbis. *Corpus Beatæ Virginis non fuit in ictu oculi formatum, & animatum ſicut corpus Filij eius quod vniebatur tunc, dum formabatur, Diuinitati; nec tamen tantum temporis expectavit, ſicut corpora aliorum expectant, ſed in brevi tempore nobis aſſiſtentibus.* (id eſt Angelis.) *Itaque quæ in aliis perficiuntur in multis diebus, volente Deo, & nobis ſubminiſtrantibus, facta ſunt omnia in ſex horis, vel circiter: tunc Deus noſter magnus, & potens creavit animam perfectam.*

1 Quare miraculo factam putat quoad tempus Marianam Conceptionem, & extraordinario Angelorum miniſterio acceleratam; ita vt ſpatio ſex horarum circiter, habuerit eius corpus talem perfectionem, qua poſita corpus naturaliter poſtularet animæ rationalis creationem, & unionem: ad differentiam aliarum conceptionum, quæ non niſi poſt multos dies, illam perfectionem, & animam acquirunt; ergo non licet à conceptione Deiparæ, inferre ad alias

Reſpondeo primo. Quamvis Beatus Amadeus Religioſus fuerit Sanctus, & doctus; non tamen neceſſario ſequitur eius revelationes eſſe veras. Nam etiam Sancti, Uiri, & Prophetæ,
2 aliquando veritates, quas lumine ſupernaturali ſibi innotuiſſe putaverunt, renunciantes, quia proprium Spiritum à Divino diſcernere neſcierunt, decepti ſunt, & falſa dixerunt pro veris; ita Nathan licet Sanctus; & verus Domini propheta; *libro ſecundo, reg. cap. 7. 3.* tamen deſideranti & interroganti

Davidi

Davidi, an Deus vellet templum à ſe ædificari, affirmativè reſpondit his verbis: *Omne quod eſt in corde tuo, vade, fac quia Dominus tecum eſt, &c.* & nihilominus non David, ſed Salomon eius filius templum ædificavit. Jmo illa nocte idem Propheta à Domino correptus, iuſſus eſt recantare, & vt loquitur *Sanctus Gregorius homilia 1. in Ezechielem: Prophetiæ Spiritu edoctus proprium, & Regis conſilium ſuis ſermonibus contradixit.* & in Jona Propheta, & aliis teſtatur Sanctus *in dicto cap. 7. libri ſecundi, reg.* multa eſſe quæ ipſi humano Spiritu ducti, & abducti prædixerunt, & ab eis poſtea, Deo admonente, retractata ſunt, quoniam neceſſaria erat eorum authoritas, ut crederetur eis, quando illuminati à Deo loquebantur, *& D. Thomas 2. 2. quæſtion. 171. articulo quinto*, advertit Prophetas quando, non per expreſſas revelationes, ſed per inſtinctum inſtruuntur à Deo aliquando non plene diſcernere, an Divino, an verò proprio ſpiritu loquantur.

Quare valde ſuſpicor, quod quæ in hoc octavo raptu Beatus Amadeus ab introducto Angelo dicta fuiſſe refert, de tempore Marianæ Conceptionis, & aliorum hominum ſint per proprium inſtinctum cognita, & non per Angelum verum, ſed putativum, & imaginarium revelata. Nam ſi volente Deo, & 3
Angelis miniſtrantibus ſpatio ſex horarum perfecta eſt Deiparæ Conceptio, aliarum Conceptionum, longiori tempore non expectato: iam, non per naturalem Dei concurſum, ſed per Divinam Omnipotentiam ſupra naturalem exigentiam operantem, factum eſt opus nimirum materia præparata eſt ad minus accidentaliter, & forte etiam ſubſtantialiter; & poſtea eius anima vnita, & creata: vel ab ipſa anima creata, & unita mate- 4
riæ accidentaliter, tantum organizatæ eadem organa ſubſtantialia producta ſunt iuxta varias ſententias *diſp.* 1. relatas. Verum cum Omnipotentia Dei, ſit agens infinitæ virtutis, ac proinde potens operari in inſtanti, & Angeli miniſtri, qui faciunt voluntatem eius, per potentiam obedientialem potuerint elevari ad operandum in momento, & in ictu oculi cur poſt motum illum præcedentem, quo ſanguis maternus per venas profluens in uterum, miſcetur cum viri ſemine, & fit utriuſque

ſeminis fermentatio non eſt facta in inſtanti : ſicut Theologi cum *Suarez tom.2.in 3.p. diſp.*11.*ſect.*2. communiter ſentiunt de formatione Chriſti corporis, & Beato Amadeo revelavit Angelus: Certè nulla naturalis contrarietas poterat impedire, aut vel minimùm retardare actionem infiniti agentis cuius perfecta ſunt opera. Cur ergo ſi non in inſtâti ſaltem poſt horæ quadrantem, aut ſemihoram, aut duas horas, completa eſt huiuſmodi conceptio: ſed ad tempus ſex horarum circiter producta?

5 Uideo poſſe reſponderi, quia Deus ita voluit: *Deo*, inquit *volente & Angelis ſubminiſtrantibus.* Sed quia non caſu, vel ſine aliquo altiſſimo myſterio voluit Deus expectare totum illud tempus ſex horarum, remanet adhuc reddenda ratio huiuſmodi dilationis.

Sed hæc omnia ad hominem dicta ſint, & admittendo quod Conceptio B. Uirginis facta ſit intra dictum ſex horarum ſpatium per concurſum ſupernaturalem Diuinæ Omnipotentiæ, & Angelorum miniſterium pariter ſupernaturale. At revera concurſum, quo Deus ad aliorum hominum communem conceptionem, operatur, intra tempus ſimile, vel ad ſum-
6 mum intra ſpatium trium dierum, computandum à tempore Medicæ conceptionis eſſe omnino naturalem, & Hippocratis, & aliorum Medicorum regulis conformem, ſupra *ſect.*3.4. & 5. ſatis oſtendi.

Præterea dum conſidero id quod in tali revelatione ſuperadditur, videlicet, quod licet conceptio Mariani Corporis, non dicatur facta in inſtanti, ſicut Chriſti corpus; non tamen inquit *tantum temporis expectavit ſicut aliorum corpora expectant, quæ perficiuntur in diebus multis.* Ualde etiam ſuſpicor, quòd B. Amadeus adhærens iam prius illi ſententiæ, quæ Ariſtoteli falſo adſcribitur, & communis tunc, verior exiſtimabatur, maſculum ſcilicet quadraginta, fœminam vero octoginta, vel nonaginta dies expectare; ideo non inſtinctu divino, ſed humano, & pro-
7 prio ſibi ignoto, id crediderit eſſe revelatum; atque ideo non revelatio divina, ſed humana fuerit excogitatio.

8 Secundo, non deſunt Doctores, *vt Caiet.*2.2. *q.*174. *artic.*6 *Abraham Bzovius tom.* 18. *ſua Hiſt. Eccleſ. à folio* 28. *vſq. ad* 30

&

& alij qui revelationem hujuſmodi Beati Amadei impugnent,& falſitatis condemnent.

Tertio.Regula eſt ordinata à *D.Tau lo ad Heb.cap.*1.14.quod 9
revelatio boni Angeli non eſt vana, & inutilis ; ſed ſemper ordinatur ad noſtrum particularem , vel univerſalem Eccleſiæ profectum.*Omnes*, ait, *ſunt adminiſtratorij Spiritus in miniſterium miſſi propter eos,qui hæreditatem capiunt ſalutis. Et ſecunda ad Timotheum c.* 3. 16. *Omnis ſcriptura divinitus inſpirata vtilis eſt ad docendum,&c.*& talis ſine dubio fuit revelatio de die 8.Decembris Conceptioni Deiparæ addicta;quæ facta fuit Elſino Abbati, vel aliis ut ſupra dixi *ſect.*2. *n.*5. & Baronius notat *in annot. martyrol.*die 8.Dec.

Quia in aliqua Eccleſia.v.g.Anglicana primum,de ann.1070, & Gallicana,deindè de Anno 1171.Occaſione hujus revelationis à D.Anſelmo publicatæ,Conceptionis Deiparæ feſtum cæpit coli ut notavit Scortia in Selectas Pontificum Theoremate 301.& deindè in univerſa Eccleſia Latina;eadem die 8.Decembris celebrari , ut Patres Concilij Baſileenſis à me relati *dicta ſect.*2.*num.*4 affrmant;id quod negari non poteſt ceſſiſſe in utilitatem Eccleſiæ, & evidentiſſimum animarum profectum:hoc enim motivo à D. Anſelmo in Epiſtola ad Angliæ Epiſcopos ſcripto , quia nimirum non eſt verus amator Beatæ Uirginis, qui eius Conceptionem non colit, omnes paulatim excitati ſunt ad maiorem pietatem erga Deiparam , & à Fidelibus dies illa octava Decembris cæpit eſſe ſolemnis.Et inde Societates, & Eccleſiæ dedicari in eius honorem.Indulgentiæ concedi, & publicæ Academiæ Immaculatam Deiparæ Conceptionem defendere,cæperunt.

Cœterum quod horarum duarum ſpatio,vel quatuor, vel ſex illius diei,facta fuerit Conceptio B.Uirginis, non video quam 10
utilitatem exinde Fideles retraxerint,qui tempore Beati Amadei,iam erant devotione accenſi erga Deiparæ Conceptionem, & Feſtum: Niſi forte quis talem revelationem defendens , dixerit,ideo magis ad pietatem excitari Fideles,quia cognoſcunt ſupernaturali concurſu,& per miraculum conceptam fuiſſe.

Sed jam hæc reſponſio ceſſat ex dictis ; & Eccleſia Romana nunquam talem temporis circunſtantiam, in qua ſola miraculum conſiſteret, propoſuit fidelibus venerandam. Etenim decernit, quidem Sixtus IV. celebrandum eſſe Feſtum Conceptionis, & recitandum eius officium. Patres Tridentini declarant B. Uirginem non comprehendi ſub Decreto peccati Originalis, Paulus V. prohibet in publicis actibus aſſeri eſſe in peccato originali conceptam; quam prohibitionem Greg. XV. extendit ad actus privatos, & ſtatuit, quod in Officio, & Miſſa nemo utatur nomine Sanctificationis, ſed Conceptionis, SS. D. N. Alex. PP. VII. quod non afferantur argumenta contra piam ſententiam, ita ut remaneant inſoluta: quod nullus directe, vel indirecte feſtum Conceptionis fruſtretur; quod vetus fuit Chriſti fidelium pietas, ſentire B. Uirginem in primo inſtanti ſuæ Creationis præſervatam fuiſſe à peccato originali, & in hoc ſenſu eius Conceptionis Feſtivitatem celebrari. Hæc omnia Divinus inſtinctus in Sum. Pontificibus, Conſtitutionibus ; & Decretis ordinari fecit, & inſpiravit: & à Chriſti fidelibus devotè, & exactè obſervantur. Cæterum nulli unquam ex iſtis, huc uſque inſpiravit, ut declararet ipſam Deiparam ſpatio ſex horarum fuiſſe conceptam.

Quare quia ſicubi datur Divinus inſtinctus, hic ſine dubio eſt in Eccleſia Dei, quæ eſt ex *D. Paulo Ep. 1. ad Thim. c. 3. 15. Columna, & firmamentum veritatis.* Mihi omnino videtur difficile, quod B. Amadeus per Angelum talem differentiam Marianæ Conceptionis ab aliis conceptionibus cognoverit. Sed primam eius revelationis partem fuiſſe piiſſimæ eius mentis meditationem: ſecundam vero partem, quod ſcilicet poſt multos dies animentur humani fœtus, fuiſſe ſententiam jam pridem in ejus intellectu firmatam, mihi facile perſuadeo.

Quarto tandem reſpondeo ; quod licet hujuſmodi Reve-
10 lationes B. Amadei Romæ exiſtant in celebrioribus Bibliothecis manuſcriptæ; nempe, in Uaticana, Altempſiana, Sforziana, Sirletina; Lugduni in Dominicana, Barchinone in Franciſcana, & Romæ apud P. noſtrum Hippolytum Marraccium in Bibliotheca S. Mariæ in Porticu Campitelli : Tamen huc uſque,

nunquam

nunquam ab Apoſtolica Sede fuerunt approbatæ. Jdeo ſalva debita reverentia Authori tam Sancto,& docto,non eſt cur illis adhærere,& fidere debeamus:præſertim,cum nemo Sanctorum Patrum, uſque adhuc affirmaverit, Conceptionem B. Mariæ in acceleratione temporis fuiſſe ſingularem, miraculoſam, & ab aliis hominum Conceptionibus diſſimilem;& rationes ex Medicina,& Philoſophia petitæ contrarium ſuadeant.Quare optima eſt ab eius Conceptione,ad alias illatio.

SECTIO III.

An cohæreat cum doctrina Catholica, quod ante formationem membrorum Anima rationalis ſit in corpore?

SVMMARIVM.

1 *Error in Concilio Viennenſi damnatus eſt,quod Anima rationalis ſit forma extrinſeca,& aſsiſtens humano corpori.*

2 *Anima rationalis eſt per ſe, & eſſentialiter corporis humani forma.*

3 *Corpus Chriſti tempore Incarnationis,an fuerit formatum, Concilium non definit.*

4 *Fuit corpus organicum,cuius,Anima rationalis,eſt actus.*

5 *An autem per organizationem ſubſtantialem,an verò per accidentalem,diſputatur.*

6 *Communior Sententia eſt,quod ſit per ſubſtantialem organizationem,quæ tamen animam non præcedat.*

IN Concilio Uiennenſi Clemens V. ut refertur in *Clement. unic. de Summ. Trinit.& fid.§.Petrò,&c.* contra Petrum Joannem,& alios,qui aſſerebant Divinum Uerbum in Incarnatione, auſſmpſiſſe quidem hypoſtatice Corpus, ſed non Animam rationalem Chriſti; quia dicebant, Animam noſtram 1

eſſe

eſſe extrinſece tantùm unitam, ſeu aſſiſtentem corpori; ſicut Motor Mobili,& ſicut Nauta Navi; determinat, Animam ratio-
2 nalem, eſſe formam vere per ſe, & eſſentialiter corporis humani,& contrariam propoſitionem eſſe *Fidei,& veritati Catholicæ inimicam,veluti erroneam,& qui illam pertinaciter tenere præſumpſerit,tanquam hæreticum eſſe cenſendum*; quæ omnia patent, tum ex textu,tum etiam *ex gloſſa verb. intellectivæ. ex Eymerico in direct.inquiſit.part. pr. comm.3. & Spondano anno Chriſti* 1311. *num.*10.Sed hæc doctrina non poteſt verificari,ſi dicamus,fœtum primis diebus eſſe animatum; cum enim materia tunc tenuis ſit,& fluxibilis,non poteſt habere organa,& partes etherogeneas, & diſſimilares, quæ conſtituunt corpus humanum Ergo non poteſt cum doctrina catholica cohærere, quod ante iſtam formationem,fœtus ſit animatus,

Reſpondeo primo,ſatis fuiſſe Summo Pontifici, & Concilio declarare, Animam Chriſti, eſſe formam eſſentialiter humano eius corpori unitam,ut doctrina Catholica conſtaret,quod non ſolùm corpus,ſed Animam,etiam illi unitam,& totum compoſitum humanum hypoſtatice aſſumpſerit; Id quod expreſſis verbis, deinde definivit in Concilio Lateranenſi Innocentius III. ut refertur *in cap. firmiter de Sum. Trin. & fid.Cath.* & patet ex illis verbis,quibus Filius Dei dicitur,*verus Homo factus ex Anima rationali,& humana carne compoſitus,*

Quale autem eſſet huiuſmodi corpus, tempore ipſius Incar-
3 nationis,Concilium noluit definire; neque ad prædictum errorem profligandum erat neceſſarium; ideo neganda eſt minor argumenti,& tota eius probatio,& conſequentia,iuxta probabiles ſententias à me relatas,& ſuppoſitas.

Sed,ut abundantius explicem ſolutionem,& oſtendam quantum deviet à communi doctrina argumentum factum.

Reſpondeo ſecundo,corpus humanum,de quo utrumque Concilium loquitur,eſſe intelligendum corpus hominis,verum Animæ ſubiectum,ex quo,& Anima rationali, Sanctiſſima illa humanitas, & verus homo Filius Dei factus eſt:quare libentiſſime admitto,eſſe illud corpus,de quo in famoſa,& ab omnibus rece-
4 pta definitione Animæ,Philoſophi cum Ariſt. *lib.2. de Anima text.6.*

text.6.aſſerunt,eſſe corpus organicum, dum dicunt. *Anima eſt actus primus corporis organici potentia vitam habentis*: At vero magna eſt inter Philoſophos controverſia, ut videre eſt apud *Suarez. de Anim.lib.1. cap.2.num.7. Arriaga de Anim.diſp.pr.num.3. & Oviedo de Anim. contr. pr. punct.pr.à num.6. & deinceps*. An iſtud corpus organicum debeat eſſe tale per organizationem ſubſtantialem,an vero per ſolam accidentalem, & ſufficienter intelligi corpus eſſe ipſam materiam cum accidentalibus diſpoſitionibus,per quas ſatis præparatur,& eſt in potentia proxima ad vitam ſubſtantialem recipiendam,& conſtituendum humanum compoſitum,cenſet idem Suarez.*ibidem num*30. & Arriaga *loc.cit.num.*40.quamvis Suarez *num*.31. magis propendeat in organizationem ſubſtantialem ; ſed hanc aſſerit eſſe ab Anima iam informante in eodem inſtanti , & momento , quo corpus incipit eſſe animatum ; & eſt communior ſententia Thomiſtarum, & aliorum apud *Averſ. tom.2.phil q 45. ſect.*1. 5

Itaque ſive organizatio accidentalis requiratur ſive ſubſtantialis ad conſtituendum corpus organicum,non eſt neceſſe, quod ſubſtantialis organizatio,ſeu prima fœtus formatio , tempore præcedat animationem;cum in ipſo inſtanti creationis Animæ rationalis,eiuſque unionis cum materia,diverſæ,& diſſimilares partes unionis producantur,ut ibidem explicat Suar. num.22. conſentiunt ſancti Patres relati *diſp* 3.*S.6* atque ideo ſatis conſtituitur corpus organicum,& humanum , quod ſufficit ad excludendos illos errores,qui erant contra unionem Animæ Chriſti cum Verbo;& conſequenter contra veram Animæ informationem in illa materia,licet tenui,& fluida. 6

SECTIO IV.

Declaratur quomodo Animam rationalem eſſe in fœtu primis diebus,non ſit error Traducianorũ.

SVMMARIVM.

1 *Quid ſit Animam fieri ex Traduce.*

2 *D. Auguſtinus ſemper dubius fuit, an Anima rationalis eſſet ex traduce.*

3 *Conceptio humana diſtinguitur à prima ſeminis, tum receptione, tum fermentatione.*

4 *Sententia aſſerens Embryónem præcedere Animam rationalem cum ſubſtantiali organizatione, jam receſſit à ſcholis.*

5 *Et magis communiter recipitur, quod præcedat cum ſola accidentali organizatione.*

6 *Conceptio hominis eſt in illo breviſſimo tempore, vel inſtanti, quo nunc primo, forma ſeminis non eſt in materia.*

SEmen fermentatum, eſſe animatum Anima rationali Hæretici aſſerunt, quatenus dicunt, Animas rationales, non minus trahi à Parentibus, quàm corpora; ergo ſtatim, poſtquam ſemen fermentatum eſt, dicere, quod ſit pobabile, Animam rationalem eſſe in fœtu humano, ac proinde eſſe baptizandum ſub condi-
1 tione, eſt ſentire cum Hæreticis.

Reſpondeo; Animam rationalem fieri ex Traduce, ſeu traduci, & ſeminari cum corpore voluerunt Hæretici, quatenus dixerunt, non minus à Parentibus trahi Animas, quam corpora: Jtaut Anima filij propagetur, & fiat ex Anima Patris, quomodo ex corpore Patris ſeminatur, propagatur, & traducitur corpus filij. Et ſi D. Hieronymo credamus in *Epiſt. ad Marcellinum, & Anapſichiam*, quæ eſt 27. inter Epiſtolas D. Auguſtini, & 82. inter Epiſtolas D. Hieronymiſ, & in *libr. 2. contra Ruffinum, & epiſt.* 61. ad Pāmachium. Hic error fuit primùm inter Chriſtianos Tertulliani, quem ſequutus eſt Apollinarius, & plures Occidentales. Et *D. Auguſtinus lib. de hæreſibus. cap.* 81. dicit, fuiſſe Lucife-
rianorum, à Lucifero Calaritano Epiſcopo; Et conſtat etiam
2 fuiſſe Pelagij; Nam ejus argumenti excogitans ſolutionem, idem D. Auguſtinus, ut explicaret contra Pelagium, quomodo contraheretur peccatum originale in Anima, ſemper dubie loquutus eſt de Animæ origine, ut notavit Fromondus *de Anim. lib.* 1. *c.* 2. *art.* 2. Et quidem D. Hieronymum non ſemel rogavit D. Auguſtinus, ut ſolveret difficultatem; id quod etiam ex eiuſdem D. Auguſtini Epiſtola 28. ſatis conſtat.

Ac-

At vero quando ſententias illas afferentes, Animam rationalem primis diebus eſſe in corpore, dixi probabiles, nunquam dixi, eſſe in ſemine fermentato; ſed ſolum, quod fœtus abortivus elapſo quocumque tempore à conceptione, probabile eſt quod vivat Anima rationali, & ideo non licere illi Baptiſma denegare. Sed, ut video, verba iſta, *elapſo quocumque tempore à conceptione*, quibuſdam ſcandalo fuerunt: Oportet itaque illa magis explicare.

Quare cum eruditiſſimo Fromondo *lib.2.de Anim.cap.6. art. 14. in princ.* adverto ſeminis in utero receptionem, non eſſe hominis, ſed materiæ ad hominem gignendum conceptionem: 3 quomodo dicebat F*ernelius lib.7.c.8.de hom.procr. Neque ſeminis attractio, neque retentio, conceptio eſt. Tametſi id ratio nominis videatur indicare. Sed conceptio eſt*, inquit idem Author, *propria, & peculiaris uteri actio, qua ſeminis poteſtas excitatur, & inſitum ſibi munus, re ipſa obit, & exequitur.* Hanc autem actionem, quam Medici conceptionem vocant, licet ante ſeptimam diem Ariſtoteles non videatur concedere. *lib.7.de hiſt. Anim.c.3. quia effluxiones*, inquit, *vocantur quæ intra ſeptimum diem incidunt*. Tamen iuxta probabilem ſententiam Galeni, & aliorum, quos *diſp.3.ſect.5. citavi.* poſt aliquas horas à viri, & fœminæ congreſſu, ſemina in 4 vtero confuſa, & permixta calore, & occultis vteri facultatibus, incipiunt in unam maſſam fermentari, & coagulari, & ne defluant, membrana quadam involui. Et ideo Berſabea, ut notavi ſupra *diſp.1.ſect.7.n.7.* non ſtatim habita copula dixit Regi, ſe ex eo concepiſſe, ſed poſt elapſam noctem, in mane, domum reverſa, ideſt poſt aliquot horas, Nuncium ad eum remiſit, qui diceret, concepiſſe. Itaq; ab huiuſmodi conceptione elapſo quocumque tempore dixi, & iterum repeto, probabile valde eſſe, quod Anima rationalis ſit in fœtu.

Et ut clarius pateat, omiſſa ſententia à me relata *diſp. pr. ſect.2. num.3.* de forma embryonis, quæ jam fere receſſit à cholis Philoſophorum, & contraria prævaluit, ut notavit Arriaga, de Anima *diſp.1. ſect.12. num.318.* Exiſtimo, quod permixtis, ut jam dixi, maris, & fæminæ ſeminibus fiat accidentalis organizatio, quam me non excogitaſſe, (ut dicit Neotericus) ſed

didiciſſe à *Scoto,Suar. & Hurtad.* patet ex adnotatis à me *ſect.1.*
n.9. quibus addo *Caiet. in pr. part. q. 118. art. 2. in reſponſ. ad quar-*
tum verſus finem, & alios communiter relatos paulo ante *ſect.3.*
n.5. huius tertiæ diſputationis. Et tenentur admittere etiam illi,
qui formam embryonis, & formas quas dicunt partiales, præce-
5 dere affirmant: Omnes enim fateri debent, & concedere, ut an-
tequam educantur huiuſmodi formæ ſubſtantiales de potentia
materiæ, vel antequam corrumpatur forma ſeminis præcedant
diſpoſitiones aliquæ accidentales, quæ ad prioris formæ ſemi-
nis corruptionem, & novæ formæ generationem, illam mate-
riam diſponant. Quare illud inſtans, ſeu breviſſimum tempus,
in quo virtute præcedentis alterationis corruptum eſt ſemen,
vt verum eſt dicere, nunc primo non eſt ſemen: Verum eſt
etiam dicere, nunc primo eſt unio, & unita eſt anima rationa-
lis cum materia. Conceſſo igitur antecedente, negatur conſe-
quentia.

SECTIO V.

An argumentum ductum ab animatione Pulli Gallinacei per regulam auream probet Animationem fœtus non fieri niſi poſt 40. aut 80. dies.

SVMMARIVM.

1 *Proponitur argumentum deductum ex regula trium.*
2 *Abſurdum eſt argumentum in præſenti materia.*
3 *Inter pullificationis, & humanæ generationis tempus nulla datur proportio.*
4 *Inter animationem maſculi, & fœminæ non datur differentia temporis duplicati.*
5 *Differmis eſt actio generatiua, & à pluribus pendet.*

6 Pullus

6 *Pullus Gallinaceus non excluditur ab ouo die 21. præcisè, ſed aliquando 18. aliquando 20. die.*

7 *Regula trium fundatur in proportione, quam habent vnitates ad inuicem.*

8 *Hæc autem inuariabilitas non datur in actione generatiua.*

9 *Maior efficacia virtutis actiuæ animationem anticipat, & ideo dubium eſt animationis tempus.*

EXiſtimant, aliqui, me valde inconſequenter ſentire cum Fieno. Cum enim *diſp.* 1. *ſect.* 1. *num.* 15. præmittam in ovo gallinaceo ad finem tertiæ diei ab incubitatione, ex obſervatione Gulielmi Harvei, reperiri punctum ſaliens, ſignum videlicet animationis; & cum *Hippocrate lib. de nat. puer.* dixerim, quod in illo ſex dierum abortu mulieris ſaltatricis, detracto ovi putamine, *eſſet corpuſculum rubrum; Et circa ipſum fibræ, & venulæ ſanguineæ, & in medio tenue quid, quod ipſi vmbelicus videbatur*, quo reſpiraret. Et ego addiderim, quod ita prorſus contingit in prima hominis generatione: contra me ſic argumentantur vt probent, non primis diebus, ſed quadrageſima tantùm die vivere humanum fœtum. Pullus Gallinaceus 1 non naſcitur, inquiunt, niſi vigeſima prima die ab incubatione, vt noſtræ mulieres quotidie experiuntur; ſed tres dies, quorum finis eſt principium animationis habent ad viginti, & vnum, proportionem ſeptuplam: Nam ter ſepties faciunt 21. Ergo ſi ita prorſus contingit in prima hominis generatione, quia homo naſcitur, poſt nonum menſem, id eſt vt ipſi aſſumunt pro certo, 280. die; erunt, iuxta regulam auream, quam trium appellant, ut 21. ad 3. ita 280. ad aliud. Et facta calculatione invenitur numerus 42. dierum ergo non primis diebus, ſed quadrageſima tantum die erit animatus humanus fœtus. Addunt tamen propter maiorem efficaciam virtutis formatricis, anticipari aliquando formationem.

Reſpondeo primo ſi hoc argumentum aliquid probáret 2 etiam omnes homines debere eſſe Gigantes probaret, quod ſic oſtendo: Homines quando legitimo tempore veniunt ad lucem, id eſt nono mēſe, licet non omnes ſint eiuſdem magni-

tudinis ut videre eſt etiã in adultis:tamẽ regulariter maior pars eſt longitudinis unius cubiti Italici, ſeu duorũ palmorũ vulgarium; ita periti ſſimæ obſtetrices à me interrogatæ teſtantur: Argumentum autem factum, nullo habito reſpectu ad virtutem plaſticam, & ad uteri maiorem,& minorem activitatem, fundatur in proportione quantitativa,ſive in habitudine quantitatis ſucceſſivæ temporis videlicet,quo homo concipitur, & uterum egreditur; ad illud,in quo pullus naſcitur, & excluditur ab ovo; ſi ergo ſola hæc habitudo conſideranda eſt,ſic argumentor. Ut primi novem menſes ſe habent ad magnitudinem infantium tempore Nativitatis, ita tempus conſiſtentiæ, quo ſolet homo ceſſare ab augmento ſui corporis, ad magnitudinem tali tempore acquiſitam: quia tempus conſiſtentiæ ſolet eſſe ætas 22.annorũ,vel,ut Ariſtoteles aſſerit *ſect.*20.*prob. prob.*7.ætas 30.annorum; aſſumpta etiam minori ætate 22. annorum,ſive menſium 264. erit tunc regula, ut menſes novem ad duos Palmos,ita menſes 264.ad aliud, & invenitur quartus numerus per calculum palmorum 48. totidem igitur palmorum deberet eſſe ordinaria hominum ſtatura; cum de facto,ut videmus, ſit ſolum novem palmorum circiter,ergo deberent eſſe Gigantes.

Præterea oſtendo alio diſcurſu,habitudinem,ſeu proportionem ſolam quantitatis,non poſſe hic eſſe regulam ad indagandum tempus, quo animatur humanus fœtus, ſed conſiderandam eſſe Analogiam actionis generativæ.Habeo apud me corpuſculum humanum Abortivi fœtus, quod certiſſimè ſcio à matre fuiſſe unico concubitu conceptum, & die 80.præciſe effuſum,& abſolute baptizatum; Tunc enim habebat motum: & nunc apparent omnia membra formata,pedes manus,digiti, thorax,coſtulæ,oculi, & omnia membra, quæ adhuc excitata conſervantur ita diſtincta,ut commodiſſime videantur. Jſtud corpuſculum non excedit longitudine tres digitos communes, ſecundum latitudinem inter ſe coniunctos.Si ſupradictus computus procedit; probo Jnfantem tempore nativitatis non debere eſſe longiorem digitis decem cum dimidio; Nam erit regula aurea ſic:ſi dies 80.dant longitudinem trium digitorũ, quam

quam dabunt dies 280. & inveniuntur digiti decem cum di-
midio. At ex teſtimonio ſupradicto obſtetricum , & patet ad
oculum longitudo ordinaria eſt duorum palmorum,ergo com- 3
putus , & regula trium in præſenti non valent. Rationem red-
dam paulo infra.

Reſpondeo ſecundo , vanum eſſe,& inutile,quod argumen-
tum vim faciat in verbis à me poſitis *d.ſect.*1.*n.*15. Nam aliud
eſt humanum fœtum eſſe intra tunicas incluſum,animatum pri-
mis diebus,ac proinde intra ovum contineri: quod ſolùm vo-
lui , cum dixi,*ita prorſus contingit in prima hominis generatione*:
& aliud eſt,inter animationem,& nativitatem hominis,quæ ex-
cluſioni pulli correſpondet, ſervari eandem temporis propor-
tionem,quod nunquam dixi,nec dicere potui, ut manifeſtum
eſt ex eo,quod *d.n.*15.poſt allatã obſervationem Haruei,ſtatim
attuli experientiam ab Hippocr. relatam de ovo humanæ con-
ceptionis;in quo ſexta die à conceptione non ſolum punctum
ſanguineum ſaliens,ſed alia deprehendit Hippocr.quæ ibi exi-
ſtentem Animam indicabant.Itaque argumentum tenetur pro-
bare,quod ſupponit , nempe ſolam proportionem temporis,
eſſe attendendam,ut calculatio procedere poſſit.

Sed eſto permittamus illis,quod deberent probare,cum ad-
huc illorum aliquis perſiſtat in hoc,ut fœtus humanus maſcu-
linus non animetur ante 40 diem,& fœmininus ante 80. tem-
pore nimirum,quod reſpectu illius eſt duplicatum,rogo,fœtus 4
gallinaceus fœmininus ut animetur expectatne tempus dupli-
catum ſex dierum, ſicuti fœtus humanus fœmininus expectat
tempus duplicatum octoginta dierum?Sed Harueus hanc du-
plicatam temporis dilationem in pullificatione non obſerua-
vit,& contra illã noſtræ mulieres,quæ gallinarum incubationi
ſtudent vociferantes reclamant;Aſſerunt enim , ſe ita expertas
fuiſſe, vt ſi ova,quæ gallinæ ſupponuntur,eſſent omnia pariter
recentia.& eodem tempore nata,ab iis pulli tam maſculi,quàm
fœminæ indiſcriminatim eadem die ſimul ab ovo prodirent;
ſicuti vere in humanis fœtibus,tã maſculus,quàm fœmina cir-
ca nonum menſem ab utero Matris ſine differentia temporis
egrediuntur; quod plane indicat eodem tẽpore animari,atque
ideo illam dierum quadraginta, & octoginta differentiam nõ

eſſe principium animationis, ſed eſſe excogitatam à Crimina-
liſtis, & communiter receptam; ne cauſantes abortum inſon-
tes punirentur;ut dixi *diſp.pr.ſect.5.per tot.*

Reſpondeo tertio,quòd difformis eſt actio generativa : ſed
5 hæc difformitas ex aliis, & pluribus capitibus pendet ; puta ex
majore,vel minore calore utriuſque ſeminis ; ex diverſa acti-
vitate uteri materni;ex maiori vel minori craſſitie humorũ, &
aliorum etiam accidentium , quæ humanam generationem,
ratione loci,temporis,qualitatis ciborum & aliorum huiuſmo-
di afficere poſſunt:quare etiam admiſſo,quod gratis aſſumitur,
nempe quod pullus excludatur ab ovo die 21.præciſe ,cuius
oppoſitum docet *Vlyſſes Aldrouan.in ornithol lib.14. de gallin.in-
cubat.& excluſ.fol.mihi* 224.Et advertit cum Petro Gregorio die
19. pipire pullum, & exire ab ovi putamine , *& Ariſt. lib. 6.
hiſt.anim.cap.*2.his verbis docet, quod *Gallinæ excludunt celerius
æſtate , quam hyeme, ideo in æſtate duo de vigeſimo die fœtum ex-
cludunt hyeme aliquando vigeſimo die.*Et admiſſo etiam , quod
6 præciſe ſpatio dierum 280.mulier geſtet uterũ,quod *vt diſp.3.
ſect.4.n.*10.vidimus, non ſemper contingit ; adhuc negatur il-
lata conſequentia,quod ſolùm poſt quadraginta dies,humanus
fœtus ſit animatus,cum ex tot capitibus actio generatiua poſſit
eſſe difformis.

Reſpondeo quarto; directè ad argumentum , non poſſe in
rem noſtrã adhiberi regulã trium;Nos enim agimus de anima
tione,quæ procedit ab agente naturali per actionem generati-
vam.Et regula illa fundata eſt in commenſuratione invariabili
quam habent numeri ad invicem,quatenus totidem determi-
natis,& indiuiſis unitatibus,non pluribus conſtant,Nam ut be-
ne cum Euclide demonſtrat *Clavius in Epit.arith c.*17. per tres
numeros notos invenitur quartus proportionalis ignotus;quia
debet toties continere tertium, vel contineri ab ipſo , quoties
ſecundus continet primum , vel ab eo continetur : id eſt tot
unitates ſunt de tertio numero in quarto,vel è contra quot ſunt
7 de primo numero in ſecundo &c.

At vero iſta commenſurabilitas nullo modo poteſt conſide-
rari in actione generativa , & animatione humani fœtus;
Nam

Nam virtus plaſtica,ſeu generativa,non ſemper operatur eadem velocitate in principio,medio,& fine;id eſt verſus ultimum terminum,qui eſt animatio.Et ratio eſt evidens, quia in principio operatur ad expellendas diſpoſitiones conſervativas formæ incompoſſibilis V.G.ſeminis,vel embryonis,cum Anima rationali;& ad introducendas illas,quæ ſunt productivæ unionis:Cum ergo inveniat in materia dum eſt ſub forma ſeminis majorem reſiſtentiam in principio,minorem in medio, nullam in fine; ideo magis tardat in principio,minus in medio, & inſtantaneè operatur in fine. Quare illa argumentandi ratio per regulam Trium,non valet in præſenti. 8

Quinto , & ultimo dico , quod Author argumenti eſt , qui (ut mihi videtur) parum conſequentér loquitur ; Nam fatetur, quod aliquando animatio anticipatur propter majorem virtutis formatricis efficaciam.Hoc poſito,tunc inquiro,quid in tali caſu faciet pius Neotericus? inveſtigabitne quanta ſit major efficacia virtutis formatricis ? an verò in dubio iſto baptizabit ſub conditione? Non primum , quam enim menſuram quæſo adhibebit tunc,ut cognoſcat,quanto tempore anticipaverit,& quot lapſi ſint dies à conceptione,ut certo poſſit dijudicare,an fœtus ſit animatus?Puto,quod diù hæſitans, multoque tempore inutiliter conſumpto,& fortè pluribus interim mortuis fœtibus , & damnatis Animabus,tenebitur fateri,id eſſe moraliter impoſſibile.Ergo tenetur, & ipſe in hujuſmodi caſu dubio concedere, quod ſub conditione fœtibus abortiyis miniſtrandum ſit Baptiſma. 9

SECTIO VI.

An poſſeſſio,quæ videtur eſſe pro fœtu non animato obſtet quominus baptizandi ſint abortivi.

SUMMARIUM.

1 *Proponitur regula Iuris pro eo,qui eſt in poſſeſſione.*

 2 *Regula*

2 *Regula fundatur in ratione, quia poſſidens habet duos titulos.*
3 *Regula hujuſmodi videtur aliquibus habere locum dumtaxat in materia Iuſtitiæ: Alij verò extendunt ad omnem materiam.*
4 *Soluitur argumentum juxta primam ſententiam.*
5 *Soluitur etiam juxta ſententiam aliorum.*
6 *In materia Sacramentorum, & quando agitur de Animæ periculo, quomodo valeat iſta regula.*
7 *Tutior pars eſt ſequenda, quia poſſeſſio eſt pro Deo; & pro eodem ſtat regula.*
8 *In dubio etſi non conſtet de intentione Conjugum, judicatur ad favorem Matrimonij.*
9 *In dubio an res legata debeatur, quæ eſt melioris conditionis debetur.*
10 *Si dubium ſit, an petens Baptiſmum habeat vſum rationis, baptizandus eſt.*
11 *Inungendus eſt ægrotus, ſi dubium ſit an morbus ſit periculoſus.*
12 *In dubio, an monſtrum ſit homo, Rituale Romanum præcipit ſub conditione baptizari.*

ESto, & propter diſcurſum factum, & propter probabiles illas ſententias dubium ſit, an fœtus humanus primis diebus vivat Anima rationali. Probo nullo modo etiam ſub conditione miniſtrandum eſſe Baptiſmum in tali dubio. Nam prius eſt, fœtum non eſſe Animatum, quàm eſſe animatum, ſed in dubio iuxta regulam vulgatam, quæ eſt 65. *l. in pari ff. de reg. jur. in 6. In pari cauſa melior eſt conditio poſſidentis.* Ergo judicandum eſt pro fætu non animato: & ideò nullo modo eſt baptizandus, etiam ſub conditione.

Hujus argumenti, út reſponſio magis pateat, præmittendum eſt, regulam eſſe quidem in ratione fundatam; Nam ut bene
2 Sanch. *libro primo in decal. cap.* 10. *num.* 11. & Tambur. *in decal. libro primo cap.* 3 §. 6. *numero quinto* poſſidens habet duos titulos, unum dubium, an ſcilicet res, de qua agitur ad ſe pertineat; & in hoc convenit cum alia parte non poſſidente; Alterum vero, & eſt certitudo, qua de facto poſſidet, & hoc titulo caret pars altera. Ergo poſſidens cum habeat duos titulos prævalere

debet,& præferri:Et hanc regulam fuiſſe traditam à duobus Jureconſultis Juliano,& Paulo:& à Jure Civili receptam:ut conſtat ex *l.ſi ſeruus ff.de verb.ſignif.*101,*dum quæritur de damno, & par utriúſque cauſa ſit:quare non potentior ſit qui tenet, quàm qui proſequitur?* Ex hac lege deſumpta eſt ſupradicta regula,quæ eſt 170.in Jure Civili *ff. de reg. jur.* & in Jure Canonico *reg.65.de reg Iur.in 6.*

His præmiſſis ſciendum eſt, aliquos Theologos *Majol. Terez. Azor.Vaſq.Salas.Sayr Turr.& Comit.*apud *Dian p.4.tract.3. reſol.2.*voluiſſe,Regulam habere locum ſolummodo in materia Juſtitiæ,ad quam pertinet titulus poſſeſſionis. Alios vero,ut *Suarez.Sanch.Coninch.Henriq.Filiucc.Sanci.Villalob.Sanctarell.Tanner. Malder.Mercll,& Caſtro Pal.apud.Dian.*ibi quibus addo *Tambur. d.§.6. num.*10.*Baſſæ.in flor verbo dubium n.pr.& Buſemb. lib.pr. tract. pr. cap.2. dub.*3. extendere ſupradictam regulam etiam ad materias aliarum virtutum; ſed juxta utriuſque ſententiæ fundamenta facile ſoluitur argumentum, & primo juxta primam ſententiam.

Reſpondeo fœtui non vivo,de quo tamen dubitatur, an vivat, nullam fieri iniuſtitiam, ſi baptizetur ſub conditione, tum quia ſi non eſt vivus, eſt injuſtitiæ incapax, cum non ſit iuſtitiæ, aut dominij alicuius capax, quod ſupponit regula citata: Neque aliquod damnum ipſius poteſt conſiderari in hoc dubio,ut voluerunt Juriſconſulti Authores huius regulæ eſſe conſiderandum:& patet ex illis verbis, *dum quæritur de damno, &c.*

Reſpondeo ſecundo, juxta alteram ſententiam dicentem, quod etiam in materia charitatis valeat regula,eſſe quidem pro utraque parte rationes dubitandi, ſed pro lege charitatis, eſſe certum titulum poſſeſſionis,quod nimirum, proximo extremè indigenti ſit adhibendum remedium, adeo facile, & Miniſtro non onerosum. Verùm quia non eſt certum, ſed dubium,quod in fœtu illo ſit Proximus,propterea non obligat ad abſolutam, ſed ad conditionatam baptiſmi collationem. Hæc reſponſio quoad Parochum probat, ipſum teneri etiam ex juſtitia, quia lex juſtitiæ quæ ipſum obligat,eſt in certa poſſeſſione ſuæ obligationis.

Reſpondeo tertio quæcumque ſit illius regulæ vis, & efficacia, in ratione quidem, vt vidimus fundata; ſed quæ pluri.
6 mum pendet ab vtroque Iure poſitivo; jam Eccleſiæ Authoritas, à qua, ſi opus eſſet, limitari deberet, eſt in contrarium; vt nimirum, quando agitur de vitando animæ periculo, & de valore Sacramenti, judicium ſit ad favorem animarum, & Sacramenti, & partem tutiorem eligamus. Quam regulam, eligendi nimirum partem tutiorem, non tanquam novam, ſed tanquam veram, & naturali Iure fundatam, Sacri Canones non ſemel, ſed ſæpius repetunt, & approbant. *c. ad audientiam, & cap. ſignificaſti 2 de homicidio, & cap. Iuvenis de ſponſ.* & late proſequi-
7 tur Vaſq. 1. 2. *diſp. 65. n. 9. & deinceps*. Cum enim tam in dubio facti, quàm Iuris ſint pro vtraque parte rationes dubitandi, & poſſeſſio ſit pro Deo, qui vult, *omnes homines ſalvos fieri*, & ad hunc effectum, iuxta *cogitationes ſuas antiquas, & fideles agnum occiſum ab origine mundi filium ſuum vnigenitum dedit*, quis poteſt opponere contra illum, quod melior ſit conditio poſſidentis? Vt bene Illuſtr. Dominus Fagnanus conſideravit *comment. ad c. Ne innitaris de conſt. num.* 194. Nemo ſane eſt, qui poſſit cum Deo, de anterioritate temporis contendere, & ante Sacramentorum inſtitutionem ſuam poſſeſſionem tueri. Ideò Sum. Pontifex, & Doctores hanc certiſſimam doctrinam ſequuti, à vulgata illius regulæ intelligentia receſſerunt; Et quoties de animarum periculo agitur, toties pro Deo ſalutem animarum procurante, intellexerunt: vt patet ex ſequentibus.

Primo quia *in cap. fin. de condit. appoſit.* Gregorius IX. dicit, quod ſi propter aliquam conditionem appoſitam in con-
8 tractu matrimonij dubitetur de valore eiuſdem matrimonij, & non ſatis conſtet de intentione vtriuſque contrahentis, iudicandum eſt ad favorem matrimonij, quod valeat; quia licet in alijs contractibus ſi qua conditio, vel impoſſibilis, vel etiam turpis appoſita fuerit, vitiaret contractum, & ipſa conditio non vitiaretur, vt §. *ſi impoſſibilis Inſtitut. de inutil. ſtipulat. & leg. non ſolum ff de action. & obligat.* Eſſet enim argumento, quod contrahentes non habuerunt intentionem

ſe

ſe invicem obligandi. Attamen in contractu matrimonij, præ-
dictæ conditiones non vitiant, ſed vitiantur, & habentur pro
non adjectis. Et hoc propter favorem matrimonij eſt ſpecialiter
introductum, ut dicit textus, & notant Sanch. *l.5. de matr. diſp.3.*
n.7. Card. de lugo *de Iuſt. diſp.22.n.*342. & Dom. Fagnanus *ad di-*
ctum c fin.n. o.

Secundo in *c. cum dilectus de donat.* In dubio, an hæres debeat
rem, quæ erat majoris valoris, an verò quæ erat minoris, & eo-
dem nomine vocabatur, reſpondet Sum. Pontifex, hæredem de- 9
bere rem majoris valoris; quia *in contractibus plena, in teſtamentis*
plenior, & in beneficiis pleniſſima interpretatio adhibenda eſt. Nomi-
ne autem beneficiorum pias donationes, ſeu legata pia intelli-
git Gloſſa, & Sanch. *de matrim. lib.2. diſp.*41. *n.*33. quia nimirum
res jam erat ab hæredis proprietatte abdicata, per donationem;
& quia non poterat, ſine injuſtitia, ab eodem, contra Eccleſiam
donatariam, vel quemcumque alium donatarium, retineri;
ideò in hoc dubio contra hæredis poſſeſſionem judicat Jus
Canonicum à regula illa recedens, ne hæres ſit in periculo
peccandi.

Tertio Filius Patris Gentilis petens Baptiſmum in ætate, qua
dubitatur de uſu rationis, & Parentes reſiſtunt; etiamſi aliqui pu-
tent, non eſſe baptizandum, quia carentia uſus rationis eſt in poſ-
ſeſſione, & etiam Parentum Authoritas; præſertim ante ſepten-
nium; tamen eſſe baptizandum cenſet Soto 4. *diſtinct.5.art.*10.§. 10
ſed alterum. Suar. *in 3. part. tom.3. diſp.25. ſect.3.* Vaſquez *in 3. par-*
tem tom 2. diſp. 115. Layman. *lib.1. tract.1. c.5.§.4. n.41.* & Tambur.
d. cap.3.§.7. lit. B. n.3. quia in dubio judicandum eſt ad favorem
Animæ, Sacramenti, & Fidei.

Quarto ſi dubitetur, an ægrotus laboret morbo periculoſo,
extra quem non poteſt miniſtrari Sacra unctio, & Medici du-
bium non tollant, neque per tempus liceat dignoſcere; Etiamſi in
hoc caſu poſſideat morbus non periculoſus, qui prior eſt, quàm
periculoſus; tamen ungi debere ſub conditione docet *Chapeavil.*
*de miniſtr. unct. c.5. q.*11. Tamb. *d. §.7. Verbo Oleum n.*1 *ibidem.* quia
bonum ægroti præponderare debet, ut non privetur tali auxilio,
quando nullum ſequitur inconveniens.

Quinto; quia *in Rituali Romano ſub Paulo V.* cuius authoritas quanta ſit, & quantum excedat limites opinionis probabilis, videatur Card. de Lugo, qui id efficaciter probat *de pæn. diſp. 17. ſect. 2. à n. 45.* dicitur, quod ſi dubitatur, an infans monſtrum, ſit homo baptizetur ſub conditione.

Patet igitur illam regulam eſſe approbatam, & receptam à Doctoribus, vt quando animarum ſalus, etiam dubia periclitatur, iudicium ſit pro animarum ſalute, & ideo tollitur obiectio.

SECTIO VII.

An doctrina probabilis S. Thomæ de præceſſione Animæ vegetativæ, & ſenſitivæ in humanis fœtibus oſtendat, quod primis diebus fœtus non ſit animatns anima rationali?

SVMMARIVM.

1 *Repetitur ſententia S. Thomæ de pluribus animabus.*
2 *Huic doctrinæ inhærens ſi non baptizaret, an peccaret.*
3 *Productiones huiuſmodi animæ vegetativæ, & ſenſitivæ fiunt quam citiſſime in ſententia S. Thomæ.*
4 *Et videtur conſentire Ariſtoteles.*
5 *Non eſt ſententia S. Thomæ quod abortiui non baptizentur ante menſem.*
6 *Qui ſentit primis diebus non adeſſe animam rationalem in fœtu non eſt certus, ſed dubitat de oppoſita veritate.*
7 *Medium probabile non adeo determinat intellectum, vt faciat firmiter adhærere.*

1 S. Thomas ſupra *Diſp. 1. ſect. 2. num. 3.* relatus cum ſuis, conſtanter aſſerit in humano fœtu prius generari animam vegetativam, deinde ſenſitivam, vegatativæ corruptæ ſuccedere, & tandem ſenſitivæ pariter deſinenti advenire per

per creationem animam rationalem; qui modus loquendi tam certus, & non ſemel à S. Doctore vſitatus, reddit eius ſententiam, adeo firmam, ut non poſſit commode intelligi, interpretando de prioritate, ſeu de poſterioritate naturæ; ſed uti ſimpliciter dicit, & repetit unam animam alteram anteire, ita ſimpliciter, & humano more de temporanea ad invicem ſucceſſione debet intelligi.

Nec videtur obſtare, quod ibidem. *n*.4. notavi S. Thomam dixiſſe quidem, unam animam alteram præcedere, nullam tamen temporis diſtantiam inter illarum ſucceſſionem præſcripſiſſe, & ideo ipſum non bene fieri Authorem illius ſententiæ, quæ dicit fœtum non eſſe ante primum menſem baptizandũ.

Nam reſpondent aliqui, hoc argumentum eſſe ab authoritate negativum, quod ſine dubio nihil probat; ſi quis ergo ſequutus ſententiam S. Doctoris, & aliorum fœtum abortivum ante menſem editum non baptizaret, non peccaret: poſſet enim huic opinioni probabili adhærens non formidare de oppoſitæ ſententiæ probabilitate. Siquidem eſt probabiliſſima illa doctrina, quam ſequitur Arriaga *in ſua logic. ſect. vlt. n*.80. quod aſſenſus opinatiuus non ſit iſta formido de oppoſito, neque formidinem habeat annexam.

Reſpondeo S. Thomam, non poſſe quidem intelligi de prioritate naturæ, ſed neceſſario de temporis ſucceſſione eſſe accipiendum ſiquidem poſt generationem Animæ illius vegetativæ duas alias mutationes ſubſtantiales affirmat ſuccedere; generationem ſcilicet ſenſitivæ, & rationalis animæ creationem, quæ à parte rei ſibi ſuccedunt, ac proinde temporariam durationem exigunt. Sed quod S. Doctor nullum temporis ſpatium determinaverit, ante animæ rationalis creationem, non attuli ego tanquam argumentum, ex quo inferrem, ſententiam eſſe probabilem: Huius enim probabilitas ſuis rationibus & argumentis innititur: Sed ſolum, ut oſtenderem illam ſententiam, quæ dicit, non eſſe baptizandum fœtum ante menſem, non fuiſſe à S. Thoma expreſſam, neque illi eſſe adſcribendam.

Jmo credo, S. Thomam longè ab huiuſmodi ſententia abeſſe,

eſſe, nam *pr.part.q.*118.*art.*2. *ad ſecundum,* ſuam hujuſmodi de generatione hominis doctrinam explicans, dicit quidem *per multas generationes perveniri ad vltimam formam ſubſtantialem, tam in homine, quàm in aliis Animalibus*: Sed quod hujuſmodi generationes requirant tempus menſtruum,neque dicit,neque ex eius diſcurſu colligitur.Imò totum oppoſitum,quod nimirum breviſſimo tempore fiant,videtur ſentire:Nam vt probet ſuam ſententiam de pluribus illis in humano fœtu generationibus, ſtatim ſubdit. *Et hoc ad ſenſum apparet in animalibus ex putrefactione generatis.* At nihil magis conſtat, quàm Ranas
3 verbi gratia tempore æſtivo,guttis pluvialibus,vix in terrenum pulverem cadentibus, mira celeritate ad multas myriades naſci, & ſubito gregatim exilire: In quarum generatione, iuxta hanc doctrinam,antequam anima ſenſitiva Ranæ educatur de potentia materiæ,debet tempore præcedere anima vegetativa, & ante illam prævia diſpoſitio accidentalis, ad ejuſdem animæ vegetativæ productionem: Et tamen non eſt qui non videat,quanta feſtinatione exurgant illicò,& ſaltent in ſolo animalia hujuſmodi,ſtatim ac pulveris & aquæ pluvialis mixtura fermentata eſt, vt idem omninò videatur eſſe lutum fieri, & ranas naſci;quod etiam S. Auguſtinus admiratus dicebat *lib.*6. *cap.*8. *contra Fauſtum, Ranas repente ex vna pluvia terra generat, &c.*

Et idem S.Thom.2.*contra gentes c.*89.*verſ.Nec eſt inconveniens, &c.*expreſsè fatetur,non eſſe inconveniens,hujuſmodi animam vegetativam, & ſenſitivam, quæ rationalis animæ creationem præcedunt, ſtatim genitas corrumpi, quia non ſunt à natura genitæ,vt permaneant, ſed vt ſint via,& tranſitus ad vltimam formam rationalem. Quare manifeſtè patet,ſententiam S.Doctoris eſſe,quod iſtæ tres productiones animæ vegetativæ,ſenſitivæ, & rationalis brevi tempore fiant, & menſem non exigant,ut videre eſt in generationibus animalium ex putri.

Conſonat S.Thom.Philoſophia cum Ariſtotele *in l. de cauſ. propriet.element.& plant.c.*1.quem ipſe S.Doctor citat *opuſ.*28. *art.*5.dicit enim Ariſt. *cum cadit ſemen viri in matricem mulieris,*
4 *decoquitur in ea decoctione forti,& fit fruſtum carnis,& creatur in*

ea

ea anima iuſſu Dei , &c. quæ omnia non longo, ſed brevi tempore fieri cum ſcilicet cadit ſemen viri in vterum mulieris, teſtatur Ariſtot.& recipit S.Thomas.Et quamvis ſecundum aliam tranſlationem,poſtquam factum eſt fruſtum carnis,addat Ariſt. *deinde formatur , & ſic fit ſpiritus vita in ea iuſſu Dei* ; per quæ verba actio formativa ſuperadditur,non tamen hæc actio longi temporis ſpatium exigit, vt in exemplo allato à S. Thoma de generatione animalium ex putri , apparet ad ſenſum. Ranæ enim , & Vermes à muſcis ſeminati æſtivo tempore ſuper carnibus , & aliæ hujuſmodi beſtiolæ, quàm citiſſimè producuntur.

Quare conſtat, non eſſe ſententiam S. Thomæ , quod expectandus ſit terminus vnius menſis ab baptizandum fœtum abortivum; cum ex eius doctrina,breviſſimo tempore inferatur fie- 5
ri animationem.

Cæterum,vt omninò ſolvatur argumentum,admitto ego eſſe ſententiam probabilem quorundam , quod fœtus non ſit ante menſem anima rationali vivus ; Nego tamen in eo , qui illam ſequitur non adeſſe ſemper formidinem de oppoſito : Nam etiamſi philoſophemur cum illis,qui aſſerunt actus fidei,ſcien- 6
tiæ , & opinionis circa idem objectum , eſſe poſſe in eodem intellectu ; Exiſtimo tamen tunc actum opinativum eſſe ſine formidine , quando in tali intellectu , de eodem objecto ſit actus fidei, vel ſcientiæ ; qui loquendo de tempore , quo fœtus humanus vivit anima rationali , de facto in nullo homine naturaliter reperiuntur; Exiſtimo, inquam, quod aſſenſus opinativus licet eſſentialiter non includat formidinem,iſtam tamen habeat connexam ; Neque id negat citatus Arriaga ; Imò diſertis verbis monet *d. num.*80. *opinionem non eſſe. ipſam formidinem,neque illam ſemper habere connexam , niſi quando in intellectu non eſt alia cognitio certa de eodem objecto*. Et ratio eſt , quia motivum illud , quod cauſat aſſenſum , qui eſt tantùm probabilis , non operatur , vt intellectus tanta firmitate adhæreat objecto , vt de oppoſita veritate interim non dubitet, aut dubitare ſaltem poſſit ; & quia in caſu noſtro occurrit res gravis , & valde periculoſa , ſalus nimirum animæ exiſtentis

in abortiuo fœtu, excitari etiam debet ad conſiderandas rationes probabiles partis oppoſitæ.

SECTIO VIII.

Defenditur argumentum ex S. Thoma ſuperiori ſectione allatum,

SVMMARIVM.

1 *Inter Ranas ex putri genitas, aliæ ſunt, aliis adultiores.*
2 *Huiuſmodi perfectè formatæ apparent, imperfectè autem quæ gignuntur in ſtagnis.*
3 *Generantur in aëre ex ſemine cum vaporibus eleuato.*
4 *Non ſolæ Ranæ, ſed etiam vermiculi repentè gignuntur,*
5 *Ranas ex putri naſci, ſacrarum literarum teſtimonio probatur.*
6 *Quomodo productæ fuerint à Magis, ex S. Thoma.*
7 *Cum S. Thoma, D. Auguſtinus, Theodoretus, & alij idem ſentiunt.*
8 *Et ratione probatur.*
9 *Dantur animalia ephemera, & quæ breuiſſimo tempore gignuntur.*
10 *Etiam ex Ranis perpluto ſolo genitis, aliquæ ſunt ſemiformatæ.*
11 *Ranas aliquando cum pluuia cecidiſſe teſtantur aliqui, & non negatur.*
12 *Gigni in nubibus ex vaporibus præſemnatis, refellitur.*

OPponit doctiſſimus ille P.G.H. Theologiæ, & Philoſophiæ Profeſſor, me non benè exemplum attuliſſe Ranarum, quæ æſtiuo tempore ex putri cum aqua pluuia, puluere fermentato repente generantur; vt probarem eſſe ad mentem S. Thomæ quod anima rationalis primis diebus ſit in fœtu, vide *ſect. præced. n.* 3. Nam inquit, Ranas illas neque in terra, neque ſubito generari. Et quod ſubito non gerentur probat.

Primò

Primo quia quæ apparent ibi grandiuſculæ, minoribus ad- 1
mixtæ, notabiliter differunt inter ſe,hoc eſt dupla, imo tripla differentia;quod ſignum eſt alias,alijs eſſe adultiores.

Secundo non apparent ibi Ranunculæ illæ,embryones tantùm, hoc eſt clauſæ adhuc ovo per caudulam mobili:ſicut decocto Ranarum ſemine,ſemper apparent in ſtagnis:ſed expeditæ ſecundinis illis omninò, & exterius organizatæ,ac mobiles,ad modum adultiorum:ſi autem ſubito ad mixturam æſtivæ pluviæ cum perpluto ſolo generarentur, deberent non perfectius primò apparere illis quæ prodeunt ex Ranarum ſemine ipſo, & quidem tandiu à Sole decocto. Cum ſi qua ineſſet ſe- 2
mentina vis,aut ſolo, aut æſtivæ pluviæ Ranarum generativa, certè non eſſet illa perfectior,promptiorque ad generationem, quàm inſit Ranarum ipſi ſemini. Et patet ſanè animalcula ex putrefactione nata,paſſim omnia longè diutius fermentari, ac tardius prodire in vitam,quàm ea,quæ naturalibus via,ãc ſemine naſcuntur.

Deindè probat,ſeu potius explicat,quod non ibi generentur pluviales Ranunculæ ab æſtiva pluvia in ſolo perpluto,ſed alibi,& aliunde; Nimirum ex ipſo Ranarum ſemine,quod in ſtagnis effuſum, à Sole, cum vaporibus aliis, elevatur in nubes,
etiam illas denſiores,ſupra noſtrum aërem,vtrinque aquis clau- 3
ſum;vbi in Ranas,decocto ſemine,ibidem illæ vagãtur,tum embryones,tum ſecundinis exutæ,& formatæ Ranunculæ: Ac denique vnà cum imbre valido ſoluta,& effuſa nube, deferuntur in terram; in qua excitatæ impulſu, impatientius ſubſultant. Hæc ingenioſiſſimus Pater.

Ad primam partem argumenti,in qua conatur probare,Ranas non ſubitò naſci, ex fermentato pulvere, & æſtiva pluvia, reſpondeo; me non ſolùm attuliſſe exemplum Ranarum, ſed etiam Uermiculorum,qui apparent ſuper carnibus exſectis, &
æſtivo tempore à Muſcis prolifico contactu fæcundatis: Hos 4
enim Vermes; horario tempore generari, vivere, & organizatos ibi repere, & moveri, experientiâ notiſſimâ compertum eſt.Ranas autem,cum D.Auguſt.dixi repente generari, & nunc iterum repeto,& confirmo ex Sacris literis; Etenim *c.8. Exodi*

Hh 2 à

5 à Magis Pharaonis veras Ranas procreatas fuiſſe certum eſt apud S.Thomam,cuius de prima hominis vita doctrinam defendo; ipſe enim *p.part.q.*14.*art.*4.docens,Magos non per oculorum præſtigioſam illuſionem, feciſſe Ranas, neque aliunde illas, ope Dæmonnm velociſſime adduxiſſe, vt aliqui gratis opinantur,ſed veras, & reales Ranas in conſpectu Moyſis, & Pharaonis procreari feciſſe, ait. *Magi Pharaonis per virtutem Dæmonum,veros ſerpentes,& veras Ranas fecerunt, quæ Phantaſmata non fuerunt,vt Auguſtin.dicit* 20.*de Ciuit.&c.*& 2.2.*q.*178.
6 *art.*1.*ad* 1.dicit,quod,*Magi Pharaonis fecerunt veras Ranas,& veros Serpentes,&c.*& *q.*6.*de potentia art.*5.*ad* 8. explicans modum huiuſmodi converſionis ait;*Hæc fecerũt Dæmones per aliqua ſemina collecta, quæ habebant vim putrefaciendi virgas,& in Serpentes convertendi,&c.*& ibidem *q.*16 *art.*9.*ad* 10.*Magi Pharaonis fecerunt Ranas adhibendo quædam activa naturalia,quæ Auguſt.* 3.*l.de Trin.c.*7.*&* 8.*nominat ſemina ex occultis elementorum finibus accepta, &c.*

Conſtat igitur S.Doctor.in ea eſſe ſententia,vt credat,etiam in rerum natura, eſſe virtutem, per quam activa paſſivis applicata,animalia,Ranæ ſcilicet, & Serpentes veri efficiantur, & huiuſmodi effectus breviſſimo tempore producantur: Sicut enim Magi tanto tempore,quantum inſumpſit Aaron in proiectione ſuæ virgæ in terram,vt ſupernaturali virtute converteret in Serpentem,proiiciendo ſuas virgas pariter in terram,vt *Exod.c.*7.12.naturali virtute verterunt in colubros;& ſicut idem Aarone extendente virgam ſuam ſuper aquas Ægypti, infinitæ Ranæ ſunt exortæ,ita illi *per incantationes ſuas*,ideſt coniurando Dæmones,*fecerunt ſimiliter, & eduxerunt Ranas ſuper terram Ægypti Exod.c.*8.7.

7 Et non ſolùm *S. Thomas cum D. Auguſtino,ſed etiam Theodor. Lyran. Abulenſ. Burgenſ. Cajet. Petr. Com. in Gen. cap.* 8. *Glycas* 2. *part. annal. Martin. Delrius lib.ſecund. diſquiſ. magic. quæſt.*6. *Cornel. à Lapid. Bubal. de Angel. quæſt.* 12. *artic.* 1. *difficult.* 2. §. 6. ſunt in hac ſententia, vt credant Serpentes & Ranas veras fuiſſe repente productas: Nam certum eſt,Aaronis virgam in verum Serpentem fuiſſe mutatam, & veras

Ranas

Ranas ad ejuſdem imperium fuiſſe procreatas;Sed Sacra ſcriptura eodem modo loquitur de iſtis,ac de Serpentibus,& Ranis 8
Magorum. Secundo quia ſi quæ illuſiones fuiſſent à Magis factæ,vel phantaſticæ apparentiæ,cauſantibus Dæmoniis;vel hujuſmodi animalia vera, illuc velociſſimè aſportantibus , Moyſes illuminatus à Deo cognoviſſet,& detexiſſet; ne Pharao excuſationem haberet. Tertio quia Dæmon larvas Serpentum , & Ranarum non adduxiſſet ; ſiquidem vereri poterat, ne Moyſes fraudem detegeret, magna ſua , & Magorum ignominia.

Et de animalculo,ſeu parva Muſca,latine Ephemera , quæ ex vini exhalationibus generatur,dicit *Petr.Com.c.8.in Geneſ.*quod 9
ante clepſydram naſcitur,hoc eſt intra unius horæ ſpatium. Dari etiam animalculum quadruplex, quod volat, & vivit, uſque in pomeridianum diei tempus,& Diarium appellatur, quia occidente Sole emoritur,teſtis eſt *Ariſtoteles lib.5.de hiſt.Anim.*c.19. Et de pinguedine Blattæ vermiculi , docet *Plinius lib.29.c.6.* lanæ infuſam,cum roſaceo auribus prodeſſe:Sed hujuſmodi lanam poſt paululum extrahendam,monet.*Celerrimè enim,*inquit, *id pingue tranſire in Animal,& fieri vermiculum.*Et de quodam viro, qui ubi excreaſſet , intra horæ dimidiæ ſpatium , Ranam exiguam pro ſputo oſtendebat , refert *Cardan. lib. 16. de ſubtilit. Aldrovand.& Ambroſium de quadrup.dignitat.libro primo cap.*4.

Tandem *D.Baſilius in Hexam.*ad verba Geneſis , *& fecit Deus omne reptile terræ &c.c.*1.24. dicit, *Præceptum hoc, ſic impreſſum eſt Terræ elemento,ut ne hodie quidem,deſinat ſubſervire ſuo Creatori, &c. Non ſolùm enim Cicadas,humus.pluvio tempore edit , & innumeras alias beſtiolas in Aëre pervolantes,quarum plurimæ præ tenuitate nullam ſortitæ ſunt nomenclaturam:quin & mures,Ranaſque ex ſeipſa jam profert,&c.*Certiſſimum igitur eſt,& communiter receptum,Ranas,non ſolum ex naturali ſeminatione;ſed etiam ex putrefactione generari in perpluto terrę pulvere.

Nec obeſt , quod Ranę pluviales non omnes ſint ejuſdem magnitudinis : Nam hęc differentia non provenit,ex eo quod, 10
omnes eodem breviſſimo tempore , non ſint productę ; Sed

ex majori, vel minori terræ cum imbre fermentatione. Sicuti non obſtat, quod non appareant ibi Ranunculæ; ut in ſtagnis ſemiproductæ: Nam ego ipſe non ſemel vidi, aliquas ex illis in ſolo ſubſultantes, partem extremam ſui corpuſculi, adhuc luto-ſam, & informem trahere.

Jam ad ſecundam argumenti partem, prompta eſt ſolutio; Et in primis non nego, Ranas aliquando cum pluvia cecidiſſe; id enim *Athenæus, Heraclides, Ælianus, Diodorus, Beda, Plinius, Car-*
11 *danus, & Io. Baptiſta Porta de aër. tranſmut. lib.* 1. *cap.* 20. & alij affirmant; & Heraclides teſtatur, circa Dardaniam, & Pæoniam, tam copiosè Ranis pluiſſe, ut Incolæ non haberent, ubi pedem figerent, & poſtquam multas occiderunt, demortuarum odore ad extremum vexati, Patriam deſerere coacti ſunt. Sed, quod in nubibus ex elevatis à Sole vaporibus, iiſque ex lacubus, & ſtagnis Ranarum ovis præſeminatis, gignantur, commentum eſt; quod Porta, non leviter redarguit, & irridet.

Et quis non videt, quod ſi Raninis ovis in aërem elevatis, ait Porta, genitæ fuiſſent ibi tot Ranæ, debuiſſent regiones illæ, ne dum in ſtagnis, & lacunis, ſed in omni loco eſſe ovis præſemi-
12 natæ, & opertæ? Deinde cur æſtivæ guttæ in ſolo pulverulento, non autem cadentes in tectis, & lapidibus ſtratis, qui pulvere carent, Ranas gignunt? Tertio cur non in vere, quo tempore, jam aquæ ſtagnantes hujuſmodi ovis abundant, & vapores plurimi aſcendunt in aëra; ac proinde frequentiores, quàm in æſtate ſunt imbres, Ranæ cum pluvia cadunt è nubibus; ſed in æſtate tantum? Niſi quia hoc tempore ab æſtivo calore fit fermentatio pulveris cum aqua. Tandem quia mirum eſt, Itinerantes hoc tempore pluviam, tum pallio, tum pileo excepiſſe ſæpius, Ranas vero nunquam.

SECTIO

SECTIO IX.

Proponitur argumentum Guillielmi Harvæi, quo ipſe probare intendit, ante menſem exactum nihil ad fœtum pertinens, eſſe in utero mulierum.

SVMMARIVM.

1 *Guillielmi Harvæi refertur ſententia de tempore quo mulier incipit uterum geſtare; argumento ſumpto à Cervis & Damis.*
2 *Andreas Veſalius notat Galenum, quod numquam ſecuerit hominum corpora, eumque reprehendit.*
3 *Eadem diligentia videtur deſiderabilis in Harvæo.*
4 *P. Honoratus Fabri reprehendit Harvæum dicentem, primis diebus nihil inveniri in utero mulieris.*
5 *Maior in argumento Harvæi non eſt univerſaliter vera.*
6 *Equa, & Aſina geſtant uterum menſes duodecim, Et tamen Aſina tardius format.*
7 *Idem de Camelo fœmina reſpectu Equæ.*
8 *Cerva eſt muliere frigidior.*
9 *Mulier concipit fœtum in cavitate uteri: non autem Cerva, & Dama.*
10 *Etiam Minor in argumento Harvæi falſa eſt.*
11 *Guillielmus Harvæus de re anathomica ſumma dignus laude.*

INſtat contra meam propoſitionem Præſtantiſſimus D. Guilielmus Harvæus inter noſtri temporis primarios Anathomicos, nemini ſecundus, in ſuo *tract. de generat. anim.* & quia ex accurata ſectione Cervarum, & Damarum obſervavit poſt concubitum maris, & feminæ, & poſt lapſum integrum menſem, 1
nihil omnino ſeminis, aut cujuſvis humoris ad conceptum ſpectantis in utero hujuſmodi animalium inveniri, intulit ad uterum

rum mulieris; ea ſuaſus ratione quod tam mulier, quam Damæ, & Cervi eodem novem menſium tempore geſtant uterum, Concubitum horum animalium incepiſſe à medio ſeptembre uſque ad medium Octobrem aſſerit, exercit. 66 inſtituta quotidie eorumdem animalium ſectione. At vero Exercit. 68. fatetur die 18. aut etiam die 21. Novembris inveniſſe non quidem intra cavitatem uteri; ſed in ſiniſtro vel dextro aut utroque uteri cornu, materiam colliquatam, quam in Ovo gallinaceo, oculum, ſive colliquamentum appellaverat: & hanc eamdem materiam intra tunicam orbicularem vidit contineri; in medio hujus colliquamenti fibras ſanguineas, & punctum ſaliens apparere; quod eſſe futuri fætus primordium Ariſtoteles, & omnes alij conveniunt. Eſt autem argumentum Harvæianum in forma, ut ſequitur.

Animalia vivipara, quæ æquali tempore geſtant uterum, æquali etiam tempore incipiunt in utero formare fœtum.

Sed mulieres, Damæ, & Cervæ æquali tempore geſtant uterum. Ergo, æquali tempore incipiunt in utero formare fœtum.

Et ſubſumens, ait, ſed non inveniuntur prima fœtus rudiméta in uteris horum animalium niſi tranſactis à congreſſu diebus 58. aut etiam 64 hoc eſt, integro circiter bimeſtre: Ergo non primis diebus à conceptione ſeminali, ſed ad ſummum, poſt elapſum bimeſtre tempus affirmari cum fundamento poteſt, fœtum humanum, eſſe animatum. Ita diſcurrit Harvæus cum ſuis.

Sed ego vereor, ne quod Andreas Ueſalius, inſignis in ſuperiori ſeculo Anatomicus, contra Galenum dixit initio præ-
2 fationis ſui operis cui nomen dedit, *De Fabrica hum. corp.* idem contra Harveum dici merito poſſit. Galenus enim ex anatomia, & ſectione ſimiarum ad humani corporis fabricam, paſſim argumentatus, illa neglexit ad oſſium inſpectionem parata hominum cadauera, quæ ſibi frequenter occurrebant; & hac de cauſa, illam contra ſe infamiam, ab eodem Ueſalio creari promeruit lib 3. c. 8. ut numquam hominum corpora ſecuiſſe videretur. Eodem modo peritiſſimus Harveus tanto ſtudio ad Damarum & Cervarum ſectionem incubuit ut quia hæc animantia in geſtatione

geſtatione uteri, cum mulieribus conveniunt, ſuperfluum ſibi viſum fuerit, muliebres,nedum abortiones obſervare, id quod antiquiores,& noviores Medici præſtiterunt,ſed neque uterum 3
mulierum unquam forte ſecuerit;ratus quod argumentum à pari bene procederet.

Sed ne quis mihi audaciæ notam imponat,quod primus contra præclariſſimum virum auſim ſcribere, quem ex medicorum ſchola plurimi magni faciunt,præmitto adm.R.Patrem & Dominum meum P. Honoratum Fabri inſignem Theologum ſoc. Jeſu, & in Romana Curia Apoſtolicæ Baſilicæ SS Petri & Pauli Penitentiarum in ſuo eruditiſſimo Opere de plantis, & gener. anim. tract.1.lib.6 propoſ 65.Harvæum efficaciter arguere,quia ſcripſerit maſculi genituram non retineri in utero à fœmina, hac nimirũ ratione ductus, quia primis diebus elapſis,à concubitu,talis materia non invenitur,neque in uteri cavitate, neque 4
in tubulis,aut cornibus eius;immemor fortè illius,quod exercit. 56.ſcripſerat,*multa inſunt, quæ non apparent*: nam attrahitur ſtatim,& imbibitur genitura intra ſubſtantiam uteri,& hoc modo fœcundat uterum,ut Pater Honoratus efficaciter, & ſolide diſcurrit numero ſexto, & ſeptimo ubi, hæc *falſiſſima & mera figmenta* dicit.

Dico igitur majorem propoſitionem argumenti, non eſſe 5
univerſaliter veram;cum enim virtus,& facultas formativa ſive ſit ipſa animalis ſubſtantia,quæ immediatè ageret ut ex Philoſophis, nonnulli ſentiunt ſive mediatè, & per facultatem quamdam ab ipſa ſubſtantia ad inſtar proprietatis derivatam,euidens eſt quod juxta talis animantis naturam, & ſubſtantiam, non præter aut ſupra ipſam operari debet Quis autem credet quod in leena verbi gratia quæ audaciſſimum, robuſtiſſimum, & calidiſſimum eſt animal, ſpiritibus ignitis, & ferventibus munitum,hæc facultas formativa,ſeu plaſtica,non ſuperet in activitate virtutem formativam quam natura conceſſit Cuniculis & leporibus,quæ ſicut ſunt animalia timidiſſima,ita ſpiritus valde frigidos,languidos, & remiſſos habent: ergo ex parte virtutis formativæ quæ vel provenit à ſubſtantia ſpecie diverſa, vel eſt ipſa ſubſtantia,ſeu anima ſpecie differens ab altera alterius ani-

malis, non poteſt eſſe idem, & æquale tempus formandi fœtum, ſed vnum animal celerius, & aliud tardius formabit.

Deinde, etiam ſi ex parte virtutis activæ, ſeu cauſæ efficientis huiuſmodi tempus eſſe poſſit æquale: ex parte tamen diſpoſitionum materialium, ſeu cauſæ materialis, multa, & notabilia concurrere poſſunt impedimenta, quæ formationem retardent. Ergo non erit ſemper verum, quod animalia, quæ conveniunt in tempore geſtandi uterum, conveniant etiam in tempore formandi fœtum: ſed age quæ modo tanquam poſſibilia ſpeculamur, videamus an practice ſint vera, & quæ in Philoſophia, ut poſſibilia contemplamur, ex hiſtoria animalium de facto ita contingant.

Primo ſint duo animalia ſpecie diverſa, que conveniant in tempore geſtandi uterum, Equa verbi gratia & Aſina: utraque
6 enim ex Ariſtotele *lib.2. de gen. ani. c.8.* geſtant uterum menſes duodecim, & omnes noſtri vectores bene norunt: eodem enim tempore poſt annum pariunt, quò conceperunt, ut ibi. argumentatur Ariſtoteles: ſed Aſina reſpectu Equæ frigidum eſt animal cujus ſignum eſt, quod in frigidis regionibus non naſcitur; & frigidum etiam habet ſemen, ut ibi. probat Aritoteles. Ergo formatio fœtus in utero Aſinæ, fit multo tardius, quamvis ſimul, & æquali tempore cum Equa geſtet uterum. Secundo ſint alia duo animalia, Equa nimirum, & Camelus fœmina, quæ pariter geſtant uterum menſes duodecim; de Equa Author eſt Ariſtoteles *lib.4. de generat. anim c.10* Uarro Columella, & Aldrovan. *de Quadrup. lib.1.* de Camelo idem Ariſtoteles *lib.5. hiſtor. anim. cap.14.* Plin *lib.10. cap.63* Conrad. Geſner, & Aldrovan. *de biſulcis.* At vero quod Equa Camelo tardius formet fœtum, duo ſufficienter probant. Primum eſt quod Equa non ſolum menſtruoſa non eſt ut tradit Ariſt. *lib.2. de gener anim. cap.8.* ſed, ut ib. addit, quandocumque purgatur à ſuperfluo ſanguine, inter quadrupedia minimum ſolet emittere id quod *de hiſtor. anim. lib.6. cap.18.* declarat eſſe minimum reſpective ad corporis magnitudinem. At vero ſupra *ſectio quinta numero quinto* vidimus plurimum conducere ad celerem, & expeditam fœtus formationem

tionem, quod per uteri acetabula, ſeu venarum, quæ ſunt in utero capita, ſanguis in uterum derivatus miſceatur cum maris genitura, jam in uterum iniecta: ſtatim enim membranæ fiunt & intra illas mox incipit fœtus prima formatio. Cum ergo in Equa ſanguis reſpectu cæterorum quadrupedium, & conſequenter, etiam Cameli ſanguis ſit minimus, ſequitur reſpectu formationis fœtus in utero Cameli, formationem in utero Equæ eſſe tardiorem Secundum eſt quod pariter neceſſarium eſt in Equa retardare primam fœtus formationem, quod ut ait *Ariſt.* 10. *ſect. probl.* 10. Equa uterum habet valde durum: & *quo modo aut ager ſitiens haud cito ſuas ſtirpes enutrit, ſic durior vulva Equarum in formando, nutriendoque ſuo fœtu, remorat.* ſubſcribunt Ariſtoteli Geſner. *de Equo fol. mihi* 487. & Aldrovandus *lib.* 1. *de quadrupedibus*

Conſtat igitur in genere & univerſaliter loquendo veram non eſſe majorem illam in argumento Harvæjano poſitam. Uideamus nunc, an ſaltem verificetur in caſu particulari, de conceptione mulierum comparata cum conceptione Cervarum & Damarum: & quamvis etiamſi verificaretur, non ſatis eſſet verificari in caſu particulari ad probandam univerſalem propoſitionem, quod quæ æquali tempore geſtant uterum æquali tempore formant fœtum; tamen exiſtimo, neque in caſu particulari eſſe veram.

Primo quia, ſi Cervarum, & mulierum qualitates inter ſe comparentur, quis dixerit eas notabiliter non differe. Illud apud omnes, certum eſt, Cervas à natura complexionem frigidiſſimam fuiſſe ſortitas, Ita docet Ariſt *lib.* 4. *de part. anim. cap.* 4. Plutharc. *in Queſt. natur.* & Aldrov. *de Biſulc. lib.* 1. *cap.* 27. & ideo earum ſanguis, ut Ariſt. ib. docet fibras non habet. Ergo non bene infertur, eò quod animalia frigidiora differant formationem fœtus, uſque ad diem verbi gratia quadrageſimam, quod ad æquale tempus differant etiam animalia calidiora, ut ſunt mulieres, quæ inter omnes fœminas, calidiores ſunt, ut ſanguis fibroſus, & eiuſdem menſtruum profluuium demonſtrant; ut notavit *Ariſt. lib.* 2. *de part. anim. c.* 2. 8

Secundo; quia uteri cavitas in Cervis & Damis minima eſt,

& exigua, & ideo in iſtis animantibus locus generationis non uterus ſed uteri cornua ſunt,in quibus fœtus concipitur,ut idem Harvæus docet *exercit.*64.ubi idem contingere in aliis viviparis,
9 præterquã in muliere,& in ſimia opinatur. At in muliere præcipua pars uteri eſt ejus cavitas,in qua,nõ autem in cornibus cõceptus incohatur,fœtuſque formatur,& perficitur, teſte eodem Harvæo ib.ergo in muliere formatio fœtus,quò minus impedimenti habet ab utero,eò celerius à virtute plaſtica ſollicitabitur.

Tertio;quia fibræ ſanguineæ,in ſententia Harvæi,& punctum ſaliens in ovo Damarum non apparent niſi poſt menſem & amplius elapſum, à conjunctione, ut *in d. exercit.*68. ipſe teſtatur & non niſi poſt alios ſex, aut ſeptem dies fœtus illarum apparet formatus. At vero conceptus humanus apparet inchoatus, & formatus poſt primos tres dies, ut diligentiſſima experientia notatum reliquit Theodorus Kerkringius à me citatus *Diſp.*2. *ſect.*1.*num.*9.aut ſaltem ſeptima die à conjunctione ut ex Hippocrate, & Platerio *Diſp.*1.*ſect.*10.*par.*3.*n.*3.4 5. & habet nedum fibras ſanguineas, ſed in tenello corpuſculo, omnia membra quæ corpus habere poteſt.

Quarto quia ex Hippocrate citato ſup.*Diſp.*3.*ſect.*5.*num.*13. ſignum conceptionis in muliere eſt ſi ex utero intra ſeptem dies nihil exciderit. At verò Damas, nihil habere in utero per menſem & ultra quod poſſet excidere affirmat ille conſtantiſſimè.Quare nihil mirum ſi mulieres citius concipiant,& membranas ſubito gignant.

10 Quintò,quia quicquid ſit de Cervis Anglicanis Ariſt. *lib.*6. *Hiſtor.anim. c.*29. Cervas ab arcturo,menſe Auguſto, & ſeptembri coire,& uterum non menſes novem geſtare,ſed octo, diſertis verbis teſtatur.Atque ideo in prædicto argumento, etiam minor propoſitio, ſi negetur tamquam falſa, erit totum argumentum, non ſyllogiſmus, ſed Paralogiſmus.Illud hic pro colophone ſuperaddo;excellentiſſimum Anathomiſtam Haruæum tamquam de re anathomica bene merentem, ſummis laudibus dignum eſſe; & maxime commendandum quod exactiſſimam diligentiam,& ſummum ſtudium in Cervis, Damiſque ſecandis,adhibuerit:cæterum in re philoſophica, ejus authoritatem

non

non eſſe tanti faciendam, ut vidimus, quod propter illam, ab antiquis facile recedamus; præſertim ab Hippocrate & Galeno; Fieno etiam, Platerio, & alijs recentioribus, qui veſtigijs priorum inhærentes, in hac via adeo invia, non ſine magno labore, & induſtria in ſudarunt, vt nobis accenſa face præirent, & variis obſervationibus veritatem demonſtrarent, in tenebricoſis licet muliebris vteri ſinibus deliteſcentem.

SECTIO X.

An Fœtus humanus primis diebus exiſtens in vtero matris mox morituræ, ſit baptizandus.

SVMMARIVM.

1 *Quod nondum natum eſt, non videtur poſſe baptizari.*
2 *Sed re vera fœtus, qui eſt in utero, natus eſt.*
3 *Impracticabile tamen eſt hujuſmodi Baptiſma;*
4 *Si poſſet practicari non eſſet abſurdum.*

PRæterea addunt aliqui, quod ſi rationes, & authoritates pro mea concluſione adductæ aliquid probant; probant etiam 1 baptizandos eſſe in vtero matris Parvulos recentes, & nondum editos, quando periculum eſt, quòd moriente matre, verbi gratia propter imminens naufragium, pereat etiam filius incluſus in vtero: ſed id videtur abſurdum, quia quod nondum natum eſt, renaſci non poteſt, & per baptiſmum regenerari; Ergo abſurdum eſt etiam id vnde ſequitur, & proſequitur Comitolus *l.* 1. *q.* 13 *n* 2.

Reſpondeo non eſſe abſurdum baptizare fœtum in vtero propter rationem illam allatam de regeneratione, quæ fit per 2 Baptiſmum: Nam tunc re verà natus eſt homo, cùm vivit in utero, & conſtat ex Anima, & corpore ſeorſim à corpore, & anima

Matris, licet nondum ſit egreſſus ad lucem, vt bene advertunt *Valent. Suar. Comnch.* & ante ipſos, alii antiquiores, quos citat, & ſequitur *Diana part.* 2. *tract.* 15. *reſolut.* 43. & *part.* 5. *tract.* 7. *reſolut.* 12. Et ſupponit Concilium Carthaginienſe à me relatum *diſp.* 1. *ſect.* 13. *num.* 3. tunc enim ex non homine genitus eſt homo, & verè contraxit peccatum originale. Vide infra ſect. 15. num. 2.

Sed eſt alia ratio, propter quam convincitur Baptiſmi functionem eſſe in tali caſu regulariter impracticabilem: Nam ut teſtatur Ariſt. *de hiſt. anim. c.* 4. *cum ſemen conceperit, vterus ſtatim contrahitur, donec ad ſeptimum menſem ventum ſit, &c.* & Galen. *l.* 15. *de vſu part. c.* 7. *Os matricis, quo tempore mulier fert vterum, eſt omninò conſtrictum, & conglutinatum, vt nec ſpiculi quidem cuſpidem queas in matricis collum immittere, &c. qui autem id fiat, ſuperat humanam ingenium, &c.*

Cum igitur neque per fiſtulam, neque alio ſimili modo poſſit actio miniſtrantis Baptiſmum ad fœtum adeo recentem in vtero incluſum pervenire, illumque aqua Baptiſmali abluere, redditur regulariter impracticabilis mea concluſio, quò ad hujuſmodi fœtum in vtero baptizandum, ideò de illo non ſum ex profeſſo loquutus, ſed ſi eſſet practicabilis, admitto eſſe baptizandum in prædicto, vel ſimili caſu, & nego abſurdum, vt patet ex ratione jam allata, & Doctoribus citatis.

SECTIO XI.

Rurſus examinatur difficultas, an praxis Baptizandi Abortivos tanquam nova, ſit ab univerſali Eccleſia eliminanda?

SVMMARIVM.

1 *Nihil innovandum in Eccleſiæ ritibus.*
2 *S. Cyprianus hæreticos converſos rebaptizabat.*

3 *Solùm*

3 *Solùm in Eccleſia Catholica eſt verum baptiſma, quod tamen etiam ab Infidelibus poteſt miniſtrari.*

4 *Propoſitio de Baptizandis ſub conditione Abortivis non eſt contra fidem, neque contra aliquam Eccleſiæ conſuetudinem.*

5 *Ex eo quod huc vſque non fuerit vſitata, non poteſt inferri, quod oppoſita propoſitio ſit contra legem, vel conſuetudinem Eccleſiæ.*

6 *A D. Gregorio præviſa eſt, & ordinata.*

7 *Sed etiamſi per impoſſibile daretur conſuetudo contraria, illa non eſſet attendenda, quia eſſet contra Ius Divinum.*

8 *Non ſemper Eccleſia novitatem abhorruit, ſed ſolùm quando inutilem, & illicitam conſideravit.*

9 *Eccleſia, & Apoſtoli ab initio novitatem utilem præuidentes amplexi ſunt.*

10 *Animalia ſtrangulata, & ſuffocata Iudæi manducare ſunt prohibiti; quæ etiam Gentiles non manducabant ex cauſa ſuperſtitionis.*

11 *In re leviſſima D. Petrus, Spiritu Sancto dictante, ordinavit aliquid legale eſſe obſervandum à primis Chriſtianis.*

12 *Licet pro brevi tempore, & poſtea abrogandum.*

13 *Innovavit S. Mater Eccleſia de anno 329. contra Pauliniſtas.*

14 *Innovavit anno 680. contra Monothelitas.*

15 *Innovavit anno 1336 contra plures Theologos, circa Animas Sanctorum.*

16 *Innovavit anno 1547. declarando gratiam inhærentem.*

17 *Innovavit anno eodem declarando SS. Virginem nunquam actualiter peccaſſe.*

18 *Innovavit anno 1562. decernens Laicorum Communionem ſub vna tantùm ſpecie.*

19 *Innovavit definiens in SS. Sacramento nullam remanere ſubſtantiam panis, & vini.*

20 *Praxis contraria non eſt univerſalis in Eccleſia.*

OPponitur rurſus Argumentũ alias propoſitum *diſp.* 1. *ſect.* 12. *& ſect.* 14. reſolutum, quod nimirum cum in re tanti momenti, nunquam anteà S. Mater Eccleſia aliquid definierit, quando

quando Sacros de Baptiſmo ritus præſcripſit, nunc noviſſimis
1 his temporibus non expediat, quod aliquid ab eadem innovetur, ſed præſtet in antiqua conſuetudine, ut abortivi non baptizentur, permanere; quod olim benè in ſimili contra S. Cyprianum, S. Stephanus Primus Papa de anno 158. decrevit. Aſſerenti enim S. Cypriano rebaptizandos eſſe hæreticos, qui ad Eccleſiam revertebantur; Reſpondit, & reſponſio eſt in fragmento Epiſtolæ ab eodem S. Stephano ſcriptæ, ad S. Cyprianum illam referentem in ſua *epiſt.*74. reſpondit, inquam; his verbis. *Nihil innovandum, niſi quod traditum eſt ſervetur.* Cum igitur S. Romana Eccleſia huc vſque nihil de Abortivis decreverit, & per ſeptuaginta & ſexcentos ſuper mille annos Spiritu Sanct. illuſtrata, ſemper ſatis, ſuperque animarum ſaluti providerit; Non decet modo aliquid innovando decernere contra illud, quod traditum eſſe videtur ex tam longa conſuetudine.

Cæterum, vt hoc argumentum; quod videtur inter omnia graviſſimum, ſolvatur; animadvertendum eſt, S. Cyprianum vna
2 cũ pluribus Epiſcopis Eccleſiæ, tum Oriẽtalis tum etiã Occidentalis in Concilio Iconienſi, Carthaginenſi, & Africano, hac de re non ſemel habitis, voluiſſe, & ſæpius definiri feciſſe, vt Hæretici ad Eccleſiam Catholicam venientes rebaptizarentur; eo permotum fundamento, alioquin veriſſimo, quod ſolùm in Eccleſia Catholica eſſet verum Baptiſma; Sed quia ipſe non adverterat, quod poſtea à SS. Pontificibus Leone, & Gelaſio relatis *in c. hi de quibus*; *& in c. ſi re vera de conſecr. diſt.*4. & à Ni-
3 colao I. *in c. à quodam Iudæo*, *& in c. Romanus. dicta diſt.*4. & tandem in Concil. Florent. *ſeſſ. vlt. in decreto pro Armenis*. Statutum eſt, quod etiam Pagani, Iudæi, & Hæretici baptizare validè poſſunt, & ſunt in Eccleſia Catholica Miniſtri dummodo formam, & materiam ab Eccleſia probatas adhibeant, & intendant facere, quod ipſa facit; Ideo S. Stephanus Pontifex, & ſi non Eccleſiæ decretis, quæ nondum condita erant; ſed antiſquiſſima ejuſdem traditione ductus, quam ſemper Eccleſia ſervaverat, conſtantiſſimè reſcripſit illis verbis. *Nihil innovandum, &c.* Innovabant enim contra fidei veritatem, & antiquam Romanæ Eccleſiæ conſuetudinem, de non rebaptizandis Hæreticis

reticis ad Eccleſiam reverſis, ut videre eſt apud D. Auguſt. *lib. 3. de Baptiſm. contra Donat. à cap. 4. & deinceps, & lib. 7. à cap. 5.* qui illos acriter reprehendit & ſingulorum argumenta redarguit.

At verò mea propoſitio de Baptizandis Abortivis ſub conditione, nihil continet contra fidem, aut antiquæ Eccleſiæ con- 4
ſuetudinem cum vt dixi ſupra *Diſp. 3. ſect. 1. n. 6.* contineatur ipſa ſub univerſali illa propoſitione in Tridentino definita. *Parvuli recentes ab vtero matris ſunt baptizandi.*

Nec dici poteſt eſſe contra antiquam Eccleſiæ conſuetudinem, vt gratis ſupponitur; Primo, quia ſi hujuſmodi conſuetudo daretur, eſſet introducta ſolùm à mulierculis obſtetricibus, & à vilioribus, & indoctis perſonis, quæ ſolæ ut plurimum interſunt, dum fœminæ abortiuntur: quare ex ignorantia, vel inadvertentia talium perſonarum proceſſit, ac proinde non cum animo, & intentione requiſita ad abrogandam legem contrariam: Nam ad hunc effectum, requiritur non ſolùm in ſubditis animus, & voluntas eximendi ſe ipſos ab obſervantia talis legis. Suar. *de leg. lib. 7. c. 18. n. 4. ad 9.* Sed etiam in Principe requiritur conſenſus & voluntas illam abrogandi; vel ſaltem 5
connivencia, & taciturnitas Sum. Pontificis qui in hac materia eſt Princeps, & legiſlator; Sed neutrum in præſenti poteſt dici: Non animus Populi Chriſtiani; quia omiſſiones, quæ huc vſque contigerunt in iſto caſu, non ex malitia, quæ cum non conſtet, non præſumitur: ſed provenerunt ex ignorantia, & inadvertentia rudium perſonarum: Non connivencia, Sum. Pontificis: quia quod in privatis ædibus omiſſũ eſt, ex inconſideratione eorum, qui aderant, non potuit vllo tempore ad Sum. Pontificis notitiam pervenire. Sed vigilantiſſimus Paſtor D. Gregor. Papa à me relatus *diſp. 1. ſect. 13. n. 8.* videtur id ſatis prævidiſſe, & propterea, monet & mandat, *vel ipſa hora, qua mater gignit, vel hoc, quod gignitur eadem, qua natum eſt, ſi mortis periculo vrgetur, eſſe baptizandum, ne interveniente paululum mora, inve-* 6
niri non valeat, qui redimatur. Quibus verbis clarè deſcribitur nativitas, & periculum Abortivorum.

Quod autem ſiue inadvertentia, ſive ignorantia in hujuſmodi perſonis concedenda ſit, patet; quia præſens difficultas, neque à Theologis ſcholaſticis, neque à Caſuiſtis fuit vnquam, vel diſcuſſa, vel indicata; Si ergo à Viris doctis, & Profeſſoribus fuit diſſimulata, multo magis idiotas, & indoctos potuit inculpabiliter latere.

Secundo quia etiamſi hujuſmodi conſuetudo eſſet poſſibilis aut de facto daretur, nullo pacto eſſet attendenda. Cum enim de Jure Divino, & de fide ſit certa iſta propoſitio *Infantes Abortivi ſi vivant ſunt baptizandi.* Jam conſuetudo hujuſmo-
7 di eſſet contra Jus Divinum, & contra fidem; ergo non conſuetudo, ſed hominum traditio dicenda eſſet; vt notavit *Suarez de legib. lib.7. cap.6. n.*13. & ſicuti verè à Chriſto Domino dicta fuit *Matth. cap.*15. illis verbis. *Quare, & vos tranſgredimini Præceptum Dei propter traditiones veſtras?* Hæc autem traditio nullum effectum moralem poteſt producere, cum tota ſit ab homine; ut notavit S.Thom. 1.2.*q.*97.*art.*3. & Suar. *d. lib.7. cap.*4.*n.*13. Et homo non poſſit contra Divinam legem prævalere. Quare meritò *in cap. fin. de conſuet.* appellatur *corruptela*, & quantumvis vetuſta ſit, & vulgata, eſt abolenda. Quia vt dicitur *in c. ſi conſuetudinem diſt.*8. Dominus dicit. *Ego ſum Veritas, & non dicit ego ſum conſuetudo*; Ergo veritas non conſuetudo contraria eſt attendenda in caſu noſtro.

Dices Eccleſia ſemper abhorruit novitatem. Ergo cum Eccleſia, ſine hac lege tanto tempore permanſerit, non debet novam legem publicare de Baptizandis fœtibus abortivis.

8 Reſpondeo negando, talem legem ſub generali lege de Baptizandis parvulis recenter ab vtero matrum egreſſis contentam, non eſſe publicatam. Nego etiam S. Matrem Eccleſiam ſemper abhorruiſſe novitatem, ſed tunc ſolùm, quando nedum inutilem: ſed omninò illicitam eſſe judicavit: vt in prædicto caſu contra S. Cyprianum. At verò quando vel utilitatem, vel neceſſitatem agnovit, veras, & catholicas doctrinas declarandi, tam promptè, quàm conſtanter innovavit. Sufficeret ſola S. Auguſtini authoritas ad hoc probandum qui *lib.2. de Bapt. con. Don. c.*3. dixit *quod ipſa plenaria Concilia ſæpe priora à poſterioribus emendan*

emendantur. Sed juvat hic aliquos caſus præter eos quos *diſp.* 2. *ſect.* 9. adduxi, etiam ex eccleſiaſtica ſuper addere hiſtoria.

Et primo in Concilio Hieroſolymis celebrato, quod fuit primum omnium in Eccleſia Dei congregatum, convenientibus 9
ſub D. Petro Primo Sum. Pontifice quibuſdam ex Apoſtolis, & diſcipulis, ut legitur *in Act. Apoſt. c.* 15. hujus innovationis occaſio voluntaria præceſſit, & exemplar. Siquidem cum magna eſſet contentio, & controverſia, an Gentiles, qui ad Evangelium convertebantur, deberent circumcidi, & ſervare legem Moyſi: id quod Iudæi nuper converſi volebant. D. Petrus omnibus in Concilio auditis, tandem decreuit in hæc verba. *Viſum eſt Spiritui Sancto, & Nobis nihil vltra imponere vobis oneris, quàm hæc neceſſaria; vt abſtineatis vos ab Immolatis ſimulacrorum, & ſanguine, & ſuffocato, & fornicatione: A quibus cuſtodientes vos, benè agetis. Valete.*

Ad hoc Decretum intelligendum, oportet ſupponere, quod tam Iudæi, quàm Gentiles, non comedebant carnem Anima- 10
lium, quæ mortua eſſent, ſine effuſione ſanguinis: ſtrangulata videlicet, aut ſuffocata. Iudæi quidem juxta præceptum Domini traditum olim Noë *Gen. c.* 9. 4. *carnem cum ſanguine non comedetis*: At verò Gentiles, vt ait Origen. *lib.* 8. *contra Celſum*, nolebant hujuſmodi carnes ſuffocatas comedere, propter aliam rationem: ſcilicet quia ſuperſtitiosè credebant, eſſe cibum Dæmonum. Volens igitur D. Petrus, & totum Concilium, hujuſmodi diſſenſionem de Circumciſione tollere, & non imponere Gentibus graviſſimum iugum Circumciſionis, decrevit, ut in hoc convenirent, nimirum, ut tam Gentiles, quàm Iudæi nuper converſi abſtinerent *ab immolatis Simulacrorum, & ſanguine, & ſuffocato.* Et ideo ordinavit, ut in re licet leviſſima, remaneret aliquis uſus legalium obſervationum, in Iudæis: ut adnotavit ex
communi SS. Patrum Baron. *ad ann. Chriſt.* 51. *n.* 20. Ad hoc 11
ut Gentiles facilius cum eis convenirent, & duo iſti parietes, in Chriſto lapide angulari, compaginarentur in ædificationem Eccleſiæ: quamvis tam D. Petrus, quàm cæteri Apoſtoli, qui aderant, diſtinctè, & explicitè ſpiritu Sancto illuminante, ut Theologi fatentur, cognoſcerent, hanc obſervantiam

non eſſe diuturno tempore duraturam.Sed ceſſante cauſa,nempe illa controverſia, abolendam eſſe, & antiquandam: uti de facto totius Eccleſiæ Occidentalis conſenſu, quicquid Græci ſubmurmurent, abrogata eſt. Ideo D.Auguſt.contra Fauſtum *lib.32.c.13.ait. At vbi Eccleſia gentiū talis effecta eſt,vt nullus carnalis Iſraëlita appareat;quis jam hoc Chriſtianus cbſervat, ut turdos, vel minutiores aviculas non attingat,niſi quorum ſanguis effuſus eſt?*

12 Conſtat igitur, jam à principio naſcentis Eccleſiæ, Spiritum Sanctum una cum D. Petro tanquam primo Chriſti Vicario, & alijs in Concilio Aſſeſſoribus, ad utilitatem Eccleſiæ, talem legem condidiſſe,à qua poſtea futuris temporibus;per innovationem eſſet utilius recedendum; etiam ut Apoſtolorum ſucceſſores, quandocumque daretur occaſio, ad imitationem haberent exemplum.

13 Innovavit quando in *Trid.ead.ſeſſ.6.can.23.*nullo actuali peccato, vel etiam veniali, peccaſſe unquam Beatiſſimam Dei Matrem,pronunciavit.

14 Innovavit *ead.ſeſſ.13.cap.4.& can.2.*quando in SS. Euchariſtiæ Sacramento poſt conſecrationem, nullam panis, & vini, ſubſtantiam remanere determinavit,& ſuo tempore ſperamus fore,vt cum univerſali Orbis Chriſtiani gratulatione & plauſu innovet, Immaculatam Deiparæ Conceptionem definiendo.

15 Itaque ſi modo Eccleſia decerneret,Abortivos eſſe ſub conditione ſaltem baptizandos,quod hucuſque non fecit,non propterea ſequeretur,quod à ſeipſa differret; cum ſemper in novitate ſpiritus progredi conſueverit; ſi tamen propterea innovaſſe alicui videretur; tunc, potius antiquam doctrinam magis extendere, vt paulò infra conſtabit, quàm innovaſſe dicenda eſſet.

16 Tandem,vt huic ſectioni Colophonem imponam: adverto: non eſſe abſolutè concedendum, quod praxis contraria non baptizandi recentes Abortivos in Eccleſia fuerit, huc uſque univerſaliter obſervata: Nam ego cum ſuperioribus annis in Viſitatione hujus Lucanæ Diœceſis Eminentiſſimo, &

& Reverendiſſ. Domino meo, D. Hieronymo Cardinali Bonviſio Epiſcopo, in muneribus ejuſdem Viſitationis aſſiduus inſervirem, & ruſticas Obſtetrices, diligenter ubique locorum interrogarem, de iis præſertim, quæ ad privatam Baptiſmi collationem ſpectant, nonnullas inveni tam accuratè à Parochis inſtructas, ut hanc doctrinã de Abortivis ſub conditione Baptizandis, ne dum probe tenerent, ſed eam aliquando ad praxim reduxiſſe firmiter aſſerverint. Quare merito Doctiſſimus, & oculatiſſimus Theologus Adm. R. P. Nicolaus Martinez Societatis Jeſu Doctor Theologus, & nunc in Collegio Romano S. Thheologiæ Lector Primarius, in ſua Cenſura, qua meam Protheſim illuſtrare dignatus eſt, dixit, Praxim, hac de re, in Eccleſia, *ancipitem eſſe, & variam, ſecundum opinionem Medicorum, & obſtetricum; nec poſſe probari in Vniverſa Eccleſia viguiſſe, aut etiam nunc vigere, praxim uniformem omninò contrariam, &c.*

SECTIO XII.

Hujuſmodi praxis baptizandi recentes Abortivos, non eſt inconveniens.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia pro temporum opportunitate innovavit, ne dum declarando doctrinas, ſed etiam definiendo modum admiſtrandi Sacramenta.*

2 *Olim Problema erat, an abſolvendus eſſet Infirmus, quem per extrinſecum teſtimonium Confeſſor noverat confeſſionem poſtulaſſe*

3 *Sed modo in Rituali Romano, Paulus V. affirmativam ſententiam decrevit.*

4 *Confeſſionem per Epiſtolam, & Abſolutionem in abſentia ex probabili ſententia jam defendebant aliqui.*

5 *Nunc a Clemente VIII. damnata eſt tanquam falſa , & ſcandaloſa.*

6 *Non propterea infertur , quòd Eccleſia antea defecerit in neceſſariis,cum generalem Doctrinam jam tradidiſſet.*

7 *Idem infertur de Baptiſmo Abortivorum.*

8 *.Et ideò lex de illorum baptiſmo,poſt novam ex humanis doctrinis notitiam,conveniens eſſet.*

ESto innovaverit Eccleſia , & innovatura ſit, quò ad Fidei Dogmata,& doctrinas, quæ progreſſu temporis magis clareſcunt,& contra hæreſes de novo exortas,& exorituras neceſſariæ,aut fuerunt, aut futuræ ſunt. Sed cum in mediis , quæ ad Animarum ſalutem ſunt omninò neceſſaria , cujuſmodi ſine dubio eſt,Sacramentum Baptiſmi, Eccleſia ſemper habuerit illam Divini Spiritus aſſiſtentiam,& illuminationem,qua omnia media providerit,ut illis adhibitis,quilibet ſalvari poſſet,incredibile prorſus videtur, ut omiſerit publicare legem de Baptizandis hujuſmodi Abortivis ſi hæc fuiſſet neceſſaria. Vel ergo univerſalis Eccleſia in hoc defecit , quod nullo modo eſt aſſerendum ; vel non eſt conveniens hujus legis publicatio.

Reſpondeo,hoc argumentum parum à præcedente differre, niſi quòd magis urget repetendo , vel quod defecit Eccleſia in neceſſariis , vel quod hujuſmodi lex non ſit de novo publicanda. Et utrumque falſum exiſtimo. Et primo oſtendo quod

1 Eccleſia,quando neceſſitas poſtulavit non ſolùm doctrinas , & articulos , ad hæreſes profligandas neceſſarios definivit ; ſed etiam circa adminiſtrationem Sacramentorum , quam ad ſalutem Animarum neceſſariam judicavit , quid à Miniſtris eſſet obſervandum , decrevit , & publicavit , quæ hactenus antea non publicaverat ; ut conſtat ex duobus infraſcriptis caſibus.

Jacebat V. G. infirmus aliquis repentino morbo correptus, qui vel nunquam , vel raró per Sacramentalem Confeſſionem ſuorum peccatorum remiſſionem receperat;& videns ſe ipſum in extremo vitæ periculo conſtitutum , Confeſſionem poſtulabat,

bat, & Confeſſarium vocari clamabat: Tunc ex aſtantibus, aliquis accurrere ad Confeſſarium quærendum, inveniendum, & deducendum. Jnterim Infirmus linguæ, & auditûs uſum pœnitus amiſit. Quid faceret tunc Confeſſarius jam adductus, qui ab hujuſmodi pœnitente nullam per ſe ipſum, vel immediatè Confeſſionem peccati excepit, ſed ſolùm quaſi per Interpretem, & mediante illo, à quo fuit vocatus? an abſolvere Sacramentaliter poſſet Infirmum? Negabant plures Theologi, & numero, & authoritate non infimi, qui Canones, & Concilia in contrarium ſibi objecta, commodè explicare putabant. Affirmabant è contra alij plures, quos omnes *Diana part.*3. *tract.*3. *reſol.*4. & Eminentiſſ. de Lugo *de pænit. diſput.*17. *ſect.*4. enumerant. Reſolutio igitur erat problematica, & in utramque partem verſatilis.

Sed Fel. record. Paulus V. omnem de medio ſuſtulit difficultatem; quando in Rituali Romano ſua authoritate, & diligentia reſtaurato, & per Bullam particularem confirmato, hujuſmodi ægrotum mandat abſolui; & quidem non tanquam privatus Doctor, ſicuti fecerat olim *S. Leo Magnus epiſt.*91. *ad Theod.* ſed tanquam Pontifex, & Supremus Paſtor; ut advertit, & probat Card. de Lugo ſupra citatus; ita ut ſententia negativa, jam non ſit amplius probabilis. 3

Tandem S. memoriæ Alex. VII. de anno 1665. propoſitiones 28. & rurſus de anno 1666. alias propoſitiones n. 17. quas prius multi authores exiſtimabant probabiles, prohibuit & damnavit, ut minimum tanquam ſcandaloſas, & inter iſtas nonnullæ erant de ſacramentali abſolutione impendenda. 4

En igitur plures caſus, in quibus S Romana Eccleſia nuper innovavit contra ſententias ab aliquibus antea probabiles reputatas, circa adminiſtrationem Sacramenti pœnitentiæ, tam in caſibus neceſſitatis extremæ, & in articulo mortis adminiſtrandi, quam in aliis caſibus.

Quod autem Eccleſia non defecerit in neceſſariis conſtat ex iis, quæ *diſp.*1. in citata *ſect.*14. *à num* 6. *vſque ad* 18. dicebam. Quod in hac materia Dei providentia intelligenda eſt, juxta ſententiam illam D. Pauli *pr. ad Timot. c.*2. *Deus vult omnes homines*

mines ſalvos fieri. quæ quidem ut ibi notavi, & docent Suarez. *in pr.part.tract.2.lib.4.cap.4.num.16.*Nuñnus *in addit.ad 3.partem q.9.art.3.difficult.2.ad 4.*ſolùm oſtendit. Deum providere hujuſmodi media in generali; quare non fuit neceſſarium ut Eccleſia cujus lumen, eſt irradiatio Divina, ſeu participatio Divinæ Providentiæ, ordinaret in particulari hujuſmodi fœtus abortivos eſſe baptizandos; ſed ſicut Divinæ providentiæ ſatisfuit inſtituere media in generali, quibus omnes ſalvari poſſent, ita Eccleſiæ ſatis fuit ordinare in genere, ut omnes parvuli, quorum vita periclitatur, ſtatim baptizarentur, licet de tali parvulo, puta de abortivo primis diebus nato, nihil ordinaverit. Illud autem fecit omni diligentia, ut conſtat ex Decretis, & Conciliis à me citatis *diſp.pr.ſect.*13.

SECTIO XIII.

Etiamſi humanum Iudicium non ſit ſenſibiliter certum, ſed dubium, an in recentibus Abortivis ſit Anima rationalis, baptizandi ſunt ſub conditione,

SVMMARIVM.

1 *Aqua, ſi per revelationem tantùm conſtaret, & non per ſenſum eſſe aquam naturalem, eſſet materia ſufficiens Baptiſmi.*
2 *In materia dubia poteſt conferi Baptiſma ſub conditione.*
3 *Etiam in aqua ſtillatitia, Iure, Cerviſia, & in ſucco herbarum, & frondium.*
4 *In caſu neceſſitatis non requiritur, quod materia Baptiſmi humano modo cognoſcatur, aqua naturalis.*
5 *Dubium, an jus, vel lixivium, ſit aqua naturalis; an verò quid mixtum, non poteſt humano modo ſuperari.*

Si

SI quis haberet aquam, quæ verè, & in ſubſtantia eſſet aqua naturalis, idque tanquam certum ſciret V.G. ab Angelo; ſed ex apparentia ſenſibili, & humano modo judicando, non appareret aqua, iſte non poſſet validè cum tali aqua baptizare; Nam materia Sacramenti debet eſſe ſenſibilis, quia debet humano judicio ſubeſſe; ita fœtus, ſi in ordine ad noſtram cognitionem non judicatur homo, eſt capax baptiſmi.

Reſpondeo, quod Aqua, quam ego ſcio per teſtimonium extrinſecum certum, eſſe veram, & naturalem aquam, eſſe etiam 1
materiam ſufficientem ad validè baptizandum; Verè enim illa materia eſt aqua naturalis, & eſt ſenſibilis, ſaltem in dubio. Eſto imprudenter operaretur ille, ſi extra caſum neceſſitatis uteretur tali aqua, quæ ſibi non conſtaret certò, & humana certitudine, eſſe aquam naturalem, & ideò dubitaret, an talis eſſet: At in caſu neceſſitatis, & quod alia aqua non adeſſet, non ſolùm poſſet ſed deberet baptizare. Cum enim Eccleſia ex eo quod, Baptiſma eſt Sacramentum maximæ neceſſitatis, nunquam definierit, quod aqua, quæ non eſt naturalis, non ſit in caſu neceſſitatis materia ſufficiens, ſequitur quod poſſit Baptiſma ſub conditione conferri in materia dubia, ut benè notavit *Tutean.* 2
& Baſſæ. in flor. verb. Baptiſmus 2. *numero tertio*, deficiente ſcilicet materia indubitata, & certa; quia in tali caſu, ſuccurritur Animarum periculo, & nulla fit injuria Sacramento. vide *Dian.* 3
part. 5. tract. 3. reſolut. pr. vbi cum *Præpoſit. Tanner & Card. de Lugo* poſſe in aqua ſtillatitia, Jure, & Cerviſia, baptizari; & *Camerota* ibi cum *Tanner.* in ſucco herbarum, & frondium, quod etiam admittunt *Coninch. Caſtr. Tal. Granad & Franc. de Lugo apud Coton.* Cur igitur in illa aqua, quam ego certiſimè ſcio, eſſe aquam naturalem, non potero abſolutè, & ſine conditione baptizare? Neque eſt neceſſarium, urgente aliqua proximi neceſſitate, ut Sacramentum licitè adminiſtretur, quod materia illius debeat humano modo cognoſci, & judicari aqua naturalis, ut benè Card. de Lugo *de Sacr. diſput. 8. ſect. 9. num.* 140. ubi ſi quis, ait, in neceſſitate non inventa certa materia, ſed liquore aliquo, de quo 4
negativè dubitaret, an eſſet aqua, non poſſet examinare viſu, quia locus eſſet obſcurus, nec odore, aut guſtu percipere: Tunc

propter neceſſitatem proximi,poſſet ſub conditione baptizare & tamen poſitis illis circumſtantiis,non poteſt homo judicare, an illa ſit vera aqua; Ergo ſimiliter, poſita illa extrinſeca apparentia, licet non poſſit humano modo reputari aqua, quia tamen ille ſcit,eſſe aquam,poteſt illam adhibere in caſu neceſſitatis; Tandem quia in brodio valet miniſtrari Baptiſma ſub conditione; ergo etiam baptizari poteſt in dubio, an fœtus ſit animatus ſub conditione.Neque enim video differentiam, cur liceat in materia dubia, & non liceat circa ſubjectum dubium miniſtrare hoc Sacramentum ſub conditione.

Dices, impedimentum, quod prohibet Judicium ferre de illo liquore ſuperari poteſt humano modo adhibendo lumen candelæ,vel feneſtræ,aut hominem eſſe occulorum acie, & olfactu benè inſtructum;at verò de illa aqua,& de incertitudine, an vivat fœtus,non poteſt ſuperari.

Reſpondeo neque dubium,an Jus ſit aqua vera,& naturalis, an verò tertium mixtum, poteſt humano modo ſuperari, qua enim arte poſſunt ab eo ſeparari particulæ pinguedinis,& carnis, quæ per coctionem ſimul mixtæ ſunt,& incorporatæ; ita ut ſola,& pura aqua remaneat;qua induſtria à lixivio particulæ cineris concocti poſſunt ita diſiungi,ut omninò ceſſet dubium, an lixivium ſit, aqua naturalis?Et tamen in Jure baptizari poſſe multi concedunt, ut vidimus; & de lixivio docet abſolutè S. Thom.3.*part.quæſt.*66.*art.*4.*ad* 4. Ergo, etiam ſi illa aqua non poſſit humano modo judicari aqua:quia tamen ſcio ab Angelo eſſe veram aquam,poſſum,& debeo illa uti ad baptizandum in caſu neceſſitatis, ergo non obſtat argumentum,quin baptizandus ſit fœtus quia de eo non poſſit judicium certum formari humano modo:quia ad baptizandum ſub conditione ſufficit judicium dubium poſitivum,humano modo fundatum.

SECTIO

SECTIO XIV.

An obligatio babtizandi ceſſet, ex eo, quod aliquæ rationes probabiles ſuadeant primis diebus Animam non eſſe in fœtu?

SVMMARIVM.

1 Proponuntur rationes, quibus Theologi Pragenſes putant quod primis diebus non ſit gravis obligatio baptizandi Abortivos.

2 Si primis diebus fœtus eſſet in quantitate æqualis ovo Columbino deberet baptizari.

3 Non ſola quorumdam auctoritas, ſed etiam rationes ſuadent poſitive fœtum humanum primis diebus vivere.

4 Aſſerere in humanis fœtibus, primis diebus eſſe unam tantum animam ſenſitivam, & illi poſtea ſupervenire rationalem, error eſt damnatus in Synodo Conſtantinopolitana.

5 Poſt accidentalem organizationem creatur Anima rationalis.

6 Secundinis involutum baptizari poſſe fœtum humanum admittunt Theologi Pragenſes.

7 Fœtus humanus, etiamſi recentiſſimus, reſiſtit contrariis tempore aliquo.

8 Punctum ſaliens eſt puſillum animal.

9 In hoc animalculo pulſatio impedita à contrario, aliquando omnino quieſcit.

10 Et naturali tepore digiti adjutum recuperat motum.

11 Hoc punctum quam ſit exiguum.

12 Ex quo infertur Animæ perſeverantia in fœtu ad aliquod tempus

13 Licet plures rationes probabiles opponantur propoſitioni probabili hujus tamen probabilitatem non tollunt.

14 Corpus Chriſti in Incarnatione, quàm parvum.

15 *Humanus fœtus licet minimus, reſiſtit tamen aliquandiu contrarius.*
16 *Prima humani fœtus magnitudo eſt grani hordeacei.*
17 *Magnitudo ovi Columbini, ſi ſatis ſit ad baptizandum fœtum humanum, infert eſſe baptizandum etiam primis diebus.*
18 *Prima membrorum generatio eſt ab anima: & probatur Authoritate Ariſtotelis, & ratione.*
19 *Membranæ ſtatim generantur, & materia diſponitur.*
20 *Calor qui eſt in ſemine, cæleſtis eſt, & citiſſimè operatur.*
21 *Anima ſtatim ac eſt in materia, membra ſibi producit.*
22 *Quod anima primis diebus ſit in fœtu, probabilius eſt, & in praxi ſequendum.*
23 *Confirmantur ſupradicta ex Teſtimonio S. Scripturæ.*
24 *Refertur hiſtoria Davidis, & Berſabeæ.*
25 *Referuntur diverſæ explicationes pro intelligentia Textus.*
26 *Omnes conveniunt, quod mulier ſtatim concipit fœtum.*
27 *Et ratione probatur.*
28 *Nec de medica, ſed de Theologica, & animata conceptione debet intelligi.*

ILluſtriſſimi Domini mei, & Patres Theologi Pragenſis Univerſitatis, mihi ſupplicanti humaniſſimè annuentes, Cenſuram ſub die 3. Martij 1663. & Judicium meæ ſupradictæ Propoſitionis pronunciarunt: Et poſtquam nihil in meo prædicto libello, quod vel leviter Catholicæ doctrinæ opponi videatur, opiniones omnes circa fœtus animationem à me conquiſitas propoſitas, examinatas, & ad intentum operis opportunè inductas, & Libellum ipſum, qui iterum Lucem aſpiciat, dignum eſſe, honorificis verbis declararunt. Tandem concluſionem à me *diſp.* 1. *ſect.* 11. ex prædictis opinionibus illatam, aliquam difficultatem pati exiſtimarunt, ex eo, quod ego non obſcurè indicaverim obligationem baptizandi ſub conditione fœtus abortivos, eſſe gravem, & peccare mortaliter eos, qui occurrente caſu alicujus abortus, primis præſertim diebus in lucem editi, quando grani hordeacei magnitudinem humanus fœtus non excedit, miniſterium hujuſmodi denegaverint.

Probant

Probant autem,non adeſſe hujuſmodi gravem obligationem 1
ita baptizandi biduanum,vel etiam triduanum fœtum.

Primò quia,excepta quorundam authoritate,nullum aliud à ratione poſitivum fundamentum huic ſententiæ de animatione fœtus primis diebus anticipata patrocinari videatur,niſi quod ejus falſitas efficaciter demonſtrari non poteſt.

Secundò, quia cum fœtus primis illis diebus ſit ſecundinarum impeditus involucro, non videtur eſſe baptiſmi capax.

Tertio, quod maximè urgere fatentur, eſt,quia adeò dubia eſt Animæ rationalis perſeverantia in tam exigua, ac tenera materia,ut non niſi veluti leviſſima ignis ſcintilla,quæ ſola relicta, quaſi inſtantaneè extinguitur, debeat iudicari; Nam vel ex materni vteri alteratione,ob quam fœtus expellitur,vel ex alicujus extrinſeci agentis injuria,à quibus recens,ille homunculus nequeat ob ſui teneritudinem ſe defendere, putant nullam prorſus de inexiſtentis Animæ in illo corpuſculo perſeverantia, adeſſe probabilitatem: quia inquiunt tot, & tam gravia ex variis capitibus de capacitate Baptiſmi dubia, certam in contrarium oſtendunt incapacitatem,vt ex illis inferant, nullam eſſe obligationem gravem eo tempore; vel ſub conditione fœtus hujuſmodi baptizandi.

Addunt verò hanc obligationem admitti probabiliter poſſe 2
ſi fœtus in majori aliqua quantitate;puta ovi Columbini egrediatur ab utero, quia tertium inquiunt,& maximum periculum, de ſubitanea fœtus extinctione, ceſſare videtur.

Hæc ſunt quæ Doctiſſimi Patres ingenuè contra meam Propoſuerunt. Sed ego,ſalva ſemper eorum,& aliorum quorumcumque ſapientiſſimorum cenſura, & reverentia, reſponderi poſſe in contrarium,niſi fallar,exiſtimo,ut ſequitur.

Sed Prius proteſtandum mihi eſt numquam etiam in impreſſione prima Lugdunenſi,quæ in hac parte Lucenſi omnino correſpondet,me dixiſſe propoſitionem meam graviter obligare cum hujuſmodi obligationem imponere, & qualificare ad ſuperiores pertineat;ſed ſolum ad aliquam obligationem declarandam quæcumque ſit, rationes ſpeculativas propoſuiſſe; quibus etjam ſimiles proponere in præſenti aggredior. —

Ad primũ igitur dico duo eſſe conſideranda. Primum me non tantum Sennerti, Pemplij, & Fieni authoritates *diſp.pr.ſect* 7.*&* 8. attuliſſe; ſed eorum etiam rationes; quæ in re ab oculis omnium adeò remota, & alioquin gravi, maximoque cum periculo conjuncta, viſæ ſunt probabiles, & non contemnendæ *d.ſect.* 7.*à n.*7.*&* *ſect*.8.*à n.pr.* in compendium redegiſſe Neque dicat aliquis fœtum primis diebus animatum eſſe anima tantum ſenſitiva, cum ſemine traducta; animandum poſtea ſuo tempore
4 Anima rationali ibi à Deo creata.

Nam reſpondetur, poſitionem duarum Animarum in homine, inter ſe diſtinctarum, errorem fuiſſe olim cujuſdam Jacobi, & Syrorum, qui vitam animalem in homine ab anima ſenſitiva rationalem à rationali dependentem aſſerebant, ut notavit *Auctor libri de Eccleſ.dogm.c.*15. inter opera D.Auguſt. to.3. relatus; & *S.Antonin.in ſum.*1.*p. tit.*2.*c.*1. Quem errorem extumulavit poſtea Photius Patriarcha Conſtantinopol. ut refert *Anaſt.Biblioth.* apud *Baron.an.Chriſti* 863.*n.*6.*Sed in Synodo octava Conſtantinop.* Can.11. ut notavi *Diſp.*1.*ſect.*3.*n.*7 damnatus fuit, & tanquam pernicioſiſſimus, omnium voce à Patribus Concilij exploſus.

Probavi etiam ex conceptione, & Nativitate S. Io. Baptiſtæ illas ſententias: quare non videtur eſſe contra me objiciendum, quod præter quorundam Authoritatem, nullum aliud motivum adduxerim.

5 Alterum hic meritò conſiderandum eſt; quod ſi, ut ſapientiſſimi Cenſores advertunt, contraria ſententia, quæ aſſerit, non quidem primis diebus, ſed poſt menſem Animam rationalem infundi, nulla efficaci ratione demonſtratur; & alioquin in omnibus aliis generationibus, & corruptionibus, videmus quod ſtatim, ac accidentalis prævia diſpoſitio, quæ ad novam formam introducendam præmittitur, cum ad illum gradum venerit, cum quo formæ præcedentis, ſeminis nimirum in caſu noſtro conſervativæ qualitates, non ſunt compoſſibiles, formam illam corrumpi, & novam per naturalem exigentiam materiæ ita determinatæ in momento introduci; cur non idem ſentire probabiliter poſſumus de Anima rationali omnium formarum

præſtantiſſi-

præſtantiſſima,quæ ex probabiliſſima ſententia à me *diſp.pr. ſect.7.n.6.*allegata,organa,& membra non ſtatim requirit; ſed ea paulatim accipit à ſuo ſibi agente, vel à ſe ſtatim producta. Huic ſententiæ favent ea, quæ de Anima ſenſitiva Pulli,& Damarum in puncto ſaliente,docuit *Gulielm.Harve.in ſuu exercit.de gener.anim.*& ego mox referam.

Ad ſecundum jam dixi *diſp.pr.ſect.*1.*n.*4. Non deeſſe graves Authores, qui humanum fœtum ſecundinis implicatum, & poſſe,& debere baptizari aſſerunt; qua in re ego non immoror, quia inſtituti mei non eſt, & ipſi DD. Cenſores admittunt, quando fœtus hujuſmodi ovi columbini magnitudinem attingit,& ovali figura conformatus tunicarum hujuſmodi ſine dubio eſt involucro veſtitus.

Ad tertium reſponderi poſſe credo,quod licet major,vel minor teneritudo arguat in fœtu majorem vel minorem virtutem reſiſtitivam; non tamen arguit nullam. Sicut licet minorem virtutem ad reſiſtendum contrarijs habeat infans, quam robuſtiſſimus Uir; non tamen ſequitur, quod ſtatim ac maligna 7
aliqua qualitate,puta veneno inficitur infans,moriatur,nulloq. vel brevi tempore reſiſtens ſupervivat, quamvis robuſtiſſimus ille multum,diuque reſiſtat,ac reluctetur: Fieri enim benè poteſt,ut violentia illa,ſive interna uteri,ſive externa agentis contrarij,ſufficiat ad præcidendum,& expellendum ab utero fœtum,non tamen ſufficiat ad illum omninò necandum: Cum enim aliquibus tunicis quaſi totidẽ clypeis contectus,& ab Authore Naturæ Deo contutatus,non aliquo fragili putamine circundatur ſicuti ova volucrum,quæ facilè confracta,diſpereunt; ſed replicatis membranis armatur,neque etiam illis immediatè adhæret,ne vel leviter aliquando contuſæ,ad ipſius fœtum percuſſionem venire permittant; ſed in humore, quo tota ovalis concavitas, repletur innatans, quaqua verſum ab hujuſmodi violentiis ſatis commodè defenditur, vt omnes Anathomici obſervant.

Et ne videar ſolas rationes ſpeculativas adhibere ad probandum, quod in fœtu adeò immaturè excuſſo, Anima rationalis aliquo tempore perſeveret, & non ſtatim à ſuo naturali domicilio

domicilio extubetur, juvat hic, quæ de puncto ſaliente in ovo
gallinaceo obſervavit Harveus citatus, afferre. Hoc enim pun-
ctum animatum eſſe, & puſillum Animal, ex alternativis pulſa-
tionibus ſyſtoles, & diaſtoles, ad oculum apparentibus, manife-
ſtiſſimè conſtat. At verò aliquando quieſcere hujuſmodi pulſa-
tiones in hoc Animalculo, & poſtmodum eaſdem redire, dili-
gentiſſimè inveſtigavit, & deprehendit idem Harveus; Nam
9 *exercit.16.fol. mihi 65. Sæpiſſimè*, inquit *comperi punctum ſaliens
cum (ceu planè intermortuum) ab omni motu quieſceret, à novo fotu,
motum denuò, & pulſationem recuperaſſe, &c.* & paulo infra *fol.67.*
10 *quin etiam poſt quam punctum hoc ſenſim elanguiſſet, & ſanguine
plenum à motu omni ceſſans, nullumque vitæ ſpecimen exhibens,
morti penitus ſuccubuiſſe viſum eſſet, impoſito digito meo tepente, ſpa-
tio viginti arteriæ meæ pulſuum, ecce corculum denuò erectum revi-
xit, & tanquam poſtliminio ab Orco redux, priſtinam choream redin-
tegravit, &c.* & quod eſt notandum, & ipſe accuratiſſimus In-
dagator Regi ſuo demonſtravit. Eſt adeo exiguum hoc punctum,
quod Corculum ipſe vocat, *ut in exercit.68.fol.mihi 298. In utero,*
inquit, *diſſecto Damarum adhuc palpitans (niſi beneficio radiorum
Solis oblique illuſtrantium) motum eius tremulum, cernere non potue-
11 rim, &c.* Imò ex Guarinonio infra *ſect.16.n.18. & 19.* Corculum
hujuſmodi avulſum, & venis ſpoliatum per horam, & amplius
vivit.

Itaque experientia teſte Anima pullorum, ſeu Damarum in
puncto ſaliente, quod ovali tunicarum involucro concluditur,
inexiſtens, à contrario extrinſeco impeditum, primævam nihi-
12 lominus pulſationem reaſſumit, & mox moriturum, tempore
non breviſſimo, morti reſiſtit. Cur igitur Animæ rationali for-
mæ nimirum, quæ omnes alias antecellit, & quæ non in puncto,
ſed in corpuſculo longè grandiori, & grano hordeaceo ad mi-
nus æquali reſidet, omnem reſiſtentiam & perſeverantiam ne-
gabimus, quam corruptibiles formas habere etiam ad oculum
videmus; Præterea, ex experientia quam infra *ſect.16.num.18.
19. & 20.* affero de puncto ſaliente, conſtat facilius in illo vitam
adverſus contraria conſervari, quo tenerius eſt, & recentius.

Quod vero additur ex pluribus rationibus, quibus dubitatur,
an

an Baptiſmi ſit capax, certam ad idem incapacitatem oſtendi, fateor, me non ſatis intelligere; Nam etiamſi vnam propoſitionem moralem plura, & innumera argumenta, quæ tantum ſint probalia, non autem evidentia, oppugnent; ſi talis propoſitio aliunde habeat ſuam probabilitatem, non faciunt ipſam omni probabilitate carere, quia cum illa argumenta ſupponantur eſſe tantum probalia, ſemper relinquunt intellectum in ancipiti & cum formidine oppoſiti ſaltem in actu pr.m⁻; nunquam igitur propoſitio contradictoria erit certa. 13

Exemplo me declaro. Probabilis eſt iſta propoſitio, ut notavi *diſp.ſr. ſect.* 11 *.n.6. Infirmus moribundus, qui nulla dedit ſigna contritionis, nec deſiderium Confeſſionis oſtendit, ſi Chriſtianè vixerit, ſub conditione eſt abſolvendus,* & eſt probabilis, ſaltem per principia extrinſeca: Et tamen hæc propoſitio, nimirum *non eſt abſolvendus,* quæ eſt ejus contradictoria, multis rationibus probabilibus innitur; non tamen ipſam certam reddunt, quia non ſunt niſi probabiles; & ideo non tollunt alterius contradictoriæ probabilitatem: imò aliqui ex Authoribus, qui illam negativam defendunt, fatentur peccare mortaliter eum, qui in facti contingentia non abſolveret.

Ita eſt in caſu noſtro: Nam etiamſi, ex multis rationibus in contrarium adductis dubitari poſſit, an tenellus fœtus verbi gratia trium dierum, ſit capax Baptiſmi, non tamen deſinunt contrariæ rationes, illum capacem oſtendere; quia à contrariis rationibus evidenter, & efficaciter non ſunt excluſæ; quare non ſequitur, nullam prorſus adeſſe probabilitatem, vel omne dubium de perſeverantia Animæ rationalis in recentiſſimo illo fœtu eſſe ſublatum. Non ergo licebit Baptiſmum conditionalem denegare, etiamſi grani hordeacei magnitudinem non excedat, aut columbini ovi quantitatem fœtus non attingat.

Et confirmatur ex doctrina, quam S.Thom. 3. *p.q.*33.*art.*2.*ad* 2. tradit, de parvitate Chriſti Corporis in inſtanti Incarnationis: Licet enim exiguum valdè fuerit, & fortaſſe minus grano hordeaceo, ut nonnulli, quos ego *diſp.pr.* retuli *ſect.*3. *n.*13. affirmant: at non fuit adeo parvum, ut in eo *non potuerit ratio humani corporis conſervari, cum in tali quantitate,* inquit 14

S. Doctor, *quorundam parvorum hominum corpora animentur*; ſicut ergo homines parvi, quos nanos vocamus, licet multùm diſtent à communi aliorum hominum magnitudine, non tamen carent omni virtute reſiſtitiva, qua ſe aliquatenus à contrarijs defendant; ita humanus fœtus, qui primis diebus, ut cum Riolano
15 dixi *diſp. ſect.* 1. *n.* 2. grani hordeacei magnitudinem non excedit, non debet dici omni reſiſtitiva virtute privatus, præſertim cum Riolanus fœtum hominis puſilli, ſeu nani forſitan obſervaverit, vt facilè quis poteſt ſibi ſuadere, ſi Pinæo crediderit, qui fœtum 12. dierum à ſe viſum, cum ovali forma, iuxta quam illum exactiſſimè pictum deſcribit, ſemipalmarem ferè magnitudinem attingentem, & non ſolùm columbini, ſed etiam gallinacei ovi magnitudinem longè ſuperantem. Ego tamen verius exiſtimo, Riolanum loquutum fuiſſe de fœtu primis diebus conformato: Nam hordeacei grani magnitudinem, eſſe primam humani fœtus menſuram, notavit ex communi Anatomicorum *Fromond. l.* 2. *de Anim. c.* 15. *verſ. Creſcit.*

Demùm Sapientiſſimos, hic, Cenſores precor animadvertere, ne difficultas ſit, in æquivoco; quod enim ex Varolio, & Riolano *diſp.* 1. *ſect.* 1. *n.* 2. adnotavi, fœtum nimirum non excedere à principio grani hordeacei, vel minoris phaſelli magnitudinem, non de toto tunicarum involucro, ſed de ipſo humano corpuſculo, quod intra tunicas continetur, dictum eſt; At verò quod DD. mei Cenſores addunt, Animæ rationalis perſeverantiam admitti probabiliter poſſe, ſi fætus in majori aliqua quantitate, puta ovi columbini, ejiciatur, ſi ad totam tunicarum
17 complicationem, intra quam latet fœtus hujuſmodi reſpexerunt; ut mihi apparet, jam admitterent, fœtum, qui grani hordeacei magnitudinem non excedit, intra tunicas incluſum, eſſe baptizandum: ſi verò magnitudinem ovi columbini præciſè ad humanum corpuſculum, non verò ad ovum referunt, jam non loquuntur de fætu paucorum dierum, ſed integri menſis. Hanc enim ætatem habere fætum talis magnitudinis conſtat ex adnotatis à Pinæo *l.* 2. *c.* 3. *in* 3. *figur.* & à Fromond. *de Anim. l.* 2. *c.* 6. & ex dictis à me ſup. *ſect.* 4. *n.* 2. de corpuſculo 80. dierum.

Cum

Cum itaque de perſeverantia Animæ rationalis in tenero illo corpuſculo non ceſſet omnis probabilitas,non videtur denegandum Baptiſma Animæ illi dubiæ,præſertim quia, remedio tam facili à graviſſimo æternæ damnationis periculo, ſi eſt, certiſſimè liberatur:etenim non obſtantibus ſupradictis in contrarium allatis,vrget adhuc argumentum,quod primis diebus fœtus ſit baptizandus.

Quia fœtus humanus de quo probabiliter dubitari poteſt, quod vivat,eſt baptizandus ſub conditione.

Sed fœtus tertia die effuſus probabiliter dubitari poteſt , quod vivat.

Ergo eſt baptizandus.

Major eſt certa : minorem probat ipſa probabilitas earum rationum,quas P. Arriaga affert ad probandum ibi non conſervari vitam : cum enim eius rationes non ſint evidentes, & demonſtrativæ , ſed tantum probabiles ut conſtat ex Logica ; & benè vrget D. Franciſcus Verde in ſuo Opere inſcripto *Theologiæ fundamentalis Caramuëlis Poſitiones ſelecta in Proœmio verſ. multa poſſem* , *&c.*

Sed quia adhuc aliquis poſſet vrgere, quod neque *ex Hippocrate l.de nat. puer.* ubi ſex dierum; *& lib.de carn.* ubi ſeptem dierum Abortus deſcribitur,neque ex Plater. neque ex Riolano à me relatis *Diſp.*1. *ſect.*10. *par.*3. *n.*3. *&* 5. poteſt cum fundamento aſſeri primis diebus, hoc eſt tertio, ſecundo , vel etiam primo die fætum eſſe animatum; tum quia in illo libro *de nat. puer.* Hippocrates dicit illum Abortum ſex dierum , habuiſſe quidem fibras, & venulas : non autem membra; & quod intra membranas continebatur,erat quidem rubrum, ſed liquidum. At vero alius Abortus de quo *in l.de carn.* quia habebat omnia membra , quæ corpus habere poteſt , oſtendit quidem ſeptima die,fætum eſſe animatum,ſed ante ſextam, & multò magis prima die,id non probat,& ex illa Platerij obſervatione de Abortu pariter ſeptemdiali, nihil amplius poteſt concludi ; ſed imo quod ante ſex dies,intra membranas nihil omnino diſſimilare ſit, vel eterogeneum , ex quo poſſit cum fundamento dubitari de Animæ exiſtentia.

Hæc eſt maxima in præſenti difficultas;ſed quia rationes hujuſmodi non ſunt, niſi conjecturales, ut rectè monuit Riolanus loc citat.non determinant,intellectum ad hanc partem ; & plures rationes pro contraria parte , hanc poſitivè ſuadent , ideò huic propter animarum ſalutem libentius adhæreo.

Primò,quia *Ariſt l.de ſpir.c.3. Attractio, inquit menſtrui humoris ad formationem fœtus,& partium delineatarum auctio , nutricis fa-*
18 *cultatis eſt opus,&c.*ex quibus conſtat, Ariſtotelem docere,quod antequam fœtus formetur,& formatus augeatur, virtus nutritiva,& per conſequens anima eſt in materia,ex qua fœtus debet componi,hoc eſt in materia ſanguinis,& ſeminis : & ne plures formæ completæ ſimul ſint in eadem parte materiæ, oportet intelligere Ariſtotelem ita,ut ſignificet, quod ubi per prævjam utriuſque fermentationem, & accidentalem organizationem utraq. forma corrumpitur, & nunc primò non eſt;nunc primò exiſtat anima à Deo creata , & à naturali Agente illi materiæ unita , & quæ per viam nutritivam , attrahat , & perficiat per formativam.

Neque ad explicandam hanc actionem primam oportet recurrere ad animam matris , cum Excellentiſſimo D.Jo.Marco Marci Medico Pragenſi:non ſolum quia ipſe à me non diſſentit, dum in literis ad me datis, fatetur anima propria informari fœtum,quando per abortum exciditur à matrice ; & ideo mecum ſentit eſſe baptizandum:ſed quia talis poſitio eſt contra doctrinam Eccleſiæ de baptizando filio à ventre matris jam demortuæ cautè extracto , ſi vivus ſit. *vid.diſp.2.ſect* 4 *n.*12.non ergo ut ipſe putat , fœtus quovſque eſt in utero , vivit anima matris.

Et explicatur hæc prima actio attractiva,& nutritiva, melius exemplo oviparorum , quam viviparorum : nam ex ovo anſerino V.G. Gallinæ ſuppoſito,vel è converſo; imò ex ovis Clibani calore incubatis generantur Pulli ; ut teſtatur Aldrou. *l.14.Ornitol.fol.mihi* 227. ergo non virtus nutritiva , ſeu anima matris attrahit particulas ex vitello ovi , & convertit in alimentũ:ſed virtus ſeminalis excitata à calore illo,licet aſcititio, educit animam Pulli de potentia materiæ;& fit punctum ſaliens,&

anima:& iſta aggenerat,format,& producit ſibi membra;ſtatim ac organizatio accidentalis completa eſt:eodem modo de anima humana philoſophandum eſt, quoad vnionem cum corpore : quoad creationem enim eſt à Deo,ſed organizationem accidentalem in humana genitura fieri , velſaltem tertia die eſt valde probabile,ergo, & fœtum eſſe animatum. Hanc eandem doctrinam late tradit,& probat *Ariſt,lib.2.de generat.c.*1.

Secundò,quia negari non poteſt,id quod à Primariis Medicis, Hippocrate,Galeno,& Avicenna alibi adductis præſertim *diſp. 2. ſect.5. à num.*1. *& deinceps* dicitur ; nimirum quod ſtatim re- 19
cepto & fermentato ſemine in utero,membranæ fœtum involuentes generantur prima die : ergo ex hoc fit evidens , naturam non eſſe otioſam ; ſed ſicut operatur ad partes exteriores ſeminis , membranas gignens ; ita & multo magis ad partes interiores ſtatim materiam accidentaliter diſponens, & determinans , ut vitam exigat ; quam quidem operationem. Hippocrates citatus *diſp.*2. *ſectione quinta num.*13. vocat *conceptionem.*

Tertio, quia videmus,calorem elementarem , vel etiam cæleſtem per reflexionem , aut refractionem ſolarium radiorum, illicò intendi,adeò ut quam citiſſime,in ligno,vel alia materia combuſtibili, ignem generet Ergo calor,qui eſt in ſemine, vel in utero,& quem *Ariſtoteles lib.*2. *de gener anim.cap.*3.dicit non eſſe ignem,neque ab igne exortum , ſed calorem , ſeu *ſpiritum reſpondentem elemento ſtellarum,* poterit citiſſimè diſponere materiam,illamq.accidentaliter preparare,ut de eius potentia,educi naturaliter exigat non quidem humanam formam , quæ non eſt materialis,ſed fit ab Authore naturæ Deo,per actionem creativam:ſed vnionem ipſius Animæ cum materia : & quidem hic mihi videtur eſſe intellectus ab Ariſtotele intentus, dum *lib. de cauſ.& propr.element c.*1.dicit,ut habet tranſlatio,quam affert,& ſequitur *S. Thom. opuſ.*28. *articul.*5. quod , *cum cadit ſemen viri in matricem mulieris , decoquitur in ea decoctione forti , &c. cum cadit* , ideſt ſubitò ; quia dicit , tunc decoqui ſemen , cum cadit. *decoctione forti* , ideſt valido , & vehementi calore ; nam alia tranſlatio habet , *decoquit ipſum matrix caliditate ſua.*

 Cum

Cum igitur actio calefactiva matricis calidæ, non calore ignis, ſed Cœli, ſit actio adeo fortis, ut ſtatim ex medicorum ſententia, producat membranas fœtum involuentes, quis non facilè credet in incluſa genitura, propter quam permutandam, eſt à natura principaliter intenta talis actio calefactiva, ſtatim fieri, vel prima filamenta vitæ, vel ad minus, quæ expeditior eſt, organizationem accidentalem; qua poſita ſtatim creatur Anima à Deo?

Quarto, quia probabiliſſima eſt illa ſententia, quæ aſſerit ani-
21 mam rationalem ſtatim, ac eſt in corpore efficere ſibi in materia partes diſſimilares, & membra. *vid. diſp. 1. ſect. 3. n. 12. & ſect. 7. num. 6. & diſp. 2. ſect. 6. n. 1. & diſp. 3. n. 1.*

Ex dictis igitur colligo, quod licet ſit probabilis contraria ſententia, quæ aſſerit primis diebus, fœtum non eſſe animatum; quia tamen etiam alia oppoſita, quam ego tanquam fundamentum meæ Protheſis ſuppono, non ſolum eſt probabilis, ſed probabilior, quia ſolidioribus rationibus, & magis communiter receptis innititur; & quod maximè obſervandum eſt, quia magis in tuto reponit animarum ſalutem; illa verò eaſdem periculo damnationis exponit: ideò exiſtimo ab iſta, quæ aſſerit, fœtum
22 humanum, primis diebus probabiliter eſſe animatum, non eſſe in actu practico de miniſtrando Baptiſmo recedendum; ne ſi forte anima rationalis adeſſet, & ab illa ſententia perſuaſus aliquis, quod non adeſſet, omitteret baptizare, talis anima propter ſcrupuloſam ſpeculationem, damnationi æternæ remaneret addicta.

Et hæc omnia magis confirmantur quia mulier, ex ſacrarum litterarum teſtimonio, de quo plenius in ſequenti Digreſſione, concipit fœtum intra primum diem à præcedente congreſſu inchoatum.

Itaque non obſtantibus iis, quæ pro contraria ſententia op-
23 ponuntur, cum facile diſſolvantur, ſemper adeſt fundamentum opinandi, & probabiliter dubitandi de exiſtentia animæ in fœtu, etiam primis diebus; atque ideo nullo modo Baptiſma conditionatum eſt denegandum.

De

De fœtu à Berſabea concepto, ex adulterio cum Davide. Digreſſio.

HÆc ſupradicta, dum interim eſſent ſub prælo; Amicum audivi mihi ad aures ſuggerentem, quod contingere aliquando poterat, ut nonnemo ſententiam Thomæ Fieni, Danielis Sennerti, & Uopiſci Fortunati Pemplij, dicentium primis diebus, fœtum humanum eſſe animatum, ex eo quod mulier hoc tempore illum in utero concipiat, aut negaret omninò, aut parvipenderet: ideò, ut conſtet, quanto veritatis fundamento ſententia hujuſmodi ſubſiſtat, etiam ſi illorum Doctorum Suffragium non aſſiſteret: (quod tamen non admitto;) placuit, præterea, quæ ex Immaculata B. Mariæ Uirginis Conceptione, & Alexandrina Conſtitutione conſideravi, *diſſ. 3. per totam*, hoc loco præſentem Digreſſionem inſtituere, & Hiſtoriam illam, quam ex ſacris literis petitam *&* *diſp. 1. ſect. 7. num. 7.* omnino ſemel adduxi, diligentius expendere, ut luce meridiana clarius pateat, quam ſolidum ſit fundamentum opiniandi animam primis diebus eſſe in fœtu; cum fœtus hoc tempore ſit in utero.

Hiſtoria hujus facti *lib. 2. Reg. c. 11. 4.* à Sacro ſcriptore, ita deſcribitur. *Miſſis itaque David nunciis, tulit eam: quæ cum ingreſſa eſſet ad illum, dormivit cum ea: ſtatimq. ſanctificata eſt ab immunditia ſua; & reverſa eſt in domum ſuam, concepto fœtu: mittenſque nunciavit David, & ait, concepi, &c.* 24

Jtaque ex certiſſima auctoritate Divini teſtimonij, tria hic ſunt expreſsè certa: Primo, congreſſus Regis cum muliere, ibi *dormivit cum ea*; Secundo quod ſtatim, & immediate poſt acceſſum, & adulterium, *ſanctificata eſt mulier ab immunditia ſua*: & Tertiò, quod quando mulier reverſa eſt in domum ſuam, Spiritus Sanctus atteſtatur, quod jam habebat in utero fœtum conceptum: ibi, *& reverſa eſt in domum ſuam, concepto fœtu.*

Id, quod non eſt certum ex expreſſo Sacræ Scripturæ Teſtimonio, eſt; quod non ſit reverſa in domum ſuam ſtatim, ac abſolutum, & conſummatum fuit adulterium; atque ideò poſſit

eſſe

eſſe locus ad dubitandum,an per aliquot horas, & fortè etiam dies,remorata ſit in Palatio Regis; & tunc jam ex ventris tumore cognita, quod haberet in utero, à Rege remiſſa ſit in domum ſuam. Ideo conſiderandum eſt diligenter,an ex interpretatione illius ſanctificationis ſecundo loco expreſſæ, & ex conjecturis reſultet hujuſmodi intelligentia:an vero, è contra,quod ſtatim, & immediatè poſt perpetratum adulterium,domum ſit reverſa, concepto fœtu.

Prima interpretatio eſt illorum, qui putant, quod quando mulier vocata adivit Regem, menſtruam illuviem jam pateretur: & ideò David ex propriæ habitationis ſolario proſpiciens,
25 vidit illam ſe lavantem à tali ſorde: Sed ſtatim ac fuit à Rege cognita, ceſſavit illud profluvium, ex eò, quod natura ſentiens in vtero conceptum, ſanguinem retinet, tum ad formandum, tum ad nutriendum novum fœtum. Hanc interpretationem dicit non eſſe contemnendam, *Gaſpar Sanctius* quia conſonat cum textu dicente,quod rediit domum mulier *concepto fœtu*;ſed quicquid ſit,an Sanguis quo alitur, & formatur fœtus,ſit ille, à quo mulieres purgantur,an vero alius purior, & ſanior; diſplicet hæc prima interpretatio Lyrano, & Carthuſiano: quia mulier quando eſt in profluvio ſanguinis,pallida eſt,turpis,& abhominabilis;at verò eodem tempore;quo David illam proſpexit lavantem ſe,erat,inquit textus, ***pulchra valde***: & ideo illam Rex concupivit.

Secunda interpretatio eſt aliorum, qui dicunt, quod mulier cum eſſet ſterilis,& infœcunda ab hujuſmodi ſterilitatis opprobrio per Regis acceſſum liberata eſt: quia ſtatim concepit: & ideo ſtatim dicitur ſanctificata, & domum reverſa *concepto fœtu* ita refert Abulenſis,Authorum ſuppreſſò nomine.

Tertia,quia ſemel tantum cum Rege adulterata eſt,ideo ſtatim dicitur *ſanctificata*,ideſt ſancte ſe deinceps, & caſte geſſit: non enim Rex permiſit illam aliquo, vel brevi tempore in ſuo Palatio permanere,ne amplius cum ea peccaret; ſed ſtatim illam dimiſit;ita referunt,tacito Doctorum nomine *Abul.Carthuſ.& Sanctius*.

Quarta eſt, quod mulier ſtatim poſt carnalem conſuetudinem

dinem cum Rege,purgavit ſe ipſam à ſuper fluo ſui ſeminis,lavando ; & hanc explicationem probant , & ſequuntur *Abul. & Chartuſ.*qui dicit eſſe brevem,& certam *Hugo Card. Pined. in Salom.l.1.c.7.num.5. & Sanctius.* & ideo *Pagninus* , *& Tigurina* illud *ſanctificata eſt* transferunt.*& purificavit ſe ipſam.* Quamvis autem admiſſa hac interpretatione , non neceſſario ſequatur, quod ſtatim reverſa ſit domum , vel quod particula *ſtatim*,conjungenda ſit, & referenda etiam ad conceptum fœtum ; quia adhibita hujuſmodi lotione , aliquo tempore in Regio Palatio adhuc permanere poterat:tamen ſubita iſta lotio,arguit ſubitum diſceſſum , & iter ad propriam domum : nam ita immunda, & ſordida , fœmina à Palatio non facile fuiſſet egreſſa , ſed compta,& compoſita, ne occurrentes Aulici, aliique per viam, ex perturbato habitu,& aſpectu facinus cognoſcerent.*Vgo Card.* dicit,*ſtatim ſanctificata eſt, ideſt ſtatim lavit ſe : vel ſtatim concepit. & Abulens. quæſt.7. in cap.*11. dicit, *ideſt immediatè poſt primum acceſſum David ad eam , reverſa eſt in domum ſuam. Pineda ſtatim concepiſſe* , admittit cum *Nicolao* , *Dioniſio* , *& Hugone.*

Quinta,&ultima interpretatio explicat,quod purgata ſit mulier ſubito à menſtruis,non quidem præcedentibus,aut præſentibus , ſed à futuris uſque ad partum:ita *Lyranus:quia*,inquit , *in illo congreſſu concepit,ut patet in textu:poſt conceptionem autem ceſſat fluxus menſtruorum,quia ſanguis ille cedit,in formationem fœtus, & eius alimentum,&c.*

Omnes igitur Interpretationes conveniunt in hoc,quod particula illa *ſtatim*,non ſolùm referatur ad ſanctificationem aliquo ex ſuperadictis modis intellectam;ſed etiam ad conceptum fœtum;ita ut ſenſus Sacræ Scripturæ juxta communem interpretationem ſit,ut Berſabea,in hoc acceſſu, & adultera commixtio- 6
ne,ſtatim conceperit fœtum.

Et hanc communem intelligentiam, non ſolum probat Interpretum authoritas; ſed etiam ſuadet ratio : ex eo enim, quod domum reverſa Berſabea obſervavit fortè per aliquot dies , aut etiam ſubito ſe concepiſſe ; nè ſi multo tempore tardaſſet hoc Regi ſignificare , putare potuiſſet David ; quod

ex alio concepiſſet, miſit nuncium, qui ſuo nomine ſtatum in
27 quo erat, aperiret; conjectant Auctores, conveniſſe illam cum Davide, ut ſtatim, ac ſe gravidam deprehenderet, renunciaret, ut poſſet Rex opportunè providere, ne adulterium in utriuſque adulteri opprobrium, & diffamationem innoteſceret. Et ideo David ſtatim, ut mulierem concepiſſe audivit, adulterio jam patrato, novum ſcelus addere cogitavit, homicidium ſcilicet Vriæ Uiri Berſabeæ, quem de facto fecit occidi, & Berſabeam duxit in uxorem, Ex hujuſmodi diſcurſu, valde fundato, & veriſimili *Abul.q.7.in cap.11.lib.2.Regum* dicit.*noluit ergo Rex, quod Berſabea remaneret amplius in domo ſua, ne ex hoc cogneſceretur factum, & infamaretur, &c.* quare *ſtatim mulier reverſa eſt in domum ſuam concepto fœtu.*

Conſtat igitur, tam ex communi interpretatione, quàm ex ratione mulierem ex adultero concubitu, ſtatim, & non poſt aliquot dies, fœtum concepiſſe, naturali via, abſque miraculo, aut extraordinario concurſu.

Neque tam communi, & ſinceræ interpretationi, poteſt obſtare, ſi aliquis dixerit, in textu S.Scripturæ, ſermonē eſſe de conceptione Medica tantum, ſeu de genitura in qua non eſt anima. Nam reſpondetur primo, ibi à Divino Hiſtorico expreſsè dici, quod concepit fœtum: conceptio autem medica, ut dixi ſup. *ſect.4.nu.*3.eſt attractio, ſeu receptio materiæ in utero; ex qua fœtus generatur: ſed ipſa genitura, vel actio ipſam attrahens fœtus non eſt. Secundo jam *diſp.1.ſect.7.n.7.&* 8.oſtendi uſitatum Sacræ Scripturæ ſtylum eſſe, quod nomine fœtus, filius intelligatur. Tertio, vanum eſſet, ut ibi dixi, quod quando mulier Davidi per nuncium ſignificavit, ſe concepiſſe, intellexiſſet de conceptione Medica, ſeu de genitura, non vero de filio; cum multo antea per ſe ipſam, & antequam de Palatio diſceſſiſſet, potuiſſet de illa Regem admonere.

Demum minus obſtat, ſi quis ad embryoniſmum recurrens diceret, fœtum huiuſmodi, habuiſſe quidem ſubito vitam; ſed vegetativam tantum, non rationalem. Nam centies dixi, & millies repetam, ſententiam illam de vita em-
28 bryonica, jam à Scholis exulaſſe, & ſolum in Schola Thomiſtarum

ſtarum gaudere aliqua immunitate;& quidem pro breviſſimo tempore, ut dixi ſupra *ſect.*7, Et quod primis diebus Anima non embryonis, ſed animalis propria ſit in fœtu, docet *Ariſt.cit.l.*1. *de Gen.ani.c.*1. ubi: poſtquam ſolido, & longo diſcurſu, dixit primum membrum, quod à Generante media virtute ſeminali producitur in animali perfecto eſt Cor, dicit vivere anima propria, quæ principium eſt, quo augetur, & alia membra acquirit. Igitur, quia ſententia, quod prima humani fœtus vita ſit ab anima rationali, communior eſt & probabilior, ex hoc Sacræ Hiſtoriæ teſtimonio efficaciter confirmatur, vrget aliqua obligatio baptizandi humanum fœtum, etiam primis diebus ab utero excuſſum.

SECTIO XVI.

Expenditur iterum argumentum ex puncto ſaliente petitùm, ex cujus ſolutione confirmatur Animæ præſentia in fœtu.

SVMMARIVM.

1 *Motum pulſationis in puncto ſaliente non eſſe ab Anima præſente, ſed à ſpiritibus circumfuſis.*

2 *Pulmonis actio ſupponit cordis pulſationem, & vitam.*

3 *Pulmo ex natura ſua immobilis, motum habet à Diaphragmate.*

4 *Pulſatio cordis præcedit tempore pulmonis reſpirationem.*

5 *Humani fœtus primam productionem probat Ariſtoteles ex puncto ſaliente in ovo Gallinarum.*

6 *In animalibus non dum editis ſeu in fœtibus pulſatio cordis præcedit pulmonis motum.*

7 *Pulmo poſt ipſum cor apparet in fœtu.*

8 *Pulmo in fœtibus eſt rubri coloris.*

9 *Alimentatio præcedens pulmonis reſpirationem, arguit animæ præſentiam.*

10 Pulmo quando in fœtu incipiat moveri.
11 Motus pulmonis pendet à pulſatione cordis.
12 Pulſatio, & reſpiratio ſunt actiones valdè diverſæ.
13 Tertia die, ab ovo incubato, apparet pullus totus factus.
14 Primo fit fœtus, & poſtea membranæ, ex Guarinone.
15 Die octava ſi ſanguis totus hauriatur à venis, ipſæ venæ calorem ſanguineum amittnut; ſolum cor pulſat, & ſanguineum remanet.
16 Septima die nulla adhuc Iecoris ſpecies apparet.
17 In ovo gallinaceo pulſatio puncti ſalientis non poteſt eſſe à gallina incubante.
18 Cor ab animali avulſum eo diutius vivit, quo recentius eſt.
19 Corculum iſtud extractum, & venis ſpoliatum per horam, & amplius vivit.
20 Nona die à fœtu avulſum vitam non retinet, & quare.
21 In illo corculo eadem vitæ ſigna ſunt primis diebus, ac in proceſſu temporis
22 A puncto ſaliente incipit vita humani fœtus.

Continuat R, P.G. H. vrgere contra me, quod ex puncto ſaliente ab Harvæo prænotato, probare voluerim, Animam primis diebus exiſtere in fætu, quia in illo puncto datur tunc motus dilatationis, & conſtrictionis: At ipſe conſtanter negat, hujuſmodi motum eſſe ab Anima fætus, quia inquit, omnis motus animalis, ſive in ſtomaco, ſivè in inteſtinis, ſive venis, ſive arterijs, ſeu nervis, ſeu corde, fit à reſpiratione, & impulſu pulmonis; Quibus omnibus carere ſupponitur illud Corculum, ſeu
1 punctum ſaliens: Et interrogatus, vndè nam illa pulſatio proveniat? reſpondet, vel à ſpiritibus ſe verſantibus intra ovi putamen in oviparis; vel à reſpiratione Matris in Viviparis: Quare infert ex ovini puncti operatione, & ſaltu, vitam animalibus non benè inferri.

Confirmat vero diſcurſum, quia ſicut vita hominis non permanet ſublato penitus, vel diù impedito reſpirationis organo: ſic non infunditur Anima, niſi prius organis conformatis.

Reſpondeo, hanc inſtantiam ſupponere, quod probare debuiſſet,

debuiſſet, nimirum à pulmone in fœtu dependere illam cordis
pulſationem, ab Harvæo obſervatam,& ante ipſum etiam dili-
genter notatam à Chriſtophoro Guarinonio Rodulphi II. Jm-
peratoris Medico *in opuſc.de natur.human.ſerm.*2.Hic liber nuper
ad manus meas pervenit, in quo Author multa, quæ Harvæus
prætermiſit, de puncto ſaliente, admonet opportunè, ut mox
referam.

At verò contra talem ſuppoſitionem,quod nimirum omnis
motus in Animali fiat à reſpiratione pulmonis,tota Medicorum
Schola reclamat,cum Galeno; imò etiam cum Ariſtotele, qui 2
*lib.3.de partib.Anim.*cap.6.ait,*pulmo igitur ſpirandi officio delega-
tus eſt,qui originem quidem ſui motus accipit à corde, &c.* Et Gale-
nus, quod Pulmo non per ſe, à thorace moveatur,aſſerit *lib.6.
de vſu partium cap.x.* his verbis *Demonſtratum enim in libro de* 3
*Pulmonibus eſt, Pulmonem ipſum ex ſe motus omnis expertem, à tho-
race moveri continenter, &c.* Uerùm hæc de animalibus adultis,
non verò de fætu primis diebus genito procedunt; quare ad-
dendum eſt ex Ariſtotele *in lib.de ſpiritu cap.*3.quod conſiderans
ibi Philoſophus tres operationes de facto inveniri in fætu, qua-
rum prima eſt pulſatio,Secunda alimenti attractio,ſeu nutritio,
& Tertia reſpiratio,inquirit;an motiones hujuſmodi ſint coæ-
væ:& reſpondet affirmativè:*Nam alitio* inquit, *priuſquam totum
animal ſit perfectum,eſt;& poſtquam perfectum eſt Animal. Attra-
ctio enim menſtrui humoris ad formationem fætus, & partium deli-
neatarum auctio, Nutricis facultatis opus eſt;quemadmodum deſigna-
tio partium ex ſemine,formatricis. juxta quem ordinem reſpirationis
motus poſtremus fuerit.Nam tum primum reſpirat,vbi in lucem editus
fuerit, partus; eaque propter poſtremus hic motus eſt; Nam alimenti* 4
*attractio elaboratioquè,non ſolùm poſt,ſed & priuſquam integris ſuis
partibus Animal ſit abſolutum, in utero peragitur. Reſpiratio-
nem itaque hic motus præcedit. At pulſus per initia, in conſtitu-* 5
*tione cordis emergit, id quod in ſectione vivorum, & pulli forma-
tione ex ovo deprehendere liceat, &c.* hæc Ariſt. ibi, *& libro
ſecundo, de gener.anim.cap.*2. probat primum, quod generatur,
& vivit, eſſe Cor.

Ex quibus clarè conſtat, ſententiam Ariſtotelis eſſe, nu-

tritionem tempore præcedere reſpirationem, cum hæc in illius ſententia non ſit niſi *tunc primum, ubi in lucem editus fuerit partus*; At pulſum cordis ipſa alimenti attractione eſſe priorem, quia per initia *ſtatim in conſtitutione cordis emergit*: *Id, quod*, ait, *ex ſectione vivorum, & pulli formatione ex ovo deprehendere*
6 *licet, &c.*

Notanda hic duo ſunt. Primum, Ariſtotelem ex ſectione vivi fætus probaſſe pulſum cordis tempore præcedere nutritionem, Secundum, humani fætus primam formationem ex pulli procreatione probari.

Conſonat Ariſtoteli obſervatio Galeni ex Anatomicis ſectionibus facta: Ipſe enim *lib. 15. de uſu partium cap. 4. & 5.* docet, arterias, & venas, quæ circa uterum Matris ſunt exiguæ, cujuſmodi ſunt arboris radices extremæ, fætui per umbilicum inſeri arteriis, & venis jam in fætu procreatis: Et quidem non venas arteriis, & arterias venis, ſed venas cum venis, & arterias cum arteriis in unum coeuntibus, ſcilicet, duas arterias, & totidem venas, duabus arteriis, & duabus venis copulari, & commiſceri: Ita tamen ut neque venæ hepar prætergrediantur, & in aliud membrum inſigantur; neque arteriæ, non niſi ad magnam arteriam, quæ à corde exoritur, ferantur. Hæc autem arteriarum, & venarum matris, cum arteriis, & venis fætus conjunctio, à natura facta eſt, inquit *cap. 5.* ut fætus trahat à matrice ſanguinem, & ſpiritum, & exindè alimentum, & vitam: ſed venarum, & arteriarum hujuſmodi procreatio, conjunctio, & alimenti attractio
7 non poteſt à pulmone, vel fieri, vel juvari, cum ſine reſpiratione aeris fiant, & Diaphragma, à quo ſolùm pulmo motum habet, nondum apparet, quod etiam docet *Ariſtoteles lib. 1. de gener. animal. cap. 1.* quatenus dicit, quod *pulmo poſterior corde in primo ortu conſpicitur, &c.* ergo alimenti hujuſmodi attractio, cum Animæ vegetativæ ſit actio, quæ à fætu nondum animato fieri non poteſt, ſequitur eſſe Animæ in fætu exiſtentis argu-
8 mentum.

Confirmatur, quia idem *Galenus. d. lib. 15. c. 6.* rationem reddens, quare fætus in utero exiſtentis pulmo ſit rubri, non autem ſubalbi coloris; ut eſt in adultis animalibus, reſpondet, *quia tunc nutritur*

*nutritur(quemadmodum reliqua viſcera) per vaſa, unicam tunicam,
& eam tenuem habentia, ad quam per venam cavam ſanguis perve-
nit, quò tempore fœtus in utero geſtatur, In natis vero obcæcatur qui-
dem vaſorum perforatio; aër autem copioſiſſimus tunc incidit: San-
guis verò pauciſſimus, idemque tenuiſſimus. Quin etiam pulmo, 9
tunc motu perpetuo agitatur animali nimirum reſpirante; quo fit, vt
ſanguis à ſpiritu inciſus motu duplici, altero, quem ex arterijs habet;
altero, quem ex pulmone acquirit, tenuior adhuc ſe ipſo, & mol-
lior, ac velut ſpumoſus efficiatur; ob eamque cauſam ſubſtantia
carnis pulmonis ex rubra, gravi, ac denſa, in albam, levem, ac
raram transfertur. Quam rem opinor, me dixiſſe, pulmoni eſſe 10
utiliſſimam, dum in motibus reſpirationis thoracem ſequitur; ægrè
enim præ pondere moveretur, ſi ſimilem alijs viſceribus carnem ha-
buiſſet. Æquum igitur eſt hic quoque naturam admirari, quæ cum
viſcus augeri dumtaxat oporteret, ſanguinem purum ei ſuppeditabat,
cum verò ad motum fuit traslatum, carnem levem inſtar alæ cujuſ-
dam fecit, vt facilè à thorace dilataretur, &c.*

Jta Galenus, ex quo conſtat, fœtum in utero jam animatum,
& pulmone inſtructum, habere ipſum pulmonem gravem, pon-
deroſum, & ad motum ineptum; ergo ex eo, quod aliqui mo-
tus vitales, ſcilicet pulſationis cordis ſint in fœtu, non licet
inferre, quod non ſint ab Anima inexiſtente, quia pulmo antea, 1
aut non fuit, aut fuit immotus, ſed nondum ad motum diſpoſi-
tus, Conſtat etiam tantùm abeſſe à vero, vt cordis pulſatio cau-
ſetur à pulmone reſpirante, ut argumentum ſupponit; quod
imò pulmo tunc incipiat poſſe moveri, ſeu reſpirare, cum ſan-
guis à motu, quem ex arteriis habet, attenuatur, & rareſcit, ut
ita ſanguinea illa ponderoſitate exoneretur.

Præterea, & ad hominem; Tranſeat ſuppoſitio, quod omnis
motus animalis, & pulſatio illa vitalis in corculo pendeat ab
animali expiratione, & reſpiratione pulmonis: Ex carentia
motus animalis in pulmone, non benè infertur pulſationem il-
lam non eſſe vitalem, ac proindè, neque Animæ inexiſtentis
indicium. Pulſum enim, & reſpirationem, duas eſſe Animæ
operationes valde diſtinctas, & diverſas, dixi cum Ariſtotele,
& aſſerunt Medici communiter cum Galeno: Et patet, quia

pulſus eſt motus omninò naturalis determinatus à natura, & ideò neceſſarius, ut non poſſit à nobis pro libito impediri. Te-
12 ſtatur *Ariſtotel. d. l. de ſpiritu c.* 3. & experimur nobis volentibus, reſpirationem, & contineri, & cohiberi, licet non impunè, ad longum tempus; Ideo ut refert *Mercurialis l.* 3. *art. Gymnaſt. c.* 6. de Milone illo, capite, fronte, coſtis, & pectore, ſolidiſſimis vittis ligato, tandiù ſpiritum retinuiſſe, donec venæ intumeſcentes vittas illas diſcinderent. Et de Servo illo barbaro teſtatur *Galenus l. 6. c. 6. de mot. muſc.* quod cum irâ vehementer concitatus mortem ſibi ſtatuiſſet inferre, humi proſtratus, reſpirationem longo tempore cohibens, ſtetit diù immóbilis, tandem paulum volutatus, mortuus eſt.

Poſtremò confirmantur hæc omnia ex iis, quæ *Guarinon ſerm. 2. cit. fol. mihi* 58. notavit, & in obſervationibus à ſe diligenter de ovis à Gallina, incubante, animatis deprehendiſſe, teſtatur,
13 nimirum *tertia die, & ferè etiam ſecunda nondum finita, cor rubrum cernitur, emittere duas venas primum ſimplices, poſtea vix ſex horis adjectis, eas protendere in ramos: Interea pullo jam toto facto, ſed nondum ſenſui conſpicuo, quoniam pellucido admodum, & tenui corpore eſt, &c. membranis illis continentibus non dum expreſſis, aut factis, minus viſui officientibus, ut neque pulli corpus, pellucidum officit, quin cor ipſum, & motus eius perſpiciatur, &c. veniunt venæ tanquam vmbilici, &c. ferè ſecunda, certè tertia die conſpicua, hac*
14 *die jam membranam ſuam ramuſculis à ſe emiſſis delineantes, &c. quarta die jam membranæ ſpecies diſcernitur totum continentis, non tamen adeò denſa eſt, quin per ipſam fœtus intus inſpiciatur, &c. ubi clarum eſt, quod primo fit fœtus ipſe; non membrana eum continentes, & in eo primum cor, &c. poſt fœtus ſpeciem ſatis conſpicuam venis ruberrimis; pro magnitudine eius maximis, & pleniſſimis, adeò vt quartam partem ejus corpuſculi craſſitudine ſua exequent rami venarum promittuntur, &c. ita poſt animantis formationem, & vitam, membranæ fiunt, &c.*

Die octava cor non ſolum conſtat ipſum, ſed una cum venis colore cum illis ſimillimo, rubro nempe, apertè micat, ſeu movetur; ex quo ſi ſanguis exhauriatur, cor & venæ valde minuuntur; & colore

amiſſo

*amiſſo,aſpectum fugiunt,&c. cor autem ſola motione,& duobus pun-
ctis,minimis,rubris (credo ventriculos duos referentibus) deprehendi-
tur, &c. ſeptima autem die propter concretionem membranæ omnem
ferè fœtum obſcurant; cor verò unum,ob colorem denſiſſimum,ut venæ
etiam, atque ob motum, perſpicitur; à quo ſi exhauriatur ſanguis,
relinquit tamen duo illa puncta rubra. Interea jecoris nondum ulla* 16
*ſpecies conſtat: Sed hac die ſeptima liquor, ſeu mucor quidam luteus
cordi ſubjectus,attentè inſpectantibus,deprehenditur, qui vix tactus,
diſſoluitur; quod jecoris initium concreſcentis eſt, ut & ſedes eius
oſtendit, & ſequentibus diebus firmius in iecoris corpus conſiſtere cer-
nitur,&c.*

Ex hac obſervatione,quicquid ſit,quod membranæ non fiant
ante fœtum, contra ea, quæ ſupra *diſput.*1. *ſect.*5. *num.*3.4.5.
6. & 7. dixi,adnotandum eſſe puto in rem noſtram, quod ſpi-
ritus animales,ſeu vitales,quos P.G.H. ut Animam neget adeſ- 17
ſe, dicit,cauſare pulſationem in oviparis,& ventriparis, non
poſſunt eſſe à matre impreſſi, cum iſti in hoc puncto Gallina-
ceo,toto ovi putamine, & loco etiam interjecto, ſint à matre
ſejuncti:ergo neque in ventriparis, licet per venas, & arterias
matris circa uteri cavitatem,radicatas,& erumpentes,venis, &
arteriis fœtus ſint conjuncti,Ergo totus ille, qui in corculo mo-
tus pulſationis apparet,eſt ab Anima exiſtente.

Præterea ſingulare eſt, quod ſi ab illo corculo exhauriatur
ſanguis,venæ colorem adeo deperdunt,ut non appareant;licet
antea eſſent ruberrimæ, ſolùm cor conſiſtit,& movetur,& duo
illa puncta, ſeu cordis ventriculi, neque ſanguinem,neque co-
lorem amittunt: ergo ſi in corde ſicuti in venis eſſent,ſoli ſpi-
ritus cauſantes pulſationem, deberent tam in venis, quàm in
corde eodem modo languere, & deſinere:ergo ſignum eſt, in
illo corculo,principium illius pulſationis firmius exiſtere,nem-
pe animam.

Præterea addit Guarinonius, *fol.*61. illud *indicio certiſſimum
eſſe,quod vivat cor;quoniam avulſum à corpore,& ab omnibus venis* 18
*abſciſſum,adhuc vivit,& pulſat;quod in adultis jam animalibus vi-
demus, ſi viventia aperiantur, & cor eximatur, Et tamen diutius*

vivit, quo teneriora recentiuſque nata animalia fuerint, ut expertus
ſum; in pullis propriè avulſum cor, venis ſpoliatum, tota hora ſe ſe mo-
vet, inæqualibus pulſibus, modo rarioribus, modo crebrioribus, &c. Cum
19 *verò cor jam moriturum eſt, per quartam horæ partem, ſolo altero*
laterum movetur, & ad finem vitæ ſolus ventriculus, non etiam
cuſpis contrahitur, dilataturque. Nona die, qua jam corpuſculum
20 *pulli obfirmatum conſiſtit, vel propter ſectionem duriorem, gravio-*
remque vel quamvis aliam cauſam, ſæpè vidi, quod cor avulſum
non retinet vitam: quin interdum, aperto thorace, motum amittat;
quod certè eò minus diu vivat, quo grandius, & perfectius factum
animal eſt, habeo exploratiſſimum: Et ratio ea eſſe poteſt, quoniam
vitæ, & animantis vis primum in ſui initio tota comprehen-
ditur; in puncto enim temporis animantis generatio eſt, poſtea
verò partibus reliquis expreſſis, ipſa in eas diſtributa, ut jam
illis egens, & ſanguine, jam ſe ſe in ſolo corde ſuſtinere non
poteſt, &c.

21 Ex his quæ Guarinonius tam accurato ſtudio, & tanta dili-
gentia obſervavit, duo facile inferuntur in hoc argumento non
contemnenda. Primum eſt quia hujuſmodi corculum, ſeu pun-
ctum ſaliens à tenero illo, & vix formato corpuſculo avul-
ſum, eadem omnino ſigna vitæ exhibeat, & præſeferat ac aliud
quod ab animalis adulti, corpore extrahitur, ſed hoc, certiſſi-
mum eſt, antequam extrahatur vivere, ergo & illud. Secundum
quod infertur eſt, quia ex teſtimonio præſtantiſſimi hujus
Medici exploratiſſimum eſt, eſſe proprietatem viventis, & ani-
mati cordis quo animal eſt recentius, & quo pauciores vitæ
dies habet, eò longius in vita conſervari: quo vero eſt adultius,
& plures vitæ dies habet, eo brevius vitam protrahere: & ra-
tio eſt, inquit, Guarinonius ibi fol. mihi 61. *quoniam vitæ, &*
animantis vis primum in ſui initio tota comprehenditur; in puncto
enim temporis animantis generatio eſt: poſtea vero partibus reliquis
expreſſis ipſa in eas diſtributa, ut jam illis egens, & ſanguine ipſo
jam ſe ſe in uno corde ſuſtinere non poteſt. &c. aliam rationem, &
quæ mihi magis arridet, mox ex doctrina Galeni ſubiicio.
22 Ergo corculum illud vivit, Anima in eo exiſtente. Et à ſimili
puncto ſaliente vitam humani fœtus inchoari ſupponit Author,
quatenus

quatenus ad explicandam hominis vitam, pulli vitam obſervat, & præter Ariſtotelem *ſupra num.* 5. recens, & eximius anatomicus *Ioan. Riolanus in lib. Enchirid. anat. lib.* 2. *cap.* 37. idem ſentit,

Neque obſtat, quod in fine argumenti pro confirmatione additur ad negandam Animæ præſentiam, quod nimirum ſicut vita non poteſt conſervari in animali, ſi vel auferatur omnino vel diu impediatur illi reſpiratio; ſic non poteſt infundi, niſi organis jam penitus abſolutis.

Reſpondetur enim ex Galeno *lib. de pulſ. vſu cap.* 2. in Animali jam nato impedita diu vel ſublata reſpiratione, vitam per ſuffocationem deſinere, *vt in cucurbitulis, quibus Medici vtuntur, flamma illico extinguitur.* Quia ex multo ſanguine jam genito in animali, & ex augmentatione caloris in ipſo, reſpiratio neceſſaria eſt *ad innati caloris conſervationem*, inquit idem Galenus *lib. de vtilit. reſpirat. c.* 5. At vero, vt iam vidimus, antequam in animali detur neceſſitas reſpirandi, datur vita, & & vitalis pulſatio in corde, & arteriis, atque ita omnes recentiores Medici, & Anatomici vno ore fatentur.

Minus obſtat, quod ſuperiore anno 1672. dum Romæ eſſem obiiciebat mihi Eminentiſſimus & Doctiſſimus Cardinalis dicens, non recte me inferre animæ rationalis præſentiam in fœtibus paucorum dierum, ex huiuſmodi motibus in pulſificatione deprehenſis: nam quotidie videmus in Macellariorum officinis, occiſis jam, & mortuis animalibus, partes eorum, & membra diſſecta, in fibris & partibus nervoſis conſervare aliquos motus & tamen ſi animalia mortua ſunt, certum eſt corruptam animam non adeſſe. Nec vitatur argumentum, dicebat Eminentiſſimus ille, ſi dicas animas brutorum cum ſint diviſibiles, remanere ad aliquod tempus, partialiter in illis membris. Nam urgebat dicens, quod nuper ex Belgio, litteris acceptis ex quorundam latronum cadaveribus, quorum membra Prætor mandaverat in partes diſſecari, & in apertum aërem ad ultionem juſtitiæ appendi, & exponi, in oculis omnium, eoſdem motus poſt notabile tempus continuari, fuit obſervatum.

Oo 2 Nam

Nam quicquid ſit de hac latronum hiſtoria, in qua quod narratur, non ſine miraculo fortaſſe contigit, Reſpondebam, meam Propoſitionem, non habere pro fundamento hujuſmodi motus, ſed varias medicorum obſervationes tam veteres quam novas, circa corporis humani formationem primis diebus inchoatam: ſed nunc iterum reſpondeo hujuſmodi motus in partibus diſſectis tam brutorum quam hominum bene poſſe cauſari in abſentia animæ ad aliquod tempus: nam ſpiritus vitales qui ex Galeno *lib.7.c.3 de Hippocr. & Platon. decret. in arteriis continetur & ex D.Galeno lib.3.de nat.facul.* ſunt id quod fuerunt, remanent etiam abſente anima: at ideo non valet argumentum ab hujuſmodi motibus ad primos illos motus in puncto ſaliente vel in corpuſculo illo recenter animato in quo cum non præfuerit anima non poſſunt niſi ab anima tunc primo præexiſtente cauſari.

SECTIO XVI.

Occurritur argumento ex vermiculis in lacte repertis deducto.

SVMMARIVM.

1 *Fætus humanus primis diebus effuſus, ob ſui maximam teneritudinem, vel breviſſimo tempore ſupervivere non poteſt.*
2 *Probatur exemplo vermiculorum in lacte recenter emuncto.*
3 *Horum vermiculorum experientia revocatur in dubium.*
4 *Sanguis febrientium ſcatet vermibus.*
5 *Etiamſi vermiculi darentur in lacte, inter illorum vitam, & vitam tenerrimi fætus, eſt diſparitas, tum experientiæ tum rationis.*

OPponit idem P. G. H. quia etiamſi evinceretur, fœtum humanum primo ſtatim conceptionis die animari vita rationali

rationali, cum hæc conſiſtat in corpuſculo parvo, inſtar grani
hordeacei,vel,ut alij dicunt,apiculæ: negat poſt effuſionem ex
utero,vel momento poſſe permanere:quia,inquit;ſtatim tantilli
fœtus organa, cauſa aëris ambientis extranei contrahuntur,læ-
duntur,illudque corculum præfocatur,& moritur: Hoc autem
probat à ſimilj experientia à ſe facta per Microſcopium de lacte 1
recens emuncto. Conſtat enim beneficio hujus inſtrumenti,lac
aliud non eſſe, quàm conglomeratam congeriem vermiculo-
rum,qui tamen, ſtatim ac aërem attingunt, immobiles fiunt,&
moriuntur.Ita,& fœtus humanus, ſi primis diebus eſſet anima- 2
tus,& per abortum effunderetur,ſtatim eſſet mortuus:ergo ſub
conditione non eſt baptizandus, cum nullum ſuppetat vitæ
tempus.

Reſpondeo; quidquid ſit de experientia vermiculorum in
lacte,quos ego, licet diligentiſſimè obſervaverim, nunquam
tamen deprehendere potui;& Microſcopium adhibui, quod in
aceto vermiculos auget, ad magnitudinem formicarum majo- 3
rum, ſecundum longitudinem: fortè, quia non in omni lacte
ſunt vermes, ſed ſolùm in eo, quod aliquo morbo fuit in ube-
ribus,jam affectum; ſicuti,non de omni ſanguine,quod ſit ver-
minoſus, ſed ſolùm de ſanguine febrientium ſcribit Pater
Athanaſius Kircherius *lib.10. artis magnæ part.2. cap.8. §.5.*
pragmat.2. Sed admittamus de omni lacte, & credamus expe- 4
rientiam experto.

At contra experientiam aliam experientiam adduco; de qua
Harvæus à me relatus hac 3.*diſp.ſect.*13. *num.*7. *&* 8. punctum
ſaliens,aliquando ita languet,ut videatur mortuum;ſed impoſito
illi repente hominis digito, & hujuſmodi caloris fomento per
breve ſpatium temporis adhibito, corculum quaſi denuò revi-
viſcens,reſumit ſuam illam rithmicam pulſationem. Præterea
Guarinon. citatus ſuperiori *ſect. num.*19. teſtatur corculum hu-
juſmodi ex ovo pulli *avulſum, & venis ſpoliatum, tota hora ſeſe*
movere;cum verò jam moriturum eſt, per quartam horæ partem mo- 5
veri,&c. & tandem monet diutius vivere, quo tenerius eſt.Ergo
ſi vita illorum vermiculorum,ex quibus componitur lac,ſit adeò
brevis, ut ſtatim ad aëris contactum extinguatur; cum non

idem contingat de hoc puncto ſaliente; à diverſis non valet illatio.

Tandem reſpondeo, me nunquam dixiſſe, fœtum baptizandum eſſe ſecundinis exutum, quando primis diebus mulier abortitur; Non quia ſi exiret vivus, non exiſtimem eſſe baptizandum, ſed quia primo illo tempore, non niſi ſecundinarum involucro munitum crederem poſſe vivum egredi ab utero, aut ſaltem majus eſſet, ſicut periculum, ita & dubium. Regulariter igitur fœtus primis diebus effuſus, ſi neceſſitas occurrat baptizandi, ſecundinis erit circumtectus, quare experientia vermiculorum non videtur urgere: Non enim fœtus humanus ſecundinis involutus ab ambiente aëre ſubito lædi poteſt, ſicuti illi vermiculi læduntur, & occiduntꝰ quod ſi hujuſmodi fœtus veniret ad lucem tunicis exutus, & ſenſibiliter diſcerneretur, quod eſſet fœtus humanus, niſi evidenter conſtaret eſſe mortuum, exiſtimo, propter rationes probabiles vitæ, eſſe ſub conditione baptizandum.

SECTIO XVII.

An doctrina ſpeculativa probans Animam rationalem non eſſe in fœtu, ſatis ſit, vt quis non teneatur baptizare Abortivos.

SVMMARIVM.

1 *Dubitans ſpeculativè de conſecratione hujus hoſtiæ, vel de ſuo baptiſmo, tenetur illam hoſtiam adorare; nec poteſt ſe iterum exponere, ut baptizetur.*

2 *Animam rationalem non jam ſpeculativè, ſed practicè probatur eſſe in fœtu.*

3 *Et in hoc dubio baptizare debemus.*

Si

SI quis poſſet ſuſpicari, quod celebrans non habuerit intentionem conſecrandi hoſtiam,quam elevat in Miſſa;& quod baptizans non habuerit intentionem conficiendi Sacramentum, non propterea licet,non adorare illam hoſtiam, nec me iterum rebaptizare. Ergo licet ſpeculativè probabilis ſit illa ſententia,quod ſtatim à principio Anima rationalis ſit in fœtu,non tamen ſatis eſt talis ratio ad me obligandum,ut hujuſmodi fœtum baptizem.

Reſpondeo,quod dubitans de ſuo baptiſmo, vel de hac ho-
ſtia,an ſit conſecrata,quia poteſt eſſe, quod Miniſter non ha-
buerit intentionem; cum nullam habeat practicam rationem 1
dubitandi,dubitat ſolum ſpeculativè; ſed eſt certus moraliter;
ergo tenetur non ſe rebaptizare, & adorare illam hoſtiam, ut
benè *Suar.3.tom.in 3.partem diſput.65.ſect.2.*Card.de Lugo *de in-
carnat.diſp.37.ſect.*4 Si autem habeat aliquam rationem practi-
cam dubitandi, tunc non dubitat ex ſola rei poſſibilitate, ſeu
ſpeculativè,ſed ex facto aliquo: Et tunc adorare debet ſub con-
ditione, & rebaptizari ſub conditione.At verò nos non proce-
dimus ex ſola poſſibilitate Animæ inexiſtentis,ſed ex teſtimo-
niis,& obſervationibus Peritorum,ex quibus habemus rationes 2
in facto ad dubitandum poſitive, ſeu probabiliter opinandum
Animam inexiſtere.

Secundo reſpondeo, eſſe valdè diſparem rationem:Nam fœ-
tus abortivus,ſi eſt animatus,eſt in periculo mortis inevitabilis,
& ideò damnationis æternæ; non ſic ille,qui de ſuo baptiſmo,
& de hoſtia dubitat.Quare juxta doctrinam Illuſtriſſimi D.Fa-
gnani *ad cap.Ne innitaris de conſtit.num.*171. certè in hac mate-
ria veriſſimam,quod in caſu dubio, in quo vertitur ſalutis peri-
culum, non tantùm ex conſilio, ſed ex præcepto tenemur ſe-
qui partem tutiorem; & in puncto de adminiſtrando baptiſma- 3
te,eſt apertus textus *in c.Parvulos.de conſecr.diſt.*4. in quo Greg.
XIII.reſoluit ut ait, *ſecundum Patrum traditionem,*Pueros à Pa-
rentibus ſubtractos,& quos ignoramus eſſe baptizatos,baptiza-
ri debere;*Ita enim,*inquit, *ratio poſcit.*Quæ verba Gloſſa decla-
rans *in talibus*, ait, *certius eſt tenendum.* Cum igitur in Pueris
abortivis

abortivis ſit majus periculum, imò certitudo, quod ſtatim ſint morituri, magis convincit dubium eſſe baptizandos.

SECTIO Vltima.

Principalis objectio ex Divina providentia erga univerſalem Eccleſiam iterum diſcutitur

SVMMARIVM.

1 *Pertinere videtur ad Dei providentiam indicare vitam illorum infantium, qui baptizandi ſunt.*
2 *Obiicitur idem argumentum de infantibus ſeptem, triginta, aut quadraginta dierum.*
3 *Deus ante præviſũ Adæ peccatũ vult omnes homines ſalvos fieri.*
4 *Hæc voluntas eſt generalis, & antecedens omnium operum præviſionem.*
5 *Non eſt ſimplex complacentia de objecto, ex ſe bono.*
6 *Sed intentio ex parte Dei omnes homines ſalvandi.*
7 *Intentio agentis circa finem, eſt aliquo modo intentio medicrum.*
8 *Hac intentione voluit Deus ſalutem Abortivorum, & media conducentia ad illam.*
9 *Sed quantum erat ex parte Dei.*
10 *Et ſ ei lla ſola, quæ ſe tenent ex parte Dei.*
11 *Ideò non tenetur ex hac voluntate impedire curſum naturalem ſecundarum cauſarum.*
12 *Neque ad revelandum diſtinctè, quando fætus humanus incipiat vivere.*
13 *Per iſtam voluntatem Chriſtus eſt omnium Abortivorum Salvator.*
14 *Per eandem voluntatem non potuit Deus velle revelare tempus exiſtentiæ Animæ in Abortivis.*
15 *Quomodo iſta voluntas antecedens ſit abſoluta, & efficax; & quomodo poſſit dici conditionata, & inefficax.*

Tandem

TAndem præmiſſis ſupradictis argumentis in hac diſputatione *ſect.* 1. 7. 15. 16. allatis; P. G. H. contra meam Protheſim, de Baptiſmo Abortivis ſub conditione Miniſtrando, recollectis viribus argumentum ſic proponit.

Si rationaliter viveret, adeoque antehac ſemper vixiſſet humanus quivis fœtus editus in lucem, etiam primis diebus à conceptione: pertinuiſſet ad providentiam Dei Servatoris Noſtri, qui vult, omnes homines. maximè parvulos ad ſe venire, ſaltem per Baptiſma, cum aliter non poſſint, hanc animati, novelli fœtus veritatem indicare Eccleſiæ ſuæ, quacumque vel naturali Phyſicorum, vel Theologorum, vel ſupernaturali revelationis via: ne tot milliones parvulorum ſexdecim, & amplius ſeculis deſtituerentur debito, & parato Baptiſmate, præcipuè parvulorum, qui nullo alio remedio, neque contritionis, neque martyrij, quo poſſunt adulti, ſervari poterant.

Sed vivere rationaliter recenter conceptos, & effuſos fœtus nulla adhuc ratione indicavit Eccleſiæ ſuæ, ergo non vivunt.

Reſpondeo huius argumenti ſolutionem docebit me, vt ſpero, humaniſſimus ipſe P. G. H. Nam cum ab animatione primorum dierum, ſit valde alienus, fortè non repugnabit animationi poſt ſeptimum diem, teſtante Hippocrate illis verbis à me *diſput.2.num.*12.relatis: *Porrò vita hominis ſeptem dierum eſt.*

Idem igitur argumentum retorqueo ex abortivis, qui in vtero materno exactis ſeptem, vel etiam quindecim, infra menſem, ſeu etiam quadraginta diebus moriuntur; de his nimirum, qui iam animam rationalem ſunt adepti. Ideo ſic argumentor, & iiſdem pene verbis vtor. Si prædicti infantes, ſeptem, triginta, vel quadraginta dierum anima rationali viverent, & antehac ſemper vixiſſent; pertinuiſſet ad providentiam Dei Servatoris Noſtri, qui vult, omnes homines ſalvos fieri, & maximè parvulos ad ſe venire, ſaltem per Baptiſma, cum aliter non poſſint Ec-

cleſiæ ſuæ indicare quacumque ; vel naturali Phyſicorum, vel Theologorum , vel ſupernaturali revelationis via ; ne tot parvulorum milliones ſexdecim, & amplius ſæculis, imò à creatione Mundi deſtituerentur debito , neceſſario medio ad ſalutem. Hi enim infantes nullo remedio , neque contritionis , neque martyrij , quo poſſunt adulti, ſervari poſſunt.

Sed vivere anima rationali huiuſmodi infantes nulla adhuc ratione clare , & diſtinctè Deus indicavit Eccleſiæ.

Ergo non vivunt, Ergo non ſunt baptizandi.

Maior propoſitio tota eſt ipſius Authoris. Minorem dicit eſſe certam. Conſequentia verò eſt falſa ; nam eſt contradictoria illius , quam P. G. H. puto non negabit, ſcilicet abortivos formatos,quales ſunt triginta,vel quadraginta dierum quia dant ſigna vitæ , ſunt baptizandi. Ergo aliquod vitium latet in maiori.

Hoc autem vt detegamus , in primis conſiderandum eſt, voluntatem , quam Deus habuit de abortiuorum vivorum ſalute , eſſe illam eandem , quam Deus habuit ab æterno, erga vniuerſam naturam humanam , & etiam Angelicam : vtramque enim creaturam voluit creare,& de facto creauit propter finem ſupernaturalem , ſiue Adam conſeruaret, ſiue non conſeruaret Iuſtitiam originalem, vt ex-
3 plicat Suarez. *tom.pr.in pr.part.de Prædeſt.in.lib.*4.*cap*.1.*nu*. 9. Hæc autem non eſt, niſi voluntas quædam generalis, & antecedens omnium operum præuiſionem,vt cum Chriſoſtomo Damaſceno,& Angelico Doctore explicat Vaſquez, *tom*.1.*in part*.1. *diſput*.83. *cap*.3. & 4. quam Deus habet , vt omnes, quantum eſt ex parte ſua , ſalutem conſequantur.

4 Et ita S.Patres , tam Græci , quam Latini cum S. Thoma apud Suarez. *d.cap*. 1. *num*. 5. & *Cornel. à Lapide*. interpretantur D.Paulum 1.*ad Tim c*.2.4. dicentem,& admonentem, quod oremus Deum,& Chriſtum pro omnium ſalute , quia *Deus*,inquit,*vult omnes homines ſalvos fieri*.

Conſidero ſecundo loco, hanc voluntatem , quam Deus habet de ſalute omnium , non eſſe ſolam ſimplicem quan-

dam

dam complacentiam de hominum , ſalute Deo propoſita, 5
tanquam de obiecto in ſe bono , & apto terminare ſimpli-
cem complacentiam : Nam ſi huiuſmodi voluntas , iuxta
quàm à D. Paulo, à SS. Patribus , & à Theologis commu-
niter dicitur , quod orandus eſt Deus , quod omnes homines
ſalvos faciat, tanquam eorum redemptor & Salvator , eſſet
huiuſmodi ſimplex complacentia, poſſet orari Deus & Chri-
ſtus , vt ſalvaret omnes Dæmones , & homines iam damna-
tos ; quia ſcilicet poſſet proponi , & occurrere Divinæ vo-
luntati illorum ſalus , & glorificatio poſſibilis ; eſſet enim
tale obiectum de ſe bonum , & aptum terminare actum ſim-
plicis complacentiæ : Similiter inquit Suarez ibid. *n.* 7. poſ-
ſet Deus per actum ſimplicis complacentiæ velle vnionem
hypoſtaticam omnium naturarum hominum,& Angelorum,
quia hoc obiectum eſt de ſe terminativum complacentiæ;
cum ſit melius, quàm univerſa ſalus omnium parvulorum
imò in ſe optimum , & perfectiſſimum. Sed nemo dixit,aut
dicet propter huiuſmodi aptitudinem obiectivam , Deum
velle ſalutem Dæmonum,& damnatorum , vel vnionem hy-
poſtaticam omnium hominum , & Angelorum , ergo huiuſ- 6
modi voluntas non eſt ſimplex complacentia , ſeu actus
reſpiciens bonitatem obiecti in ſe : ſed præterea eſt inten-
tio , & voluntas quantum eſt ex parte Dei de om-
nium, & parvulorum præſertim infantium, ſalute compa-
randa.

Tertio Conſidero, quod agens nobiliſſimum , quale ſine
dubio eſt Deus , cum prudenter operetur , vult ſimul fi-
nem & media neceſſaria ad illum conſequendum,præſertim
cum omnia ſimul , propter nobiliſſimum modum tenden- 7
di in obiectum cognoſcat ; quare eo ſaltem modo , quo ta-
lem finem intendit , vult etiam media : Nam vt benè *S.
Thomas*, 1. 2. *q.* 12. *art. in* 4. *ad* 4. motus voluntatis, qui
fertur in finem , ſecundum quod per media eſt comparabi-
lis, eſt vera finis & mediorum intentio ; Alioquin ſi media
non vellet aut formaliter , aut virtualiter , vellet , & non vel-
let ſimul. Ergo ſi Deus voluntate illa, quam habuit , &

8 qua creavit omnes homines ad finem ſupernaturalem, voluit omnium parvulorum ſalutem, voluit etiam illis providere media ſufficientia ad talem finem ita intentum, & eo modo, quo fuit intentus; quia verò talis intentio, ſeu voluntas conſideratur in Deo antecedenter ad humanam
9 cooperationem, & curſum ſecundarum cauſarum; quia, ut dixi, ſolùm eſt voluntas, vt homines ſint creati ad finem ſupernaturalem, quantum eſt ex parte Dei, conſequenquendum: Jam intelligitur quidem Deus per huiuſmodi voluntatem determinatus ad danda infantibus auxilia ſufficientia, ad finem ſalutis; ſed nonniſi illa, quæ à ſe ſolo dependent. Cum enim iſta voluntas finis ſit limitata, ſcilicet quantum eſt ex parte Dei erga finem, limitata etiam debet intelligi circa media, & ad illa ſolùm danda, ex vi talis in-
10 tentionis, quæ ex parte ſolius Dei ſunt neceſſaria. Ergo non tenetur ex vi talis voluntatis ad mutandum ordinem aliarum cauſarum, V. G. ad fovendum aliquo modo, extra
11 ordinarium naturæ curſum, Matris uterum ut partus legitimo tempore naſcatur, & Baptiſmum recipiat; vel ad revelationem clarè, & diſtinctè, per ſcientiam phyſicam naturalem, vel per Theologiam, aut per Sacras litteras, quo tempore præcisè fœtus ſit animatus participandam, ut
12 poſſit illi applicari Baptiſma; Cum enim iſta cognitio involvat ea, quæ pendent à cauſis ſecundis, iam excederet illam generalem voluntatem & providentiam, & extenderet ſe ad ea, quæ ad ſpecialem Providentiam pertinent, egrederetur extra illam conditionem intellectam in generali intentione ſalvandi pueros, & infantes, quantum eſt in ſe, & vt proportionata voluntati limitatæ ad ea media, & auxilia danda, quæ à ſe ſolo pendent.

Jdeò benè intelligitur, quomodo ex vi talis voluntatis
13 Chriſtus pro iſtis Abortivis, ſi ſunt rationaliter animati, mortuus eſt; quomodo pro iſtis redemptionem ſuam Divino Patri obtulit; quomodo etiam pro illis Baptiſmum inſtituit: non quidem applicandum per Miniſtros, ſed quantum eſt de ſe aptum ad ſalutem, & in confuſo, quatenus medium

dium de ſe ſufficiens ad illam acquirendam : Et alia ſimilia, quia nimirum in his impletur illa conditio , *quantum eſt ex parte Dei.* Et ſimiliter intelligitur ratio, quare Divina Sapientia ita diſpoſuerit, ut ſacræ literæ de tēpore, quo fœtus huma- 14
nus primo vivit ita generaliter loquantur , ut dubia ſit animæ exiſtentia primis diebus in fœtu ; & non niſi adhibito ſtudio , humana diligentia , & Anatomicorum obſervatione , & Phyloſophorum doctrina poſſit probabiliter cognoſci ; quia iſta non poſſunt eſſe à Deo volita, illa generali voluntate, quæ prævisionem operum antecedit.

Jntelligitur etiam ex hoc diſcurſu , quomodo voluntas 15
illa antecedens in Deo, erga omnium ſalutem , ſit abſoluta, & efficax & quomodo poſſit dici conditionata, & ineffcax: Nam in ordine ad media, quæ pendent à ſolo Deo, eſt abſoluta , & efficax, in ordine vero ad illa quæ pendent etiam à ſecundis cauſis , cum non operetur effectum ſalutis , niſi impleta hac conditione ; ſi ſecundæ cauſæ cooperentur ; eſt conditionata, & inefficax.

Ex dictis patet ſolutio ad argumentum à me retortum, contra P. G. H. Neganda eſt enim ſequela maioris, quia ex voluntate antecedente , quam habet Deus de ſalute omnium hominum , inter quos Abortivi comprehenduntur , ſi vivant , infertur , & extenditur conſequentia , ad illa media, quæ cooperationem involvunt ſecundarum cauſarum, ut eſt Divina illuminatio communicanda per ſcientiam phyſicam naturalem , per Theologiam , vel per Sacras literas, cum cognitione temporis , & aliorum accidentium, ex quibus iam eſſet proviſum homunculis illis, non ſolum de mediis , quæ ſe tenent ex parte Dei , ſed etiam de illis quæ ſe tenent ex parte hominum , qui illa applicarent , & cooperarentur ; Negata igitur majore , & conceſſa minore , quæ procedit de notitia , & revelatione diſtincta , iuxta ea, quæ ſupra *n.* 11. adnotav, inegatur conſequentia.

Hac eadem reſponſione vtor ego , & reſpondeo ad argumentum ipſius Patris G. H. contra me factum , negando ſe-

qualem

quelam maioris, & conſequentiam Quare quia argumentum retortum oſtendit difficultatem illi, & mihi eſſe communem, iuvat idcirco mihi perſuadere, quod P. G. H. qui in prima parte ſui doctiſſimi ſcripti, ex iis, quæ iam pridem ſcripſeram in illo folio, cuius ſupra memini n. 1. omnia admiſit, & comprobat, contra ſecundam partem arguerit, non ex animo, & ex voluntate, ſeu ex intellectu contrario: ſed ut ad reſpondendum me excitaret, & ut veritas impugnatæ propoſitionis magis appareret: quare maximas habeo gratias & me totum illi ad obſequia ſubmitto.

Hæc ſunt quæ diſputationibus quatuor comprehenſa, circa abortivorum baptiſma tam ad probationem piæ propheſis, quam ad eiuſdem defenſionem in lucem dare neceſſarium duxi, non quidem vt aliquid certum ſtatuam neque vt definiri à S. ſede tanquam catholicam meam propóſitionem voluerim; ſed ſolum, ut eiuſdem probabilitatem cum pietate coniunctam oſtenderem; & ut ſapientiſſimis viris, nec non fidelium zelo, & religioni, plurimarum animarum ſalutem commendarem. Quare ſi vel vnicam abortivorum animulam in cæleſtem theſaurum tranſmittere datum fuerit, hæc pauca non omnino inutiliter ſcripſiſſe putabo.

Cæterum hæc omnia ſanctæ Romanæ Eccleſiæ infallibili iudicio, & prudentiſſimæ cenſuræ non ſolum ex debito, ſed ex libera, ſpontanea, & pleniſſima voluntate imo ex tota animi propenſione; iterum ſemperque volo eſſe ſubiecta.

F I N I S.

INDEX

INDEX RERUM.

In quo primus Numerus paginam, Secundus Numerum marginalem indicat.

A

ABORTIVI fœtus quod moriantur pœna eſt originalis peccati. p. 3.marg.6.

Abortus, ut ſit punibilis, debet fœtus eſſe vitalis 41. 8. & plures alias circumſtantias habere ibid.10. 11.12.13.14. & 15.

Abortus delictum non ſemper facit irregularem. 43.19. & 20.

Abortus fœtus animati non ſemper punitur, tam iure Canonico, quam Civili 44.26.

Abortivos parvulos non conſiderat Eccleſia, quia ſunt in parvo numero, & ideo de illis non determinat.94.8.

Abſolvi pœnitentem Sacramentaliter poſſe per epiſtolam, eſt error damnatus. 139.7.

Accidentalis organizatio quid ſit.6. 7. conſtituit corpus organicum. 225.6.non eſt Authoris inventio.227.4.

Acetabula,quid ſint.187.5

Actio generetiva non eſt uniformis,& quare 232.5.

Adæ prima creatio. 13.7. 8. eiuſdem lutea ſtatua accidentaliter tantum organizata.15.9.

Alex. PP. VII. innovavit damnando plures propoſi-

tiones

tiones quæ prius credebantur probabiles.263 4

B. Amadæus Conceptionē Deiparæ ſpatio ſex horarum dicit miraculosè factam, 218.1.

Anatomici fatentur tempus animationis eſſe ignotum 76.3.4.5.

Anima rationalis eſt in homine vera forma informans. 22.8. & 224. 2. an ſit actus corporis organizati accidentaliter tantum. 225. 5. ſi præcedit tempore vegetativam & ſenſitivam, illud eſt breviſſimum. 240.3. non eſt in ſubiecto ſimul cum forma ſeminis. 150.3.quid ſit ipſam fieri ex traduce 226. 1. efficit ſibi membra. 53.6.& 278. 21. in primo conceptionis momento eſt in corpore. 58. 1. eandem non eſſe in fœtu,non probatur argumento vermiculorum in lacte.291.5.in teneriori materia magis reſiſtit contrariis, & diutius conſervatur.272.12,

Animas tres eſſe in corpore diſtinctas , rejicitur 11. 2. neque duas 270.4.ſibi ipſis in embrione ſuccedere.11.3.

Anima matris non eſt in fœtu.276.18.

Animæ viales inſententia S.Thomæ corrumpuntur quāciſſime. 135. 1. & etiam in ſententia Ariſtotelis.136.3.

Anima rationalis non educitur de potentia materiæ, ſed ex nihilo creatur.21.5. in ipſo corpore.ibi.6.& ante ipſum non exiſtit.ibi.

Animæ Sanctorum, ſi non indigent purgatione , ſtatim Deum vīdent.138.4.

Anima B. Uirginis creata die octava Decembris.158.5.

Animalcula quædam breviſſimum intra tempus naſcuntur.244.4.

Animationis tempus iuxta aliquas ſententias rejicitur ex Bulla Alexandrina.196.5.

Animationis tempus & modus. 227. 4. per regulam trium non probatur. 229. 2.& 3. maſculi & fœminæ quoad tempus non differunt.231. 4. tempus animationis non eſt à iure determinatum 118.3.

Animatum eſſe fœtum primis diebus ſentit Ariſtoteles. 276.18.

Aqua quam ſolum per revelationem ſcio eſſe naturalem eſſet materia ſufficiens baptiſmi.265.1.

Ariſtoteles nunquam dixit maſculum ante diem 40.

fœminam ante diem 80. non eſſe animatos 201.1. explicatur. *lib.2.de generat. anim.c.3.* 22.10.& 11.

Argumentum theologicũ. 140.1.in eo ſufficit quod una præmiſſarum ſit evidens evidentia probabili. 153. 12. & ita probatur nova prothefis. 151.5. & 141.2.

Argumento validiſſimo probatur immaculata Deiparæ Virginis Conceptio.156.1.

Author *Quæſtion. veter. & nou.teſtam.* non eſt B. Auguſt. ſed quidam Hæreticus. 35. 12.

S. Auguſtinus putabat animam fieri ex traduce, & rogabat D. Hieronymum. vt eius doceret originem.72. 8. fatetur ignotum eſſe tempus, quo primum eſt in corpore. 70. 2. non eſt eius, liber *de ſpirit.& ani.* 74. 11. dubitat, an in fœtu informi ſit anima. 93. 5.

B

Baptiſmus non eſt differẽdus ad mẽſem,ut a liquiſentiunt, S. Thom. male interpretantes 11.3.& 241.5.

Baptiſmus poteſt conferri in aqua ſtillaticia,iure, ceruiſia, herbarum ſucco, & lixivio.265.3.5. conferri poteſt etiam à non baptizatis. 256 3.

Baptiſmus conditionalis datur. 125. 2. collatus à quibuſdam hæreticis iterandus. 138.2.

Baptizandi ſunt abortivi. 80. 1. ad hoc tenemur etiam cum periculo vitæ. ibid.2. 3. & 4. etiam ſi exiſtant in vtero matris. 253. 2. quando in membris apparet motus, abſolutè ſunt baptizandi. 5.1.

Baptizandos eſſe parvulos recentes ab utero matris, eſt de fide 151.5 & neceſſarium. 2.1.

Baptizare abortivum,mox ab vtero eiectum, non eſt indecens.144.5. imo eſt obligatio charitas.ibid.

S.Baſilius cum Balſamone aſſerit fœtum informem vivere.69.1.

Berſabeæ hiſtoria fuſe declaratur. 279.23.

C

Caietani ſentẽtia de baptiſmo filiorum in utero morientium expungitur.86. 4.

Calor naturalis uteri citiſſime operatur. 277. 12.

non eſt elementaris, ſed cæleſtis ibid. eius actio dicitur fortis.ibid.

Conſuetudo non eſt in Eccleſia ad differendum baptiſma uſque ad quadrageſimam vel octuageſimam diem.117.1.neque talis conſuetudo eſt doſſibilis.122.4.

Cardinali doctiſſimo contradicenti,ſatisfit.291.22.

Cauſam efficientem corpus noſtrum, eſſe ſolum Deum. 52.3.

Chriſtus quomodo pro abortivis mortuus ſit, & pro illis baptiſmum inſtituerit. 300.13.

Communio ſub utraque ſpecie laicis interdicta. 138.6.

Conceptio hominis quomodo fiat 8 14. ad inſtar puliſicationis.ibid. medica quid ſit 5 & quomodo incipiat 227.4.

Conceptionem Deiparæ ſex horarum ſpatio factam miraculoſe. 218. 1. rejicitur. ibid.4. eius feſtum antiquius feſto Nativitatis.213.2. immaculatam eſſe probatur argumento validiſſimo.156.1. naturalem eſſe, & ſupernaturalem.166.6.7.

Concluſio eſt Theologica, quod fœtus abortivi baptizentur ſub conditione. 151.4.

Concilia, SS. Pontifices ſtatuunt parvulos periclitantes ſtatim baptizari 87.1.2. & quare de abortivis nihil dixerint. 94.8.

Conditionale Baptiſma uſitatur in Eccleſia.125 2.

Confeſſio, & abſolutio per epiſtolam interdicta. 139.7.

Corpus Chriſti in inſtanti organizatum, animatum, & unitum Verbo. 26. 14. & 163.2. non propterea debuit Chriſtus naſci octavo menſe 26.14.& 15. eiuſdem corporis parvitas.28.16.

Conditionalis propoſitio ſi fœtus vivat [continetur ſub illa evangelij propoſitione baptizandæ ſunt omnes gentes] 15 2.7.9.

Cōditionalis baptiſmi collatio ordinatur ab Eccleſia in Rituali.150.7.8.

Conſiſtentiæ humanæ ætas.229.2.

Conſuetudo non baptizandi Abortivos nullas,257.4. abuſſus,& corruptela.16.7.

Corculum. V. punctum ſaliens.

Corporis humani cauſa

efficiens, V. cauſam.

Corpuſculum abortivi fœtus dierum 80. eſt apud Authorem 229.2.

Corpus organicum ſalvatur ex ſola accidentali organizatione. 215.5.

D. Creſpius admittebat humanum fœtum non eſſe animatum ante diem 40.

D

DEus vult omnes homines ſalvos fieri voluntate antecedente. 93. 6. quæ non mutat curſum naturalem rerum. ibid. noluit a nimationis humanæ tempus definire. 92.4. & 300.13.

Diœceſis Lucanæ vſus alicubi baptizandi abortivos. 261.16.

Dubium, & opinio pluſquam probabilis eſt, quod tempus animationis ſit incertum. 78.7.

Dubio poſito, pars tutior eſt eligenda. 236.6.7. matrimonium valet ibid. 8. filius Patris infidelis eſt baptizandus. ibid. 10. ægrotus ungendus oleo ſancto. ibid. 11. an infans monſtroſus ſit homo, eſt baptizandus. ibid. 12.

Dubitans ſpeculative an hoſtia ſit conſecrata, illam tenetur adorare. 295.1. & an ſit baptizatus non tenetur rebaptizari.

E

ECcleſia non fuit negligens in præſcribendo Baptiſmo Abortivorum. 92. 2. in feſtis colendis exactiſſima. 206.13. innovavit in caſibus neceſſitatis. 262. 1. non eſt ſententia ſed fingitur, quod non baptizet maſculum ante diem quadrageſimam, & fœminam ante octogeſimam. 117. 1. innovat in caſibus, vel magnæ vtilitatis, vel neceſſitatis. 137.1.

Embryonem vivere ante animam rationalem, 16.12. ſed reiicitur. 283.28. & vivere anima matris. 11. 1. & pariter rejicitur. ibid.

Epiſcopus Creſpius, aiebat fœtum fœminæ non animari ante diem 80. 156. 2. ſed poſtea mutavit ſententiam. 199.5.

Evidentia probabilis. 153. 12.

F

FEſtum Conceptionis B. Uirginis ſemper celebratum die octava Decembris. 159. 7. transferre aliqui voluerunt in finem Februàrij. 198.1. in tali feſto Eccleſia colit inſtans immaculatæ Conceptionis 202 3.

Feſtum reſurrectionis Domini tanquam myſterium; Nativitatis vero tanquam nudum factum celebrat Eccleſia. 203.6. nomina ſignificantia hodiernam diem aliquando repreſentative aliquando ſimpliciter accipiuntur. ibid. 8.9.10.

Fœtus animati, & inanimati diſtinctio legalis eſt: non autem tempus. 117.2. in dubio præſumitur maſculus. ibid.4.

Fœtus ſeptem dierum iuxta ſtylum S. Romanæ Eccleſiæ eſt baptizandus. 128.8.

Fœtum humanum animari ſtatim ac in utero receptum eſt ſemen putant aliqui. 58.1. & 61.4. alij tertia die 58. 2. & 53.5. alij ſpatio ſeptem horarum 61.2.& 48.6. alij ſexta die 51.2. alij decima. 47.4. alij decima ſeptima. ibid. 2. alij vigeſima quinta ibid. 1. ſolus Deus novit. 65.4.

Fœtus humanus initio æqualis eſt grano hordeaceo, vel phaſeolo minori. 5. 2. & quomodo intelligi debeat. 274. 15. eſt primo menſe imperceptibilis. 32.4. quam parvus in principio. 9. 17. ante ſeptimum vivit vitam dubiam 184. vivit prima die. 193.1.& de vita primorũ dierum eſt communis fidelium ſenſus. 216.9. in dubio non obſtante regula, eſt baptizandus 234.1. quod vivat à principio anima tantum ſenſitiua & deinde rationali, ab ea diſtincta eſt error. 270.4. ſi ad ipſum dum exiſtit in vtero matris poſſet pervenire actio miniſtri poſſet baptizari. 253. 2. 3.

G

GAllina ſine gallo parit ova ſicut mulier ſine viro contra Galenum. 131.4.5.

Generativa actio non eſt uniformis. 232. 5.7.

Gigantes eſſent omnes homines, ſi valeret argumentum ex regula trium deductum. 229.2.

Geſtatio Uerbi incarnati in utero B. Uirginis fuit naturalis, quoad tempus. 163. 2. &

& ratione probatur.165.5.

Gratia ſanctificans inhæret animæ 138.5.

S.Gregorius M.abortivum recens conceptum, etiam ipſa die prima mandat baptizari.113.3.

Guarinonij obſervationes circa punctum ſaliens conveniunt cum obſervationibus Harvæi.285 1.13.

H

Homo eſt animal oviparum.7.11.

Hippocrates docet novem menſes,& decem dies eſſe tẽpus naturale geſtandi uterum.170.3. quando requirit menſes decem, non poteſt intelligi de completis. 172.8. ſupponit ante diem ſeptimam vivere fœtum vitam dubiam.184.

P. Honoratus Fabri una cum Authore, ſed primus, Gulielmum Harvæum reprehendit.249.3.

I

INcarnatio Divini Uerbi quomodo fuerit ſupernaturalis. 163. 1. & quomodo naturalis.ibid.

Jnfirmus ad mortem, ſi antea Confeſſionem poſtulavit, abſolute debet abſolui. 164.3.

Jnnovandum nihil eſſe in Eccleſia.256.1.

Jnſtinctus Divinus certus, non eſt extra Eccleſiam.221. 9.

Jnſtans morale Conceptionis Deiparæ comprehendit duo inſtantia phyſica.156. 2. ſed iam per Conſtitutionem Alexandrinam hoc reprobatur.159.6.

Jntentio dupliciter conditionata in baptizandis abortivis.5.3.

S. Ioan. Baptiſtæ conceptio probat humanum fœtum primis diebus eſſe animatum. 59.6.

Joannes Gallego negat animam rationalem primis diebus eſſe in fœtu. 20.2. ſed rejicitur. ibid. 3. aſſerit fœtum eſſe vivum ante trigeſimam diem.35.12.

Jrregularitatis pœna quando incurratur à cauſante abortum.34.10.

Jura civilia nunquam puniunt pœna mortis delictum abortus.41.7.

L

Lac recens emunctum, eſſe vermicillorum congeriem, quomodo poſſit verificari. 292.1.2.3.

Liber de Eccleſ. dogmati. non eſt D. Auguſtini ſed *Gennadij Epiſcopi Maſilien.* 72.7. neque alius *liber de Spirit. & anim.* 74.11.

Luſſardi Hæretici dicunt in unione animæ cum corpore infundi gratiam ſpiritus ſancti. 2.4.

M

Magi Pharaonis veras ranas fecerunt. 244.5.

B. Marie Uirginis Conceptio, tum naturalis, tum ſuper naturalis fuit. 166. 6.7. ex ea probatur humanum fætum animari primis diebus. 58.3. & 19.3.1.

Martianus erravit in calculo dierum quibus Chriſtus fuit in utero B. Uirginis. 171. 7.

Matrimonium in dubio, valet. 236.8.

Menſem decimum quando exigit Hippocrates, non poteſt intelligi de menſe cōpleto. 172.8. & ſeqq. niſi explicetur de menſibus Lunaribus.

Matris prægnantis & ad mortem damnatæ, licet accelerare mortem. 95.10.

Medici docent ſtatim animam rationalem eſſe in fœtu 71.5.

Membra in humano corpore efficiuntur ab anima. 278.21.

Membrana circa fœtum ſtatim producitur, ſicut cruſta in pane, qui coquitur in clibano. 186.4.5.6.7.

Miraculo facta habent omnem naturalem perfectionem. 164.4.

Mola quid ſit. 9.16.129.2.3. eſt figuræ irregularis. 130.3. 6. diſtinguitur ab. Ovo 133.10.

Monſtrum ſub conditione eſt baptizandum. 127. & 139.8

Mola non eſt figuræ ovalis. 132.6. eſt coloris varii. ibid. 7. diſcernitur à fœtu, & quomodo ibid. 8.10. & 11.

Mors filij Dei tanquam medium ad finem noſtræ ſalutis fuit ordinatum. 144.1.

Moribundus aliquando ſine conditione; & aliquando cum conditione eſt abſoluendus. 81.5.6.

Mors cauſatur à retentione nimia reſpirationis. 288. 12.

Motus nullus in animali fit à pulmone. 285.1.2.3.4. &c.

Mulieres

Mulieres aliquæ in Lucana diœceſi convenerunt baptizare abortivos.261.16.

Mulier, non ſecus ac Gallina, parit ova ſubventanea. 131.5.

Muſca ephemera ſpatio unius horæ naſcitur.245.9.

N

NAturalis fuit quoad tẽpus, geſtatio incarnati Uerbi in utero B. Virginis 163.2.

Nativitatis Marianæ feſtum non fuit in Eccleſia antiquius, feſto eiuſdem Conceptionis.213.2. quando cæperit.241.5.

Negativum dubium quodnam ſit 83.8. & quando cum tali dubio miniſtranda ſint ſacramenta.ibid.

Novitatem Eccleſia non ſemper & in omnibus abhorruit.258.8.

O

OBſtetrices regulariter non ſolent baptiſare ante trigeſimam diem.34.9.

Opinio probabilis quid ſit 78.7.illi adhærens quæ dicit primis diebus fœtum non eſſe animatum adhuc tenetu baptizare 83.8.& 24.6.quod vero etiam tũc anima ſit in fœtu tanquam tutior in praxi ſequenda 278.22.

Organizatio duplex. 6. 7. non gratis excogitata.227.4. ad conſtituendum corpus organicum.225.6.

Ovum humanæ conceptionis quomodo formetur. 8.12.in quo differat à mola 132.8.10.11.ovum humanæ Conceptionis quale.129.1.

Ovorum incubatorũ experientia ad probandam exiſtentiam animæ in fœtu. 276.18.

Ovo columbino,ſi in magnitudine adæquetur fœtus primis diebus baptizandum eſſe aſſerunt Theologi Pragenſes, & explicantur.274. 15.

Ova genitiva per calorem extrinſecum pullos gignunt, & excludunt.276.18.

P

Parentum lacrymæ non ſatis ſunt, ut ſalventur filij moriẽtes in utero.86.4.

Parochus ex iuſtitia tenetur baptizare fœtum dubium,quod uivat. 235.5. docere debet modum baptizandi, & diſcernendi molas

las à fætibus.133.11.

Parvulos recentes ab utero matris eſſe baptizandos, eſt de fide.151.5.ſi ſint in neceſſitate, etiam cum vitæ periculo illius qui miniſtrat baptiſmum. 80. 2.3. eos ſalvari ex diligentia maiorum Deus voluit.96.11.12.& 13. circumcidebantur olim etiã ante octavum diem.ibid.13. 14.imo, & ante legem Circumciſionis aderat pro illis remedium contra peccatum.98.15.etiam pro fœminis.ibid.

Philoſophus non debet eſſe aut Medicus miniſter neceſſarius baptiſmi.6.5.

Placenta quid ſit.8.12.

Pius V.non minuit,ſed auxit feſtum Conceptionis,dũ præcepit recitari idem officium, quod in feſto Nativitatis.207.15.

SS.Pontifices in celebratione feſtorum mobilium cavent,ut nõ dicatur hodierna dies, niſi quæ vere talis eſt.206.13.

Plaſtica virtus operatur uniformiter difformiter.232.7.

Pragẽſes Theologi negant baptiſmũ fætui primus diebus edito. 269. 1. concedunt ſi ovi columbini magnitudinem attingat. ibid.2. & tunc ſub ſecundinis baptizari poſſe conceduat. 271.6. ſed refutantur.272.9.& 10.

Praxis non baptizandi abortivos, non eſt univerſalis. 261.18.

Probabilis opinio quænam ſit.78.7.

Procurantis abortum fætus animati pœna.39.2.

Prohibitæ ſunt aliquæ ſententiæ quæ prius putabantur probabiles.193.2.3.

Prophetæ, & ſancti non ſemper Dei ſpiritu loquuti ſunt.218.2.

Propoſitio eſt evidenter probabilis quod fætus humanus primis diebus vivat. 154.14.

Propoſitio,quæ eſt probabilis poteſt eſſe prohibita. 193.2.

Propoſitio quod abortivi ſunt baptizandi, neque eſt contra fidem, neque contra Eccleſiæ conſuetudinem.257 4.quæ eſt probabilis,niſi evidenter reprobetur ſemper eſt probabilis.273.13.

Propoſitio de Baptizandis abortivis, eſt probabilior, aliis probabilibus.141.2.& probatur argumẽto Theologico

gico.ibid.3.

Pulli formatio ex ovo, ſimilis humanæ conceptioni. 8.14.pullus in ovo totus apparet ſecunda fere die 288. 13. gallinaceus die decima octava in æſtate, die vero vigeſima in hyeme excludi-231.5.

Pulmo non movet,ſed movetur 285.3.in fœtu eſt rubri coloris.286. 8. in utero exiſtentis non movetur.287.11.

Pulſus,& reſpiratio in animali ſunt operationes diſtinctæ.ibid.

Punctum ſaliens, ſeu corculum apparet in ovo initio quartæ diei. 8. 14. movetur motu ſyſtoles, & diaſtoles. ibid. aliquando apparet vivum ſecunda die incubationis.288.13.eſt animatum, & puſillum animal.271.8.in eo quieſcunt aliquando operationes,impeditæ à contrariis;ſed beneficio caloris extrinſeci reviviſcunt.ib.90.10 exiguum eſt adeo, ut fugiat aſpectum. ibid. avulſum, & venis ſpoliatum vivit ad horam & amplius.ibid.11.aſſeritur ab Ariſtot. 285,3. 6. exhauſto ſanguine à venis,adhuc vivit. 289. 16. etiam à corpore pulli avulſum. ibid. 17.eo diutius vivit,quo animal recentius eſt.ibid. 18.ita avulſum vivit ad horam. ibi. 19. quo animal eſt adultius, minus vivit.290.20.huius rei ratio. ibid. & vivere ipſum conſtat ibid.22.in eo pulſatio non poteſt eſſe ab anima matris, ſed ab eius propria. 289.16.

R

RAnas, quæ æſtate videntur gigni ex pulvere perpluto,non in ſolo ſed in aëre generari putant aliqui. 243.1.2. ex putri generantur in terra. ibid. 5.6. aliquando etiam in aëre.246.10.

Rationes, quæ efficacius probant,animã primis diebus non eſſe in fætu,expenduntur, & minus relinquunt rẽ dubiam.275.17.18,

Regula trium, non valet ad probandam fætus humani primam animationem.229.2. & ſeqq.fundatur in habitudine inuariabili numeri ad numerum.232.6.

Regula poſſedendi explicatur.234.2.illam habere locum ſolum in materia iuſtitię dicunt aliqui; alij in omni materia.235.3.4.pendet à iure poſitiuo in ratione tamen fundata. 236.6. ceſſat, quando agitur de animarum ſalute.ibid.7.

Regula diſcernendi fætum à mola,1328.10 11.

Remedia contra originale

peccatum olim non erant in præcepto ſed pietati Parẽtum à Deo cõmittebantur. 68.15.

Reſolutio vſque ad materiam primam in generatione hominis videtur ſuperflua.16.12.

Reſpiratio diſtinguitur à pulſu.287.11. poteſt retineri ad tempus 288.12.diu retenta necat per ſuffocationem ibid.vt patet exemplo cucurbitularum.291.22.

Reuelationes B.Amadei in multis Bibliothecis extant manuſcriptæ.222.10.

Riolanus de omni fœtu eſt intelligendus,cum dixit grani hordeacei magnitudinem fœtum humanum,à principio non excedere 174.15.

S.

SAcra ſcriptura ,quare de Abortiuorum ſalute diſtinctè non loquatur.300.13.

Sacramenta ſolent in Eccleſiâ adminiſtrari , ex quacumque honeſta cauſa , 126. 4. etiam ex ſententia probabili & minus tuta.84.11.

Sācti viri non ſemper Dei ſpiritum in ſe loquentem agnouerunt.218.2.

Secundinæ,fœtum humanũ inuoluentes , probabile eſt, quod non impediant validitatem baptiſmi. 5. 4.

Seminis forma non eſt in ſubiecto ſimul cum anima rationali.150.3.

Sententia probabilis quænam ſit.78.7.aliquæ ſententiæ olim probabiles,nunc prohibitæ.193.2.3.& 263.4.

Septem dierum eſſe hominis vitã,explicatur,174.12.&178

Septimeſtris partus eſt,qui ſex menſes exactos habet.181 Signa tẽporis quo mulier cõceperit.191.12. Sputo ſuo quidam ranam gignebat.245.9.

Stylus baptizandi. 124. 1. Sanctæ Romanæ Eccleſiæ , quinam ſit. 127.7.

Subiectum dubium poſſe Baptizari videtur ſatis inferri, ex eo quod poſſit in materiâ dubia baptizari. 266. 5.

Subſtantialis organizatio, quæ ſit.7.9.

T.

TEmpus,quo Chriſtus fuit in vtero Matris,fuit 276. dierum.164.3.quo verò eius ſanctiſſima Mater fuit in vtero S. Annæ dierum 275. ad minus.167.10.

Tempus,quo humanus fœtus animatur , eſſe incertum ſacræ litteræ oſtendunt 63.1 & ſeqq. & omnia tempora à die concubitus,vſque ad diem quadrageſimam, vel trigeſimam ſunt incerta.75.1.

Tempus geſtationis vteri iuxta Hippocratem , eſt nouem menſium,& dierũ.170.3.

non autem decem menſium completè. ibid. 4 & ſeqq. à conceptione medica eſt inchoandum. 190.11.& 13.quod vero ſit tempus conceptionis demonſtrant ſigna quedam. 191.13.

Tempus formationis fœtus 120,1.

Tempus puniendi cauſantem abortum,& tempus baptizandi illum, debet eſſe diuerſum. 117.5.

Tempus quadraginta vel octoginta dierum, non eſt tempus animationis, ſed perfecti motus, vel formationis. 201.1.ſed ex communi fidelium ſenſu,eſt vel prima vel ſecunda vel ad ſummum tertia dies.215.8.9. animationis maris, & fœminæ tempora non differunt.231.4.

Theologica eſt concluſio, quod fœtus abortiui baptizētur ſub conditione.151.4.

S.Thomas male intellectus à quibuſdam 12.4.5.& 6.non determinat tempus animationis.83. 8. ſentit eſſe breuiſſimum.239.2. & animas viales ſtatim corrumpi. 136.2.

Traduci animam,ſiue fieri ex traduce quid ſit.226. 5. error damnatus.72.8, tempore S. Auguſtini non erat error damnatus,& ideo ipſe dubitabat de veritate.ibid.

Tutior pars eſt ſequenda, quando adeſt animæ periculum. 295.2.

V

VEnæ vteri,fœtum matri coniungunt.286.6.

Vermiculi quidam citiſſimè generantur.243. 4. non ſunt in lacte,niſi forte ab animali febricitante emuncto. 293.3. ut ſunt in ſanguine.ibid.

Uita in actu ſecundo magis propriè vita 22.11.hominis in utero matris ſeptem dierum explicatur 174.12 & 178. abſtinentis ab omni alimento non durat regulariter ultra ſeptem dies.180.

Uoluntas Dei de ſalute omnium eſt antecedēs iuxta communem SS. Patrum. 298. 4. non eſt ſola ſimplex complacentia de obiecto poſſibili. 299. ſed intentio, de ſalute omnium futura, ibid.6. & de mediis ut ſe tenent ex parte Dei. ibid.9.finis & mediorum in Deo eſt eadē ibid.7.non eſt compoſſibilis cum revelatione de tempore quo fœtus animatur. 300. 11. quomodo ſit efficax & abſoluta.ibi.15.

Uoluntates duæ in Chriſto. 138.3.

FINIS.

HVMANISSIME LECTOR, QVE TYPOgraphum latuerunt, condona; quæ ille deprehendit notiora, tu ipſe.

Errata in cenſuris ita corrige.

* Pag.4.lin.4.tota hac, *lege* tota prima. ** p.6.l.28.caullaudarunt, *l.* cō-laudarunt. *** p.5.l.33.analongiam, *l.* analogiam. *** p.6.l.17. Philomarum, *l.* Philomatum. **** p.2.l.16.Presbitere, *l.* Padre. †† p 3.l.34. quantitate obſervetur, *l.* quantitate non obſervetur. †† p.4.l 2 perectamque, *l.* perfectamque. ††† p.2.l.vlt.martialis, *l.* martiali.

Errata in diſputationibus ita corrige.

Pag.12.lin.17.Immegātur, *l.* immergātur.p.23.l.32.c.vers.2.vers ſed.licet, *l.* c.2.vers.ſed licet. p.23.l.11.P.Bambianus, *l.* P.Barbianus. p.24.l.20.impotentia operationem, *l.* impotentia ad operationem. p.30.l.29. eſſe humanum, *l.* eſſe vt humanum. p.32.l.26.levius lēnius, *l.* Levinius Lemnius. p.36.l.33 licet adhuc, *l.* licet non ſit adhuc. p 40.l.12.habeatur tali, *l.* habeatur pro tali.p.41.l.21.verſellis, *l.* vercellis p 42.l.21.fætus ſignificat, *l.* fætus vivificatus ſignificat. p.52.l.9.perferetam, *l.* perfectam.p.54.l.1.vitim, *l.* vltim. p.54.l.13.nūcia, l.nnnciavit.p.55.l.32.conformentur, *l.* conformātur. p.57.l vlt.farſinac. *l.* farinac. p.59.l.25.videre, *l.* vt videre. p.60. l.6.non ex, *l.* nō eſt ex.p.64.l.5.iumetorū, *l* iumentorum.p 68.l.14.Eilios, *l.* filios. p.70.l.3.Auguſtini. *l.* Auguſtinus. p.79.l.33.iure, ſed ex facto, *l.* ex iure, ſed ex facto. p.93.l.22.diſp.3.ſect.19. *l.* diſp.4.ſect.18. p.95.l.33.ſub cōditionet, *l.* ſub cōditione p.95.l.34.ſun, *l.* ſunt. p.100.l.2.patuo, *l.* parvo p.108.l.13.vide d.4.l.7. dele. p.110.l.1.tit. *l.* tom. p.113. l.13. 23. *l.* 13. p.117.l.21.quadraſimum, *l.* quadrageſimum. p.119.l.vlt.Thonologis, *l.* Theologis. p.145 l.2.peſtringam, *l.* perſtringam. p.150.l.28.prænotavit, *l.* prænotavi. p.158.l.26.illam, *l.* illud. p.162.l.13.incarnali, *l.* incarnati. p.163.l.11.art.40. *l.* art.4. p.165.l.21.pœnalites, *l.* pœnalitates.p.66 l 26. inter, *l.* iter. p.167.l.10.oppera, *l.* opera. p.170.l.4.hor 1.11.m. 0. *l.* hor. 5.11.10. p.176. in margine 61. *l.* 16. p.177.l.13. in 6.num. *l.* in 6. Numeror. p.178.l.31.quod, *l.* quid. p.187.l.28.tunc, *l.* ſi tunc. p.198. accipiebat, *l.* incipiebat. p.201.l.17.martialis, *l.* mercurialis. p.230.l.30. excitata, *l.* exſiccata. p.242.l.vlt.gerentur, *l* generentur p.254.l.13 ſpiculli *l.* ſpecilli.p.259.l.1.emendant, *l.* emendantur. p.259.l.2. ſufficeret, dele. pag. 271.l.29. membrani, *l.* membranis. pag.273. lin.16 innitur, *l.* innititur.